

ספר הזהר

המנקד

על חמשה חומשי תורה

מהתנא האלקי
רבי שמעון בר יוחאי זי"ע

עם הפירוש
דרך אמת

ועם הביאורים הנפלאים

הסולם

מבאר ומתרגם כל דברי הזהר במלואם, אחת בלי פירוש. ומלבד אותם המקומות החל מענינים הפשוטים עד המקומות הסתומים ביותר, ואינו מניח אף מלה הרי הוא ביאור שוה לכל נפש.

מראות הסולם

הוא מלוי אל ביאור הסולם:
אותם המקומות, שצריכים לאריכות יתרה, הוקבע מקומם במראות הסולם.

מסורת הזהר	חלופי גרסאות
מראה מקומות לענין המדובר, שנמצא בג' חלקי הזהר, תקוני זהר, זהר חדש ותקונים חדשים	מביא כל השינויים שבאו בדפוסים הקודמים משנת שי"ח עד הנה.

לוח השואת הדפים

משוה הדפים בתקוני זהר, זהר חדש ותקונים חדשים של דפוסים שונים, לאלו שב"מסרת הזהר"

כדי להקל על המעיין להבין הביאורים במקומות שעוסקים בחכמת הקבלה, הוספנו את הספרים

- פתיחה לחכמת הקבלה
- פתיחה לפירוש הסולם

מהאדמו"ר רבי יהודה לייב הלוי אשלג זצוק"ל

מחבר הספרים המפורסמים "פנים מסבירות" ו"פנים מאירות" על עץ חיים מהאריז"ל, "תלמוד עשר הספירות" ט"ז חלקים, "בית שער לכונת" וספר "האילן הקדוש"

חלק י

פרשת תרומה

לוח ראשי תיבות וקיצורים

ורחימו. ב"ה: בית הלל; ברוך הבא; בית המקדש; בין השמשות. בהכ"נ: בית הכנסת. ביהמ"ק: בית המקדש. בוצד"ק: בוצינא דקרדנותא. בחי': בחינה; בחינות. בחי"א: בחינה א'. בחי"ב בחי"ג בחי"ד בחינה ב' ג' ד'. בי"ע: בריאה, יצירה, עשיה. בכ"מ: בכל מקום; בכמה מקומות. במ"א: במקום אחר. במ"ר: במדרש רבה. ב"נ: בר נש. ב"ן: מספר (שם הויה במילוי ההיין) כס': כספר. כס"ד: בספרא דצניעותא; בסייעתא דשמיא. כסו"ה: כסוד הכתוב. ב"ע: בריאות עולם. בע"א: בענף א'. בע"ה: בעזרת השם. בעוה"ב: בעולם הבא. בעוה"ז: בעולם הזה. בעוה"ר: בעונותינו הרבים. בעה"ח: בעץ החיים. בע"כ: בעל כרחו. בע"ס: בעשר ספירות. בע"מ: בעל מנת. בע"ש: בערב שבת. בעש"ק: בערב שבת קודש. בע"ת: בעל תשובה. ב"פ: ב' פעמים. בפ"ע: בפני עצמו. ברהמ"ז: ברכת המזון. בר"ת: בראשי תיבות. ב"ש: ב' שלישים; בית שמאי. בשכמ"ו: ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. בש"ת: ב' שלישי ת"ת; ב' שלישיין תתאין. בת"ת: בתפארת.

ג

ג"א: גירסא אחרינא (גרסא אחרת נוסח אחר); ג' אלפים; ג' אמצעיות. גו"ע: גולגלתא ועינים. גי': גימטריה, (צרופי האותיות למספרן). ג"ט קר"ע פ"ח: (ז' תיקוני רישא) גולגלתא לבנה, טלא דבדולחא, קרומא דאוריא, רעוא דמצחא, עמר נקא, פקיוח דעיינין, חוטמא. גמה"ת: גמר התיקון. ג"ע: גן עדן; גילוי עריות. ג"ע אח"פ: גולגלתא, עינים, אוזן, חוטם, פה. גע"ס: גלגלתא, ע"ב ס"ג. ג"פ: ג' פעמים. ג"ר: ג' ראשונות. ג"ש: גזרה שוה. ג"ת: ג' תחתוניות.

ד

ד': דף. ד"א: דבר אחר; דרך אמת. ד"ה: דברי הימים; דבור המתחיל. דהו"ג: דהוד וגבורה. דו"נ: דבר ונוקבא. דו"ק: התבונן היטב; דייק. ד"ו: דפוס זולצבך. דחז"ל: דברי חכמינו זכרם לברכה. דט"ר: דט' ראשונות. דכ"ז: דכל זה. דלפ"י: דלפי זה. ד"מ: דפוס מנטובא; דרך משל; דיני ממונות; דבר מצוה. ד"נ: דיני נפשות; דם נדה. דנת"א: דנקודות, תגין, אותיות. דע"כ: דעל כן; דעל כרחך. דע"ס: דעשר

א

א"א: אברהם אבינו; אי אפשר; אריך אנפין; ארך אפים. אב"א: אהור באחור. אב"ג: אבא בכח גדולת. אבי"ע: אצילות, בריאה, יצירה, עשיה (ד' עולמות העליונים). א"ג: אין גורסים; ארבע גלויות. א"ד: אינו דומה; איכא דאמרי (יש אומרים). אדה"ר: אדם הראשון. אדל"ג: אפשר דלא גרסינן. א"ה, או"ה, אוה"ע: אומות העולם. אה"ל: אור הלכנה. או"א: אבא ואמא; אחד ואחד. או"ח: אור חזור. או"י: אור ישר. א"י: ארץ ישראל. או"מ: אור מקיף. או"נ: אריך ונוקבא. או"פ: אור פנימי. אחכ"פ: אהור בפנים. אח"ז: אחר זה. אחז"ל: אמרו חכמינו זכרם לברכה. אח"כ: אחר כך; אחרי כן. אח"פ: אהור חוטם פה. א"כ: אם כן; אינו כדאי; אין כאן. אכמ"ל: אין כאן מקומו להאריך. א"ל: אמר ליה. אל"ה: ג' אותיות משם אלהים. אמ"ר: אור מים רקיע. אנ"כ: אורות נצוצין כלים. א"ס: אין סוף. א"ע: את עצמו. אע"ג: אף על גב. אע"פ: אף על פי. אעפ"כ: אף על פי כן. א"צ: אינו צריך. אצ"ל: אין צריך לומר. א"ק: אדם קדמון (שם עולם); אין קץ; אמר קרא (כתוב במקרא). אקב"ו: אשר קדשנו במצותיו וצונו. א"ר: אמר רב; אל רחום. ארגמ"ן: אוריאל, רפאל, גבריאל, מיכאל, נוריאל (שמות מלאכים). ארמ"ע: אש, רוח, מים, עפר (ארבע יסודות העולם). אשל"י: אדום, שחור, לבן, ירוק. א"ת: אם תאמר; אל תאמר; אל תקרא; אי תימא. א-ת: (האותיות מן א עד ת). אתב"ש: אחד מצרופי אותיות הא"ב (הראשונה עם האחרונה, השניה עם זו שלפני האחרונה וכן הלאה). את"ל: אם תמצא לומר. אתעד"ל: אתערותא דלעילא. אתעדל"ת: אתערותא דלתתא.

ב

ב"א: בראשית א'; בן אדם; בנין אב; ברוך אתה. בא"ד: באמצע דבור. באבי"ע: באצילות, בריאה, יצירה, עשיה. באד"ר: באדרא רבא. באדר"ז: באדרא זוטא. בא"י: ברוך אתה ה'. ב"ב: בראשית ב'. בב"א: בכת אחת. בג"ד: בגין דא. בגי"ה: בינה, גבורה, הוד. בג"כ: בגין כך. ב"ד: בית דין. בד"א: במה דברים אמורים; בדרך אחרת. בד"כ: בדרך כלל. בדו"ו: בדחילו

ספירות. דעסמ"ב: דע"ב ס"ג מ"ה ב"ן. דפו"י:
דפוס ישן. דעצ"מ: דומם, צומח, חי, מדבר.
ד"ק: דפוס קרימונה. ד"ש: דרכי שלום. ד"ת:
דברי תורה; דין תורה. דת"י: דעת, תפארת,
יסוד.

ה

הא"ח: הארת חכמה. הי"ע: השם ירחם עליו.
האר"י: האלקי רבינו יצחק. ה"ג: ה' גבורות
ה"ה: הוא הדין; הרי הוא; הלא הוא; שני
ההי"ן של שם הוי"ה. הה"ד: הדא הוא דכתיב.
ה"ח: ה' חסדים. הי': היה. הי"ם: הוד, יסוד,
מלכות. (ג' אותיות משם אלהים). הל"ל: הוי
ליה למימר. ה"מ: ה' מקיפים; הני מילי. ה"נ:
הכא נמי. הנו': הנוכר. הנוכר: לעיל;
הנוכר למעלה. ה"ס: הוא סוד. ה"פ: הכי
פשיטו; ה' פעמים; ה' פרצופין; הכי פירושו;
הברה פשוטה. ה"ק: הקדוש. ה"ק: הכי קאמר.
הקב"ה: הקדוש ברוך הוא. הקסה"ז: הקדמת
ספר הזהר. ה"ר: ה' ראשונות, ה' ראשונה.
הרמ"ק: האלקי רבינו משה קורדובירו. השי"ת:
השם יתברך. ה"ת: ה' תתאה, ה' תחתונות.
התפ"א: התפשטות א'. התפ"ב: התפשטות ב'.

ו

ואכ"מ: ואין כאן מקומו. ואכמ"ל: ואין כאן
מקום להאריך. ואל"כ: ואם לא כן; ואהבת
לרעך כמוך. ובעוה"ז: ובעונותינו הרבים. ובש"י:
ובשעה. וגר': וגומר (ראה וכו'). ודו"ק: דייק
(כמו התבונן היטב, לדייק בשעת העיון ולא
בקרוב). וד"ל: ודי למבין. ול"ב: ודי לחכימא
ברמיזא. והמ"י: והמשכיל יבין. וזה"ד: וזה
הדין. וז"ל: וזה לשונו. וכה"א: וכן הוא אומר.
וכו': וכולה; וכולי. (כמו וגומר, סימן להמשך
את המאמר או המספר עד הסוף, אף אם אין
סופו נזכר בכתב). ול"נ: ולי נראה. ונלע"ד:
ונראה לפי עניות דעתי. וע"ד: ועל דא. ועד"ז:
ועל דרך זה. ועכ"ז: ועם כל זה; ועל כל זה.
ו"ק: ו' קצוות. וש"נ: ושם נסמן. ו"ת: ו'
תחתונות. ות"י: ותיקונים.

ז

ז"א: זעיר אנפין; זכות אבות; זה אומר. זאה"ל:
זכור אותו האיש לטוב. זא"ז: זה אצל זה; זה
אל זה; זה את זה; זה אחר זה (וכן זו). זב"ז:
זה בזה. זה"ז: זמן הזה. זה"ש: זה הוא שאמר.
זו"ן: זעיר ונוקבא; זה לשונו; זכרו (זכרוננו)
לברכה. זל"ז: זה לזה. ז"ח: זהר חדש. זכ"ל:
ז' כוכבי לכת. זלמ"ז: זה למטה מזה; זה
למעלה מזה. ז"מ: ז' מלכים. זמ"ז: זה מזה.
זמ"ן נק"ט: סדר ששת סדרי המשנה - זרעים,

מועד, נשים, נזיקין, קדשים, טהרות. ז"ס: זה
סוד. ז"ע: זה ענין. זעה"א: זקני עם הארץ.
זע"ז: זה על זה; זה עם זה. ז"פ: ז' פעמים.
זצ"ל: זכר צדיק לברכה. ז"ק: זרע קודש; זקף
קטן. ז"ש: זה שכתב; שאמר; זה שאומר; זה
שכותב. ז"ת: ז' תחתונות. זת"ז: זה תוך זה;
זה תחת זה. זת"ח: זקני תלמידי חכמים.

ח

ח': חלק; חדש. ח"א: חלק א'; חכמים אומרים;
חד אמר. ח"ב: חלק ב'; חכמה בינה. חב"ד:
חכמה, בינה, דעת. חבת"ם: חכמה, בינה, תפארת,
מלכות. ח"ג: חלק ג'; חלופי גרסאות. ח"ד:
חלק ד'. חד"ר: חסד דין רחמים. ח"ה: חלק
ה'; חלול ה'. חה"ש: חלול השם. חה"מ: חול
המועד. ח"ו: חלק ו'; חסר ואו; חס ושלום.
חו"ג: חסדים וגבורות. חו"ד: חוקר ודורש;
חלב ודבש. חוה"מ: חול המועד. חוהמ"ס: חול
המועד סוכות. חוהמ"פ: חול המועד פסח. חו"ל,
ח"ל: חוץ לארץ. ח"ז: חלק ז'; חדש זה.
חז"ל: חכמינו זכרם לברכה. חח"ן: חכמה חסד
נצח. חכ"א: חכמים אומרים. חל"ה: חלק לעולם
הבא. חג"ה: חנוכת הבית. חנכ"ל שצ"ם: שבעה
כוכבי הלכת - חמה, נגה, כוכב, לבנה, שבתאי,
צדק, מאדים. ח"ס: חכמה סתימאה. ח"ע: חיי
עולם; חתימת עדים. חע"ה: חיי עולם הבא.
ח"ש: חצי שעה; חלול שבת. חש"ו: חדש,
שוטה וקטן. חש"ח: חולם שורק, חיריק.

ט

ט"א: טור א'; טעם אחר. טו"ר: טוב ורע.
ט"מ: טומאת מת; טעמא מאי; טעמי מקרא.
טנת"א: טעמים, נקודות, תגין, אותיות. ט"ס:
ט' ספירות. ט"ר: ט' ראשונות. טש"ת סא"ב,
מע"ק, גד"ד: י"ב המזלות - טלה, שור, תאומים,
סרטן, אריה, בתולה, מאזנים, עקרב, קשת, גדי,
דלי, דגים. ט"ת: ט' תחתונות.

י

י"א: יש אומרים; יש אוסרים; ירא אלהים;
ירחמהו אל. יא"י: ישוב ארץ ישראל. יא"ל:
יש אם למקרא; יש אם למסורת; יזכרם אלהים
לטובה. י"ג: יש גורסים; יין גפן; מספר. י"ד:
יש דורשים. י"ה: (ב' אותיות הראשונות משם
הויה). יה"א: ג' מלואים של שם הוי"ה יודין
ההין אלפיין. יה"כ, יוהכ"פ: יום הכפורים. יה"ר:
יהי רצון. יו"כ: יום כפור. יו"ש: ימין ושמאל.
יחנר"ן: יחידה, חיה, נשמה, רוח, נפש. י"ט:
יצר טוב; יש טעם; יום טוב. יו"ט: יום טוב.
יול"א: יתברך ויתעלה לעולם אמן. יט"ל: יש
טעם לדבר. י"י: רמז על יחוד הוי"ה ואדני.

מספר. לבנ"ה: ל"ב נתיבות החכמה. ל"ג: לא גרסינן; לשון גמרא. ל"ד: לאו דוקא; לפי דעת; לא דמי. ל"ה: לדעת אחרים; לדבר אחר. ל"ו: לדברי הכל. ל"ז: לבנת הספיר; למען השם. ל"ח: לחם הפנים. ל"ט: לפני ולפנים. ל"י: לשון זכר. ל"יא: לזע"צ: לזכר עולם יהי צדיק. ל"ב: לא כתוב; לא כן. לכאו"א: לכל אחד ואחד. לכ"ל: לכן נראה לי. לכ"ע: לכולי עלמא. לכ"ש: לא כל שכן. ל"מ: לא מצאתי. למה"ד: למה הדבר דומה. ל"נ: לי נראה; לשון נקבה. לנ"ל: לכן נראה לי. לע"ע: לעתה עתה. לעסמ"ב: לע"ב, ס"ג, מ"ה ב"ן. לעת"ל: לעתיד לבוא. לפ"ג: לפרט גדול. לפמשי"ה: לפנים משורת הדין. לפ"ע: לפי ענינו. לפע"ד: לפי עניות דעתי. לפ"ק: לפרט קטן. לפ"ש: לפי שעה. ל"צ: לא צריך. ל"ש: לא שנו; לא שגא; לא שייך; ליל שמורים. לשה"ר: לשון הרע. לש"ש: לשם שמים. ל"ת: לא תעשה.

מ

מ"א: מקום אחר; מקום אחד; מדרש אגדה; מלאכים א'; מים אחרונים; מנהג אבותינו. מאה"ג: מאור הגדול; מאור הגולה. מארז"ל: מאמר רבותינו זכרם לברכה. מ"ב: שם מ"ב אותיות; מה בכך; מתן בסתר. מב"ד: מיתת בית דין; משיח בן דוד. מב"ו: מלך בשר ודם; מתנת בשר ודם. מב"י: משיח בן יוסף. מ"ג: מחזור גדול (כ"א שנים); מסורה גדולה; מלת גוף. מג"מ: מצוה גוררת מצוה. מ"ד: מיין דוכרין; מאן דאמר; מאי דכתיב; מי דמי; מה דעתך; מי דבש. מד"א: מאן דאמר; משום דרכי אמורי. מדה"ד: מדת הדין. מדה"ג: מדרש הנעלם. מדה"ר: מדת הרחמים. מד"ש: מפני דרכי שלום. מ"ה: מספר הויה במילוי אלפין; משום הכי; מלך העולם; מלאך המות. מה"ד: מדת הדין. מה"ה: מה ההבדל. מהל"ל: מה היה ליה למימר. מה"מ: מלאך המות; מלך המשיח; מנא הני מילי. מה"נ: מדרש הנעלם. מה"פ: מה הפרוש. מה"ש: מלאכי השרת. מו"ל: מוציא לאור. מול"מ: מטי ולא מטי. מו"מ: מעלה ומטה; משא ומתן; גזע ומשא. מו"ס: מוחא סתימאה. מוצי"ט: מוציא יום טוב. מוצש"ק: מוציא שבת קדש. מו"ש: מוציא שבת מ"ז: משנה ז'. מחז"ל: מאמר חכמינו זכרם לברכה. מ"ט: מקח טעות. מטטרו"ן: שם מלאך. מ"י: ב' אותיות משם אלהים. מכ"ש: מכל שכן. מ"ל: מנא לן. מלה"ד: משל למה הדבר דומה. מלה"ש: מלאכי השרת. מל"ת: מצות לא תעשה; מסיח לפי תומו. מ"מ: מכל מקום;

י"י: יברכך יאר ישא. יכ"ק: יום כפור קטן. י"ל, יל"ד: יש לדעת. י"ל, יל"ה: יש להבין. י"ל, יל"ו: יש לומר. י"ל, יל"ש: יש לשאול. י"מ: יש מפרשים; יש מקומות; יציאת מצרים. י"ס: יוד ספירות; יש ספרים; יש סוברים; יס"ג: יש ספרים גורסים. יצה"ט: יצר הטוב. יצה"ר: יצר הרע. יש"א: ימין, שמאל, אמצע. ישטו"ת: ישראל סבא ותבונה. ית': יתברך; יתעלה: ית"ש: יתברך שמו.

נ

נ': כבוד. נ"א: כי אם; כל אחד; כך אמר; כתוב אחד; כלל אחד. נ"א: כתוב אחד אומר. נאו"א: כל אחד ואחד; כל איש ואיש. נאו"ל: כל אומה ולשון. נאחז"ל: כך אמרו חכמינו זכרם לברכה. נ"ב: אותיות התורה. נ"ג: כהן גדול. נ"ד: כדי דיבור; כל דבר; כך דרשו. נד"א: כמה דאת אמר; כדא דאת אמרת. נד"ש: כדרך שאמרו. נ"ה: כתוב הכא. נה"א: כן הוא אומר. נה"ג: כהן גדול; כהאי גוונא. נהמ"ג: כל המוסיף גורע. נה"נ: כן היא נוסחת. נה"ק: כתבי הקודש. נו' וכו': וכולה (לאמור אל הקורא לגמור כל הפסוק או המאמר, שהובא רק חלק ממנו). נו"כ: כך וכך. נו"פ: כלל ופרט. כופו"כ: כלל ופרט וכלל. נ"ז: כל זה; כל זמן; כף זכות; כלי זיין. נ"ח: כלי חיצון; כתר חכמה. נח"ב: כתר, חכמה, בינה. נחב"ד: כתר, חכמה, בינה, דעת. נח"ב תו"מ: כתר, חכמה, בינה, תפארת ומלכות. נ"י: כנסת ישראל; כתב יד; כן ירבו. נ"כ: כל כך; כמו כן; כתוב כאן. נל"ז: כלי זיין. כל"י: כהן, לוי, ישראל. כ"מ: כל מה; כל מקום; כן מצאתי; כן משמע; כן מוכח. כמד"א: כמה דאת אמרת. כמו"ש: כמו שכתוב. כמשי"א: כמו שאתה אומר. כמש"ה: כמו שאמר הכתוב. כ"נ: כן נאמר; כן נראה. כנה"ג: כנסת הגדולה. כנז': כנזכר. כנ"י: כנסת ישראל. כנ"ל: כנזכר לעיל; כן נראה לי. כנלע"ד: כן נראה לפי עניות דעתי. כסה"כ: כסא הכבוד. כ"ע: כולי עלמא; כתר עליון. כ"פ: כלי פנימי; כל פנים; כך פרשו. כצ"ל: כן צריך לאמור - להיות - לבאר. כ"ק: כלי קודש; כבוד קדושת. כ"ש: כל שכן; כבוד שמו; כל שעה; כבוד שבת. כש"ד: כללו של דבר. כש"כ: כל שכן. כשו"ש: כל שעה ושעה; כל שנה ושנה. כש"ט: כתר שם טוב. כש"ש: כמו שכתבתי שם. כ"ת: כתר תורה. כתה"ק: כתבי הקודש. כתחז"ל: כתקון חכמינו זכרם לברכה.

ל

ל"א: לשון אחר. לא"א: לא אמרו אלא. ל"ב:

מארי מתניתין; מארי מתיבתא; מאי משמע; מראה מקום; מת מצוה; משנה מקום. ממ"ה: מלך מלכי המלכים. ממ"ן: ממה נפשך. מ"ן: מיין נוקבין. מנ"מ: מאי נפקא מינה?. מ"ס: מדת סדום; מר סבר; מוחא סתימאה. מסה"ז: מסורת הוזהר. מ"ע: מצות עשה; מראית עין; מצות ערוב. מע"ה: מעלה עליו הכתוב. מע"ט: מעשים טובים. מעל"ע: מעת לעת (יום שלם). מ"צ: משיח צדק. מצפ"ץ: שם הויה באותיות א"ת ב"ש. מרע"ה: משה רבינו עליו השלום. מ"ש: מה שכתוב; מאי שנא. משא"כ: מה שאין כן. מש"כ: מה שכתוב כאן. מ"ת: משנה תורה; מתן תורה. מת"ל: מה תלמוד לומר.

נ

נ"א: נוסחא אחרינא; נביאים אחרונים. נא"כ: נאמר כאן. נג"ע, ר"ע: נפילים, גבורים, ענקים, רפאים, עמלקים. נגה"ד: נגמר הדין. נ"ה: נמי הכי; נר הבדלה; נצח הוד. נה"י: נצח, הוד יסוד. נהי"מ: נצח, הוד, יסוד, מלכות. נו"נ: נע ונד; נעשה ונשמע. נוק': נוקבא. נח"ש: נדוי, חרם, שמתא. נ"ל: נראה לי. נ"מ: נפקא מינה. נ"ג: נח נפש. נ"ע: נוקבי עינים; נשמתו עדן; נוחו עדן. נ"צ: נחמת ציון. נק': נקרא. נ"ר: נפש רוח; נחת רוח; נביאים ראשונים. נר"ן: נפש, רוח, נשמה. נרנח"י: נפש, רוח, נשמה, חיה, יחידה. נש"ב: נ' שערי בינה. נת"א: נקודות תגין, אותיות.

ס

ס"א: ספרים אחרים; סטרא אחרא; סתרי אותיות. ס"ב: סימן ברכה. ס"ג: (הו"ה במילוי יודין ואלף בואו); סנהדרין גדולה. ס"ד: סוף דבר; סלקא דעתך. סד"א: סלקא דעתך אמינא. סו"ה: סוד הכתוב. סו"ס: סוף סוף; ספירה וספירה. סי': סימן. ס"י: ספרים ישנים; ספר ישן; סימן יפה; ספר יצירה. ס"ל: סח לי; סבירה ליה. ס"מ: סטרא מסאבותא. ס"נ: סכנת נפשות. ס"ע: סדר עבודה. ס"פ: סוף פסוק. ספ"י: סבר פנים יפות. ספ"י: ספירה. ס"ת: ספר תורה; סתרי תורה; סוף תיבה.

ע

ע"י: עיין. ע"א: ענף א'; עמוד א'; ענין אחר; על אודות. עאכו"כ: על אחת כמה וכמה. ע"ב: (הויה במילוי יודין); שם ע"ב. עבגע"מ: עור, בשר, גידין, עצמות, מוחא. ע"ג: ענף ג'; עבודת גלולים; על גב. ע"ד: על דבר; על דרך; על דעת. עדי"ה: על דרך הכתוב; על דרך האמת - האמור. עדי"ז: על דרך זה. עדי"מ: על דרך משל. עדי"ר: על דרך רמו. ע"ה: עליו השלום;

עשרת הדברים; עם הארץ; עין הרע; עבד ה'. עה"ב: עולם הבא. עה"ז: עולם הזה. עה"ח: עץ החיים. עה"ס: עשר הספירות. עה"ר: עין הרע. עה"ש: עליו השלום. עו"א: עובדי אלילים. עוה"ב: עולם הבא. עוה"ז: עולם הזה. עוה"א: עולם האצילות. עוה"נ: עולם הנקודים. עומ"ש: עול מלכות שמים. עו"נ: עתיק ונוקבא. ע"ז: עבודה זרה; על זה; עם זה; עבר זמנו. ע"ח: עץ חיים. ע"ט: על טעם; עצה טובה; עין טובה. ע"י: עיין; עילאין. ע"י: על ידי. ע"א: על ידי אחרים. עיה"ק: עיר הקודש. עיו"ט: ערב יום טוב. עיו"כ: ערב יום כפור. עי"ז: על ידי זה. עי"מ: עבור, יניקה, מוחין. עיקת"ו: עיר קדשנו תבנה ותכונן. ע"כ: על כן; עד כאן; עד כמה; עבודת כוכבים; עבד כנעני. עכאו"א: על כל אחד ואחד; עם כל איש ואיש. עכ"ד: עד כאן דבריו. עכ"ז: עם כל זה. עכו"ס: עבודת כוכבים. עכ"ל: עד כאן לשונו. עכ"פ: על כל פנים. ע"ל: עין לעיל. על"ה: על מנת להשפיע. על"ק: על מנת לקבל. ע"מ: על מנת; על משקל; עשר מאמרות; על מה; על מחצה; עשר מכות. עמוד"א: עמודא דאמצעיתא. עמ"ש: עין מה שכתבתי; עד מאה שנים; עול מלכות שמים. ענ"ב: עקודים, נקודים וברודים. ע"ס: עשר ספירות; על סמך. עמס"ב: ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן. עע"ז: עובדי עבודה זרה. עעכו"ס: עובדי עבודת כוכבים ומזלות. ע"פ: על פי. עצה"ד: עץ הדעת. עצהי"ט: על צד היותר טוב. ע"ק: עתיקא קדישא. ע"ר: ערב רב. ער"ה: ערב ראש השנה. ער"ח: ערב ראש חדש. ע"ש: עין שם; ערב שבת; על שלחן. עש"א: עד שיבוא אליהו. עש"ה: עין שם היטב. עש"מ: על שום מה. ע"ת: ערוב תחומים; על תנאי.

פ

פ"א: פרק א'; פעם אחת; פרוש אחר. פא"פ: פנים אל פנים; פה אל פה; פעם אחר פעם. פ"ב: פרק ב' פב"א: פנים באחור. פכ"פ: פנים בפנים. פ"ג: פרק ג'. פ"ד: פסק דין; פרק ד'. פד"ה, פדה"ב: פדיון הבן. פו"א: פנים ואחור. פו"ח: פנימיות וחיצוניות. פו"כ: פרט וכלל. פו"ר: פריה ורביה. פי: פירוש. פי"י: פושעי ישראל; פועל יוצא. פלו"י: פלוני. פלח"ק: פתיחה לחכמת הקבלה. פמ"א: פנים מאירות. פמ"ס: פנים מסבירות. פ"נ: פקוח נפש; פדיון נפש. פס"ד: פסק דין. פ"פ: פתחון פה. פ"ק: פרק קמא; פורים קטן; פרט קטן. פו"א: פרקי רבי

אליעזר. פרד"ס: פשט, רמז, דרוש, סוד. פ"ש:
פסח שני; פרשת שקלים; פדיון שבויים.

צ

צא"ל: צריך אתה לדעת. צ"ג: ציון ג'; צום
גדליה. צ"ד: ציון ד' וכדומה. צח"מ: צומח,
חי, מדבר. צ"ל: צריך לומר; צריך להיות.
צל"ד: צריך לדעת. צל"ה: צריך להיות. צל"ו:
צריך לומר צ"ע: צריך עיון. צעב"ח: צער בעלי
חיים. צע"ג: צריך עיון גדול.

ק

ק': קדוש; קמא; קהל; קטן. ק"א: קונטרס
אחרון. קב"ה: קודשא בריך הוא. קבו"ש: קודשא
ברוך הוא ושכינתיה. קה"מ: קריאת המגילה.
קה"ק: קדש הקדשים. קה"ת: קריאת התורה.
ק"ו: קל וחומר. קו"ח: קל וחומר. קוש"י:
קוצו של יוד. קכ"ד: קדם כל דבר. קל"י:
קליפות. קמ"ל: קא משמע לן. ק"פ: קרבן פסח.
ק"ק: קדש קדשים; קדשים קלים. קק"ק: קדוש,
קדוש, קדוש. ק"ש: קריאת שמע; קבלת שבת.

ר

ר"א: רבי אבא; רבי אלעזר. ראב"ד: ראש בית
דין. ר"ג: ריש גלותא. רד"א: רישא דלא
אתידע. ר"ה: ראש השנה. רה"י: רשות היחיד.
רה"ק: רוח הקדש. רה"ר: רשות הרבים. ר"ח:
ראש חדש. רח"ו: ר' חיים וויטאל. ר"י: רבי
יהודה; רבי יצחק; רבי יוסי. רי"ו: מספר. ר"ל:
רחמנא לשזיבן; רחמנא ליצלן; ראייה לדבר;
רצוני לומר. רל"ה: רצון להשפיע. רל"ק: רצון
לקבל. ר"מ: ראש מתיבתא; רעיא מהימנא; ריש
מתיבתא. רמ"ח: מספר. רמ"ק: ר' משה קורדובירו.
רע"מ: רעיא מהימנא. רפ"ח: מספר. רשב"י:
ר' שמעון בר יוחאי. רשר"ד: ראייה, שמיעה,
ריח, דבור. ר"ת: ראשי תיבות. רת"ס: ראש,
תוך, סוף.

ש

ש': שורה, שעה, שאלה. ש"א: שמואל א';
שליש אמצעי; שלישי א'. ש"ב: שמואל ב';

שער ב'. שב"ד: שליח בית דין. שב"ה: שמחת
בית השואבה. שבי"כ: שבירת כלים. ש"ג: שער
ג'; שיעור ג'. שג"ע: של גן עדן. שה"ש: שיר
השירים. שוא"ת: שב ואל תעשה. שוי"ט: שבת
ויום טוב. שוי"ש: ששון ושמחה. שוי"ת: שאלות
ותשובות. ש"ח: שנאת חנם; שבת חנכה. שי"ל:
שיש לאמר; שיש לברך. שי"כ: מספר. שכ"א:
שכל אחד. שכאו"א: שכל אחד ואחד. שמרשב"י:
שער מאמרי רבי שמעון בן יוחאי. שי"ג: שם
נסמן. שנגל"ה: שורש, נשמה, גוף, לכוש, היכל.
שנא"ן: (ד' חיות המרכבה) שור, נשר, אריה,
אדם. שס"ה: מספר. שיע: שלישי עליון; שמנה
עשרה; שמיני עצרת. שי"צ: שליח צבור. שצ"ם
חנכ"ל: (ז' כוכבי לכת) שבתאי, צדק, מאדים,
חמה, נוגה, כוכב, לבנה. ש"ר: שלוש רגלים;
שם רע. ש"ש: שם שמים. ש"ת: שמחת תורה;
שליש תחתון.

ת

ת': תשובה. ת"א: תרגום אונקלוס; תרוץ אחד.
תא"מ: תהלים, איוב, משלי. ת"ד: תיקונא דיקנא.
תה"ד: תפלת הדרך. תה"ר: תהומא רבא. תה"ש:
תפלת השחר. ת"ו: תם ונשלם. תובב"א: תבנה
ותכונן במהרה בימינו אמן. תובי"ל: תם ונשלם
ברוך ה' לעולם. תוה"ק: תורתנו הקדושה.
תושלב"ע: תם ונשלם שבח לאל בורא עולם.
תושב"כ: תורה שבכתב. תו"מ: תפארת ומלכות;
תרומות ומעשרות; תיכף ומיד. תושבע"פ: תורה
שבעל פה. ת"ז: תקוני זהר. ת"ח: תא חזי;
תקונים חדשים; תלמיד חכם. תחה"מ: תחית
המתים. תכ"ב: תלת כלילין בתלת. תכ"ד: תוך
כדי דיבור. תכ"ה: תורת כהנים. ת"ל: תלמוד
לומר; תרי לישני (שני נוסחאות); תהלה לאל.
ת"מ: תפלת מנחה. ת"ע: תפלת ערבית. תע"ס:
תלמוד עשר הספירות. תרי"ג: (מספר) תרי"ג
מצות. ת"ש: תפלת שחרית; תא שמע. תשי"י:
תפילין של יד. תש"ר: תפילין של ראש. ת"ת:
תפארת.

פרשת תרומה

א) וַיִּדְבֹר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוּ וְגוֹ'. רַבִּי חֲזִיָּא פִתַח, אֲפִי יַעֲקֹב בְּחַר לֹו יֵה יִשְׂרָאֵל לְסִגְוֹלָתוֹ, כַּמָּה חֲבִיבִין יִשְׂרָאֵל קָמִי קַבִּיָּה, דְּאִתְרַעֲזִי בְּהוּ, וּבְעָא לְאִתְדַבְּקָא בְּהוּ, וְלֵאֲתַקְשְׂרָא עִמָּהוֹן. וְעַבְדֵּי לְהוֹן עִמָּא יְחִידָאֵי בְּעֵלְמָא, דְּכַתִּיב וּמִי כְעַמְךָ כִּי־יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאַרְצֵךְ, וְאֵינּוֹן אִתְרַעֲזוּ בֵּיהּ, אֲוֹאֲתַקְשְׂרֵן בֵּיהּ. הֵה־ד, כִּי יַעֲקֹב בְּחַר לֹו יֵה. וְכַתִּיב אֲפִי יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל כִּי חֶלֶק יְיָ עִמּוֹ. וְיֵהֵב לְשָׂאֵר עַמִּין שׁוֹלְטָנִין רַבְרָבִין מְמַנֵּן עֲלֵיהוּ, וְהוּא נְטִיל לְחֹלְקִיהּ בִּישְׂרָאֵל.

ב) ר"ש פתח, מי זאת הנשקפה כמו שחר יפה כלכנה ברה כחמה איומה פנדגלות. מי זאת, רוא דתרין עלמין מתחברן פחדא, ודא הוא עולם ועולם. מ"י: הא אוקימנא דרנא עלאה לעילא, שירותא דקיימא בשאלתא, ואקרי מ"י, כד"א א שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה. זא"ת: דרנא תמאה לתמא, עלמא תמאה. ותרווייהו, תרין עלמין בחבורא חדא, בקשורא חדא פחדא.

חלופי גרסאות

א ואתקשרו. ב מוסיף ישראל וזהו ויקחו לי ישראל בתרומה לחלקי שאני עליהם לשר ולא לשרים. ג דתנן.

ו ישלח כו צ"ו. ו (ישעיה מ) הקסה"ו ז צ"ח.

מסורת הזהר

א) (שמות כה) ח"ב ככו. קכח. קלד: קלח: קמ: קמו. קמו. קצה. רעא. ח"ג קעט. רלו: ת"ז תנ"ה פט: ב) (תהלים קלה) נח מו צ"ב. ג) (שמואל ב ז) שמות צב צ"ט. ד) (דברים לב) ב"א קצר צ"ד. ה) (שיר ו)

הסולם

מי זאת הנשקפה כמו שחר.

ב) ר"ש פתח מי וגו': ר' שמעון פתח. מי זאת הנשקפה כמו שחר יפה וגו'. מי זאת, הוא סוד שני עולמות המתחברים יחד, וזהו עולם ועולם. כלומר שזהו שכתוב. מן העולם ועד העולם. שהם בינה ומלכות. מ"י, הרי העמדנו, שהיא מדרגה עליונה למעלה, ההתחלה העומדת לשאלה, ונקראת מ"י, שהיא בינה. כמ"ש, שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה. (כמ"ש לעיל בהקסה"ז דף י"ד ד"ה לעילא) זאת, היא מדרגה תחתונה למטה

מאמר

א) וידבר וגו' ויקחו לי תרומה וגו': ר' חייא פתח כי יעקב בחר לו יה ישראל לסגולתו. כמה אהובים הם בני ישראל לפני הקב"ה, שרצה בהם ורצה להתדבק בהם ולהתקשר עמהם, ועשה אותם עם יחיד בעולם, שכתוב, ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ, והם רצו בו ונתקשרו בו. ז"ש כי יעקב בחר לו יה, וכתוב, כי חלק ה' עמו. ונתן לשאר העמים שרים מושלים עליהם, והוא לקח לחלקו את ישראל.

(דפו"י דף קכ"ו ע"א * דף קכ"ו ע"ב)

תרומה

ג) הַנְּשַׁקְפָה: כַּד מִתְחַבְּרִין תְּרוּוֹיָהּוּ בְּחֻדָּא. כְּמוֹ שְׁחַר: כַּד בְּעֵינָא שְׁחַרוּתָא ה' לְאַנְהָרָא וּלְכַתֵּר וְאַתְנַהִיר ז' פְּסִיחָרָא, כַּד ח' בְּטַשׁ בְּהַ נְהִירוֹ דְשִׁמְשָׁא. וּלְכַתֵּר בְּשִׁמְשָׁא, כַּד קָיִמָא סִיחָרָא בְּשִׁלְיָמוֹ. אִיוּמָה: תְּקִיפָא, מ' לְאַגְנָא עַל כָּלָא. דְהָא כְּדִין אִית לָהּ שְׁלִימוֹ וּתְקִיפּוֹ, לְמַעְבַּד י' חִילָא.

ד) וְנִטְלָא חִילָא מְעַלְמָא עֲלָאָה, עַל יְדָא דִּינְעֻקֵּב שְׁלִימָא, דְחַבְּר לֹון בְּחֻדָּא. חַבְּר לֹון בְּחֻדָּא לְעִילָא. וְחַבְּר לֹון בְּחֻדָּא לְתַמָּא. וּמִתְמָן נְפִקוּ, תְּרִיסַר שְׁבֻטִין קְדִישִׁין, כְּגוֹנוֹנָא דְלְעִילָא. יַעֲקֹב דְהָהּ שְׁלִים, אָעִיל רְחִימוֹ בְּתַרִין עֲלָמִין, כְּמָה דְאוּקִימָנָא. שְׁאָר בְּנֵי נֶשָׂא כ' דְעַבְדִין כְּדִין מ' מְגַלִין עֲרִינִין לְעִילָא וְתַמָּא, גְרִים דְכַבוּ בְּתַרִין עֲלָמִין, וְגְרִים פְּרוּדָא, הַה"ד מ' וְאַשָׁה אֶל אַחֻתָּהּ לֹא תִקַּח לְצִרוֹר, דְאַתְעֻבְדִּי מְאִרִי דְכַבוּ דָא לְדָא.

ה) וְאִי תִימָא מ' וְתַקְנָא רְחַל בְּאַחֻתָּהּ. הִכִּי הוּא וְדָאִי דְהָא עֲלָמָא פְתָאָה, כָּל תִּיאֻכְבְּתָהּ לָאו אִיהוּ, אֶלָּא בְּגִין לְמִיָּהוּי כְּגוֹנוֹנָא דְעֲלָמָא עֲלָאָה, וּלְמִירַת

חלופי גרסאות

מסורת זוהר

ז) (ויקרא יח.) ח. (בראשית ל) ב"א קעח תק"ח קט ט"א ד הנשקפה כמו שחר מתחברן וליג כד. ה לאתנהרא. ו אנהיר. ז בסיהרא. ח כניש. ט על כלא לאגנא. י חילין. ש"ג. כ דלא עבדין. ל ליג ואשה אל אחותה לא לא תקח. מ וכי. נ תיאוכתי; תיאוכתאה.

דרך אמת א] בראשית נד ע"א אחרי מות כפי עריות דף ע"ד ע"א.

הסולם

מאמר

מי זאת הנשקפה כמו שחר י"ב הבחינות שיש במלכות של מעלה. יעקב שהיה שלם הביא אהבה בשני העולמות כמו שהעמדנו שנשא שתי אחיות לאה ורחל שה"ס ב' עולמות בינה ומלכות, שאר בני אדם שעושים כזאת, הם מגלים עריות למעלה ולמטה, וגורמים שנאה בשני העולמות, וגורמים פרוד בין ז"א ולאה ובין ז"א ורחל, כי מחזה ולמעלה הוא מזדווג עם לאה ומחזה ולמטה עם רחל. ז"ש ואשה אל אחותה לא תקח לצרור, שנעשו צרות ומלאות שנאה זו לזו.

למטה. היא עולם התחתון, דהיינו מלכות. ושתייהן, הן שתי עולמות בחבור אחד בקשר אחד ביחד, והוא ע"י עלית המלכות לבינה, שמשום זה השיגה המחזין דבינה. כמ"ש שם.

ג) הנשקפה, כד פתחברן וכו': הנשקפה. היינו כאשר שתייהן מתחברות כאחת, המלכות. נשקפה כמו שחר, היינו כשהשחר רוצה להאיר, ואח"כ יפה כלבנה, המלכות מאירה כלבנה, שאור השמש שהוא ז"א מאיר בה. ואח"כ, ברה כחמה, כאור השמש, כשהלבנה עומדת במלואה, דהיינו בעת שהמלכות הוא פנים בפנים עם ז"א המכונה שמש. איזומה כנדגלות, שהיא חזקה להגן על הכל, כי אז יש לה שלמות וגבורה לעשות חיל.

ה) ואי תימא ותקנא וגו': ואם תאמר, מהו הפירוש ותקנא רחל באחותה, אם הכתוב מדבר בשני העולמות. לאה ורחל. שהן בחינת בינה ומלכות שנכללו יחד, איזה קנאה יש כאן. ומשיב, כך הוא ודאי, כי עולם התחתון, רחל, כל חשקה אינה יותר אלא להיות כעין עולם העליון, לאה, שהיא בינה, ולרשת מקומה. במקום אחר, יש קנאת סופרים תרבה חכמה, (ב"ב כא.) וכאן יש גם כן קנאת סופרים, משום שיש ספר וספר, שהם אבא ואמא, שמהם נמשך החכמה, וע"כ ע"י קנאה באלו הסופרים, מרבים המשכת החכמה אצלם.

ד) ונטלא חילא מעלמא וכו': ומקבלת המלכות כח, דהיינו מוחין, מעולם העליון, שהיא בינה, על ידי יעקב איש חם, שחבר אותם יחד, שע"י העלאת מ"ן העלה המלכות לבינה, ונתחברו זו בזו, חיבר אותן יחד למעלה, שהבינה קבלה צורת המלכות. וה"ס לאה. וחיבר אותן יחד למטה, שהמלכות קנתה צורת הבינה, וה"ס רחל. ומשם יצאו י"ב שבטים קדושים כעין של מעלה. דהיינו כמו

דוּכְתָמָהּ. בְּדוּכְתָמָהּ אַחְרָא קִנְאָת סוּפְרִים אֶסְגִּיאַת חֻכְמָתָא, וְהֵכָא קִנְאָת סוּפְרִין, בְּגִין דְּאִית סֵפֶר וְסֵפֶר, אֶסְגִּיאָו מְשִׁיכוּ ׀ דְּחֻכְמָתָא לְגַבְיָהּוּ.

(ו) ׀ ועכ"ד, ׀ אפילו יעקב לא אשלים לגביהו פדקא חזי. שאר בני עלמא, גרמין דבבו, וגרמין פרוּדא, ומגלין עריין דכלא, עריין דעילא ותמא. וברזא דא אית רזא דעריין, עריין דאימא וברתא, וכלא ברזא חדא. מי זאת אתקרון אַחְתָּן, בְּגִין דְּאִינוּן בְּאַחְוָה וּבְרַחֲמֵי, וּבְחַבְוּרָא דְרַעוּתָא. וְאֶקְרוּן אִמָּא וּבְרַתָּא. מֵאן דְּגַלֵּי עַרְיָתָהוּן, לִית לֵיהּ חוּלְקָא לְעֵלְמָא דְאַתִּי, וְלִית לֵיהּ חוּלְקָא בְּמַהֲיֻמְנוּתָא.

(ז) ת"ח, פי יעקב בחר לו יה, רזא עלאה לעילא. פיון דאשלים, ואקרי ישראל, כדין לסגלתו, נטיל כלא בכל סטרין, ונטיל לעילא ונטיל לתמא, ואשתלים בכלא.

(ח) א"ר שמעון, הא תנינן, דכד ברא קב"ה עלמא, גליף בגליפוי דרזי מהימנותא, ׀ גו טהירין ברזין עלאין, ונגליף לעילא ונגליף לתמא, וכלא ברזא חדא, ברזא דגלופי דשמא קדישא ידו"ד, דשליט באתווי עלא ותמא. וברזא דא אשתכללו עלמין, עלמא עלאה ועלמא תתאה.

חלופי גרסאות

׀ מוסף דחכמת עלאה. ׀ וע"ד יעקב אשלים. ׀ ל"ג אפילו. ׀ ל"ג חזא דעריין. ק דאשתלים.

דרך אמת בן בתוך אורות מסודות עליונות כמכואר.

הסולם

מאמר

מי זאת הנשקפה כמו שחר חסדים, ולוקח למטה בישויות, שהם מאירים חכמה. ונשלם בכל, הן בחכמה והן בחסדים.

מאמר כד ברא קב"ה עלמא

(ח) אמר רבי שמעון וכו': אר"ש, הרי למדנו, כשברא הקב"ה, שהיא בינה, עלמא שהיא מלכות. חקק בחקיקותיו של סוד האמונה, שהיא המלכות, תוך האורות שהם סוד העליונים, כלומר, שהקב"ה, שהוא בינה העלה אליו האמונה, שהיא המלכות, וחקק עם חקיקות האמונה בתוך האורות של עצמו העליונים, שמתוך זה יצאה בינה ותו"מ של הבינה וירדה למדרגה שמתחתיה, ולא נשאר בבינה כי אם כתר וחכמה זכלים באורות דרוח נפש, שזה נבחן כמו חקיקה באורות שלו. וחקק למעלה, בבינה, וחקק למטה, במלכות, דהיינו שאח"כ קבלה גם המלכות אותה החקיקה האמורה שנעשתה בבינה. והכל בסוד אחד, שחקיקת המלכות היתה בצורה אחת עם חקיקת הבינה, בסוד החקיקות של שם הקדוש הויה, השולט באותיותיו למעלה ולמטה

(ו) ועכ"ד אפילו יעקב וכו': ועם כל זה אפילו יעקב לא השלים להם כראוי, שאר בני העולם, גורמים שנאה וגורמים פרוד ומגלים עריות שלמעלה ושלמטה. כי בסוד זה יש סוד העריות, דהיינו עריות דאמא וברתא, שהן בינה ומלכות, והכל, הן ב' אחיות והן אשה ובתה הוא סוד אחד, כי מי זאת נקראות אחיות, משום שהן באחוה ובאהבה ובחבור של הרצון. ונקראות גם כן אם ובת, משום שבינה נקראת אם והמלכות בתה, מי שמגלה ערותן, דהיינו הדינים שבהן, אין לו חלק לעולם הבא, שהוא בינה, ואין לו חלק באמונה, שהיא המלכות.

(ז) ת"ח כי יעקב גוי: בוא וראה, כי יעקב בחר לו יה, הוא סוד עליון למעלה, שנחבק למעלה באו"א באור החסדים שבהם, הנקראים יה. כיון שהשלים הכל ונקרא ישראל, אז ׀ סגולתו, שהיא המלכות הנקראת סגולה, שאז לוקח הכל בכל הצדדים, בימין ושמאל, ולוקח למעלה, באו"א, המאירים (דפ"י דף ק"ו ע"ב)

(ט) עֲלָמָא עֲלָאָה אֲשַׁתְּכַלְל בְּרָזָא דְרָתָא י', נְקוּדָה יִעֲלָאָה קְדָמָאָה, דְּנָפְקָא מְגוּ דְסִתִּים וְנִגְנִיז דְלָא יִדְיעַ, וְלָא קִיַּימָא לְמַנְדַע, וְלָא אֲתִיַּדַע פְּלִל, סְלִיקוּ דְרָזָא דְאִין סוּף, וּמְגוּ סְתִימוּ דָא, נְהִיר נְהִירוּ חַד סְדִיקָא תְּסִתִים, פְּלִיל בְּגוּיָה פְּלָלָא דְכָל נְהוּרִין. וּבְהִהוּא נְהִירוּ סְתִים, טִ בְּטָשׁ בִּיה מָאן דְלָא בְּטָשׁ. נְהִיר בִּיה מָאן דְלָא נְהִיר. וּכְדִין, אֲפִיק חַד נְהִירוּ, דְאִיהוּ עֲדוּנָא אֲלַעֲדוּנָא, לְאֲשַׁמְעֵשְׂעָא, לְאֲתַגְנֹנָא נְהִירוּ דְקִיק, וְסִתִים בְּגוּ הִהוּא נְהִירוּ.

(י) וְהִהוּא נְהִירוּ דְאִיהוּ עֲדוּנָא לְעֲדוּנָא, סְתִים, בִּ אֲתַקְיִמוּ וְאֲשַׁתְּכַלְלוּ בִּיה שִׁית רְשִׁימִין, דְלָא יִדְיעַן, פֶּר לְהִהוּא נְהוּרָא דְקִיק פֶּד עָאל לְאֲתַגְנֹנָא, עֲדוּנָא בְּעֲדוּנָא נְהִיר בְּנְהִירוּ.

(יא) וְהָאֵי נְהִירוּ דְנָפְקָא מְגוּ נְהִירוּ דְקִיק אִיהוּ דְחִילָא וְאֲמַתְנִי וְתַקִּיפָא

חלופי גרסאות

ד קדמאה עלאה. ש מוסיף נהיר ודקיק: נהירו דקיק. ת סתים. א ל"ג לעדונא. ב אתרקימו

דרך אמת ג] הכה והוא רמו אל חוקף הורחה מהתנוצצות אור עליון.

הסולם

מאמר

ולמטה, דהיינו בבניה ומלכות, שהם ה' ראשונה וה' אחרונה של הוי"ה, ששתיהן בצורה אחת שהיא ה'. ובסוד הזה נשתכללו העולמות. עולם העליון, שהוא בינה ועולם התחתון, שהוא מלכות.

(ט) **עלמא עלאה** אשתכלל וכו': עולם העליון נשתכלל בסוד אות י' דהוי"ה. שהוא כוללת א"א ואו"א, והיינו נקודה העליונה הראשונה, שהוא א"א, (כנ"ל בראשית א' דף ה' ד"ה עד דמגו ע"ש) היוצא מתוך הסתום וגנוז שאינו ידוע, ואינו עומד לדעת, ולא נודע כלל, העליה שלו היא בסוד אין סוף, שהוא פרצוף עתיק, ומתוך סתימה זו מא"א מאיר אור אחד דק וסתום, שהוא או"א עליון, שיש בהם ב' בחינות יסודות. (א) שבי' דק, (ב) ארץ **סתום**, (כנ"ל בראשית א' אות ש"ח) כולל בתוכו הכלל של כל האורות. ובתוך ארץ סתום זה שבאו"א, שה"ס המפתחא (כמ"ש שם) בטש בו מי שלא בטש, בתחילה בהיותו באו"א עליון. ועתה בטש בו ופתח הסתימה שבו, דהיינו שהוריד ה' **מאור** דארץ סתום וחזר ונעשה **אור**, והאיר בו מי שלא האיר, כלומר אנ"פ שהאיר בו, מ"מ לא האיר. מחמת חסרון החסדים, (כמ"ש לעיל בהקדמת ספר הוהר דף כ"ב ד"ה קיימא) ואז הוציא אור אחד, שהוא עדין לעדין, דהיינו חכמה לחכמה, כי **עדין** ה"ס חכמה דא"א שנסתמה, וחכמה זו, שה"ס בינה שחזרה

כד ברא קב"ה עלמא לראש א"א ונעשתה לחכמה, נקראת ג"כ עדין. כי מקבלת מעדן שבראש דא"א, וע"כ נקראת עדין לעדון. והיא להשתעשע, ולגנוז אור הדק, דהיינו אור החסדים דאו"א, שהוא נסתם בתוך אור ההוא. (כמ"ש שם בהקדמתו כ"ב ד"ה קיימא) דהיינו שאור החסדים דאו"א, נסתם בעת יציאת החכמה הזו. וה"ס ישמ"ת.

(י) **וההוא נהירו דאיהו וכו':** ואור הזה שהוא עדין לעדין, הסתום מחמת חסרון החסדים, נתקיימו ונשתכללו בו, ע"י קו האמצעי, שש רשימות, שהם ו'ק דחכמה, שאינם ידועים, כלומר שאינם מתגלים להאיר, חוץ בעת שאור הדק ההוא דאו"א נכנס להגנוז, שאז העדין לעדין מאיר בהארתו.

פירוש, כי אין הארת החכמה מאירה אלא על נקודת השורק בעת נסיעת ג' הנקודות, חולם שורק וחירק, בזה אחר זה, (כנ"ל בשלח ל"ט ד"ה וג') ובשעה שמאירה נקודת השורק, נסתם אור החסדים דאו"א, (כמ"ש לעיל בראשית א' י"ג ד"ה ותדע, וע"י בהקדמת ספר הוהר דף כ"ב ד"ה קיימא) נמצא, שאין העידון לעידון מאיר, אלא בעת גניזת אור הדק, שהוא אור החסדים דאו"א.

(יא) **והאי נהירו דנפק וכו':** ואור הזה היוצא לתחתונים, מתוך אור הדק, הוא נורא ואיום ותקיף ביותר, והוא מטעם

שבאור

(דפוי" דף קכ"ו ע"ב)

יִתְּרָא, וְאֶתְפָּשֵׁט יֵהָאִי וְאֶתְעַבֵּיד עֲלָמָא חֲדָא, דְּנָהִיר לְכָל עֲלָמִין. עֲלָמָא סְתִימָא דְלֹא יָדִיעַ כְּלָל, וּבְגִינָה דִּיִּירִין שִׁית רְבוּא אֶלְף, דְּאִינוּן דִּיִּירִין וְחִילִין וּמְשִׁירִין עֲלָאִין.

(ב) וְכִינֹן דְּאֶפִּיק לֹון וְאֶשְׁתְּכָלְלוּ בְּחֲדָא כְּדִין * אִיהוּ חַבּוּרָא חֲדָא. וְאִינוּן כְּדָא דְאֵת וִי"ו, דְּאֶתְחַבְּר בְּהִיּוּא עֲלָמָא סְתִימָא, וְכִדִּין הַ כְּתִיב, (ט) כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ זֶה. כִּד נְפִיק וִי"ו, וְאֶשְׁתְּכָלְל מְגוּ י"ה, וְכִדִּין יִשְׂרָאֵל לְסַגְלָתוֹ.

(ג) שָׂאֵר בְּנֵי עֲלָמָא, לֹא אֶתְיַהִיב לֹון רְשׁוֹ לְסַלְקָא הַכִּי, אֶלָּא לְסַגְלָתוֹ, אֶתְר דְּנָטִיל וְכָנִישׁ כְּלָא. וְדָא אִיהוּ דְרָגָא לְמַתָּא, וּמְגוּ דָא, נְטִלִין לְעֵילָא, בְּסְתִימוֹ ׀ דְרָעוּ, אֶבֶל לֹא בְּאֶתְגַּלְיָא, כְּמָה דְנָטִיל יַעֲקֹב, הַה"ד וְיִקְחוּ לִי תְרוּמָה. ׀

חלופי גרסאות

ג הא. ד בדפו"י כתב כאן חסר. ה מוסיף איהו כתיב. ו ואי"ו: ו' (ד"א). ז ל"ג כדין. ח ל"ג דרעו. ט בדפו"י כתב ספר הבהיר השיך כאן עיין סוף הספר סימן ג'.

מסורת הזהר

(ט) (תהילים קלה) נח מז צ"ב.

הסולם

כד ברא קב"ה עלמא

מאמר

אותם המוחין די"ה, ויש לו ג"ר, אז ישראל לסגולתו, שנקרא ישראל, ולא יעקב, ומתחבר למטה עם רחל שהיא המלכות שאז נקרא המלכות סגולה, וזה שכתוב ישראל לסגולתו. וז"ס הזווג של יעקב ורחל.

(ג) שאר בני עולמא וכו': שאר בני העולם, חוץ מיעקב, לא ניתנה להם רשות לעלות כך אל הבינה להתדבק ב"ה כמו יעקב, אלא לסגולתו, בלבדה, שהיא המקום שמקבלת ואוספת הכל, וזו היא מדרגה שלמטה, דהיינו המלכות, ומתוך המלכות מקבלים הארת החסדים שלמעלה בבינה, שהיא בחינת לאה, בסתימת הרצון. אבל לא בגלוי כמו שלוקח יעקב, ז"ש ויקחו לי תרומה. פירוש, כי יעקב עלה ונתחבר ב"ה עצמו ומקבל משם הארת החסדים שבבינה, שה"ס זווג יעקב ולאה. וע"כ שאר בני העולם אסורים בשתי אחיות, שיש בהם משום גילוי ערוה, להיותם ממשיכים הארת הבינה, שהיא לאה, במקום מלכות שהיא רחל. אבל יעקב שעלה למעלה במקום בינה עצמה, הותר לו זאת, אפילו בחיי אחותה רחל. וז"ש ויקחו לי תרומה. דהיינו ששאר כל בני העולם, יקחו וירימו את המלכות, ולא ישאו שתי אחיות, כי אז יחללו אותה, בגילוי ערוה, דהיינו הדינין, והוא מטעם היותם בעצמם במקום המלכות, שהיא מקום הדינים.

ויקחו

שבאור הדק הזה שממנו נתקנו או"א עלאין, נתקנה שם מלכות דמדת הדין הנקראת מנעולא, (כמ"ש לעיל בהקדמת ספר הזהר דף צ"ב ד"ה ומקדשי והוא מטעם המבואר בהקטה"ז דף נ"ה ע"ב ד"ה וטעם ע"ש) ונתפשט אור הדק הזה ונעשה עולם אחד שהוא או"א עלאין, המאיר לכל העולמות. והוא עולם סתום שאינו ידוע כלל, כי ה' אינה יוצאת מאויר שלהם, ובתוכו דרים ששה רבוא אלף, שהם דירים וצבאות ומחנות עליונות. פירוש. כי הם התפשטות מאורות חג"ת נה"י דעתיק המלוּבש בתוכם, שספירותיו בסוד רבוא, ומחכמה סתימאה דא"א, שספירותיו בסוד אלפים בסוד ואאלפך חכמה. וע"כ הם ששה רבוא אלף.

(ב) וכיון דאפיק לון וכו': וכיון שהי' הוציא אותם, דהיינו לב' פרצופין הנ"ל שהם או"א מאור הדק, וישו"ת מאור העידון לעידון, כנ"ל, ונשתכללו יחד, אז הם חבור אחד י"ה שאו"א עלאין הם בסוד הי' הכוללת א"א ואו"א, וישו"ת הם בסוד ה', והם סוד אות ו' שנתחברה בעולם ההוא הסתום, דהיינו בעידון לעידון הסתום, שהוא ישו"ת. שה"ס ה' שבתוך הה' יש את ו', וו' זו רומזת על יעקב, ואז כתוב, כי יעקב בחר לו יה שנתדבק בשם י"ה, הנ"ל. ח"ס הזווג יעקב ולאה, שאז מקבל האור שם ממטה למעלה, ונבחן בבחינת ו"ק. כשיוצא הו' ונשתכלל מתוך י"ה, דהיינו שנעשה את ו' בפני עצמו עם (דפו"י דף קכ"ז ע"כ *) דף קכ"ז ע"א.

תרומה

(יד) וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה. רַבִּי יְהוּדָה פֶּתַח, מָה רַב טוֹבָךְ אֲשֶׁר צִפְנָתָ לִירֵאִיךָ פְּעֻלַּת לַחֲוֹסִים בְּךָ נִגְדַּ בְּנֵי אָדָם. הַיֵּי קָרָא הָא אֲוִקְמוּהָ וְאֲתָמַר. אָבֵל רְזָא דָא, יֵהָא אֲוִקְמוּהָ בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, גּוֹ רְזִין עֲלֵאִין.

(טו) דְרַגָּא עֲלָאָה, דְאִיהוּ רְזָא דְעֲלָמָא עֲלָאָה, אֲקָרִי מִ"י. דְרַגָּא תַּתְּאָה, דְאִיהוּ רְזָא דְעֲלָמָא תַּתְּאָה, אֲקָרִי מִ"ה. וְתַנְיִנָן, אֵל תִּקְרִי מִ"ה אֲלָא מָאָה, בְּגִין דְכֹל דְרַגִּין עֲלֵאִין בְּאֲשֻׁלְמוֹתְהוֹן הֵכָא אֵינּוֹן.

(טז) תּוֹ אֲמַאי אֲקָרִי מִ"ה. אֲלָא אַע"ג דְמִשְׁכּוֹ עֲלָאָה אֲתַמְשֵׁף, יֵלָא אֲתַגְלִיא עַד דְאֲשַׁתְּלִים הֵכָא, דְאִיהוּ אֲתַר סוּפָא דְכֹל דְרַגִּין, סוּפָא דְאֲמִשְׁכוּתָא דְכֹלָא, וְקִימָא בְּאֲתַגְלִיא. וְאַע"ג דְאֲתַגְלִיא יִתִּיר מְכֻלָּא, קִימָא מִ"ה לְשֵׁאלָא, מִ"ה. מַה תְּמִית, מַה יִּדְעָתָ, כּד"א כִּי לֹא רְאִיתֶם כֹּל תְּמוּנָה.

(יז) וּבְגִין בְּךָ, מָה, רַב טוֹבָךְ, דָּא אִיהוּ יִסּוּדָא דְעֲלָמָא, דְאֲקָרִי רַב טוֹב. כּד"א מִ"ה וְרַב טוֹב לְבִית יִשְׂרָאֵל בְּגִין דְהָאִי אִיהוּ רַב טוֹב. אֹר קַדְמָאָה, אֲקָרִי יֵטוֹב מִסְתָּם, וְהֵכָא כִּלְיָן דְכֹר וְנוֹקְבָא בְּחָדָא. אֲשֶׁר צִפְנָתָ, דְהָאִי אֲתַגְלִינִי,

חלופי גרסאות

י' ל"ג הא. כ ותו. ל לאתגליא עד הכא אשתלים. מ לשאלת. נ אור. ס סתים (ד"א).

מסורת הזהר

י' (שמות כה) לעיל אות א' צ"א. כ (תהלים לא) ב"א רעט צ"ג. ל (דברים ד) בא ס צ"צ. מ (ישעיה טג) הקסה"ז פט צ"ג.

הסולם

מה רב טובך אשר צפנת

(כנ"ל בראשית א' דף ע"ו ועוד) שהיא מקום הסוף של כל המדרגות, הסוף של המשכת הכל, ועומדת בגלוי, בהארת החכמה. ואע"פ שנתגלתה יותר מכולם, היא קימת לשאלה, מַה, מה ראית, מה ידעת. כש"א כי לא ראיתם כל תמונה.

(יז) וּבְגִין כְּךָ מַה וְכו': ומשום זה כתוב, מַה רַב טוֹבָךְ. אשר מ"ה היא המלכות, רַב טוֹבָךְ, הוא יסוד העולם, דהיינו יסוד דו"א, והוא נקרא רב טוב, כמש"א, ורב טוב לבית ישראל. כי אור הראשון הכלול ביסוד, נקרא טוֹב סתם. וכאן כלולים זכר ונקבה, שגם הנקבה הנקראת מַה, על שם שבה נגלה החכמה, גם היא כלולה כאן, שנאמר, מ"ה רב טובך וע"כ כתוב רַב, כי רַב, יורה על הארת החכמה. אֲשֶׁר צִפְנָתָ, כי אור הזה נגנו, כמו שאור הראשון נגנו ונשמר לצדיקים. פְּעֻלָּתָ, היינו כי כאן, במלכות, הנקראת מ"ה על שם התכללות הבינה בה, הוא אומנות הכל, אומנות של כל העולם, אומנות של נשמות ורוחות. כי אם לא היתה אומנות הזה של התכללות הבינה במלכות, לא

מאמר

(יד) ויקחו לי תרומה: ר' יהודה פתח, מה רב טובך אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים וגו'. מקרא זה העמידוהו ולמדנו, אבל סוד זה העמיד המאור הקדוש בתוך סודות העליונים.

(טו) דְרַגָּא עֲלָאָה דְאִיהוּ וכו': מדרגה העליונה, שהיא סוד עולם העליון, דהיינו בינה, נקראת מ"י. מדרגה תחתונה, שהיא סוד עולם התחתון שהוא מלכות, נקראת מ"ה. ולמדנו, כתוב, מַה ה' אֵלֶיךָ שוֹאֵל מִעֲמֹךְ, אֵל תִּקְרִי מִ"ה, אֵלֵהּ מֵאֵה, משום שכל מדרגות עליונות בשלמותם, שהם חמשים, הם כאן במלכות. וע"כ נקראת מַה. פירושו, כי חמשים שלה, שהם כח"כ תו"מ שכל אחת כוללת עשר, וחמשים של בינה, הם מאה. וע"כ בינה נקראת מ"י שהם חמשים, והמלכות מ"ה שהוא מאה, מפני שכוללת בתוכה גם החמשים דבינה.

(טז) תּוֹ אֲמַאי אֲקָרִי מִ"ה וכו': עוד טעם למה נקראת המלכות מַה. אלא אע"פ שהמשכה העליונה, של חכמה, נמשכת דרך מדרגות העליונות, בינה ודו"א, אינה מתגלית עד שנשלמת כאן במלכות,

(דפו"י דף קכ"ז ע"א)

בְּגוֹנוֹת דָּאוֹר קְדָמָה, דְּאִתְגַּנְזוּ וְאִתְטַמְרוּ. פְּעֻלָּתָּ: דְּהִכָּא אִיהוּ אוּמְנוּתָא דְכָלְא, אוּמְנוּתָא דְכָל עֲלָמָא, אוּמְנוּתָא דְנִשְׁמַתִּין וְרוּחִין.

יח) בְּרִזָּא דָּא עֲבִיד קב"ה אוּמְנוּתָא דְכָל עֲלָמָא, וְרִזָּא דָּא בְּרִאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ. בְּרִזָּא דָּא אִתְעֲבִיד מִשְׁפָּנָא וְאִתְבְּנִי, דְּאִיהוּ בְּדִיוֹקְנָא דְעֲלָמָא דְלְעִילָא, וּבְדִיוֹקְנָא דְעֲלָמָא תַּתָּא, הַה"ד וְיִקְחוּ לִי תְרוּמָה. לִי. תְרוּמָה. תְּרִין בְּרִגִין, דְּאִינוּן חַד, "דְּמִתְחַבְּרִין בְּחָדָא.

יט) וְיִקְחוּ לִי תְרוּמָה וְגו'. רַבִּי שְׁמַעוֹן וְרַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא וְרַבִּי יוֹסִי, הָווּ יְתִבֵי יוֹמָא חַד, תְּחוּת אֵילְנֵי, בְּבִקְעָתָא גְבִי יַמָּא דְגִנוּסָר. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כַּמָּה יָאָה צֵלָא דָּא, דְּחַפְיָא עֲלֵן מְגוּ אֵילְנֵי, וְאֲנִן צְרִיכִין לְאַעֲטָרָא הָאִי אֲתֵר בְּמַלְי דְּאוּרְיִתָּא.

כ) פִּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, "אִפְרִיּוֹן עֲשֵׂה לּוֹ הַמֶּלֶךְ שְׁלֵמָה מְעַצֵּי הַלְבָנוֹן. הָאִי קָרָא הָא אוּקְיָמָנָא לִיהַּ וְאִתְמַר, אֲבָל אִפְרִיּוֹן, דָּא הֵיכְלָא דְלִתְמָא, דְּאִיהוּ בְּגוֹנוֹת דְּהֵיכְלָא עֲלָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא קָרָא לִיהַּ גְּנָתָא דְעֶדֶן, דְּאִיהוּ נְטַע " לִיהַּ לְהִנְאָתִיהַּ, וְכַסּוּפָא דִּילִיהַּ לְאַשְׁמַעְשַׁעָא בֵּיהַּ גּוּ אִינוּן נִשְׁמַתִּין דְּצַדִּיקֵי יִיא, דְּתַמָּן כְּלָהוּ קְיִימִין וְרִשְׁיִמִין בְּגוּיָהּ. אִינוּן נִשְׁמַתִּין דְּלִית לֹון גּוּפָא בְּהָאִי עֲלָמָא, כְּלָהוּ סְלִקִין וּמִתְעַטְרִין תַּמָּן, וְאִית לֹון דְּיִכְתִּין לְמַחְמֵי, לְאַתְעֲנַגָּא גּוּ עֲנוּגָא עֲלָאָה דְּאִקְרִי נַעַם יִי. וְתַמָּן אִתְמַלְיִין מְכַל כְּסוּפִין דְּנַהֲרִי דְּאַפְרָסְמוּנָא דְּכִיָּא.

כא) אִפְרָסְמוֹן: דָּא הֵיכְלָא עֲלָאָה טְמִירָא גְּנִיזָא. אִפְרִיּוֹן: דָּא הֵיכְלָא

חלופי גרסאות
ע מחתכון. 9 ל"ג ליה.

מסורת הזהר
1) (בראשית א) ב"א רסח צ"א. ט) (שמות כה) לעיל אות א צ"א. ו) (שיר ג) ב"א רמב צ"א.

הסולם

אפרסמון ואפריון

מאמר

האילנות ואנו צריכים לעטר מקום הזה בדברי תורה

לא היו יוצאים שום מוחין בזוין וג' עולמות ביי"ע (כנ"ל בראשית א' דף ז' ד"ה וכבר).

כ) פתח ר' שמעון וכו': פרי"ש ואמר, אפריון עשה לו המלך שלמה מעצי הלבנון. מקרא זה העמדנו ולמדנו. אבל אפריון, הוא היכל התחתון, מלכות, שהיא כעין היכל העליון שהוא בינה. והקב"ה קרא אותו גן עדן, שנטע אותו להנאתו, והשתוקקותו היא להשתעשע בו עם נשמות הצדיקים, ששם עומדות כולן ורשומות בתוכו. אלו הנשמות שאין להן גוף בעולם הזה, עולות כולן ומתעטרות שם, ויש להן מקומות לראות, להתענג בעונג העליון הנקרא נועם ה', ושם מתמלאות מכל התענוגים של נהרי אפרסמון הטהור.

יח) ברזא דא עביד וכו': בסוד הזה של התכללות הבינה במלכות, עשה הקב"ה אומנות של כל העולם כנ"ל, וז"ס בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ, בסוד זה נעשה המשכן ונבנה, שהוא בצורת עולם שלמעלה שהוא בינה ובצורת עולם התחתון, שהוא מלכות, ז"ש ויקחו לי תרומה. לִי תְרוּמָה, הן ב' מדרגות בינה ומלכות, שהן אחת, שמתחברים יחד.

מאמר אפרסמון ואפריון

יט) ויקחו לִי תְרוּמָה וְגו': ר' שמעון ור' אלעזר ור' אבא ור' יוסי היו יושבים יום אחד תחת אילנות, בבקעה, אצל הים גינוסר, שהיא כנרת. אמר ר"ש, כמה נאה צל הזה, החופה עלינו מתוך

כא) אפרסמון דא היכלא וכו': אפרסמון, הוא היכל העליון המכוסה וגנוז, שהוא

(דפרי"י דף קכ"ז ע"א)

דלתתא, דלית ביה סמך, עד דאסתמיה מגו ה'היכלא עלאה. ובגין כך את סמך איהו סתים בכל סטרוי, כגוונא דא ואת שס סתיםא.

כב) מה בין האי להאי. אלא בשעתא דסתים ואתגניז בגויה, גו בנהורא עלאה לעילא, כדין איהי קיימא, בדיוקנא דדאת סמך סתים בגויה, ואתגניז ביה, לסלקא לעילא. ובשעתא דהדרא ויתבא רביעא על בגין דלתתא לינקא לון, כדין איהי קיימא בדיוקנא דאת יום רביעא סתיםא לגו ארבע סטרין דעלמא.

כג) ועל דא, דא איהו * אפרסמון, ודא הוא אפריון. ובאתר תרין אתון ס"מ, קיימא ס"י, יברא דבכרית, דאיהו זמין לנטלא פלא, וזא דאינון מאה ברפאן, שתין וארבעין. שתין, לקבל שית סטרין, דנפקי ימאת ס'. ארבעין, לקבל ד' סטרי עלמא, וכלא אשלימו למאה. ואת יו"ד, איהו אשלים לזא דמאה, כגוונא דלעילא. וע"ד, דא אפרסמון, ודא אפריון.

חלופי גרסאות

צ דאתמשך. ק מוסיף היא היכלא. ר ל"ג את. ש מ"ס. ת סתימאה. א ואתגליא: ואתגלים (ד"א). ב נקודה. ג דא. ד דלתתא. ה בתקוהא. ו ס. ז ל"ג אפרסמון. ח ובתר. ט מוסיף י אפרסמון. י רוא. כ מוסיף דברית דאתגניז בגויהו. ל מגו מ' (ד"א); מגו מ"ס. מ שלימו.

הסולם

מאמר

אפרסמון ואפריון

ארבע ספירות שכל אחת כלולה מעשר, נקראות באות ה' ד"פ עשר. וגם משום שהיא סתומה לד' רוחות העולם שהם חגת"ם, כלומר, מה שהיא נעשתה סתומה, היא משום שצריכה לתת מוחין לז"א, שהוא חגת"ם. ובשביל ד' רוחות אלו נסתמה. (כנ"ל ב"א דף ד' ד"ה וכבר).
כג) ועל דא דא וכו': וע"כ זה הוא אפרסמון, וזה הוא אפריון, כי האפריון שהיא המלכות נתתקן כעין האפרסמון שהיא הבינה, והם בצורה אחת. ובמקום ב' האותיות ה' מ' שיש באפרסמון, עומדת י' באפריון. בסוד הברית, שהיא עתידה לקבל הכל, מן הים' והים', שהיא סוד מאה ברכות. ה' מ', הן ששים וארבעים, ששים כנגד שש קצוות שיוצאות מן הים', דהיינו חב"ד חג"ת עד החזה דבינה וקורא אותם וק' משום שהי' אינה יוצאת מאויר שלהם, והן כחג"ת נה"י. ארבעים, כנגד ארבע רוחות העולם, שהם חו"ג תו"מ, דישסו"ת, שהם נהי"מ דבינה שמחזה שלה ולמטה. וכולם משלימים למאה. ואות י' דאפריון היא ג"כ משלמת לסוד מאה, דהיינו י' ספירות שכל אחת כלולה מ'י, כעין ה' מ' של מעלה שבאפרסמון. שהיא הבינה. וע"כ זהו אפרסמון וזהו אפריון, שצורתם שוה.

שהוא בינה אפריון, הוא היכל התחתון, מלכות. שאין בו סמך עד שנסמך מן היכל העליון. ומשום זה אות סמך סתומה מכל צדדיה כזה: ה היא אות סתומה.
כב) מה בין האי וכו': מה בין זו לזו, בין אפרסמון לאפריון. אלא בשעה שנסתם ונגנו בתוכו, בתוך הבינה, אור העליון למעלה, דהיינו הג"ר דבינה שנתקנו לאו"א עלאין, שהי' עלתה באור ונסתם האור ונעשה לאויר. אז היא עומדת בצורת אות ה' שהאור סתום בתוכה, ונגנו בה לעלות למעלה. ובשעה שחזרה וישבה רובצת על הבנים למטה לינק אותם, שהיא ז"ס תחתונות דבינה, שנתקנו לישסו"ת, אז היא עומדת בצורת אות ה', הרבוצה והסתומה לארבע רוחות העולם, שהם חג"ת ומלכות. שחוג"ה הם דרום צפון ותו"מ הם מזרח מערב.
פירוש, הבינה מתחלקת לג"ר וו"ק אשר הג"ר שהן חב"ד, וכן הג"ר דגוף שהן חג"ת עד החזה, נתקנו לאו"א עלאין, ולהיותן ששה ספירות חב"ד חג"ת שכל אחת כלולה מעשר, נקראות באות ה', שש פעמים עשר. וגם משום שנסתם מהן אור החכמה. ומחזה ולמטה דבינה שהן ד' ספירות נהי"מ נתקנו לישסו"ת, ולהיותם

תרומה

ט

כד) אינון נהרי נפקין מאפרסמון דא, ונשמתינ עלאיין, דלית לון גופא בהאי עלמא, ינקין מההוא נהירו דנפיק מאינון נהרי אפרסמוןא דכיא, ומתענגי בענוגא דא עלאה, ונשמתינ דאית לון גופא בהאי עלמא, סלקין וינקין מההוא נהירו דאפריון דא, ונחתינ. ואלין יקבי ונטלי. יקבי ריחא, מאינון עובדין דכשראן, דמשפדלי בהו בהאי עלמא. ונטלי מההוא ריחא דאשפתאר ביה בגנתא, כד"א פריח שדה אשר ברכו יי', ריחא דאשפתאר ביה בההוא חקלא. וכלהו קיימי בההיא גנתא, אלין מתענגי לעילא, ואלין מתענגי לתתא.

כה) עשה לו המלך שלמה, עשה לו, לגרמיה. ואי תימא, הא נשמתינ דצדיקיא משפעשעין ביה, ואת אמרת עשה לו. הכי הוא ודאי. בגין דהאי אפריון וכל אינון נשמתינ דצדיקיא, פלהו קיימי לאשפעשעא ובהו קב"ה.

חלופי גרסאות

נ ל"ג נהרי. ט דה' ע מסוף ונשמתינ דסליקין ונחתינ; דסלקין ואית. פ לא גרסינן ונחתינ ואלין. צ ל"ג בגנתא. ק ל"ג מן ריחא עד וכלהו. ר קמי

מסורת הוזהר

(9) (בראשית כז) בא מג צ"פ.

דרך אמת ד' לך לך פא ע"א. ה' בראשית כט ע"א.

הסולם

אפרסמון ואפריון

אפרסמון, ואורותיה מכונים נהרי אפרסמון הטהור. והמלכות בעת שמקבלת מב' פרצופין הללו ס' ס' שבכינה, משגת במקומם י' שנכנסה באפרון שלה ונעשה אפריון. וגן העדן כולל הארות שתיהן שהנשמות של אפרסמון שבגן, ושיש להם גוף מקבלות מהאפריון שבגן.

כה) עשה לו המלך שלמה: עשה לו, היינו לעצמו. ושואל, אם תאמר הרי הנשמות הצדיקים משתעשעים בו, ואתה אומר עשה לו. ומשיב. כך הוא ודאי, משום שאפריון הזה וכל אלו נשמות הצדיקים כולן עומדות כדי שהקב"ה ישתעשע עמהם ונמצא שעשה אותו לעצמו. המלך שלמה הוא מלך שהשלוש שלו, וזה הוא מלך העליון, דהיינו ז"א, המלך סתם, זה הוא מלך המשיח, שהוא המלכות. זה עולם הזכר וזה עולם הנקבה. מעצי הלבנון, הם האילנות והנטיעות שעקר אותם הקב"ה. ושתל אותם במקום אחר, דהיינו ז"ס דווי' שהיו במקום המלכות דמדת הדין, ועקרט משם, ושתלם במקום בינה, בסוד המלכות דמדת הרחמים. ואלו שש ספירות חג"ת נה"י של זו"ן, נקראים ארזי הלבנון, כמש"א, ארזי לבנון אשר נטע. ולא נבנה אפריון הזה ולא נשתכלל אלא בהם.

מאמר

כד) אינון נהרין נפקין וכו': הם הנהרות יוצאים מאפרסמון זה, ונשמות עליונות שאין להן גוף בעולם הזה יונקות מאור הזה היוצא מאפרסמון הטהור, ומתענגות בעונג הזה העליון. והנשמות שיש להן גוף בעולם הזה, עולות ויונקות מן אפריון הזה ויורדות. ואלו נותנות ולוקחות, נותנות ריח מאלו מעשים טובים שהשתדלו בהם בעולם הזה, ולוקחות מריח ההוא שנשאר בגן, כש"א, כריח שדה אשר ברכו ה', דהיינו ריח שנשאר בשדה ההוא. וכולן עומדות בגן ההוא, אלו שאין להן גוף בעולם הזה מתענגות למעלה באפרסמון. שהיא בינה שבגן. ואלו שיש להן גוף בעולם הזה, מתענגות למטה, באפריון, שהוא המלכות שבגן.

פירוש. המלכות מחמת הדינים שבה היא מכוננית אפר, ואפרון, שפירושו אפר שלנו. ומעת שעלתה המלכות לכינה, מכוננית גם הכינה אפרון. ואז הכינה נחלקה לשנים, לג"ר שהם או"א עלאין, והם סוד ס' כנגד שש ספירות חב"ד חג"ת שכל אחת כלולה מעשר ומחזה ולמטה נתקנה לפרצוף ישו"ת שכולל ד' ספירות נה"מ, והוא סוד ס' וכשב' פרצופים הללו ס' ס', מאירים בכינה, ונכנסו באפרון שלה, נעשתה לסוד (דפו"י דף קכ"ז ע"ב)

תרומה

המְלָךְ שְׁלֹמֹה, מְלָכָא דְשִׁלְמָא דִּילֵיהּ, וְדָא אִיהוּ ׀ מְלָכָא עֲלָאָה תִּי הַמְלָךְ סְתָם, ׀ דָּא מְלָכָא מְשִׁיחָא. דָּא עֲלָמָא דְדַכְוָרָא, וְדָא עֲלָמָא דְנוֹקְבָא. מַעְצֵי הַלְבָנוֹן אֵינּוֹן אֵילָנִין גְּטִיעָן, דְעָקֵר לֹון קב"ה, וְשִׁתִּיל לֹון בְּאֲתָר אַחְרָא, וְאֵלִין אַקְרוּן אַרְזֵי לְבָנוֹן, כד"א, ׀ אַרְזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר גִּטְעוּ. וְלֹא אַתְבְּנִי הָאֵי אַפְרִיזֹן, וְלֹא אֲשַׁתְּקַלְל אֶלָּא בְּהוּ.

כ(ו) בְּתוֹ מַעְצֵי הַלְבָנוֹן, אֵלִין שִׁית יוֹמִין דְּבִרְאשִׁית גְּדָל יוֹמָא וְיוֹמָא, מְסַדֵּר בְּהָאֵי אַפְרִיזֹן, סְדוּרָא דְאֲתַחְזִי לֵיהּ: סְדוּרָא קְדָמָאָה. ׀ אַתְנַגִּיד מְסֻטְרָא דִּימִינָא, אֹור קְדָמָאָה ׀ ׀ דְאֲתַנְגִּיז, וְאֲתַנְטִיל מְסֻטְרָא דִּימִינָא, וְעָאל בְּהָאֵי אַפְרִיזֹן עַל יְדָא דִּיסוּדָא חַד, וְעֵבִיד בֵּיהּ שְׁמוּשָׁא. לְבַתֵּר אַפִּיק הֵהוּא אַפְרִיזֹן חַד דִּיּוֹקְנָא כְּגוֹנוֹנָא דְהָאֵי אֹור, וְדָא הוּא רְזָא דְכַתִּיב, ׀ יְהִי אֹור וְיְהִי אֹור. כִּינֹן דְאָמַר יְהִי אֹור, אָמַאי כְּתִיב וְיְהִי אֹור, לֹא אֲצִטְרִיךְ קָרָא לְמַכְתָּב, אֶלָּא וְיְהִי כֵן, מַהוּ וְיְהִי אֹור. אֶלָּא, דְהֵהוּא אֹור אַפִּיק, אֹור אַחְרָא דְאֲתַחְזִי לֵיהּ, וְדָא אִיהוּ יוֹמָא קְדָמָאָה, מְאִינּוֹן עֲצֵי הַלְבָנוֹן.

כז) סְדוּרָא תַנְיִינָא: אַתְנַגִּיד מְסֻטְרָא דְשְׁמָאֲלָא, פְּרִישׁוּ דְמִיָּא, ׀ בְּגַנְדִּירוּ דְאָשָׁא תַקִּיפָא, וְאֲתַנְטִיל מְסֻטְרָא דְשְׁמָאֲלָא, וְעָאל בְּהָאֵי אַפְרִיזֹן, וְעֵבִיד בֵּיהּ שְׁמוּשָׁא, וְאַפְרִישׁ בֵּין מִיָּין דְבִסְטֵר יְמִינָא, וּבֵין אֵינּוֹן מִיָּין ׀ דְבִסְטֵר שְׁמָאֲלָא. לְבַתֵּר אַפִּיק הֵהוּא אַפְרִיזֹן, חַד דִּיּוֹקְנָא, כְּגוֹנוֹנָא דִּילֵיהּ. וְדָא אִיהוּ רְזָא דְכַתִּיב, ׀ בֵּין הַמִּים אֲשֶׁר מִתַּחַת לְרַקִּיעַ וּבֵין הַמִּים אֲשֶׁר מֵעַל לְרַקִּיעַ וְיְהִי כֵן. וְדָא אִיהוּ יוֹמָא תַנְיִינָא מְאִינּוֹן עֲצֵי הַלְבָנוֹן.

חלוּפֵי גֵרסאות

ש לעלמא; עלמא. ת מוסיף והא אוקמה. א ודא. ב ל"ג תו. ג כל. ד ל"ג אתנניד; אתנניו. ה דאתנניד. ו יהי ול"ג ויהי כן. ז אשא ול"ג בגנידו. ח ל"ג דבסטור שמאלא.

מסורת הזוהר

(ז תהילים קד) כ"א רמג צ"ב. ק) (בראשית א) כ"א מ צ"ד. ו) (שם) כ"א סו צ"א.

דרך אמת ון שנמשך ונטול מצד הימין וכן הולך ומבאר מצד השמאל עד כלות פעולות כל ספירת הבנין אל האפריזן ועיין מאמר זה בפרסם בשער טעם האצילות פרק ששי.

הסולם

מעצי הלבנון אלין שית יומין דבראשית הוציא אור אחר הראוי לו. וזה הוא יום הראשון מאלו עצי הלבנון.

כ(ז) פִּדְרָא הַשְּׁנִי: נִמְשַׁךְ מִצַּד שְׁמָאל דְבִינָה הַבְּרֵלַת הַמִּים בְּהַמְשַׁכַּת אֵשׁ חוּק, (כְּתוּבִישׁ לַעִיל בְּרֵאשִׁית א' דף נ"ו ד"ה כד) וְנִלְקַח מִצַּד שְׁמָאל דְז"א, וְנִכְנַס בְּאֲפְרִיזֹן הַזֶּה וְעוֹשֶׂה בּוֹ שְׁמוּשׁ, וּמְבַדִּיל בֵּין הַמִּים שְׁמַצַּד יְמִין, וּבֵין אֵלוֹ הַמִּים שְׁמַצַּד שְׁמָאל. לְאַחַר כֵּן הוֹצִיא אַחַת צוּרָה אַחַת כְּעֵין זו, וּנְבַנָּה מִדַּת הַגְּבוּרָה שֶׁל הָאֲפְרִיזֹן. וְזֶהוּ סוּד, שְׁכַתוּב, בֵּין הַמִּים שְׁמַתַּחַת לְרַקִּיעַ וּבֵין הַמִּים אֲשֶׁר מֵעַל הַרְקִיעַ וְיְהִי כֵן. וְזֶהוּ יוֹם הַשְּׁנִי מֵאֵלוֹ עֲצֵי הַלְבָנוֹן.

מאמר

כ(ח) תו, מַעְצֵי הַלְבָנוֹן: אֵלוֹ הֵם שֶׁשָּׁה יְמֵי בְּרֵאשִׁית, שְׁכַל יוֹם וְיוֹם מְסוּדֵר בְּאֲפְרִיזֹן הַזֶּה סוּדֵר הַרְאוּי לוֹ. כְּלוּמַר שְׁכַל מִדָּה וּמִדָּה מְחֻגְּגִית נְהִי דז"א, שְׁנִשְׁלַמְחוּ עִי בִינָה מֵאֲצִיל חֲלָק אַחַד בְּבִנְיַן הַמַּלְכוּת שְׁנוֹקְרָאֵת אַפְרִיזֹן. סוּדֵר הַרְאוּשׁוֹן: נִמְשַׁךְ מִצַּד יְמִין, שֶׁל הַבִּינָה, אֹור הַרְאוּשׁוֹן הַגָּנוּז וְנִלְקַח מִצַּד יְמִין, שֶׁל ז"א, וְנִכְנַס בְּאֲפְרִיזֹן הַזֶּה עַל יְדֵי יְסוּד אַחַד, וְעוֹשֶׂה בּוֹ שְׁמוּשׁ, לְאַחַר כֵּן מוֹצִיא הָאֲפְרִיזֹן צוּרָה אַחַת הַרְאוּיָה לְאוּר הַזֶּה, שֶׁהוּא מִדַּת הַחֲסֵד שֶׁל הָאֲפְרִיזֹן. וְזֶהוּ סוּד שְׁכַתוּב, יְהִי אֹור וְיְהִי אֹור, כִּיּוֹן שְׁאִמַר יְהִי אֹור, לְמַה כְּתוּב, וְיְהִי אֹור, שֶׁלֹא הִיָּה צְרִיךְ לְכַתּוּב אֶלָּא, וְיְהִי כֵן, מַהוּ וְיְהִי אֹור. אֶלָּא, שְׁאוּר הַזֶּה (דְּפוּרִי דף קכ"ז ע"ב)

(כח) סדורא תליתא: אתנגיד מסטרא דאמצעיתא, ומסטרא דימינא, חד יומא תליתא, דעביד שלמא בעלמא. ומתמן אתמשיכו איבין לכלא, ודא עביד שמושא בהאי אפריון, ואפיק זינא לזיניה. זינא לעוכדין סגיאין, וזינא דאתחזי ליה, וכל דשאין ועשבין ואילנין בכמה חילין. ואשתאר דיוקניה תמן, ואפיק זינא ההוא אפריון, כההוא גוונא ממש, ודא איהו יומא תליתא, דאתקליל מב' סטרין, מאינון עצי הלכנון.

(כט) סדורא רביעא: אתנגיד ואתנהיר נהירו דשמשא, לאנהרא להאי אפריון, גו חשוף דיליה, ועאל ביה לאנהרא, ולא עביד ביה שמושא. עד יומא חמשא, דאפיק האי אפריון ההוא שמושא דנהירו, דעאל ביה ביומא רביעא, ואפיק ההוא אפריון כההוא גוונא ממש דההוא נהירו, ודא איהו יומא רביעא, חד מאינון עצי הלכנון.

(ל) סדורא חמישא: אתנגיד חד משיכו, דרחישו * דמא, ועביד שמושא לאפקא ההוא נהירו, דסדורא דיומא רביעא, ועביד בהאי אפריון שמושא, ואפיק זינא לזיניה, אינון דאתחזי כההוא גוונא ממש, והאי יומא שמש ייהוא שמושא, יתיר מפל שאר יומין. וכלא תלוא עד יומא ושתיתא, דאפיק אפריון כל מה דהוה גניז ביה, דכתוב, (ט) תוצא הארץ נפש חיה למינה וגו'. ודא איהו יומא חמישא, חד מאינון עצי הלכנון.

חלופי גרסאות

ט מסטרא דשמאלא וליג מסטרא דאמצעיתא ומסטרא דימינא;
מסטרא דימינא ומסטרא דשמאלא. * מוטיף דימינא ומסטרא
דשמאלא. כ ל"ג זנא. ל ואנהיר. מ ל"ג ודא איהו יומא רביעא. נ ל"ג ההוא. ט ל"ג שתיחא שביעא. ע מוטיף
האי אפריון.

מסורת הוזהר

(ש) (בראשית א) ב"א קב צ"ב.

הסולם

מעצי הלכנון אלין שית יומין דבראשית
שאז נתתקן בחינת הפנים שלה ושורשה
שמחזה ולמטה, ואז הוציא האפריון את השמוש
של ההארה שנכנס בה ביום הרביעי, והאפרין
מוציא כעין אור ההוא ממש. ובזה נבנה מדת
הנצח של האפריון. וזה הוא יום רביעי שהוא
אחד מאלו עצי הלכנון.
(ל) סדורא חמישא: נמשך המשכה
אחת של השרצת המים, ועשה שמוש להוציא
אור ההוא מסדר של יום רביעי, ועשה
באפריון ההוא שמוש של יום חמישי, והוציא
מינים למינו כמוהו ממש, ויום הזה, דעצי
הלכנון שמש שמוש ההוא, יתור מבכל שאר
הימים, כי הוא תקן את מדת ההוד שבאפריון
בימים הממותקים של הבינה, והכל תלוי עד
יום הששי, שאז הוציא האפריון כל מה שהיה
גנוז בו, שכתוב, תוצא הארץ נפש חיה למינה.
וזה הוא יום חמישי, יום אחד מאלו עצי
הלכנון.

מאמר

(כח) סדר השלישי: נמשך מצד האמצעי
ומצד ימין, יום אחד שלישי, דהיינו מדת
התפארת דד"א. שהוא קו האמצעי העושה
שלוש בעולם בין ב' הקוין ימין ושמאל, שמשם
נמשכים פירות לכל, וזה עושה שמוש באפריון
הזה, ומוציא מין למינו, מין העושה מעשים
רבים, כמין הראוי לו, דהיינו כל הדשאים
והעשבים והאילנות בכמה כחות, ונשאר צורתו
שמה, באפריון, ואפריון ההוא מוציא מין כעין
זה ממש, שיצא מן קו האמצעי, ונבנה מדת
התפארת של האפריון. וזה הוא יום השלישי
הנכלל מב' הצדדים, ימין ושמאל, מאלו עצי
הלכנון.

(כט) סדורא רביעא: סדר הרביעי.
נמשך והאיר אור השמש לאפריון הזה תוך
החשך שלו ונכנס בו להאיר ואינו עושה בו
שמוש, כלומר שבונה רק האחורים של
האפריון, את החשך שלו. עד יום החמישי,

(דפו"י דף קכ"ז ע"ב *) דף קכ"ח ע"א

לא) סדורא שתיקא: דא איהו יומא, דאתקין כל האי אפריון, ולית ליה תקונא, ולית ליה תקפא, בר מהאי יומא, כד אתא האי יומא, אתתקן האי אפריון, בכמה ריחין, בכמה נשמתין, בכמה עולימתן שפירן בחיזו. אינון דאתחזון למיתב בהיכלא דמלכא. אוף ז איהו פ אתתקן בשפירו כל שאר יומין דהוו בקדמימא, ואתקין לון בתיאובתא תדא, ברעיתא בחדוה, תקונא דלעילא ותמא.

לב) כדן אתקדש האי אפריון, בקדושין עלאין ואתעטר בעטרוי, עד דסליק בסליקו דעטרא דנייחא, ואקרי שמה עלאה, שמה קדישא, דאיהי שבת. נייחא דכלא, תיאובתא דכלא, דבקותא דכלא, דעילא ותמא פחדא. וכדן פתיב, אפריון עשה לו המלך שלמה מעצי הלבנון.

לג) אמר רבי שמעון, מאן דזכי בההוא אפריון, זכי בכלא, וזכי למיתב בנניחא דצלא דקב"ה, כד"א, בצלו חמדותי וישבתי. והשפא פ דיתבנא בצלא דנייחא תדא, אית לן לאסתפלא דלא יתבינן אלא בצלא דקב"ה, גו ההוא אפריון. ואית לן אלאעטרא האי אתר, בעטרין עלאין, עד דיתערון אילני דההוא אפריון, למיתי עלן בצלא אחרא.

חלופי גרסאות

פ עולימן. צ הגי ק אתקין; אתתקי. ר הכי ולמיתב. ש יתיבנא. ת דאית ול"ג דא. א לאתעטרא. ב דאתערו.

מסורת הוזהר

ת) (שיר ג) ב"א רמב צ"א. א) (שם ב) לך עב צ"א.

דרך אמת זן נעות יפות שהם היכלות וענף השש קצוות למטה מהעטרות והם מבוראים בפי ויקהל ופקודי.

הסולם

מעצי הלבנון אליו שית דבראשית
 לג) אמר רבי שמעון וכו': אר"ש, מי שזכה באפריון ההוא זכה הכל, זכה לשבת במנוחה בצל הקב"ה, כמש"א, בצלו חמדתי וישבתי. ועתה שאני יושב בצל מנוחה הזו, יש לנו להסתכל שאין אנו יושבים אלא בצל הקב"ה תוך אפריון ההוא. ויש לנו לעטר מקום הזה בעטרות עליונות, עד שיתעוררו האילנות של אפריון ההוא לבא אלינו בצל אחר.

פירוש. כי עתה מתוקן האפריון במלכות הממותקת בכינה, ונמצא הצל אינו של המלכות עצמה אלא של הבינה, וז"ש אית דן לאסתכלא דלא יתבינן אלא בצלא דקב"ה, דהיינו של עצי הלבנון כנ"ל, אבל בגמר התקון תתקן המלכות עצמה ולא תהיה צריכה למתוק הבינה, ואז נשב בצל המלכות עצמה. וז"ש עד דיתערון אילני דההוא אפריון למיתי עלן בצלא אחרא. דהיינו בגמר התקון, שנשב בצל אפריון עצמו.

פחח

מאמר

לא) סדורא שתיקא: סדר הששי זה הוא יום, שהתקין את כל האפריון הזה, ואין לו תקון ואין לו תוקף לאפריון. חוץ ע"י יום ההוא, שהוא יסוד דז"א. כי אין האפריון מקבל דבר מעליונים אלא ע"י יסוד דז"א. כשבא יום ההוא, התתקן האפריון, בכמה רוחות, בכמה נשמות, בכמה עלמות יפות מראה, שהם ז' היכלות המשמשות את המלכות. אלו הראויות לשבת בהיכל המלך. אף הוא, היסוד, נתתקן ביופי של כל הימים שהיו לפניו, כי היסוד כולל כל ה' הימים חג"ת נ"ה, והתקין אותם בהשתוקקות אחת, ברצון, בשמחה, בתקון שלמעלה ולמטה.

לב) כדן אתקדש האי וכו': אז נתקדש אפריון הזה בקדושות עליונות, ונתעטר בעטרויתו, עד שעלה בעלית עטרת המנוחה, ונקרא שם עליון, שם קדוש, שהוא שבת. מנוחת הכל תאות הכל, דבקות הכל, שלמעלה ושלמטה יחד, ואז כתוב, אפריון עשה לו המלך שלמה מעצי הלבנון.

(דפו"י דף קכ"ח ע"א)

(ד) פתח רפי שמעון ברישא ואמר, ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו וְלָבוּ תִקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי. ויקחו לי, האי מאן דִּבְעֵי לְאַשְׁתְּדָּלָא בְּמַצְוָה, וְלֹא־אֲשְׁתְּדָּלָא בֵּיהּ בְּקַב"ה, אֲצַטְרִיף דְּלֹא יִשְׁתְּדַל בֵּיהּ בְּרִיקְנֵיִיא וּבְמַגְנָא, ה' אֵלָא אֲצַטְרִיף לִיהּ לְבַר נָשׁ לְאַשְׁתְּדָּלָא בֵּיהּ בְּדָקָא יָאוּת כְּפּוּם חִילִיָּה. וְהָא אוֹקִימְנָא מְלָה דָּא בְּכַמְהָ יֵאֲתֵרִי, יָאוּת לְמִיסַב בַּר נָשׁ הֵהוּא אֲשְׁתְּדָּלוּתָא דְּקַב"ה. כד"א אִישׁ כְּמַתְנַת יְדוּ וְגו'.

(ה) וְאִי תִימָא, הָא כְּתִיב א לְכוּ שִׁבְרוּ וְאָכְלוּ וּלְכוּ שִׁבְרוּ בְּלֹא כֶסֶף וּבְלֹא מַחִיר יֵין וְחֹלֶב, וְדָהָא אִיהוּ בְּמַגְנָא, וְאִיהוּ אֲשְׁתְּדָּלוּתָא דְּקַב"ה. אֵלָא אֲשְׁתְּדָּלוּתָא דְּאוּרִייתָא, כָּל מֵאן דִּבְעֵי זְכִי בֵּיהּ. אֲשְׁתְּדָּלוּתָא דְּקַב"ה לְמַנְדַּע לִיהּ, כָּל מֵאן דִּבְעֵי זְכִי בֵּיהּ, בְּלֹא אַגְרָא כָּלִל. אֲבָל אֲשְׁתְּדָּלוּתָא דְּקַב"ה דְּקִימָא בְּעוֹבְדָא, אָסִיר לְנִטְלָא לִיהּ לְמַגְנָא וּבְרִיקְנֵיִיא, בְּגִין דְּלֹא זְכִי בֵּיהּ הוּא עוֹבְדָא כָּלִל, לְאַמְשָׁכָא עֲלִיהּ רוּחָא דְּקוּדְשָׁא, אֵלָא בְּאַגְר שְׁלִים.

(ו) בְּסַפְרָא דְּחֻרְשֵׁי, דְּאוּלִּיף אֲשַׁמְדָּאי לְשִׁלְמָה מְלָכָא, כָּל מֵאן דִּבְעֵי לְאַשְׁתְּדָּלָא לְאַעֲבָרָא מְנִיָּה רוּחַ מְסַאָבָא, כ וְלֹא־כְפִיִיא רוּחָא אַתְרָא. הֵהוּא עוֹבְדָא דִּבְעֵי לְאַשְׁתְּדָּלָא בֵּיהּ, דִּבְעֵי לְמַקְנֵי לִיהּ בְּאַגְר שְׁלִים, בְּכָל מַה דִּיבְעוֹן מְנִיָּה, בֵּין זְעִיר בֵּין רַב, בְּגִין דְּרוּחַ מְסַאָבָא, אִיהוּ אֲזַדְמָן תְּדִיר בְּמַגְנָא וּבְרִיקְנֵיִיא, וְאֲזַדְבֵן בְּלֹא אַגְרָא, וְאַנְסִי לְבַנֵּי נְשָׂא לְמִשְׁרֵי עֲלִיָּהוּ, וּמְפַתֵּי לֹון לְדִיִּירָא עֲמַהוֹן, בְּכַמְהָ פְתוּיִין, בְּכַמְהָ אַרְחִין, סְטִי לֹון לְשׁוּאַה דִּיִּוְרִיָּה עֲמַהוֹן.

חלופי גרסאות

(א) (דברים טז) ח"ב קכו. ח"ג קד. (ג) (ישעיה נה) בשלח ז ואמר ברישא. ז מוסיף לכו דבעי. ה אבל. ו ל"ג אתרי. ז והאי. ח מוסיף במגנא ואשתדלותא בלא כסף. ט ל"ג צח צ"ח. זכי ביה. י ל"ג דקב"ה. כ ולא תכפייא. ל מוסיף בעי ליה. מ אודבן.

דרך אמת ח בספר שבו כל מיני כשופים שלמד שלמה מהאשמדי.

מסורת הזוהר

מאמר

(ד) פתח ר"ש ברישא וכו': פתח ר"ש בתחילה, ויקחו לי תרומה וגו': ויקחו לי. יורה, שמי שרוצה להשתדל במצוה ולהשתדל בהקב"ה, צריך שלא ישתדל בו ריקם ובחנם, אלא האדם צריך להשתדל בו כראוי לפי כחו. והעמדנו דבר זה בכמה מקומות, וכך יפה לאדם לקבל השתדלות ההוא של הקב"ה. כמש"א, איש כמתנת ידו כברכת ה' אלקיך אשר נתן לך.

(ה) וְאִי תִימָא הָא וכו': ואם תאמר הרי כתוב, לכו שברו ואכלו ולכו שברו בלא כסף ובלא מחיר יין וחלב. הרי שהוא בחנם, והוא השתדלות של הקב"ה. כי יין וחלב פירושם התורה שמכוננת כן. ומשיב אלא השתדלות התורה, כל מי רוצה זכה בה. השתדלות של הקב"ה לדעת אותו, כל מי (דפו"י דף קכ"ח ע"א)

הסולם

ויקחו לי תרומה

שרוצה זכה בו בלא שכר כלל. אבל השתדלות הקב"ה העומדת במעשה, אסור לקחת אותו בחנם וריקם, משום שלא יזכה במעשה ההוא כלל להמשיך עליו רוח של הקדושה אלא בשכר שלם. (ו) בְּסַפְרָא דְּחֻרְשֵׁי דְּאוּלִּיף וכו': בספרי כשפים, שלמד אשמדאי, מלך השדים, לשלמה המלך, כתוב, כל מי שרוצה להשתדל להעביר ממנו רוח הטומאה ולהכניע רוח האחר דס"א, מעשה ההוא שרוצה להשתדל בו, צריך לקנותו בשכר מלא, שיתן כל מה שמבקשים ממנו, בין מעט ובין רב. משום שרוח הטומאה הוא מזומן תמיד בחנם ובריק, ונמכר בלא תשלום, כי מכריח בני אדם שישירה עליהם ומסית אותם בכמה הסתות לדור עמהם. בכמה דרכים מטה אותם שיעשו משכנם עמו.

ורו

לז) ורוח קודשא לאו הכי, אלא באגר שלים, ובאשתדלותא רב סגי, ובאתדפאותא דגרימיה ובאתדפאותא דמשפניה, ובכרעותא דלביה ונפשיה. ולנאי דיקיל למרווח עליה, פדישוי מדוריה עמיה. ועכ"ד דדיקה בארץ מישור, קדלא יסטי לימינא ולשמאלא, ואי לאו, מיד אסתלק מגיה, ואתרחק מגיה. ולא זכיל למרווח ליה כדבבךמיתא.

לח) ועל דא כתיב, ויקחו לי תרומה מאת כל איש, מההוא דאקרי איש, דאתגבר על יצריה. וכל מאן דאתגבר על יצריה, אקרי איש. אשר דבנו לבו, מאי אשר דבנו לבו. אלא. דיתרעי ביה וקב"ה, כד"א ח לך אמר לבי. ח צור לברי. ח וטוב לב. ח וייטב לבו. פלהו בקב"ה קאמר. אוף הקא אשר דבנו לבו. מגיה תקחו את תרומתי, דהא תמן אשתכח ולאו באתר אחרא.

לט) ומנא ידעינן דהא קב"ה אתרעי ביה, ושוי מדוריה ביה. פד חמינן דרעותא דההוא בר נש, ח למרדף ולאשתדלא אבתריה א דקב"ה בלביה ובנפשיה ובכרעותיה, ודאי תמן ידעינן דשריא ביה שכינתא. פדין בעינן למקני ההוא בר נש, בכסף שלים, דלאתחברא בהדיה ח ולמילף מגיה. ועל דא קדמאי הוו אמרי, וקנה לך חבר, באגר שלים בעי למקני ליה, בגין למזפי בשכינתא. עד הקא בעי למרדף בתר זפאה ולמקנה ליה.

חלופי גרסאות

נ ובאתחונתא. ח דמשכיה. ע ליג ליה. פ די שוי. צ דיהא. ק לא; ולא. ר בקב"ה. ש בהו. ת מוסיף בחדוה [בחדא] ברעותא דלכא למרדף. א ליג דקב"ה. ב ליג ביה. ג מוסיף שלים ולאשתדלא אבתריה. ד ולאתחברא. ה או למילף.

מסורת הוזהר

ד (תהילים כז) ח"ב ריה. ה) שם עג) כ"ב וכו' צ"ב. ו) (משלי טו) וישב פ צ"ג. ז) (רות ג) משפטים קלט צח.

הסולם

ויקחו לי תרומה

לבו. כולם נאמרו בהקב"ה, דהיינו הלב של הקב"ה, כלומר הרצון שלו. אף כאן אשר ידבנו לבו, הוא הלב של הקב"ה. ממנו, תקחו את תרומתי, כי שם נמצא הקב"ה, ששורה בו, ולא במקום אחר.

לט) ומנא ידעינן דהא וכו': ומאין אנו יודעים, כי הקב"ה רוצה בו ושם משכנו בתוכו, הוא, כשאנו רואים שרצון האדם הוא לרדוף ולהשתדל אחר הקב"ה בלבו ונפשו וברצונו, ודאי אנו יודעים ששם שורה השכינה. אז צריכים לקנות את אדם ההוא בכסף מלא, להתחבר עמו וללמוד ממנו. ועל זה אמרו הראשונים, וקנה לך חבר, בשכר מלא צריכים לקנותו, כדי לזכות בשכינה השורה בו, עד כה צריכים לרדוף אחר איש צדיק ולקנות אותו.

מאמר

לז) ורוח קודשא לאו וכו': ורוח של הקדושה אינו כן אלא בשכר מלא ובהשתדלות גדולה ורבה, ובטהרת עצמו, ובטהרת משכנו, ובחפץ לבו ונפשו, וגם אז, לו שיוכל להרויח אותו שישים משכנו עמו. ועם כל זה, הוא צריך ללכת בדרך הישר, שלא לנטות לימין ולשמאל, ואם לא, הוא מסתלק ממנו מיד, ומתרחק ממנו, ולא יוכל עוד להרויח אותו כבתחילה.

לח) ועל דא כתיב וכו': ועל זה כתוב ויקחו לי תרומה מאת כל איש, היינו ממי שנקרא איש, שנתגבר על יצרו, שכל מי שמתגבר על יצרו נקרא איש. אשר ידבנו לבו, שואל, אשר ידבנו לבו, מהו אשר ידבנו לבו. ומשיב, אלא שירצה בו הקב"ה. כמש"א לך אמר לבי. צור לבבי. וטוב לב. וייטב

(דפו"י דף קכ"ח ע"א * דף קכ"ח ע"ב)

(מ) ואוף הָכִי, הַהוּא זַכָּאָה בְּעֵי לְמַרְדָּף בְּתַר חֲזִיבָא, וְלִמְקַנֵּי לִיָּה בְּאַגְר שְׁלִים, בְּגִין דִּיעֵבֵר מְנִיָּה הַהוּא זִוְהָמָא, וְיִתְכַפְּיָא יִסְטָרָא אַחְרָא, וְיַעֲבִיד לְנַפְשֵׁיהּ, בְּגִין דִּיִּתְחַשֵּׁב עָלֶיהָ, כְּאִילוּ הוּא בְּרָא לִיָּה. וְדָא אִיְהוּ שְׂבָחָא דִּיִּסְתַּלְק בֵּיהּ יִקְרָא דְקַב"ה, יִתִּיר מְשַׁבְּחָא אַחְרָא, וְאִסְתַּלְקוּתָא יִדָּא יִתִּיר מְכַלָּא. מְאִי טַעֲמָא. בְּגִין דְּאִיְהוּ גְרָמִים לְאַכְפְּיָא סְטָרָא אַחְרָא, וְלֹאִסְתַּלְקָא יִקְרָא דְקַב"ה. וְעַל דָּא כְּתִיב בְּאַהֲרֹן, יִי וְרַבִּים הֵשִׁיב מֵעוֹן. וְכְתִיב יִי בְרִיתִי הֵיְתָה אִתּוּ.

(מא) תָּא חֲזִי, כָּל מָאן דְּאֲחִיד בִּידָא דְחֲזִיבָא, יִי וְאִסְתַּדַּל בֵּיהּ, לְמִשְׁבַּק אַחְרָא בִישָׂא, אִיְהוּ אִסְתַּלְק בְּתַלְת סְלוּקִין, מַה דְּלָא אִסְתַּלְק הָכִי בְּר נֶשׁ אַחְרָא. גְרָמִים יִי לְאַכְפְּיָא סְטָרָא אַחְרָא. וְגְרָמִים דְּאִסְתַּלְק קַב"ה בִּיקְרִיָּה. וְגְרָמִים לְקִיָּמָא כָּל עֲלָמָא בְּקִיּוּמֵיהּ יִלְעִילָא וְתַתָּא. וְעַל הָאִי בְּר נֶשׁ כְּתִיב, בְּרִיתִי הֵיְתָה אִתּוּ הַחַיִּים וְהַשְּׁלוּם. וְזָכִי לְמַחְמֵי בְּנִין לְבָנוּי, וְזָכִי בְּהָאִי עֲלָמָא, וְזָכִי לְעֲלָמָא דְאַתִּי. כָּל מְאִרֵי דִינִין, לָא יִכְלִין לְמִידֵן לִיָּה, בְּהָאִי עֲלָמָא וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי. עָאֵל כְּבַתְרִיסֵר תְּרַעֵי, וְלִית מָאן דִּימְחֵי בִיְדֵיהּ. יִי וְעַל דָּא כְּתִיב, יִי גְבוּר בְּאַרְץ יִהְיֶה וְרַעוּ דוֹר יִשְׂרָאֵל יְבוֹרָף. הוֹן וְעֶשֶׂר בְּבִיתוֹ וְצַדִּיקְתּוֹ עוֹמֶדֶת לְעַד. וְרַח בְּחֻשְׁךָ אֹר לְיִשְׂרָאֵל וְגו'.

(מב) יִי בְּאַדְרָא עֲלָאָה, קִיָּמִין יִי תַלְת גְּוֹנִין. יִי וְאִינֹן לְהֵטִין גּוּ שְׁלֵהוּבָא

חלופי גרסאות

ו ל"ג אוף הכי. ז לסטור. ח ל"ג דא. ט ותב לגביה ול"ג
ואשתול ביה. י דלעילא. כ בתליסה. ל על. מ תליסו;
תלת סטרי. נ דאיון

מסורת זוהר

(ח) (מלאכי ב) ב"א רו צ"ג ז"ח מב ט"ב שלי"ט שמ"ג.
(ט) (שם) ח"א רנח: ז"ח מה ט"ב שלי"ג. י (תהלים קיב)
ח"ג קר. קצא:

דרך אמת ט] להכניע כח החיצונים תחת כח הקדושה. י] בחדר העליון.

ויקחו לי תרומה

לא יכלו לדרון אותו בעולם הזה ובעולם הבא.
נכנס ב"ב שערם שבוֹרְקֵי, ואין מי שימחה
בידו. ועל זה כתוב, גבור בארץ וגו'.

מאמר תלת גוונין - גו שלהובא

(מב) בְּאִדְרָא עֲלָאָה קִיָּמִין וְכו': בְּחִדְר
הַעֲלִיּוֹן, שְׁהִיא הַמְּלָכוֹת. נִמְצְאִים ג' צְבָעִים,
שְׁהִים נְה"י, וְהִם לוֹהֵטִים תוֹךְ שְׁלֵהבַת אַחַת,
שְׁהִיא הַדִּינִין הַנִּמְצָאִים בְּמָקוֹם הַחֻזָּה, מִכַּח
עֲלִית הַמְּלָכוֹת שְׁמַה, כִּי הַתְּ"ת הוּא בִּינָה
דְּגוֹף, (כְּנ"ל וִיגֵשׁ י"א ד"ה וּמְכָאוּ) וְשְׁלֵהבַת.
הִיא יוֹצֵאת מִצַּד דְּרוֹם שְׁהִיא יָמִין, כְּלוֹמַר
שְׁיוֹצֵאת מִמְּלָכוֹת הַנִּמְתַּקֶּת בְּבִינָה הַנִּמְצָאת
בְּטוֹד נְקוּדַת הַחֻזָּם שְׁבָקוּ יָמִין, וְאִין שֵׁם שׁוֹם
דִּין מִמְּלָכוֹת הַבְּלָתִי נִמְתַּקֶּת. וְאִינֹן גְּוֹנִין
מִתְּפַרְשָׁן וְכו': וְאִלוּ הַצְּבָעִים נִפְרָשִׁים לְג'
צַדִּדִּים, אַחַד עוֹלָה לְמַעְלָה. שְׁמֵאִיר מִמְּטָה
לְמַעְלָה וְהוּא נִצָּח. אַחַד יוֹרֵד לְמַטָּה. שְׁמֵאִיר
מִמְּעַלָּה לְמַטָּה, וְהוּא הוּד. (כְּנ"ל בְּרַאשִׁית ב' דף

הסולם

מאמר

(מ) אֹוֶף הָכִי הָאִי זְכָאָה וְכו': אֶף כֶּךְ,
צַדִּיק הַהוּא צְרִיךְ לְרַדּוֹף אַחַר הַרְשַׁע וּלְקַנּוֹתוֹ
בְּשֹׂכֵר מְלֹא, כְּדִי שִׁיעֵבִיר מִמֶּנּוּ זִוְהָמָא הַהוּא
וְלֵהֲכַנִּיעַ הַסְטָרָא אַחְרָא, וְיַעֲשֶׂה אִתּוֹ, כִּי נִחְשָׁב
לֹו כְּאִלוּ הוּא בְּרָא אִתּוֹ. וְזֶה הוּא שְׁבַח,
שִׁיתְעַלָּה בּו כְּבוֹד הַקַּב"ה, יוֹתֵר מִשְׁבַּח אַחַר,
וְהַתְעַלּוֹת הַזֶּה הִיא יִתְרֵהּ מִכָּל. מַהוּ הַטַּעַם.
מִשּׁוֹם שְׁהוּא גְרָם לֵהֲכַנִּיעַ הַסְטָרָא אַחְרָא,
וְלֵהֲעַלּוֹת כְּבוֹד הַקַּב"ה. וְעַל זֶה כְּתוּב בְּאַהֲרֹן,
וְרַבִּים הֵשִׁיב מֵעוֹן. וְכְתוּב בְּרִיתִי הֵיְתָה אִתּוֹ.
(מא) תָּא חֲזִי כָּל וְכו': בּוֹא וְרֵאָה, כָּל
מִי שְׁאוֹחֵז בִּיד הַרְשַׁע, וְהַשְׁתַּדֵּל בּו שִׁיעוֹזֹב
דְּרַךְ הַרַע, הוּא עוֹלָה בְּג' עֲלִיּוֹת, מַה שְׁלֹא
עוֹלָה כֶּךְ אֲדָם אַחַר: גּוֹרָם לֵהֲכַנִּיעַ אֶת הַסְטָרָא
אַחְרָא, וְגוֹרָם שִׁיתְעַלָּה הַקַּב"ה בְּכְבוֹדוֹ, וְגוֹרָם
לְקִיָּים כָּל הָעוֹלָם בְּקִיּוּמוֹ לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, וְעַל
אֲדָם זֶה כְּתוּב, בְּרִיתִי הֵיְתָה אִתּוֹ הַחַיִּים
וְהַשְּׁלוּם. וְזוֹכָה לְרֵאשִׁית בְּנִים לְבָנוּי, וְזוֹכָה
בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְזוֹכָה לְעוֹלָם הַבָּא. כָּל בְּעַלֵי הַדִּין
(דְּפּוֹרֵי דֶף ק"ח ע"ב)

חָדָא, ׀ וְהָהוּא שְׁלֵהוּבָא נַפְקָא מְסַטְרָא דְדְרוּם דְּאִיהוּ יְמִינָא. וְאִינּוּן גְּוֹנִין מְתַפְרָשֵׁן לְתַלְת סְטְרִין. חַד סְלִיק לְעֵילָא. וְחַד נְחִית לְתַמְפָּא. וְחַד דְּאִתְחַזֵּי, וְגַנְזֵי בְּשַׁעְתָּא דְּשִׁמְשָׁא נְהִיר.

מג) גְּוֹנָא חָדָא הָהוּא דְּסְלִיק לְעֵילָא, נַפְקָא, וְהָהוּא גְּוֹנָא אִיהוּ גְּוֹן תְּנִיר, יתיר מחורו אחרא. וְעָאל בְּהָהוּא שְׁלֵהוּבָא וְאַצְטְבַּע זְעִיר, וְלֹא אַצְטְבַּע, ׀ וְקִימָא הָהוּא גְּוֹן לְעֵילָא עַל רִישָׁא דְּהָהוּא אֲדָרָא. וּבְשַׁעְתָּא דִּישְׂרָאֵל עָאֲלִין לְבִי כְּנִשְׁתָּא וּמְצֵלן צְלוֹתְהוֹן, כַּד מְטָאן לְגָאֵל יִשְׂרָאֵל, וְסַמְכִין גְּאוּלָּה לְתַפְלָה, כַּדִּין הָאֵי גְּוֹן ׀ חָוֹר, אֶסְתַּלֵּק עַל רִישָׁא דְּאֲדָרָא, וְאַתְעָבִיד לִיהּ ׃ כְּתָרָא.

מד) וְכַרְוָא נְפִיק וְאָמַר, וְכַאֲיִן אֲתוּן עֲמָא קְדִישָׁא, דְּעַבְדֵי טוֹב קָמִיהּ דְּקַב"ה, וְרָזָא דָּא, ׀ וְהַטּוֹב בְּעֵינֵיךָ עֲשִׂיתִי, דְּסַמְיָךְ גְּאוּלָּה לְתַפְלָה. בְּגִין דְּהָא

מסורת הזהר

Ⓢ (ישעיה לח) ויחי קבג צ"א.

חלופי גרסאות

Ⓢ דההוא. ע גוונא דההוא; קדמא ההוא. פ ל"ג חור. צ מוסיף כתר דקיימא.

הסולם

מאמר

תלת גוונים - גו שלהובא
וכרצון, וכל האיברים כולם, דהיינו כל הספירות, מתחברים כחשק אחד אלו באלו, עליונים בתחתונים, וכל הנרות, דהיינו כל המדרגות. מאירים ומתלהטים, וכולם נמצאים בחבור אחד בצדיק הזה שנקרא טוב, כמש"א, אמרו צדיק כי טוב וזה מחבר את כולם בחבור אחד. אז הכל בלחש למעלה ולמטה, בנשיקין דרצון, והדבר נמצא בחבור של החדר. דהיינו בסוד החבוק.

פירוש. יש ב' מיני הארות של חו"ב תו"מ, שהם ג' קוין ומלכות המקבלתם: אחת, מבחינת ממשות למעלה והיא בחינת ספירת הנצח. ואחת, ממעלה למטה והיא בחינת ספירת ההוד. (כמ"ש בבראשית ב' דף ח' ד"ה ואמר) וכן בזווג זו"ן, יש ג"כ שתי בחינות, א) נשיקין, הנוהגים בג"ר, וחיבוק הנוהג בו"ק. וב' מיני זוגים אלה מאירים רק ממשות למעלה והוא משום שמקבלים מהארת הנצח. ב) הוא זווג דיסודות, הנוהג בסיום נה"י, והוא מאיר ממעלה למטה, משום שמקבלים מן הארת ההוד. וז"ס ג' חלקים שבתפלת שמונה עשרה: ג' ברכות ראשונות, וי"ב ברכות אמצעיות, חב"ד חג"ת, ובהן סוד החיבוק והנשיקין. ושתי זוגים אלו מקבלים מהארות הנצח, וע"כ אינם מאירים אלא ממשות למעלה, וג' ברכות אחרונות, שבהן זווג היסודות, מקבלות מהארות הוד, וע"כ מאיר ממעלה למטה, כמ"ש לפנינו.

דף ח' ד"ה ואמר). ואחד שנראה, ונגנו בעת שהשמש מאיר. והיינו הארת החכמה שבתוך החסדים המושפע מהיסוד, שאינה מאירה אלא בלילה שהיא שליטת הנוקבא, ולא ביום שהוא שליטת ז"א.

מג) גוונא חדא הווא וכו': צבע אחד אותו העולה למעלה, שהוא נצח, יוצא, וצבע ההוא הוא צבע לבן, יותר מלבנונית אחרת, ונכנס בשלהבת ההיא ונצטבע מעט, שנכלל מדינים דשלהבת, אבל לא נצטבע, כלומר, שאינו ניכר בו שום צבע, שהוא דין. וצבע ההוא עומד למעלה על ראש החדר ההוא. דהיינו על ראש המלכות. ובשעה שישאל באים לביהכ"ס ומתפללים תפלתם, כשמגיעים לגאל ישראל, ומקריבים גאולה לתפלה, ואינם מפסיקים באמצע, שבזה גורמים שיסוד שנקרא גאולה יתקרב אל המלכות שנקראת תפלה. אז צבע ההוא הלבן, שהוא נצח, עולה על ראש החדר, שהוא מלכות, ונעשה לו כתר.

מד) וְכַרְוָא נְפִיק וְאָמַר וכו': וכרו וצא, ואומר, אשריכם עם קדוש שעושים טוב, דהיינו שגורמים יחוד היסוד שנקרא טוב. לפני הקב"ה. וזה סוד, והטוב בעיניך עשיתי, שפירושו, שסמך גאולה לתפלה. משום שבשעה ההוא שמגיעים לתהלות לאל עליון, שאז עולה צבע ההוא, נצח, על ראש החדר, נתעורר צדיק הזה, שהוא יסוד דז"א. להתחבר במקום שצריך, באהבה כחביבות בשמחה

(דפו"י דף קכ"ח ע"ב)

בַּהֵיא שְׁעָתָא דְּדַמְטוּ לְתַהֲלוֹת לְאֵל עֲלִיּוֹן, דְּסָלִיק הָאֵי גִּוּוֹן עַל רִישָׁא דְּהֵהוּא אֲדָרָא, אֲתַעַר הָאֵי צִדִּיק, לְאַתְחַבְרָא בְּאַתְרֵי דְּאַצְטְרִיךְ, בְּרַחֲמֵימוּ בְּתַבִּיבּוּ בְּחַדְוָה בְּרַעוּתָא. וְכָל שְׁיִיפִין פְּלֵהוּ, מְתַחְבְּרָן בְּתִיאֻבְתָּא תְּדָא אֵלִין בְּאֵלִין, עֲלֵאִין בְּתַתְּאִין, וּבּוֹצִינִין פְּלֵהוּ נְהָרִין וּמְתַלְהֵטִין, וְכִלְהוֹן קִימָא בְּחַבּוּרָא תְּדָא בַּהֵיא צִדִּיק דְּאֲקָרִי טוֹב, כַּד"א אֲמָרוּ צִדִּיק כִּי טוֹב, וְדָא מְחַבֵּר לְכִלְהוּ בְּחַבּוּרָא תְּדָא. כְּדִין כִּלְא בְּלַחֲשֵׁי וְעִילָא וְתַתָּא, בְּנִשְׁיָקִין דְּרַעוּתָא, וְקִימָא מְלָה בְּחַבּוּרָא דְּכִי אֲדָרָא.

מה) פִּינֵן דְּמְטוּ לְשִׁים שְׁלוֹם, כְּדִין עֲבִיד שְׁמוּשָׁא הֵהוּא נְהָר דְּנִפִיק מֵעֲדָן בְּאֲדָרָא דָּא, וּכְדִין בְּעֵינִין כִּלְא לְנִפְקָא מִקְמֵי מְלָכָא, וְלָא אֲצְטְרִיךְ בְּרַ נֶשׁ, וְלָא אַחְרָא, לְאַשְׁתַּכְחָא תַּמָּן, וְלָא לְמִשְׁאַל שְׁאַלְתִּין, אֲלָא אֲצְטְרִיךְ לְמִנְפַּל עַל אַנְפִּין. מ"ט. כְּגִין דְּהֵהִיא שְׁעָתָא שְׁעָתָא דְּשְׁמוּשָׁא הָוִי, וּבְעֵי כָּל בְּרַ נֶשׁ לְמַכְסַּף

חלופי גרסאות
 ק ל"ג דמטו לתהלות לאל עליון. ר עלאי ותחאי. ש בחביכו:
 בחביכותא. ת בעו.

מסורת הזהר
 (י) שם ג) כ"א רסו צ"א.

דרך אמת כ) להתבייש לפני אדוניו ית' ולומר תחנון בנפילת אפים.

הסולם

תלת גוונין - גו שלהובא
 הזה הוא קדושה ואין בו איסור. ולפיכך בעת הזווג, שצריכים לגילוי חכמה ממעלה למטה, מתגלה גוון הב' הנזכר, שהוא הוד, והוא מגלה החכמה שמה ע"י גילוי הדינים כמבואר. ונמצא שיש כאן ב' בחינות, א) היא עצם החכמה המתגלה ממעלה למטה. ב) היא גילוי הדינים, שנגרמו מחמת המשכת החכמה ממעלה למטה. והמתדבק בבחינה א', שרוצה להמשיך או להתפלל על קבלת הארת הזווג שבבחינה הא' נבחן כנמצא לפני המלך בעת הזווג, דהיינו שרוצה להמשיך משם הארת החכמה ממעלה למטה, שזהו איסור חמור כנ"ל, וז"ש, וכדין בעיין כלא לנפקא מקמי מלכא וכו' ולא למשאל שאלתין. מפני שאסור להמשיך החכמה ממעלה למטה, כמבואר. אלא שצריכים להתדבק בבחינה ב' הנ"ל, דהיינו בגילוי הדינים שנגרמו מחמת המשכת החכמה ממעלה למטה, שהתדבקות הזו נבחן כנופל על פניו, כי הפנים ה"ס חכמה, כמ"ש חכמת אדם תאיר פניו, והדינים הללו המזהירים אותו שלא להמשיך חכמה, הם כמו מפילים את פניו. וז"ש אלא אצטריך למנפלי על אנפין, דהיינו להתדבק בדינים המפילים את פניו, שה"ס נפילת אפים. וז"ש מ"ט, כגין דהדיא שעתא שעתא דשמושא הוי, שמתגלה או ב' בחינות הנ"ל, ובעי כל בר נש למכסף מקמי מאריה, ולחפוי אנפוי

מאמר
 מה) כיון דמטו לשים שלום וכו': כיון שמגיעים לשים שלום, שהוא ברכה אחרונה משמונה עשרה, ובח"י יסוד, או עושה שימוש נהר ההוא היוצא מעדן, שהוא יסוד, כחדר הזה, שהוא המלכות, ואז צריכים הכל לצאת מפני המלך, ואין אדם צריך, ולא אחר להמצא שם, ולא לשאול שאלות, אלא צריכים ליפול על הפנים, דהיינו לומר נפילת אפים. מה הטעם, משום ששעה ההוא היא שעת השמוש, וצריך כל אדם להתבייש לפני אדונו, ולכסות פניו בבושה רבה ולהכיל עצמו בשמוש ההוא של הנפשות, שנכלל חדר הזה ממעלה וממטה בנפשות ורוחות. אז צבע אחר, היורד למטה, דהיינו הוד קם ואוחז בסוף חדר הזה. ביאור הדברים. צריך שתדע, שכל המדובר כאן בענין נצח והוד, הוא בעיקר על גילוי החכמה שבהם, שבנצח מאירה ממטה למעלה ובהוד ממעלה למטה. ויש להבין איך אפשר שתמשך החכמה ממעלה למטה, והלא זה עון חמור, והוא חטא של עצה"ד כנודע. אמנם הענין הוא כי בהוד נמצא קיבוץ כל הדינים הקשים שנגרמו מחמת המשכת החכמה ממעלה למטה וכשהוד מגלה הדינים הללו מתגלה עמהם גם הגורם להם, דהיינו עצם המשכת החכמה ממעלה למטה שגרים לדינים הללו. ונמצא שעיקר הגילוי הוא לדינים, והחכמה נמשכת מאלה. שבאופן (דפו"י דף קכ"ח ע"ב *) דף קכ"ט ע"א)

מקמי מאריה, א ולחפאי אנפוי בכסופא סגי, ולאכללא נפשיה בנהוא שמושא
 הנפשי, דאתכליל ההוא אדרא מעילא ומתמא בנפשי ורוחין. פדין גוון אחרא,
 דנחית לתמא, ג קאים ואחיד בשפולי דהאי אדרא.

מו) וכרוזא נפיק גוקארי ואמר, עלאין ותמאין אסהידו סהדותא, מאן
 איהו דעביד נפשאן וזכי לחייבא, ההוא דאתחזי לאעטרך ליה, בעטרך
 דמלכותא על רישיה, ההוא דאתחזי לעלא השתא קמי מלכא ומטרוניתא, דהא
 מלכא ה ומטרוניתא שאלתי עליה.

מז) פדין ואזדמן תרין סהדין, מאינון עיני יי' דמשטטי בכל עלמא,
 ונקיימין בתר ז פרגודא, וסהדין סהדותא דא, ואמרי, הא אגן סהדין על
 פלגיא בר פלגיא. דא איהו עביד נפשן לתמא, נפשאן דחייבא דהו מסטרך

חלופי גרסאות

א ולכפאי. ב קאם נחית. ג קארי. ד דעטרא ולא גרסינן דאתחזי לאעטרא ליה בעטרא. ה שאל ולא גרסינן ומטרוניתא.
 ו אודומנן. ז וקיימא. ח ואסהדין. ט ל"ג דא. י דפרויי כתב כאן זכאה חולקיה עד לטב שבסוף אות זה.

דרך אמת ל מחיצה.

הסולם

תלת גוויין - גו שלהובא

ממנה החכמה ממעלה למטה. ואחר שהתחונן
 העלה מ"ן וחיבר המלכות עם ז"א, אז אין
 לרשעים עוד מה לינק מן המלכות, ורבים
 מהם חוזרים מחמת זה בתשובה ומתדבקים
 בזו"ן. ונמצא שהצדיק הזה שהעלה מ"ן הוא
 שהחזירם בתשובה ע"י מעשיו, והמשיך להם
 נפשות דקדושה מזווג זו"ן.

וזה אמרו, עלאין ותמאין אסהידו
 סהדותא, מאן איהו דעביד נפשאן וזכי
 לחייבא, דהיינו מי הוא שהעלה מ"ן בסוד
 מסך דחירק והחזיר את המלכות וחיברה עם
 ז"א, שע"י השיב הרשעים מעון והמשיך להם
 נפשות דקדושה. ההוא דאתחזי לאעטרא
 ליה בעטרא דמלכותא על רישיה, כי
 התחונן הגורם אורות לעליון זוכה בעצמו
 באותו שיעור שגרם לעליון, (כנ"ל בראשית
 א' אות סס"ג ע"ש) וכיון שע"י מ"ן שלו
 נתחברה המלכות עם ז"א וקבלה ג"ר, ע"כ
 זוכה גם הוא בג"ר, שה"ס עטרא דמלכותא
 על רישיה. וז"ש, ההוא דאתחזי לאעלא
 השתא קמי מלכא ומטרוניתא, כי כיון
 שהוא גרם הזווג דמלכא ומטרוניתא ע"כ ראוי
 להמצא שם. דהא מלכא ומטרוניתא שא"י
 עליה. שרוצים להשפיע לו כל מה שגרם
 להם.

מו) כדין אזדמן תרין וכו': אז מזדמנים
 ב' עדות, מאלו עיני ה' המשוטטות בכל
 העולם

מאמר

אנפוי, שהאדם צריך להתביש מלהתדבק
 בבחינה הא' מהארת הזווג, כי אז יפגום בזווג
 המלך, כי אסור להמשיך החכמה ממעלה
 למטה, אלא יתדבק בבחינה הב', דהיינו
 בדינים המכסים את החכמה, וז"ש, ולחפאי
 אנפוי בכסופא סגי. ומבחינה זו יכלול את
 עצמו בזווג המלך, וז"ש, ולאכללא נפשיה
 בהדיא שמושא וכו'.

מו) וכרוזא נפיק וקארי וכו': וכרוז
 יוצא וקורא, ואומר, עליונים ותחתונים העירו
 עדות, מי הוא שעושה נפשות ומזכה את
 הרשעים, דהיינו שמחזירם למוטב, ההוא
 שראוי לעטור אותו בעטרת המלכות על ראשו,
 ההוא שראוי לבא עתה לפני המלך והמלכה,
 כי המלך והמלכה שואלים עליו.

ביאור הדברים. נודע, שז"א ומלכות הם
 בחינת קו ימין וקו שמאל, וכמו שקו שמאל
 דבינה אינו מתחבר עם קו הימין דבינה, זולת
 ע"י מסך דחירק, שמעלה קו האמצעי, שהוא
 ז"א, כן אין המלכות מתחברת עם ז"א זולת
 ע"י מסך דחירק שמעלה התחונן, הנעשה
 אליהם בבחינת קו אמצעי המיוחד אותם זה
 בזה. כמו שהארכנו בזה לעיל (בראשית ב' דף
 קנ"ב ד"ה ביאור עש"ה).

ומטרם שהתחונן מעלה מ"ן והמלכות
 היא בבחינת שמאל בלי ימין, אסור לינק
 ממנה, אבל הרשעים יונקים ממנה וממשיכים
 (דפרויי דף קכ"ט ע"א)

אחרא. כְּדִין אֲתִיקָר קב"ה בְּחֻדוֹה שְׁלִימָתָא וּפְאָה חוֹלְקִיה, דְּהָא אָבוּי דְּכַפְר בְּגִינְיָה לְטַב.

מח) בִּיה שְׁעָתָא אַנְדְּמֵן חַד מְמָנָא, דְּאִיהוּ גִזְבְּרָא עַל דִּיּוֹקְנִין דְּצִדִּיקָנָא, בְּרִזָּא דְּשְׁמוּשָׁא דְּאַתְרוּן, דְּאַתְקָרִי בְּרִזָּא יְהוּדִיִּיעַם, בְּכַתְרָא דְּשְׁמוּשָׁא דְּשְׁמָא קְדִישָׁא. וְרַמִּיז קב"ה כִּלְהֵוּא מְמָנָא, וְאַיִתִּי דִּיּוֹקְנִיָּה לְדֵהֵוּא בִּנְנָא דְּעֵבִיד נִפְשָׁאן דְּחִיבִיבָא וְקָאִים לִיָּה קָמִי מְלָפָא וּמְטְרוֹנִיתָא.

מט) וְאַנָּא אֶסְהַדְנָא עָלִי שְׁמִיָּא וְאַרְעָא דְּבִהֵהִיא שְׁעָתָא מְסָרִין לִיָּה יְהֵוּא דִּיּוֹקְנָא. דְּהָא לִית לָךְ כָּל צִדִּיקָא סְבָהִאי עֲלָמָא, דְּלֹא חִקִּיק דִּיּוֹקְנִיָּה לְעִילָא, תַּחֲוֹת יְדָא דְּהֵהוּא מְמָנָא. וּמְסָרִין בִּיָּדִיהָ עִי מִפְתָּחֵן דְּכָל גְּנֻזָּא דְּמָאֲרִיהָ בְּהוּ. כְּדִין מְלָפָא בְּרִיךְ לְהֵוּא דִּיּוֹקְנָא, בְּכָל בְּרַפְּאָן דְּכָרִיךְ לְאַבְרָהָם, כַּד עָבִד נִפְשָׁאן דְּחִיבִיבָא.

נ) וְקב"ה רַמִּיז לְדִי מְשַׁרְיִין עֲלָאִין, וְנִטְלִין לְהֵוּא דִּיּוֹקְנָא, וְאַזְלִין עִמֵּיהָ, וְאִיהוּ עָאל לְעִי עֲלָמִין גְּנֻזִין, דְּלֹא זָכִי בְּהוּ בְּרַ נֶשׂ אַחְרָא, עִבְרַ אִינוּן גְּנֻזִין לְאִינוּן דְּעֵבִידִי נִפְשֵׁיהוּן דְּחִיבִיבָא. וְאַלְמְלִי הוּוּ יְדַעִי בְּנִי נֶשׂא, כְּמָה תוֹעֲלָתָא וְדִזְכוּ

חלופי גרסאות

כ והווא ממנא אייתי. ל רבינ ההוא. מ לה. נ להווא. ס בעלמא האי. ע בדי דאינון. פ מוסיף חזכו גרמי לצדיקאי

הסולם

מאמר

תלת גוונין - גו שלהובא
ו"ש, בכתרא דשמושא דשמוא קדישא,
כתרא, פירושו ספירה, והיינו ספירת הדעת
העולה משמושא די"ה, וע"כ נקרא יהודיעם.

מט) ואנא אסהדנא עלי: ואמר ר"ש,
אני מעיד עלי שמים וארץ שבשעה ההיא
מוסרים לו צורת צדיק ההיא כי אין לך צדיק
בעולם הזה, שאין צורתו חקוקה למעלה תחת
ידו של ממונה הזה. ומוסרים בידו של הצדיק.
ע' מפתחות שכל אוצרות אדונו בהם, שה"ס
ז"ס תחתונות דחכמה, אז המלך מברך לצורת
צדיק ההוא, בכל הברכות שברך את אברהם,
כשעשה נפשות הרשעים. בסו"ה את הנפש
אשר עשו בחרן.

נ) וקב"ה רמז לר' וכו': והקב"ה רמו
לר' מחנות מלאכים עליונים, ולוקחים צורה
ההיא והולכים עמה, והוא נכנס לע' עולמות
גנוזים, שלא זכה בהם אדם אחר זולתו כי
אלו הגנוזים הם לאותם שעושים נפשות
הרשעים. ואם בני אדם היו יודעים כמה
תועלת וזכות זוכים בשבילם כשמזכים אותם,
בתשובה, היו הולכים אחריהם ורודפים אותם,
כמי שרודף אחר החיים.

העולם, דהיינו המלאכים המשגיחים על העולם,
העומדים אחר הפרכת, ומעידים עדות זו,
ואומרים, הרי אנחנו עדים על פלוני בן פלוני,
זה הוא שעשה נפשות למטה, נפשות הרשעים
שהיו בצד האחר. אז נתיקר הקב"ה בשמחה
שלמה. אשרי חלקו שגם אביו נזכר בשבילו
לטובה. כי העידו פלוני בן פלוני.

מח) ביה שעתא אנדמן וכו': בה בשעה
נודמן ממונה אחד, שהוא גזבר על צורות
הצדיקים, בסוד שמוש אותיות, דהיינו זוג
האותיות של השם, נקרא יהודיעם שיש בו
יה"ו מאותיות השם, והוא בסוד הכתר של זוג
האותיות י"ה של השם הקדוש, שהוא דעת.
ורומו הקב"ה לממונה ההוא, ומביא צורת אדם
ההוא שעשה נפשות הרשעים ומעמידו לפני
המלך והמלכה. פירוש. המלאך ההוא נמשך
מקו האמצעי, שהוא ו' דהויה המזווג ב'
האותיות י"ה דהויה, וז"ש, ברזא דשמושא
דאתרון דאתקרי ברזא יהודיעם שיש בו
ג' אותיות יה"ו, שיוורה על הו' המזווג י"ה,
יש בו די"עם, מלשון דעת, שהדעת היא
ספירה העולה מזווג י"ה של השם הקדוש.
(דפו"י דף קכ"ט ע"א)

וְנָפֵאן בְּגִינֵיהוּ ^ז כַּד זְכוּ לְהוּן. הוּוּ אָזְלוּ אֲבַתְרֵיהוּ, וְרָפִי לֹן כְּמֵאן דְּרִדִּיף
בְּתַר חֵיין.

גא) מִסְכְּנָא זְכִי לְבָנֵי נְשָׂא בְכַמָּה טְבָאן, בְּכַמָּה גְּנִיזִין עֲלָאִין, וְלָאוּ אִיהוּ
כְּמֵאן דְּזִפִּי בְּחֵיבְיָא. מַה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי. אֲלֵא מֵאן דְּאֲשְׁתַּדַּל בְּתַר מִסְכְּנָא, אִיהוּ
אֲשָׁלִים ^ב חֵיין לְנַפְשֵׁיהּ, וְגָרִים לִיהּ לְאַתְקִימָא, וְזְכִי בְּגִינֵיהּ, לְכַמָּה טְבָאן לְהֵהוּא
עֲלֵמָא. וּמֵאן דְּאֲשְׁתַּדַּל בְּתַר חֵיבְיָא, אִיהוּ אֲשָׁלִים יְתִיר. עֶבֶיד לְסַטְרָא אַחְרָא
דְּאֵלֵהִים אַחְרִים דְּאַתְכַּפֵּיָא, וְלֵא שְׁלֵטָא, וְאַעְפֹּר לִיהּ מְשֻׁלְטְנוּתֵיהּ. עֶבֶיד דְּאֲסַמְלֵק
קב"ה עַל כּוּרְסֵי יְקָרֵיהּ. עֶבֶיד לְהֵהוּא חֵיבְיָא, נִפְשָׂא אַחְרָא. וְכַפָּא חוּלְקֵיהּ.

גב) גְּוֹנָא אַחְרָא, דְּאַתְחֹזִי וְלֵא אַתְחֹזִי, בְּשַׁעְתָּא דְּמִטְאן יִשְׂרָאֵל ^ו לְקַדוּשָׁה
דְּסִידְרָא, כְּדִין הָאֵי גְּוֹנָא דְּגְנִיז, וְנִפְיק, בְּגִין דְּהָאֵי אִיהוּ קְדוּשָׁתָא דְּקָא מְקַדְשֵׁי
יִשְׂרָאֵל יְתִיר עַל מְלֶאכֵי עֲלָאֵי, דְּאֵינֹן חֲבָרִים בְּהַדְרֵיהוּ. וְהָאֵי גְּוֹנָא נְהִיר וְאַתְחֹזִי
בְּשַׁעְתָּא דְּיִשְׂרָאֵל ^ט מְקַדְשֵׁי קְדוּשָׁתָא דָּא, ^ח עַד דְּמְסִימֵי יִשְׂרָאֵל, בְּגִין דְּלֵא
יִשְׁגָּחוּן מְלֶאכֵים עֲלָאִין, וְיַעֲנִישׁוּ לֹן לְעִילָא, וְלֵא יְקַטְרְגוּן עֲלֵיהוּ.

חלופי גרסאות

צ ל"ג כד זכו להון. ק ל"ג חיון. ר לסדרא דקדושה: לקדושה דסטרא. ט מתקדשי ול"ג קדושתא דא. ת דהא מסימי
[מסימין] ישראל עד לא ישגחון.

דרך אמת מן צדקה לעני מזכה לבני אדם טובות הרבה משא"כ כשנותנין לרשע כמבואר.

הסולם

מאמר

תלת גוונין - גו שלהובא
פירוש. ג' קדושות יש, א' קדושת
יוצר. ב' קדושה דשמונה עשרה בחזרת
הש"ץ, ג' קדושה של ובא לציון. וב' קדושות
הראשונות, אנו מקבלים על ידי שאנו משבחים
למלאכים, ואנו נעשים חברים עמהם, ומקבלים
הקדושה במקום המלאכים למעלה. ואנו
מקבלים הארת החכמה שבהן, ממטה למעלה,
כראוי להיות. אבל קדושה הג' של ובא לציון,
שהוא לאחר התפלה, אנו ממשיכים הקדושה
למקומנו אנו למטה. דהיינו ממעלה למטה,
שהוא לא על ידי התדבקות במלאכים, והיא
יתירה עליהם, כי עתה אנו ממשיכים ממעלה
למטה. וכיון שיש הארת החכמה בהארת
הקדושה, שאסור להמשיכה ממעלה למטה,
כי אז יענישו אותנו המלאכים ויקטרגו
עלינו, ע"כ מאיר עלינו גוון הג' שהוא הארת
היסוד, המאיר בחסדים שבתוכם גוונה הארת
החכמה ואינה נראית, שאין בזה איסור
להמשיך למטה. וז"ש, כרין האי גוונא דגניז
נפיק וכו' דלא ישגחון מלאכים עלאין
ויענישו לון לעילא ולא יקטרגון עליהו,
כי כיון שאנו משמשים רק בגוון הג' שהוא
הארת החסדים שביסוד, אין פחד מעונש
ומקטרוג המלאכים, שאינם מקפידים רק על
האחרת החכמה הגלויה.

גא) מִסְכְּנָא זְכִי לְבָנֵי וכו': עני מזכה
בני אדם בכמה טובה בכמה אוצרות עליונים,
והוא אינו כמי שזיכה את הרשעים. מה בין
זה לזה. אלא מי שמשתדל ועושה צדקה עם
העני, הוא משלים חיים לנפשו, וגורם לו
להתקיים וזוכה בשבילו כמה טובה בעולם
ההוא. ומי שמשתדל אחר הרשעים להחזירם
בתשובה, הוא משלים יוטר, כי עושה לצד
האחר דאלהים אחרים שיכנע ולא ישלוט,
ומעביר אותו מממשלתו, עושה שהקב"ה
מתעלה על כסא כבודו, עושה לאותו רשע נפש
אחר, אשרי חלקו.

גב) גוונא אחרא דאתחזי וכו': גוון
האחר, דהיינו גוון הג' שנראה ואינו נראה
בשעה שהשמש מאיר, (כנ"ל אות מ"ב) בשעה
שישראל מגיעים לקדושה דסדרא, היינו
לקדושה שבובא לציון גואל, אז גוון ההוא הג'
דגניז, יוצא, משום שקדושה זו, היא קדושה
שמקדשים ישראל יותר ממלאכים העליונים
שהם חברים עמהם. וגוון ההוא מאיר ונראה,
בשעה שישראל מקדשים קדושה זו עד
שמסיימים אותה, כדי שלא ישגחו מלאכים
העליונים ויענישו אותם למעלה, ולא יקטרגו
עליהם.

נג) כְּדִין כְּרוֹזָא נְפִיק וְאָמַר, עֲלָאִין וְתַמְאִין אֶצִּיתוּ, מֵאֵן אִיהוּ גַס רִוְחָא בְּמַלְי דְּאוּרִייתָא, מֵאֵן אִיהוּ דְּכָל מְלוֹי בְּגִין לְמַגְבַּה בְּמַלְי דְּאוּרִייתָא * בְּגִין דְּתַגְיָנָן, דְּבַר נָשׁ בְּעֵי לְמַהוּי שְׁפִיל בְּהַאי עֲלָמָא בְּמַלְי דְּאוּרִייתָא, דְּהָא לִית גְּבַהוּ בְּאוּרִייתָא, אֶלָּא בְּעֲלָמָא דְּאַתִּי.

נד) בְּקִדּוּשְׁתָּא דָּא, בְּעֵינָן לְאַסְתְּמָרָא, וְלֵאגְנוּזָא לָהּ בִּינְנָא, בְּגִין דְּנִתְקַדְשׁ גּוּ קְדוּשָׁה בְּרִישָׁא וּבְסוּפָא. יְתִיר מְאִינּוֹן קְדוּשָׁן דְּאִמְרֵי בְּהַדָּן מְלֶאכִי עֲלָאִי. קְדוּשָׁה דְּאָנָן יִמְקַדְשֵׁי בְּשִׁבְחָא דְּאָנָן מְשַׁבְּחָן לְמַלְאכֵי עֲלָאִי, וּבְגִין שְׁבַחָא דָּא, שְׁבַקִּין לָן לְמַעַל גּוּ תְּרַעֵי עֲלָאִי, וְעַל דָּא זְאָנָן אִמְרִין קְדוּשָׁה דָּא * בְּלִשׁוֹן הַקִּדְשׁ, וְשְׁבַקִּין לָן בְּרַחֲמֵי, לְמִיעַל תְּרַעֵין דְּלַעֲיִלָּא, מְגוּ דְּאָנָן מְשַׁבְּחִין לֹון בְּסִדְוֵרָא יִדְלֵהוֹן. וּבְגִין כֵּן, אָנָן נְטִלִין קְדוּשָׁן יְתִיר, וְעֲלִין תְּרַעֵין עֲלָאִין.

נה) וְאִי תִימָא רְמֵאוּתָא הִיא. לָאוּ הִכִּי. אֶלָּא מְלֶאכִי עֲלָאִי אִינּוֹן קְדִישִׁין יְתִיר מִינָן, וְאִינּוֹן נְטִלֵי קְדוּשְׁתָּא יְתִיר, וְאֶלְמַלָּא דְּאָנָן נְטִלִין וּמְשַׁכִּין עֲלֵן קְדוּשָׁאן אֲלִין, לָא גִיכּוּל לְמַהוּי חֲבָרִים בְּהַדְרֵיהוּ, וְיִקְרָא דְּקַב"ה לָא יִשְׁתְּלִים עֵילָא וְתַמְא

חלופי גרסאות

א דודאי תנינן. ב דיתקדש. ג מתקדשי. ד ליג אנן אמרין. ה דילן.

הסולם

מאמר

תלת גווינין - גו שלהובא

הקדושה שאנו מקדשים בשמונה עשרה. הוא. שבח שאנו משבחים למלאכים העליונים שבשכיל שבח הזה, עוזבים אותנו לבא בתוך שערים העליונים, ועל כן אנו אומרים קדושה זו בלשון הקדש, שהוא הלשון שמשתמשים בו מלאכי השרת, ועוזבים אותנו לבא באהבה בשערים שלמעלה משום שאנו משבחים אותם בסדר שלהם, דהיינו שאנו אומרים וקרא זה אל זה. ומשום זה אנו מקבלים קדושה גדולה ונכנסים בשערים העליונים.

נג) כְּדִין כְּרוֹזָא נְפִיק וְכו': אז יוצא הכרוז ואומר, עליונים ותחתונים הקשיבו, מי הוא גס רוח בדברי תורה, מי הוא שכל דבריו אינם רק להתגאות בדברי תורה. משום שלמדנו, שהאדם צריך להיות שפל בעולם הזה בדברי תורה, כי אין גאות בתורה אלא לעולם הבא.

פירוש. כי גניזת החכמה בתוך החסדים הנעשה בהארזת היסוד כנ"ל, נבחן לעניות ולשפלות, כי אור החכמה גבוה וחשוב הרבה מאור החסדים. וגילוי החכמה נבחן לגאות ולגדלות. וכיון שאנו מחויבים להמשיך הארת הקדושה רק בגוון הג' שהיא גניזת החכמה בתוך החסדים, ע"כ יוצא הכרוז הנ"ל שאסור להתגאות בדברי תורה. אבל לעולם הבא, ששם מקובל החכמה ממטה למעלה, מותר להתגאות, דהיינו להמשיך גילוי החכמה. וז"ש, דהא לית גבּוּהוּ בְּאוּרִייתָא אֶלָּא בְּעֲלָמָא דְּאַתִּי. ששם מקובלת החכמה ממטה למעלה.

נה) וְאִי תִימָא רְמֵאוּתָא וְכו': ואם תאמר שהוא רמאות, מה שאנו משבחים אותם, שאינו בלב שלם אלא כדי לקבל קדושה. אינו כן, אלא מלאכים העליונים הם קדושים יותר ממנו, והם מקבלים יותר קדושה, ואם לא שאנו לוקחים ומושכים עלינו קדושות אלו ע"י השבח שאנו משבחים אותם, לא יכולנו להיות עמהם חברים, וכבוד הקב"ה לא היה נשלם למעלה ולמטה בזמן אחד, כי לא יכולנו לקבל קדושה העליונה. וע"כ ע"י השבח שאנו משבחים אותם, אנו משתדלים להיות עמהם חברים, ויתעלה כבוד הקב"ה למעלה ולמטה בזמן אחד.

נד) בְּקִדּוּשְׁתָּא דָּא בְּעֵינָן וְכו': בקדושה זו צריכים להשמר ולגנוז אותה בינינו כדי שנתקדש בקדושה בראש ובסוף, יותר מאלו הקדושות שאומרים עמנו מלאכים העליונים.

(דפו"י דף קכ"ט ע"א *) דף קכ"ט ע"ב

בזמנא חדא. ועל דא אגון משפדלין למהוי עמהון חברים, ויסתלק יקרא דקב"ה
עילא ותתא בזמנא חדא.

נו) קדושה די בסופא, איהי תרגום, כמה דאוקימנא. ודא אפילו יחיד יכיל
לומר ילה, אינון מלי דתרגום. אכל מלין דלשון הקדש דקדושה, לאו אינון
אלא בעשרה, בגין דלשון הקדש שכינתא מתחברא בהדיה. ובכל קדושה
דשכינתא אתיא, לאו איהו אלא בעשרה. דכתיב, ^ט ונקדשתי בתוך בני ישראל
יגו', בני ישראל אינון לשון הקדש ודאי, ולא שאר עמין דאית לון לישן אחרא.
נד) ואי תימא, הא קדושתא דקדיש, דאיהו תרגום, אמאי לאו איהו בייחיד.
ת"ח, קדושתא דא, לאו איהו כשאר קדושאן ^י דאינון משלשין. אכל קדושתא
דא, איהי סלקא בכל סטרין, לעילא ותתא ובכל סטרי מהימנותא, ותברא מנעולין
^ט וגושפנקן דפרזלא, וקליפין בישין. ^ט לאסתלקא יקרא דקב"ה על פלא, ואגון
בעינין למימר לה בלישנא דסטרא אחרא, ולא תבא בחילא תקיף, אמין יהא שמייה
רבא מברו, בגין דיתבר חילא דסטרא אחרא, ויסתלק קב"ה ביקריה על פלא.
וכד אתבר בקדושתא דא חילא דסטרא אחרא, קב"ה אסתלק ביקריה, ואדפר
לבנוי, ואדפר לשמייה. ובגין דקב"ה אסתלק ביקריה בקדושתא דא, לאו איהו
אלא בעשרה.

נח) ובלישנא דא, על פרחיה דסטרא אחרא אתכפיא, ואתתבר חיליה,

מסורת הזהר

(מ) (יקרא כב) ח"ב קלג. רלא. ח"ג צג. ת"ז תס"ז צח: ו להו לאינון. ז לא גרסינן וגו' בני ישראל. ח דאגון.
ט ודא איהו שבחא דאסתלק ביה יקרא דקב"ה יתיר משבחה
אחרא ואסתלקותא דא יתיר מכלא מ"ט בגין דאיהו לאתכפייא ס"א ולאסתלקא.

דרך אמת גן חותמות של ברזל והם הקליפות שהם כמחיצה של ברזל בינינו לבין אבינו שבשמים ומעלת הקדיש
הוא לעלות שבתו יתברך למעלה ולשבר כל הקליפות כולם.

מאמר

הסולם

תלת גוויין - גו שלהובא

וטבעות ברזל, וקליפות רעות, להתעלות כבוד
הקב"ה על כל, ואנו צריכים לומר אותה בלשון
של הסטרא אחרא, ולענות ככח גדול, אמין היא
שמייה רבא מברך, כדי שישבר כח הסטרא
אחרא, והקב"ה יתעלה בכבודו על כל.
וכשנשבר בקדושה זו הכח של הסטרא אחרא,
הקב"ה מתעלה בכבודו, וזוכר את בניו, וזוכר
את שמו. ומשום שהקב"ה מתעלה בכבודו
בקדושה זו, אינה אלא בעשרה.
נח) ובלישנא דא על וכו': ובלשון הזה
של תרגום, נכנעת הסטרא אחרא בהכרת,
ונשבר כחה, ומתעלה כבוד הקב"ה, ומשבר
מנעולים וטבעות ושרשרות חזקות, וקליפות
רעות, והקב"ה זוכר את שמו ובניו. אשרי הם
עם הקדוש, שהקב"ה נתן להם התורה הקדושה
לזכות בה לעולם הבא.

נו) קדושה די בסופא וכו': הקדושה
שהיא בסוף, בובא לציין. היא תרגום, כמו
שהעמדנו, וזה אפילו יחיד יכול לומר אותה
מפני שהם דברי תרגום. אבל קדושה בדברי
לשון הקדוש, אינה אלא בעשרה, משום שלשון
הקדש השכינה מתחברת עמו, ובכל קדושה
שהשכינה באה אינה אלא בעשרה. שכתוב,
ונקדשת בתוך בני ישראל, וגו', בני ישראל
הם בלשון הקדוש ודאי, ולא שאר העמים שיש
להם לשון אחר.

נד) ואי תימא הא וכו': ואם תאמר,
הרי קדושת הקדיש, שהוא תרגום, למה אינו
ביחיד. ומשיב, בוא וראה קדושה זו, דהיינו
קדיש. אינה כשאר קדושות שהם משולשים,
אבל קדושה זו היא עולה בכל הצדדים, למעלה
ולמטה ובכל צדדי האמונה, ומשברת מנעולים

(דפריי דף קכ"ט ע"ב)

ואסתלק יקרא דקב"ה, ותבר מנעולין וגושפנגון ושלשלאן תקיפין, וקליפין בישין, ואדפר קב"ה לשמיה ולבנוי. ופאין אינון עמא קדישא דקב"ה יתב לן אורייתא קדישא, למזכי בה לעלמא דאתי.

נט) אר"ש לחברייא, ופאין אתון לעלמא דאתי, וכינון דשרינן מלין דכתרא דמלכותא עלאה אימא אגא כ בגיניכו וקב"ה יתיב לכוון אגרא בההוא עלמא. ויההוא הבל דפומייכו, יסתלק לעילא, פאילו אתון מתערין מלין אלין.

ס) פתח ואמר וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זהב וכסף ונחשת. האי קרא איהו לסטרא עלאה, ופאיהו נ לסטרא תתאה. איהו לסטרא עלאה, לסטרא דקדושה. ופאיהו לסטרא תתאה, בסטרא אחרא. ת"ח, פד ברא קב"ה עלמא, שארי למברי מסטרא דכספא, דאיהו ימינא, בגין דההוא כספא הנה מלעילא. ובעובדא דמשפנא, דאיהו פגוונא דיליה, שארי מסטרא דשמאלא, ולבתר מסטרא דימינא. בגין דמשפנא מסטרא דשמאלא הנה, וע"ד שארי הכא מסטרא דשמאלא, ונהתם מסטרא דימינא, וזאת התרומה וגו'.

סא) וכתוב ערב ובקר וצהרים וגו', האי קרא אוקמוה ואתמר, אכל הכא עדין עדין הוא דצלותא דכל יומא. וחברייא אתערו פ בהני תלת זמנין. ערב, דא היא אספקלריאה דלא נהרא. ובקר, דא היא אספקלריאה דנהרא. וצהרים, אתר פ דאתקרי חשף איהו, דאחיד בערב, וקיימא דא עם דא.

חלופי גרסאות

י לון. כ בגוייהו; בגויינו. ל והבל דפומייכו וליג וההוא. ו ל"ג מן ואיהו עד בסטרא. נ לסטרא. ס לסטרא. ע ולבתר. פ כתיב. צ ל"ג ערן. ק כהרי. ר מוסיף וצהרים לאו האי האוי להאי אבל זמנא דצלותא דמנחה. ש דאקרי.

מסורת הזהר

(1) (שמות כה) ח"ב קלה. קמו. קמו. ח"ג מ: ס) (תהילים נה) חיי שרה עו צ"ב.

אתר דאקרי חשך אלא [אתר איהו] דקיימא בין דרך אמת ס) כי תשא קצר ע"ב.

הסולם

זהב וכסף ונחשת

הוא גבורה, ובחינת שמאל. ובמעשה המשכן, שהוא כעין המלכות, התחיל מצד שמאל, שהוא זהב, ואחר כך מצד ימין, שהוא כסף, משום שהמשכן מצד שמאל הוא, וע"כ מתחיל כאן מצד השמאל, מחוב, ושם בבריאת עולם מצד ימין. שנאמר וזאת התרומה וגו'.

מאמר ערב ובקר וצהרים

סא) וכתוב ערב ובקר וצהרים וגו': מקרא זה העמדנו, ולמדנו. אבל כאן הוא זמן זמני התפלה, שבכל יום. והחברים העירו באלו ג' זמנים, אשר ערב, זהו המראה שאינה מאירה, דהיינו המלכות. ובקר, זהו מראה מאירה, שהוא ז"א. וצהרים, הוא מקום שנקרא חשך, דהיינו גבורה, שהוא אחוז בערב, שהוא מלכות, ועומדים זה עם זה. כי השמאל נאחז במלכות.

מאמר

נט) אמר ר' שמעון לחברייא וכו': אר"ש לחברים, אשריכם לעולם הבא. וכיון שהתחלתי בדברי כתר מלכות העליונה, אני אומר עוד ורק בשבילכם, והקב"ה נותן לכם שכר בעולם ההוא, והבל ההוא של פייכם יעלה למעלה כאלו אתם אמרתם בעצמכם דברים אלו.

מאמר זהב וכסף ונחשת

ס) וזאת התרומה וגו' זהב וכסף ונחשת: מקרא זה הוא לצד העליון והוא לצד התחתון, ומפרש, הוא לצד העליון היינו בצד הקדושה, כלומר בצד ימין, והוא לצד התחתון, היינו לצד האחר, דהיינו לצד שמאל. כי המשכן נבנה תחילה מצד שמאל, ואח"כ נתחבר בימין. בוא וראה, כשברא הקב"ה את העולם התחיל לברוא מצד הכסף שהוא ימין, משום שכסף הוא למעלה מזהב, שכסף הוא חסד וימין, זהב (דפרי"ך קכ"ט ע"ב)

סב) ומה דאָתמר צָהָרִים, דאָיהוּ תוּקפּא דְשִׁמְשָׁא. לִישְׁנָא מַעְלִיא נְקֻט. וְהָכִי אִיהוּ אָרְחָא, לְבַר נֶשׁ אוּכְס, * קָרָאן לִיה תְּנוּר, וְלִישְׁנָא מַעְלִיא נְקֻט, וְלִזְמַנִּין לְתוּר קָרָאן לִיה אוּכְס, דְּכִתִּיב ו^ט כִּי אִשָּׁה כּוֹשֵׁית לֶקַח ו^ז הֲלֹא כִבְנֵי כּוֹשֵׁים אֲתֵם לִי וְגו'.

סג) עָרַב דָּא, צְלוּתָא דְעָרְבִית. וּבְגִין דְּבַעֲרַב דָּא אֲתַעְרַב בֵּיה סְטָרָא אֲחָרָא, דְּחָשִׁידָּהּ נְהוּרִיה, וְשִׁלְטָא בְּלִילְיָא, שׁוּרֵי לִיה רְשׁוּת, וְלִית לִיה זְמַן קְבַע, אִמּוּרִין * וּפְדִרִין בְּמִתְאַפְלִין בְּהַאי זְמַנָּא, וּמְכָאן אֲתַזְנוּ בְּמָה חֲבִילֵי טְהִירִין, דְּנִפְקִין וְשִׁלְטִין בְּלִילְיָא.

סד) וְאִי תִימָא, אִי הָכִי, הָא תְּנִינָן, דְּכָל אֵינּוֹן מְאָרֵי סְטָרָא אֲחָרָא דְרוּחַ מְסַבָּא, לֹא שְׁלִטֵי בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, וְהָא מְתַעֲרֵי לֹון יִשְׂרָאֵל בְּהַאי, וְאַסִּיר לְאַתְּעֲרָא לֹון לְשִׁרְיָא עַל אַרְעָא קְדִישָׁא.

סה) אֵלָא בְּלִילְיָא, הֵהוּא תְּנַנָּא סְלִיק, וְלֹא סְלִיק כְּגוֹנוּנָא דְקָרְבָּנָא אֲחָרָא, דְּהָהּ ו^ט סְלִיק יִתְנַנָּא בְּאַרְחַ מִישֵׁר, וְהָכָא הָהּ סְלִיק הֵהוּא תְּנַנָּא לְחַד נִוְקָבָא דְצָפוֹן, דְּתַמָּן כָּל מְדוּרִין דְּרוּחִין בִּישִׁין, וּכְיִן דְּהֵהוּא תְּנַנָּא סְלִיק וְעָקִים אֲרַח לְהֵהוּא סְטָרָא כְּלֵהוּ הָווּ מְתוּנִין וְקִימִין וְעָלִין בְּדוּכְפִייהוּ, וְלֹא הָווּ נִפְקִין וְשִׁלְטִין בְּעֵלְמָא.

סו) חַד מְמַנָּא קְיִמָּא לְהֵהוּא סְטָרָא, דְּעַל הֵהוּא נִוְקָבָא דְצָפוֹן, בְּכָל אֵינּוֹן ו^ט חֲבִילֵי טְהִירִין, הֵ סְנַגְיָרְנָא שְׁמִיה, וּבְשַׁעְתָּא דְּהֵהוּא תְּנַנָּא עָקִים אֲרַחֲיָה וְסְלִיק,

חלופי גרסאות

ת נהורא. א ופדרין. ב מתעכלין; מתעכלין. ג תנייה. ד עאל. ה סניגורא; סניגורא.

מסורת הוהר

ט (במדבר יב) ח"ג וי: 9) (עמוס ט).

דרך אמת [ע] עולה עשנו. [פ] חיילות אורות שלוחי הדין המתפשטים בעולם.

הסולם

ערב ובקר וצהרים

א"כ הרי למדנו, שכל אלו בעלי הסטרא אחרא של רוח הטומאה אינם שולטים בארץ הקדושה וישראל מתעוררים להם בזה, להבריחם, ואסור לעורר אותם לשרות על ארץ הקדושה.

סה) אֵלָא בְּלִילְיָא הֵהוּא וכו': ומשיב, אלא בלילה עולה עשן ההוא של אמוריס ופדרים, ואינו עולה כמו עשן קרבן אחר, שהעשן היה עולה בדרך ישר, כי כאן היה עולה עשן ההוא, לנקב אחד שברוח צפון, ששם המדורים של רוחות רעות, וכיון שהעשן עולה ומעקם דרכו לצד ההוא, כולם היו נוזנים ועומדים ונכנסים במקומם, ואינם יוצאים משם לשלוט בעולם.

סו) חַד מְמַנָּא קְיִמָּא וכו': ממנה אחד נמצא לצד ההוא על נקב ההוא שבצפון על כל אלו גדודי הרוחות, ששמו סניגוריא, ובשעה שעשן

מאמר

סב) ומה דאָתמר צָהָרִים וכו': ומה שלמדנו, שצהרים הוא תוקף השמש, לשון נאה לקח, כי כך הדרך של אדם שחור קוראים לבן שלוקחים לשון נאה. ולפעמים ללבן קוראים שחור, שכתוב, כי אשה כושית לקח. הלא כבני כושיים אתם לי וגו'.

סג) עָרַב דָּא צְלוּתָא וכו': ערב, זה תפלת ערבית, ומשום שבערב זה נתערב הסטרא אחרא, שנחשך אורו ושולט בלילה, ע"כ עשו אותה רשות, ואין לה, לתפלת ערבית זמן קבוע, שהיא כנגד אמורין ופדרים, שנשתיירו מן הקרבנות, שמתאכלים בזמן ההוא בכל הלילה, על המחבא, ומכאן נוזנים כמה גדודי רוחות היוצאים ושולטים בלילה. כי ממונת הקרבנות נוזנים החצונים.

סד) וְאִי תִימָא אִי וכו': ואם תאמר, (דפו"י דף קכ"ט ע"ב *) דף ק"ל ע"א)

האי מְמָנָא וְשִׁתִּין אֶלְף רְבוּא מְשָׁרְיִין אַחְרָנִין, כְּלָהוּ מִתְעַתְדִין לְקַבְּלָא לִיה, וְלֹאֲתַחְזָא מְנִיה, וְקַיִמִין בְּהֵוּא נֹקְבָא, וְעֹאֲלִין בְּחַד פְּתָחָא דְאַקְרִי קְרִי, וְדֹא אִיהוּ רְזָא דְכְּתִיב, ^א וְאִם תִּלְכוּ עִמִּי קְרִי וְגו', וְכְּתִיב, וְהִלַּכְתִּי עִמָּכֶם בְּחַמַּת קְרִי, בְּהֵוּא רִוְגָזָא דְנָפִיק מִפְּתָחָא דְקְרִי.

סז) וְאֲלִין אֵינֻן דְּמִשְׁטָטִי בְּלִילְיָא, וּבְשַׁעְתָּא דְּנִשְׁמַתִּין נְפָקִין לְסַלְקָא, לֹאֲתַחְזָא לְעִילָא, ^ב אֵינֻן נְפָקִין, ^ג וּמְקַטְרֵגֵן לֹן, וְלֹא יְכַלִּין לְסַלְקָא וְלֹאֲתַחְזָא לְעִילָא, בְּרִ אֵינֻן חֲסִידֵי קְדִישִׁין יְעֲלִינֻנִים, דְּאֵינֻן בְּקָעִין רְקִיעִים וְאִוִּירִים וְסַלְקִין. וְאֲלִין חֲבִילֵי טְהִירִין נְפָקִין, וּמִוִּדְעִין מְלִין כְּדִיבִין לְבְנֵי נְשָׂא, וְאֲתַחְזִין ^ד לֹן בְּדִוְקָנִין אַחְרָנִין, וְחִיבָאן בְּהוּ, עַד דְּאֹשְׁדִין וְרַעָא, וְאֲקָרֻן מְאֲרִיהוֹן דְּקְרִי, בְּגִין דְּאֵינֻן דְּנָפִיקִין מִפְּתָחָא דְקְרִי, גְּרַמִּי לֹן.

סח) וּבְשַׁעְתָּא ^ה דְּמִתְאַכְלֵי אַמּוּרִין וְפְדִרִין, הֵוּא תְּנָנָא הַוִּי רַוִּי לֹן, וְזֵן לֹן, כְּפֻום יְקָרָא דְּלֵהוֹן הָכִי מְזוּנָא ^ו דְּלֵהוֹן, מֵה דְּאֲתַחְזִי לֹן. וּבְהֵאִי, לֹא נְפָקֵן, וְלֹא מְשִׁטְטִי בְּאַרְעָא קְדִישָׂא.

סט) עֶרְב: כְּדָא, ^ז וְגַם עֶרְב רַב עָלֵה אַתָּם, דְּכָל ^ח אֵינֻן חֲבִילֵי טְהִירִין, אֵינֻן מִתְעַרְבֵי בְּשׁוּלְטָנוּ דְּלִילְיָא. וְע"ד לֹא שְׁוִיָּהָא חוּבָא לְצִלוּתָא דְּעַרְבִית, דְּלִית מֵאן דְּיְכִיל לְאֲתַקְנָא לָהּ כְּפִיעַקְב, דְּאִיהוּ הַוִּי ^ט מְאֲרִי מְשַׁכְּנָא, וּמִתְקַן לִיה כְּדָקָא יְאוּת.

חלופי גרסאות

1 ל'ג וגו' וכתב. 2 מסטרא. 3 אלין; ל'ג אינון. 4 ומקטרגי. 5 דלא. 6 ל'ג ולאחחזאה לעילא. 7 ל'ג עליונים. 8 ליה. 9 ואינון. 10 דמתעכלי. 11 פדיין. 12 דידהו. 13 אלין. 14 מרכי.

מסורת הזהר

(צ) (ויקרא כו) ויחי ח צ'ג (ק) (שמות יב) וישלח מז צ"ו.

הסולם

ערב ובקר וצהרים

ומצחקים בהם עד שמוציאים זרע, ונקראים בעלי הקרי, שמשום שהם יוצאים מפתח הנקרא קרי גרם להם שנקראים בעלי הקרי.

סח) ובשעתא דמתאכלי אמורין וכו': ובשעה שנאכלים האמורים והפדרים על המחבץ, עשן ההוא היה מרוה אותם ומזין אותם, כפי מעלתם כך המזון שלהם, לפי מה שראוי להם. ובוה, אינם יוצאים ואינם משוטטים בארץ הקדושה.

סט) ערב כד"א וגם וכו': ערב, הוא נקרא כך, כש"א וגם ערב רב עלה אתם, שפירושו תערובת, כי כל אלו גדודי הרוחות מתערבים בממשלת הלילה. וע"כ לא עשו חובה לתפלת ערבית, כי אין מי שיוכל לתקן אותה כמו יעקב, שהוא היה בעל המשכן שהוא המלכות, והיה מתקן אותה כראוי.

מאמר

שעשן ההוא מעקם דרכו ועולה, ממונה הזה וששים רבוא אלף מחנות אחרים, כולם נועדים לקבלו ולהיות ניוזן ממנו, ועומדים בנקב ההוא שבצפון, ונכנסים בפתח אחד שנקרא קרי, וזהו סוד שכתוב, ואם תלכו עמי קרי וגו' וכתוב והלכתי עמכם בחמת קרי. דהיינו ברוגז ההוא היוצא מפתח שנקרא קרי.

סז) ואלין אינון דמשטטי וכו': ואלו הם המשוטטים בלילה, אם אינם ניוזנים מעשן הו"ל, ובשעה שהנשמות יוצאות מפתח להראות למעלה, הם יוצאים ומקטרגים אותם ואינן יכולות לעלות ולהראות למעלה. חוץ מאלו חסידים הקדושים העליונים שהם בוקעים רקיעים ואוירים ועולים. ואלו מחנות הרוחות יוצאים ומודיעים דברי שקר לבני אדם, ונראים להם בצורות אחרות של נקבות.

(ע) ואע"ג דאיהו רשו, צלותא דא איהו לאגנא עלן מגו פחד בלילות, מגו פחד דכמה סטרין דגיהנם, דהא ביהיא שעתא טרדי לחיביא בגיהנם, על חד תרין מבממא. ובג"כ, מקדמי ישראל למימר והוא רחום, דאיהו בגין פחד דגיהנם. ובשבת דלא אשתכח פחד דינא דגיהנם, ולא דינא אחרא, אסיר לאתערא ליה, דאתחזי דהא לית רשו לשבת לאעברא דינא מעלמא.

(א) ופחד דקטרוגא דנשמתין, כד בעאן לסלקא לעילא, לאתחזא קמי מאריהון. ובג"כ אגן מקדימים, שומר באת עמו ישראל לעד אמן. פחד דכמה מזיקין וקטרוגין דמשפכתי בלילא, ואית לון רשו לנזקא, למאן דנפיק מתרע ביהיה לבר, ובג"כ אגן מקדימים, ושומר צאתנו ובואנו.

(ב) ועל כל דא, מגו דחילו דכל דא, אגן מפקדינן גופין דרוחין ונשמתין, למלכותא עלאה, די שולטנו דכלא בידהא. ועל דא צלותא דערבית, בכל לילא ולילא. השתא דקרבנין ומדבחן לא אשתכחו, אגן עבדינן כל תקונין דאגן עבדין על רזא דנא.

(ג) בפלגו לילא, כד רוח צפון אתער, בטש בכל אינון מדורין דרוחין בישין, ותבר וסטרא אחרא, ועאל ושאט לעילא ותתא, וכל אינון חבילי טהירין עיילין לדוכתייהו, ואתבר חיליהו ולא שלטין. וכדין קודשא ב"ה עאל לאשתעשעא עם צדיקיא בגנתא דעדן, והא אתמר.

חלופי גרסאות

ר דכמה. ש פחד גיהנם. ת ל"ג בגין. א פחד. ב ל"ג את. ג מאן. ד ל"ג רוחין. ה חכמן. ו ה"ג בהסלם; מוסיף חד סטרא; ז] חד טנרא תקיפא.

דרך אמת צ] סלע חזק.

הסולם

מאמר

ע"ב ובקר וצהרים
שיוצא מפתח ביתו לחוץ, ומשום זה אנחנו מקדימים לומר, ושומר צאתנו ובואנו.
(ב) ועל כל דא וכו': ועל כל זה, מפחד מכל זה הנ"ל, אנו מפקידים הגופים והרוחות והנשמות למלכות העליונה שכל הממשלה בידיה. וע"כ תפלת ערבית היא בכל לילה ולילה. עתה שקרבנות ומזבחות אינם נמצאים, אנו עושים כל התקונים שאנו עושים, על סוד הזה. של עשן הקרבנות.
(ג) בפלגו לילא כד וכו': בחצות לילה כשנתעורר רוח צפון, שהוא קו השמאל, שבא אז על שלמותו, הוא מכה בכל אלו המדורים של רוחות רעות, ומשבר הסטרא אחרא, ונכנס ומשוטט למעלה ולמטה, וכל אלו גדודי הרוחות נכנסים למקומם, ונשבר כחם ואינם שולטים. ואז הקב"ה נכנס להשתעשע עם הצדיקים בגן עדן. וכבר למדנו.

(ע) ואע"ג דאיהו רשו וכו': ואע"פ שהיא רשות, תפלה זו היא להגן עלינו מן פחד בלילות מן פחד של כמה מיני גיהנם, כי בשעה ההיא מענישים הרשעים כפלים מביום. ומשום זה, מקדימים ישראל לומר והוא רחום, שהוא מפחד הגיהנם. ובשבת שאינו נמצא הפחד של דין הגיהנם ולא דין אחר, אסור להעיר אותו, דהיינו לומר והוא רחום. כי נראה שאין רשות לשבת להעביר הדין מן העולם. עד שצריכים לומר והוא רחום.

(א) ופחד דקטרוגא דנשמתין וכו': ויש פחד של קטרוג על הנשמות כשרוצים לעלות למעלה להראות לפני אדונם, ומשום זה אנו מקדימים לומר שומר את עמו ישראל לעד אמן, דהיינו מפחד כמה מזיקים וקטרוגים הנמצאים בלילה, ויש להם רשות להזיק למי

(דפו"י דף ק"ל ע"א *) דף ק"ל ע"ב

(עד) כד אתי צפרא, נהורא דשרגא דשלטא בליליא, אתגניז מקמי נהורא דיממא, פדין בקר שלטא, ואתעבר שולטנו דערב, י האי בקר, איהו בקר דאור קדמא, האי בקר, אשלים טיבו לעלמין פלהו. מניה אתגנו עלאין ותמאין. האי אשקי לגנתא. האי איהו נטירו דכל עלמא.

(עה) נכא רזא לינעי מדין, מאן דבעי למיפק לארנא, ט יקום בנגהא, וישגח באסתכלותא לפום שעטא, לסטר מזרח, וינמי כחזו דאתון ח דבטשי ברקיעא, דא סליק ודא נחית. ואלין אינון נציצו דאתון, ס דאתברון בהו שממא וארעא.

(עו) י אי איהו ידע ברזא דאינון אתון, דאינון רזא דשמא קדישא, דארבעין ותרין אתון, י וידבר לון פדקא חזי, ברעוהא דלבא. יחמי גו נהירו דנגהא דרקיעא שית יודיין, תלת לסטר ימינא, ותלת לסטר שמאלא. ותלת ווין, דסלקין ונחמין ונציצו ברקיעא. ואינון אתון דברכת כהנים, וכדין יצלי י צלותיה, ויפוק ס לארנא, ודאי שכנימא אקדימת עמיה, ופאה חולקיה.

(עז) כד אתי האי בקר, עמודא חד נעיץ בסטר דרום, לגו מתיחו דרקיעא, דעל גבי גנתא. י בר ס מההוא עמודא, דאיהו נעיץ באמצעו דגנתא. ועמודא דא.

חלופי גרסאות

ז מוסיף וכדין האי. ח ויחוי. ט דאתחברון. י ליג אי. כ יבר. ל צלותא. מ לארנא. נ ליג בר. ס החוא; דההוא.

דרך אמת קן יעמוד בבקר בעת שמתחיל להאיר. ון שמכים ומתנוצצים ברקיע שהם בולטים לחוץ.

הסולם

מאמר

ערב ובקר וצהרים

העולות ויורדות ומתנוצצות ברקיע. והם האותיות של ברכת כהנים, שיש בהם ששה יודין דהיינו בראשי תיבות של הפסוקים. שהם יברכך הויה, יאר הויה, ישא הויה. וג' ווין של וישמך, ויחונך וישם. והיודין מתחלקות לב' קוין ימין ושמאל, והווין ה"ס קו האמצעי המיוחד. ואז יתפלל תפלתו ויצא לדרך, שודאי השכינה הקדימה לו אשרי חלקו.

(עז) כד אתי האי וכו': כשכא בקר הזה, עמוד אחד, שהוא ת"ת, תקוע בצד דרום מהתפשטות הרקיע שעל הגן דהיינו שנוטה לחסד. והוא חוץ מן העמוד התקוע באמצע הגן. המבואר לעיל (בראשית ב' דף י"ד ד"ה ביאור) ועמוד הזה מאיר בהארט ג' גוויין. שהם חג"ת. מרוקמים יחד בצבע ארגמן. בעמוד הזה, שהוא ת"ת, נמצא ענף אחד, שהוא יסוד, ובענף הזה נוערו ג' צפרים, שהן ג' הקוין המאירים במלכות, כי המלכות מצד הארת החכמה שבה נקראת צפור המעוררים צפצוף לשבח.

(עד) כד אתי צפרא וכו': כשכא הבקר, אור הנר השולט בלילה שהוא הארת השמאל, נגנו מלפני אור היום, שהוא אור החסדים, ואז שולט הבקר, שהוא יסוד, ונעבר ממשלת הערב שהוא המלכות. בקר הזה הוא בקר של אור הראשון, בקר הזה משלים הטוב לכל העולמות, ממנו נזונים עליונים ותחתונים, הוא משקה את הגן, שהוא מלכות. זה הוא השמירה של כל העולם.

(עה) הכא רזא לינעי וכו': וכאן סוד ליודעי מדין. מי שרוצה לצאת לדרך יקום בעוד לילה, וישגיח בהסתכלות לפי השעה לצד מזרח, ויראה במראה האותיות המכים ברקיע, זה עולה וזה יורד. ואלו הן התנוצצות האותיות שנברא בהם שמים וארץ.

(עו) אי איהו ידע וכו': אם הוא יודע בסוד אלו האותיות, שהם סוד השם הקדוש של מ"ב אותיות, ויזכיר אותן כראוי ברצון הלב, יראה תוך הארת הנגה של הרקיע, ששה יודין, ג' לצד ימין, וג' לצד שמאל. וג' ווין

(דפו"י דף ק"ל ע"ב)

אִיהוּ נְהִיר בְּנִהִירוֹ דְּתַלְתַּת גּוֹנוּיִן, מְרַקְמָא דְאַרְגָּוֹנָא. בְּהֵוּא עֲמוּדָא, קְיִמָּא עֲנָפָא חֲדָא, בְּהֵוּא עֲנָפָא, אֲתַעְתְּדוּ תַּלְתַּת צְפָרִין, ⁹ מִתְעַרִין צְפָצְפָא לְשִׁבְחָא. (עח) פִּתַח חַד וְאָמַר, ¹⁰ הַלְלוּהָ הַלְלוּ עֲבָדֵי יְיָ הַלְלוּ אֶת שְׁם יְיָ. פִּתַח תְּנַיִנָא וְאָמַר, יְהִי שְׁם יְיָ מְבוֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם. פִּתַח תְּלִיתָאָה וְאָמַר, מִמְזֻרַח שְׁמֵשׁ עַד מְבוֹאוֹ מֵהוּלָל שְׁם יְיָ. כְּדִין כְּרוּזָא קָדִים וְקָרִי אֲתַעְתְּדוּ קְדִישֵׁי עֲלִיוֹנִין, אֵינּוֹן דְּמִשְׁבַּחְתּוֹן לְמַאֲרִיהוֹן, אֲתַתְּקֵנוּ ¹¹ בְּשִׁבְחָא דִּימְמָא. כְּדִין אֲתַפְרְשׁוֹן יְמָמָא מִן לֵילִיא. וְכַפָּא חוּלְקִיהָ, מֵאֵן ¹² דְּדָקִם וְכַצְפָּרָא, מִגּוֹ תוֹשְׁבַחְתָּא דְּאוּרִייתָא, דְּלַעֲי בְּלִילִיא. בְּהֵוּא זְמָנָא צְלוֹתָא דְּצְפָרָא.

(עט) כְּתִיב, ¹³ אָמַר שׁוֹמֵר אֶתָּא בְּקָר וְגַם לֵילָה אִם תִּבְעֵיוֹן בְּעֵיו שְׁבוּ אִתּוּ, הָאִי קָרָא אוֹקְמוּהָ לֵיהָ, עַל גְּלוּת דִּישְׂרָאֵל, דְּיִתְבִי גּוֹ בְּנֵי שְׁעִיר, וְיִשְׂרָאֵל אֲמַרִי לְקַבְ"ה, שׁוֹמֵר, מַה מְלִילָה, מַה תְּהָא ¹⁴ עַלְן מִן גְּלוּתָא דְּאָ, דְּדַמִּי לְחִשׁוּכָא דְּלִילִיא. מַה כְּתִיב, אָמַר שׁוֹמֵר, דָּא קַב"ה, אֶתָּא בְּקָר, כְּכָר ¹⁵ נְהִירָנָא לְכוּ בְּגְלוּתָא דְּמַצְרַיִם, וְאַסִּיקְנָא לְכוּ ¹⁶ וְקָרִיבַת יִתְכוּן לְפוּלְחָנִי, ¹⁷ וְאוּרִייתָא יְהִיבִית לְכוּן, כְּגִין דְּתִזְכּוֹן לְחַיִּי עַלְמָא. שְׁבַקְתּוֹן אוּרִייתִי, וְגַם לֵילָה, אֲעִילְנָא לְכוּ בְּגְלוּתָא ¹⁸ דְּבָבְלָא, וְאַסִּיקְנָא לְכוּ. שְׁבַקְתּוֹן אוּרִייתִי כְּמִלְקַדְמִין, אֲעִילְנָא לְכוּ בְּגְלוּתָא כְּמִלְקַדְמִין. אִם תִּבְעֵיוֹן בְּעֵיו כַּד"א, ¹⁹ דְּרָשׁוּ מֵעַל סִפְר יְיָ וְקִרְאוּ, וְתִמְן תִּשְׁכַּחוּן

חלופי גרסאות

ע ל"ג ענפא. פ מצפצפין צפצפוא. צ בשבחי. ק דקאים. ר ל"ג בצפרא. ש ל"ג עלן. ת ל"ג דא. א נהיר. ב ל"ג בגלותא דמצרים. ג ל"ג וקריבית יתכון. ד ל"ג וארייתא יהיבית לכוון. ה ל"ג מן דבבל עד בגלותא.

מסורת הזהר

7 (תהלים יג) יחי קמא צ"ב ש (ישעיה כא) בא לט צ"ו. 10 (שם לד) בשלח עג צ"ח.

הסולם

אמר שומר אתא בקר

שעסק בלילה. בזמן ההוא, היא תפלת הבקר (עט) כתיב, אמר שומר אתא בקר וגו': מקרא זה העמידוהו על גלות ישראל היושבים בתוך בני שעיר, וישראל אומרים להקב"ה, שומר מה מליצה, מה יהיה עלינו מגלות הוה, הדומה לחשכת לילה. מה כתוב אמר שומר, זה הקב"ה, אתא בקר, כבר הארתי עליכם בגלות מצרים והעליתי אתכם וקרבתי אתכם לעבודתי, ונתתי לכם התורה, כדי שתזכו לחיי עולם. עזבתם תורתִי, וגם ליצה, הבאתי אתכם בגלות בכל והעליתי אתכם. עזבתם תורתִי ככתחילה, הבאתי לכם שוב בגלות ככתחילה. אם תבעיון בעיו, כשא, דרשו מעל ספר ה' וקראו, ושם תמצאו כמה תלוי הגלות שלכם והגאולה שלכם, וכאשר תבעיון בה, היא תאמר ותכריז לפניכם שובו אתיו, שובו בתשובה שלמה, ומיד אתיו ותקרבו אצלי.

מאמר

(עח) פתח חד ואמר וכו': פתח צפור האחת ואמרה, הללויה הללו עבדי ה' הללו את שם ה'. וה"ס קו הימין שבמלכות. המאיר בחסדים וע"כ אומר הללו את שם ה', הממין להלל את שם ה', שהוא המלכות. לאחר זמן, דהיינו אחר שתאיר החכמה שבה, שאז ילבישנה בחסדים. פתח צפור השניה ואמרה, יהי שם ה' מבורך מעתה ועד עולם. וה"ס הארת קו שמאל המאיר הארת חכמה, שממנו עיקר המלכות. וע"כ אומר, יהי שם ה' מבורך מעתה, שמאיר מיד במלכות הנקראת שם ה'. פתח צפור השלישית ואמרה, ממזרח שמש עד מבואו מהולל שם ה'. שה"ס הארת קו האמצעי המקבל מעצם התית, שנקרא שמש. אז מקדים כרוז וקורא, הכינו עצמכם קדושים העליונים, אלו המשבחים לאדונם. התתקנו בשבח היום. אז נבדל היום מן הלילה. אשרי חלקו מי שקם בבקר מתוך השבח של התורה (דפו"י דף ק"ל ע"ב)

במה תלֵיָא גְלוּתָא דְלִכּוֹן, וּגְאוּלָּה דְלִכּוֹן, יוֹכַד יִתְבַּעֲיוּן בָּהּ, הִיא תִּימָא וְתַכְרִיז קִמְיִיכוּ. שׁוּבוּ אֲתִיו. שׁוּבוּ בַתְּשׁוּבָה שְׁלִימָתָא, וּמִיד אֲתִיו ׀ וְאַקְרִיבוּ לְגַבְאִי.

פ) ׀ וּבְהֵאֵי קִרָא כְּתִיב, מִשָּׂא דּוּמָה. יִרְזָא דָא, כִּבְשִׁית יִדְרָגִין דְּנְבוּאָה אֲתָמַר לְנְבִיאִי. בְּמַחְזֵה. בְּחַזוֹן. בְּחַזוֹן. בְּחַזוֹן. בְּדָכֶר. בְּמִשָּׂא. וְכִלְהוּ חִמְשָׂא כְּלָהוּ כְּמָאן דְּחַמִּי בְּתַר כּוּתְלָא, הֵהוּא נְהִירוּ דְּנְהוּרָא. וּמְנַהוּן, כְּמָאן דְּחַמִּי נְהוּרָא דְּשִׁמְשָׂא מְגוּ עֲשָׂשִׁיתָא. אֲבַל מִשָּׂא, יִהְיִי, כִּד מְטִי הֵהוּא ׀ נְהוּרָא ׀ בְּטוֹרַח סְגִי ׀ וְאִיטְרַח מְלוּי עֲלוּי, דְּלֵא יְכִיל לְאַתְגְּלִיָא לִיהּ, כַּד ׀ א, לְשׁוּם אֶת מִשָּׂא כְּל הָעָם הַזֶּה עָלִי. וּבְגֹכ, מִשָּׂא.

פא) וְהֵכָא מִשָּׂא דּוּמָה טוֹרַח סְגִיאָה, דְּלֵא יְכִיל לְאַתְגְּלִיָא וְאַיְהוּ נְבוּאָה בְּלַחֲשׁוּ, וְקִימָא בְּלַחֲשׁוּ. אֵלֵי קוּרָא מִשְׁעִיר ׀ הֵכָא לֵא אֲתְגְּלִיָא מָאן אָמַר אֵלֵי קוּרָא מִשְׁעִיר. אִי קוּרָא בְּרִיךְ הוּא, אִי נְבִיאָה מְהִימְנָא. ׀ אֲבַל נְבוּאָה דָא וְדַאי קִימָא בְּלַחֲשׁוּ, גּוּ רְזָא דְּמְהִימְנוּתָא עֲלָאָה, וּמְגוּ רְזָא סְתִימָאָה, נְבִיאָה מְהִימְנָא אָמַר, יִדְלִיָה הָרַח קְרָא קְלָא בְּרָזָא דְּמְהִימְנוּתָא, וְאָמַר אֵלֵי קוּרָא מִשְׁעִיר. ׀ כַּד ׀ א, ׀ וְרַח מִשְׁעִיר לְמוּ. וְלֵא כְּתִיב ׀ וְרַח לְשְׁעִיר, בְּגִין דְּרָזָא דְּמְהִימְנוּתָא הֵכִי אִיְהוּ, דְּרָגִין מְגוּ דְּרָגִין, אֵלִין פְּנִימָאִין מַאֲלִין, קְלִיפָה גּוּ קְלִיפָה, וּמוּחָא גּוּ מוּחָא.

פב) וְהָא אׁוּקִימְנָא, דְּכְתִיב, ׀ וְהִנֵּה רוּחַ סְעָרָה בָּאָה מִן הַצְּפוֹן, הָא דְּרָגָא חֲד. עֲנֵן גְּדוּל, הָא דְּרָגָא אֲתָרָא. וְאַשׁ מְתַלְקַחַת, הָא דְּרָגָא תְּלִיתָאָה. וְנוֹגַהּ לוּ

חלופי גרסאות

מסורת הזוהר

(א) (במדבר יא. ב) (דברים לג) ויצא ג צ"ה. ג) (יחזקאל 1 וכו'. ז תתבעון. ז וקריבו וליג לגבאי. ט וברזא דהאי. י ליג ורזא דא. כ בחמשה. ל ארחין. מ ליג בחזיון; חזיון. נ האי. ס ליג נהורא. ע בטורא. פ ואתטרח. צ אי קביה אי נביאה הכא לא אתגלייא מאן דאמר אלי קורא משעיר אי נביאה מהימנא. ק ליג מן אבל עד אמר. ר דהוח וליג דליה. ט ליג ורח.

הסולם

אמר שומר אתא בקר

מאמר

פ) וּבְהֵאֵי קִרָא כְּתִיב וכו': וּבְמַקְרָא הַזֶּה כְּתוּב, מִשָּׂא דּוּמָה. וּסוּד זֶה בִּשְׁשׁ מִדְרָגוֹת הַנְּבוּאָה נֵאמַר לְנְבִיאִים, בְּמַחְזֵה, בְּחַזוֹן, בְּחַזוֹן, בְּחַזוֹן, בְּחַזוֹן, בְּחַזוֹן, וְכִלְהוּ חִמְשָׂא, וְכִלְהוּ חִמְשָׂא כּוּלָן, הוּא, כְּמִ שְׁרׁוּאָה אַחַר הַכּוּתֵל הָאֵרָה הֵהִיא שֶׁל הָאוּר. וּמֵהֶם כְּמִ שְׁרׁוּאָה אוּר הַשֶּׁמֶשׁ מִתּוֹךְ עֲשָׂשִׁית שֶׁל זְכוּכִית. אֲבַל מִשָּׂא, הִיא, כְּשֶׁהָאוּר מְגִיעַ עַל יַדֵי יַגִּיעָה, רְבַה, שְׁהִיא קִשָּׁה הַדְּבַר עֲלֵיו וְלֵא יִכּוּל לְגַלּוֹת אוֹתוֹ, כְּמִשָּׂא, לְשׁוּם אֶת מִשָּׂא כֻל הָעָם הַזֶּה עָלִי. וּמִשׁוּם זֶה נִקְרָא מִשָּׂא.

פא) וְהֵכָא מִשָּׂא דּוּמָה וכו': וּכְאֵן כְּתוּב, מִשָּׂא דּוּמָה, שְׁפִירוּשׁוֹ, יַגִּיעָה גְּדוּלָה, מְחַמַּת שֶׁהַנְּבוּאָה לֹא הִיָּתָה יִכּוּלָה לְהַתְּגַלּוֹת. וְהִיא נְבוּאָה בְּחַשָּׂאִי, וְעוּמַדַּת בְּחַשָּׂאִי. אֵלֵי קוּרָא מִשְׁעִיר, כְּאֵן לֹא נִגְלָה מִי אֲמַר, אֵלֵי קוּרָא מִשְׁעִיר, אִם הַקְּבִיָּה אִם נְבִיא הַנֵּאמָן. אֲבַל נְבוּאָה זֶה וְדַאי עוּמַדַּת בְּחַשָּׂאִי, תּוֹךְ סוּד

פב) וְהָא אׁוּקִימְנָא דְּכְתִיב וכו': וְהִי הָעֵמְדוּן, שְׁכְתוּב, וְהִנֵּה רוּחַ סְעָרָה בָּאָה מִן הַצְּפוֹן, הִי מְדַרְגָּה אַחַת, עֲנֵן גְּדוּלָּה הִי מְדַרְגָּה שְׁנִיָּה. וְאַשׁ מְתַלְקַחַת, הִי מְדַרְגָּה שְׁלִישִׁית, וְנוֹגַהּ לוּ פְּכִיבָה, הִי מְדַרְגָּה רְבִיעִית וְאַחֲרַיִךְ וּמְתוּכָה כְּעֵין חַחְשַׁמְלִי, וְאַחַר כֵּן, וּמְתוּכָה דְּמוֹת אַרְבַּע חִיּוֹת. הִי מְדַרְגָּה תּוֹךְ מְדַרְגוֹת.

(דפו"י דף ק"ל ע"ב * דף ק"יא ע"א)

סביב, היא דרָגָא רביעָא. וּלְבַתֵּר וּמִתּוֹכָהּ כְּעֵין הַחֲשֵׁמֶל. וּלְבַתֵּר וּמִתּוֹכָהּ דְּמוֹת אַרְבַּע חֵיוֹת הֵיא דְּרָגִין תַּגּוּ דְּרָגִין.

פג) אַ אַוּף הֶכָא, כַּד אַתְגְּלִיָא קוּדְשָא בְּרִיךְ הוּא בְּלִישְׁרָאֵל, לֹא אַתְגְּלִיָא אֲלֵא מַגּוּ דְּרָגִין אֲלִין. מְסִינֵי בָא, גְּדִרְגָא דִּהְוָה טְמִירָא יְתִיר, וּלְבַתֵּר אַצְטְרִיךְ לְאַתְגְּלִיָא. וְאַמֵּר וְזֵרַח מְשַׁעִיר, הֵיא דְּרָגָא יְאַחְרָא, דְּאִיהוּ בְּאַתְגְּלִיָא יְתִיר, קְלִיפָא דְּשִׁרְיָא עַל גַּבֵּי מוֹחָא. וּלְבַתֵּר הוּפִיעַ מְהֵר פְּאַרְזֵן, הֵיא דְּרָגָא הַיְּאַחְרָא. וּלְבַתֵּר וְאַתְהָ מִרְבָּבוֹת קוּדְשׁ, דְּאֵ שְׁבַחְתָּא דְּכֻלָּא, יְדַאֵף עַל גַּב דְּאַתְגְּלִיָא מְכַל אֲלִין דְּרָגִין, מִהֵהוּא אַתְרָ דִּהוּא עֲקָרָא דְּכֻלָּא, יְשַׁרֵּי לְאַתְגְּלִיָא מְנִיָּה. מֵאַן אַתְרָ אִיהוּ. מִרְבָּבוֹת קוּדְשׁ אִיהוּ, אֵינוֹן דְּרָגִין עֲלֵאִין הַיְּלֵעִלָא, אַוּף הֶכָא אֲלֵי קוּרָא מְשַׁעִיר, מִהֵהוּא דְּרָגָא דְּקֵאֲמַרְזֵן, דְּאַתְדַּבֵּק לְעֵילָא.

פד) שׁוּמֵר מַה מְלִילָה שׁוּמֵר מַה מְלִיל. שׁוּמֵר דְּאֵ מְטַטְרוּזֵן, יִכְתִּיב, ׀ וְשׁוּמֵר אֲדוּנִיּוּ יְכַבֵּד, וְדָא כְּרִזָא דְּשִׁלְטָא בְּלִילִיָא. יִמַּה מְלִילָה שׁוּמֵר מַה מְלִיל, מַה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי. אֲלֵא, כְּלָא חַד, אַבְל בְּחוּלְקָא דְּאֵ, שְׁלְטָא סְטְרָא אַחְרָא. וּבְחוּלְקָא דְּאֵ, לֹא שְׁלְטָא כְּלָל. לִיל, אַצְטְרִיךְ ׀ לְנִטְרָא, דְּכְתִיב ׀ לִיל שְׁמוּרִים הוּא, וְעַל דְּאֵ חֶסֶר ה', וְדָא אִיהוּ כַּד עָאֵל לִילִיָא, גְּעַד דְּאַתְפְּלַג. מְפֻלְגוּ לִילִיָא וְלִהְלָאָה, שְׁלְטָא לִילָה בְּה' דְּכְתִיב וַיְהִי בְּחֻצֵי הַלַּיְלָה. הוּא הַלַּיְלָה הַזֶּה. ׀ וְלִילָה כִּיּוֹם יְאִיר וְגו'. וּבְגִין כֶּף, שׁוּמֵר מַה מְלִילָה שׁוּמֵר מַה מְלִיל.

חלופי גרסאות

ת גו מדרגין; מגו דרגין. א ל"ג אוף. ב ל"ג לישראל. ג ל"ג דרגא. ד אתר. ה ל"ג אחרא. ו ל"ג דאע"ג. ז דשרי לאתגליא. ח מוסיף לעילא לעילא. ט ל"ג מההוא עד שומר. י מוסיף שומר ישראל וכתיב. כ ל"ג רוא. ל לילה לליל ול"ג מן מה עד מה בין. מ לנהורא. נ ל"ג עד דאתפלג מפלגו ליליא.

מסורת הוזהר

ז (משלי כז) ח"ב רכז: ה) (שמות יב) בא לח אות קלא ח"ג כב. צה: רכז: ת"ז בהקדמה ב'. ו) (תהלים קלט) ב"א רעא צ"ב תקי"ח קי ט"ב ש"ב.

הסולם

אמר שומר אתא בקר

פד) שׁוּמֵר מַה מְלִילָה שׁוּמֵר וְגו': שׁוּמֵר, זֶה מְטַטְרוּזֵן, וְכַתּוּב עֲלָיו, וְשׁוּמֵר אֲדוּנִיּוּ יְכַבֵּד. וְזֶהוּ סוּד הַשּׁוֹלֵט בְּלִילָה. מַה מְלִילָה שׁוּמֵר מַה מְלִילָה, מַה בֵּין זֶה לְזֶה, בֵּין לִילָה לְלִיל. וּמְשִׁיב, אֲלֵא הַכֵּל אַחַד, שְׁהֵם שְׁנֵיהֶם לִילָה וְחֻשְׁךְ, אֲלֵא בְּחֻלְקָא זֶה שֶׁל לִיל שׁוֹלֵט הַסְטְרָא אַחְרָא, וּבְחֻלְקָא זֶה שֶׁל לִילָה, אֵינָה שׁוֹלֵטת כְּלָל. לִיל צְרִיךְ לְחַסְמִירָה, שְׁכַתּוּב לִיל שְׁמוּרִים הוּא, וְע"כ הוּא חֶסֶר ה' שְׁהַד' מוֹרָה עַל מַלְכוּת הַמְתוּקְנָת. וְזֶה הוּא כַּשְׁנַכְנַס הַלִּילָה עַד שְׁנַחֲלֵק, דְּהֵינּוּ מַחְצִית הַלִּילָה הַרְאִשׁוֹנָה עַד חֻצוֹת נְקָרָא לִילָה. מַחְצוֹת לִילָה וְהֵלָא שׁוֹלֵט לִילָה עִם ה', שְׁכַתּוּב, וַיְהִי בְּחֻצֵי הַלִּילָה. הוּא הַלִּילָה הַזֶּה. וְלִילָה כִּיּוֹם יְאִיר. וּמִשּׁוֹם זֶה אַוּח"כ, שׁוּמֵר מַה מְלִילָה שׁוּמֵר מַה מְלִיל. אַמֵּר

מאמר

פג) אַוּף הֶכָא כַּד וְכו': אַף כַּאֵן כַּשְׁנַתְּגַלָּה הַקְּב"ה לְיִשְׂרָאֵל, לֹא נַתְּגַלָּה אֲלֵא מִתּוֹךְ מְדִרְגוֹת אֵלוּ, מְסִינֵי בָא, הֵיא מְדִרְגָה שְׁהֵיא נִסְתַּרָה בִּיּוֹתֵר. וְאַח"כ צְרִיךְ לְהַתְּגַלּוֹת, וְאַמֵּר, זֵרַח מְשַׁעִיר, הֵרִי מְדִרְגָה אַחֲרַת שְׁהֵיא יוֹתֵר בְּהַתְּגַלּוֹת, הֵיא קְלִיפָה הַשּׁוֹרָה עַל הַמוֹחַ. וְאַח"כ, הוּפִיעַ מְהֵר פְּאַרְזֵן, הֵרִי מְדִרְגָה אַחֲרַת. וְאַח"כ וְאַתְהָ מִרְבָּבוֹת קוּדְשׁ, זֶה הֵיא הַשְּׁבַח שֶׁל כּוֹלֵן, שְׁאֵע"פ שְׁנַתְּגַלָּה בְּכֹל אֵלוּ מְדִרְגוֹת מִמְקוֹם זֶה שְׁהוּא עֵיקַר הַכֵּל, נַחֲשָׁב. שְׁהַתְּחִיל לְהַתְּגַלּוֹת מִמְּנוּ, מֵאִיזָה מְקוֹם הוּא, מִרְבָּבוֹת קוּדְשׁ הוּא, שְׁהֵן מְדִרְגוֹת עֲלִיוֹנוֹת לְמַעְלָה. אַף כַּאֵן, אֲלֵי קוּרָא מְשַׁעִיר, פִּירוּשׁוֹ מִמְדִרְגָה הֵיא שְׁאֵמְרָנוּ לְעֵיל, בְּכַתּוּב וְזֵרַח מְשַׁעִיר לְמוֹ, שְׁנַתְּבַק לְמַעְלָה.

(דפריי דף קלי"א ע"א)

פה) אָמַר שׁוֹמֵר. אֲשֶׁפְחָנָא בְּסִפְרָא דְאַדָּם, מַה בֵּין וַיֹּאמֶר וַיֹּאמֶר. וַיֹּאמֶר לְעִילָא, וַיֹּאמֶר לְתַתָּא, וְאֵל מֹשֶׁה אָמַר. מֵאֵן אָמַר, אָמַר שׁוֹמֵר, דָּא מְטַטְרוֹן. אָתָּא בְּקָר, דָּא צְלוֹתָא דְשַׁחְרִית דְּאִיהוּ שְׁלֹטְנוּ דִּימְמָא, הֵהוּא דְשְׁלִיט עַל לִילְיָא. וְאִי תִימָא דְאִיהוּ אָתִי בְּלַחֲדוּדִי, וְאִתְפָּרֵשׁ דְּכַר מְנוּקָבָא, הָא כְּתִיב וְגַם לִילְיָא, תְּרוּוּיָהּ בְּחָדָא, וְלֹא מִתְפָּרְשִׁין דָּא מִן דָּא לְעֶלְמִין. וְקָלָא דָּא קָרִי בְּמַלְיִן אֵלִין, ׀ אָתָּא בְּקָר וְגַם לִילְיָא תְּרוּוּיָהּ זְמִינִין ׀ לְגַבְיִכוּ.

פו) מְכָאן וּלְהִלָּאָה אִם תְּבַעֲיוֹן בְּעִיּו. אִם תְּבַעוֹן ׀ בְּעוֹתְכוֹן בְּצִלוֹ קָמִי מְלָפָא קְדִישָׁא, בְּעִיּו, צִלוֹ וּבְעוֹ בְּעוֹתְכוֹן, וְתוּבוּ ׀ לְגַבִּי מְאָרִיכוֹן. אָתִיּו, כְּמֵאן דְּזַמִּין לְקַבְּלָא לְכַנּוּי, וּלְרַחֲמָא עֲלֵייהוּ. אוּף הֵכִי קַבִּיָּה, בְּקָר וְגַם לִילְיָא, קָרָא וַיֹּאמֶר אָתִיּו. זַכָּאָה עֲמָא קְדִישָׁא, דְּמֵאָרִיהוֹן בְּעִי וְעֵלוֹן, וְקָרָא לֹון לְקַרְבָּא לֹון לְגַבִּיָּה.

פז) כְּדִין עֲמָא קְדִישָׁא, בְּעָאן לְאִתְחַבְּרָא, ׀ וּלְאֲעֵלָא בְּבִי כְּנִישָׁתָא. וְכָל מֵאן ׀ דְּאִקְדִּים ׀ בְּקְדִמִיתָא, אִתְחַבְּרָא בְּשְׁכִינְתָא בְּחַבּוּרָא חָדָא. תָּא חֲזִי, הֵהוּא קְדִמָּאָה דְּאִשְׁתַּכַּח בְּבִי ׀ כְּנִישָׁתָא, זַכָּאָה חוּלְקִיָּה, דְּאִיהוּ קְיִימָא בְּדַרְגָּא דְּצַדִּיק בְּהַדְרִי שְׁכִינְתָא. וְדָא אִיהוּ וְדָא ׀ וּמְשַׁחְרִי יִמְצְאֲנִי. דָּא סְלִיק בְּסְלִיקוֹ עֲלָאָה. וְאִי תִימָא, הָא תְּנִינָן בְּשַׁעֲתָא דְּקַבִּיָּה אָתִי לְבִי כְּנִישָׁתָא, וְלֹא אֲשַׁפַּח תְּמֵן עֲשָׂרָה, מִיד כּוּעֵס. ׀ וְאִתָּא אִמְרַתְּ הֵהוּא חַד דְּאִקְדִּים, אִתְחַבְּרָא בְּשְׁכִינְתָא, וְקְיִימָא בְּדַרְגָּא דְּצַדִּיק.

פח) זַכָּאָה, ׀ לְמִלְכָא דְּשִׁדְר לְכָל בְּנֵי מְתָא, דְּיִשְׁתַּפְּחוּן ׀ עֲמִיָּה בְּיוֹם פְּלוֹן,

חלוּפִי גֵרסֹאוֹת

ז) (משלי ח) ח"א רנו. ח"ב קמ. ז"ח יח ט"א שכ"ד. ט מאמר. ע הא. פ לגבייהו. צ בעותין. ק לקמיה. ר לון. ש ל"ג ולאעלא. ת דקריב. א מוסיף בקדמיתא ואקדים. ב מוסיף כנישתא בקדמאה; כנישתא ואוריך כבי כנישתא. ג אלא ול"ג ואת אמרת. ד ל"ג אלא. ה ל"ג עמיה ביום פלן.

דרך אמת שן משל למלך וכו'. והוא מבוואר.

הסולם

אמר שומר אתא בקר
הקב"ה, בקר וגם לילה קרא ואמר, אתיו. אשרי הם עם הקדוש, שאדונם מבקש אותם וקורא אותם לקרבם אליו.
פז) כְּדִין עֲמָא קְדִישָׁא וכו': אז, עם הקדוש, צריכים להתחבר ולבא לבית הכנסת, וכל מי שמקדים תחילה מתחבר עם השכינה בחבור אחד, כוא וראה, הראשון ההוא הנמצא בבית הכנסת אשרי חלקו, שהוא עומד במדרגת צדיק אל השכינה. וזה הוא סוד, ומשחרי ימצאוני. וזה עולה במעלה עליונה. ואם תאמר הרי למדנו, בשעה שהקב"ה בא לבית הכנסת ואינו מוצא שם עשרה, מיד כועס. ואתה אומר, שהאחד ההוא שהקדים, נתחבר בשכינה ונמצא במדרגת צדיק.
פח) אֵלָא לְמִלְכָא דְּשִׁדְר וכו': ומשיב, אלא, בדומה למלך ששלח לכל בני העיר שימצאו עמו ביום פלוני ובמקום פלוני. עד שבני

מאמר

פה) אָמַר שׁוֹמֵר וכו': מצאתי בספר של אדם, מה בין ויאמר אל אמר, ויאמר, הוא למעלה, שהוא ז"א. אמר, הוא למטה, שהוא מטטרון. כש"א, ואל משה אמר, מי אמר, אמר שומר, שהוא מטטרון. אתא בקר, היינו תפלת שחרית, שהיא ממשלת היום, ההוא, השולט על הלילה. ואם תאמר, שהבקר בא לבדו, ונפרש הזכר, שהוא בקר. מן הנוקבא, שהוא לילה. הרי כתוב, וְגַם לִילְיָא, שניהם יחד, ואינם נפרדים זה מן זה לעולם. וקול זה קורא דברים אלו, אתא בקר וגם לילה, שניהם מזומנים אליכם.

פו) מְכָאן וּלְהִלָּאָה וכו': מכאן ולהלאה, אִם תְּבַעֲיוֹן בְּעִיּו, אם תבקשו בקשתים בתפלה לפני המלך, בקשו, התפללו ובקשו בקשותיכם ושובו אל אדוניכם. אתיו, כמי שמזמין לקבל את בניו ולרחם עליהם. אף כן,

(דפריי דף קל"א ע"א)

בְּדוֹף פֶּלֶן. עַד דְּהוּוּ מְזוּמְנֵי גְרַמְיֵיהוּ אֵינּוֹן בְּגֵי מְתָא, אַקְדִּים חַד וְאַתָּא לְהֵהוּא אָתְר. בֵּין כֶּף וּבֵין כֶּף אָתָּא מְלָפָא, אֲשָׁכַח לְהֵהוּא בְּר נָש דְאַקְדִּים תַּמָּן, אָמַר לִיה, יִפְלֵן בְּגֵי מְתָא אָן אֵינּוֹן. אָמַר לִיה, מְאָרִי, אָנָּא אַקְדִּימְנָא מְנִיֵּיהוּ, וְהָא אֵינּוֹן אָתָּאן אַבְתְּרָאִי לְפִקּוּדָא דְמְלָפָא. כְּדִין, טַב בְּעֵינֵי מְלָפָא, וְיִתִּיב תַּמָּן בְּהַדְרִיָּה, וְאֲשַׁתְּעֵי עֲמִיָּה, וְאֲתַעְבֵּיד רְחִימָא דְמְלָפָא. בֵּין כֶּף * וּבֵין כֶּף, אָתּוּ כָּל עֲמָא, וְאֲתַפְיִיס מְלָפָא עֲמָהוֹן, וְשִׁדְר לֹון לְשָׁלֵם. אַבְּל אֵי אֵינּוֹן בְּגֵי מְתָא לָא אֲתִינּוּ, וְחַד לָא אַקְדִּים לְאֲשַׁתְּעֵי קָמִי מְלָפָא, לְאַתְחַזְזָא בְּגִינֵיֵיהוּ דְהָא פְּלֵהוּ אֲתִינּוּ. מִיַּד כְּעִיס וְרָגִיז מְלָפָא.

פט) אוּף הָכָא, בֵּינּוֹן דְחַד אַקְדִּים, וְאֲשַׁתְּכַח בְּבֵי כְּנִישְׁתָּא, וְשְׁכִינְתָּא אֲתִיָּא וְאֲשָׁכַח לִיה, כְּדִין אֲתַחְשִׁיב כְּאֵלוּ פְּלֵהוּ אֲשַׁתְּכַחוּ תַּמָּן. דְּהָא דָּא אוּרִיָּה לֹון תַּמָּן. מִיַּד אֲתַחְכְּרַת עֲמִיָּה שְׁכִינְתָּא, וְיִתְבִּי בְּזוּוּגָא חַד, וְאֲשַׁתְּמוּדַע בְּהַדְרִיָּה, וְאוּתִיב לִיה בְּדַרְגָּא דְצַדִּיק. וְאֵי חַד לָא אַקְדִּים וְלָא אֲשַׁתְּכַח תַּמָּן, מַה כְּתִיב, ^מ מִדּוּעַ כָּאֲתִי וְאֵין אִישׁ. וְאֵין עֲשָׂרָה לָא כְּתִיב, אֶלָּא וְאֵין אִישׁ, לְאַתְחַכְּרָא בְּהַדְרִיָּה, לְמַהְוִי גְבָאִי, כַּד"א אִישׁ הֶאֱלֹהִים יִלְמְהוּי בְּדַרְגָּא דְצַדִּיק.

צ) וְלָא עוֹד, אֶלָּא דְאֲשַׁתְּמוּדַע בְּהַדְרִיָּה, וְשְׂאִיל עֲלוּי, אֵי יוֹמָא חַד לָא אָתִי, כְּמַה דְאוּקִימְנָא, דְכְּתִיב ^ס מִי כֶּכֶם יֵרָא יְי' שׁוֹמֵעַ בְּקוֹל עַבְדּוֹ. וְהָא אֲתַעְרְנָא בְּהֵאֵי

חלופי גרסאות
1 [הני] בני מחא פלונית. ז ל"ג למהוי.

מסורת הזהר
2 (ישעיה ג) ויחי ט צ"ב. ט (שם) ח"ג קצו.

הסולם

מאמר
אמר שומר אתא בקר
אלא ואין איש, דהיינו אחד, שיתחבר עמי להיות אצלי. כמש"א, איש האלקים, שפירושו להיות במדרגת צדיק.

צ) וְלָא עוֹד אֶלָּא וְכִי: וְלָא עוֹד אֵלָּא שְׁעוּשָׁה הַכְרוּת עֲמוּ, וְשׁוֹאֵל עֲלוּי אִם אֵינּוּ בָּא יוֹם אַחַד, כְּמוֹ שְׁהַעֲמַדְנוּ, שְׁכַתוּב, מִי בְּכֶם יֵרָא ה' שׁוֹמֵעַ בְּקוֹל עַבְדּוֹ. וְהִי הָעֵרֶנוּ כְּמַה שְׁכַתוּב, אֵלֵי קוֹרָא מִשְׁעִיר, שְׁנִמְצָא מִדְּרַגָּה אַחַר מִדְּרַגָּה וּמִדְּרַגָּה תוֹךְ מִדְּרַגָּה, (כְּנ"ל אוֹת פ"א) ע"כ שׁוֹמֵר הָהוּא, שְׁאֵע"פ שְׁכַתוּב, אֵלֵי קוֹרָא מִשְׁעִיר הוּא מִטְטְרוֹן. קוֹרָא בְּכַח כָּל יוֹם וְיוֹם, אֲתָא בְּקַר וְגַם לֵילָה, שְׁפִירוּשׁוֹ לְתַפְלַת שְׁחִירִית (כְּנ"ל אוֹת פ"ה) חָה הוּא שְׁהַקְב"ה שׁוֹאֵל עֲלוּי, מִי בְּכֶם יֵרָא ה', שׁוֹמֵעַ בְּקוֹל עַבְדּוֹ, שְׁהוּא מִטְטְרוֹן, וּבָא לְבֵית הַתְּפִלָּה. הִרִי שְׁהַקְב"ה שׁוֹאֵל עֲלוּי אִם אֵינּוּ בָּא, וְאוֹמֵר מִי בְּכֶם יֵרָא ה' וְגו'. וּמִשׁוּם זֶה אֲשֶׁרִי הוּא מִי שְׁמַקְדִּים לְבֵית הַכְּנֶסֶת, לְעֵלוֹת בְּמִדְּרַגָּה זוֹ שְׁאִמְרֵנוּ, דְּהֵיִינוּ לְמִדְּרַגַּת צַדִּיק.

שכני העיר הכינו את עצמם, הקדים אחד ובא למקום ההוא. בין כך ובין כך בא המלך, ומצא שם אדם שהוא שהקדים. אמר לו החלץ, פלוני, בני העיר איפה הם. אמר לו, אדוני, אני הקדמתי את עצמי מהם, והרי הם באים אחרי לפקודת המלך. אז, היה טוב בעיני המלך, וישב שם עמו, ודבר עמו, ונעשה אהובו של המלך. בין כך ובין כך, באו כל העם ונתרצה המלך עמהם, ושלח אותם לשלום. אבל אם אלו בני העיר לא היו באים, ואחד לא הקדים לדבר לפני המלך, ולהראות בשבילם, ולומר שכולם באים, מיד היה כועס ונרגז המלך.

פט) אוּף הַכָּא כִּיּוֹן וְכִי: אֵף כֵּאֵן, כִּיּוֹן שְׁאֲחַד הַקְדִּים וְנִמְצָא בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, וְהַשְׁכִּינָה בָּאָה וּמוֹרַצָּת אוֹתוֹ, אִז נַחֲשַׁב כְּאֵלוּ כּוֹלֵם נִמְצָאִים שָׁם, כִּי זֶה מַחֲכָה עֲלֵיהֶם שָׁם, מִיַּד מִתְחַבְּרַת הַשְׁכִּינָה עֲמוּ וְיוֹשְׁבִים בְּחִבּוּר אַחַד וְעֵשֶׂה הַכְרוּת עֲמוּ, וּמוֹשִׁיבוּ בְּמִדְּרַגַּת צַדִּיק. וְאִם אַחַד לָא הַקְדִּים וְלָא נִמְצָא שָׁם, מַה כְּתוּב, מִדּוּעַ בָּאֲתִי וְאֵין אִישׁ, וְאֵין עֲשֶׂרָה אֵינּוּ כְּתוּב,

(דפריי דף קלי"א ע"א * דף קלי"א ע"ב)

"דכתיב, אלי קורא משעיר, דהא דרגא בטר דרגא ס' דרגא גו דרגא, ההוא שומר, קורא בחילא בכל יומא ויומא, ודא איהו שומע בקול עבדו, עבדו, דא מטטורן. ובגין כך, ופאה איהו מאן דאקדים לבי פנישתא, לסלקא בההוא דרגא עלאה דקאמרן.

צא) פד אתי צפרא, וצבורא אשתכחו בבי פנישתא, בעו כ' לאשתכחא בשירין ותושבטן י' דוד. וקא אוקימנא, דסדורא איהו לאתערא רחימו " לעילא ותתא, לאתקנא תקונין, ולאתערא חדוה. דהא בגין דא לינאי מתערי לאתערא רחימו וחדוה לעילא, באינון שירין ותושבטן.

צב) ומאן דמשערי בבי פנישתא נ' במלין דחול, ווי ליה, דאתי פרודא, ווי לית דגרע מהימנותא. ווי ליה דלית ליה חולקא פאלהא דישראל. דאתי דהא " לית אלהא, ולא אשתכח תמן, " ולא דחיל מניה, ואנהיג קלנא פ' בתקונא עלאה דלעילא.

צג) דהא בשעתא דישראל מסדרי בבי פנישתא, סדורא דשירין ותושבטן צ' וסדורא דצלותא, קדין מתפנשי " תלת משרין דמלאכי עלאי. משריתא חדא, אינון מלאכין " קדישין דקא משבטן לקב"ה ביממא, בגין דאית אחרנין דקא משבטן לקב"ה בליליא. וואלין אינון דקא משבטן " לקב"ה, " ואמרין שירין ותושבטן בהדיהו דישראל ביממא.

צד) משריתא תניינא, אינון מלאכין קדישין, דמשפכחי בכל קדושה

חלופי גרסאות

ח מוסיף על מה דכתיב. ט לא גרסינן דרגא. י ל"ג בחילא. כ לאשתכחו. ל ל"ג דוד. מ דעילא. נ ל"ג במלין דחול. ס מוסיף לית ליה. ע ל"ג ולא דחיל מניה; מוסיף ולית ליה חולקא ביה ולא. פ בתקפא. צ מסדרי. ק מוסיף קדישין עלאין. ר ואחרנין. ש ליה. ת ל"ג מן ואמרין עד משריתא.

דרך אמת [ת] ג' מחנות מלאכים.

הסולם

שומר אתא בקר
 צג) דהא בשעתא דישראל וכו': כי בשעה שישראל מסדרים בבית הכנסת סדר שירות ותשבחות, וסדר התפלה, אז מתאספים ג' מחנות של מלאכים עליונים, מחנה אחד, הם מלאכים הקדושים המשבחים להקב"ה ביום. כי יש אחרים שמשבחים להקב"ה בלילה, ואלו הם המשבחים להקב"ה ואומרים שירות ותשבחות עם ישראל ביום.
 צד) משריתא תניינא אינון וכו': מחנה השני, הם המלאכים הקדושים הנמצאים בכל קדושה וקדושה שישראל מקדשים למטה, ותחת ממשלתם הם כל אלו המתעוררים בכל הרקיעים בתפלה ההיא של ישראל. מחנה השלישי, הן עלמות העליונות, שהן ז' רוחות של ז' היכלות דבריא, שמתקנות עם המלכות

מאמר
 צא) כד אתי צפרא וכו': כשבא הבקר, והצבור נמצא בבית הכנסת, הם צריכים להמצא בשירות ותשבחות של דוד. והרי העמדנו, שהסדר הוא, לעורר אהבה למעלה ולמטה, לתקן תקונים ולעורר שמחה. כי משום זה הלויים מעוררים שתעורר אהבה ושמחה למעלה, באלו השירות והתשבחות.
 צב) ומאן דמשערי בבי וכו': ומי שמדבר בבית הכנסת דברי חול, אוי לו שמראה פירוד, אוי לו שגורע האמונה, אוי לו שאין לו חלק באלקי ישראל, כי מראה בזה, שאין אלקים, ואינו נמצא שם, ואינו מפקד ממנו, ונוהג בזיון בתקון העליון של מעלה. כי בית הכנסת מתוקן כנגד המלכות העליונה.
 (דפרי"י דף קלי"א ע"ב)

וקדושה ד'ישראל, מקדשי לתתא. ובשולטנא ד'להון, כל אינון א' דמתערין בכל אינון ב' רקיעין, בההיא צלותא י' ד'ישראל. משריתא תליתא אינון א' עולמתן עלאין. דקא מתתקני עם מטרוניתא, ומתקני ז' לה לאעלא לה ב' קמי מלכא, ואלין אינון משרין עלאין על ב'להו.

צה) וכלהו מתתקני, בסדורא ד'ישראל ודמתתקני לתתא, באינון שירין ותושבון, ובההיא צלותא דקא מצלו ישראל. פיון דאלין תלת משרין מזדמן, כדן ישראל פתחי שירתא, וזמרי קמי מאריהון. ונההיא משריתא חדא, די ממנא לשבחה למאריהון ביממא, אדזמן ב' עלייהו, וזמרי עמהון פחדא, באינון שבחי דוד מלכא, והא אוקימנא מלי.

צו) בההוא זמנא דמסיימי ישראל שבחי דאינון תושבון דוד, כדן תושבחה דשירתא, כ' דימא, כמה דאוקימנא. ואי תימא, האי תושבחה אמאי איהי בתקונא בתריתא ב'תר שבחי דוד, והא תורה שבכתב, אקדימת לתורה שבעל פה, ואקדימת לנביאים, ואקדימת לפתובים, וכמה דאקדימת, הכי אצטריך ב' לאקדמא.

צז) אלא, מגו דכ"י לא אתתקנת אלא מתורה שבכתב, משום הכי אצטריך לומר ב'לה בשירותא דתקונה, והאי תושבחה מעליא, מכל שאר תושבון דעלמא. ואיהי לא אתתקנת מכלהו, כמה דאתתקנת * מתושבחה דא. ובגין דא, איהי סמוך לצלותא דמיושב, כמה דאוקימנא.

חלופי גרסאות

א דמתערי בצלותהון ד'ישראל ול"ג מן דמתערין עד משריתא. ב היכלין. ג מוסיף ד'ישראל דמיושב. ד מוסיף לה לתקנא. ה לקמי ו כל אלין. ז מתתקני. ח אינון. ט עמהון. י בגין. כ ביממא. ל וכתובים ול"ג ואקדימת. מ לאקדמה; מוסיף לאקדמא בשירתא; לאקדמא בשירותא (ד"א). נ ל"ג לה; אקדמא.

דרך אמת א] נערות עליונות והם היכלות שחתת השכינה כסא שלה.

הסולם

מאמר אמר שומר אתא בקר שהעמדנו. ואם תאמר, תשבחה זו למה היא בתקן אחרון אחר שבחים של דוד, והרי תורה שבכתב קדמה לתורה שבעל פה, וקדמה לנביאים, וקדמה לכתובים, וכמו שהיא קדומה, כך צריכים להקדימה.

צז) אלא מגו דכ"י וכו': אלא מתוך שכנסת ישראל, שהיא המלכות, אינה מתתקנת אלא מתורה שבכתב, ע"כ צריכים לומר השירה בתחילה תקוניה, דהיינו סמוך לתפלה דמיושב, ותשבחה זו חשובה מכל שאר תשבחות שבעולם. והיא, המלכות, אינה מתתקנת מכולם כמו שמתתקנת מתשבחה זו, ומשום זה היא סמוכה לתפלה דמיושב, דהיינו לתפלת יוצר. כמו שהעמדנו.

מאמר והן מתקנות את המלכות להכניסה לפני המלך. ואלו הן מחנות העליונים על כולם. צה) וכ"הו מתתקני בסדורא וכו': וכולם מתתקנים בסדר של ישראל שמתקנים למטה, באלו שירות ותשבחות, ובתפלה ההיא שמתפללים ישראל. כיון שאלו ג' מחנות מזדמנים, אז ישראל פותחים בשירה ומזמרים לפני אדונם. ומחנה האחד ההוא, הממונים לשבח לאדונם ביום, מזדמנים עמהם ומזמרים עמהם יחד באלו השבחים של דוד המלך, והרי העמדנו הדברים.

צו) בההוא זמנא דמסיימי וכו': בזמן ההוא שמסיימים ישראל השבחים של תשבחות דוד, אז אומרים התשבחה של שירת הים, כמו (דפו"י דף קל"א ע"ב * קל"ב ע"א)

צח) בַּה שְׁעָתָא כַּד שִׁירְתָּא ׀ דִּימָא אַתְמַר, מְתַעֲטָרָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּהוּא כְּתָרָא, ׀ דְּזַמִּין קב"ה לְאַעֲטָרָא לְמַלְכָּא מְשִׁיחָא, וְהוּא כְּתָרָא גְּלִיפָּא ׀ מְחַקְקָא בְּשִׁמְהֵן קְדִישִׁין, כְּמָה דְאַתְעֲטָר קב"ה הוּא יוֹמָא דְאַעֲבְרוּ יִשְׂרָאֵל יַת יַמָּא, וְאַטְבַּע ׀ לְכָל מְשָׁרְיִין דְּפָרְעָה וּפְרָשׁוּהִי. בְּגִיד, בְּעֵי ב"ג לְשׁוּאָה רְעוּתִיהָ בְּהַאי שִׁירְתָּא. וְכָל מָאן דְּזָכִי לָהּ בְּהַאי עֲלָמָא, זְכִי לְמַחְמֵי לְמַלְכָּא מְשִׁיחָא כְּתוּנֵי הוּא כְּתָרָא, וּבְחִגְרֵי ׀ דְּזִינֵיהָ, וְזָכִי לְשִׁבְחָא הַאי שִׁירְתָּא תְּמָן, וְהָא אוּקִימָנָא מְלִי.

צט) פִּינֵן דְּמָטִי ב"ג לְיִשְׁתַּבַּח יוֹטֵל קב"ה הוּא כְּתָרָא, וְשׁוּי ׀ לִיה קָמִיהָ, וְכִי שְׁרִיאַת לְאַתְמַקְנָא לְמִיתִי ׀ קָמִי ׀ מְלָכָא עֲלָאָה. וְאַצְטָרִיךְ לְאַכְלָלָא לָהּ, ׀ בְּתִלְסַר מְכִילָן יִדְרַחְמֵי עֲלָאי, דְּמִנְהוֹן אַתְבְּרַכַת. וְאַיִנוּן דְּתִלְסַר בּוּסְמִין ׀ עֲלָאִין, כַּד"א, ׀ יִגְרַד וְכַרְכּוּם קְנָה וְקַנְמוֹן וְגו', יוֹהֲכָא אֵינוּן, שִׁיר, וּשְׁבַחָה, הִלְל, וְזַמְרָה, עוֹז, וּמְמַשְׁלָה, נְצַח, גְּדוּלָה, וּגְבוּרָה, תְּהִלָּה, וְתַפְאַרְת, ׀ קְדוּשָׁה. הָא ׀ תְּרִיסַר. וּלְכַתֵּר לְחַבְרָא לָהּ יִבְהַדִּייהוּ, וְלוֹמַר וּמְלִכּוּת, ׀ וְהוּוּ תְּלִיסַר. בְּגִין דְּאִיהִי מְתַבְּרָכָא מְנִייהוּ.

ק) וְעַל דָּא אַצְטָרִיךְ, בְּשַׁעֲתָא דְאַתְפְּלִילַת בִּינֵייהוּ, לְשׁוּאָה לְכָא וְרְעוּתָא יִבְהַאי, וְלֹא לִישְׁמַעֵי כָּלֵל, דְּלֹא לְפִסּוּק בִּינֵייהוּ. וְאִי פְּסִיק בִּינֵייהוּ, מְתַחַת גְּדַפֵּי כְּרוּכְיָא נְפִיק חַד שְׁלֵהוּבָא, וְקֹאֲרֵי בְּחִילָא וְאָמַר, פְּלַנְיָא דִּי פְּסִיק גְּאוּתָא

חלופי גרסאות

ט דימא. ו דאזמין. פ בשמהן קדישין מחקא. צ מוסיף קב"ה לכל. ק זיינו. ר נטיל. ש לה. ת לקמיה. א דמלכא. ב בתריסר. ג ל"ג דרחמי. ד תריסר. ה מוסיף עלאין ואלו הם כפרים נרדים נרד כרכום קנה קנמון עם כל עצי לבונה מור אהלות עם כל ראשי בשמים וריח אפיך כתפוחים וחכך כיון הטוב הדודאים נתנו ריח. ו ל"ג נרד וכרכום. ז והני. ח מוסיף קדושה ומלכות. ט תליסר. י בתרווייהו. כ ל"ג והוּוּ תליסר. ל להאי.

מסורת הזהר

(׀ שיר ד) משפטים קלה צ"ג.

דרך אמת ב] ב"ג מדות עליונות.

הסולם

אמר שומר אתא בכר

מדות הרחמים העליונות, שמהן מתברכת. והם י"ג מיני בשמים עליונים, כש"א, נרד וכרכום קנה וקנמון וגו'. וכאן הם, שיר, ושבחה, הלל, וזמרה, עוז, וממשלה, נצח, גדולה, וגבורה, תהלה, ותפארת, קדושה, הרי י"ב, ואח"כ לחבר אותה עמהם ולומר, ומלכות, והם י"ג. כי היא מתברכת מהם.

ק) ועל דא אַצְטָרִיךְ וכו': ועל כן צריך, בשעה שהמלכות נכללת ביניהם, בין י"ג מדות לשום לב ורצון בזה, ולא לדבר כלל ולא להפסיק ביניהם. ואם מפסיק ביניהם, יוצאת מתחת כנפי הכרוכים שלהבת אחת, וקורא בכח ואומר, פלוני שהפסיק גאות הקב"ה, יכלה ויפסוק חיייו, שלא יראה גאות המלך הקדוש, כש"א, ובל יראה גאות ה'. משום שאלו י"ג הם גאות ה'.

מאמר

צח) בַּה שְׁעָתָה כַּד וכו': בה בשעה שנאמר שירת הים, מתעטרת כנסת ישראל בכתר ההוא, שעתידי הקב"ה לעטר את מלך המשיח. וכתר ההוא מפותח וחקוק בשמות הקדושים, כמו שנתעטר הקב"ה ביום ההוא שעברו ישראל את הים והטביע כל מחנות פרעה ופרשיו. משום זה צריך האדם לשום רצונו בשירה זו. וכל מי שזכה בה בעולם הזה, זוכה לראות את מלך המשיח בתקן כתר ההוא, ובכלי זיין שהוא חגור, וזוכה לשבח שירה זו שם. והרי העמדנו הדברים.

צט) כִּיּוֹן דְּמָטִי בַר נֶשׁ וכו': כיון שהגיע האדם לישתבח, לוקח הקב"ה כתר ההוא ומשים אותו לפניו. וכנסת ישראל שהיא המלכות, מתחלת להתתקן לבא לפני מלך העליון שהוא ז"א. וצריכים לכלול אותה ב"ג

(דפו"י דף ק"ב ע"א)

תרומה

דקב"ה, ישתצוי ויתפסק, דלא יחמי גאומא דמלכא קדישא, כד"א ובל יקאה גאות ה', בגין דאלין תליסר אינון גאות יי'.

קא) מכאן ולהלאה אל ההודאות כו', דא מלכא עלאה דשלמא כלא דיליה, כד"א שיר השירים אשר לשלמה, למלכא דשלמא דיליה, בגין דכל הני שבתון אינון לגבה דכ"י פד ומשתבחה במשרייתא דלתתא. מתמן ולהלאה, יוצר אור ובורא חשך עושה שלום ובורא את הכל. והא אתערנא ביה, ואתעררו חבריאי דהני אינון תיקונין דעלמא עלאה.

קב) א"ל ברו"ך: תקוני דעלמא תפאה, דאינון כ"ב אתון זעירין, בגין דאית אתון רברבן, ואתון זעירין. אתון זעירין, מעלמא תפאה. אתון רברבן, מההוא עלמא דאתי.

קג) בכלא אינון רברבן, אינון רברבן בגרמיהו. פד "אתיין יחידאין אינון רברבן דכר פשיטן יתיר, אינון זאתיין כל פאת ואת ברתיקא דחזי ליה, כגון שבתא דאינון אתון ידשבח, אל אדון על כל המעשים, ברוך ומבורך בפי כל נשמה. אלין אתון בחמש חמיבין, דאינון חמשין תרעין דעלמא דאתי.

קד) תרין אתון אחרנין די בסופא: ת"ת. אינון בשית שית תיבין,

מסורת הוזהר

כ) (ישעיה כו) ז"ח כח ט"ד ש"מ ב. (?) (שם מה) ח"א רנא: רסג: ח"ב קנה. רס: ז"ח ח ט"ב ש"ג ט"ג ש"ג תק"ח ט"ב שכ"ט.

חלופי גרסאות

מ בדפו"י כתב מן כד"א שיר וגו' עד דיליה אחר במשרייתא דלתתא כאות הוזה. נ משתכחא. ס מוסיף אל אדון: [אל אדון ברוך] תקוני דעלמא תתאה מאינון כ"ב אתון רברבן וזעירין אתון רברבן מההוא עלמא דאתי. ע מוסיף לא אתיין: אתון יחידאין. פ ה"ג הסלם; מוסיף לא פשיטן: דכר ונוקבא פשיטן; פשטין. צ אתון. ק חד וחד. ר ל"ג דשבח; דשבת. ש אינון שית ידעין אינון חמש לגו. ת ל"ג שית.

מאמר

הסולם

אמר שומר אתא בקר

גדולות בכל, דהיינו מב' טעמים. הן אותיות גדולות בעצמם אפילו כשבאים ביחידות, והן גדולות, בעת שאלו האותיות מתפשטות יותר כל אות ואות באה במרכבה הראויה לה, דהיינו שבח של שבת, שאלו האותיות של שבת, אל אדון על כל המעשים, ברוך ומבורך בפי כל הנשמה, אלו האותיות מתפשטות בחמש חמש תיבות כי באל אדון יש חמש תיבות, וכן בברוך ומבורך. שהם כנגד חמשים שערים של עולם הבא, שהיא בינה. שהן חמש ספרות כח"ב תו"מ שכל אחת כלולה מעשר. קד) תרין אתון אחרנין וכו': ב' אותיות אחרות שהן בסוף השבח של אל אדון, שהן ש' ת', הן בשש שש תיבות, שהן כנגד שש קצוות חג"ת נה"י של עולם הבא, שהיא בינה, ויוצאות משם: כגון, שבח יתנו לו כל צבא מרום. תפארת וגדולה שרפים ואופנים וחיית הקדש.

קא) מכאן ולהלאה אל ההודאות וכו', זהו מלך עליון מלך שכל השלום שלו כש"א, שיר השירים אשר לשלמה, פירושו למלך שהשלום שלו, שהוא ז"א. כי כל אלו השבחים שמקודם היו לכנסת ישראל, שהיא המלכות, כשהיא משתבחת במחנות שלמטה. משם ולהלאה, יוצר אור ובורא חשך וכו'. והרי הערתי בו והעירו בו החברים, שאלו הם תקונים של עולם העליון, שהוא ז"א. קב) אל ברוך תקוני וכו': הא"ב שבראשי תיבות, אל ברוך גדול דעה וכו', הם תקונים של עולם התחתון, שהוא מלכות, שהם בראשי תיבות כ"ב אותיות קטנות, משום שיש אותיות גדולות ואותיות קטנות, אותיות קטנות הן בעולם התחתון, שהוא מלכות, אותיות גדולות הן בעולם הבא, שהוא בינה. קג) בכלא אינון רברבין וכו': הן

דאינון שית סטרין דעלמא דאחי, ונפקי מתמן. כגון: שבח יתנו לו כל צבא מרום. תפארת וגדולה שרפים ואופנים וחיות הקודש.

קה) אלין תרין אתוון, בשית שית תרין אתוון קדמאי, בקמש חמש. פלהו שאר אתוון די באמצעיתא, פלהו בארבע ארבע, א כגין דאינון ב ברזא דרתיקא עלאה, דאינון אתוון קדמאי ואינון דבסופא, אינון שלימו דכ"ב דאתוון, כגין דאית בהו כ"ב תיבין, לקבל כ"ב אתוון עלאין. אשתארו תמניסר אתוון אתרנין, דקא סלקין ברתיקייהו לארבע ארבע, לשבעין ותרין תיבין, דאינון רזא דשמא מפרש, הגליפא קדישא דע"ב אתוון, דקודשא בריה הוא מתעטר בהו. ושמא דא, איהו מעטרא לכ"י, וסליק ב ברזא דא, לאתעטרא בהו גו שלימותא דשכינתא.

קו) וסימניך דאלין אתוון, דקא מתעטרין בשבחה עלאה, דא קדמאי וסופי, דסלקין בעטרייהו אינון א"ת ב"ש. אלה בקמש. תי"ו בשית. בית בקמש. שי"ן בשית. כג"כ רזא דא"ת ב"ש א פללא דכ"ב אתוון, דאינון עטרה דתלתין ותרין שבילין. ס

קז) וסימן דאינון אתוון אתרנין דסלקין ברתיקייהו, ג"ר. שארי כגמ"ל, וסיים ברי"ש, וכלהו רזא דרתיקא קדישא. א"ת ב"ש, רזא דשמא קדישא. ג"ר,

חלופי גרסאות

א ובגין. ב רזא. ג אינון. ד ליג אתוון. ה דגליפא. ו ברוחא; ברוחא וליג דא. ז ה"ג הסלם; שליחותא דשכינתא; שליחותא דמאריה. ח וסימן. ט מוסיף דשמא קדישא.

הסולם

אמר שומר אתא בקר

מאמר

דא"ת ב"ש, אלה מתפשט בחמש אותיות דהיינו אל אדון וכו'. תיו בשש אותיות דהיינו תפארת וגדולה וכו'. בית בחמש אותיות, דהיינו ברוך ומבורך וכו'. שין בשש אותיות דהיינו שבח נותנים לו וכו'. ומשום זה סוד א"ת ב"ש שבשבח דאל אדון, שיש בהו כ"ב תיבות, הן כלל כ"ב אותיות דז"א שהן עטרה ללי"ב שבילי החכמה, כי ל"ב שבילי החכמה הן כ"ב אותיות דז"א, שעלה לבינה שבה עשר ספירות, שכ"ב ועשר הן ל"ב נתיבות החכמה כלומר דבינה שנעשתה לחכמה ולז"א הזה שבבינה, רומזות כ"ב תיבות שבא"ת ב"ש, שבשבח אל אדון.

קו) וסימן דאינון אתוון וכו': והסימן של האותיות האחרות, חוץ מא"ת ב"ש, העולות במרכבותיהן, הן ג"ר, שמתחילות כג' דהיינו גדלו וטובו מלא עולם, ומסיימות בר', דהיינו ראה והתקין צורת הלבנה. וכולן הן סוד המרכבה הקדושה, דהיינו, חז"ת דז"א ומלכות המתחברת עמהם, שנעשו מרכבה לבינה. הנקראים מרכבה עליונה. א"ת ב"ש, שבשבח אל

קה) אלין תרין אתוון וכו': אלו ב' אותיות ש' ת', הן בשש שש אותיות, ב' אותיות הראשונות א' ב', הן בחמש חמש אותיות, כל שאר האותיות שבאמצע, כולן בארבע ארבע אותיות, משום שהן בסוד מרכבה העליונה, כי האותיות הראשונות א"ב, שהן עשר, ואלו ש"ת שבסוף שהן י"ב, הן יחד השלימות של כ"ב אותיות, כי יש בהן כ"ב תיבות כנגד כ"ב אותיות עליונות, שהן בבינה, נשארות י"ח אותיות אחרות שבאמצע. שהן עולות במרכבתן, דהיינו בהתפשטותן, לארבע ארבע תיבות, שהן ביחד ע"ב תיבות, כי י"ח פעם ארבע הוא ע"ב, שהן סוד השם המפורש, חקיקה הקדושה של ע"ב אותיות שהקב"ה מתעטר בהן, ושם הזה הוא מעטר לכנסת ישראל, שהיא המלכות, ועולה בסוד הזה להתעטר בהן, תוך שלימות השכינה.

קז) וסימניך דאלין אתוון וכו': וסימנך שאלו האותיות המתעטרים בשבח העליון, הראשונות שהן א"ב והאחרונות שהן ש"ת, העולין בעטרותיהן, הן הצירוף מאלפא ביתא (דפ"י דף קליב ע"א * דף קליב ע"ב)

רְזָא דְרִתִּיכָא קְדִישָׁא, דְסִלְקָא לְע"ב, וְאַתְעָבִיד מְנִייהו שְׁמָא קְדִישָׁא, לְאַתְעָטְרָא כ"י, מְגוּ רְתִיכָא עֲלָאָה.

קח) וּבְגִין כְּךָ הֵהוּא שְׁמָא כְּדַע"ב פְּלִילָא בְּרִזָּא דְאַבְהֶון, יִמְינָא וּשְׁמָאֵלָא וְאַמְצִיעִיתָא. וְאִיהִי מִתְעָטְרָא בְּהוּ, לְמַהוּי שְׁמָא קְדִישָׁא. וְלָאוּ שְׁמָא עֲלָאָה, יִכְאִינוּן שְׁמֶהֶן עֲלָאִין, דְּעֲלָמָא עֲלָאָה, וְדַאֲתַאחְדָּן לְעִילָא לְעִילָא. וְאֵע"ג דְּהֵאִי שְׁמָא עֲלָאָה אִיהוּ, אָבָל רְזָא דִילִיָּה, דְּוֹד מְלָכָא, דְּמִתְעָטְרָא בְּאַבְהֶון.

קט) שְׁמָא דְמ"ב אֲתוּוֹן רְזָא דִילִיָּה אָבְהֶון, דְּקָא מִתְעָטְרָן בְּעֲלָמָא עֲלָאָה. וְעֲלָמָא עֲלָאָה עֲבָמָה דְלְעִילָא. וְעַל דָּא, סְלִיק וְלָא נְחִית, אֲתַעָטְר גּוּ מַחְשָׁבָה עֲלָאָה. וְכַפָּה עֲחֻלְקָא דְדָמָן דִּיְדַע רִלִיָּה, וְאַזְדַּהֵר בִּיה.

קי) שְׁמָא דְע"ב אֲתוּוֹן, דְּוֹד דְּקָא מִתְעָטְרָא בְּאַבְהֶון, וְרְזָא דִילִיָּה סְלִיק וְנְחִית, כְּגוֹנוֹנָא דָּא מִצַּפְּסִין, שְׁמָא דְתְלִיסַר מְכִילִין דְּרַחֲמִי. אִינוּן תְּרִיסַר, רְזָא דְרִתִּיכָא קְדִישָׁא, דְּנִפְיָק מְחַד, דְּשְׂרִיָּא עֲלִיָּהוּ וְבְגִין כְּךָ שְׁמָא דְע"ב

חלופי גרסאות

י מוסיף דכתיב (תהלים מח) כשמך אלקים כן תהלתך. כ ל"ג דע"ב. ל מימינא ומשמאלא ובאמצעיתא. מ ולא. נ באינון. ס דאתאחדא; דאתייחדא. ע ברזא. פ מוסיף דלעילא וסלקא רזא לעילא לעילא עד דאתעטרא באין סוף. צ חולקיה. ק מאן. ר ביה. ש ל"ג אתוון. ת מוסיף מצפ"ץ מצפ"ץ. א מוסיף ובג"כ סליק ונחית וכלהו סלקין ונחתין בר האי (שמא דמ"ב) דסליק ולא נחית. (א"ל ב"ם ג"ן ד"ס ה"ע ו"ף ז"ץ ח"ק ט"ר י"ש כ"ת. א"ת ב"ש ג"ר ד"ק ה"ץ ו"ף ז"ע ח"ס ט"ג י"מ כ"ל) וע"ד.

הסולם

מאמר

אמר שומר אתא בקר

אבל החג"ת לפי עצמם הם עליונים ואינם נמשכים למטה.

קט) שְׁמָא דְמ"ב אֲתוּוֹן וְכו': הַשֵּׁם שֶׁל מ"ב אוֹתוּתוֹת, הַסּוּד שֶׁלּוֹ הוּא, הַאֲבוֹת, שֶׁהֵם חֲגִית דְּז"א שֶׁהֵיט כ"ב אוֹתוּתוֹת, הַמִּתְעָטְרִים בְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, שֶׁהֵן עֶשֶׂר סְפִירוֹת דְּבִינָה, וְעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן מִתְעָטֵר בְּמָה שֶׁעֲלִיּוֹן מִמֶּנּוּ, שֶׁהֵן עֶשֶׂר סְפִירוֹת דְּחֻכְמָה. שְׂכ"ב שֶׁל ז"א וְעֶשֶׂר דְּבִינָה וְעֶשֶׂר דְּחֻכְמָה עוֹלָיִם בַּחֲשׁוֹן מ"ב וְע"כ הוּא עוֹלָה וְאִינוּ יוֹרֵד, שְׁאִינוּ מִשְׁפִּיעַ חֻכְמָה מִמַּעַלָּה לְמַטָּה בְּמַלְכוּת, מִשּׁוּם שֶׁהוּא מִתְעָטֵר בְּמַחְשָׁבָה עֲלָאָה, שֶׁהֵיט הַחֻכְמָה. דְּהִינּוּ אוּי"א עֲלָאִין. הַנְּמַצְאִים תְּמִיד בַּחֲסִידִים מְכוּסִים. כִּי הַבֵּינָה שֶׁבְּכָאן הוּא יִשְׁטוּת וְהַחֻכְמָה שֶׁבְּכָאן הִיא אוּי"א עֲלָאִין. אֲשֶׁרִי חֲלָקוּ מִי שִׂוְדַע בּוֹ בִּשְׁם מ"ב, וְנִזְהָר בּוֹ.

קי) שְׁמָא דְע"ב אֲתוּוֹן וְכו': הוּא דוֹד, דְּהִינּוּ מַלְכוּת, הַמִּתְעָטֵר בְּאֲבוֹת, שֶׁהֵם חֲגִית דְּז"א, שְׁחֲגִית דְּז"א, שֶׁהֵיט ע"ב תִּיבוֹת שֶׁבְּג' הַפְּסוּקִים וִיסַע וִיבֵא וִיט, מִשְׁפִּיעִים חֻכְמָה אֶל הַמַּלְכוּת. וְסוּדוֹ הוּא עוֹלָה וְיוֹרֵד, שֶׁמִּשְׁפִּיעַ לְמַטָּה אֶל הַמַּלְכוּת. כַּעֲיֵן מְצַפְּסִין זֶה, שֶׁהֵיט הוּיָה

אל אדון הוא סוד השם הקדוש הוי"ה שהוא ז"א שעלה לבינה כנ"ל, ג"ר שבאל אדון, שהן י"ח אוֹתוּתוֹת מִן ג' עַד ר', הוּא סוּד מִרְכַּבַּה הַקְּדוּשָׁה הַעוֹלָה בַּחֲשׁוֹן ע"ב, דְּהִינּוּ חֲגִית שֶׁבְּהֵם ג' הַפְּסוּקִים, וִיסַע וִיבֵא וִיט, (כְּנ"ל בְּשִׁלַּח דָּף מ"ו ד"ה בִּיאוֹר) וְנַעֲשֶׂה מֵהֶם שֵׁם הַקְּדוּשָׁה לְעֵטֵר אֵת כְּנֹסֵת יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא הַמַּלְכוּת, מִתּוֹךְ מִרְכַּבַּה עֲלָאָה. שֶׁהַמַּלְכוּת מְקַבֶּלֶת ע"ב הַתִּיבוֹת דְּחֲגִית, כְּמ"ש שֵׁם, שֶׁהֵן מִרְכַּבַּה עֲלִיוֹנָה.

קח) וּבְגִין כְּךָ הֵהוּא וְכו': וּמִשּׁוּם זֶה, שֵׁם ע"ב הוּא כְּלוּל בְּסוּד הַאֲבוֹת, שֶׁהֵם ג' קוּיִן. יִמִּין וְשְׂמָאל וְאַמְצַע, וְהַמַּלְכוּת מִתְעָטֵר בְּהֵם לְהִיּוֹת שֵׁם קְדוּשָׁה. וְאִינוּ שֵׁם עֲלִיּוֹן כְּאֵלוֹ שְׁמוֹת הָעֲלִיוֹנִים שֶׁל עוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, שֶׁהוּא ז"א, הַנֶּאֱחָזִים לְמַעַלָּה לְמַעַלָּה בְּבִינָה, וְאִינֶם נִמְשָׁכוֹת לְמַטָּה. וְאֵע"פ שֶׁהֵשֵׁם הַזֶּה הוּא עֲלִיּוֹן, שֶׁהִרִי הוּא ג' קוּיִן שֶׁהֵם חֲגִית דְּז"א, אֲבָל הַסּוּד שֶׁלּוֹ הוּא, דוֹד הַמֶּלֶךְ, דְּהִינּוּ מַלְכוּת, הַמִּתְעָטֵר בְּאֲבוֹת. שֶׁהֵם חֲגִית דְּז"א. כְּלוּמַר, שְׁאִין הַמְדוּבָר בַּחֲגִית לְפִי עֲצֻמָּה, אֲלֵא בִּיחַס הַמַּלְכוּת הַמְקַבֶּלֶת מֵהֶם, שֶׁמִּבְחִינָה זֶה הוּא נִמְשָׁךְ לְמַטָּה (דְּפִרְיֵי דָף ק"ב ע"ב)

לט

תרומה

סליק ונחית, סליק מסטרא דא, ונחית מסטרא דא. שְמָא דְתַלְיָסְר מְכִילָן. סְלִיק מְסַטְרָא דָא, וְנַחֲתִית מְסַטְרָא דָא, וְהָהוּא דְנַחֲתִית בְּגִין לְאַמְשָׁכָא טִיבוּ לְתַתָּא. וְעַל דָא, א"ת ב"ש ג"ר ד"ק ה"ץ ו"פ ז"ע ח"ס ט"ן י"ם כ"ל. אַתְוֹן קְדַמְאֵי סְלָקִין בְּחוּשְׁבָנָא, וְאַתְוֹן אַחְרָנִין נַחֲתֵי בְּחוּשְׁבָנָא, בְּגִין לְאַמְשָׁכָא טִיבוּ דְלַעֲיָלָא לְתַתָּא.

קיא) שְמָא דְמ"ב, אִיהוּ נַמְתַּעְטְרָא לְרַתִּיכָא עַלְאָה. שְמָא דְע"ב, אִיהוּ נַמְתַּעְטְרָא לְרַתִּיכָא תַתָּאָה. וְכַאֲהוּ חוּלְקִיָה מֵאֵן דְמִשְׁתַּדַּל לְמַגְדַּע לְמֵאֲרִיָה, וְכַאֲהוּ אִיהוּ בְּעַלְמָא דִין וּבְעַלְמָא דְאַתִי.

קיב) וּבְגִין כְּדֵי, תוּשְׁבַחְתָּא דְשַׁבְתִּי דְקָא הִי מְשַׁבְּחָא לְמַלְכָא דְשְׁלָמָא דִילִיָה. מְשַׁבַּח לִיָה בְשְׁמָא דְע"ב, וּבְכ"ב תִּיבִין, רְזָא דְכ"ב אַתְוֹן, בְּגִין דְתַתַּעְטְרָא בִיָה לְסַלְקָא לְעִילָא בְּתוּשְׁבַחְתָּא דָא. וְעַל דָא, אַל אַדוֹן, תוּשְׁבַחְתָּא דְעַלְמָא דְאַתִי אִיהוּ, וּפְרִיחוּ דְרַתִיכָא זְקַדִישָׁא עַלְאָה, דְמַתַּעְטְרָא לְסַלְקָא לְעִילָא, וּפְרִיחוּ דְכֻנְסַת יִשְׂרָאֵל, דְמַתַּעְטְרָא לְסַלְקָא גוּ רַתִּיכָא עַלְאָה.

קיג) א"ת ב"ש, סְלָקִין וְנַחֲתִין, כְּמָה דְאַתְמַר. א"ל ב"ם סְלָקִין וְלָא נַחֲתִין.

חלופי גרסאות

ב לעילא ותתא. ג מעטרא. ד מעטרא. ה משבח. ו ופריכו. ז ליג קדישא. ח ופריכו.

דרך אמת ג] פריחות המרכבה העליונה שמתעטר לעלות למעלה ולהתקשר באין סוף מקור העליון כמבואר.

הסולם

מאמר

אמר שומר אתא בקר

קיא) שְמָא דְמ"ב אִיהוּ וכו': השם מ"ב, הוא מתעטר למרכבה עליונה, דהיינו לחז"ב עליונים כנ"ל. השם ע"ב, הוא מתעטר למרכבה תחתונה, דהיינו אל המלכות. כנ"ל. אשרי חלקו מי שמשתדל לדעת את רבונו, אשרי הוא בעולם הזה ואשרי הוא בעולם הבא.

קיב) וּבְגִין כְּךָ תוּשְׁבַחְתָּא וכו': ומשום זה השבח של שבת, אל אדון. המשבח אל המלך שהשלוש שלו, משבח לו, בשם ע"ב, ב"ח אותיות מן ג' עד ר'. ובכ"ב תיבות, שבד' אותיות שבא"ת ב"ש, שה"ס כ"ב אותיות, כדי שיתעטר בו לעלות למעלה, לבניה, בשם הזה. ועל כן, אל אדון הוא שבח של עולם הבא, שהוא בינה, ועלית מרכבה קדושה העליונה, שהוא חג"ת דז"א, המתעטרת לעלות למעלה. לבניה. ועלית כנסת ישראל, שהיא המלכות המתעטרת לעלות ולקבל מן המרכבה העליונה, שהיא חג"ת דז"א.

קיג) א"ת ב"ש סְלָקִין וכו': האלף בית של א"ת ב"ש עלות ויורדות כמו שהעמדנו, שאותיות אחרונות שבהן הן יורדות. האלף בית של א"ת ב"ש, עולות ואינן יורדות. שגם

אותיות

הויה שבפאתי הראש דא"א, שבצירוף א"ת ב"ש היא מצפ"ק, שהיא השם שממנו נמשכות י"ג מדות הרחמים, שהם י"ב בסוד המרכבה הקדושה, דהיינו חז"ב תו"מ שבכל אחד ג' קוין שעולים י"ב, היוצאים מאחד השורה עליהם, שהוא מצפ"ק. והם י"ג. (כמ"ש באורך, בראשית א' דף ק"ה במראות הסולם ע"ש) שהיא עולה ויורד להשפיע חכמה ממעלה למטה, כמ"ש שם, ומשום זה, השם ע"ב עולה ויורד, עולה מצד זה, מצד הימין שהוא חג"ת דז"א, ויורד מצד זה, מצד השמאל שהוא מלכות המקבלת את החג"ת. כמו השם של י"ג מדות הרחמים שעולה מצד זה ויורד מצד זה. וזה שיורד הוא להמשיך הָטוּב למטה. אל המלכות. וע"כ האלף בית, דא"ת ב"ש ג"ר ד"ק וכו' אותיות הראשונות עולות בחשבון, כי ב' גבוה בחשבון מן א' וג' מן ב' וד' מן ג' וכו' על דרך זה. ואותיות אחרונות יורדות בחשבון, כי הש' פחותה מן ת', והר' פחותה מן ש', והק' מן ר' וכו' עדי'. דהיינו שעולות מצד אחד ויורדות מצד אחד, ומה שיורדות הוא להמשיך הָטוּב שלמעלה למטה.

(דפרי"י דף קלי"ב ע"ב)

וְסִימְנֵיהֶּ, דָּא שְׁבִי"ת בְּלַחֲדוּדֵיהִי. וְדָא שְׁבִי"ת וְיוֹם הַכַּפּוּרִים, דְּסִלְקָא רְזָא לְעֵילָא לְעֵילָא, עַד דְּמַתְעַטְרָא כְּלָא בְּאִין סוּף.

קִיד) אֵל בְּרוּךְ, דָּא סְדִנְרָא דְאַתְנוֹן זְעִירִין, כִּי תִקְוֵי כִי בְּכָל יוֹמָא בְּצִלוֹתָא. וּבְגִין דְּאִינוֹן יִאֲתוֹן זְעִירִין, לִית רְוּחָא בִּינְיֵיהוּ, וְאִינוֹן תִּקְוֵי עוֹלִימְתָן דְּאַתְיִין עִם מְטְרוֹנִיתָא לְגַבֵּי מְלָכָא עֲלָאָה.

קטו) קְדוּשָׁא דָּא דְקָא מְקַדְשֵׁי מְלָאכֵי עֲלָאֵי, לָאו אִיהוּ בְּיַחֲדִיד. וְהָא אוּקִימְנָא, כָּל קְדוּשָׁה דְאִיהוּ בְּלִשׁוֹן הַקּוּדְשׁ, יִיחִיד אָסִיר לִיה לְמִימַר. תְּרַגּוּם, לְעוֹלָם בְּיַחֲדִיד, וְלָא בְּסִגְיָאִין, וְיַחֲדִיד אִיהוּ תְּקוּנָא דִּילִיָּה וְדָאֵי, וְלָא סִגְיָאִין. וְסִימֵן לְרְזָא דָּא, שְׁנִים מְקָרָא וְאַחַד תְּרַגּוּם. שְׁנִים לִישְׁנָא דְסִגְיָאִין אִיהוּ, דְּוַדָּאֵי יִקְדוּשָׁה דְלִשׁוֹן הַקּוּדְשׁ אָסִיר אִיהִי בְּיַחֲדִיד. קְדוּשַׁת תְּרַגּוּם אָסִיר אִיהוּ בְּסִגְיָאִין, אֲלָא בְּיַחֲדִיד לְעוֹלָם. אַחַד תְּרַגּוּם תְּנִינָן, וְלָא תְּרִין וְלָא יִתִיר. תְּרַגּוּם אֲתֵיא לְמִיעוּטָא, וְהִכֵּי אֲצִטְרִיף. לִשׁוֹן הַקּוּדְשׁ אֲתֵיא לְרַבּוּיָא, וְהִכֵּי אֲצִטְרִיף. דְּמַעְלִין

חלופי גרסאות

ט וְסִימְנָא. י סִלְקָא. כ בתוקני. ל ליג אתוון. מ אסור ליה ליחיד לומר לה. נ בלשון ול"ג קדושה.

הסולם

מאמר

אמר שומר אתא בקר

מדרגות, בינה ותו"מ הנפולות חזרות למדרגתן, הן מעלות עמהן גם מדרגה התחתונה שהיו בהן, (כנ"ל בהקדמת ספר הזהר דף כ"ו ד"ה ואמא) ונמצא אז, שבינה ותו"מ דמלכות הנפולות בז' היכלות דבריאה, שחוזרים אז ועולין למלכות דאצילות, הן מעלות עמהן גם ז' היכלות דבריאה שהיו לבושות בהן בעת קטנות. וז"ש עוֹלִימְתָן דְאַתִּיין עִם מְטְרוֹנִיתָא לְגַבֵּי מְלָכָא עֲלָאָה, כי בעת שהמלכות באה אל המלך שהוא ז"א, דהיינו בעת גדלות שלה, שאז חזרות הבינה ותו"מ שלה שהיו נפולות בז' היכלות דבריאה, אל מדרגתה באצילות, ואז לוקחות עמהם גם ז' היכלות דבריאה שהלבישן, המכונות ז' עֲלָמוֹת, וגם הן באות עם בינה ותו"מ דמלכות אל המלך, שהוא ז"א.

קטו) קְדוּשָׁה דָּא דְקָא מְקַדְשֵׁי וכו': קדושה זו שמלאכים העליונים מקדשים, דהיינו הקדושה שבברכת יוצר ושבתפלת שמונה עשרה. אינה ביחיד. וכן העמדנו, כל קדושה שהיא בלשון הקודש, היחיד אסור לומר אותה. וקדושה בלשון תרגום, היא לעולם ביחיד ולא ברכים, שהיחיד הוא התיקון שלה ודאי, ולא הרבים. והסימן לסוד הזה, שנים מקרא ואחד תרגום. כי שנים אסור לשון רבים, שוומ. דודאי הוא שקדושה שבלשון הקדש, שהוא מקרא

אותיות אחרונות שבהן הן עולות, כי מן חשבון ל' עולה לחשבון מ' ואח"כ לנ' ואל ס' וכו' וע"כ אינו יורדות להשפיע למטה. וסימנך, זה, א"ת ב"ש, הוא שבת בלבד, שהיא מלכות. שהן משפיעין למטה. וזה, א"ל ב"ס, הוא שבת ויום הכפורים, שהן מלכות העולה אל הבינה שה"ס יום הכפורים, העולה בסוד למעלה למעלה מבינה לחכמה, עד שהכל מתעטר בסוד אין סוף. ואינו מושפע למטה.

קִיד) אֵל בְּרוּךְ דָּא וכו': אל ברוך, שבסוף השבח, המאיר לארץ ולדורים, הוא סדר א"ב של אותיות קטנות, שהן במלכות (כנ"ל אות ק"ב) שהן תקוני כנסת ישראל, שהוא המלכות, בכל יום בתפלה. ומשום שהן אותיות קטנות, אין ריוח ביניהן, כלומר, שאינן מתפשטות כל אחת לכמה תיבות, כמו בשבח של שבת אל אדון. והן תקוני העלמות, שהן ז' היכלות דבריאה, הבאות עם המלכה שהיא מלכות, אל מלך העליון, שהוא ז"א.

פירוש. כי נודע שבעת קטנות המדרגות, דהיינו בעת שעלתה המלכות לבינה, נבקעות כל המדרגות לשתיים, ובינה ותו"מ שבכל מדרגה נפולות למדרגה שמתחתיה, כנ"ל בראשית א' דף ד' ד"ה ביאור) ונמצא אז, שבינה ותו"מ של המלכות נפלו בז' היכלות שבעולם הבריאה. ולעת גדלות, שחצאי

(דפויי דף קל"ב ע"ב)

מא

תרומה

בְּקוֹדֶשׁ וְלֹא מוֹרִידִין. וּבְתַרְגוּם מוֹרִידִין וְלֹא מַעְלִין. אֶחָד תְּגַיְנוּ, וְלֹא יִתִּיר, וְלֹא מַעְלִין כָּלֵל.

קטז) קְדוּשָׁא דָא, קְדוּשָׁתָא דְאַתְקַדְשַׁת שְׁכִינְתָא, וְכָל אֵינּוֹן רְתִיכִין דִּילָהּ, לְאַתְתַּקְנָא לְגַבֵּי מְלָכָא עֲלָאָה. וּבְגִין דְאִיהִי קְדוּשַׁת עֲלָמָא תַּתָּאָה, אִיהִי מִיּוֹשֵׁב וְלֹא בְּעַמִּידָה. * קְדוּשָׁה אַחְרָא דְאַהֲדוּרֵי צְלוֹתָא, אִיהִי קְדוּשָׁתָא דְעֲלָמָא עֲלָאָה, וּבְגִין כִּף ° אִיהִי בְּעַמִּידָה, בְּגִין לְאַמְשַׁכָּא לָהּ לְתַתָּא, וְכָל מְלוֹי דְעֲלָמָא עֲלָאָה, אִיהוּ בְּעַמִּידָה וְלֹא מִיּוֹשֵׁב.

קיז) וּבְכָל הַגֵּי * קְדוּשָׁתִי, יִשְׂרָאֵל מִתְקַדְּשִׁי בְּהוּ לְתַתָּא. וְעִיד יִשְׂרָאֵל מִתְקַדְּשִׁי בְּקְדוּשָׁה דְרְתִיכָא תַּתָּאָה מִיּוֹשֵׁב. וּבְקְדוּשָׁה דְרְתִיכָא עֲלָאָה מְעוּמַד. קְדוּשָׁה אַחְרָא, אִיהִי תוֹסַפַּת קְדוּשָׁה, בְּגִינֵי כִּף אִיהִי בְּתַר צְלוֹתָא. וּבְגִין דְאִיהִי ° תוֹסַפַּת קְדוּשָׁה, עַל קְדוּשָׁן אַחְרָנִין, אִיהִי לְבְּתַר צְלוֹתָא. וּבְגִין דְכָל חַד וְחַד בְּעִי לְאַמְשַׁכָּא עֲלֵיהּ מִהֵוּא תוֹסַפַּת, אַתְתַּקֵּן לְכָל יַחֲדִי וְיַחֲדִי קְדוּשַׁת תַּרְגוּם.

קיח) וְאִי תִימָא הָא אִית בְּהּ קְדוּשַׁת לְשׁוֹן הַקְּדָשׁ. הֵוּוּא לְצַבּוּר, לְאַתְקַדְּשָׁא בְּלָהּוּ בְּכָלֵל, בְּהֵוּוּא תוֹסַפַּת קְדוּשָׁה. וּבְגִין דְיַחֲדִי לִית לֵיהּ רְשׁוּת, לְאוּמְרָה בְּלִשׁוֹן הַקְּדָשׁ, וְלְאַתְקַדְּשָׁא יַחֲדָאִי, אַתְקִינוּ לָהּ בְּלִשׁוֹן תַּרְגוּם, וְאִיהוּ בְּיַחֲדִי, לְאַתְקַדְּשָׁא כָּל חַד וְחַד בְּהֵוּוּא תוֹסַפַּת, לְאַמְשַׁכָּא עֲלֵיהּ קְדוּשָׁה יִתִּיר. וְכַפָּא

חלופי גרסאות
ס אחי. ט קדושתן. 9 תופסת.

הסולם

אמר שומר אתא בקר

למטה. וכל דברי עולם העליון, שהוא ז"א, הוא בעמידה ולא מיושב.

קיז) ובכ"ל הני קדושתא וכו': ובכל אלו הקדושות ישראל מתקדשים בהן למטה, וע"כ ישראל מתקדשים בקדושה של מרכבה התחתונה, שהיא מלכות. מיושב, ובקדושה של מרכבה העליונה, שהוא ז"א. מעומד. קדושה האחרת, שבובא לציון, היא תוספת קדושה וע"כ היא אחר התפלה, כי משום שהיא תוספת קדושה על קדושות האחרות, היא לאחר התפלה. ומשום שכל אחד ואחד צריך להמשיך עליו מתוספת ההיא, נתתקן לכל יחיד ויחיד קדושת תרגום.

קיח) וְאִי תִימָא הָא וכו': ואם תאמר הרי יש בה גם קדושת לשון הקודש. זה הוא בשביל הצבור, שיתקדשו כולם בכלל עם תוספת קדושה ההיא. ומשום שיחיד אין לו רשות לאומרה בלשון הקודש ולהתקדש יחיד, התקינו

מאמר

מקרא, אסורה ביחיד, רק ברבים, דהיינו עשרה. וקדושה בלשון תרגום, אסורה היא ברבים, ואין לאומרה אלא ביחיד לעולם. אחד תרגום למדנו ולא שנים או יותר. והטעם הוא, כי תרגום באה למעט, וכך צריך להיות. ולשון הקודש באה לרבות וכך צריך להיות. כי מעלים בקודש ואין מורידים. ובתרגום מורידים ולא מעלים, אחד למדנו, ולא יותר, כי אין מעלים כלל.

קטז) קְדוּשָׁה דָא קְדוּשָׁתָא וכו': קדושה זו שבברכת יוצר, איננה סיפור דברים בעלמא, אלא היא קדושה שמתקדשת השכינה וכל המרכבות שלה, כדי להתתקן לפני מלך העליון ומשום שהיא קדושת עולם התחתון, שהיא המלכות, היא נאמרת מיושב ולא בעמידה, קדושה האחרת שאומרים בחזרת התפלה, היא קדושה של עולם העליון, שהוא ז"א, ומשום זה נאמרת בעמידה, כדי להמשיך הקדושה (דפו"י דף קל"ב ע"ב דף קל"ג ע"א)

חולקיהון ד'ישראל, דקא מתקדשי בקדושי עלאי, בגין דאינון דבקיין לעילא, דכתיב ^מ ואתם הדבקים בני' אלהיכם חיים כלכם היום. קיט) כתיב ^נ הנה נא ידעתי כי איש אלהים קדוש הוא עובר וגו', וכתיב נעשה נא עלית קיר קטנה וגו', בהאי קרא אית לן סמך בעלמא ^ז לסדורא דצלותא. הנה נא ידעתי, דא איהו רעותא ^פ דאצטריף בר נש לשואה בגויה ^י בצלותא. פי איש אלהים קדוש הוא, דא איהו עלמא עלאה, דאיהו יתיב על ^י פורסי יקריה, וכל קדושאן נפקין מגיה, ואיהו מקדש לכלהו עלמין. עובר עלינו תמיד, מההוא קדושה דאיהו מקדש לכל עלמין לעילא, איהו מקדש לן בהאי עלמא. דהא לית קדושה לעילא, אלא אי אית קדושה לתתא, כד"א ^ס ונקדשתי בתוך בני ישראל.

קכ) והואיל וכף הוא, נעשה נא עלית קיר קטנה, דא איהו סדורא דתקונא דשכינתא, דאיהי עלית קיר, כד"א ^ט ויסב חזקיהו פניו אל הקיר. קטנה: בגין דאיהי זעירא, כד"א ^י עיר קטנה. ונשים לו שם בתקונא דא דאגן מתקנין, ובסדורא דילן בשירין ותושבתן ובצלותא, ^י אגן מתקנין לגביה, לנתיחא דיליה. מטה ושלחן וכסא ומנורה. ארבע אלין, פלהו בשכינתא אינון. ואיהי ^א בכל תקונין אלין מתתקנין, לגבי עלמא עלאה בסדורא דאגן מסדרין.

חלופי גרסאות

צ לא גרסינן לסדורא דצלותא. ק דבי' ולא גרסינן דאצטריף. ר ל"ג בצלותא. ש כורסא דיקריה. ת מוסיף ובתקונא דא אגן. א מוסיף כלא וכל.

מסורת הוזהר

מ) (דברים ד) ב"ב קו צ"א. ו) (מלכים ב ד) בשלח ב אות ד טו) (ויקרא כב) לעיל אות נו צ"מ. ז) (ישעיה לח) בשלח ב צ"ה. ט) (קהלת ט) ח"ג סח: ז"ח מח ט"א שכ"ג ע ט"א שמ"א שני"א ט"ב שי"ז עא ט"א שמ"ב פ ט"ג של"ז שמ"ח ט"ד ש"ד ש"י שט"ז שפ"ג

הסולם

מטה שלחן כסא ומנורה

היינו שמקדושה ההיא, שמקדש לכל העולמות למעלה, הוא מקדש אותנו בעולם הזה. כי אין קדושה למעלה, אלא אם יש קדושה למטה. כמש"א, ונקדשתי בתוך בני ישראל. קכ) והואיל כך הוא וכו': ומשום שכך הוא, נעשה נא עלית קיר קטנה, זה הוא סדר של תקון השכינה, שהיא נקראת עלית קיר, כמש"א, ויסב חזקיה פניו אל הקיר. קטנה, משום שהיא קטנה, כמש"א עיר קטנה, ונשים לו שם, על ידי תקון הזה שאנו מתקנים ובסדר שלנו בשירות ובתשבחות ובתפלה, אנו מתקנים לו, לז"א, לנחת שלו מטה ושלחן וכסא ומנורה, ארבעה אלו הם כולם בשכינה, שהיא מתתקנת בכל תקונים האלו אל עולם העליון. שווא ז"א. בסדר שאנו מסדרים.

מאמר

התקינו אותה בלשון תרגום, שהוא בשביל היחיד, שיתקדש כל אחד ואחד בתוספת ההיא, להמשיך עליו יותר קדושה. אשרי חלקם של ישראל שמתקדשים בקדושות עליונות, משום שהם דבקים למעלה, שכתוב, ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כלכם היום.

מאמר מטה שלחן כסא ומנורה

קיט) כתיב הנה נא וכו': כתוב, הנה נא ידעתי כי איש אלקים קדוש הוא עובר וגו'. וכתוב, נעשה נא עלית קיר קטנה וגו'. במקרא הזה יש לנו סמך קל לסדר התפלה הנה נא ידעתי, זה הוא הרצון, שהאדם צריך לשום בו בתוך התפלה. כי איש אלקים קדוש הוא, זה הוא עולם העליון, דהיינו ז"א. היושב על כסא כבודו, וכל הקדושות יוצאות ממנו, והוא מקדש לכל העולמות. עובר עלינו תמיד,

(דפו"י דף קלי"ג ע"א)

קכא) בסדורא דצלותא דערבית, ובתקונא דיליה, הא מטה. בסדורא דאינון קרפנין ועלוון, דאנון מסדרין בצפרא ואינון שירין ותושבחות, הא שלחן. ובההוא סדורא דצלותא דמיושב, ובתקונא דק"ש, בההוא יחודא דאנון מתקנין הא פסא. בההוא סדורא דצלותא דמעומד, ובאינון קדושאן, ותוספת קדושה, ובקראן, דאנון מסדרין הא מנורה.

קכב) זכאה איהו בר נש, דדא שוי ברעותיה, לאשלאמא לגבי מאריה בכל יומא, ולא תקנא האי עלית קיר קטנה, ולגבי מאריה ובהני תקונין. דין ודאי קב"ה יהא אושפיזיה בכל יומא. זכאה איהו בהאי עלמא, וזכאה איהו בעלמא דאחי. בגין דאלין ארבע, אינון תקוני דשכינתא, לאתתקנא לגבי בעלה. בארבע תקונין אליו, אתתקנת בשפירא, בחדווא, בחווא, ע"ז דעמא קדישא בכל יומא.

קכג) מטה אתיהיבת ליה ליעקב לאתתקנא, וע"ד יעקב אתקין צלותא דערבית. שלחן אתקין דוד מלכא, באינון שירין ותושבחות דאיהו אתקין, כד"א פני שלחן נגד צוררי. פסא אתקין אברהם, באתקשרותא דיליה, דעביד טיבו ושלמו דנשמתיין לכל בני עלמא, ולית תקונא דכסא, אלא בחסד דאברהם, כד"א והוכן בחסד פסא.

קכד) מנורה אתקין יצחק, דאקדיש שמא דקב"ה לעיניהון דכל עלמא,

מסורת הזהר (תהלים כג) יתרו לג צ"ט. ק) (ישעיה טז) משפטים (ז) וברכאן. ד מוסיף מסדרין לה. ה ל"ג האי עלית קיר קטנה. ו לגביה ול"ג מאריה. ז הני: ל"ג בהני. ח ל"ג יהא. ט מוסיף אושפיזיה לגביה. י ל"ג בחווא. כ תקין. ל באתקשרותיה ול"ג דיליה. מ ל"ג דעביד. נ שלמו. ו ל"ג טיבו. ט חסד. ע ל"ג דאברהם.

הסולם

מאמר
מטה שלחן כסא ומנורה

קכא) בסדורא דצלותא דערבית וכו': בסדר תפלת ערבית ובתקונה, היא מטה. ובסדר הקרבנות והעולות שאנו מסדרים בבוקר, ואלו השירות ותשבחות, הם שלחן. ובסדר ההוא של תפלה דמיושב, ובתקון קריאת שמע ביחוד ההוא שאנו מתקנים, הם כסא. ובסדר ההוא של תפלה דמעומד, ובאלו הקדושות שביוצר ושבחזרת התפלה, ותוספת קדושה, שבובא לציון, והברכות שאנו מסדרים, הם מנורה.

קכב) זכאה איהו בר וכו': אשרי האדם, שמשים זה ברצונו, להשלים אל אדונו בכל יום, ולהתקין עלית קיר קטנה הזו, שהיא השכינה, אל אדונו, באלו התקונים, דמטה שלחן כסא ומנורה, אז ודאי יהיה הקב"ה אורחו בכל יום. אשרי הוא בעולם הזה, ואשרי הוא (דפו"י דף קל"ג ע"א * דף קל"ג ע"ב)

בעולם הבא, משום שאלו ארבע, הם תקוני השכינה להתקין אל בעלה, ז"א. בארבעה תקונים אלו היא מתתקנת ביופי, בשמחה במראה, על ידי עם הקדוש בכל יום.

קכג) מטה אתיהיבת ליה וכו': מטה ניתנה להתקין ליעקב. וע"כ התקין יעקב תפלת ערבית. שלחן התקין דוד המלך על ידי השירות והתשבחות שתקן, כש"א תערוך לפני שלחן נגד צוררי. כסא התקין אברהם בהתקשרות שלו, שעשה חסד ושלמות הנשמות לכל בני העולם. ואין תקון הכסא אלא בחסד של אברהם, כש"א, והוכן בחסד כסא.

קכד) מנורה אתקין יצחק וכו': מנורה התקין יצחק, שהקדיש שמו של הקב"ה לעיני כל העולם והאיר האור של נר העליון, בקדושה ההיא. משום זה, צריכים עם הקדוש לומר ולהשים

וְנִהַר נְהִירוֹ דְּבוּצְיָנָא עֲלָא בְּהֵיא קְדוּשָׁה. בְּגִינֵי כְּפֵי, צְרִיכִין עֲמָא קְדִישָׁא, לומר תְּדִיר וְלִשְׁוֹאָה רְעוּתְהוֹן, לְסִדְרָא לְגַבֵּי עֲלָמָא עֲלָא, דְּאִיהוּ מְאָרִיָּה דְּבִיתָא, אִישׁ הָאֱלֹהִים, מִטָּה וְשִׁלְחֵן וְכֹסָא וּמְנוּרָה, לְמַהוּי שְׁלִימוֹ בְּכָל יוֹמָא, עֵילָא וְתַתָּא. ז

קכה) בְּשַׁעְתָּא דְּקָא מִיַּחְדֵּי יִשְׂרָאֵל, יְחוּדָא דְרָזָא דְשָׁמַע יִשְׂרָאֵל, בְּרְעוּתָא שְׁלִים, כְּדִין נְפָקֵי מְגוֹ סְתִימוֹ דְּעֲלָמָא עֲלָא, חַד נְהִירוֹ, וְהֵהוּא נְהִירוֹ בְּטַשׁ גּוֹ בוּצְיָנָא דְקְרִדְנוּתָא, וְאֶתְפְּלַג לְעֵי נְהוּרִין, וְאִינוּן עֵי וְנְהוּרִין, בְּעֵי עֲנַפִּין דְּאִלְנָא דְחַיֵּי.

קכו) כְּדִין, הֵהוּא אִילְנָא סְלִיק רִיחִין וּבוּסְמִין, וְכָל אִילְנֵי דְגִנְתָּא דְעֵדוֹן, בְּלָהוּ סְלִקִּין רִיחִין, וּמְשַׁבְּחֵן לְמְאָרִיָּהוֹן, דְּהָא כְּדִין אֶתְפַּקְנָת מְטְרוּנִיתָא,

חלופי גרסאות

9 מלכא. צ כאן חסר (ד"א). ק נפקין. ר להטיק. ש והא.

הסולם

שמע ישראל ובשכמל"ו

מוחין לזו"ן, א) זווג דו"ק דמוחין, שפירושו שאע"פ שהם כלולים מהארת חכמה, עם כל זה אינם מקבלים אלא חסדים בלבד. וזווג הזה מכונה משום זה, כְּנִיסָה לְחוּפָה, כמ"ש לְאֵלֵיָּא לְחוּפָה בִּיחודָא חַד. ב) הוא זווג גמור, דג"ר, ששניהם מאירים, הן חכמה והן חסדים, וזה נעשה בתפלת שמונה עשרה, בשים שלום, (כנזכר לעיל אות מ"ה ונתבאר לעיל בהקס"ז דף רמ"ה במראות הסולם אות ט') שאי אפשר שתהיה זווג הג"ר מטרם שיהיה זווג הו"ק דמוחין, ע"ש היטב, וז"ס היחוד של שמע ישראל, שמבאר פה ר"ש, שהוא מוקדם אל הזווג דתפלת שמונה עשרה, כמו חופה שהיא מחויבת להיות קודם הזווג.

והנה שורש המוחין דזו"ן מתחיל מאו"א, דהיינו מבינה, שיצאה לחוץ מראש דא"א, שלולא יציאה זו לא היו מוחין לזו"ן, (כנ"ל בראשית א' דף ז' ד"ה וכבר) ובינה זו, נתקנה הג"ר שבה לאו"א, וז"ס תחתוניות שלה לישסו"ת. ולפיכך, כשאנו רוצים להמשיך מוחין לזו"ן, אנו מחויבים להמשיכם משרשם, דהיינו מאו"א המשפיע לישסו"ת, וישסו"ת לזו"ן ומפרש ר"ש, שכל אלו המדרגות דהיינו או"א המאירים אל ישסו"ת וישסו"ת לזו"ן, מתעוררים בעת אמירת שמע ישראל, וגם הם מרומזים בו כמ"ש לפנינו. וז"ש בְּשַׁעְתָּא דְקָא מִיַּחְדֵּי יִשְׂרָאֵל יְחוּדָא דְרָזָא דְשָׁמַע יִשְׂרָאֵל וכו'. שאז מתעוררת המשכת המוחין משורשם מאו"א, עד ז"א, ועד המלכות.

וע"ד

מאמר

ולהשימ רצונם תמיד לסדר אל עולם העליון, שהוא ז"א, שהוא ארון הבית, איש האלקים, מטה ושלחן וכסא ומנורה, שתהיה שלמות בכל יום, למעלה ולמטה.

מאמר שמע ישראל בשכמל"ו

קכה) בְּשַׁעְתָּא דְקָא מִיַּחְדֵּי וכו': בשעה שישאל מיחדים יחוד הסוד של שמע ישראל ברצון שלם, או יוצא מתוך הסתום של עולם העליון, דהיינו או"א עליון, אור אחד, שהוא שביל דאבא, (כנ"ל משפטים אות תקכ"ח ע"ש) ואור הזה בטש תוך ניצוץ הקשה, שהוא יסוד אמא (כמ"ש שם) ונחלק לע' אורות, שנאצלו מהם המוחין של ישסו"ת, שהם ז"ס תחתונות דאו"א, חג"ת נהי"מ, שכל אחת כלולה מעשר. ואלו ע' אורות האירו בע' ענפים של עץ החיים דהיינו בחג"ת נהי"מ, דז"א, שכל אחת כוללת עשר.

קכו) כְּדִין הֵהוּא אִילְנָא וכו': אז אילן ההוא, שהוא ז"א, מעלה ריחות ובשמים, דהיינו הארת חכמה שנקראת ריח, וכל האילנות שבגן עדן, שהוא המלכות, כולם מעלים ריחות ומשבחים לאדונם, ז"א, כי אז מתתקנת המלכות להכנס לחופה עם בעלה, ז"א. וכל איברים העליונים כולם, שהן הספירות דז"א, מתחברים בחשק אחד וברצון אחד להיות אחד בלא פרוד כלום, ואז מתתקן בעלה, ז"א, אליה, אל המלכות, להכנס לחופה ביחוד אחד להתיחד במלכות.

ביאור הדברים. כי יש ב' זווגים להמשכת

(דפו"י דף קל"ג ע"ב)

לְאֶעְלָא לַחֹפֶה בְּהַדֵּי בְעֵלָה, כָּל אֵינֹן שְׁיִיפִין עֲלָיִן, כְּלָהוּ מִתְמַכְרֵן בְּתִיאֹבְקָא חָדָא, וּבְרַעוּתָא חָדָא, לְמַהוּי חַד בְּלָא פְרוּדָא כְּלָל. וּכְדִין בְּעֵלָה אֶתְמַקְּנָן לְגַבְהָא ^ח לְאֶעְלָא « לַחֹפֶה בְּיַחְדָּא חַד, לְאֶתְיִיחְדָּא בְּמִטְרוֹנִיתָא.

קכז) וְעִיד אָנֹן מְתַעְרֵי לֵיהּ, וְאַמְרִינֵן ^ח שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, אֶתְקִין גְּרַמָּךְ, הָא בְּעֵלִיךְ יִיחֵי לְגַבִּיךְ בְּתַקוּנֹי, וּמִין לְקַבְּלֵךְ. יִי אֱלֹהֵינוּ יִי אֶחָד, בְּיַחְדָּא חָדָא, בְּרַעוּתָא חָדָא, בְּלָא פְרוּדָא, דְּכָל אֵינֹן שְׁיִיפִין כְּלָהוּ בְּאֶתְעֵבִידוּ חַד, וְעֵיילִין בְּחַד תִּיאֹבְקָא.

קכח) גִּינֹן דְּאַמְרֵי יִשְׂרָאֵל יִי אֶחָד בְּאֶתְעֵרוּתָא דְּשִׁית סְטְרִין, כְּדִין כָּל אֵינֹן שִׁית סְטְרִין, אֶתְעֵבִידוּ חַד יְוֵעְאֵלִין בְּחַד תִּיאֹבְקָא, וְרָזָא דָּא הוּא חַד פְּשִׁיטוּ בְּלַחֲדוּדֵי, בְּלָא דְבִקוּתָא אֶחָדָא לְגַבִּיהּ, אֶלָּא אֵיהוּ בְּלַחֲדוּדֵי פְּשִׁיט מְכָלָא, וְאֵיהוּ חַד.

קכט) בְּהֵיא שְׁעָתָא, מְטְרוֹנִיתָא מְתַמַּקְנָא וּמְתַקְשָׁטָא, וְעֵיילִין לָהּ שְׁמַשְׁהָא בְּלַחֲשִׁישׁוֹ סְגִי, לְגַבִּי בְּעֵלָה, וְאַמְרֵי בְרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. דָּא אֵיהוּ

חלופי גרסאות
 ת לאעלאה; מוסיף לאעלא לה. א בחופה. ב מתעברן.
 ג שמע ישראל אחד; ישראל אחד. ד ל"ג ועאלין בחד
 תיאובקא. ה וי"ו.

מסורת הזהר
 (ו) (דברים ו) בא סו צ"ס.

שמע ישראל ובשכמל"ו

הסולם

מאמר

חכמה, ^ו שז"ס אחד, עכ"ז רק הימין שולט בו, שהוא הארת החסדים בלבדה.
 קכט) **בההיא שעתא מטרוניתא וכו':**
 בשעה ההיא מתתקנת המלכות, ומתקשטת, דהיינו שמקבלת מוחין מאמא, כנ"ל (בהקטה"ז אות י"ז) דאמא אחיפת לברתא מאנהא וקשיט לה בקישוטהא ע"ש. ומכניסים אותה המשמשים דהיינו העלמות, כמ"ש לפנינו, בחשאי גדול, אל בעלה, ז"א, ואומרים **ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד**, וזה הוא בחשאי, כי כך צריכים להכניסה אל בעלה ז"א. אשרי העם היודעים זה, ומסדרים סדר העליון של האמונה. שהיא המלכות.

פירוש. **בחשאי**, היינו שמסתירים בחינת המלכות עצמה, וכוללים אותה בבחינת ז"א. כי המלכות נבנית מקו שמאל דאמא, ונמצאת עיקר בחינתה היא רק לקבל חכמה משמאל. וכיון שכאן הוא היחוד רק להשפעת החסדים בלבד, נמצא שבחינתה נסתרת בעת הזווג, ונבחן שהמלכות מזדווגת בחשאי, שבחינתה אינה נשמעת, אלא מקבלת ממנו החסדים שז"ס שאנו אומרים ברוך שם כבוד מלכותו בחשאי. כי אנו צריכים להזהר שלא לעורר כלום החכמה הכלולה

קכז) **וע"ד אנן מתערין וכו':** וע"כ אנו מעוררים אותה, את המלכות, ואנו אומרים **שמע ישראל**, היינו המלכות, שישראל נכללים בה, ופירוש, שאנו אומרים אל המלכות, התקן את עצמך, כי בעלך, ז"א יבא אליך עם תקוניו והוא מזומן לנגדך. **ה' אלקינו ה' אחד ה'** זה אבא, אלקינו זו אמא, ה' זה ז"א, כמ"ש לפנינו, והם אחד, דהיינו ביחד אחד, ברצון אחד בלא פרוד, וכל אלו איברים דז"א, דהיינו הספירות שלו, נעשו אחד, ונכנסים בהשתוקקות אחת, דהיינו ביסוד דז"א.

קכח) **כיון דאמרי ישראל וכו':** כיון שאומרים ישראל ה' אחד, הרומו על ז"א, כנ"ל בסמוך, בהתעוררות שש קצוות, שמקבל מאו"א שה"ס ה' אלקינו, מכח שנעשו אחד, כנ"ל. אז כל אלו שש קצוות נעשו אחד, ונכנסים בהשתוקקות אחת, שהוא יסוד. וזה סוד ו', הרומו על ז"א שה"ס התפשטות אחת כמו ה' שהיא קו אחד, בלא דבקות אחרת אליו, דהיינו שהארת החסדים שבימין שולטת בו, ואין שם דבקות מגילוי החכמה שבשמאל. אלא הוא בלבד מתפשט וכלול מכולם, ואפילו משמאל, והוא אחד. כלומר, ^ו אע"פ שכלול גם מהארת (דפו"י דף קל"ג ע"ב) ^ו הארת "ברכת שלום" בסוף הספר

בְּלִחְשׁוֹ, דְּהִכִּי אֶצְטְרִיךְ לְאַעְלֶא לָהּ לְגַבִּי בַעֲלָהּ. וְכַפָּא עִמָּא דִּנְדַעֵי דָא, וּמְסַדְרֵי סְדוּרָא עֲלָא דְמְהִימְנוּתָא.

קל) בְּהֵיא שְׁעָתָא דְאַתְחַבְרוּ בַעֲלָהּ וּמְטְרוּנִיתָא פְּתָדָא, פְּדִין פְּרוּזָא נְפִיק מְסַטְרָא דְדָרוּם, וְאַתְעָרוּ חִילִין וּמְשַׁרְיִין דְגַלִּי רְחִימוּתָא לְגַבִּי מְאֵרִיכוֹן. קלא) פְּדִין אֲתַעֲר חַד מְמָנָא עֲלָא, בּוּא"ל שְׁמִיָּה, רַב מְשַׁרְיִין, וּבִידֵיהּ אֲרַבַּע מְפִתְחָן, דְנָטִיל מְד' סְטְרֵי עֲלָמָא, וְחַד מְפִתְחָא אֲתַרְשִׁים בְּאֵת י', וּמְפִתְחָא יֵאָחֲרָא אֲתַרְשִׁים בְּאֵת ה'. וְחַד מְפִתְחָא אֲתַרְשִׁים בְּאֵת כ'. וְאָנַח לְהוּ תַחֲתוֹת אֵילְנָא דְחַיִּי. אֵינוֹן תַּלְת מְפִתְחָן, דְאַתְרְשִׁימוּ בְתַלְת אֲתוּוֹן אֵלִין, אֲתַעְבְּדוּ חַד.

חלופי גרסאות

ו ואתתא. ו אתעטרו. ו ל"ג שמיא. ו וחד מפתחא. י ל"ג אחרא. כ מוסיף ומפתחא אחרא אתרשים באת ה'. ל אנח לה.

הסולם

שמע ישראל ובשכמל"ו

מאמר

וּא"ל זֹעֵם בְּכ"ל יוֹם. שְׁהוּא מַכַּח הַדִּינִים שֶׁל בּוּא"ל. וְכֵד אֲתַהֲדֵרִין בְּנֵי נִשְׂא בְּתִיּוֹבְתָא שְׁלִימְתָא, דְהֵינּוּ שְׁהֵם מַעֲלִים מִ"ן לז"א, וְהוּא עוֹלָה עִם הַדִּינִים הַלְלוּ שְׁה"ס מִסַּךְ דְחִירְקָא, וּמְכַרְיעַ עַל יְדֵיהֶם בֵּין שְׁנֵי הַקּוּיִן יִמִּין וּשְׂמָאל, שְׁעַל יְדֵי זֶה יוֹצֵאִין הַמוֹחִין בְּבִינָה בְּסוּד תַּלְת נְפִיקֵי מַחַד. וּבּוּא"א, בְּסוּד חַד בְּתַלְת קִימָא (כַּמ"ש לַעֲיִל בְּרֵאשִׁית א' ד' רפ"ז ד"ה תַּלְת ע"ש) וּז"א מִשְׁפִּיעַ אוֹתָם בְּסוּד הַזּוּוּג אֶל הַמַּלְכוּת כַּמ"ש כָּאן, נִמְצָא עֵתָה שְׁהַדִּינִים נִתְהַפְּכוּ וְנַעֲשׂוּ לְזַכּוּיּוֹת גְּדוּלוֹת, שְׁלוּלָא הַדִּינִים לֹא הִיָּה ז"א יִכּוֹל לְהַכְרִיעַ בֵּין הַקּוּיִן יִמִּין וּשְׂמָאל, וְלֹא הִיָּה מוֹחִין לֹא בְּבִינָה וְלֹא בּוּא"א, וְלֹא הִיָּה זוּוּג בֵּין ז"א לַמַּלְכוּת. וּז"ש שֵׁם, וְכֵד אֲתַהֲדֵרוּ בְּנֵי נִשְׂא בְּתִיּוֹבְתָא שְׁלִימְתָא אֲתַהֲדֵר שְׁמִיָּה רַפְא"ל, שְׁנִתְהַפֵּךְ שְׁמוֹ שֶׁל הַמַּלְאָךְ בּוּאֵל לְשֵׁם רַפְא"ל, מִטַּעַם, דְהֵא אֲסוּוֹתָא אֲזוּדְמָן לְהוּ מְהֵוּא דִּינָא קְשִׁיא. כִּי נַעֲשׂוּ לְגוֹרְמֵי מוֹחִין, וְלְגוֹרְמֵי זוּוּג לז"א וּמַלְכוּת. כַּמְבֹאֵר.

הַכּוֹלָה כַּחֲסִדִים הֵהֵם דּוּ"א, שְׁהוּא בְּחִינַת הַמַּלְכוּת, אֲלֵא לְעוֹרֵר הַמַּשְׁכַּח חַסִּדִים בְּלַבַּד. קל) בְּהֵיא שְׁעָתָא דְאַתְחַבְרוּ וְכוּ': בְּשַׁעֲהָ הֵיאָה שְׁמַתְחַבְרִים בַּעֲלָהּ שֶׁל הַמַּלְכָּה, שְׁהוּא ז"א, וְהַמַּלְכָּה כַּאֲחַד, יוֹצֵא אוֹ כְרוּז מִצַּד דָרוּם, שְׁהוּא חַסִּד, הַתְעוֹרְרוּ חִילוֹת וּמַחֲנוּת, אוֹתָם שְׁגִילוּי הָאֵהָבָה אֶל אֲדוּנָם. דְהֵינּוּ אוֹתָם שֶׁגִּרְמוּ לְזוּוּג הַזֶּה.

קלא) כְּדִין אֲתַעֲר חַד וְכוּ': אוֹ הַתְעוֹרֵר מְמוֹנָה אֶחָד עֲלִיּוֹן, וּשְׁמוֹ בּוּא"ל, שֶׁר הַמַּחֲנוּת, וּבִידוֹ אֲרַבְעָה מְפִתְחוֹת מִמְּקַבֵּל מֵאַרְבַּע רוּחוֹת הָעוֹלָם, חוּ"ג תו"מ. אֲשֶׁר מִפְתַּח אֶחָד נִרְשַׁם בְּאוֹת י' וּמִפְתַּח אֶחָד נִרְשַׁם בְּאוֹת ה', וּמִפְתַּח אֶחָד נִרְשַׁם בְּאוֹת ו', וּמִנִּיחָם תַּחַת עֵץ הַחַיִּים, שְׁהוּא ז"א, אֶלּוּ ג' מִפְתְּחוֹת. שְׁנִרְשַׁמוּ כְּג' אוֹתִיּוֹת אֶלּוּ, נַעֲשׂוּ אֶחָד. וְכִיּוֹן שְׁנַעֲשׂוּ אֶחָד, מִפְתַּח הֵוּא הָאֲחֵר, שְׁהוּא ד' אַחְרוּנָה, עוֹלָה וְעוֹמֵד וּמִתְחַבֵּר בְּמִפְתַּח הָאֲחֵר הַכּוֹלֵל ג' מִפְתְּחוֹת וְכֹל אֶלּוּ הַמַּחֲנוּת וְהַצְּבָאוֹת נִכְנָסִים לְאֶלּוּ ב' מִפְתְּחוֹת תוֹךְ הַגֵּן, שְׁהֵם ו"ה, וְכוֹלָם מִיחַדִּים כַּמוֹ לְמַטֵּה. דְהֵינּוּ כַּמוֹ יִשְׂרָאֵל.

וְזֶה אֲמָרוּ כָּאן, בְּהֵיאָה שְׁעָתָא דְאַתְחַבְרוּ וְכוּ' אֲתַעֲרוּ חִילִין וּמְשַׁרְיִין דְגַלִּי רְחִימוּתָא לְגַבִּי מְאֵרִיכוֹן, שְׁבַשְׁעָה שְׁנַעֲשֵׂה זוּוּג ז"א וּמַלְכוּת, יוֹצֵא הַכְרוּז שִׁתְעוֹרְרוּ אֶלּוּ הַמַּלְאָכִים שְׁגִילוּ אֵהָבָת הַזּוּוּג לְאֲדוּנָם, כְּדִין אֲתַעֲר חַד מְמָנָא עֲלָא בּוּא"ל שְׁמִיָּה, שְׁהוּא הַנוֹשֵׂא לְדִינֵי הַמַּלְכוּת, שְׁכַכַּח הַדִּינִים שְׁלוֹ, עֲלָה ז"א וְהַכְרִיעַ בֵּין ב' הַקּוּיִן יִמִּין וּשְׂמָאל, שְׁעִי"ו יִצְאוּ הַמוֹחִין בְּבִינָה וְזִיא וְנַעֲשֵׂה הַזּוּוּג בֵּין ז"א לַמַּלְכוּת

בִּיאֹר הַדְּבָרִים. הַמַּלְאָךְ בּוּא"ל, הוּא נוֹשֵׂא הַדִּינִים שֶׁל הַמַּלְכוּת, כַּמ"ש בְּזֶהר לְהַלֵּן (ד' קכ"ז אוֹת שפ"ח) וְתַכְלַת שְׁהוּא מַלְכוּת שְׁרִיא בְּדָא וּבְדָא, בְּנַחֲשַׁת שְׁהוּא דִּינִים דּוּ"א, וְכַזְהַב וְכוּ', שְׁהוּא דִּינִים דְּגַבּוּרָה, דְהֵינּוּ הַדִּינִים שֶׁל שְׁלִיטַת קוֹ שְׂמָאל שְׁאִינוּ רּוֹצֵה לְהַתְחַבֵּר עִם הַיִּמִּין. וְדָא אִידּוּ בּוּא"ל, בּוּ א"ל דְכַתִּיב

(דפ"י ד' קל"ג ע"ב)

פִּינּוֹן דְּאַתְעֵבִידוּ חַד, הַהוּא מִפְתָּחָא אַחְרָא, סְלִיק וְקָאִים וְאַתְחַבֵּר בְּהוּא אַחְרָא
 קְלָלָא דְתַלְתָּ, וְכָל אֵינּוֹן מִשְׁרַיִן וְסַיְלִין עֵיילִין לְאֵינּוֹן תְּרִין מִפְתָּחֵן גּוֹ גְּנָפָא
 וְכָלְהוּ מִיַּחְדֵּי פְּגוּוֹנָא דְתַלְתָּא.

קלב) ידן"ד: דא רשימו דאָת י', רישא עלאָה דבשמא קדישא. אלהינו:
 דא איהו רזא דרשימו דאָת ה' עלאָה, אַת תְּנִינָא דְבִשְׁמָא קְדִישָׁא. ידן"ד: דא
 משיכו דאתמשך לתמא, ברזא ״דרשימו דאָת ו״, דאינון תרין ואתנון אתמשכו
 למהוי באתר דא, ואיהו אחד. כל הני תלתא אינון חד, ביחודא חד.

קלג) פינן דכל דא אתעביד יחד ביחודא חד, ואשפתאר כלא ברזא דאָת
 ו' שלים, מרישא דמבועא, ומהיכלא פנימאָה, וְרִית לְאָבָא וְאִמָּא, כְּדִין ״ עֵיילִין
 לְמִטְרוֹנִיתָא בְּהִדְיָה, דְּהָא הִשְׁתָּא אִיהוּ שְׁלִים בְּכָל טִיבּוּ עֲלָאָה, וְנִכִּיל לְאַתְּנָא
 לָהּ, וְלִמְיָהּ לָהּ מְזוֹנָא וְסַפּוּקָא פְּרָקָא יְאוּת. וְכָל אֵינּוֹן שְׁיִפִּין דִּילֵיהּ כְּלָהּ חַד.
 כְּדִין עֵיילִין לָהּ לְגַבְיָהּ, בְּלַחֲשׁוֹ. אָמַאי בְּלַחֲשׁוֹ. בְּגִין דְּלֹא יִתְעַרְבּ זֶר בְּהֵיא
 חֲזוּנָה, כּד"א ״ ובשמתתו לא יתערב זר.

חלופי גרסאות
 ח דרחימו. נ ליג חד. ס מוסיף עיילין לה.

מסורת הוזהר
 (משלי יד).

הסולם

שמע ישראל ובשכמל"ו

מאמר

הקדוש, הרומות לאבא. אלקינו, זה הוא סוד
 הרשימו של אות ה' עליונה שבשם הקדוש
 הרומות לאמא. הויה שניה, זה הוא המשכות
 המוחין מאבא ואמא הנמשכות למטה בסוד
 הרשימו של אות ו' של השם הקדוש, הרומ
 לז"א, כי אלו ב' אותיות י"ה, נמשכות להיות
 במקום הזה, דהיינו ב', שהוא ז"א, והוא אחד,
 שכל אלו השלשה, שהם אבא ואמא וז"א, הם
 אחד ביחוד אחד.

למלכות, ונמצא שהמלאך בואל הוא שגילה
 אהבת הזווג לז"א ומלכות, וע"כ נתעורר אז
 לפי הכרוז, ובידיה ארבע מפתחן דנפיל
 מארבע סטרי עלמא. כי התחתון זוכה באורות
 שגרים לעליון, וכיון שבואל גרם ליציאת
 המוחין בז"א, שהם ג' קוין יה"ו, ולזווג בין
 ז"א למלכות שה"ס ה' אחרונה, על כן זכה גם
 הוא בהם, ומכונים אצלו בשם ארבע מפתחות
 מטעם שהדינים שלו פתחו אותן המוחין וז"ש
 אינון תלת מפתחן דאתרשימו בתלת אתוון
 אליון אתעבידו חד, כי הם ג' הקוין של ז"א,
 ימין שמאל אמצע, המרומזים ביה"ו, וז"א הוא
 אחד. וע"כ הניח אותם תחת עץ החיים, שהוא
 ז"א. ואח"כ מפתחא אחרא סליק וקאים
 ואתחבר בהווא אחרא, כללא דתלת, שה"ס
 ה' אחרונה, שהוא מלכות המתחברת עם ז"א,
 שהוא גרם לזה, וע"כ זכה בהם. וכ"ל אינון
 משריין וכו'. וכל המלאכים הכלולים ונמשכים
 ממלאך בואל, גם הם עולים ומקבלים מוחין
 מב' המפתחות ז"א ומלכות הנ"ל.

קלג) כיון דכל דא וכו': כיון שכל אלו
 נעשו אחד ביחוד אחד, ונשאר הכל בסוד אות
 ו', שכל המוחין נשאר בז"א שה"ס ו', והוא
 שלם מראש המבוע, שהוא אבא, ומהיכל
 הפנימי, שהוא אמא, ויורש לאבא ואמא, אז
 מכניסים אליו המלכה, דהיינו המלכות, כי עתה
 הוא שלם בכל טוב העליון, ויכול להזין אותה
 ולתת לה מזון וכלכלה כראוי. וכל אלו אברים
 שלו, שהן הספירות כולם אחד, ואז מכניסים
 אותה בלחש. למה בלחש. כדי שלא יתערב זר
 בשמחה ההיא, כשי"א ובשמחתו לא יתערב זר.
 כלומר, כדי שלא ימשך הסי"א ליגך מהארת
 הזווג.

קלב) הויה דא רשימו וכו': עתה מפרש
 הזהר, סוד המלות של שמע ישראל. הויה
 ראשונה, זה היא הרשימו של אות י' שבשם
 (דפריי דף קלי"ג ע"ב)

קלד) בִּינן דְּאִיהוּ אֶתְיַחַד לְעִילָא בְּשִׂית סְטָרִין. אִוְף הָכִי אִיְהִי אֶתְיַחַדַּת לְתַמָּא בְּשִׂית סְטָרִין אֶתְרַנִּין. בְּגִין לְמַהֲוִי * אֶחָד לְעִילָא, וְאֶחָד לְתַמָּא, כְּדִ"א ^(ט) יְהִיָּה יְיָ אֶחָד וְשָׁמוּ אֶחָד. אֶחָד לְעִילָא בְּשִׂית סְטָרִין, דְּכַתִּיב ^(א) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד. הָא שִׂית תִּיבִין, לְקַבֵּל שִׂית סְטָרִין. אֶחָד לְתַמָּא בְּשִׂית סְטָרִין, ^(ב) בְּשַׁכְמַלְלוֹ, הָא שִׂית סְטָרִין אֶתְרַנִּין בְּשִׂית תִּיבִין. יְיָ אֶחָד לְעִילָא, וְשָׁמוּ אֶחָד לְתַמָּא.

קלה) וְאִי תִימָא, ^פ הָא כְּתִיב אֶחָד לְעִילָא, וְלְתַמָּא לָא כְּתִיב אֶחָד. וְעַד הוּא אֶחָד, בְּחִלּוּפֵי אֶתְוּוֹן. אֶתְוּוֹן דְּדְכוּרָא לָא מִתְחַלְפִי, אֶתְוּוֹן דְּנוּקְבָא מִתְחַלְפִי, ^ז דְּהָא שְׂבָחָא דְּדְכוּרָא עַל נוּקְבָא. וּבְגִין דְּלָא תְשְׁלוּט עֵין הָרַע, אֲנָן מְחַלְפִי אֶתְוּוֹן, דְּלָא ^ח אֶמְרִינָן אֶחָד בְּאֶתְגַּלְיָא. וּבְזַמְנָא דְּאֶתִי, דִּיתְעַבְר עֵין הָרַע מְעַלְמָא, וְלָא יִתְשְׁלוּט, כְּדִין יִתְקַרֵי אֶחָד בְּאֶתְגַּלְיָא. בְּגִין דְּהַשְׁתָּא דְּהָהוּא סְטָרָא אֶתְרָא אֶתְדַבֵּק בְּהַדָּה, לָאו אִיְהִי אֶחָד, אֲלָא דְּאֲנָן מִיַּחְדִּין לָהּ בְּלַחֲשֵׁוּ, בְּרָזָא דְּאֶתְוּוֹן אֶתְרַנִּין, וְאֶמְרִי וְעַד.

קלו) אֲבָל בְּזַמְנָא דְּאֶתִי, דִּיתְפָּרַשׁ הָהוּא סְטָרָא מִינָהּ, וְיִתְעַבְר מְעַלְמָא, כְּדִין יִתְקַרֵי אֶחָד וְדָא, דְּלָא יְהָא בְּהַדָּה שׁוּתְפּוּ וּדְבִיקוּ אֶתְרָא, כְּדִ"א ^(א) בְּיוֹם הַהוּא יְהִיָּה יְיָ אֶחָד וְשָׁמוּ אֶחָד, בְּאֶתְגַּלְיָא ^ב בְּהַדָּא, וְלָא בְּלַחֲשֵׁוּ, וְלָא בְּרָזָא.

חלופי גרסאות

ע מוסיף הה"ד בשכמל"ו. פ ל"ג הא כתיב. צ ודא. ק אמרן. ר מוסיף תשלוט בהדה. ש בהדייא ולא ברוזא ולא בלחישו; בהדייא ולאכרוזא ולא בלחישו ול"ג ולא ברוזא.

מסורת הוזהר

(ת (זכריה יד) בא נא צ"ט ז"ח כד ט"ב שכ"ו סג ט"א שניא תק"ח קט ט"ד ש"כ קיט ט"א שמ"ב. א) (דברים 1) בא סו צ"ט ב) (זכריה יד) לעיל אות קלד צ"ת.

הסולם

מאמר

שמע ישראל ובכמל"ו הנקבה מתחלפות, שזהו שבח הזכר על הנקבה. וכדי שלא תשלוט עין הרע, שהוא הסטרא אחרא אנו מחליפים האותיות, שאין אנו אומרים אחד בגלוי, אלא ועד. ולעתיד לבא, שהעין הרע יהיה נעבר מעולם ולא תשלוט, אז תהיה נקראת המלכות אחד בגלוי, כי עתה שהסטרא אחרא דבוק עמה, בסוד ורגליה יורדות מות. אינה אחד, אלא שאנו מיחדים אותה בלחש בסוד החילוף של אותיות אחרות, ואומרים ועד, במקום אחד.

קלד) בִּינן דְּאִיהוּ אֶתְיַחַד וְכוּ': כִּינן שהוא, ז"א, נתיחד למעלה בו' קצוות, גם היא, המלכות, נתיחדת למטה בו' קצוות אחרות, שהן חג"ת נה"י של המוחין, כדי להיות אחד למעלה, ואחד למטה. כמש"א, יהיה הויה אחד, דהיינו ז"א, ושמו אחד, דהיינו המלכות שנקראת שם. אחד למעלה בו' קצוות, היינו שכתוב, שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד. הרי הן שש תיבות, כנגד ו' קצוות. ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, הרי הן ו' קצוות אחרות בשש תיבות. ה' אחד למעלה בז"א, ושמו אחד למטה במלכות.

קלו) אֲבָל בְּזַמְנָא דְּאֶתִי וְכוּ': אֲבָל לעתיד לבא. שיפרד הסטרא אחרא ממנה, ויהיה נעבר מן העולם, אז תהיה נקראת המלכות אחד ודאי, שלא תהיה עמה שותפות ודביקות אחרת. כמ"ש, ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד. שגם המלכות הנקראת שמו, תהיה אחד בגלוי עמו, עם ז"א, ולא בלחש, ולא בסוד.

קלה) וְאִי תִימָא הָא וְכוּ': וְאִם תִּמְרָא, הִרִי רַק לְמַעְלָה בּוּז"א, דְּהֵינּוּ בְּשִׁמְעוּ יִשְׂרָאֵל, כְּתוּב אֶחָד, וְלִמְטָה, בְּמַלְכוּת, דְּהֵינּוּ בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, לָא כְּתוּב אֶחָד. וּמְשִׁיב, וְעַד, הוּא אֶחָד בְּחִילוּף הָאוֹתִיּוֹת. כִּי אֶתְחַלְפַת בּוּז"א, וְח' בַּע' וְנַעֲשֶׂה וְעַד אוֹתִיּוֹת אֶחָד, אוֹתִיּוֹת הוֹכֵר אֵינָן מִתְחַלְפּוֹת, אוֹתִיּוֹת

קלז) ועל דא, אַנן מיחדין לה מההוא סטרא אחרא, כמאן דזמין לאחרא למינהו סהיד דיליה. בגין דדא איהו סהיד דילן, וסטרא אחרא לאו איהו סהיד לגבן. ויכדין איהי אתפרישת מההוא סטרא. גיין דאמת, אַנן מעלין לה לחופה א לגבי בעלה, ב מלכא עלאה, ג בכל רעותא ד וכוונא ה דלכא, ועל דא איהו אַחד. קלח) בשעתא דאיהי אמת בעולימתהא, ובעאת לאתפושא מסטרא אחרא, י לא אמת, י אלא כמאן דאנדמנת למחמי ביקרא דמלכא ולא יתיר, והכי מכריזי דידנדמנון למחמי ביקרא דמלכא. כ כד"א ו צאנה וראינה בנות ציון במלך שלמה, י פוקו למחמי ב ביקרא דמלכא, כדין סטרא אחרא לא ניחא ליה למחמי, ואתפרש מינה. גיין דאמת, כל אינון שמשהא, עיילין י לה לחופה בהדי מלכא ב עלאה, בלחישו ברזא. דאלמלא לאו הכי, לא יתפרש מינה ההוא סטרא אחרא ו יתערב ס חדוותא. אכל בזמנא דאחי, דיתפרש מינה ההיא סטרא אחרא, כדין ביום ההוא יהיה יי אַחד ושמו אַחד.

חלופי גרסאות

ת ובג"ד. א בהדי. ב לא גרסינן מלכא. ג אבל. ד ולבא וכוונא. ה מוסיף דלכא דיליה בה. ו ל"ג לא. ז ל"ג אלא. ח למיהו. ט גרס כאן מן כדין עד כיון שבאות זה. י פוק. כ ל"ג ביקרא דמלכא. ל ל"ג לה. מ ל"ג עלאה. נ ויתערבב. ס חדוותה; חדווא.

מסורת זוהר

(ג שיר ג) וארא ב צ"ו.

הסולם

שמע ישראל ובשכמל"ו

קלח) בשעתא דאיהי אמת וכו': בשעה שהיא באה עם העלמות שלה, שהן ז' היכלות דבריאה, ורוצה להפרד מן הס"א, אינה באה, אלא כמי שנודמן לראות בכבוד המלך, ולא יותר, וכך מכריזים, שיזדמנו לראות בכבוד המלך. כמש"א, צאנה וראנה בנות ציון במלך שלמה. דהיינו צאו לראות בכבוד המלך. אז הסטרא אחרא אינו רוצה לראות ונפרד ממנה, מן המלכות. כיון שבאה, כל אלו המשמשים שלה, דהיינו העלמות, מכניסים אותה לחופה עם המלך העליון, שהוא ז"א, בלחש ובסוד, שאם לא כן, לא היה נפרד ממנה הס"א ההוא, והשמחה היתה מתבלבלת. אבל לעתיד לבא, שיפרד ממנה הס"א, אז ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד.

פירוש. כי אין הדינים נעברים מן הנוקבא אלא אחר שראתה המוחין הגדולים שהמשיך ז"א על ידי הדינים שלה. ולפיכך איך תוכל לבא ליחוד עם ז"א כל עוד שלא ראתה והיא עם דינים. וז"ש שאינה באה באמת ליחוד אלא רק לראות כבוד המלך, דהיינו את המוחין שהמשיך ז"א ע"י הדינים שלה, וכיון שראתה זאת מתבטלים הדינים, והס"א נפרד ממנה. ואז מתיחדת עם ז"א בסוד החופה.

כיון

מאמר

קלז) ועל דא אַנן וכו': ועל כן אנו מיחדים אותה עתה להוציאה מסטרא אחרא ההוא, כמי שמזמין אחר שיהיה עד שלו, דהיינו ז"א, שנעשה עד שלה שהיא אַחד. משום שזה, ז"א הוא העד שלנו, והסטרא אחרא אינו עד אצלינו. ואז הוא נפרדת מן הסטרא אחרא. כיון שבאה, ז"א, אנו מעלים אותה לחופה אל בעלה מלך העליון, שהוא ז"א, בכל הרצון וכוונת הלב, וע"כ היא אַחד.

פירוש. כי נתבאר לעיל (באות קל"א) בסולם, בכיבור המלאך בוא"ל, שהמלכות יש לה הדינים דשמאל ושל המסך דחירק הנמצא בחזה דז"א, להיותה מחזה ולמטה שלו. ובדינים אלו נאחו הסטרא אחרא, ואז אינה אַחד, אבל אחר שז"א מעלה אותם הדינים, ומכריע על ידיהם בין הקוין ימין ושמאל ומגלה כל המוחין שבעולמות, כמ"ש שם, הרי הוא מעיד על הדינים הללו, שאינם דינים אלא זכויות גדולות, ונעשתה אַחד כמו ז"א. וז"ש, בגין דדא איהו סהיד דילן, שמעיד שאינם דינים, והסטרא אחרא לאו איהו סהיד לגבן, שאחר שז"א מעיד שאינם דינים, אין הסטרא אחרא נאמן לומר ההיפך. ואינו יכול עוד לינק ממנה. וכדין איהי אתפרישת מההוא סטרא. ונעשית אַחד.

(דפ"י דף קל"ד ע"א)

קלט) בִּיּוֹן דְּעֵאלַת לחופה, וְאִיהִי עֲבָדִי מִלְכָּא, פִּעְלָאָה, פְּדִין אָנִן מִתְּעָרִי חֲדוּהָ צִדְמִינָא וּשְׁמָלָא, כד"א ט וְאֶהְבֵּת אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּגּוֹ'. וְהָיָה אִם שָׁמוּעַ וּגּוֹ'. בְּלֹא דְחִילוֹ כָּלֵל, דְּהָא סְטָרָא אַחְרָא לֹא יִתְקַרֵּב תַּמָּן, וְלִית לִיהּ רִשׁוּ.

קמ) כֹּהֵן, כֹּל זִמְנָא דְּכַעֲאֵן לֹא עֲלֵא לֵהּ לְגַבֵּי מִלְכָּא, לְחֲדוּהָ דְּשְׁמוּשָׁא, אֲצִטְרִיךְ בְּלַחֲשׁוֹ בְּרִזָּא, בְּגִין דְּלֹא יִשְׁתַּכַּח פִּבְרַגְלֵי צַעְדָּהָא, רְמֵז יִדְסִטְרָא בִישָׂא, ט וְלֹא יִתְדַבֵּק בְּהִדְהָ, וְלֹא יִשְׁתַּפְּחוּן ט בְּכַנִּי, רְמֵז פְּסוּל כָּלֵל.

קמא) וְהָכִי אָמַר יַעֲקֹב לְבְנוֹי, שְׁמָא חֵס וְשְׁלוֹם אֵירַע פְּסוּל אֲבַעְרְסִי, פְּדִין אֵינּוּן אָמְרוּ, כְּמָה דְּלִית בְּלַבְדָּה אֲלֵא אַחַד, בִּפְדָּה וְכוּ' לִית לָן דְּבִיקוּ בְּסִטְרָא אַחְרָא כָּלֵל, דְּהָא פְּרִישָׁא הָוָה גִּמְעָרְסָהּ, וְאָנִן דְּבִיחֻדָּא לְגַבֵּי מִלְכָּא עֲלָאָה, וְלִית לָן דְּבִיקוּ כָּלֵל בְּסִטְרָא אַחְרָא, דְּהָא בְּפִרְיִשׁוֹ ט מִסְטְרָא יִאֲחֻדָּא הָוָה רְעוּתָא יִומַחֲשַׁבְתָּא דִּילָן.

קמב) בִּיּוֹן דְּיַדַּע דְּסִטְרָא אַחְרָא לֹא אֲתַדְבֵּק תַּמָּן כָּלֵל פְּדִין עֵאלַת אַתְתָּא, לְגַבֵּי בַעְלָה בְּלַחֲשׁוֹ, בְּרִזָּא ט דִּיחֻדָּא דְּשִׁית סְטָרִין. פְּתַח וְאָמַר, בִּשְׁכַמְלָו ט דְּהָא אִיהִי בְּרִזָּא דְּאַחַד, בַּעוּלִימְתָּהָ, בְּלֹא עֲרֹבּוּכָא כָּלֵל וְלֹא שׁוּתְפוּ דְּסִטְרָא אַחְרָא.

חלופי גרסאות

ע בהדיה דמלכא. פ בחדוה וליג עלאה. צ בימנא ובשמאלא. ק בינ דגלי. ר לסטרא. ש דלא. ת בכנוי. א מוסיף בורעי בערסי; בורעי או בערסי. ב ליג כן; וכו' כד. ג ערסך. ד ביחודא כלל מסטרא אחרא הוינן ברעו ובמחשבה דילן. ה דסטרא. ו מוסיף אחרא הוינן ברעו. ז ובמחשבה. ח ביחודא. ט מוסיף ועד דהא.

מסורת הוזהר

(ד (דברים ו) וארא לב צ"ש.

הסולם

שמע ישראל ובשכמל"ו

דבקות הס"א הנקרא מות, וז"ש, דל"א ישתכח ברגלי צעדהא רמז דספרא בישא. קמא) והכי אמר יעקב וכו': וכך אמר יעקב לבניו, אולי חס ושלום קרה פסול במטתי, אז אמרו בניו, כמו שאין בלבך אלא אחד וכו', (כמ"ש פסחים נ"ו עמוד א'). אין לנו דבקות בסטרא אחרא כלל. כי הוא נפרד ממתתך, ואנו ביחוד למלך העליון, ז"א, ואין לנו דבקות כלל בסטרא אחרא, כי לפרוד מן הס"א היה הרצון והמחשבה שלנו. קמב) כיון דידע דספרא וכו': כיון שידע יעקב, שהסטרא אחרא לא נתדבק שם כלל, אז נכנסה האשה, שהיא מלכות, אל בעלה, ז"א, בלחש, בסוד היחוד של שש קצוות שבשמע ישראל. פתח יעקב ואמר, ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. כי היא בסוד אחד, עם העלמות שלה, בלא עירוב כלל, ובלא שותפות של הסטרא אחרא.

מאמר

קלט) בִּיּוֹן דְּעֵאלַת לחופה וכו': כיון שנכנסה לחופה, והיא עם מלך העליון, שהוא ז"א, אז אנו מעוררים שמחה של המוחין דימין ושמאל, כש"א, ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך וגו', זהו ימין, והיה אם שמוע וגו' זהו שמאל. ובלא יראה כלל מפני הס"א, כי הס"א לא יתקרב שם, ואין לו רשות. קמ) כֹּהֵן, כֹּל זִמְנָא וכו': כלה, שהיא המלכות, כל זמן שרוצים להכניסה אל המלך לשמחת הזווג, צריך להיות בלחש ובסוד, כדי שלא ימצא בצעדי רגליה רמז של צד הרע, ולא יתדבק עמה, ולא ימצא בבנים, דהיינו בישראל למטה, רמז פסול כלל. פירוש. שצריכים להסתיר בחינת עצמה, שהיא המשכת חכמה, שזה נבחן כמו בלחש ובסוד, ולכלול אותה בז"א שתקבל ממנו חסדים. כי כל עוד שלא נשלם התקון הגמור נאמר עליה ורגליה יורדות מות, שיש בסופה

(דפריי דף קלי"ד ע"א)

קמג) ותא חזי, בההיא שעתא, יעקב וכו' הו' בדיוקנא עלאה לתמא כבהרי שכונתא. יעקב הו' ברנא דשית סטרין דעלמא עלאה, ברנא חד. בנוי הו' בדיוקנא דשית סטרין דעלמא תמאה. ואיהו בעא לגלאה לון ההוא קן, פמה דאוקימנא, דאית קן ואית קן, אית קן הימין, ואית קן הימין. קן הימין: דא ימלכות קדישא רנא דמהימנותא רנא דמלכו "דשמיא. קן * הימין: דא ירנא דמלכו "חייבא רנא דסטרא אחרא "דאקרי קן פל בשר. והא אוקימנא.

קמד) פיון דחמא דאסתלקת שכינתא מגיה וכו'. אינון אמרו פמה דלית בלבך אלא אחד, דאנת ברנא דעלמא עלאה, ואיהו אחד. אוף אנו, דאנו ברנא דעלמא תמאה, איהו אחד. ועל דא אדכרו תרי לבבות, רנא דעלמא עלאה, דאיהו לבא דיעקב, "ורנא דעלמא תמאה, דאיהו לבא דכנוי, פדין אעיל לה בלחישו.

קמה) וכמה דאינון אתיחדו רנא דעלמא עלאה באחד, ורנא דעלמא תמאה באחד. אוף הכי אנו צריכין ליחדא עלמא עלאה באחד, וליחדא עלמא תמאה ברנא דאחד. דא בשית סטרין, ודא בשית סטרין. ויגין פה, שית תיבין הקא, ברנא דשית סטרין. ושית תיבין הקא, ברנא דשית סטרין, "י' אחד ושמו אחד. ופאה עדיה וחולקיה מאן דישוי רעותיה להאי, בעלמא דין, ובקעלמא דאתי.

חלופי גרסאות

י לא גרסין שעתא. כ בהריה דשכינתא. ל מלכא; ל"ג מן מלכות עד רוא. מ שמיא. נ מוסיף מלכו חייבא רוא דמלכו אחרא. ס אחרא. ע דאיהו. פ ודא.

מסורת הוזהר

ה) (זכריה יד) לעיל אות קלד צ"ח.

הסולם

שמע ישראל ובשכמל"ו

אלא אחד כי אתה בסוד עולם העליון שהוא אחד, אף אנו, שאנו בסוד עולם התחתון, שהוא מלכות, אין בלבנו אלא אחד. ועל כן נזכרו כאן שני לבבות. דהיינו, כמו שאין בלבך, אין בלבנו, כי סוד עולם העליון, ז"א, הוא לבו של יעקב. וסוד עולם התחתון שהוא מלכות, הוא לבם של הבנים. אז הכניסו אותה את המלכות, בלחש.

קמה) וכמה דאינון אתיחדו וכו': וכמו שהם נתיחדו, עולם העליון בסוד אחד, ועולם התחתון בסוד אחד, אף אנו צריכים ליחד עולם העליון באחד, וליחד עולם התחתון בסוד אחד, זה בו' קצוות, וזה בו' קצוות, ומשום זה, יש שש תיבות כאן בשמע ישראל בסוד ו' קצוות, ושש תבות כאן, בשכמל"ו, בסוד ו' קצוות, והיינו ה' אחד ושמו אחד. אשרי גורלו וחלקו בעולם הזה ובעולם הבא, מי ששם לבו לזה.

מאמר

קמג) ותא חזי בההיא וכו': ובוא וראה בשעה ההיא, היו יעקב ובניו למטה בצורה עליונה עם השכינה. יעקב היה בסוד הו' קצוות של עולם העליון בסוד אחד. דהיינו ז"א. ובניו היו בצורת הו' קצוות של עולם התחתון, דהיינו המלכות. והוא, יעקב, רצה לגלות להם קץ ההוא, שהוא מלכות, דהיינו לעשות היחוד בגלוי ולא בלחש. כמו שהעמדנו שיש קץ ויש קץ, יש קץ הימין, ויש קץ הימין. * קץ הימין זה מלכות הקדושה, סוד האמונה, סוד מלכות שמים. קץ הימין הוא סוד מלכות הרשעה, סוד הס"א שנקרא קץ כל בשר, וכבר העמדנו זה.

קמד) כיון דחמא דאסתלקת וכו': כיון שראה שנסתלקה ממנו השכינה וכו', מחמת שרצה לעשות היחוד בגלוי, דהיינו לגלות את הקץ. אמרו הם, השבטים, כמו שאין בלבך

קמו) רב המנונא סבא אמר ז' ה'כי, דא אתערותא ד'יחודא' שפיר איהו, ו'דרזא ד'כריא דמלתא הא אוקימנא. ומלין אלין זמינן * לאתעתדא קמי עתיק יומין, בלא כסופא כלל.

ה' רעיא מהימנא

קמז) פקודא ללמוד תורה בכל יומא, דאיהי רזא דמהימנותא עלאה, למנדע ארחיה דקב"ה. דכל מאן דאשתדל באורייתא, זכי בהאי עלמא, וזכי בעלמא דאתי, ואשתזיב מכל קטרוגין בישין. בגין דאורייתא רזא דמהימנותא איהי, דמאן דאתעסק בה, אתעסק במהימנותא עלאה, א' קב"ה אשרי שכונתיה בגויה דלא תעדי מגיה.

קמח) מאן דידע מלה דאורייתא, אצטריף למודף אבתריה, ולאולפא ב'האי מלה מגיה, לקיימא רזא דקתיב, מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי. אורייתא אילנא דחיי איהו, למיהב חיינ לכלא. מאן דאתסקף באורייתא, אתסקף באילנא דחיי, כד"א ו' עץ חיים היא למחזיקים בה.

קמט) וכמה רזין עלאין אוקימנא במאן דאשתדל באורייתא, דזכי לאתקשרא באורייתא דלעילא. בהאי עלמא לא שכיף, ולא שכיף בעלמא דאתי, ואפילו בקברא שפנותיה מרחשן אורייתא, כד"א ו' דובב שפתי ישנים. ע"כ.

קנ) פתח ואמר ו' ויקחו לי תרומה, הקא איהו יחודא בכללא תדא.

מסורת הזהר

(ו) (משלי ג) ב"א רכט צ"א. ז' (שיר ז) ח"ב קעו. ח"ג ל"ט. צו. קלה. קפט. ז"ח כח ט"ב ש"ג פה ט"ג ש"ז. (ז) (שמות כה) לעיל אות א צ"א.

חלופי גרסאות

צ באתערותא וליג הכי דא. ק ושפיר. ר ורזא. ש לאתערא. ת תוספתא. א ליג קב"ה. ב ההיא. ג בדפוריי כתב והיה כעץ שתול וכו' עד כאלו קיים והגית בו יומם ולילה ומכאן חלך ויקרא רס"ג א' שמע ישראל.

מאמר

הסולם

קמו) רב המנונא סבא אמר רה"ס אמר כך. סדר התעוררות היחוד הזה יפה הוא, שהרי העמדנו סוד בירוורו של הדבר. ודברים אלו עתידים להיות נועדים לפני עתיק יומין, בלא בושה כלל.

רעיא מהימנא

קמז) פקודא ללמוד תורה וכו': מצוה ללמוד, תורה בכל יום, שהוא סוד האמונה העליונה, לדעת דרכיו של הקב"ה, שכל מי שעוסק בתורה, זוכה בעולם הזה, וזוכה בעולם הבא וניצול מכל קטרוגים הרעים. משום שהתורה סוד האמונה היא, ומי שעוסק בה, עוסק באמונה העליונה, והקב"ה משרה שכנתו בתוכו, שלא תסוד ממנו.

קמח) מאן דידע מלה וכו': מי שיודע דבר של תורה, צריכים לרדוף אחריו וללמוד ממנו דבר ההוא, לקיים הסוד שכתוב, מאת

(דפוריי דף קל"ד ע"ב)

שמע ישראל ובשכמל"ו

כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי. התורה היא עץ החיים, לתת חיים לכל מי שמתגבר בתורה, מתגבר בעץ החיים, כמש"א עץ חיים היא למחזיקים בה.

קמט) וכמה רזין עלאין וכו': וכמה סודות עליונים העמדנו כמי שעוסק בתורה, שזוכה להתקשר בתורה העליונה, שהוא ז"א. אינו שוקט ממנה בעולם הזה, ואינו שוקט לעולם הבא, ואפילו בקבר שפתיו דובכות תורה, כש"א דובב שפתי ישנים.

מאמר ויקחו לי תרומה

קנ) פתח ואמר ויקחו וגו': פתח ואמר, ויקחו לי תרומה, כאן הוא היחוד של מעלה, ז"א, ושל מטה, מלכות, בכלל אחד. כי ל"י הוא ז"א, תרומה, היא מלכות. ויקחו תרומה לא כתוב, אלא ויקחו ל"י תרומה, שזה יורה, למעלה ולמטה בכלל אחד בלא פרוד כלל.

עילא ותמא. ויקחו תרומה לא כתיב, אלא ויקחו לי תרומה, עילא ותמא בכלל א
 חדא, בלא פרודא כלל.

קנא) מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי. האי קרא, הכי
 אצטריך ליה למימר, כל איש אשר ידבנו לבו, מאי מאת כל איש. אלא רזא
 הקא לאינון מרי מדין. ופאין אינון צדיקיא, דינעי לשואה רעותא ודלבהון
 לגבי מלכא עלאה קדישא, וכל רעותא ודלבהון לאו איהו לגבי עלמא דא,
 ובכסופא בטלה דיליה. אלא ידעי ומשפדלי לשואה רעותהון ולא תדבקא לעילא,
 בגין לאמשכא רעותא דמאריהון לגבייהו מעילא לתמא.

קנב) ומאן אתר נטלי ההוא רעותא דמאריהון לאמשכא ליה לגבייהו.
 נטלין מאתר חד עלאה קדישא, דמניה נפקין כל רעותין קדישין. ומאן איהו.
 כל איש. דא צדיק, דאתקרי כל, כד"א ויתרון ארץ בכל היא. על פן כל
 פקודי כל ישרתי. איש: כד"א איש צדיק. דא איהו צדיק, מאריה דביתא,
 דרעותיה תדיר לגבי מטרוניתא, כבעלה דרחים לאתתיה כ תדיר. ידבנו לבו
 איהו רחים לה. ולבו דאיהי מטרוניתא דיליה, ידבנו לאתדבקא ביה.

קנג) ואף על גב דרחימו סגי דא בדא, דלא מתפרשן לעלמין, מההוא
 כל איש, מאריה ביתא, מאריה דמטרוניתא, מניה תקחו את תרומתי. ארחה
 דעלמא, מאן דבעי לנסכא אתתיה דבינ מניה איהו קפיד ולא שביק לה.

חלופי גרסאות

ד לא גרסינן ליה. ה מוסיף יקח [תקחו] את תרומתי מאי.
 ו דלהק. ז דלהק. ח דלהק במאריהון. ט מוסיף נטלין
 ליה. י כל איש, כ ותדיר. ל דברחמו.

מסורת הוזהר

ט (קהלת ה) חיי שרה ו צ"ו. י (תהלים קיט). כ (בראשית
 ו) נח א צ"א.

ויקחו לי תרומה

אדון המלכות הנקראת בית. שרצונו תמיד אל
 המטרוניתא, שהיא מלכות, כבעל האוהב את
 אשתו תמיד. ידבנו לבו, פירושו שהוא אוהב
 אותה ולבו, שהוא המטרוניתא שלו דהיינו
 המלכות שנקראת לב. ידבנו להתדבק בו.

קנג) ואף על גב דרחימו וכו': ואע"פ
 שיש להם אהבה גדולה זה בזה, שאינם
 נפרדים לעולם, עכ"ז מן כל איש ההוא, שהוא
 יסוד. בעל הבית, שפירושו בעל המטרוניתא,
 תקחו את תרומתי, שהיא מלכות, מדרך
 העולם, מי שרוצה לקחת מאדם את אשתו,
 הוא מקפיד, ואינו עוזב אותה, אבל הקב"ה
 אינו כן, שכתוב, וזאת התרומה, שהיא כנסת
 ישראל, דהיינו המלכות, אע"פ, שכל האהבה
 שלה היא אליו ואהבה שלו אליה, לוקחים
 אותה ממנו להשרות אותה ביניהם, ממקום
 עליון ההוא שכל אהבה של אשה ובעלה שורה
 שם

הסולם

מאמר

קנא) מאת כל איש וגו': שואל, מקרא
 זה כך היה צריך לומר, כל איש אשר ידבנו
 לבו, מהו מאת כל איש, ומשיב, אלא כאן סוד
 ליושבים על כסא מדין. אשרי הם הצדיקים
 היודעים לשים רצון לבם למלך העליון הקדוש
 וכל רצון לבם אינו לעולם הזה, ולתאוה
 הבטלה שלו, אלא שיודעים ומשתדלים לשים
 רצונם להדבק למעלה, כדי להמשיך רצון
 אדונם אצלם ממעלה למטה.

קנב) ומאן אתר נטלי וכו': ומאיזה
 מקום לוקחים רצון ההוא של אדונם להמשיכו
 אליהם. הם לוקחים ממקום קדוש ועליון אחר,
 שממנו כל הרצונות הקדושים. ומי הוא. הוא
 כל איש, זה צדיק, דהיינו יסוד דז"א הנקרא
 כל כש"א, ויתרון ארץ בכל היא. על כן כל
 פקודי כל ישראל. איש, כש"א איש צדיק זה
 הוא צדיק, אדון הבית, דהיינו יסוד, שהוא
 (דפו"י דף קל"ד ע"ב * דף קל"ה ע"א)

תרומה

אָבֵל קב"ה לאו הָכִי, כְּתִיב וְזֹאת הַתְּרוּמָה, זוּ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, אַע"ג דְּכָל רְחִימוֹ דִּילָהּ לְגַבְיָהּ, וְרְחִימוֹ דִּילְיָהּ לְגַבְיָהּ. מַיְנָה נְטִלִין לָהּ לְאַשְׁרָאָה בִּינְיָהּ, מֵהָהוּא אֲתָר עֲלָאָה, דְּכָל רְחִימוֹ דְּאַתְתָּא וּבְעֲלָהּ שְׂרָא. יִמְתְּמֵן תְּקַחוּ אֶת תְּרוּמָתִי, וּפְאָה חוּלְקִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל, וְנִפְאִין כְּלָהּוּ דְנִכְוּ לָהּ אִי.

קנז) וְזֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאִתְּמָם. וְאִי תִימָא, אִי הָכִי, אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאִתּוֹ מִבְּעֵי לִיָּה מֵאִי מֵאִתְּמָם. מֵמַאת תְּרִין עֲשָׂמְהֵן אֲלִין.

קנה) תו רב פ' ייבא סבא אמר, מאתם: מאת ס', דאיהו רזא דעלקמא עלאה. אַתָּר מְדוּרְיָה דְהָאִי צְדִיק, דְּאִיהוּ אֲתַעֲשֶׂר צִמְמַת ס', וּמִתְּמֵן נְטִיל חִיין, לְאַתְנָא לְעֲלָמִין כְּלָהּ. וְכֹלֵא מְלָה חֲדָא, רְזָא לְחַפְיִמִין אֲתִיְהִיבְתָּ, וּפְאָה חוּלְקִיהוֹן.

קנו) דאע"ג דאינון נטלין קלה, לא יכלין לנטלא לה, אלא ברשו דבעלה, וברעו דיליה, ולמעבד פולחנא דרחימו לגביה, וכדין ברחימו דיליה תקחו את תרומתי. וכל דא, באינון פולחני דצלותא, ותקונא וסדורא דישראל מסדרין בכל יומא. ד"א מאתם, מפללא דשית סטרין עלאין וכלא חד.

קנז) מאתם, מאינון זמני ושבת, וכלא רזא חדא. זקב וקספ ונחשת ותכלת וארגמן ותולעת שני. זקב, וברזא דיומא דראש השנה, דאיהו יומא

חלופי גרסאות

ו ל"ג מן כתיב עד אע"ג. נ תמן. ס מתרין ול"ג מאת. ע דרגין. פ ייסא. צ מעם. ק מוסיף לה הכא. ר ל"ג לנטלא לה. ש בעלה. ת ל"ג ד"א. א מוסיף ד"א מאתם. ב וכלהו. ג מוסיף ותולעת שני ושש ועוים. ד ביומא דרזא.

מסורת הזהר

(7) (שמות כה) לעיל אות ס צ"ג.

הסולם

ויקחו לי תרומה

פירוש. או"א מכונה ס' וישסו"ת מכונה ס' (כנ"ל אות כ"ב) וכשז"א בגדלות, הוא יורש אלו המוחין, ויש לו בראש ב' מיני מוחין אלו דס' ס' ומוסיף ר' ייבא סבא, שמה שצריכים לקחת המלכות מן היסוד, הוא מיסוד הבינה שבראש ז"א, שמשם לוקח בחינת המלכות דג"ר. וע"ז נאמר אשר תקחו מאתם, שהוא אותיות מאת ס'. כמבואר.

קנו) דאע"ג דאינון נטלי וכו': ואע"פ שהם לוקחים אותה, את המלכות, אינם יכולים לקחת אותה אלא ברשות בעלה, ז"א, וברצון שלו, וצריכים לעשות עבודה של אהבה אליו, ואז באהבתו תקחו את תרומתי. שהיא המלכות. וכל זה עושים באלו עבודות של התפלה, והתקון שישראל מסדרים בכל יום. פירוש אחר. מאתם היינו מכלל שש קצוות העליונים דז"א, וע"כ כתוב מאתם לשון רבים.

קנז) מאתם, מאינון זמני וכו': מאלו הזמנים והשבתות תקח אותה, והכל הוא סוד אחד, והם סוד זהב וכסף ונחשת ותכלת וארגמן ורגו'

מאמר

שם, דהיינו יסוד, משם תקחו את תרומתי. אשרי חלקם של ישראל, ואשריהם כולם שזכו לזה.

קנז) וזאת התרומה אשר תקחו מאתם: ואם תאמר, אם כן, אשר תקחו מאתו היה צריך לומר, דהיינו מן היסוד כנ"ל, מהו מאתם. ומשיב, מאת שני שמות אלו, שהם יסוד ומלכות ביחד. כלומר שלא יקח אותה מבחינת עצמה, אלא מבחינת שניהם יחד. וע"כ כתוב מאתם.

קנה) תו, רב ייבא סבא וכו': עוד, ר"ס אמר, מאתם, פירושו מאת ס' שה"ס עולם העליון נה"מ דבינה, הנקראים ישסו"ת, מקום מגורו של אותו צדיק, שהוא יסוד הבינה, שהוא מתעטר מאת ס' שה"ס או"א עלאין שהם חב"ד חג"ת דבינה, (כנ"ל אות כ"ב) שמשם מקבל חיים להזין העולמות כולם. ומן היסוד הזה דבינה, יקבלו התרומה שהיא המלכות. והכל הוא דבר אחד. הסוד ניתן לחכמים, אשרי חלקם.

(דפרי" דף קל"ה ע"א)

דְּזָהָב, הַיּוֹמָא דְדִינָא, וְשִׁלְטָא הֵהוּא סִטְרָא, כּד"א ^מ מִצְפּוֹן זָהָב יֵאֲתָהּ. וְכִסְפָּה, דָּא יוֹם הַכְּפוּרִים, דְּמִתְלַבְּנָן חוֹבֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל כְּתִלְגָּא, כּד"א ^ס אִם יֵהִי חֲטָאִיכֶם כְּשָׁנִים כְּשִׁלְגַּי לְבִינֵנוּ. וְכִתִּיב ^ט כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכְפֹּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם.

קנח) וּנְחָשְׁתָּ. יוֹמֵי דְקָרְבָנִין דְחָג, דְאִינוּן רְתִיכֵי דְעֵמִין עֲכוּ"ם, וְאִינוּן אֶקְרוּן רְזָא דְהָרִי נְחָשְׁתָּ, וּבְגִין כְּדָּ מִתְמַעֲטִין בְּכָל יוֹמָא וְאִזְלִין. וְתַכְלַת, דָּא פִּסְחָא, שׁוֹלְטָנֵי דְרְזָא דְמַהִימְנוּתָא, רְזָא יִדְגוּוֹנָא תְּכָלָא, וּבְגִין דְהִיא תְּכָלָא, לָא שִׁלְטָא עַד דְשָׁצִיאַת וְקִטִּילַת יְכָל בּוֹכְרֵי דְמִצְרָאֵי, כּד"א ^ט וְעֵבֶר יִי' לְנַגְףָּ אֶת מִצְרַיִם. בּג"כ, כָּל גּוֹוִינֵי טְבִין בְּחִלְמָא, בְּרַ מִן תְּכָלָא.

קנט) וְאַרְגָּמֶן, דָּא שְׁבוּעוֹת, רְזָא דְאַרְגָּוֹנָא, דְתוֹרָה שְׁפַכְתְּב דְאִתְהֵיבַת בֵּיהּ, כְּלִילָא ^ח מִתְרִין סִטְרִין, מִימִנָּא וּמִשְׁמָאלָא, כּד"א ^ט מִימִינוּ אֵשׁ דַּת לְמוֹ, וְדָא אִיהוּ אֶרְגָּמֶן. וְתוֹלַעַת שָׁנִי, דָּא אִיהוּ ט"ו בָּבָב, דְבָנוֹת יִשְׂרָאֵל הָווּ נְפַקֵי כְּמֵאֲנֵי מְלַת, כּד"א ^ט הָאֲמָנִים עֲלֵי תוֹלַעַ.

קס) עַד הֵכָא, שִׁית סִטְרִין, מְכָאן וְלֵהֲלֵאָה רְזָא דִי' יְמֵי תְּשׁוּבָהּ. וְשֵׁשׁ, וְעִזִּים, וְעוֹרוֹת אֵילִם מְאָדְמִים. וְעוֹרוֹת תַּחְשִׁים. וְעִצֵּי שְׁטִים. וְשִׁמֶן לְמָאֵר. וּבְשָׂמִים לְשִׁמֶן הַמְּשַׁחָה וְלִקְטוֹרֶת הַסַּמִּים. וְאַבְנֵי שׁוֹהֵם. וְאַבְנֵי מִלּוּאִים. עַד הֵכָא תְּשַׁעָה, לְקַבְּלַת תְּשַׁעָה יוֹמִין וְיוֹם הַכְּפוּרִים אֲשָׁלִים לְעִשְׂרָהּ.

חלופי גרסאות

ח ל"ג יומא דינא. ו דנהורא. ז ל"ג כל בוכרי דמצראי. ח מכל. ט זמנין.

מסורת הזוהר

מ) (איוב לו) וארא טז צ"ה. נ) (ישעיה א) שמות קיד צ"פ. ס) (ויקרא טז) ח"ב קפה: ח"ג טו. סב: סד. טו. סז. סח: טט: קב: רג. רצ: ע) (שמות יב) נח נא צ"א. פ) (דברים לג) ויצא ג צ"ה. צ) (איכה ד).

הסולם

ויקחו לי תרומה

ה' לנגוף את מצרים. משום זה כל הצבעים טובים בחלום, חוץ מתכלת. קנט) וְאַרְגָּמֶן דָּא שְׁבוּעוֹת וְכו': וְאַרְגָּמֶן, הוּא שְׁבוּעוֹת, שְׁה"ס אֶרְגָּמֶן, כִּי תוֹרָה שִׁבְכַת שְׁנִיתָנָה בּוֹ, כְּלוּלָה מִב' צַדִּים, מִימִין וּמִשְׁמָאל, כְּש"א מִימִינוּ אֵשׁ דַּת לְמוֹ. וְזֶה הוּא אֶרְגָּמֶן, שְׁהוּא כְּלוּל מִהֲרַבָּה צִבְעִים. וְתוֹלַעַת שָׁנִי, זֶה הוּא חֲמֵשֶׁה עֶשֶׂר בָּבָב, שְׁבָנוֹת יִשְׂרָאֵל הִיוּ יוֹצְאוֹת אוֹ בְּבַגְדֵי תוֹלַעַ, כְּש"א הָאֲמוֹנִים עֲלֵי תוֹלַעַ. דְהִינּוּ תוֹלַעַת שָׁנִי. קס) עַד הֵכָא שִׁית וְכו': עַד כָּאן כִּנְגַד ו' קְצוּוֹת, דְהִינּוּ זָהָב, כִּסְפָּה, נְחָשְׁתָּ, תַּכְלַת, אֶרְגָּמֶן, וְתוֹלַעַת שָׁנִי. מְכָאן וְלֵהֲלֵאָה הוּא סוּד עֶשְׂרֵת יְמֵי תְּשׁוּבָהּ, שְׁהֵם וְשֵׁשׁ, וְעִזִּים, וְעוֹרוֹת אֵילִם מְאָדְמִים, וְעוֹרוֹת תַּחְשִׁים, וְעִצֵּי שְׁטִים, וְשִׁמֶן לְמָאֵר, וּבְשָׂמִים לְשִׁמֶן הַמְּשַׁחָה וְלִקְטוֹרֶת הַסַּמִּים, וְאַבְנֵי שׁוֹהֵם, וְאַבְנֵי מִלּוּאִים. עַד כָּאן הֵם תְּשַׁעָה כִּנְגַד תְּשַׁעָה יְמִים, וְיוֹם הַכְּפוּרִים מְשָׁלִים לְעִשְׂרָהּ.

מאמר

וגו', זהב, הוא בסוד היום של ראש השנה שהוא יום של זהב, דהיינו יום הדין, וצד ההוא דשמאל שולט, כש"א, מצפון זהב יאתה. וצפון הוא שמאל. וכסף, זה הוא יום הכפורים שעונות ישראל מתלבנים כשלג. כמש"א, אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו. וגם הכסף צבעו לבן. וכתוב, כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם.

קנח) וּנְחָשְׁתָּ יוֹמֵי דְקָרְבָנִין וְכו': וּנְחָשְׁתָּ, הוּא יוֹם שֶׁל קְרַבְנוֹת הַחָג, שְׁהֵם הַמְּרַכְבוֹת שֶׁל עַמִּים עֲכוּ"ם, שְׁאֲנוּ מְקַרְבִּים ע' פְּרִים בַּעֲדָם, וְהֵם נְקָרִים סוּד הָרִי נְחָשְׁתָּ, וּמִשׁוֹם כֵּךְ מִתְמַעֲטִים וְהוֹלְכִים פְּרֵי הַחֹג כְּכָל יוֹם. וְתַכְלַת, זֶה הוּא פִּסְחָא, שְׁאֵו מִמְשַׁלַּת סוּד הָאֲמוֹנָה, דְהִינּוּ הַמְּלֻכוֹת, שְׁהִיא סוּד צִבְעַת תַּכְלַת. וּמִשׁוֹם שְׁהִיא תַּכְלַת, הָרוּחוֹ עַל דִּינֵים, כִּי תַכְלַת, הוּא מְלֻשׁוֹן כְּלִיָּהּ, לָא שִׁלְטָה עַד שְׁכַלְתָּה וְהוֹרָגָה כָּל בְּכוּרֵי מִצְרַיִם. כְּש"א וְעֵבֶר

(דפו"י דף קל"ה ע"א)

תרומה

קסא) ומכל אליו, יאנו נטלין תרומת יי, בכל זמנא וזמנא, בגין לאשראָה עלן. בר"ה אָנו נטלין תרומת יי, ואיהו רזא דר"ה, דאתיא מסטרא דזהב. ביום הכפורים אָנו נטלין לה, ואיהי יום הכפורים דירתא ברמא לאימא. בפכות אָנו נטלין לה, ואיהי סוכה סוככת ואגנית עלן, וכתוב ביום השמיני עצרת תהיה לכם ודא איהי תרומת יי.

קסב) בפסח אופי הכי אָנו נטלין לה, ואיהי פסח. ודא אוקימנא, רזא ודגון דנהורא תכלא. בשבועות אָנו נטלין לה, ואיהי שתי הלחם. וכתוב וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר, ואָנו נטלין מתורה שבכתב, תורה שבעל פה. ט"ו באב, איהו קיימא בחדוה, על בנות ישראל. כל שאר יומין, אינון לתקונא דילה. ועל דא אָנו תקחו מאתם פתיב.

קסג) כגוונא דאינון מתיחדין לעילא בצאחד, אופי הכי איהי, אתיחדת לתתא ברזא דאחד. למחוי עמהון לעילא חד לקבל חד, קודשא בריה הוא אחד לעילא, לא יתיב על כורסייא דיקריה, עד דאייהי אתעבידת ברזא דאחד כגוונא דילה, למחוי אחד באחד. ודא אוקימנא רזא דיי אחד ושמו אחד.

מסורת הזהר
 (כמדבר כט) נח לח צ"ב. (ד) (שמות כ) וארא כד י ל"ג אנו. כ דכתיב וליג מן ואיהי עד וכתוב. ל מפסח. ח איהי וליג מן אופי עד ואיהי. נ ל"ג דגון. ס דכתיב וליג ואיהי שתי הלחם. ע דילה. פ אחיחון. צ ל"ג באחד. ק דאתעבידת וליג דאיהי. ר ל"ג מן ודא עד סוף האות. ש דהוא וליג רזא דה.

חלופי גרסאות

ויקחו לי תרומה
 שבכתב, את התורה שבעל פה, שהיא המלכות. ט"ו באב, היא, המלכות, עומדת בשמחה על בנות ישראל. וכל שאר הימים הם לתקון שלה, של המלכות. וע"כ אשר תקחו מאתם כתוב, לשון רבים.

מאמר כגוונא

קסג) כגוונא דאינון מתיחדין וכו': כמו שהם, הו קצוות דז"א, מתיחדים למעלה, דהיינו מחוזה דז"א ולמעלה, באחד, שפירושו שאין עמהם שותפות דס"א (כנ"ל אות קל"ו) אף היא דהיינו המלכות, מתיחדת למטה דהיינו מחוזה דז"א ולמטה, בסוד אחד, כדי שתהיה עמהם למעלה אחד כנגד אחד, כי הקבי"ה, שהוא ז"א, שהוא אחד למעלה, אינו יושב על כסא כבודו, שהוא המלכות, עד שגם היא נעשית בסוד אחד כמוהו, כדי להיות אחד באחד. והרי העמדנו הסוד, של ה' אחד ושמו אחד. כי ה' הוא ז"א, ושמו, הוא מלכות, והם אחד באחד. (כנ"ל אות קל"ו).

הסולם

מאמר

קסא) ומכל אליו אנו וכו': ומכל אלו אנו לוקחים תרומת ה', דהיינו המלכות, בטו"ה זאת התרומה אשר תקחו מאתם. בכל זמן וזמן, דהיינו בכל החגים, כדי להשרות אותה עלינו. בראש השנה אנו לוקחים תרומת ה', שהיא סוד ראש השנה הבא מצד הזהב, שהוא גבורה, כי המלכות היא גבורה. ביום הכפורים אנו לוקחים אותה, שהיא יום הכפורים, כי הבת, שהיא המלכות, יורשת לאימא שהיא בינה, הנקראת יום הכפורים. בסוכות אנו לוקחים אותה, שהיא סוכה הסוככת ומגנת עלינו. וכתוב, ביום השמיני עצרת תהיה לכם, וזה היא תקומת ה', דהיינו המלכות הנקראת עצרת. קסב) בפסח אופי הכי וכו': בפסח, גם כן, אנו לוקחים אותה, והיא נקראת פסח, והרי העמדנו שהיא סוד צבע של אור התכלת. בשבועות אנו לוקחים אותה, והיא שתי הלחם. וכתוב, במוטן תורה, וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמור, ואנו לוקחים מתורה

קסד) רָזָא דְשַׁבְּתָא, אִיהִי שַׁבְּתָא, י' דְאִתְאַחַדָּא בְרִזָּא * דְאִתְקַדַּד, לְמִשְׁרֵי עֲלָה רָזָא דְאִתְקַדַּד. צְלוֹתָא דְמַעְלֵי שַׁבְּתָא, א' דְהָא אִתְאַחַדְתּוּ כּוּרְסֵיִיא ב' יְקִירָא קְדִישָׁא, בְרִזָּא דְאִתְקַדַּד, וְאִתְפַּקְנַת לְמִשְׁרֵי עֲלָה מְלָכָא קְדִישָׁא עֲלָאָה.

קסה) כּד עֵייל שַׁבְּתָא, אִיהִי אִתְיַחַדְתּוּ וְאִתְפַּרְשַׁת מְסִטְרָא אַחְרָא, וְכָל דִּינִין מִתְעַבְרִין מִינָהּ, י' וְאִיהִי אִשְׁתַּאֲרַת בְּיַחְוָדָא דְנִהִירוּ קְדִישָׁא, וְאִתְעַטְרַת בְּכַמְהָ עֵטְרִין לְגַבֵּי מְלָכָא קְדִישָׁא, וְכָל שׁוּלְטָנֵי רוּגְזִין וּמְאָרֵי דְדִינָא פְּלָהוּ י' עֲרַקִין, וְלִית שׁוּלְטָנוּ אַחְרָא בְּכָלְהוּ עֲלָמִין.

קסו) וְאַנְפָּהָא נְהִירִין בְּנִהִירוּ עֲלָאָה, וְאִתְעַטְרַת לְתַמָּא בְּעַמָּא קְדִישָׁא, וְכָלְהוּ מִתְעַטְרִין בְּנִשְׁמַתִּין חֲדָתִין. כְּדִין שִׁירוּתָא דְצְלוֹתָא, לְבָרְכָא לָהּ בְּחֻדְוָה, בְּנִהִירוּ דְאַנְפִּין, וְלוֹמַר בְּרַכּוּ אֶת יי' הַמְבֹרָךְ. אֶת יי' דִּיִּיקָא, בְּגִין לְמַפְתַּח לְגַבְהָ בְּבָרְכָהּ.

קסז) וְאַסִּיר לְעַמָּא קְדִישָׁא לְמַפְתַּח לְגַבְהָ בְּפִסּוּקָא דְדִינָא, כְּגוֹן וְהוּא רַחוּם וְגו', בְּגִין דְהָא אִתְפַּרְשַׁת מְרִזָּא דְמְסִטְרָא אַחְרָא, וְכָל מְאָרֵי דְדִינִין אִתְפַּרְשׁוּ וְאִתְעַבְרוּ מִינָהּ. וּמֵאֵן דְאִתְעַר הָאֵי לְתַמָּא, גְּרִים לְאִתְעַרָּא הֵכִי לְעֵילָא. וְכַרְסֵיִיא קְדִישָׁא לֹא יְכֻלָּא לְאִתְעַטְרָא בְּעֵטְרָא דְקְדוּשָׁה, דְכָל זְמָנָא דְמִתְעַרֵּי לְתַמָּא אֵינּוּן מְאָרִיהוֹן דְדִינָא, דְהוּוּ מִתְעַבְרִין וְהוּוּ אֲזֵלֵי פְּלָהוּ לְאִתְמַטְרָא גו' נּוֹקְבָא דְעַפְרָא

חלופי גרסאות

ת דאחאחדת. א דאיהי. ב ליג יקרא. ג מוסיף ואיהי מינה ואיהי. ד מעברין; מוסיף ערקין ואתעברו (ואתעבקו) מינה.

הסולם

כגוונא

התפלה לברך אותה בשמחה, בהארת הפנים, ולומר ברכו את ה' המבורך, את בדיוק, שהיא המלכות הנקראת את, כדי להתחיל בברכה אליה.

קסז) וְאַסִּיר לְעַמָּא קְדִישָׁא וכו': ואסור לעם קדוש להתחיל אליה בפסוק של דין, דהיינו והוא רחום וגו', משום שכבר נפרדה מסוד הסטרא אחרא, וכל בעלי הדין נפרדו ונעברו ממנה, ומי שמעורר דין למטה גורם שיתעורר כך למעלה, והכסא הקדוש, שהוא המלכות, אינו יכול להתעטר בעטרת הקדושה, שכל זמן שמעוררים למטה את בעלי הדין, שמקודם לכן היו נעדרים, והיו הולכים כולם להסתתר תוך נקב העפר של תהום הגדול, מכח קדושת השבת, ועתה שעוררו אותם מלמטה, כולם חוזרים לשרות במקומם כמו בחול, ונתרחק על ידיהם מקום הקדוש, שהוא המלכות, הרוצה מנוחה.

מאמר

קסד) רָזָא דְשַׁבְּתָא אִיהִי שַׁבְּתָא וכו': וזה הוא הסוד של שבת, היא, המלכות. נקראת שבת בעת שנתיחדה בסוד אחד, שישרה עליה ז"א, שהוא סוד אחד. וז"ס התפלה של ליל שבת, כי אז נתיחד כסא הכבוד הקדוש, שהוא המלכות, בסוד אחד, ונתתקנת שישרה עליה מלך הקדוש העליון. שהוא ז"א.

קסה) כּד עֵייל שַׁבְּתָא וכו': כאשר נכנס השבת, היא מתיחדת ומתפרדת מסטרא אחרא, וכל הדינים. נעברים ממנה, והיא נשארת ביחוד האור הקדוש, ומתעטרת בכמה עטרות למלך הקדוש. וכל ממשלות הרוגו ובעלי הדין בורחים כולם, ואין ממשלה אחרת בכל העולמות, חוץ ממנה.

קסו) וְאַנְפָּהָא נְהִירִין בְּנִהִירוּ וכו': ופניה, דהיינו הג' שלה, מאירים באור העליון ומתעטרת בעם הקדוש למטה, שכולם מתעטרים ממנה בנשמות חדשות. או תחילת

(דפריי דף קליה ע"א * דף קליה ע"ב)

דתהומא רבא, פלהו תיבינ לאשראה בדיכתייהו ואתרחקת בהו אתר קדישא
דבעאת גיחא.

קסח) ולא תימא דדא איהו בלחודוי, אלא לית אתערותא לעילא לאתערא,
עד דישאל מתערי לתתא, כמה דאוקימנא, דכתיב (בכסה ליום חגנו. ליום
חג לא כתיב, אלא ליום חגנו. וע"ד אסיר לעמא קדישא, דקא מתעטרן בעטרין
קדישין דנשמתין, בגין לאתערא גיחא, דאינון יתערון דינא, אלא פלהו ברעו
ורחימו סגי, דיתערון ברבאן עילא ותתא פחדא.

קסט) ברכו את יי. את דייקא. פדקאמן, דא שבת דמעלי שבתא. ברוך
יי המבורך, דא אפיקו דברכאן ממקורא דסיי, ואתר דנפיק מגיה כל שקיו,
לאשקאה לכלא. ובגין דאיהו מקורא ברזא דאת קיימא, קרינן ליה המבורך,
איהו מבועא דבירא. פיון דמטו תמן, הא ודאי בירא אתמליא, דלא פסקין
מימיו לעלמין.

קע) ועל דא לא אמרינן, ברוך את יי המבורך, אלא ברוך יי, דאלמלא
לא מטי התם נביעו ממקורא עלאה, לא אתמליא בירא כלל, ועל דא המבורך,
אמאי איהו המבורך. בגין דאיהו אשלים ואשקי לעולם ועד. עולם ועד דא
איהו שבת דמעלי שבתא, ואנן תקעין ברבאן באתר דאקרי מבורך. וכיון

מסורת הזהר

(ש) (תהלים פא) וירא קיג צ"א).

חלופי גרסאות

ה ואתרחקת. ו מאתר.

הסולם

מאמר

ברכו את ה' המבורך

ממקור החיים, והמקום שממנו יוצא כל שקוי
להשקות לכל, דהיינו יסוד הבינה. ומשום שהוא
מקור המשפיע בסוד אות הברית, דהיינו ביסוד
דז"א קוראים אותו המבורך, שהוא המבוע
של הבאר, שהיסוד הוא המבוע של מלכות
הנקראת באר. וכיון שהברכות מגיעות שמה,
ליסוד דז"א, הרי ודאי שהבאר מתמלאה,
שאינם נפסקים מימיו לעולם. דהיינו החסדים
הנקראים מים.

קסח) ולא תימא דדא וכו': ולא תאמר,
שזה לבד נתעורר למעלה על ידי התחנותים.
אלא אין התעוררות מתעורר למעלה עד
שישראל מעוררים למטה, כמו שהעמדנו
שכתוב, בכסה ליום חגנו, ליום חג לא כתוב,
אלא ליום חגנו, שהוא משום שקדושת החג
מתעוררת למעלה ע"י ישראל שמקדשים אותו
למטה, וע"כ הוא חגנו. וע"כ אסור לעם קדוש,
המתעטרים בעטרות קדושות של נשמות, כדי
לעורר מנוחה, אסור להם לעורר דין, אלא
כולם יהיו ברצון ואהבה רבה, שיעוררו ברכות
למעלה ולמטה ביחד.

מאמר ברכו את ה' המבורך

קע) ועל דא לא וכו': ועל כן לא נאמר,
ברוך את ה' המבורך, אלא ברוך ה', כי אם
לא היה מגיע שם, ליסוד דז"א, הנביעה ממקור
העליון, מיסוד דבינה, לא היה מתמלאה הבאר
כלל, שהיא המלכות. כי אין המלכות יכולה
לקבל אלא מיסוד דז"א, וע"כ, אומרים
המבורך, שהוא יסוד דז"א, למה הוא מבורך,
הוא משום שהוא משלים ומשקה לעולם ועד,
עולם

קסט) ברכו את ה': את, הוא בדיוק,
שרומם, על המלכות הנקראת את. כמו
שהעמדנו לעיל. את, זהו שבת של כניסת
השבת, דהיינו ליל שבת, שהוא בחינת המלכות
ברכו ה' המבורך, ברוך, הוא מוצא הברכות
(דפו"י דף קל"ה ע"ב)

דְּמַטְאֵן הַתֵּם, כְּלֵהוּ לְעוֹלָם וָעֶד, וְיִוְדָא אִיהוּ בְרוּךְ יי' הַמְּבֹרָךְ. עַד הַכָּא, מְטוֹן בְּרַכָּאן מְעֻלְמָא עֲלָאָה, וְכִלְהוּ לְעוֹלָם וָעֶד, לְאַתְבְּרָכָא וּלְאַתְשַׁקְּאָה, וּלְמַהְוֵי שְׁלִים פְּדָקָא יְאוּת, מְלִיא מְכַל סְטָרִין.

קעא) בְּרוּךְ: דָּא מְקוּרָא עֲלָאָה, דְּכָל בְּרַפְן נְפָקִין מִנֵּיהּ. וְכַד סִיְהָרָא אֲשַׁתְּלִים, קָרִינָן לָהּ הֵכִי לְגַבֵּי תַפְסָא, אָבַל בְּרוּךְ מְקוּרָא עֲלָאָה פְּדָקָא מְרָן. יי': דָּא אֲמַצְעֵי דְכָל סְטָרִין עֲלָאִין. הַמְּבֹרָךְ: דָּא שְׁלֵמָא דְבִיתָא, מְבוּעָא דְבִינָא, לְאַשְׁלֵמָא וּלְאַשְׁקָאָה כְּלָא. לְעוֹלָם וָעֶד: דָּא עֲלֵמָא תַפְסָא, דָּא צְטָרִיךְ לְאַתְבְּרָכָא. וּמִשְׁחָא וּרְבּוּ דְבְרוּךְ יי' וְהַמְּבֹרָךְ, כְּלָא אִיהוּ לְעוֹלָם וָעֶד.

קעב) וְעַל דָּא, בְּרַכָּה דָּא, אֲצְטָרִיכוּ כָּל עַמָּא לְבְּרַכָּא, וּבְמַעְלֵי שְׁפַתָא, בְּרַעוּ דְלָבָא, וּבְחֻדוּהָ בְּעוּ לְמִשְׁרֵי בְּשׂוּרֹתָא בְּבְרַכָּה דָּא, לְאַתְבְּרָכָא הָאִי שְׁפַת דְּמַעְלֵי שְׁפַתָא, מִעַמָּא קַדִּישָׁא פְּדָקָא יְאוּת. בְּהָאִי כְּבְרַכָּה.

קעג) כַּד שְׂרָאן יִשְׂרָאֵל לְבְּרַכָּא, קָלָא אֲזֻלָּא בְּכִלְהוּ רְקִיעִין, דְּמִתְקַדְּשֵׁי בְּקִדּוּשָׁא דְּמַעְלֵי שְׁפַתָא. וְנָפְאִין אֲתוּן עַמָּא קַדִּישָׁא, דְּאַתוּן מְבָרְכֵי וּמְקַדְּשֵׁי לְתַפְסָא, בְּגִין דִּי־תְבָרְכוּן וְיִתְקַדְּשׁוּן לְעֵילָא, כְּמָה מִשְׁרֵינִי * עֲלָאִין קַדִּישִׁין, י נָפְאִין אִינוּן בְּהָאִי עֲלֵמָא, וְנָפְאִין אִינוּן בְּעֵלְמָא דְאַתִּי, וְלֵא מְבָרְכֵי יִשְׂרָאֵל בְּרַכָּה דָּא, עַד

חלופי גרסאות

ז לא גרסינן מן ודא עד לאתברכא. ח מוסיף ועד, מבורך כד"א (בראשית מ"ט) בן פורת. ט ל"ג בברכה. י ליליא; במעלי ליליא שבתא (ד"א). כ ברכו. ל ל"ג מן זכאין עד ולא. מ ברכי.

הסולם

מאמר

ברכו את ה' המבורך

שהוא יסוד דד"א שנקרא שלום, המבוע של הבאר, להשלים ולהשקות הכל. לעולם ועד, זהו עולם התחתון הצריך להתברך, והשמן והגדלות, דהיינו השפע, הנמשך בברוך ה' המבורך, הכל הוא בשביל לעולם ועד. שהוא המלכות.

קעב) ועל דא ברכה וכו': וע"כ ברכה זו צריכים כל העם לברך, ובכניסת השבת, ברצון הלב ובשמחה צריכים להתחיל בהתחלה בברכה הזו, כדי שיתברך שבת הזה של כניסת השבת, שהוא ליל שבת, דהיינו המלכות, מן עם הקדוש כראוי, בברכה הזו.

קעג) כד שראן ישראל וכו': כשמתחילים ישראל לברך, הקול הולך בכל הרקיעים המתקדשים בקדושת כניסת השבת, אשריכם עם קדוש, שאתם מברכים ומקדשים למטה, כדי שיתברכו ויתקדשו למעלה, כמה מחנות עליונים הקדושים, אשריהם בעולם הזה ואשריהם בעולם הבא. ואין ישראל מברכים

עולם ועד, זה הוא שבת של כניסת השבת, דהיינו המלכות, ואנו מביאים הברכות במקום שנקרא מבורך, שהוא יסוד דד"א, וכיון שמיצות שם, כולן נמשכות לעולם ועד, שהוא המלכות, וזה הוא ברוך ה' המבורך, עד כאן. דהיינו עד היסוד דד"א שנקרא מבורך, מגיעות הברכות מעולם העליון, שהוא בינה, וכולן נמשכות לעולם ועד, שהוא המלכות. להתברך ולהישקות ולהיות שלמה כראוי, מלאה מכל הצדדים.

קעא) ברוך דא מקורא וכו': עתה מבאר הזהר סוד כל מלה, מבורך ה' המבורך בפני עצמו, ואומך, ברוך, זהו מקור העליון, שהוא יסוד דבינה, שכל הברכות יוצאות ממנו. וכשהלכנה נשלמת אנו קוראים אותה ג"כ, ברוך, כלפי התחתונים, אבל ברוך שבכאן, הוא מקור העליון כמו שאמרנו. הויה, זהו אמצעי שבכל צדדים העליונים, דהיינו ז"א, שהוא קו אמצעי. המבורך זהו שלום בית, (דפרי" דף קלי"ה ע"ב *) דף קל"ו ע"א)

דמתעטערן בעטריין דנשמתין קדישין פדקאמרון. זכאָה עמא ידופי לון בעלמא דין, למזפי לון לעלמא דאתי.

קעד) בהאי ליליא ן שמושא דחכימין, באלין נשמתין קדישין דמתעטערן בהו, ואע״ג דהא אוקימנא וכלא חד. ובכל אתר דתשפח לחכימין בהאי ן מלה, בסטרא דא, ן ולזמנין בסטרא דא כלא איהו חד, והגי מילי הא אוקימנא אכל בזמנא דא, דמתעטערן פלהו בנשמתין ן ורוחין חדתין יתירין קדישין, פדין איהי ן זמנא דשמושא דלהון, בגין ן דליהוי נגידו לההוא שמושא, בנגידו דקדושה, בניחא עלאה, ויפקון בנייהו קדישין פדקא חזי.

קעה) רזא דא לחכימין אתייהיבת. בשעתא דאתפליג ליליא, בליליא דא, י קב״ה בעי לאעלא ן בגנתא דלעילא. ורזא דא, ביומי דחול קב״ה עאל בגנתא דערן דלתתא, לאשפעשעא עם צדיקיא דשראן תמן. ובשבת, בההוא ליליא דשבתא, ן קב״ה עאל בגנתא דלעילא, פרוזא דמקורא עלאה.

קעו) בגין דביומי דחול, פל נשמתין דצדיקיא פלהו, בגנתא די בארעא שריין. וכד אתקדש יומא במעלי שבתא, פל אינון משריין דמלאכין קדישין די מקנן גו גנתא דלתתא, פלהו סלקן להגי נשמתין, דשריין גו גנתא דלתתא, ן לעאלא לגבי ההוא רקיעא דקימא על גנתא, ומתמן ן אודמנו רתיכין קדישין.

חלופי גרסאות

נ דהכי. ס מוסיף מלת שימוש מיטתו. ע מוסיף ולזמנין עסק בתורה. פ דרוחין. צ ל״ג זמנא. ק דנגידו ול״ג דליהוי. ר וקב״ה. ש לגנתא. ת קב״ה די ברזא דמקורא עלאה עאל בגנתא דלעילא. א ל״ג לעאלא. ב אודמנן רתיכא קדישא דסחרא.

דרך אמת דן עונת ת״ח והוא מע״ש לע״ש.

הסולם

ברכו את ה' המבורך

זה הוא, כי בימות החול הקב״ה נכנס בגן עדן התחתון שבעולם עשיה, להשתעשע עם הצדיקים השורים שם, ובשבת, כלילה ההוא של שבת, הקב״ה נכנס בגן עדן העליון, שבעולם הבריאה, בסוד מקור העליון, שהוא בינה, כי ג' עולמות, בריאה, יצירה, עשיה, הם בחינת בינה ות״ת ומלכות, והבריאה היא בחינת בינה.

קעו) בגין דביומי דחול וכו': משום שבימות החול, כל נשמות הצדיקים כולם, שורים בגן עדן הארץ, וכשנתקדש היום בכניסת השבת, כל אלו המחנות של מלאכים הקדושים הממונים בגן עדן התחתון, כולם מעלים את הנשמות האלו, השורים בגן עדן התחתון, להביאם אל רקיע ההוא העומד על הגן, כי להיותם מעולם עשיה, אין להם רשות לעלות יותר מזה. ומשם, מזדמנים מרכבות קדושות המסבכים כסא הכבוד של המלך.

שהוא

מאמר

מברכים ברכה זו, עד שמתעטרים בעטרות הנשמות הקדושות כמו שאמרנו. אשרי העם שזכו להם בעולם הזה, לזכות להם בעולם הבא.

קעד) בהאי ליליא שמושא וכו': כלילה הזו, הוא תשמיש של החכמים, כשמתעטרים בנשמות הקדושות האלו. ואע״פ שכבר העמדנו זה, הכל אחד. ובכל מקום שתמצא בענין זה לחכמים, פעם בדרך זה ופעם בדרך זה הכל הוא אחד. ודברים אלו כבר העמדנו. אבל בעת הזו שמתעטרים כולם בנשמות ורוחות חדשים קדושים, היתרים על ימות החול, או הוא זמן התשמיש שלהם, כדי שימשיכו לתשמיש הזה המשכה דקדושה במנוחה העליונה, ויצאו בנים קדושים כראוי.

קעה) רזא דא לחכימין וכו': סוד זה ניתן לחכמים. בשעה שנחלק הלילה כלילה זה של שבת, רוצה הקב״ה לכנס לגן העדן. וסוד

(דפריי דף קל״ו ע״א)

דסתראן כורסי יקרא דמלכא, וסלקין לון לכל אינון נשמתין, בגנתא דלעילא. קעז) בינו דאלין רוחין סלקין, גדין רוחין אחרנין קדישין, נחתין, לאתעטרא בהו עמא קדישא. אלין סלקין, ואלין נחתין. קעט) ואי תימא, הא גנתא דבארעא, ביומא דשבתא יתבא בריקנייא בלא נשמתין דצדיקניא. לאו הכי. אלא נשמתין אזלין, ונשמתין אתיין. ^(ח) נשמתין סלקין, ונשמתין נחתין. נשמתין אזלין מגו גנתא, ונשמתין אתיין לגו גנתא. כל אינון נשמתין דצדיקניא, דמתלבנן ביומי דחול, ועד לא עאלו לגו גנתא, בשעתא דאלין נפקין, אלין עאלין וגנתא לא אשפאר בריקנייא. ^(ט) ברזא דלחם הפנים ביום הלקוח.

קעט) ואי תימא, פד אהדרו ביומי דחול. דבמה אתמשכן דוכתי לארפא ופותיא ורומא, בגנתא, ולא אתידע. בגוונא דרזא דארץ הצבי, דהיה אתמשך לכל סטרין ולא אתידע. בגוונא דצבי, דכל מה דאתרבי, משפיה אתרבי לכל סטר, ולא אתידע. ואית במה נשמתין, דבינו דסלקין, תו לא נחתין. קפ) נשמתין סלקין, ונשמתין נחתין, לאתעטרא בהו עמא קדישא. ובמעלי שבתא, גלגולא דנשמתין איהו, אלין אזלין, ואלין אתיין, אלין סלקין ואלין נחתין. מאן חמי במה רתיכין קדישין, די משטטי לכאן ולכאן. בלהו בחדוה, בלהו ^(י) ברעו, באלין נשמתין לאעטרא ולעמא קדישא, לאעטרא לכמה

חלופי גרסאות

ג ואחר. ד כמה. ה ברכו. ו למלא; לעלמא.

דרך אמת הן הנשמות הם בסוד לחם הפנים כמו ששלחן במקדש לא היה פנוי מלחם הפנים ומיד שנלקח ממנו לחם ישן נותן לחם חם במקומו שלא יעמוד השלחן ריקם ממנו רגע א' אף כן הגיע אינו עומד ריקם רגע א' מהנשמות קדושות אלו יוצאות ואלו נכנסות.

הסולם

ברכו את ה' המבורך
 לגיע העליון, נכנסים אלו, לגן עדן התחתון, והגן אינו נשאר ריק, והוא כמו לחם הפנים ביום הלקוח. שמשמיים אחרים במקומם. קעט) ואי תימא כד וכו': ואם תאמר, כשחוזרים הנשמות מגיע העליון לגן עדן התחתון בימות החול, במה מתפשטים המקומות, לאורך ולרוחב ולרום, בתוך הגן, עד שיכיל כולן ואינו ניכר. ומשיב, שהוא כעין ארץ הצבי שהיתה נמשכת לכל הצדדים, ולא היה ניכר. וכמו הצבי, שכל מה שגדל נגדל עמו עורו לכל צד ואינו ניכר. ויש כמה נשמות, שכיון שעולות לגיע העליון, שוב אינן יורדות משם, ונשארות שם גם בימות החול. קפ) נשמתין סלקין ונשמתין וכו': נשמות עולות, ונשמות יורדות, שיתעטר בהן עם הקדוש. ובכניסת השבת, דהיינו טרם שנתקדש היום, יש גלגול של הנשמות, אלו הולכות

מאמר

שהוא בריאה, ומעלים כל אלו הנשמות לגן עדן העליון. שבבריא. קעז) כיון דאלין רוחין וכו': כיון שרוחות האלו עולים, לגיע העליון, אז רוחות אחרים קדושים יורדים לעוה"ז, להתעטר בעם הקדוש, אלו עולים לגיע העליון, ואלו יורדים להתעטר בעם הקדוש. כלומר, כמו שיש עליה לנשמות, שבג"ע, כן יש עליה לעם הקדוש, שמתעטרים בנשמה יתרה. קעט) ואי תימא הא וכו': ואם תאמר, הרי גן עדן הארץ ביום השבת הוא ריק בלא נשמות הצדיקים. אינו כן, אלא נשמות הולכות ונשמות באות, נשמות עולות ונשמות יורדות, נשמות הולכות מן הגן, ונשמות אחרות באות לתוך הגן, כל אלו נשמות הצדיקים, המתלבנות להטהר בימות החול, ועוד לא נכנסו לגן עדן התחתון. בשעה שנשמות אלו יוצאים מגן עדן, (דפו"י דף קל"ז ע"א)

צדיקניא, גנתא דעדן לתתא, עד שענתא דכרוזא קאים, וקארי מקודש מקודש. כדן נייחא ושכיכו לכלא. וחיכי גיהנם בלהו משפככי בדיכתייהו, ואית לון נייחא. ונשמתינ בלהו מתעטרן, אלין לעילא ואלין לתתא. ופאה עמא, דחולקא דא להון.

קפא) בפלגות ליליא דמעלי שבתא, דחכימין מתערין לשמושא דלהון, ההוא רוחא עלאה, דמתעטרן ביה, כד יומא אתקדש, בשעתא דאינון ניימי בערסייהו, ונשמתינ אחרנין דלהון, בעאן לסלקא למחמי ביקרא דמלכא, כדן ההוא רוח עלאה דנחית במעלי שבתא, נטיל ההיא נשמתא, וסלקין לעילא, ואתסתניא נשמתא אתרא בבוסמין דגנתא דעדן, ותמן חמי מה דחמי.

קפב) וכד נחתא לאשראה ברוכתהא בפלגות ליליא, ההיא נשמתא תבאת לדוכתהא. וכעי לאינון חכימין לומר, חד פסוקא דאתערוותא, דההוא רוחא עלאה קדישא דעטרא דשבתא, כגון, רוח יי אלהים עלי יען משח יי, אותי לבשר ענוים וגו'. בלכתם ילכו ובעמדם יעמדו ובהנשאים מעל הארץ וגו', אל אשר יהיה שם הרוח ללכת ילכו וגו'. כגין דמתעטרן ביההוא רוחא, באתערוותא דלהון בחדרה דשמושא, ויהא נגידו דההוא רוח עלאה דשבתא, ביההוא שמושא דמצוה.

חלופי גרסאות

ז ל"ג שכיח. ח דכלא. ט ל"ג ברוכתייהו. י מוסיף מתעטרן ברוכתייהו. כ ל"ג עלאה. ל דאתעטרא בשבתא.

מסורת הוזהר

ת (ישעיה סא). א (יחזקאל א) ח"ג קפא. רכו: ז"ח מ ט"ג ש"ט שי"ח.

דרך אמת ז נשקטים מדין ועונש הגיהנם.

הסולם

מאמר

ברכו את ה' המבורך, או רוח ההוא העליון, ירד בכניסת השבת, לוקח את נשמה ההוא ועולים למעלה והנשמה האחרת מתרחצת בכשמים שבגן עדן, ורואות שם מה שרואות.

קפב) וכד נחתא לאשראה וכו': וכשיורד הרוח לשרות במקומו בחצות לילה, גם נשמה ההיא חוזרת למקומה, וצריכים החכמים לומר פסוק אחד, של התעוררות רוח ההיא העליון הקדוש של עטרת השבת, דהיינו רוח ה' אלקים עלי יען משח ה' אותי לבשר ענוים וגו'. בלכתם ילכו ובעמדם יעמדו ובהנשאים מעל הארץ וגו', אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו וגו'. משום שמתעטרים ברוח ההוא, בהתעוררות שלהם בחדות התשמיש, ויהיה המשכת רוח העליון ההוא של שבת בתשמיש ההוא של מצוה.

הולכות ואלו באות, אלו עולות ואלו יורדות. מי ראה כמה מרכבות קדושות המשוטטות לכאן ולכאן, כולן בשמחה כולן ברצון. נשמות האלו הן לעטר העם הקדוש, לעטר כמה צדיקים בגן עדן למטה, וזה נמשך עד השעה שעומד הכרוז וקורא מקודש מקודש. אז נמצא המנוחה והשקט לכל. והרשעים שבגיהנם, כולם נשקטים במקומם, ויש להם מנוחה. וכל הנשמות מתעטרים, דהיינו שחשיגות ג"ר, אלו למעלה ואלו למטה. אשרי העם שחלק זה להם.

קפא) בפלגות ליליא דמעלי וכו': בחצות לילה של ליל שבת, שהחכמים מתעוררים לתשמיש שלהם, רוח ההוא העליון שנתעטרו בו בעת התקדש היום, הנה בשעה שהם ישנים במטותיהם, ונשמות האחרות שלהם רוצות לעלות ולראות בכבוד המלך,

קפג) רב המנונא סבא, פד הוה סליק מנהרא במעלי שבתא, הוה יתיב רגעא חדא, וזקיף עינוי, והוה חדי, והוה אמר, דהוה יתיב, למחמי חדוה דמלאכי עלאי. אלין סלקין, ואלין נחתין. ובכל מעלי שבתא, יתיב בר נש בעולם הנשמות. ופאה איהו מאן דידע ברזין דמאריה.

קפד) פד נהיר ימא ביומא דשבתא, סליקו דחדוה סליק בכלהו עלמין, בנייחא בחדוה. דגין השמים מספרים כבוד אל ומעשי ידיו מגיד הרקיע. מאן שמים. אלין שמים, דשמא עלאה אתחזי בה, דשמא קדישא אתרשים בהו.

קפה) מספרים, מאי מספרים, אי תימא כמאן דמשפעי ספור דכרים. לאו הכי. אלא דנהרין ונציצין בנציצו דנהורא עלאה, וסלקין בשמא, דכליל בנהירו דשלימו עלאה.

קפו) ומאן איהו ספור. דנציצי בנהירו דשלימו דספר עלאה. ובגין פה, סלקין בשמא שלים, ונהרין בנהירו שלים, ונציצי בנציצו שלים. אינהו מנציצי ונהרי בגרמיהו, מגו נהירו דנציצו דספר עלאה, ונציצי ונהרי לכל סטר וסטר דמתדבקן ביה, דהא מנייהו, מההוא ספירו ונהירו, נהיר כל עזקא ועזקא.

חלופי גרסאות

נ ושמא. נ אתקרי; מוסיף אתקרי אדניי. ס דנקודה. ע כבוד וכבוד.

מסורת הוזהר

(ב (תהילים יט) הקסח"ז קיא צ"ו.

הסולם

השמים מספרים כבוד אל

העליון, ועולים בשם, הכלול בהארת השלימות העליונה, דהיינו בשם הויה. שיש בו י"ה, שהוא שלמות העליון. שהם אבא ואמא.

קפו) ומאן איהו ספור וכו': שואל. מה הוא ספור, שנאמר בהם, השמים מספרים. ומשיב, שמתנוצצים בהארת השלמות של ספר העליון, שהוא אבא. והנמשך מספר נקרא ספור. ומשום זה, עולים בשם שלם, שהוא הויה, ומאירים באור שלם, בקו ימין, ומתנוצצים בהתנוצצות שלמה, בקו שמאל. הם מתנוצצים ומאירים בעצמם מתוך האור של התנוצצות ספר העליון, ומתנוצצים ומאירים לכל צד וצד שמתדבקים בו, כי מהם, מספירות ההוא ומן האור מאיר כל טבעת וטבעת ומתנוצץ בהתנוצצות, דהיינו כל הספירות שבמלכות הנקראות טבעות. משום שביום הזה מתעטרים השמים, שהם ז"א, ועולים בשם הקדוש, הויה, יותר מבשאר הימים.

ומעשה

מאמר

קפג) רב המנונא סבא וכו': רה"ט, כשעלה מן הנהר בכניסת השבת, היה יושב רגע אחד, ונשא עינוי, והיה שמח. והיה אומר שהוא יושב לראות השמחה של מלאכים העליונים, שאלו עולים ואלו יורדים. ובכל עת כניסת השבת, יושב האדם בעולם הנשמות. אשרי הוא מי שידע בסודות אדונו.

מאמר השמים מספרים כבוד אל

קפד) כד נהיר יממא וכו': כשהאיר היום ביום השבת, עלית השמחה עולה בכל העולמות בנחת בחדוה. אז, השמים מספרים כבוד אל ומעשי ידיו מגיד הרקיע. מי הוא שמים. הם שמים אלו, דהיינו ז"א, ששם העליון נראה בהם, שהוא אמא, ושם הקדוש נרשם בהם, שהוא אבא, כלומר, שמים הוא ז"א, שיש בו מוחין דאבא ואמא.

קפה) מספרים, מאי מספרים וכו': שואל. מהו פירושו של מספרים. אם תאמר כמי שמספר ספור דברים, אינו כן. אלא שמאירים ומנוצצים בהתנוצצות של אור (דפריי דף קל"ו ע"ב)

וְנִצִּיץ בְּנִצְצוֹ, בְּגִין דְּבְהָאֵי יוֹמָא מְתַעֲטָרְן שְׁמַיִם, וְסִלְקִין בְּשָׂמָא קַדִּישָׁא, יְתִיר מְשָׁאָר יוֹמִין.

קפז) ומעשה גִּדְיוֹ, הֵהוּא טְלָא עֲלָאָה, דְּנְהִיר מְכָל סְטָרִין גְּנִיזִין, דְּאִיהוּ מְעֵשָׂה גִּדְיוֹ, וְתַקְוָנָא דִּילֵיהּ, דְּמַתְתַּקְנָא בְּיוֹמָא דָּא מְכָל שְׁאָר יוֹמִין.

קפח) מְגִיד הַרְקִיעַ. מְאִי מְגִיד. מְשִׁיף וְנִגִּיד לְתַתָּא, מְרִישָׁא דְּמִלְכָּא, מְלִיא מְכָל סְטָרוֹי. ⁹ הַרְקִיעַ, הֵהוּא רְקִיעַ, דְּאִיהוּ מְבוּעָא דְּבִינְרָא. וְדָא אִיהוּ הֵהוּא נְהַר דְּנִפְיָק מְעַדְן, וְדָא אִיהוּ דְּנִגִּיד וּמְשִׁיף לְתַתָּא, נְגִידוֹ דְּטְלָא עֲלָאָה, ¹⁰ דְּנְהִיר וְנִצִּיץ בְּנִצְצוֹ מְכָל סְטָרִין. וְדָא רְקִיעַ אֲנִגִּיד לֵיהּ בְּמְשִׁיכוֹ דְּרַחֲמִימוֹ וְתִיאֻבְתָּא, לְאַשְׁקָאָה שְׁקִיּוֹ דְּחֻדְוָה, לְמַעְלֵי שְׂבַתָּא.

קפט) וְכֵד ¹¹ נִגִּיד וּמְשִׁיף הֵהוּא טְלָא דְּכְדוּלְחָא, וְכֵלָּא מְלִיא וּשְׁלִימִים בְּאֲתוּוֹי קַדִּישִׁין, בְּכָל אֵינוֹן שְׁבִילִין קַדִּישִׁין. בִּינֵן דְּכֵלָּא אֲתַחְבֵּר בֵּיהּ, אֲתַעְבִּיד בֵּיהּ אֲרַחָא לְאַשְׁקָאָה וּלְכַרְכָּא לְתַתָּא.

קצ) ¹² יוֹם יוֹם: יוֹמָא לְיוֹמָא, וְעֻזְקָא לְעֻזְקָא. הַשְׁתָּא מְשַׁתְּעֵי קָרָא בְּאַרְחַ פְּרֻט, הִיף שְׁמַיִם מְסַפְרִים וּמְתַקְנִין בְּסַפְרֵירוֹ וּבְנִצְצוֹ עֲלָאָה לְהָאֵי פְּבוֹד, וְהִיף נְגִיד וּמְשִׁיף הֵהוּא רְקִיעָא, נְגִידוֹ דְּטְלָא עֲלָאָה. וְאָמַר, יוֹם לְיוֹם יַבִּיעַ אָמַר. יוֹמָא

חלופי גרסאות

9 פ' ל"ג הרקיע. צ ונהיר. ק אנגיד. ר מוסיף כלא נגיד. ש יום ליום יביע אמר להאי כבוד והיך נגיד ומשיך ההוא רקיע נגידו דטלא עלאה יום ליום יומא ליומא ועוקא לעוקא השתא משתעי קרא כארוח פרט היך שמים מספרים ומתתקנין בספירו ובנצצו עלאה להאי כבוד [והיך נגיד ומשיך ההוא רקיע נגידו דטלא עלאה] ואמר.

הסולם

<p>השמים מספרים כבוד אל</p> <p>ונזול טל של ברולח ההוא, מראש ז"א. מתמלא הכל ונשלם באותיות הקדושות, דהיינו בכ"ב אותיות, בכל אלו שבילים הקדושים, פירוש, שהחכמה שבכ"ב שבילים נעלמת ומתלבשת בטל ההוא שהוא חסדים ואז נתמלא מכל, הן מחכמה והן מחסדים, אלא, החכמה בהעלם, והחסדים בגלוי. כיון שהכל נתחבר בו, הן חכמה והן חסדים, נעשה בו ארח להשקות ולברך למטה, למלכות. דהיינו שנתקן בו בחינת מפתחא שנקרא ארח, (כנ"ל ב"א ונ"א ד"ה נחית ע"ש). שדרך בו, משפיע הארת הג"ר אל המלכות.</p> <p>קצ) יום ליום וגו': היינו יום משפיע ליום, וטבעת משפיע לטבעת. שכל ספירה מז"א הנקראת יום וטבעת משפיע לספירה שכנגדה במלכות. כי עתה מדבר הכתוב בדרך פרט, איך השמים, שהוא ז"א, מספרים ומתקנים בספירות ובחכמות עליונה, לכבוד הזה, שהוא המלכות הנקראת כבוד. ואיך מושך ונזול רקיע ההוא נזילה מטל העליון</p>	<p>מאמר</p> <p>קפז) ומעשה ידי: פירושו, טל ההוא העליון המאיר מכל צדדים הנסתרים, שהם מעשי ידיו, של ז"א, ותקון שלו שמתקן בו, ביום הזה, מכל שאר הימים. פירוש, החסדים המכונים טל, נגלו ע"י העלאת מ"ן ממסך דחירק, שהעלה ז"א, וע"כ נקרא הטל, מעשי ידיו.</p> <p>קפח) מגיד הרקיע: שואל, מהו מגיד. ואומר, שפירושו מושך הטל ונזול למטה ליסוד, מן הראש של המלך, דהיינו מן הג"ר שלו, שנקראות ראש ז"א, ומתמלא מכל הצדדים. הרקיע, היינו רקיע ההוא שהוא מבוע של הבאר, דהיינו יסוד המשפיע אל הבאר, שהיא מלכות. וזהו נהר ההוא היוצא מעדן, וזה הוא המושך ונזול למטה נזילת טל העליון, המאיר ומתנוצץ בהתנוצצות מכל הצדדים. ורקיע הזה מושך אותו בהמשכת אהבה והשתוקקות, להשקות שיקוי של שמחה לליל שבת, שהוא המלכות.</p> <p>קפט) וכד נגיד ומשיך וכו': וכשמושך (דפו"י דף קל"ו ע"ב)</p>
--	---

לְיוֹמָא, וְדַרְגָא לְדַרְגָא, ^ח אוּחוּ לְאַתְּבַלְלָא דָא בְּדָא, וּלְאַתְּנַהֲרָא דָא מִן דָּא, מַהֲהוּא סְפִירוּ דְמִנְצָצִי וּמְנַהֲרִי שְׁמַיִם, לְהַאי כְבוֹד. יִבְיַע: כּד״א מִבְּע אֲתַעְבִּיד וּגוֹ'.
^א אוּחוּ לְאַנְהֲרָא דָא מִן דָּא, וּלְאַתְּנַצְצָא דָא מִן דָּא, מַהֲהוּא סְפִירוּ וּנְצִיצוּ.

קצא) אַמְ״ר: כְּלָלָא דְאַתְּוֹן וּשְׁבִילִין דְּנַפְקִין מֵאַבָּא וְאַיְמָא, וְהַהוּא רִישָׁא דְנַפְיָק מְנִיָּהוּ, דְּאִיהוּ בְּרָא בּוּכְרָא, אֶלְפִי: אַבָּא. ^ב וְכֹד אִיהוּ גִסְלִיק וְנַחֲתִית, אֲתַחְפְּרַת מ' בְּהַדִּי א', וְאִיהוּ דֵאָם. ר': רִישָׁא בּוּכְרָא. פִּד מִתְחַבְּרָן אֲתְוֹן כְּלָהוּ, אֲמַר. דָּא נְהִירוּ דְאַבָּא וְאַיְמָא וּבְרָא בּוּכְרָא, ^ה וְנַהֲרִין דָּא וּבְדָא בְּחַבּוּרָא חֲדָא. שְׁלֵטָא בְּיוֹמָא דְשַׁבְּתָא. וְע״ד כְּלָא אֲתַפְּלִיל דָּא בְּדָא, בְּגִין לְמַהּוּי חַד. וּבְגִין כְּפִי אוּחוּ דָּא בְּדָא, הַהוּא אֲמַר שְׁלִיטוּ עַלְאַה, לְמַהּוּי כְּלָא חַד.

קצב) וְכֹד כְּלָ הַאי אֲתַנְגִּיד וְאַתְּמַשֵּׁף לְהַאי רְקִיעַ, כְּדִין אִיהוּ אֲשַׁקִּי וְאַנְהִיר לְתַתָּא, ^ה לְהַאי כְבוֹד אֵל, לְמַעַבְד תּוּלְדִין בְּדִיּוֹקְנָא דְאַיְנוּן ^א שְׁמַיִם, דְּנַהֲרִין לְהַהוּא כְבוֹד ^א אֵל.

קצג) וְלִילָה לְלִילָה יְתוּה דְעַת, כִּתְיַכִּין יִדִּילָה דְאַיְנוּן גּוּפָא דְכְרִסְיָא,

חלופי גרסאות

ת יחו; א אחי. ב ודא; ודאי. ג דסליק. ד ה"א; מוסיף הם אם. ה ונהירו. ו ל"ג בדא. ז אחי. ח ל"ג להאי כבוד אל. ט ל"ג אל. י מוסיף ודא הוא דכתיב ולילה. כ רתיכא. ל מוסיף דילה דא לדא.

הסולם

מאמר

השמים מספרים כבוד אל

האלו הן אמר, שהוא אור של אבא ואמא וכן הבכור, ומאירים זה בזה בחבור אחד. ושולטים ביום השבת. וע"כ הכל נכלל זה בזה כדי להיות אחד, כי ז"א עולה ומלביש את אבא ואמא ומשום זה ממהרים להשפיע זה בזה ג' האותיות של אמר, שהם ממשלה העליונה, כדי להיות הכל אחד.

פירוש. משום שנמשך הארת חכמה מאמא אל ז"א, ע"כ צריך להיות בחפזון, כדי שלא יינקו הקליפות, וכן הוא הדרך בכל מקום שנמשך הארת חכמה. וז"ש, ובגין כך אוּחוּ דָּא בְּדָא וכו' בגין לְמַהּוּי חַד. כי אם יינקו הקליפות משהו, כבר אינם אחד ח"ו. כי אחד פירושו שאין עמו שותפות מצד האחר.

קצב) וכד כָּל הַאי וכו': וכאשר כל זה נמשך ונוזל לרקיע הזה, שהוא יסוד דז"א, אז הוא משקה ומאיר למטה, לכבוד אל הזה, שהוא מלכות, כדי לעשות תולדות בצורות האורות של השמים האלו שהוא ז"א, המאירים לכבוד אל ההוא.

קצג) וְלִילָה לְלִילָה יְתוּה דְעַת: היינו המרכבות שלה, שהם גוף הכסא, שהוא המלכות וכולם נקראים לילות, כש"א אף לילות יסרוני כליותי

העליון. ואומר, יום ליום יביע אמר, יום ליום ומדרגה למדרגה ימהרו לכלול זה בזה, ולהאיר זה מזה, מספירות ההיא שמתנוצצים ומאירים השמים לכבוד הזה, שהוא המלכות. יביע, הוא כמ"ש, מבע אתעביד וגו' שמבע, הוא לשון מהירות, כי תרגומו של, וחש עתידות למו. הוא ומבע דעתיד להון. ויביע, פירושו שממהרים להאיר זה מן זה, ולהתנוצץ זה מזה, מן ספירות והתנוצצות ההיא של ז"א הנקרא שמים.

קצא) אַמְ״ר, כְּלָלָא דְאַתְּוֹן וכו': אמר שבכתוב, יום ליום יביע אמר, פירושו כלל האותיות והשבילים, שהארות אמא נקראות אותיות, והארות אבא נקראות שבילים, היוצאים מאבא ואמא, וראש ההיא, דהיינו הג"ר שנקראות ראש, היוצא מהם, שהוא בן הבכור. דהיינו ז"א הנקרא בן בכור. א', של אמר, רומזת על אבא. וכשהוא עולה ויורד, דהיינו כשמאציל קטנות אמא שאורה עולה ממטה למעלה, וגדלות אמא שאורה יורד ממעלה למטה, אז מתחברת המ' של אמר שהיא אמא, עם הא'. הר' של אמר, רומזת על בן הבכור, שהוא ז"א. כשמתחברים כל אותיות (דפ"י דף קל"ו ע"ב *) דף קל"ו ע"א)

וכָּלְהוּ אַקְרוּן לַיְלֹת, כַּד"א אַף לַיְלֹת יִסְרוּנֵי כְּלִיּוֹתֵי. רְתִיבָא עַלְאָה, אַתְקַרֵי יָמִים, יוֹם לְיוֹם. רְתִיבָא תַמְאָה, אַקְרֵי לַיְלֹת, לַיְלָה לַלַיְלָה.

קַצְד) יְתוּהָ. דַּעַת, יְתוּהָ: יְתוּהָ. יְתוּהָ תוּלְדִין, נְדַאיִנון שְׁמִים. וְאֵי תִימָא, יְתוּהָ לָאו יְתוּהָ. עַתְחָ, כְּתִיב וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁם אֲשֶׁתוֹ חַוָּה, כִּי הָיָה הַיְתָה אִם כָּל חַי. תְּוָה וְיְתוּהָ בְּמִלָּה חַדָּא סְלִקִין. וְעַל דְּאִסְתַּלַּק י', וְעֵייל ו', דְּאִיהוּ בְּדָקָא גְאוֹת, דְּהָא ו' אִיהוּ חֵיין וְדַאי, וְעַל דָּא תְּוָה וְיְתוּהָ, ו' נְטִלָא חֵיין מִן ו'. אוּף הֶכָא, יְתוּהָ, יְתוּהָ.

קַצְה) דַּעַת: דָּא אִיהוּ רְזָא דְשְׁמִים. מַה שְׁמִים שִׁית סְטְרִין, אוּף הֶכָא שִׁית סְטְרִין, בְּאִינוּן תוּלְדִין דְּקָא יְתוּהָ כְּגוֹנוֹנָא דִּילִיהָ, וְעַל דָּא יוֹם לְיוֹם אַתְקַלִּיל בְּדַרְבָּנָא עַלְאָה אַמְ"ר. וְלַיְלָה לַלַיְלָה בְּרְזָא דְדְכוּרָא, דְּקָא נְהִיר לָהּ דְּאִיהוּ בְּשְׁמִים, דַּעַת.

קַצו) וּבְגִין דְּהָאֵי אַמְר רְזָא עַלְאָה אִיהוּ, וְלָא כְּשָׂר אַמְרִין, יְאִהְדֵר קְרָא עַלִּיהָ וְאִמְר, אֵין אַמְר וְאֵין דְּבָרִים, כְּשָׂר אַמְרִין דְּעַלְמָא. אֶלָּא הָאֵי אַמְר, רְזָא עַלְאָה אִיהוּ, בְּדַרְבָּנָא עַלְאִין, דְּלִית תַּפְּן אַמְרִין וְדְבָרִים, וְלָא אֲשַׁתְּמַעוּ,

מסורת הוזהר
 (ג) (תהלים טז) ח"ב ריג: ח"ג קצט. ת"ז ת"ע ככד.
 (ד) (בראשית ג) ת"ז חכ"ב סח: חס"ה צו. ז"ח מט ט"ב ש"ב.
 ח יחיה. נ באינון. ס מוסיף לאו איהו. ע ליג ת"ח.
 פ וחי. צ דא אסתלק. ק דא איהו. ר הנטלא וליג י'.
 מוסיף י' זעירא. ש היא. ת כאינון. א ואמר. ב שמה.
 ג אוהיר; אסהיד.

הסולם

השמים מספרים כבוד אל
 התולדות שהלילה מחיה, שהם כעין הו"ק של
 הז"א. וע"כ יום ליום, נכלל במדרגה העליונה
 אמר, שהיא או"א כנ"ל. ולילה לילה נכללה
 במדרגה העליונה בסוד הזכר שמאיר לה,
 שהוא שמים ודעת, דהיינו ז"א.
 קצו) ובגין דהאי אמר וכו': ומשום
 שאמר הזה הוא סוד עליון, דהיינו אבא ואמא,
 ואינו כשאר אמרות, חוזר הכתוב עליו ואומר,
 אין אמר ואין דברים כשאר אמרות העולם
 אלא אמר הזה הוא סוד עליון במדרגות
 העליונות, שאין שם אמרות ודברים דהיינו
 שהחכמה נעלמת בהם ואינה מאירה, כי הארת
 החכמה מכונה דבור ואינם נשמעים כשאר
 המדרגות שהן בסוד האמונה, שהיא המלכות,
 שהן קול הנשמע, דהיינו שהחכמה נגלית בה,
 אבל אלו, אמר, שהוא או"א. אינם נשמעים
 לעולם. והיינו שכתוב, בל"י נשמע קו"ם
 שפירושו, שהחכמה נעלמת בהם ואינה נשמעת
 כי אין החכמה נגלית אלא במלכות לבדה.
 אבל

מאמר
 כליותי. המרכבה העליונה, שהוא ז"א, הספירות
 שלו נקראות ימים, יום ליום. מרכבה התחתונה,
 שהיא המלכות, נקראות הספירות שלה לילות,
 לילה ללילה.
 קצד) יחזה דעת: יחזה פירושו יחיה,
 שיחיה תולדות מאורות שקבל משמים האלו,
 ואם תאמר שיחזה אין פירושו יחיה, בוא
 וראה, ויקרא האדם שם אשתו חזה כי היא
 היתה אם כל חי. הריי שחזה וחיה עולות בדבר
 אחד, שנסתלקה י' מין חיה, ונכנסה ו' במקומה,
 שהוא כראוי להיות, כי הו' היא חיים בודאי,
 שהו' רומזת על ז"א שהוא עץ החיים, ועל כן
 חזה וחיה, חזה היא עיקר, כי ה' של חיה
 לוקחת חיים מן הו' של חזה, וע"כ נקראת חזה
 ולא חיה. אף כאן, יחזה, פירושו יחיה.
 קצה) דעת, דא איהו וכו': דעת, שבהכתוב
 לילה ללילה יחזה דעת, הוא סוד השמים,
 דהיינו ז"א. מה שמים יש לו ששה קצוות, אף
 כאן, משפיע לילה ללילה ששה קצוות באלו
 (דפ"י דף קל"ז ע"א)

כְּשֶׁאֵר דְּרָגִין דְּאִינוּן רְזָא דְּמַהִימְנוּתָא, דְּאִינוּן קְלָא דְּמִשְׁתַּמַּע, אָבֵל הֵגִי לָא אֲשַׁתְּמַעוּ לְעֵלְמִין, וְהֵיִינוּ דְּכַתִּיב בְּלִי נִשְׁמַע קוֹלָם.

קִצוֹ) אָבֵל בְּכָל הָאָרֶץ יֵצֵא קוֹם, אַע"ג דְּאִינוּן טְמִירִין עֲלָאִין, דְּלָא אֲתִיְדְעוּ לְעֵלְמִין, נְגִידוּ וּמְשִׁיכוּ דְלֵהוֹן, אֲתַמְשְׁףּוּ וְאֲתַנְגִּיד לְתַמָּא. וּבְגִין הַהוּא מְשִׁיכוּ, אִית לֵן מְהִימְנוּתָא שְׁלִימְתָא, בְּהַאי עֲלָמָא, וְכָל בְּנֵי עֲלָמָא מְשַׁתְּעוּ רְזָא דְּמַהִימְנוּתָא דְּקַב"ה, בְּאִינוּן דְּרָגִין, כְּאִילוּ אֲתַגְלִיזִין, וְלָא הֵווּ טְמִירִין וּגְנִיזִין, וְהֵיִינוּ וּבִקְצָה תִּבְל מְלִיָּהִם, מְרִישָׁא דְּעֲלָמָא, עַד סִיפֵי עֲלָמָא מְשַׁתְּעָאן אִינוּן חִפְיָמִי לְבָא, בְּאִינוּן דְּרָגִין גְּנִיזִין, אַע"ג דְּלָא אֲתִיְדְעוּ.

קִצוֹ) אָבֵל בְּמָה אֲשַׁתְּמוּדְעֵן, דְּבְּגִין ה' דְּלִשְׁמַשׁ שֵׁם אֱהֵל בְּהֵם, בְּגִין שְׁמַשָּׁא קְדִישָׁא, דְּאִיהוּ מְשַׁכְּנָא מְאִינוּן דְּרָגִין עֲלָאִין קְדִישִׁין, וְאִיהוּ נְהוּרָא, דְּנִטִּיל בְּל נְהוּרִין גְּנִיזִין, וְהַהוּא מְשִׁיכוּ דְלֵהוֹן, וּבְגִינֵיהּ אֲתַחֲזִי מְהִימְנוּתָא בְּכָל עֲלָמָא.

קִצוֹ) מָאן דְּנִטִּיל לְשַׁמְשָׁא, כְּמָאן דְּנִטִּיל לְכֵלְהוּ דְּרָגִין. בְּגִין דְּשַׁמְשָׁא אִיהוּ אֱהֵל דְּאֲתַקְלִיל וּבְהוֹן, וְנִטִּיל כְּלָא, וְאִיהוּ נְהִיר וְלְכָל אִינוּן גְּוֹנֵי נְהוּרִין לְתַמָּא. וְעַל דָּא וְהוּא כְּתוּב יוֹצֵא מִחֻפְתּוֹ, בְּנְהִירוֹ וּנְצִיצוּ דְּכָל נְהוּרִין גְּנִיזִין, ה' דְּכֵלְהוּ בְּתִיאֻבְתָּא כְּרַעוּתָא שְׁלִים, יְהִי לִיהּ רְעוּתֵיהּ וּנְהִירוֹ דְּלֵהוֹן, כְּמָה דְּלִחְתָּן יֵאֵית רַעוּ וְתִיאֻבְתָּא כ' דְּכֵלְהּ לְמִיָּהֵב לָהּ נְבֻזְבָּנָן וּמִתְנָן. וְעַל דָּא וְהוּא כְּתוּב יוֹצֵא מִחֻפְתּוֹ.

חלופי גרסאות

ד ל"ג בגין. ה לשמש. ו בהם. ז כל; בכל. ח דלחתא. ט בכלהו. י מוסיף אית ליה. כ דכלהו.

הסולם

מאמר

השמים מספרים כבוד אל

השמש הקדוש, שהוא ז"א, הוא משכן לאלו מדרגות העליונות הקדושות של אבא ואמא, והוא אור, שלוקח כל האורות הגנוזים, והמשכה ההיא שלהם, ובשבילו נראה האמונה לכל העולם, שז"א הוא משכן לחכמה שבמדרגות אור"א, וז"א משפיע אותה למלכות שנקראת אמונה, והאמונה נראית בכל העולם. כי החכמה מכונה ראייה.

קִצוֹ) מָאן דְּנִטִּיל לְשַׁמְשָׁא וְכו': מִי שְׁלֻקָּח הַשֶּׁמֶשׁ, הוּא כְּמִי שְׁלֻקָּח כָּל הַמְּדֻרְגוֹת, מִשׁוּם שֶׁהַשֶּׁמֶשׁ הוּא אֵהָל, שְׁכָל הַמְּדֻרְגוֹת נִכְלָלוּ בּוֹ, וְהוּא לֹקֵחַ הַכֹּל, וּמֵאִיר לְכָל אֵלוּ מִיְּמֵי הָאוֹרוֹת לְמַטָּה, אֵל הַמַּלְכוּת, וְעַל כֵּן, וְהוּא כְּתוּב יוֹצֵא מִחֻפְתּוֹ, כֵּהָאוֹרוֹת וְהַתְּנוּצוֹת שֶׁל כָּל הָאוֹרוֹת הַגְּנוּזִים מִכָּל הַמְּדֻרְגוֹת, שְׁכֻלָם נוֹתְנִים לוֹ בַּחֲשֵׁק וּבְרַצוֹן שְׁלֵם אֶת חֻפְצָם וְהָאוֹרוֹת שֶׁלָּהֶם, כְּמוֹ שִׁישׁ לַחֲתוֹן רַצוֹן וְחֲשֵׁק לַתֵּת אֶל הַכֹּל מִנְחוּת וּמִתְנָן. וְעַל כֵּן, וְהוּא כְּתוּב יוֹצֵא מִחֻפְתּוֹ.

קִצוֹ) אַבְרָהָם, בְּכָל הָאָרֶץ יֵצֵא קוֹם: אַע"פ שֶׁהֵם אֹר"א, נִסְתָּרוֹת עֲלִיוּנוֹת, שֶׁלֹּא נוֹדְעוּ לְעוֹלָם, דֵּהֵיִינוּ שְׁאִין הַחֲכָמָה מִתְּגַלֶּה בְּהֵם, עִם כָּל זֶה הַנְּזִילָה וְהַהֲמַשְׁכָּה שֶׁלָּהֶם נִמְשָׁךְ וְנוֹדֵל לְמַטָּה, לְמַלְכוּת שְׁנִקְרָאת אֶרֶץ. כְּלוּמַר, שֶׁהַחֲכָמָה הַנִּסְתָּרָה בְּהֵם נִמְשַׁכֶּת לְמַלְכוּת. וּמִשׁוּם הַמְּשַׁכָּה הַזֶּה, יֵשׁ לָנוּ אֲמוּנָה שְׁלֵמָה בְּעוֹלָם הַזֶּה, דֵּהֵיִינוּ הַמַּלְכוּת בְּהָאֶרֶץ הַחֲכָמָה, שְׁנִקְרָאת אֲמוּנָה שְׁלֵמָה, וְכָל בְּנֵי הָעוֹלָם מְדַבְּרִים בְּסוּד הָאֲמוּנָה שֶׁל הַקְּב"ה, שֶׁהִיא הַמַּלְכוּת. בְּמִדְרַגּוֹת הָאֵלוּ דֵּהֵיִינוּ בְּחֲכָמָה שֶׁל מְדֻרְגוֹת אֹר"א, כְּמוֹ שֶׁהָיוּ מְגוֹלוֹת אֶפְיָלוּ לְמַעְלָה בְּאֹר"א, וְלֹא הָיוּ שֵׁם נִסְתָּרוֹת וּגְנוּזוֹת. וְהֵיִינוּ, וּבִקְצָה תִּבְל מְלִיָּהִם, מִתְּחִילַת הָעוֹלָם עַד סוּף הָעוֹלָם מְדַבְּרִים חֲכָמֵי הַלֵּב בְּאֵלוּ מְדֻרְגוֹת הַגְּנוּזוֹת, אַע"פ שֶׁלֹּא נוֹדְעוּ בְּמִקוּמָם בְּאֹר"א. כִּי בְּמַלְכוּת הֵן נִגְלוֹת. כְּמִבְּאֹר.

קִצוֹ) אַבְרָהָם בְּמָה אֲשַׁתְּמוּדְעֵן וְכו': אֲבָל כְּמָה הֵן נוֹדְעוֹת, אוֹתוֹן מְדֻרְגוֹת הַחֲכָמָה שְׁבָאֵבָא וְאִמָּא, מִשׁוּם שֶׁשְׁמַשׁ שֵׁם אֱהֵל בְּהֵם, מִשׁוּם

(ר) מאן חפתו. דא ערן. ורזא דא, ונהר יוצא מערן. ערן, דא איהו יחופא דחפאי על כלא. ישיש בגבור. ישיש, מסטרך דאור קדמא דלא אשתכח ביה דינא כלל. בגבור, מסטרך דגבורה, ואע"ג דגבורה איהי דינא שלי, בגבור כתיב, ולא גבור, בגין דאמתיק דינא בחסד, ונטיל כלא פחדא, בתיאובתא ורעותא שלי. וכל דא, לרוץ ארח. כד"א הנותן בים דרף לאשקאה ולאשקא נהירו דסיקרא בכל סטרין, ולמפתח בה ארח לאנהרא לתתא.

(רא) מקצה השמים מוצאו, מסיפי אלין שמים עלאין דקאמרן, איהו אפיק, בגין דבסימא דגופא, איהו אפיק, ובההוא אתר אשתמודע בין דבר לנוקבא. ודא הוא דכתיב, וילמקצה השמים ועד קצה השמים. קצה השמים דא עלמא עלאה. וילמקצה השמים, דא שלמא דילה. כמה דהאי נטיל כל נהורין, וכלהו ביה, אוף הכי האי, נטיל כל נהורין, וכלהו ביה, ואיהו נפיק מקצה השמים.

(רב) ותקופתו: דסחרא בכל אינון סטרין קדישין, דאתחזון א לאתנהרא ולאשתקאה ולנצצא מניה. ואין נסתר, לית מאן דאתחפאי מההוא נהירו, דהא לכלהו אנהיר בכללא חדא, לכל חד וחד כמה דאתחזוי ליה. (ג) וכד פלהו אשתלימו, ואתנהירו מגו שמשא, פדין סיהרא מתעטרא

מסורת הזהר

(ח) (שם ב) ב"א ר"א צ"א. (ו) (ישעיה מג) ב"א ר"ב צ"ג. ז (דברים ד) וארא ב צ"ז.

חלופי גרסאות

ל חופה. ו ועל. ו ולאשקאה. ס ל"ג מוצאו. ע נפיק. פ דבסופא. צ נפיק. ק מלכא דשלמא. ר דסיהרא. ש ספירין; גופין. ת מוסיף דאתחזון ליה. א לאנהרא. ב ל"ג לכל חר וחר. ג ואנהירו.

הסולם

מאמר

השמים מספרים כבוד אל השפע, משום שבסיום התפארת הנקרא גוף, שהוא יסוד, הוא מוציא שפעו, שבמקום ההוא ניכר בין זכר לנקבה, וזהו שכתוב, ולמקצה השמים עד קצה השמים. קצה השמים, זהו עולם העליון, דהיינו ז"א הנקרא שמים, ולמקצה השמים, זהו השלום שלו, שהוא יסוד. כמו שזה, ז"א, לוקח כל האורות וכולם בו, אף זה, יסוד, לוקח כל האורות וכולם בו, והוא יוצא מקצה השמים.

(ב) ותקופתו, דסחרא בכל וכו': ותקופתו, פירושו, שמסבב בכל הצדדים הקדושים הראויים להאיר ולהישקות ולהתנוצץ ממנו. ואין נסתר, פירושו, שאין מי שיתכסה מאור הזה, כי הוא מאיר לכולם בכלל אחד, לכל אחד ואחד כמו שראוי לו.

(ג) וכד כלהו אשתלימו וכו': וכשכולם גשלים ומאירים מתוך השמש, אז מתעטרת הלבנה, שהיא המלכות, כמו אמא עלאה, שנעשית שלמה בחמשים שערם כמוה, וזה הוא שכתוב, תורת ה' תמימה, כי אז היא תמימה

(ר) מאן חופתו דא וכו': שואל, מי הוא חופתו. ואומר, זהו ערן. שהוא חכמה, וזה סוד, ונהר יוצא מערן. ערן, זהו חופה המכסה על כל, דהיינו שמכסה ומגין מפני כל הקליפות. ישיש כגבור. ישיש, הוא מצד אור הראשון, ששימש בששת ימי בראשית מטרם שנגז, שלא נמצא בו דין כלל. בגבור, היינו מצד הגבורה, ואע"פ, שהגבורה היא דין שלם, בגבור כתיב, ולא גבור, הוא משום שהמתיק הדין בחסד, ולקח הכל ביחד, הן חכמה והן חסדים, בחשק וברצון השלם. וכל זה הוא לרוץ ארח, כש"א, הנותן בים דרך, שנותן דרך במלכות שנקראת ים, כדי להשקות ולהשלים הארת הלבנה, שהיא המלכות, בכל הצדדים, דהיינו בימין ובשמאל, ולפתוח בה ארח, להאיר למטה, שה"ט תקון המפתחא שנקראת ארח. (כנ"ל בראשית א' דף רנ"א ד"ה נחית) שזולתו לא היתה יכולה להאיר.

(רא) מקצה השמים מוצאו: היינו מסוף שמים אלו העליונים, שהוא ז"א, הוא מוציא (דפ"י דף קל"ז ע"א * דף קל"ז ע"ב)

בגוונא דאימא עלאה, שלימא בנ' תרעין, ודא איהו דכתביב תורת יי' תמימה, דהא פדין איהי תמימה, מכל סטרין, ברזא דחמש דרגין, בגוונא דאימא עלאה, דאינון חמש רזא דחמשין.

(ד) ובגיני כה, איהי אתיא בחמש חמש תיבין, בגין לאשלאמא ילרזא דחמשין. תורת יי' תמימה משיבת נפש, הא חמש. עדות יי' נאמנה מחכימת פתי, הא חמש. פקודי יי' ישרים משמחי לב, הא חמש. מצות יי' ברה מאירת עינים, הא חמש. יראת יי' טהורה עומדת לעד, הא חמש. משפטי יי' אמת צדקי יחדיו, הא חמש. וכלהו אתיין בחמש חמש, לאתכללא בגוונא דאימא עלאה.

(ה) ועל דא, זיהויה זיהויה שית זמנין, לקבל שית סטרין עלאין. דאינון רזא דשלא עלאה, ועל דא, סיהרא אתמליא ואשתלים בסדורא עלאה פדקא יאות, ודא איהו ביומא דשבתא, דכלא אשתלים פדקא יאות, ברזא דשבתא עלא ותמא.

(ו) ועד ביומא דא, אתוסף נהירו בכלא, פדקארין. שמים נטלי ממקורא דחיי בקדמיתא, ואינון מנהרי ומתקני לכבוד עלאה, מרזא דספר עלאה, אבא דכלא. ומרזא דספר, אימא עלאה. ואיהו, מרזא דספור. ובגין כה, מספרים, פדקארין. ברזא דתלת שמהן אליו, דשלטין ביומא דשבתא, על כל שאר יומין.

חלופי גרסאות

ד מוסיף שלימא תמימה. ה ל"ג דאימא. ו ל"ג לרזא דחמשין. ז חמש חמש. ח דשמיא עלאין. ט דשבת עלאה ותתאה.

הסולם

השמים מספרים כבוד אל

כנגד ששה קצוות עליונים, שהם סוד השם העליון, שהוא ז"א. וע"כ נתמלאה מהם הלבנה, שהיא המלכות, ונשלמה בסדר העליון כראוי. וזה הוא ביום השבת, שהכל נשלם כראוי בסוד השבת, למעלה בז"א, ולמטה במלכות.

(ו) ועד ביומא דא וכו' וע"כ ביום הזה, נתוסף אור בכל, כמו שאמרנו. השמים, שהוא ז"א. מקבלים תחלה ממקור החיים, שהוא או"א, והם, השמים, מאירים ומתקנים את כבוד העליון, שהוא מלכות, מסוד ספר העליון, שהוא אבא שלכולם, ומסוד הספר שהוא אמא עלאה, והוא, דהיינו ז"א שנקרא שמים, הוא מסוד ספור. ומשום זה כתוב, מספרים, כמו שאמרנו, שהוא בסוד ג' שמהן אל, שהם ספר וספר וספור, דהיינו אבא אמא וז"א. השולטים ביום השבת על כל שאר הימים.

מאמר

תמימה מכל הצדדים בסוד חמש המדרגות חג"ת נ"ה, כמו אמא עלאה, כי אלו החמש הן סוד חמשים שערי בינה, כי כל אחת כלולה מעשר.

(ד) ובגיני כך איהי וכו': ומשום זה, היא באה בפסוקים של חמש חמש תיבות, כדי להשלים סוד חמשים, תורת ה' תמימה משיבת נפש, הרי חמש. עדות ה' נאמנה מחכימת פתי, הרי חמש. פקודי ה' ישרים משמחי לב, הרי חמש. מצות ה' ברה מאירת עינים, הרי חמש. יראת ה' טהורה עומדת לעד, הרי חמש. משפטי ה' אמת צדקו יחדיו, הרי חמש. שכל אלו השמות, תורת עדות, פקודי, וכו' הם שמות המלכות, וכולם באים בחמש חמש, כדי להכליל בחמשים, כמו אמא עלאה.

(ה) ועל דא הויה וכו': ועל כן כתוב בפסוקים אלו הויה הויה שש פעמים

(דפו"י דף קל"ז ע"ב)

תרומה

(ד) ובגניי כף תושבחתא דא, קאמר דוד ברוח קדשא, על נהירו ונציצו ושולטנו דיומא דשבתא על כל שאר יומין כ בגין רזא דשמא עלאה, דקא נהיר בנהירו, ונציץ בנציצו, ואשתלים בשלימו עילא ותמא. וכדין תורת יי תמיקמה, שבת י דמעלי שבתא, ברזא חדא דקאמרן.

(ח) ואתקינו חברייא ג שירותא י דתושבחתא, מאינן ע תושבחתן דדוד, מרזא דא השמים, דאיהו נטיל ברישא, ונהיר לכל שאר. ולבתר ההוא נהר דנפיק מעדן, ודא איהו רזא, רננו צדיקים ביי בגין דהאי נהר פניש ונטיל כללא מרזא דשמים, ברזא עלאה, ומקורא דחיי, כללא דקא יאות ביומא דא. ושמשא אתקין לאנהרא דקא יאות, ביומא דא.

(ט) ולבתר סיהרא דקא צ מתפרשת מסטרא אחרא ביומא דא, בגין לאתנהרא מן שמשא, ודא איהו לדוד בשנותו את טעמו וגו'. ולבתר דאתפרשת י מניה, הא אתחברת בשמשא. ותושבחתא דא בכ"ב אתון, דאעיל בה שמשא בסיהרא. ותושבחתא דא, פרישו דסיהרא מסטרא אחרא, ותושבחתא דכ"ב אתון בנהירו דשמשא.

(י) ולבתר אתחברותא וסליקו דמטרוניתא עם בעלה. ודא איהו

חלופי גרסאות

מסורת הוזהר

(ח) (תהלים לג) ח"א רנב: ח"ג רנב. ת"ז ת"ג כט: י ושלמו. כ מוסיף ותקונא דיליה דאתקן ביומא דא מכל שאר יומין בגין. ל מוסיף דמעלי שבתא רזא דשמור כבוד לילה דהא היא תורת ה' תמימה תורה שבע"פ משה קבל מסיני והא אתערו על תורה שבע"פ דאלו תורה שבכתב הא כתיב ויצו משה את הלוים וגו' לקוח את ספר התורה. ודא ללואי אתחזי להאי דאחזיר בשמשא ומלאכ דאתיה מיניה משה נהיר לישראל מ' שנין שמשא בימיו ותורת ה' דא מעלי שבתא. נ אנשי כנסת הגדולה. נ סידורא. ס דתושבחתא. ע תושבחן. פ ל"ג מן ושמשא עד ולבתר. צ אתפרשת. ק לאנהרא. ר מינה.

הסולם

רננו צדיקים

מאמר

השמים, שהוא ז"א, בסוד העליון, שהוא חסדים ומקור החיים, שהוא הארת חכמה, הכל כראוי ביום הזה. והשמש, שהוא ז"א, מתקן את היסוד, להאיר כראוי, ביום הזה.

(ד) ובגניי כך תושבחתא וכו': ומשום זה שבח הזה של השמים מספריים, אמר דוד ברוח הקדש על ההארה וההתנוצצות והממשלה של יום השבת על כל שאר הימים, משום שהסוד של השם העליון, ז"א, מאיר באור ומתנוצץ בהתנוצצות ונשלם בשלמות למעלה ולמטה. ואז תורת ה' תמימה, שהוא שבת של ליל שבת, דהיינו המלכות, שהיא בסוד אחר, עם ז"א, כמו שאמרנו.

מאמר לדוד בשנותו את טעמו

מאמר רננו צדיקים

(ט) ולבתר סיהרא דקא וכו': ואח"כ צריכים לומר השבח, שהוא סוד הלבנה, שהוא המלכות, הנפרדת מסטרא אחרא ביום הזה, כדי להאיר מן השמש, וזה הוא, לדוד בשנותו את טעמו וגו'. כי אחר שנפרדה מס"א, הרי נתחברה בשמש, שהוא ז"א. ושבח הזה הוא בסדר כ"ב אותיות, בהתחלת הפסוקים, שהשמש מכניסם בלבנה. ושבח הזה, יש בו הפרדת הלבנה מסטרא אחרא, ושבח של כ"ב אותיות שהשמש מכניס בלבנה.

(ח) ואתקינו חבריא שירותא וכו': ותקנו החברים התחלת התשבחות מתשבחות האלו של דוד, מסוד זה של השבח השמים מספריים וגו', שהשמים שהוא ז"א לוקח תחלה, ומאיר לכל השאר. ואח"כ לוקח נהר ההוא היוצא מעדן, שהוא יסוד, וזה הוא סוד, רננו צדיקים בה', שהשבח הזה הוא בחינת יסוד, משום שהנהר הזה מקבץ ולוקח הכל מסוד

מאמר תפלה למשה

(י) ולבתר אתחברותא ופליקו וכו': ואח"כ, הוא התחברות ועלית המלכה, עם בעלה ז"א

(דפו"י דף קל"ז ע"ב)

ס תפלה למשה איש האלהים. אתחברותא ואתדבקותא דאתמא בבבועלה,
 ט לפרשא ימינא ושמאלא לקבלא לה, ולמהוי פחדא בחבורא ה תדא.
 ריא) א ודא איהו צ מזמור שירו ליי' שיר חדש. תושבחתא דא הא
 אוקימנא. אבל אע"ג דאתערנא ביה, אתערנו דחבריאי דקא אתערנו, שפיר
 איהו, ב דהנהו פרות ג עלות פד הוו נטלי ארונא, ד אתערנו בהאי תושבחתא,
 כד"א וישנה הפרות בדרך. ומה שירה הוו אמרי. ז מזמור שירו ליי' שיר
 חדש פי נפלאות עשה. רזא דא איהו פגוונא דלעילא. בשעתא דאינון חיות
 נטלי ה פקטייא, לאדמא ליה לעילא, ו אינון אמרי תושבחתא דא.
 ריב) ואי תיקמא, אמאי פתיב הכא חדש, והא פדיר קאמרי תושבחתא דא.
 אלא ודאי חדש איהו, וחדש לא אקרי, אלא ז באתחדותא דסיקרא, פד
 אתנהירת מן שמשא, פדין איהו חדש, ודא איהו שיר חדש. הושיעה לו ימינו
 וזרוע קדשו, הא אתערותא ה דימינא ושמאלא לקבלא ט לה.
 ריג) ותושבחתא דא, פד נטלי ארונא, קא משבחאן לה. פד סלקין לבית

חלופי גרסאות

ש לאפרשא. ת מוסיף חדא למהוי חד ברזא וכל אלין
 [ואלין] שמים מספרים לון ומתקנין לון. מכאן ולהלאה
 תושבחן אחרנין דחווה ותיאובתא שלימתא אבל הני אינון
 תקונא שלימתא עלאה ברזא דשמא קדישא כדקא יאות
 בעטרוי כדקא יאות וסלקין ברזא דשמא קדישא למהוי חד
 א לייג ודא איהו. ב דא, ג עלות; לייג עלות. ד מוסיף
 ז באתחדותא. ח בימינא ובשמאלא. ט ליה.

מסורת הזהר

ט) (שם צ) וישלח יט צ"א. י') (שם צח) חיי שרה יוד
 צ"ב. כ) (ש"א ו) חיי שרה אות כו. ל) (תהלים צח) חיי
 שרה יוד צ"ב.

ותשבחן אלין אתקיננו בתיקונא דשבתא דאיהו סליק ואתעטר
 ברזא דכבוד אל דשמים מספרים ליה חוהרין ליה כדקאמרן. א לייג ודא איהו. ב דא, ג עלות; לייג עלות. ד מוסיף
 אינון [פרות] אתערנו. ה ארונא. ו לייג אינון. ז באתחדותא. ח בימינא ובשמאלא. ט ליה.

שירו לה' שיר חדש

למה כתוב כאן חדש, שכתוב שיר חדש, והרי
 תמיד אומרות שבח הזה. ומשיב, אלא ודאי
 הוא חדש. שאינו נקרא חדש אלא בהתחדשות
 הלבנה, שהיא המלכות, כשמאירה מן השמש,
 שהוא ז"א, אז היא חדש, וזה הוא, שיר חדש.
 כי כל פעם שהמלכות עולה לזווג עם ז"א,
 נבחנת לחדשה. בסוד שכל פעם חוזרת להיות
 בתולה. הושיעה לו ימינו וזרוע קדשו, זהו
 התעוררות של ימין ושמאל, שהם חסד וגבורה,
 לקבל אותה.

ריג) ותושבחתא דא כד וכו': ושבח
 הזה, כשהיו נושאות את הארון היו משבחות
 אותו, כשהיו עולות לבית שמש. כמו העגלות,
 שה"ס חיות עולות לבית שמש, שה"ס ז"א
 שנקרא שמש, והכל בסוד אחד עולה, כי בשבת
 הוא עלית הכסא, שהוא המלכות, לעלות
 למעלה, וע"כ תקון שבח הזה הוא בשבת. אלו
 תשבחות כולן, התקיננו בשבת, שישבחו לו
 העם היחיד בעולם.

הסולם

מאמר

ז"א. וזה הוא תפלה למשה איש האלקים. כי
 תפלה היא המלכות, ומשה ה"ס ז"א. שזה יורה
 התחברות ודבקות האשה בבעלה דהיינו תפלה
 למשה, ולפרוש ימין ושמאל, שהם חסד וגבורה
 לקבל אותה, ולהיות יחד בחבור אחד.

מאמר שירו לה' שיר חדש

ריא) ודא איהו מזמור וגו': וזה הוא,
 מזמור שירו לה' שיר חדש. שבח הזה הרי
 העמדנו (בחיי שרה אות כ"ט). אבל אע"פ
 שהערנו בו, התעוררות החברים שהעירו בו,
 הוא יפה, שאמרו שאלו פרות עלות שהיו
 נושאות הארון, העירו בשבח הזה, כמש"א,
 וישרנה הפרות בדרך, מהו השירה שהיו
 אומרות, הוא מזמור שירו לה' שיר חדש כי
 נפלאות עשה. סוד זה הוא כעין של מעלה,
 שבשעה שהחיות נושאות הכסא, שהוא המלכות
 להרים אותו למעלה, לז"א, הן אומרות שבח
 הזה.

ריב) ואי תיקמא אמאי וכו': ואם תאמר

(דפו"י דף קל"ז ע"ב * דף קל"ח ע"א)

שָׁמֶשׁ. כְּגוֹנוֹא דְעִגְלוֹת סְלִקִין לְבֵית שְׁמֶשׁ. וְכֹלָא בְרִזָּא חַד יְסַלְקִין, כְּבִגִין דְּבִשְׁבַת אִיהוּ סְלִיקוּ דְכוּרְסִיָא, לְסַלְקָא לְעִילָא. תְּקוּנָא דְתוֹשְׁבַתְחָא דָא בְּשַׁבַּת יְאֵלִין תוֹשְׁבַתְחָן כְּלָהוּ ׀ אַתְקִינוּ ׀ בְּשַׁבַּת, לְשַׁבְחָא לִיהַ עֲמָא יְחִידָא בְּעִלְמָא. רִיד) ׀ מְזִמּוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת, תוֹשְׁבַתְחָא דָא, אָדָם הָרֵאשׁוֹן קָאֵמַר לֵה, בְּשַׁעְתָּא דְאַתְתְּרִד מְגַנְתָּא דְעֵדָן, וְאַתָּא שַׁבַּת וְאַגִּין עֲלִיהַ. וְאוּקְמוּהָ חֲבַרְיָא, תוֹשְׁבַתְחָא דָא, עֲלֵמָא תַתְּאָה קָא מְשַׁבַּח לְגַבִּי עֲלֵמָא עֲלָאָה, יוֹמָא ׀ דְאִיהוּ כּוּלוּ שַׁבַּת, מְלֵכָא, דְשִׁלְמָא דִּילִיהַ. וְדָא אִיהוּ מְזִמּוֹר שִׁיר, וְלָא כְּתִיב מֵאֵן קָאֵמַר לִיהַ, כְּמָה דְאוּקְיָמְנָא.

רטו) ׀ לְיוֹם הַשַּׁבָּת, יוֹמָא עֲלָאָה, שַׁבַּת עֲלָאָה. דָא שַׁבַּת וְדָא שַׁבַּת, מַה בִּין הָאֵי לְהָאֵי. אֵלָא, שַׁבַּת סְתָם, דָא שַׁבַּת דְמַעְלֵי שַׁבְתָּא. יוֹם הַשַּׁבַּת, דָא שַׁבַּת דְלַעֲיָלָא. דָא יוֹם, וְדָא לִילָה. ׀ וְשִׁמְרוּ כְּנִי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבַּת, הָא ׀ לִילָא, רְזָא דְנוֹקְבָא. ׀ וְזָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבַּת, הָא יוֹם, רְזָא דְכֹכְבָא. וּבְגִין כֵּךְ מְזִמּוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבַּת. רטז) וְאַשְׁפַּחְן בְּכַמְהָ אַתְר, דְעֲלֵמָא תַתְּאָה לָא סְלִיק בְּשַׁמָּא, וְאַתְיָא סְתָם, כְּגוֹן הָאֵי, וּכְגוֹן וִיקְרָא אֶל מֹשֶׁה, וּכְגוֹן ׀ וְאֵל מֹשֶׁה אָמַר עֲלֵה אֵל יְיָ. כְּלָהוּ סְתָם שְׁמָא, וְלָא סְלִיק בִּיהַ. ׀ בְּגִין דְאִית בִּיהַ דְרַגָּא עֲלָאָה, וְלְגַבִּי דְרַגָּא עֲלָאָה אִיהוּ לָא סְלִיק בְּשַׁמָּא. נְהוֹרָא דְשַׁרְגָּא, לָא סְלִיק בִּימָמָא, בְּנְהוֹרָא דְשַׁמְשָׁא, וְעִיד לָא סְלִיק בְּשַׁמָּא. וְכֹל אֵלִין ׀ תוֹשְׁבַתְחָן, יְדִשְׁבַּת, ׀ דְאִיהִי ׀ כְּבוֹד יוֹם, אִיהוּ תוֹשְׁבַתְחָא עֲלָאָה, עַל כֹּל שְׂאֵר יוֹמִין.

חלופי גרסאות

י סליק. כ ובגין. ל ואלין. מ תקינו. נ דשבת. ס דכלא איהו שבת; דכלא ביה איהו שבת. ע מוסיף מזמור שיר ליום. פ לילה. צ מוסיף אלא בגין; וכלא בגין. ק תושבחתא. ר השבת; ביום השבת דאיהו תושבחתא; אתקינו בתיקונא דשבתא דאיהו סליק ואתעטר בעטרין עלאין עטרין קדישין על כל שאר יומין. ש ל"ג דאיהי. ת ל"ג כבוד יום איהו. א דיום.

מסורת הזהר

מ (תהלים צב) ב"ב קצו צ"א. נ (שמות לא) ב"ב רח צ"ג. ט (שם כ) יתרו קיג צ"ג. ו (שם כד) בשלח צט צ"ג. ר השבת; ביום השבת דאיהו תושבחתא; אתקינו בתיקונא דשבתא דאיהו סליק ואתעטר בעטרין עלאין עטרין קדישין על כל שאר יומין. ש ל"ג דאיהי. ת ל"ג כבוד יום איהו. א דיום.

הסולם

מזמור שיר ליום השבת
הַשַּׁבַּת, זֵהוּ יוֹם, סוּד הַזְכוּר, דְהִינּוּ ז"א. וּמְשוּם זֵה נֵאמַר מְזִמּוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבַּת, שְׁהַמְלָכוֹת מִשְׁבַּחוֹת לז"א שְׁנִקְרָא יוֹם הַשַּׁבַּת. רטז) וְאַשְׁכַּחְן בְּכַמְהָ אַתְר וכו': וּמִצְאֵנוּ בְּכַמְהָ מְקוּמוֹת, שְׁעוּלָם הַתַּחְתּוֹן, שְׁהוּא מְלָכוֹת. אִינוּ עוֹלָה בְּשֵׁם, וּבָא סְתָם בְּלִי שֵׁם. כְּגוֹן זֵה, מְזִמּוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבַּת שְׁלֵא נֵאמַר מִי אִמְרוּ. וּכְגוֹן, וִיקְרָא אֶל מֹשֶׁה. וּכְגוֹן, וְאֵל מֹשֶׁה אָמַר עֲלֵה אֵל ה' . כְּכוֹלָם נַעֲלָם הַשֵּׁם וְאִינוּ מוּבָא בּוּ, מְשוּם שִׁישׁ בּוּ מְדַרְגָּה עֲלִיוֹנָה, דְהִינּוּ ז"א. וְאַצֵּל מְדַרְגָּה עֲלִיוֹנָה הִיא אִינְהָ עוֹלָה בְּשֵׁם. אִוֵּר נֵר אִינוּ נִיכֵר בְּיוֹם כְּאוֹר הַשֶּׁמֶשׁ. וְעִיכְ אִינְהָ עוֹלִית בְּשֵׁם. וְכֹל אֵלוּ הַשְּׁבָחִים שֶׁל שַׁבַּת, שְׁהוּא כְּבוֹד יוֹם, הוּא שְׁבַח עֲלִיוֹן עַל כֹּל שְׂאֵר הַיָּמִים.

מאמר

ריד) מְזִמּוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבַּת: שְׁבַח זֵהוּ אִמַר אָדָם הָרֵאשׁוֹן בְּשַׁעֲהָ שְׁנַתְגַּרְשׁ מִגֵּן עֵדֶן, וּבָא הַשַּׁבַּת וְהִגֵּן עֲלָיו. וְהַעֲמִידוּהוּ הַחֲבָרִים. שְׁבַח הַזֵּה, עוֹלָם הַתַּחְתּוֹן, שְׁהוּא הַמְּלָכוֹת. מְשַׁבַּח לְעוֹלָם הָעֲלִיוֹן, שְׁהוּא יוֹם שְׁכוּלוּ שַׁבַּת, שְׁהוּא הַמֶּלֶךְ שְׁהַשְׁלוּם שְׁלוֹ, דְהִינּוּ ז"א. וְזֵה הוּא מְזִמּוֹר שִׁיר, וְלָא כְּתוּב מִי אִמַר אוֹתוֹ, שְׁהוּא מְפָנִי שְׁרוּמִז עַל הַמְּלָכוֹת, שְׁכֹל מְקוּם שְׁנֵאמַר סְתָם רוּחַז עַל הַמְּלָכוֹת. כְּמִשׁ לְהֵל. רטו) לְיוֹם הַשַּׁבַּת: הִינּוּ יוֹם הָעֲלִיוֹן, שַׁבַּת הָעֲלִיוֹן, שְׁהוּא ז"א. זֵה שַׁבַּת וְזֵה שַׁבַּת מַה בִּין זֵה לְזֵה. וּמְשִׁיב. אֵלָא שַׁבַּת סְתָם זֵהוּ שַׁבַּת שֶׁל לַיִל שַׁבַּת, דְהִינּוּ הַמְּלָכוֹת. יוֹם הַשַּׁבַּת, זֵהוּ שַׁבַּת שֶׁל מַעְלָה, דְהִינּוּ ז"א. זֵה יוֹם, ז"א. וְזֵה לַיִל, הַמְּלָכוֹת. וּשְׁמֵרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבַּת, זֵהוּ לַיִל, סוּד הַנוֹקְבָא. וְזָכוֹר אֶת יוֹם

ריז) נשמת כל חי, הא חברייתא אתערו ביה מלין דקשוט. אכל אית לן לאדכרא, האי נשמתא דפרחא מההוא חי העולמים. ובגין דאיהי דיליה, דמניה בנפקן כל ברבאן, וישרין ביה, והוא אשקי ומברך לתתא, האי נשמתא דנפקא מגיה, אית לה רשו לברכא להאי אתר.

ריח) ועל דא פרחין נשמתין מההוא חי, במעלי שבפא. אינון נשמתין דאינון דפרחאן, ממש מברכין להאי אתר דאקרי שם מתתא. והוא אתר דנפקי מגיה מברך ליה לעילא, והאי שם מקבלא ברבאן, מתתא ומעילא, ואתפלילת מכל סטרין.

ריט) ביומי דחול, איהי מקבלא ברבאן, משאר נשמתין, דקא מברכין לה מתתא. ביומא דשבת, איהי מקבלא ברבאן מאינון נשמתין עלאין, דקא מברכאן לה בארבעין וחמש תיבין, כחושבן מ"ה. כמה דאוקימנא, ברבא מ"ה, וברבא מ"י. דא עלמא עלאה, ודא עלמא תתאה. ונשמת כל חי עד האחרונים, מ"ה. ומן ואילו פינו מלא שירה עד ומלפנים, סלקא תושבחתא אתרא ממשין תיבין. ואע"ג דלא קיימא תמן מלה בחושבנא, סלקא חושבנא רבא מ"ה. ומתמן ולהלאה סלקא תושבחתא אתרא לחשבון מאה תיבין, תשלומין דכלא, וחד רתיכא על מה דשריא * מההוא שלימא עלאה.

חלופי גרסאות

ב נפקי ג דשרין. ד ברכאן; פרחן. ה מוסיף מ"ה מנשמת כל חי עד והאחרונים; מוסיף וברוא מי דחמשין תיבין כחושבן מ"י. ו וע"ד מן ולא גרסין מן נשמת עד ומן ואילו. ז לא גרסין עד האחרונים. ח מוסיף עד חמשין. ט מוסיף עד רבא. י ל"ג ולהלאה. כ מ"ה; מוסיף מ"ה מאה. ל דשרי. מ דאיהו תשלומא וליג ההוא שלימא עלאה.

הסולם

נשמת כל חי

החול, היא, המלכות, מקבלת ברכות משאר הנשמות שמברכין אותה מלמטה. ביום השבת היא מקבלת ברכות מנשמות העליונות דאצילות המברכות אותה במ"ה תיבות כחשבון השם מ"ה, כמו שהעמדנו בסוד מ"ה ובסוד מ"י, שזה, מ"י, הוא עולם העליון בינה, וזה, מ"ה, הוא עולם התחתון, מלכות. נשמת כל חי עד המלה האחרונים הן מ"ה תיבות, ומן ואלו פינו מלא שירה עד המלה ומלפנים, עולה שבח אחר שהן חמשים תיבות, ואע"פ שאין עומדת שם מלה בחשבון, כלומר, שאין שם סוף ענין שיורה על חשבון מיוחד, כי המלה ומלפנים היא באמצע הענין, עכ"ז עולה החשבון בסוד מ"י דהיינו חמשים תיבות. ומשם ולהלאה עולה שבח אחר לחשבון מאה תיבות, עד בפי ישרים תתרום, שהוא תשלום הכל, דהיינו גדלות המלכות שיש לה ע"ש שכל אחת כלולה מעשר, והן מאה. שהוא מרכבה אחת על מה ששורה שלמות העליון, שהוא ז"א.

מאמר

מאמר נשמת כל חי

ריז) נשמת כל חי: החברים העירו בו דברי אמת. אבל יש לנו לזכור, נשמה הזו שפורחת מחי העולמים ההוא, שהוא יסוד ד"א, ומשום שהוא שלו, שממנו יוצאות כל הברכות ושורות בו, והוא משקה ומברך למטה, למלכות. נשמה הזו שיוצאת ממנו, יש לה רשות לברך למקום הזה, למלכות.

ריח) ועל דא פרחין וכו': ועל כן, פורחות נשמות מן חי ההוא, שהוא יסוד ד"א, בכניסת השבת, אלו הנשמות שהן פורחות, מברכות ממש למקום ההוא שנקרא שם למטה, דהיינו המלכות שעי"כ נאמר, נשמת כל חי תברך את שפך, דהיינו למלכות הנקראת שם. ומקום ההוא שהנשמות יוצאות ממנו, שהוא יסוד, מברך אותה, את המלכות, מלמעלה, ונמצא אשר שם הזה מקבל ברכות מטה ומלמעלה, ונכלל מכל הצדדים.

ריט) ביומי דחול איהי וכו': בימות

(דפריי דף קלי"ח ע"א * דף קלי"ח ע"ב)

רכ) וְכָל שְׂבָחָא דָּא, וְכָל מְלִין אֲלִין, בְּלֵהוּ שְׂיִיפִין יְדִיעֵן, בְּחוּשְׁבָּנָא לְתַשְׁלוּמָא דְשַׁבְּתָא, וְלֹאשְׁתַּלְמָא מְנַיִהוּ, בְּדָקָא חֲזִי. וּפְאָה עָמָא, דִּינְדְעִי לְסַדְרָא שְׂבָחָא דְמְרִיהוֹן, בְּדָקָא יְאוּת. מִכָּאן וְלִהְלָאָה סְדוּרָא דְצִלּוּתָא כְּמָה דְאִתְמַקְנַת.

רכא) כְּתִיב ⁹ וְאָתָה יי' אֵל תִּרְחַק אֵילוּתִי לְעֲזָרְתִי חוּשָׁה. דְּוֹד מִלְכָּא אָמַר דָּא, בְּשַׁעְתָּא דְהוּהּ מְתַקֵּן וּמְסַדֵּר תּוּשְׁבַחְתָּא דְמִלְכָּא, בְּגִין לְחַבְרָא שְׂמִשָּׁא בְּסִינְרָא. בְּיֶזֶן דְהוּהּ מְתַקֵּן וּמְסַדֵּר שְׂבָחִין דִּילִיהּ לְאִתְחַבְרָא, אָמַר וְאָתָה יי' אֵל תִּרְחַק.

רכב) וְאָתָה יי' נָזַא דְחַבְרוּתָא חָדָא בְּלֵא פְרוּדָא. אֵל תִּרְחַק, בְּיֶזֶן דְאִיהִי סִלְקָא לְאִתְעַשְׂרָא בְּבַעְלָהּ, וְכָלֵא בְּעִלְמָא עֲלָאָה, וּמִתְמַן בְּעִי לְסִלְקָא לְאִין סוּף, לְאִתְקַשְׂרָא כְּלָא לְעִילָא לְעִילָא, וּבג"כ אֵל תִּרְחַק, לְאִסְתַּלְקָא מִיֶּזֶן, לְשַׁבְּקָא לָן.

רכג) וּבְגִין כְּה, בְּגוּ סְדוּרָא דְתּוּשְׁבַחְתָּא, בְּעָאן יִשְׂרָאֵל לְאִתְפַּלְלָא תַּמּוּן, וְלֹאֲתַדְבַּקָא בְּהַדְרִיהוּ מִתְמַתָּא, דְאִלְמָלֵא יְבַעֲי לְאִסְתַּלְקָא ¹⁰ הָאִי כְבוֹד, הָא יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא ¹¹ אֲחִידֵן בֵּיהּ וְתַקְפִּין בֵּיהּ, דְלֵא שְׂבָקִי לִיהּ לְאִתְרַחַקָא מְנַיִהוּ. וְע"ד צִלּוּתָא בְּלַחֲשׁ, כְּמָאן דְמִלִּיל בְּרִזָּא עִם מִלְכָּא, וּבְעוֹד דְאִיהוּ בְּרִזָּא עִמִּיהּ, לֹא אִתְרַחַקָא מְנַיִה כְּלָל.

רכד) אֵילוּתִי, מָה אֵיל וְצַבִּי, בְּשַׁעְתָּא דְאֲזִילִי וּמְרַחֲקִי, מִיַּד אֲהַדְרֵן לְהַהוּא אֲתַר דְשְׂבָקִי, אוּף קב"ה, אַע"ג דְאִסְתַּלְקֵן לְעִילָא לְעִילָא בְּאִין סוּף, מִיַּד אֲהַדְרֵן

מסורת הוזהר

(9) (תהילים כב) ח"א רסא. ח"ב קעט: ח"ג סח.

חלופי גרסאות

נ ל"ג יי' ט הכבוד ול"ג האי. ע דאחידן.

מאמר

הסולם

ואתה ה' אל תרחק

רכג) וּבְגִין כַּךְ בְּגוּ וכו': ומשום זה בתוך סדר השבח, צריכים ישראל להכליל שם ולהתרבק עמהם, עם ז"א והמלכות, מלמטה, שאם ירצה להסתלק מהם כבוד הזה, שהיא המלכות, הרי ישראל למטה אחוזים בה, ומחזיקים בה, שאינם עוזבים אותה להסתלק מהם. ועל כן התפלה בלחש, כמי שמדבר בסוד עם המלך, כי בעוד שהיא עמו בסוד אינה מתרחקת ממנו כלל. כי אז היא כלולה לגמרי בז"א, ואע"פ שגם ז"א עולה לא"ס, אינו מתרחק ממנו, כי תיכף חוזר למקומו. כמ"ש לפנינו.

רכד) אֵילוּתִי, מָה אֵיל וכו': אילותי, פירושו, מה איל וצבי בשעה שהולכים ומתרחקים חוזרים מיד אל המקום שעזבו, כך הקב"ה, אע"פ שנסתלק למעלה למעלה באין סוף, מיד חוזר למקומו. מה הטעם, משום שישראל למטה מתאחדים בו, ואינם עוזבים אותו להשכח ולהתרחק מהם. ועל זה נאמר אילותי לעזרתי חושה.

ובגין

רכ) וכ"ש שבחא דא וכו': וכל שבח הזה, וכל דברים האלו, כולם אברים ידועים דהיינו מדרגות, בחשבון לתשלום השבת, ולהשתלם מהם כראוי. אשרי העם היודעים לסדר השבח של אדונם כראוי. מכאן ולהלאה הוא סדר התפלה כמו שנתקנה.

מאמר ואתה ה' אל תרחק

רכא) כְּתִיב, וְאָתָה ה' אֵל תִּרְחַק וכו': דוד המלך אמר זה בשעה שהיה מתקן ומסדר השבח של המלך, כדי לחבר השמש, שהוא ז"א, בלבנה, שהיא מלכות, כיון שהיה מתקן ומסדר השבחים של המלך אל החיבור, אמר, ואתה ה' אל תרחק.

רכב) וְאָתָה ה': הוא סוד החיבור ביחד בלי פרוד. כי אתה הוא המלכות, ה' הוא ז"א. א"ל תרחק, כיון שהיא עולה להתעטר בבעלה, והכל הוא בעולם העליון, ומשם צריכים להעלותה לאין סוף כדי שיתקשר הכל למעלה למעלה, וע"כ אומר, אל תרחק, להסתלק ממנו לעזוב אותו.

(דפויי דף קל"ח ע"ב)

לאתריה. מ"ט. בגין דישראל לתתא אתאחדון ביה, ולא שבקין ליה ⁹ לאתנשייא, ולא תרחקא מנייהו. וע"ד, אילותי לעזרתי חושה.

רכה) ובגין כך בעינן לאתאחדא ביה בקב"ה, ולאחדא ביה, כמאן דאמשיך מעילא לתתא, דלא ישתבק בר נש מניה, אפילו שעטא חדא. וע"ד פד סמיה גאולה לתפלה, בעי לאחדא ביה, ולאשפעי בהדיה בלחישו, ברזא, דלא יתרחק מינן, ולא ישתבק מינן, וע"ד כתיב ¹⁰ ואתם הדבקים בי' אלהיכם חיים בלכם היום. ¹¹ אשרי העם שככה לו אשרי העם שיי' אלהיו.

רכו) בההיא שעטא, קם רבי שמעון ¹² ויחבריא אוף הכי קמו ואזלו. אמר רבי אלעזר לרבי שמעון אבוי, אבא, עד הכא הוינא יתבי בצלא דאילנא דחיי בגנתא דעדן. מכאן ולהלאה דאנן אזלינן, אצטריד לן למיהו ¹³ ובארחוי דנטרן אילנא דא. אמר ליה, ¹⁴ אנת תשרי בשירותא למפתח בארחא.

רכז) פתח ואמר, ¹⁵ ויקחו לי תרומה, כמה דאתמר. במאי איהי תרומה. ברזא דזהב, ¹⁶ דהא מתמן אתזנת בקדמינתא, בגין דאיהי גבורה תתאה, דאתיא מסטרא דזהב. ואף על גב דאתיא מסטרא דזהב, כל עקר לא אשתארת, אלא בסטרא דכסף, דאיהו ימינא.

רכח) ורזא דא כוס של ברכה, דאצטריד לקבלא ליה בימינא ובשמאלא, וכל עקר לא אשתאר אלא בימינא. ¹⁷ ושמאלא ¹⁸ אתער ימינא, ולא אתדבק

חלופי גרסאות

⁹ מוסף לאתנשייא מניה. ¹⁰ צ נשתבק מניה. ¹¹ ק אוף הכי קמו ואזלו וחברייא אינן נמי קמו ואזלי. ¹² ר בארזי; באורחי. ¹³ מ מוסף ואע"ג דאתיא מסטרא דזהב דהא. ¹⁴ ת ובשמאלא. ¹⁵ א אתערי מניה ול"ג אתער ימינא.

מסורת הוזהר

(ז' דברים ד) כ"ב קו צ"א. ¹⁶ ק (תהלים קמד) הקסה"ו נ צ"ג. ¹⁷ ר (שמות כה) לעיל אות א צ"א.

דרך אמת ח) אתה תתחיל בתחילה להגיד דברי תורה.

הסולם

מאמר

זהב וכסף ונחשת וכו' רכז) פתח ואמר ויקחו וגו': פתח ואמר ויקחו לי תרומה, פירושו כמו שלמדנו, שהיא המלכות המיוחדת עם הז"א, (לעיל אות י"ג) ובמה היא תרומה. הוא בסוד הזהב, שהוא קו השמאל, כי משום היא נזונית תחילה, משום שהיא גבורה תחתונה הבאה מצד הזהב, שמשם הארת החכמה, כי המלכות נבנית מקו השמאל. ואע"פ שבאה מצד הזהב, לא נשארת כל עיקר אלא בצד הכסף, שהוא קו ימין. דהיינו בהארת החסדים.

רכה) ובגין כך בעינן וכו': ומשום זה צריכים להתאחד בהקב"ה, ולאחוז בו, כמי שמושך ממעלה למטה, שלא יהיה איש נעזב ממנו אפילו שעה אחת. וע"כ כשיומך גאולה לתפלה, דהיינו ברכת גאל ישראל לתפלת שמונה עשרה, צריך להתאחד בו ולדבר עמו בלחש, בסוד, שלא יתרחק ממנו ולא יעזוב אותו. וע"כ כתוב, ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כלכם היום, אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלקיו.

רכח) ורזא דא כוס וכו': וזה סוד כוס של ברכה הרווח על המלכות שנקראת כוס, שצריכים לקבלו בימין ובשמאל, וכל עיקר לא נשאר אלא בימין, והשמאל מעורר את הימין, שמשפיע בו הארת חכמה שבו, ולא מתדבק בו, משום שהכוס ניתן בין ימין לשמאל

רכו) בההיא שעטא קם וכו': בשעה ההיא קם ר' שמעון, והחברים קמו ג"כ, והלכו. אמר ר' אלעזר לר' שמעון אביו, אבי, עד כאן ישבנו בצל של עץ החיים בגן עדן, מכאן ולהלאה שאנו הולכים, צריכים אנו ללכת בדרכי השומרים אילן הזה. אמר לו, אתה תתחיל בתחילה לפתוח בדרך. (דפו"י דף ק"יח ע"ב)

בִּיהַ, בְּגִין דְּאִיהוּ אֲתִיְהִיב בֵּין יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, וּשְׂמָאלָא אֲתֶאְחִיד תַּחְתִּיהַ, וְיְמִינָא אֲתֶאְחִיד בִּיהַ לְעֵילָא, כַּד"א (ט) שְׂמָאלוּ תַּחַת לְרַאשֵׁי וְיְמִינוּ תַּחְבְּבִנִי. זֶהְבּ וְכֶסֶף, כַּד"א (י) לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזֶּהָב, וְהָא אֲתֶמֶר.

רַכַּט) וּנְחֹשֶׁת, דָּא אִיהוּ גְוֹן כְּבוֹנָא דְזֶהָב, בְּגִין דְּאַצְטָבַע בִּמְגוֹן זֶהָב וּמְגוֹן דְּכֶסֶף. וְעַל דָּא מְזַבַּח הַנְּחֹשֶׁת יִקְטֹן. אָמַאי אִיהוּ קֶטֶן. כַּד"א (יא) כִּי הַמְזַבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי יְיָ קֶטֶן מֵהֵכִיל אֵת הָעוֹלָה וְגו'. יַכַּד"א (יב) וְדָרַד הוּא הַקֶּטֶן. וְאֵע"ג דְּאִיהוּ קֶטֶן, כִּלְא אֲתֶאְחִיד בְּגִיְהַ. וְאִי תִימָא מְזַבַּח אַחְרָא, אֲקָרִי קֶטֶן. לָאו הֵכִי. דְּלָאו קֶטֶן בַּר הָאִי, דְּכֶתִיב (יג) אֵת הַמָּאֹר הַגְּדוֹל לְמַמְשְׁלַת הַיּוֹם וְאֵת הַמָּאֹר הַקֶּטֶן לְמַמְשְׁלַת הַלַּיְלָה. וְדָא אִיהוּ הַמָּאֹר הַקֶּטֶן. הַמָּאֹר הַגְּדוֹל, דָּא מְזַבַּח הַפְּנִימִי דְּאִיהוּ מְזַבַּח הַזֶּהָב.

רַל) וְתַכְלַת (יד) דָּא אִיהוּ תַכְלַת דְּצִיצִית. תַכְלַת דָּא אִיהוּ כְּרֶסְיָא, רְזָא דְתַפְלָה דְיֵד. תַכְלַת דָּא אִיהוּ כְּרֶסְיָא, דְּדִינִין בִּיהַ דִּינֵי נַפְשׁוֹת. בְּגִין דְּאִית כְּרֶסְיָא דְּדִינִין בִּיהַ דִּינֵי מְמוֹנוֹת, וְאִית כְּרֶסְיָא דְּדִינִין בִּיהַ דִּינֵי נַפְשׁוֹת. וְעַל דָּא, כֹּל גְּוֹנִין טְבִין לְחֶלְמָא, בַּר גְּוֹן תַכְלָא, בְּגִין דְּיִנְדַע דְּהָא נִשְׁמַתִּיהַ סְלָקָא בְּדִינָא. וְכַד נִשְׁמַתָּא סְלָקָא בְּדִינָא, גּוּפָא אֲתַדֵּן לְאַשְׁתַּצָּאָה וְאַצְטְרִיךְ הֵהוּא חֶלְמָא, לְרַחֲמִין סְגִיאִין.

חלופי גרסאות

ב ובגוון זהב ובגוון. ג מוסיף קטן ורוד הוא הקטן. ד ל"ג מן כד"א עד ואע"ג. ה מוסיף נפשות והאי איהו כרסיא דדינין ביה דיני נפשות. ו בר דאצטרך.

מסורת הזהר

(ש) שיר (ב) ב"א רלה צ"א. (ת) חגי (ב) וחי מה צ"א. (א) (מ"א ח) ח"ג ל: (ב) (ש"א יז) ת"ז ח"ע קכה. (ג) (בראשית א) ב"א קד צ"ג ת"ז תמיד פכ: תס"ט קד: ח"ע קכו.

הסולם

מאמר

זהב וכסף נחשת וכו' שכתוב, את המאור הגדול לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה. וזה, המזבח הנחשת. הוא המאור הקטן, המאור הגדול, זה מזבח הפנימי, שהוא מזבח הזהב.

לשמאל, והשמאל מתאחד ונכלל תחת הימין, והימין מתדבק למעלה, בז"א, כש"א, שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. זהב וכסף כמש"א לי הכסף ולי הזהב, דהיינו ימין ושמאל דז"א. אבל במלכות זהב תחילה ואח"כ כסף, משום שנבנית מקו שמאל שהוא זהב. וכבר נתבאר.

רַל) וְתַכְלַת דָּא אִיהוּ וכו': ותכלת. זה הוא תכלת של ציצית, תכלת, זה הוא כסא, סוד תפלה של יד, שהוא המלכות. תכלת, זה הוא כסא הדין, שדנים בו דיני נפשות דהיינו המלכות מצד דין הקשה שבה, משום שיש כסא שדנים בו דיני ממונות, שה"ס דין רפה. ויש כסא שדנים בו דיני נפשות, שה"ס דין קשה. ותכלת היא דין הקשה שבמלכות. ועל כן כל הצבעים יפים לחלום חוץ בצבע תכלת, שהוא כדי שידע שנשמחו עולה בדין, וכשהנשמה עולה בדין גידון הגוף לכליה, וחלום ההוא צריך לרחמים רבים.

רַכַּט) וּנְחֹשֶׁת דָּא אִיהוּ וכו': ונחשת זה הוא צבע כעין הזהב, משום שנצטבע מצבע הזהב ומצבע הכסף. שהיא המלכות המקובלת בשמאל וימין דז"א שהם זהב וכסף, כנ"ל. ועל כן מזבח הנחשת קטן, כמש"א, כי המזבח אשר לפני ה' קטן מהכיל את העולה וגו'. וכמש"א ורוד הוא הקטן, דהיינו המלכות הנקראת מאור הקטן. ואע"פ שהוא קטן, הכל נאחז בתוכו. ואם תאמר שמזבח האחר דהיינו הפנימי, נקרא קטן, כי לא היה אלא אמה על אמה אינו כן, שאינו תלוי במדה, כי אינו קטן רק זה

רלא) תַּכְלַת דָּא אִיהוּ פְּרָסְיָא, דְּכְתִיב בֵּיהּ ז' כְּמַרְאָה אָבָן סְפִיר דְּמוֹת כְּסָא, וּכְתִיב וְנִגְהַ לֹּו סְבִיב. בְּגִין דְּעֵבְדִין בֵּיהּ ח' פְּרִיכִין לְצִיצִית, וְכַד נִגְהַ לֹּו, אַתְהֵדֵר לְגֻוֹן יְרוּק. ט' בְּגֻוֹן כְּרָתִי. מִהֵיא שְׁעֵתָא וְאֵילָף, אֲשֶׁתְרִי זְמַנָּא דְק"ש, דְּהָא אֲשֶׁתְנִי גֻוֹן תְּכָלָא מְכַמָּה דְהָוָה, וּבְגִין כַּף אָסִיר לְמִידָן דִּינִי נְפִשׁוֹת בְּלִילָה, בְּגִין דְּשִׁלְטָא הֵוּא גֻוֹן תְּכָלָא בְּהֵוּא זְמַנָּא, וְאַתְיָהִיב רְשׁוֹ לְמַחְטָף נְפִשָּׁא בְּלֵא מְשַׁפֵּט. דְּהָא מְשַׁפֵּט לָא שְׁלְטָא בְּהֵוּא זְמַנָּא.

רלב) כַּד אַתִּי צְפָרָא, וְאַתְעֵר יְמִינָא כ' דְלַעֲיָלָא, נְפִיק הֵוּא נְהוּרָא, וּמְטִי עַד הָא תְּכָלָא, וְאַשְׁתְּנִי מְכַמָּה דְהָוָה, וּכְדִין שְׁלְטָא עֲלֵיהּ, וְאַתְדַּבֵּק בֵּיהּ פְּרָסְיָא אַחְרָא קְדִישָׁא. מִהֵיא שְׁעֵתָא וְאֵילָף, זְמַנָּא דְק"ש.

רלג) וְאַרְגָּמָן, דָּא כְּנוּפְיָא י' דְכְלִילָא כָּל גֻוֹנִין פְּחָדָא. וְתוֹלַעַת שְׁנִי, כְּתִיב שְׁנִי, וּכְתִיב שְׁנִים, דְּכְתִיב ט' כִּי כָּל בֵּיתָה לְכוּשׁ שְׁנִים. אָלָא הָא אִיהוּ גֻוֹן ט' אֲקָרִי שְׁנִי, דְנָטִיל כָּל גֻוֹנִין בֵּיהּ, וְכָלָא אִיהוּ י' חַד, שְׁנִי וְשְׁנִים. שְׁנִים: כַּד כְּלָהוּ כְּלִילָן בֵּיהּ פְּחָדָא. שְׁנִי: דְנָפִיק מְפָרְסְיָא עֲלָאָה, דְּשִׁלְטָא עַל תְּכָלַת מְסֻרָא דִימִנָּא, וְדָא אִיהוּ אַפּוֹטְרוּפְסָא דִישְׁרָאָל, דְּכְתִיב בֵּיהּ ט' מִיכָאֵל שִׂרְכָם. תוֹלַעַת: ט' דְחִילֵיהּ בְּפוּמֵיהּ, כְּתוֹלַעַת, דְּמַתְפַּר כְּלָא וְעָקֵר כְּלָא.

חלופי גרסאות

ז' ואש מתלקחת ונגה לו סביב ול"ג מן כמראה עד בנין.
 ח כריתית. ט כנוון. י זמן ק"ש. כ לעילא. ל רכלא.
 מ דאקרי. נ ל"ג חדר. ס דחיי ליה.

מסורת הוזהר

ז (יחזקאל א) נח צב צ"ג. ה (משלי לא) ויחי קצא צ"ג. ו (דניאל ט).

הסולם

זהב וכסף ונחשת וכו'

רלג) וְאַרְגָּמָן דָּא כְּנוּפְיָא וכו': וְאַרְגָּמָן, הוּא קִיבוּץ כָּל הַצְּבָעִים בִּיחַד, שֶׁהוּא זִיא. דְהֵיִינוּ קוֹ אַמְצֵי הַכוֹלֵל בְּתוֹכּוֹ כָּל שְׁלֹשָׁה הַקּוּיִם שֶׁהֵם לְבָן אָדוּם יְרוּק. וְתוֹלַעַת שְׁנִי, כְּתוּב שְׁנִי, וְכְתוּב שְׁנִים, שְׁכְּתוּב, כִּי כָּל בֵּיתָה לְכוּשׁ שְׁנִים. אֲלָא זֶה הוּא צְבַע שְׁנָקָרָא שְׁנִי, שֶׁהִ"ס נְקוּדַת הַמִּפְתָּחָא שְׁבַמְלֻכוֹת, וְהוּא כּוֹלֵל בְּתוֹכּוֹ כָּל הַצְּבָעִים. דְהֵיִינוּ גַם נְקוּדַת הַמְּנַעוּלָא. (כְּנ"ל בַּהֲקֻסָּה"ז דף קכ"ג ד"ה תרין) וְשְׁנֵי וְשְׁנִים הַכֹּל הוּא אַחַד, שְׁנִים נְקָרָא, כְּשׁוֹלֵם כְּלוּלִים בּוֹ יַחַד. דְהֵיִינוּ גַם הַמְּנַעוּלָא. שְׁנִי, הוּא יוֹצֵא מְכֻסָּא הַעֲלִיּוֹן, שֶׁהוּא זִיא שֶׁהוּא כְּסָא לְבִינָה. הַשּׁוֹלֵט עַל תְּכָלַת מְצַד יְמִין, דְהֵיִינוּ הַמִּפְתָּחָא. וְזֶה הוּא אַפּוֹטְרוּפּוֹס שֶׁל יִשְׂרָאֵל שְׁכְּתוּב בּוֹ מִיכָאֵל שִׂרְכָם. שֶׁהוּא בְּחִי חֲסֵד, וְבוֹ הַמִּפְתָּחָא. וְנִקְרָא תוֹלַעַת, מִשּׁוּם שְׁכַחוּ כְּפָה, דְהֵיִינוּ הַמְסָךְ הַמְתוֹקֵן בְּפָה דְרֵאשׁ, וְכְתוֹלַעַת הַמְשַׁבֵּר הַכֹּל וְעוֹקֵר הַכֹּל. כִּי הַדִּינִין דְמַנְעוּלָא הַכְּלוּלִים בּוֹ, אִם הֵם מְתוּגְלִים גּוֹרְמִים לְהַסְתַּלְקוֹת כָּל הָאוֹרוֹת (כְּמ"שׁ לַעֲיֵל וְיֹצֵא י"ג ד"ה סְתָרָא).

מאמר

רלא) וְתַכְלַת דָּא אִיהוּ וכו': וְתַכְלַת, זֶה הוּא כְּסָא שְׁכְּתוּב בּוֹ, כְּמַרְאָה אֲבָן סְפִיר דְמוֹת כְּסָא. וְכְתוּב, וְנִגְהַ לֹּו סְבִיב, מִשּׁוּם שְׁעוּשִׁים בּוֹ כְּרִיכוֹת לְצִיצִית, הַנִּגְהַ מֵאִיר לֹו. וְכַשֶּׁהֲנִגְהַ מֵאִיר לֹו חוֹזֵר לְצַבַּע כְּרָתִי. שְׁנֵרָאָה בּוֹ יוֹתֵר לְבַנּוּנִית. שְׁזִ"ס כְּכַב הַנִּגְהַ הַמֵּאִיר לְפָנוֹת בּוֹקֵר. מִשְׁעָה הֵיא וְהֵלָאָה מִתְחִיל זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע, כִּי נִשְׁתַּנָּה צְבַע הַתְּכָלַת מִמָּה שְׁהִיָּה, דְהֵיִינוּ לְצַבַּע כְּרָתִי. שֶׁהוּא דִין רְפָה. וּמִשּׁוּם זֶה אֲסוּר לְדוֹן דִּינֵי נְפִשׁוֹת בְּלִילָה, מִשּׁוּם שְׁצַבַּע תְּכָלַת הֵוּא שׁוֹלֵט בְּזְמַן הֵוּא, וְנִיתְנָה רִשׁוּת לְחִטּוֹף נֶפֶשׁ בְּלִי מְשַׁפֵּט. דְהֵיִינוּ שִׁישׁ אֹז כְּחִלְטִיא לְבַלְבֵּל דַּעַת הַשׁוֹפְטִים. כִּי הַמְשַׁפֵּט שֶׁהוּא זִיא שֶׁהוּא רַחֲמִים, אִינוּ שׁוֹלֵט בְּזְמַן הֵוּא.

רלב) כַּד אַתָּא צְפָרָא וְאַתְעֵר וכו': כְּשָׁבָא הַבּוֹקֵר, וְנִתְעוֹרֵר הַיְמִין שְׁלַמְעֵלָה, יוֹצֵא אוֹר הֵוּא וּמְגִיעַ עַד הַתְּכָלַת הַזֶּה, וּמִשְׁתַּנָּה מִמָּה שְׁהִיָּה, וְאוֹ הַיְמִין שׁוֹלֵט עֲלֵיו, וּמִתְדַּבֵּק בּוֹ כְּסָא אַחַר קְרוּשׁ, שֶׁל רַחֲמִים, מִשְׁעָה הֵיא וְהֵלָאָה הוּא זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע.

(דפריי דף קל"ט ע"א)

רלד) תולעת שני **ושש**, תרין גוונין פתרא, דימינא ושמאלא, חירר וסומק. **ושש**: בוצא איהו. דשית חוטיין מתחברין, ודא איהו דכתיב, **ו** וּגְוִיָּתוֹ כְּתָרְשִׁישׁ. ובאלין תרין, פלילן תרין אחרנין.

רלה) ועזים: גבוראן תפאי **פ** דלבר, לחפאי על **צ** פנימאי. וכלא אצטרין, ואצטרין למיהב דוכתא לכלא, דהא מסטרא דדחבא קאתין. ועורות אלים מאדמים, משיכו דתרין סטריין, דימינא ושמאלא, לחפאי בדוכתא אחרא.

רלו) ועורות תחשים, סטרא פתא אית דרבי גו סטרא אחרא בחורבא, ולא פישובא אשתבח, ודא איהו סטרא דכיו, ואקרי תחש.

רלז) בספרא דשלמה מלכא אית גו האי מזבח **ה** הנחשת דקארן, רזין עלאין. דהא מזבח אדמה וכתוב, **ו** מזבח אדמה תעשה לי וגו' ודא איהו רזא פדקא יאות. נחשת, פד **ש** שלטין טורין אחרנין, ואיהי צריכא למיזן לון, אצטבע בהאי גוון למיזן לון. ואינון אקרון הרי נחשת.

רלח) ואינון הרי נחשת אתמשך **ת** עליהו ריחא פתא מגו האי מזבח, וכד האי מזבח אסתלק בסליקו אחרא, פדין אסתלק את נ', דאיהו מזבח קדישא,

מסורת זוהר

(ז) (שם) ח"ב קמו: ח"ג קמו: רכג. ת"ז תי"ח ל"ב: (שמות כ) לך קמ צ"א.

חלופי גרסאות

ע ל"ג ושש. פ לבר. צ פנימאי. ק הנחש. ר מוסף תעשה לי כתיב הה"ד. ש סלקין. ת כ"ג בד"ו; מנייהו.

מאמר

הסולם

רלד) תולעת שני **ושש**: הם שני צבעים ביחד של ימין ושמאל, שהם לבן ואדום, ושניהם הם ביסוד, כי הדינים שבמלכות, כלולים ביסוד. **ושש** הוא כוץ, שששה חוטים מתחברים בו, זהיינו יסוד. וזהו שכתוב וגויתו כתרשיש. שהוא המלאך גבריאל. כי באלו השנים, שהם חסד וגבורה שביסוד, כלולים בהם שני אחרים, שהם מיכאל וגבריאל, מיכאל בתולעת שני, וגבריאל בשש.

רלו) ועורות תחשים: יש בחינה אחת שגדלה תוך הסטרא אחרא בחרבה, ואינה נמצאת בישוב, וזו היא בחינת טהרה ונקראת תחש. שהיא זרין דנגה דאצילות, הגדלה תוך ג' הקליפות, שהן רוח סערה וענן גדול ואש מתלקחת. (כמ"ש ביחזקאל א').

רלז) בספרא דשלמה **מ**לכא וכו': בספר של שלמה המלך יש, במזבח הנחשת שאמרנו, סודות עליונים. כי מזבח אדמה כתוב, מזבח אדמה תעשה לי, וזה הוא סוד כראוי, שהוא המלכות. נחשת הוא, כששולטים הרים אחרים והמלכות צריכה לזון אותם, היא מצטבעה בגוון הזה של נחשת, כדי לזון אותם, שאז נקראת המלכות מזבח הנחשת, והם נקראים הרי נחשת.

רלח) ואינון הרי נחשת כו': ואלו הרי נחשת, נמשך עליהם רוח אחד מתוך מזבח הזה, שהוא המלכות, שהיא את ג' דנחשת. וכשמזבח הזה מסתלק בעליה אחרת, מסתלק אז את נ', שהיא מזבח הקדוש, ונשאר הרוח של אלו הרי נחשת, שהוא אותיות חש"ת.

וכשהרוח

(דפו"י דף קל"ט ע"א)

ואשפתאר רוחא דאלין * טורי נחשת. וכד ההוא רוחא אסתליק בקיומיה, אקרי תחש, דהא אסתלק מניה את נ'.

רלט) והאי אתפרש, לכמה רוחין אתרנין, ואקרון אוף הכי, ועל דא אקרי ההוא בעמא, תחש. כד"א * ואת תחש ואת מעכה. אינון הו ידעי ביה חיה דמשכנא, דאקרי על שמהון.

רמ) ועצי שטים, אלין אינון רזין קדישין, דאינון לוחי משכנא, ואינון דאקרון ברזא דלהון. כתיב עצי שטים עומדים, וכתיב * שרפים עומדים.

רמא) מכאן ולהלאה * שמן למאור, משיכו דמשח רבות קדישא לאמשכא עליהו. אבני שהם ואבני מלואים, אלין אבני קדשא, יסודי דמקדשא, ברתוכין קדישין אלין, אודמגן בלחודיהו, לגר וולשבכא, בלבוש יקר, לעינא דפהנא בהו תמן, * ולאדפרא תריסר שבטין, וע"ד תריסר אבנין כמה דאתמר.

רמב) תליסר זינין אינון, בר * י"ב אבנין יקירין אלין, וכלהו סלקין לכ"ה אתון, * ברזא עלאה דיתודא. ולקבל אלין, גליף ואתקין משה, כ"ה אתון ברזא דפסוקא דיתודא, דכתיב * שמע ישראל ידוד אלהינו ידוד אחד. ואינון כ"ה אתון, גליפן מחקקן ברזא דלעילא.

חלופי גרסאות

א הרי. ב עמודא; עמא חד. ג ואינון. ד ל"ג אקרון; ואקרון ול"ג ואינון. ה ל"ג שמן למאור. ו ולשבת. ז ל"ג כהנא. ח ולברכא ול"ג ולדכרא; ולברכא ולדכרא (ד"א); ולדכרא. ט ל"ג י"ב. י בחין עלאין.

מסורת הוזהר

ט (בראשית כב) ח"ב קמו: * (ישעיה ו) כ"ב גא צ"א ז"ח ל"ג ט"א שמה. כ (דברים ו) בא סו צ"ס.

הסולם

זהב וכסף ונחשת וכו'

ד' מלאכים מיכאל גבריאל אוריאל רפאל שכל אחד מהם כולל משלשה קוין, שהם י"ב נושאי המרכבה, שהיא המלכות, במרכבות קדושות אלו, הם, י"ב הנ"ל, מזדמנים בלבדם להוקיר ולשבח בלבוש יקר, דהיינו החשן, שיכוין בהם הכהן שם, ויזכיר י"ב שבטים, וע"כ הם י"ב אבנים. כמו שלמדנו.

רמב) תליסר זינין אינון וכו': שלשה עשר מינים הם, דהיינו זהב וכסף וכו', חוץ משתים עשרה אבנים יקרות אלו שבאבני מילואים, וכולם עולים כ"ה, לכ"ה אותיות בסוד העליון של היחוד, וכנגד אלו חקק ותקן משה כ"ה אותיות בסוד הפסוק של היחוד, שכתוב, שמע ישראל הוי"ה אלקינו הוי"ה אחד, שהן כ"ה אותיות מפותחות, נחקקות בסוד העליון.

יעבק

מאמר

וכשהרוח נתעלה בקיומו נקרא תחש, כי נסתלק ממנו אות נ'.

רל"ט) והאי אתפרש לכמה וכו': ורוח הזה תחש, נחלק לכמה רוחות אחרים, ונקראים גם כן תחש, וע"כ נקרא עם ההוא תחש, כש"א, ואת תחש ואת מעכה. והם היו יודעים בחיה הזו תחש, שהיתה במשכן, שנקרא על שמם.

רמ) ועצי שטים: אלו הם סודות הקדושים של אלו קרשי המשכן, שהם נקראים בסוד שלהם, דהיינו עצי שטים, כתוב, בקרשים, עצי שטים עומדים, וכתוב שרפים עומדים. ללמד שהקדושים הם סוד שרפים.

רמא) מכאן ולהלאה, שמן וגו': מכאן ולהלאה, שמן למאור הוא המשכת שמן הגדלות, הקדוש, להמשיך עליהם. דהיינו המוחין דג"ר. אבני שהם ואבני מלואים, אלו הם אבני קדש יסודות המשכן, שהם סוד (דפו"י דף קל"ט ע"א *) דף קל"ט ע"ב)

רמג) יַעֲקֹב בָּעָא לְאַתְקָנָא לְתַמָּא, בְּרִזָּא דִּיחֻדָּא, וְאַתְקִין בְּכִ"ד אַתְוֹן, וְאַיְנוּן בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. וְלֹא אֲשֵׁלִים לְכִ"ה אַתְוֹן, בְּגִין דְּעַד לֹא אֲתַתְקֵן מִשְׁכְּנָא. בִּינֵן דְּאַתְתְּקֵן מִשְׁכְּנָא, וְאַשְׁתְּלִים, מְלָה כִּקְדַמָּא דִּתְהוּ נִפְיָא מְנִיָּה, כִּד אֲשְׁתְּלִים, לֹא מְלִיל אֶלָּא בְּכִ"ה אַתְוֹן, לְאַחַזְאָה דְּהָא אֲשְׁתְּלִים דְּא בְּגוֹנוֹנָא דְּלַעֲלֵא, דְּכַתִּיב וַיִּדְבֹּר יְיָ אֵלָיו מֵאֵהָל מוֹעֵד לֵאמֹר. יְהֵא כִ"ה אַתְוֹן.

רמד) וְעִ"ד כִ"ה זִינִין לְאַשְׁלֵמָא תְּקוּנָא מִדְּמִשְׁכְּנָא וְכָל הֵנִי אַתְוֹן, אֻקְיָמְנָא בְּאַיְנוּן אַתְוֹן גְּלִיפִין, דְּאוֹלִיפְנָא מִמַּר. וּבְגִין דְּמִשְׁכְּנָא אֲשְׁתְּלִים בְּרִזִין אֲלִין, אֶקְרִי כִ"ה, בְּיַחְוָדָא דְּשְׁלִימוֹ דְּמִשְׁכְּנָא, וְעִ"ד מִחֲסִידֵיהּ יְבָרְכוּכָה כְּתִיב, רְזָא דְּשְׁלִימוֹ דְּכָל מִשְׁכְּנָא וְתְּקוּנָא דִּילֵיהּ. כִ"ה, לְקַבֵּל כִ"ב אַתְוֹן, וְאוֹרִייתָא וּנְבִיאִים וְכַתוּבִים, דְּאַיְנוּן קְלָלָא תְּדָא, וְרִזָּא תְּדָא.

רמה) בְּשַׁעְתָּא דִּישְׂרָאֵל קָא מִיחְדִּי יַחְוָדָא בְּהַאי קָרָא, בְּרִזָּא דְּכִ"ה אַתְוֹן, דְּאַיְנוּן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד, וּבְשַׁכְּמִלּוֹ, דְּאַיְנוּן כִ"ד אַתְוֹן, וַיְכּוֹן

מסורת זוהר

(2) (ויקרא א) וירא מה צ"ג. מ (תהלים קמה) יתרו סו כ ל"ג קדמאה. ל ל"ג הא כ"ה אתוון. מ דמקרא. צ"ג.

הסולם

מאמר

זהב וכסף ונחשת וכו' דאתתקן משכנא, ואשתלמים מלכה קדמאה דהוה נפיק מניה, דהיינו שנשלם השורש, שה"ס נקודת החזה שיצאה משם, אז, לא מל"ס אלא בכ"ה אתוון וכו'. דהא אשתלמים דא כגוונא דלעילא, כי אחר ששורשה שבנקודת החזה נהפך לאור, הרי היא שוה בטהרתה כמו ז"א, ויש לה ג"כ כ"ה בחינות כמוהו.

רמד) וְעִ"ד כִ"ה זִינִין וכו': וְעִ"כ הֵם כִ"ה מִינִים לְהַשְׁלִים תְּקוּן הַמִּשְׁכָּן, וְכָל אוֹתוֹת אֵלוֹ הַעֲמַדְנוּ בְּאֵלוֹ אוֹתוֹת הַחֻקוֹת שֶׁלִּמְדוֹתֵי מַאֲדוּנֵי, וּמִשׁוֹם שֶׁהַמִּשְׁכָּן נִשְׁלַם בְּסוּדוֹת אֵלוֹ, הוּא נִקְרָא כִ"ה, בִּיחְוֹד הַשְׁלֵם שֶׁל הַמִּשְׁכָּן, שֶׁהוּא הַמַּלְכוּת, וְעִ"כ וְחֲסִידֵיךָ יְבָרְכוּכָה כְּתוּב, שֶׁהֵם אוֹתוֹת יְבָרְכוּ כְּהַ, אֲשֶׁר כְּהַ, ה"ס הַשְׁלֵמוֹת שֶׁל כָּל הַמִּשְׁכָּן וְהַתְּקוּנִים שֶׁלוֹ. כַּמֵּן בְּדַבּוּר הַסְּמוּךְ. כִ"ה הוּא כִּנְגַד כִ"ב אוֹתוֹת וְתוֹרָה וְנְבִיאִים וְכַתוּבִים, שֶׁהֵם כָּלל אֶחָד וְסוּד אֶחָד.

רמה) בְּשַׁעְתָּא דִּישְׂרָאֵל קָא וכו': בְּשַׁעַת שִׁישְׂרָאֵל מִיחְדִּים הַיַּחְוֹד בְּמִקְרָא הַזֶּה בְּסוּד כִ"ה אוֹתוֹת, שֶׁהֵם, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הוּיָה אֲלֵקִינוּ הוּיָה אֶחָד, וּבִרְוֵן שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם

רמג) יַעֲקֹב בָּעָא לְאַתְקָנָא וכו': יַעֲקֹב רָצָה לְתַקֵּן לְמַטָּה, בְּמַלְכוּת, בְּסוּד הַיַּחְוֹד, וְהַתְּקִין בְּכִ"ד אוֹתוֹת, שֶׁהֵם, בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, וְלֹא הַשְׁלִים לְכִ"ה אוֹתוֹת, מִשׁוֹם שֶׁעוֹד לֹא הָיָה מְתוּקֵן הַמִּשְׁכָּן. שֶׁהוּא כִּנְגַד הַמַּלְכוּת. כִּיֹּן שֶׁנִּתְקַן הַמִּשְׁכָּן, וְנִשְׁלַם דְּבַר הַרְאֵשׁוֹן שִׁינָא מִשָּׁם, כִּשְׁנִשְׁלַם, לֹא דְּבַר אֵלָא בְּכִ"ה אוֹתוֹת, לְהַרְאוֹת שׁוֹה נִשְׁלַם כְּעִין הַעֲלִיּוֹן, שֶׁהוּא ז"א. שְׁכַתוּב, וַיִּדְבֹּר ה' אֵלָיו מֵאֵהָל מוֹעֵד לֵאמֹר, הִרִי כִ"ה אוֹתוֹת.

פִּירוּשׁ, שׁוֹרֵשׁ הַמַּלְכוּת שֶׁהִיא יוֹצֵאת מִשָּׁם הִיא נְקוּדַת הַחֻזָּה, שֶׁשָּׁם הַדִּינִים דְּמִסַּךְ דְּחִירֵק דְּז"א. וְלוֹ"א עֲצֻמוֹ אֵין הַדִּינִים פּוֹגְמִים לְהוֹתָם בְּסוּיָם שֶׁלוֹ כִי עֵיקַר ז"א הוּא חֲגִ"ת עַד הַחֻזָּה, וּמִחֻזָּה שֶׁלוֹ וְלַמַּטָּה שִׁינֵן לְמַלְכוּת. וְאֵין הַדִּינִים פּוֹגְמִים לְמַעַלָּה מִמְּקוֹם יִצְיָאָתָם. אֲבָל הַמַּלְכוּת נִפְגַּמַת מֵהֵם, לְהוֹתָם בְּשׁוֹרֵשׁ שֶׁלָּהּ. וְהַדִּינִים הֵם מְתוּקָנִים בְּסוּד הַיַּחְוֹד, וְעַם כָּל זֶה עוֹד לֹא נִתְקַנוּ כָּל כֶּךָ עַד שִׁיבְאוּ בְּמִסְפַּר הָאוֹרוֹת, לְהַשְׁלִים כִ"ה בְּחִינּוֹת, עַד שֶׁהוּקַם הַמִּשְׁכָּן, וְעִ"כ לֹא תִקֵּן יַעֲקֹב אֵלָא כִ"ד אוֹתוֹת, בְּבִרְוֵן שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, כִּי חֲסֵרָה הַשְׁלֵמוֹת שֶׁבְּשׁוֹרֵשׁ, שֶׁהוּא נְקוּדַת הַחֻזָּה. וּז"ש. כִּיֹּן (דפוי" דף קל"ט ע"ב)

קל יחד בהו, פלהו אתון מתחברן פתדא, וסלקין בפתורא חד מ"ט פרעין, ברתא דיובלא. וכדין אצטריף לסלקא עד ולא יתיר. וכדין אתפתחו פרעין, וחשיב קב"ה לההוא בר נש, פאילו קיים אורייתא פלה, דאיהי אתיא במ"ט פנים.

רמו) ועל דא אצטריף לכונא לפא ורעותא בכ"ה ובכ"ד, ולסלקא לון ברעותא דלפא, למ"ט פרעין דקאמרן. פין דאתפון בהאי, יתפון בההוא יחודא דאמר מר, שמע ישראל ובשכמל"ו פללא דכל אורייתא פלה. ופאה חולקיה מאן דיתפון בהו, דודאי פללא איהו דכל אורייתא דעילא ותתא. ודא איהו רזא דאדם שלימא, דדכר ונוקבא, ורזא דכל מהימנותא.

רמו) מחלוקת דשמאי והלל בקימה ובשכיבה, דכתיב ב' בשכבך ובקומך, דשמאי סבר בערב דקא פלילא נוקבא בשלטונהא, אצטריף לגבי נוקבא דקא יטו ויקראו. ובבקר, דקא שלטא דכורא בשולטנותא דעלמא עלאה, אצטריף למיקם קמיה דדכורא, פמה דאצטריף בתפלה מעומד, ובכל אתר דדכורא אתיא.

רמח) ובית הלל סבר, אלמלא אשתכח דא לחוד ודא לחוד, הכי אצטריף. אכל פין דאגן מחברן לון פתדא, פ בפתורא במ"ט פנים, וימ"ט פרעין, לא אצטריכנא לאפרשא דא לחוד ודא לחוד, אלא לאשגחא דכלא איהו חד, פלא

חלופי גרסאות

1 מוסיף חד מנייהו. 2 מוסיף כדין אתפתחו מ"ט. 3 מוסיף פנים בכלא. 4 בדכר. 5 בשולטנו. 6 מוסיף וסלקין כחודא בחבורא. 7 מ"ט. 8 אצטריכנן.

מסורת הוזהר

(1 דברים 1) יתרו קמג צ"א.

הסולם

זהב וכסף ונחשת וכו'

בחינת דכר, ובשכמל"ו. היא בחינת נוקבא, והוא סוד כל האמונה.

רמו) מחלוקת דשמאי והלל וכו': מחלוקת של שמאי והלל בקימה ושכיבה. שכתוב, בשכבך ובקומך, שמאי סובר, בערב, שאז זמן הנוקבא בממשלתה, ובנוקבא צריכים להטות ולקרנות קריאת שמע. דהיינו בשכיבה. ובבקר שהזכר, ז"א, שולט בשליטת עולם העליון צריכים לקום ולקרנות לפני הזכר, כמו שצריכים בתפלה שתהיה מעומד. וכן בכל מקום שהזכר בא, הוא מעומד.

רמח) ובית הלל וכו': ובית הלל סבור, אם היה נמצא זה לבד, ז"א וזה לבד, המלכות, היו צריכים לחלק כך שזה יהיה בעמידה וזה בשכיבה. אבל כיון שאנו מחברים את ז"א והמלכות יחד, בחבור של מ"ט פנים ומ"ט שערים, שהם כ"ה דשמע, וכ"ד דבשכמל"ו, כנ"ל, אין אנו צריכים לחלק זה לבד וזה לבד,

אלא

מאמר

לעולם ועד, שהם כ"ד אותיות, ויכוון כל אחד בהם כל האותיות מתחברות יחד ועולים בחיבור אחד מ"ט שערים, בסוד היובל, שהיא בינה. כי כ"ה וכ"ד הם מ"ט. ואז צריך להעלות עד הבינה ולא יותר, ואז נפתחים המ"ט שערי בינה. והקב"ה מחשיב לאדם ההוא כאלו קיים כל התורה. הבאה במ"ט פנים.

רמו) ועל דא אצטריף וכו': וע"כ צריך האדם לכוון הלב והרצון בכ"ה ובכ"ד, ולהעלותם ברצון הלב למ"ט שערים שאמרנו. כיון שכיוון בזה, יכוון ביחוד ההוא, שאמר אדוני, שהוא ר"ש, אשר שמע ישראל ובשכמל"ו הם כלל של כל התורה כולה. אשרי חלקו מי שמתכוון בהם, כי ודאי הוא כלל של כל התורה למעלה ולמטה. וזה הוא סוד אדם השלם, דכר ונוקבא, כי שמע ישראל, הוא (דפו"י דף קל"ט ע"ב)

פרוּדָא. וּכְמָה דְאִזְדַּמְן לִיה לְבַר נָשׁ, הֵכִי יִימָא, דְהָא פְרוּוִיָּהּוּ בְּחַבְרָא חֲדָא, כְּמָה דְנִיחָא לֹון, וְהֵכִי אֶצְטְרִיף ^ח לְאַתְחַזְזָא.

רמט) וְעַל דָּא דְכוּרָא, בְּשִׂית סְטְרִין, בְּקָרָא דְשִׁמְעַ יִשְׂרָאֵל, דְאִינוּן שִׂית תִּיבִין. וְנוֹקְבָא בְּשִׂית סְטְרִין בְּשַׁכְמִל"ו. דְאִינוּן שִׂית תִּיבִין אַחְרָנִין, וְסִלְקִין בְּחַבְרָא חֲדָא, בְּרִזָּא דְמ"ט פְּרָעִין, וְהִלְכָה כְּבִית הַלֵּל בְּכָל אֲתָר.

רנ) רַבִּי שְׁמַעוֹן אָרִים יְדוּי וּבְרִיף לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיה. פְּתַח וְאָמַר, ^ט מִי הָעִיר מְמֻזְרַח וְגו'. הָאִי קָרָא אוּקִימָנָא וְאַתְמַר, אֲבָל רְזָא דְחֻכְמָתָא אִיהוּ, מ"י רְזָא דְעֵלְמָא עֲלָאָה אִיהוּ, דְהָא מִתְּפָן נְפָקָא שִׁירוּתָא, לְאַתְגְּלִיא רְזָא דְמְהִימְנוּתָא, וְהָא אוּקִימָנָא.

רנא) תו. מ"י טְמִירָא דְכָל טְמִירִין, דְלָא אַתְיָדַע וְלָא אַתְגְּלִיא כָּלֵל. גְּלִי יְקָרִיה לְאַשְׁתְּמוּדְעָא, מְהֵהוּא אַתְר דְאֶקְרִי מְזֻרַח. דְהָא מִתְּפָן שִׁירוּתָא דְכָל רְזָא דְמְהִימְנוּתָא, וְנִהוּרָא לְאַתְגְּלִיא. וְלִבְתַּר צְדָק יְקָרָאָהוּ לְרַגְלוֹ, דְהָא צְדָק, גְּלִי גְבוּרָתָא עֲלָאָה, וְשׁוּלְטָנְיָה דְקַב"ה, וְלֵהֲאִי צְדָק ^א אֲשֻׁלְטִיָּה עַל עֲלָמִין פְּלָהוּ, לְדַבְרָא לֹון, וְלְאַתְקָנָא לֹון, בְּדָקָא יְאוּת. וְע"ד, ^ט יִתְן לְפָנָיו גּוֹיִם וּמַלְכִים יַרְדְּ,

חלופי גרסאות
ת לאחזאה. א שלטיה; שלטיה.

מסורת הזהר
ט (ישעיה מא) ב"ב צה צ"ב. ט (שם) לעיל אות רנ צ"ט.

הסולם

מי העיר ממזרח
סוד האמונה, שהוא המלכות. וכבר העמדנו (בהקסה"ז אות ז').

רנא) תו, מ"י, טמירא וכו': עוד מ"י הוא נסתר שבכל הנסתרות, שלא נודע ולא נתגלה כלל, שהוא או"א עילאין, שהי' אינה יוצאת מאויר שלהם, ואינם נודעים לעולם. (כנ"ל בראשית א' דף רנ"א ד"ה נחית) גילה כבודו להיות נודע ממקום שהוא שנקרא מזרח, דהיינו ז"א, כי משם ההתחלה של כל סוד האמונה, שהוא המלכות, והאור להתגלות, כי כל הגילוי שבמלכות, היא מקבלת מז"א. ואחר כך, צדק יקראוהו לְרַגְלוֹ, כי צדק, שהוא המלכות, מגלה גבורה העליונה, דהיינו שמגלה החכמה שבקו שנאל ז"א, שנקרא גבורה, והממשלה של הקב"ה, שהוא ז"א. ולצדק הזה המשיל על כל העולמות להנהיג אותם ולתקן אותם כראוי. וע"כ, יתן לפָּנָיו גּוֹיִם וּמַלְכִים יַרְדְּ, כי כל מלכי העולם נמצאים ברשות של צדק הזה. כש"א והוא ישפוט תבל בצדק.

תו

מאמר

אלא לראות שהכל הוא אחד בלא פרוד. שאין לחלק בין ק"ש של שחרית לק"ש של ערבית, וכמו שמזדמן לאדם כך יאמר, אם בעמידה ואם בשכיבה, כי שניהם הם בחבור אחד כמו שנרצה להם, וכך צריכים להראות.

רמט) וְעַל דָּא דְכוּרָא וכו': וע"כ הזכר, ז"א, הוא בששה קצוות בפסוק שמע ישראל, שהם שש תבות אחרות כנגד ו"ק דגדלות שמקבל מאו"א, והנקבה בששה קצוות בבשכמל"ו שהם שש תבות, כנגד ו"ק דגדלות שמקבלת מז"א, ועולים שניהם בחבור אחד בסוד מ"ט שערים. והלכה כבית הלל בכל מקום.

מאמר מי העיר ממזרח

רנ) רבי שמעון ארים וכו': ר"ש הרים ידיו וברך את ר' אלעזר בנו. פתח ואמר, מי העיר ממזרח וגו'. מקרא זה העמדנו, ולמדנו. אבל סוד החכמה הוא, מי, הוא סוד עולם העליון, בינה, כי משם יוצאת ההתחלה שתגלה (דפו"י דף קל"ט ע"ב)

דָּהָא כָּל בַּמְלָכִין דְּעָלְמָא, בְּרִשְׁוּתָא דְּהָאִי צָדֵק קַיִמִין, כּד"א (ט) וְהוּא יִשְׁפּוּט תִּבְל בְּצָדֵק.

(רנב) תו, צָדֵק יִקְרָאָהוּ לְרַגְלוֹ, מֵאֵן קָרִי לְמֵאֵן. אֲלֵא, צָדֵק אִיהוּ קָאֲרִי תְּדִיר לְאַסְפֵּקְלָרְיָאָה דְּנִהְרָא, וְלֹא שְׂכִיף לְעֵלְמִין, וְצָדֵק קָאִים תְּדִיר לְרַגְלוֹי, דְּלֹא אֲתַעְדִי מִתְּמֵן, וְקָאֲרִי וְלֹא שְׂכִיף, הַה"ד, (ט) אֲלֵהִים אֵל דְּמִי לָךְ אֵל תַּחְרֵשׁ וְאֵל תִּשְׁקֹט אֵל. וְהִשְׁתָּא בַּקְב"ה אֲנַהֵר י לָן אֲרַחָא דָּא הַבְּגִין אֲלַעְזֹר בְּרִי י דְּקָרִי לְנַהֲרָא עֲלָאָה וְלֹא שְׂכִיף. וּפְאָה חוּלְקֵהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא בְּעָלְמָא דִּין וּבְעָלְמָא דְאַחֵי.

(רנג) ר' אבא פתח קרא ואמר, (ט) מִזְמוֹר לְדָוִד בְּהִיּוֹתוֹ בְּמִדְבַּר יְהוּדָה. מֵאִי שָׁנָא יִמְכַּל שְׁאָר תּוֹשְׁבֵתוֹן, דְּלֹא קָאָמַר בְּאֵן אֲתֵר שְׂבַח לִוְן דְּוֹד מְלָכָא, וּמ"ש הָבָא דְקָאָמַר בְּהִיּוֹתוֹ בְּמִדְבַּר יְהוּדָה. אֲלֵא לֹא דָּא בְּלַחֲוֹדוֹי, דְּהָא אוּף הָכִי נְמִי, (ט) בְּשִׁנּוֹתוֹ אֵת טַעְמוֹ לְפָנֵי אַבִּימֶלֶךְ. (ט) בְּבֹא הַזִּיפִים. וְכֵן פְּלָהוּ. לְאַחֲזָאָה לְכָל בְּנֵי עָלְמָא, שְׂבַחֲהִי דְדָוִד, דְּאֵע"ג דְּבַצְעָרָא הָהּ, וְהוּוּ רַדְפִי אַבְתְּרִיָּה, הָהּ מְשַׁתְּדַל לּוֹמַר שִׁירִין וְתוֹשְׁבֵתוֹן לְקַב"ה.

(רנד) ואע"ג דברוח קדשא הנה אמר, רוח קדשא לא הוי שארי עלוי, עד דאיהו אשתדל למשרי עלוי. וכן בכל אתר, לא שרף רוח קדשא דלעילא, עד דיתער עליה בר גש מתתא. ודוד אע"ג דקא רדפי אבתיריה, ונהה בצעריה, לא הנה שביק שירין ותושבתון מפומיה, ולשבתא למאריה על כלא.

חלופי גרסאות

ב עמין. ג אלעזר ברי קרי לנהורא עלאה ולא שכיך וקב"ה אנהר לן ארחא דא בגיניה זכאה חולקי וזכאה חולקיהון דצדיקייא. ד ל"ג לן. ה בגינן ורבי אלעזר. ו קרי. ז בכל. ח רוחא דלעילא ול"ג קדשא.

מסורת הוזהר

(ט) (תהלים ט) וארא ה צ"ל. צ) (שם פג) לך יכ ב. ק) (שם סג) ח"ג כא: ר) (שם לד.) ש) (שם נד.)

הסולם

אלקים אלי אתה אשחרך

המלך, ומה השינוי כאן, שאומר, בהיותו במדבר יהודה. ומשיב, אלא לא זה בלבד, כי יש גם כן, בשנותו את טעמו לפני אבימלך. וכן, בבא הזיפים. וכן כולם. שהוא להראות לכל בני העולם שבחו של דוד שאע"פ שהיה בצער, והיו רודפים אחריו, היה משתדל לומר שירות ותשבחות להקב"ה.

(רנד) ואע"ג דברוח קודשא וכו': ואע"פ שהיה אומר ברוח הקודש, הרי הרוח הקודש לא היה שורה עליו עד שהיה משתדל שישרה עליו. וכן בכל מקום אינו שורה רוח הקודש מלמעלה, עד שיעורר אותו האדם מלמטה. ודוד, אע"פ שהיו רודפים אחריו והיה בצער, לא היה עוזב השירות והתשבחות מפיו, ולא הפסיק מלשבח לאדונו על כל.

מאמר

(רנב) תו צדק יקראהו לרגלו: שואל מי קרא למי. אם מזרח לצדק או צדק למזרח. ומשיב, אלא צדק הוא קורא תמיד למראה המאירה, שהוא ז"א הנקרא מזרח, ואינו שוקט לעולם, וצדק עומד תמיד לרגליו, כי המלכות מלבשת נה"י של ז"א, הנקראים רגליו. שאינה סרה משם, וקוראת ואינה שוקטת. ז"ש, אלקים אל דמי לך אל תחרש ואל תשקוט אל. ועתה הקב"ה האיר לנו דרך הזה בשביל אלעזר בני, שהוא קורא לאור העליון ואינו שוקט. אשרי חלקם של צדיקים בעולם הזה ובעולם הבא.

מאמר אלקים אלי אתה אשחרך

(רנג) ר' אבא פתח וכו': ר"א פתח המקרא ואמר, מזמור לדוד בהיותו במדבר יהודה. שואל, מהו השינוי מכל שאר השבחים שאינו אומר באיזה מקום שיבח אותם דוד

(דפריי דף ק"מ ע"א)

רנה) ואי תימא, הא דתנינן, מזמור לדוד, או לדוד מזמור, והכא שרת עליה רוח קדשא בקדמיתא, בגין דאמר מזמור לדוד. אלא, אי איהו לא הוה מכיין גרמיה בקדמיתא, לא שרת עליה רוח קדשא.

רנו) מזמור דא רוח קדשא. אמאי אקרי הכי. בגין דאיהי, משבחת תדיר למלכא עלאה כדכל זמנא הוה קא משבחת ומזמרת, ולא שכיך. פיון דארתא דוד אשכח גופא מתתקנא בךא יאות, ושרת עליה, והוה מגלי בהאי עלמא, לשבחא ולזמרא למלכא, וכלא, בגין דיתתקן האי עלמא, כגוונא דלעילא.

רנו) לדוד. גבר שלים בתקונוי, גבר מתקנא, גבר ופאה. דוד ודאי דלא אשפני לעלמין. בהיותו במדבר יהודה, דא שבחא דוד, אע"ג דבצעריה הוה, אע"ג דהוה נדפי אבתייה. ומאי תושבחא קאמר. תושבחא דאיהו רב ויקירא.

רנח) ושבחא דיליה מאי איהי. אלהים אלי אתה אשחרך. אלהים סתם. פיון דאמר אלהים, אמאי אלי. אלא ההוא דרנא דיליה. תלת דרגין הכא: אלהים. אלי. אתה. ואף על גב דאינון תלת נשמקן, חד דרנא איהו,

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ת) (שם טג) ח"ג כא: ז"ח ט"א ש"א ט"ג שכיט שלייה. ט ל"ג אלא. י דאי. כ דבכל זמנא איהו קא משבח ומזמר ולא שכיך; דכלא זמרא איהו דקא משבח ומזמר ולא שכיך; ובכל [וכל] זמנא דכלא זמרא משבח [מזמור] ומזמר ולא שכיך. ל דכלא. מ ומה; מה. נ ל"ג שמהן.

מאמר

הסולם

אלקים אלי אתה אשחרך

איש שלם בתקונוי, איש מתוקן, איש צדיק. דוד ודאי לא נשתנה לעולם. שהיה שוה הן בשעת נחת והן בשעת צער. בהיותו במדבר יהודה, זה שבחו של דוד, אע"פ שהיה בצערו אע"פ שהיו רודפים אחריו, היה משבח ומזמר לה. ואיזה שבח אמר, שבח שהוא גדול ויקר.

רנח) ושבחא דיליה מאי וכו': ומהו המעלה שלו, של השבח, הוא, אלקים אלי אתה אשחרך. שואל, אלקים הוא סתם, אלקים של הכל, כיון שאמר אלקים למה אמר אלי, ומשיב, אלא, זה יורה על מדרגה שלו, כי שלשה מדרגות יש כאן, אלקים, אלי, אתה. ואע"פ שהן ג' שמות, הן מדרגה אחת בסוד אלקים חיים, אלקים, הוא למעלה בבינה, הנקראת אלקים חיים. אלי, הוא קצה השמים עד קצה השמים, דהיינו ז"א. אתה, הוא מדרגה שלו, דהיינו מלכות. ואע"פ שהכל אחד ובשם אחד עולה בפשוטו של הכתוב, עכ"ז רומזים על ג' מדרגות.

רנה) ואי תימא הא וכו': ואם תאמר, זה שלמדנו, מזמור לדוד, יורה שתחילה שרה עליו רוח הקודש ואח"כ אמר שירה, או, לדוד מזמור, יורה שתחילה אמר שירה, ואח"כ שרה עליו רוח הקודש. וכאן שרה עליו רוח הקודש תחילה, כיון שאומר מזמור לדוד. משמע שהיה בלי השתדלות. ומשיב, אלא אם הוא לא היה מכון עצמו תחילה לא היה שורה עליו רוח הקודש.

רנו) מזמור דא רוח וכו': מזמור, זהו רוח הקודש, שנקרא מזמור, למה נקרא כך, משום שהמלכות שהיא רוח הקודש, משבחת תמיד למלך העליון, לז"א, שבכל זמן היא משבחת ומזמרת ואינה שוקטת. כיון שבא דוד, ומצא הגוף של המלכות, דהיינו הרוך שלה. מתוקן כראוי, ושרתה עליו, היה מגלה בעולם הזה לשבח ולזמר למלך, לז"א. והכל כדי שיתוקן עולם הזה כעין של מעלה.

רנו) לדוד, גבר שלים וכו': לדוד, היינו

(דפ"י דף ק"מ ע"א)

בְּרָזָא דְאֱלֹהִים חַיִּים. אֱלֹהִים: לְעֵילָא, אֱלֹהִים חַיִּים. אֵלֵי: קִצָּה הַשְּׁמַיִם עַד קִצָּה הַשְּׁמַיִם. אַתָּה: דְּרָגָא דִּילֵיהּ. וְאַף עַל גַּב דְּכֻלָּא חַד, וּבְשִׁמְא חַד סָלִיק.

רנט) אַשְׁחַרְךָ, אֵי פִּמְשָׁמְעוּ דִּילֵיהּ, שְׁפִיר. אַכְּל אַשְׁחַרְךָ, אַתְקִין נְהוּרָא דְנְהִיר בְּשַׁחְרוּתָא. דְּהָא נְהוּרָא דְקִיּוּמָא בְּשַׁחְרוּתָא, לָא נְהִיר עַד דִּיתְמַקְנִין לֵיהּ לְתַמָּא. וּמֵאן דְּאַתְקִין נְהוּרָא שְׁחַרָא דָּא, אַף עַל גַּב דְּאִיְהִי אוּבְקָמָא, זְכִי לְנְהוּרָא תְּוּרָא דְנְהִיר, וְדָא אִיְהִי נְהוּרָא אֶסְפְּקֻלְרִיָּא דְנְהִירָא, וְדָא אִיְהוּ בְּרַגְשׁ דְּזְכִי לְעֵלְמָא דְאַתִּי.

רס) וְרָזָא דָּא ^א וּמְשַׁחְרִי יִמְצְאֲנִי, וּמְשַׁחְרִי: דְּמַתְקִין נְהוּרָא מְשַׁחְרִי אוּבְקָמָא. יִמְצְאֲנִי, יִמְצְאוּנִי לָא פְתִיב, אֶלָּא יִמְצְאֲנִי, דְּזְכִי לְתַרְיִן נְהוּרִין. לְנְהוּרָא דְשַׁחְרָא אוּבְקָמָא, וְלְנְהוּרָא תְּוּרָא דְנְהִירָא. ^ב וְזְכִי לְאֶסְפְּקֻלְרִיָּא דָּלָא נְהִיר, וְלְאֶסְפְּקֻלְרִיָּא דְנְהִיר. וְדָא אִיְהוּ יִמְצְאֲנִי. וְעַל דָּא אָמַר דּוּד אַשְׁחַרְךָ, אַתְקִין נְהוּרָא דְשַׁחְרָא אוּבְקָמָא, לְנְהִירָא עֲלֵיהּ נְהוּרָא תְּוּרָא דְנְהִירָא.

רסא) ^ג צְמָאָה לָךְ נִפְשִׁי כְּמָה לָךְ בְּשָׂרִי, כְּמֵאן דְּכַפִּין לְמִיכַל וְצָחִי לְמִשְׁתִּי. בְּאַרְץ צִיָּה וְעֵינְךָ בְּלִי מַיִם, בְּגִין דְּאִיְהוּ מְדַבֵּר, וְלָאוּ אִיְהוּ אַתְר

חלופי גרסאות
ס זכ״

מסורת הוזהר
א) (משלי ח) לעיל אות פו צ״ו. ב) (תהלים סג) לעיל אות רנח צ״ח.

הסולם

אלקים אלי אתה אשחרך
מחוסר חסדים, ולאור הלבן המאיר, שהוא ז״א המלביש החכמה שבמלכות עם חסדים והיא מאירה, ונמצא שזכה, למראה שאינה מאירה, שהיא המלכות, ולמראה המאירה, שהוא ז״א. וזה הוא ימצאנני, דהיינו שני אורות. ועל כן אמר דוד אשחרך, כי התקין אור השחרות השחור, שהוא המלכות, שיאיר עליו אור הלבן המאיר. שהוא ז״א שהחכמה שבמלכות תתלבש בחסדים ד״א ואז המלכות מתוקנת ומאירה.

רסא) צמאָה לך נפשי כמה וגו': היינו כמי שרעב לאכול וצמא לשתות. בארץ ציה ועיף בלי מים, היינו המלכות בשליטת השמאל, שהוא אור שחור כנ״ל מחמת חסרון חסדים הנקראים מים, שאז היא מדבר, והיא אינה מקום ישוב, ואינה מקום קדוש, ומשום זה נבחנת שהיא מקום בלי מים. וע״כ תקן אותה דוד והמשיך לה מים מ״א, כנ״ל. וכמו שאנו רעבים וצמאים אליך אחר חסדים במקום הזה, בן בקדש חזיתך וגו', כי הרעב והצמאון גורם להעלות מ״ן ולהמשיך חסדים מ״א ולהלביש האור השחור של המלכות, ואז חוזרת

מאמר
רנט) אשחרך, אי כמשמעו וכו': אשחרך, אם כפשוטו, הוא יפה, ואינו צריך פירוש. אבל יש סוד בזה, אשחרך, פירושו, שהתקין האור המאיר בשחרות, שה״ס אור החכמה בשליטת השמאל בסוד נקודת השורק שמתעם חסרון חסדים אינה יכולה להאיר ונקרא משום זה אור שחור. (עי' בהקס״ז דף כ״ב ד״ה קיימא) כי האור הנמצא בשחרות אינו מאיר עד שמתקנים אותו למטה, דהיינו שמעלים מ״ן, וממשיכים חסדים שהחכמה תתלבש בהם, ואז מאירה, כמ״ש שם. ומי שמתקן אור השחור הזה, אע״פ שהוא שחור, זוכה לאור הלבן המאיר, שזה הוא האור של המראה המאירה, שהוא ז״א. וזה הוא אדם הזוכה לעולם הבא.

רס) ורזא דא ומשחרי וגו': וזה סוד, ומשחרי ימצאנני, ומשחרי, פירושו, שמתקנים האור של משחרי, דהיינו אור השחור. ימצאנני, ימצאוני לא כתוב, אלא ימצאנני, שזה יורה, שזוכה לשני אורות, לאור שחרות השחור, שהוא החכמה שבמלכות שאינה מאירה (דפ״י דף ק״מ ע״א)

ע' דִּישׁוּבָא, וְלֹאוּ אִיהוּ אֲתֵר דְקִדְשָׁא. * וּבְגִין כֶּף אִיהוּ אֲתֵר בְּלִי מִים. וּכְמָה דְאָנָן כִּפִּין וְצָחָאן לְגַבְךָ בְּאֲתֵר דָּא, בֵּין בְּקִדְשׁ חֲזִיתִיךָ וְגו'. וְאָנָן כְּמָה דְאָנָן צָחָאן לְגַבֵּי דְמֵר, לְמִשְׁתֵּי בְּצַחוּתָא מְלוּי בְּאֲתֵר דָּא, אוּף הָכִי צָחִינָן לְמִשְׁתֵּי בְּצַחוּתָא מְלוּי, בְּבֵי מְקִדְשָׁא, אֲתֵר דְאֶקְרִי קִדְשׁ. אָמַר ר"ש לְר' אָבָא, מֵאן דְשָׂאֲרֵי מְלָה הִשְׁתָּא יֵימָא.

רסב) פֶּתַח ר' אָבָא וְאָמַר, * וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ וְגו'. מִשָּׁה בְּשַׁעֲתָא דְקַב"ה אֲחֻמֵּי לִיה עוֹבְדָא דְמִשְׁכָּנָא, הוּהוּ קָשָׁה קָמִיה, וְלֹא זְכִיל לְמִיקָם בֵּיה, וְהָא אוּקְמוּהָ. וְהִשְׁתָּא אִית לָן לְמִקְשֵׁי * הֵבָא, אִי תְרוּמָה דָּא, יְהִבָה קַב"ה לְמִשָּׁה בְּלַחֲדוּדֵי, הִיךְ יְהִבָה לְאַחֲרָא, וְאָמַר * דְּלִבְנֵי יִשְׂרָאֵל * יִקְחוּ הָאִי תְרוּמָה.

רסג) אֵלָא וְדַאי לְמִשָּׁה יְהִבָה, וְלֹא יְהִבָה לְאַחֲרָא. לְמִלְפָּא דְהוּהוּ בְּגוּ עֲמִיָה, וְלֹא הוּת מְטְרוֹנִיתָא עֲמִיָה וְדְמִלְפָּא. כָּל * זְמָנָא דְמְטְרוֹנִיתָא לֹא הוּת עֲמִיָה דְמִלְפָּא, לֹא מִתְנַצְּשֵׁי עֲמָא בֵּיה, וְאִינוּן לֹא יִתְבִּין לְרַחֲצוֹן. בֵּינון דְאֵתַת מְטְרוֹנִיתָא, כָּל עֲמָא חֲדָאן, וְיִתְבִּי בְּרוּחֲצָנָא. כֶּף בְּקִדְמִיתָא, אַע"ג דְקַב"ה עָבַד לֹן נִסִּין וְאֵתִין ע"י דְמִשָּׁה, לֹא מִתְנַצְּשֵׁי עֲמָא. בֵּינון דְאָמַר קַב"ה וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה, וְנִתְתִּי מִשְׁכָּנִי בְּתוֹכְכֶם. מִיַּד אֲתַנְּצִישׁוּ כְּלֵהוּ, וְחֲדוּ בְּפוּלְחָנָא דְקַב"ה, הַה"ד * וַיְהִי בַיּוֹם כָּלֵת מִשָּׁה דְנִחַתְתָּ כָּלֵת מִשָּׁה לְאַרְעָא.

חלופי גרסאות

ע לישובא. 9 מוסיף השתא הכא. צ רבני. ק ל"ג יקחו. ר במלכא. ש זמן.

מסורת הוזהר

ג (שמות כה) לעיל אות א צ"א. ד (במדבר ז) שמות כב צ"ל.

הסולם

ויקחו לי תרומה

אלא ודאי שנתנה למשה, ולא נתנה לאחר, ודומה, למלך שהיה בתוך עמו, ולא היתה המלכה עם המלך. כל זמן שהמלכה לא היתה עם המלך אין העם קובע שישאר אצלם, והם אינם יושבים לבטח. כיון שבאה המלכה שמחים כל העם ויושבים לבטח כך בתחילה, אע"פ שהקב"ה עשה להם נסים ואותות על ידי משה, עוד לא היו קובעים העם, שהקב"ה יהיה עמהם, כיון שאמר הקב"ה, ויקחו לי תרומה, ונתתי משכני בתוכם, מיד קבעו כולם, שהקב"ה יהיה עמהם, ושמוחו בעבודת הקב"ה. ז"ש, ויהי ביום כלת משה, שירדה כלת משה לארץ. כי ע"כ כתוב כלת בחוסר ו' להורות על הכלה העליונה שהיא המלכות. שירדה לארץ לשרות בישראל.

מאמר

חזרת לקדושה ומאירה. ואמר ר' אבא לר"ש, ואנו כמו שאנו צמאים לאדוני לשתות בצמאון את דבריו במקום הזה, כן אנו צמאים לשתות בצמאון את דבריו בבית המקדש מקום הנקרא קדוש. אמר ר' שמעון לר' אבא, מי שהתחיל הדבר יאמר ג"כ עתה.

מאמר ויקחו לי תרומה

רסב) פֶּתַח ר' אָבָא וְכו': פֶּתַח ר' אָבָא וְאָמַר, וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ וְגו'. מִשָּׁה, בְּשַׁעֲתָא הִרְאָה לוּ מַעֲשֵׂה הַמִּשְׁכָּן הִיא קָשָׁה לְפָנָיו וְלֹא יוּכַל לְעַמּוֹד בּוֹ. וְכִבְר הַעֲמַדְנָו. וְעַתָּה יֵשׁ לָנוּ לְהַקְשׁוֹת כֹּאן, אִם תְּרוּמָה זוֹ, שְׁהִיא הַמַּלְכוּת, נִתַּן הַקַּב"ה לְמִשָּׁה בְּלִבְדוּ, אִיךְ נִתְּנָה לְאַחֵר, וְאָמַר, שְׁלִבְנֵי יִשְׂרָאֵל יִקְחוּ תְרוּמָה זוֹ

רסג) אֵלָא וְדַאי לְמִשָּׁה וְכו': וּמִשִּׁיב.

(דפו"י דף ק"מ ע"א * דף ק"מ ע"ב)

רסד) ואי תימא, ויהי בכל אַתָּר לָאו איהו אָלָא לישנא דצערָא, וְהָכָא כְּתִיב וְיֵהי בְיוֹם. אָלָא, בְּהֵהוּא יוֹמָא דְשְׂכִינְתָא נְחִתָּת לְאַרְעָא, אֲשַׁתְּכַח מְקַטְרָגָא לְגַבְהָ, וְנִפְיָא הֵהוּא חֲשׂוּףָא קָבֵל לְגַבְהָ, בְּגִין דְלֹא תִיחֹת. וְתַנְיִן, אֲלֵף וְחֲמִשׁ מְאַה רְבוּא מְלֻאכִין מְקַטְרָגִין, אֲשַׁתְּכַחוּ לְגַבְהָ בְּגִין דְלֹא תִיחֹת.

רסה) וּבְהֵהוּא זְמָנָא אֲשַׁתְּכַחוּ כָּל פְּנוּפְיָא דְמְלֻאכִי עֲלֵאי קָמִי קב"ה. אָמְרוּ קָמִיָה, מְאִירֵי דְעֲלָמָא, כָּל זִינָא וְכָל נְהוּרָא דִילָן בְּשְׂכִינְתָא יִקְרָף אִיהוּ, וְנִשְׁתָּא תִיחֹת לְגַבֵי תְּתָאֵי. בְּהֵהוּא שְׁעָתָא אֲתַתְּקַפְתָּ שְׂכִינְתָּא, וְתַבְרַת הֵהוּא חֲשׂוּףָא קָבֵל, כְּמָאן דְמַתְבָּר לְגִזְיִין פְּקִיפִין, וְנְחִתָּת לְאַרְעָא. בִּינָן דְחֲמוּ כְּלֵהוּ כְּףָא, פְּתַחוּ וְאָמְרוּ יי' אָדוּנִינוּ מַה אָדִיר שְׁמֵךְ בְּכָל הָאָרְץ. אָדִיר וְדִאי, דְתַבְרַת כְּמָה גִזְיִין וְחִילִין פְּקִיפִין, וְנְחִתָּת לְאַרְעָא, וְשְׁלִיטַת בְּכָלָא. וְע"ד כְּתִיב וְיֵהי, צְעֵרָא דְקַבִּילוּ כְּמָה חֲזִילִין וּמְשִׁירִין, בְּיוֹמָא דְכָלַת מְשָׁה נְחִתָּת לְאַרְעָא.

רסו) וּבְגִין כְּףָא וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה וְגו'. וְיִקְחוּ לִי וְתְּרוּמָה לָא כְּתִיב, אָלָא וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה, לְאַחַזָּא דְכָלָא חַד בְּלָא פְּרוּדָא. וְעוּבְרָדָא דְמְשַׁפְּנָא כְּגוּוּנָא

חלופי גרסאות
ו ת עוברדא.

מסורת זוהר
(ה) (תהלים ח) שמות ו צ"ע.

דרך אמת ט] לי אפילה כמו בתרגום (שמות י כב) חשוך קבל. י' חתיכות קליפות חזקות והוא מלשון גזיזי דברדא שפ"י חתיכות ברד.

הסולם

ויקחו לי תרומה

מאמר

העליונים לפני הקב"ה. אמרו לפניו, רבון העולם, כל זיו וכל אור שלנו הוא בשכינת כבודך, ועתה תרד אל התחתונים, כלומר, שתתפשט הארת החכמה שבה מלמעלה למטה, שאז יחשך אורה. בשעה ההיא נתחזקת השכינה היינו שנתיוחדת עם ז"א, ונכללה בהכרעה שלו, שהארת השמאל בכל מקום שהיא, לא תאיר אלא ממטה למעלה, ואז שברה החושך והאפלה כמי שמשבר חנינות חזקות, דהיינו מזיקים גדולים, וירדה לארץ. כיון שראו כולם זה, פתחו ואמרו, ה' אדוננו מה אדיר שמך בכל הארץ, אדיר ודאי, ששברה כמה חנינות וכחות חזקים וירדה לארץ ושלטה בכל. וע"כ כתוב, ויהי, שירדה על צער שקבלו כמה צבאות ומחנות מלאכים ביום שכלת משה ירדה לארץ. גזיזין, פירושו מיני חנינות, הוא מלשון תברא ר"ע, לגזיזיה, (סנהדרין ז').

רסו) וּבְגִין כְּףָא וְיִקְחוּ וְגו': ומשום זה כתוב, ויקחו לי תרומה. ויקחו לי ותרומה לא כתוב, אלא, ויקחו לי תרומה, הוא להראות שהכל אחד בלי פרוד, שהשכינה הנקראת תרומה, הוא אחד עם ל'י, בלי פרוד, ומעשה המשכן הוא כעין של מעלה, זה כנגד זה, לכלול

רסד) ואי תימא ויהי וכו': ואם תאמר, ויהי בכל מקום שכתוב אינו אלא לשון צער, וכאן כתוב, ויהי ביום, ומשיב, אלא ביום ההוא שהשכינה ירדה לארץ, נמצא עליה מקטרג, וכיסה עליה חשך ואפלה ההוא כדי שלא תרד, ולמדנו אלף וחמש מאות רבוא מלאכים מקטרגים נמצאו עליה, כדי שלא תרד. פירוש. ירדת השכינה למטה לשרות על ישראל היינו בגילוי הארת החכמה שבה. ונבחן ירדתה למטה כמו המשכת החכמה ממעלה למטה הנמשך רק על ידי שליטת קו שמאל בלי ימין, וע"כ נמצא אז מקטרג עליה שכסה אותה בחשך ואפלה, דהיינו החשך ואפלה הבא עם שליטת השמאל. ואמרו אלף ות"ק רבוא מְלֻאכִין מְקַטְרָגִין, היינו הנמשכים מקו וחצי קו השמאליים של הג"ר, כי ג' הקוים שה"ס ג' אלפים רבוא, נמצא קו השמאל אלף רבוא, וחצי קו האמצעי ת"ק רבוא, וזה יורה, שהן הדינים דשמאל, והן הדינים דקו אמצעי, נגלו עליה, להסתיר הארת החכמה שבה, שלא תוכל לרדת למטה.

רסה) וּבְהֵהוּא זְמָנָא אֲשַׁתְּכַחוּ וְכו'. ובזמן ההוא נמצאו כל קבוצת מלאכים (דפריי דף ק"מ ע"ב)

דְּלַעֲיָא, דָּא לְקַבֵּל דָּא, לְאַתְּפִלְאָא שְׁכִינְתָא מְכַל סְטָרִין עֵילָא וְתַמָּא, הָכָא בְּהַאי עֲלָמָא עוֹבְדָא דִּילֵיהּ, פְּעוֹבְדָא דְּגוֹפָא, לְאַתְּפִלְאָא רוּחָא בְּגוּיָהּ, וְדָא אִיהִי שְׁכִינְתָא, דְּאַתְּפִלְיִלַת לְעֵילָא וְתַמָּא, וְאִיהִי רוּחַ קְדָשָׁא.

רסז) וּלְעוֹלָם אֲתַמְשַׁכְתּוּ וְעָאלַת גּוֹ רָזָא דְּגוֹפָא, לְאַשְׁרָאָה מוּחָא גּוֹ קְלִיפָא כְּלָא כְּמָה דְּאַתְחֲזִי. הַאי רוּחָא דְּקְדָשָׁא, אֲתַעְבִּיד בְּגוֹפָא, לְאַתְּפִלְאָא בְּגוּיָהּ רוּחַ אַחְרָא עֲלָאָה, דְּקִיק וְנִהִיר, וְכֵלָא הָכִי אֲתַאֲחִיד וְאַתְּפִלְיִל דָּא בְּדָא, וְעָאל דָּא בְּדָא, « עַד דְּאַתְּאֲחִיד בְּהַאי עֲלָמָא, דְּאִיהִי קְלִיפָה בְּתַרְאָה דְּלִבְר.

רסח) קְלִיפָה תְּקִיפָא אִיהִי לְגוֹ מְקִלְיָה דְּהַאי עֲלָמָא. בְּגוּוֹנָא דְּאַגּוּזָא, דְּהַאי קְלִיפָה דְּלִבְר לָאו אִיהִי תְּקִיפָא, קְלִיפָה דְּאִיהִי לְגוֹ מִינָהּ, אִיהִי קְלִיפָה תְּקִיפָא. אוּף הָכִי לְעֵילָא, קְלִיפָה תְּקִיפָא, אִיהִי רוּחָא אַחְרָא דְּשִׁלְטָא בְּגוֹפָא. לְגוֹ מִינָהּ, אִיהִי קְלִיפָה קְלִיפָה. לְגוֹ מִינָהּ מוּחָא.

רסט) בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, מְתַתְּקֵנָא כְּלָא בְּגוּוֹנָא אַחְרָא, דְּהַאי קְלִיפָה תְּקִיפָא אֲתַפְּרַת מִהֵוּא אַתְרָא, וְלָא שְׁלְטָא בֵּיהּ פְּלַל. קְלִיפָה תְּקִיפָא אֲתַפְּרַת בְּתַבִּיר, וְאַתְּפַתַּחַת מִהֵוּא סְטָרָא וּמִהֵוּא סְטָרָא.

חלופי גרסאות

א עד דאתאחיד ברזא דמשכנא בהאי עלמא קליפה בתראה איהי לבר קליפה תקיפא איהי לגו כגוונא אוף הכי לעילא קליפה תקיפא איהי לבר לגו מיניה איהי קליפה קלישא ולא שלטא ביה כלל ואתפתחת מהאי סטרא ומהאי סטרא וליג מן עד דאתאחיד עד אות ר"ע. ב תדיר; מההוא אתר תדיר.

הסולם

מאמר

ויקחו לי תרומה

רסח) קְלִיפָה תְּקִיפָא אִיהִי וְכוּ': קְלִיפָה חֲזוּקָה שֶׁל הַטּוֹמָאָה הִיא בְּפָנִים קְלִיפָה שֶׁל עוֹלָם הַזֶּה, כְּמוֹ הַאֲגוּז, שֶׁהַקְלִיפָה שֶׁמִּבְחוּץ אֵינָה חֲזוּקָה, דִּהְיִינוּ הַקְלִיפָה הַיְרוּקָה שֶׁעַל הַאֲגוּז שֶׁהִיא רַכָּה. הַקְלִיפָה שֶׁהִיא מִבְּפָנִים מִמֶּנָּה, הִיא קְלִיפָה חֲזוּקָה קְשָׁה כַּעֲנֵף, כֵּן, כְּדוֹר הָאָרֶץ עֲצֻמוֹ הִיא קְלִיפָה קְלָה, וְהַקְלִיפָה שֶׁבְּתוֹכָהּ הִיא קְלִיפָה קְשָׁה. אִף לְמַעְלָה הִיא כֵּן, קְלִיפָה קְשָׁה הִיא רוּחַ אַחֵר הַשּׁוֹלֵט בְּגוֹף. לְפָנִים מִמֶּנּוּ יֵשׁ קְלִיפָה קְלָה. וּלְפָנִים מִמֶּנּוּ הִיא הַמּוֹחַ. שֶׁהִיא הַשְּׁכִינָה, שֶׁהִיא הַנֶּפֶשׁ. וּבְתוֹכָהּ זָא, שֶׁהִיא הַרוּחַ. כְּנִ"ל.

מאמר פתיחו וחופאה קלישא דעל ארעא קדישא

רסט) בְּאַרְעָא קְדִישָׁא מִתְּתַקֵּנָא וְכוּ': בְּאַרְץ הַקְדוּשָׁה מִתְּתַקֵּן הַכֹּל בְּאַפְן אַחֵר. כִּי קְלִיפָה קְשָׁה, הַמְתַּלְבֶּשֶׁת בְּתוֹךְ הָאָרֶץ, נִשְׁבַּרַת מִמְּקוֹם הַהוּא, וְאֵינָה שׁוֹלֵטַת בֵּה כֻּלָּל, כִּי קְלִיפָה קְשָׁה מִשְׁבַּרַת וְהוֹלֵכַת וּמִתְּפַתַּחַת מִצַּד זֶה וּמִצַּד זֶה עַד שֶׁנִּעֲשֶׂה שֵׁם פִּתּוּחַ. פִּירוּשׁ. שֶׁהָאֲרוֹת הַקּוּיִן מִצַּד יְמִין וּמִצַּד שְׂמָאל, מִשְׁבְּרוֹת הַקְלִיפָה קְשָׁה הַסּוֹתְמַת, וְנִעֲשֶׂה פִּתּוּחַ בְּמִקּוֹמָה לְקַבֵּל הָאֲרוֹת.

וההוא

לְכֻלּוֹ הַשְּׁכִינָה בְּכָל הַצְּדִידִים לְמַעְלָה וּלְמַטָּה. כֹּאֵן בְּעוֹלָם הַזֶּה, מַעֲשֵׂה הַמִּשְׁכָּן, הוּא כְּמַעֲשֵׂה הַגּוֹף שִׁיְהִיָּה רְאוּי לְכֻלּוֹ רוּחַ בְּתוֹכוֹ, שׁוֹז הִיא הַשְּׁכִינָה שֶׁנִּכְלָלָה לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, וְהִיא רוּחַ הַקְדוּשָׁה.

רסז) וְלְעוֹלָם אֲתַמְשַׁכְתּוּ וְעָאלַת וְכוּ': וּלְעוֹלָם נִמְשַׁכְתּוּ הַשְּׁכִינָה וְנִכְנַסַת תּוֹךְ סוּד הַגּוֹף, שֶׁהוּא הַמִּשְׁכָּן, שִׁישְׂרָה הַמּוֹחַ תּוֹךְ הַקְלִיפָה, שֶׁהַמִּשְׁכָּן וְכֻלּוֹ הֵם כְּמוֹ קְלִיפָה אֶל הַשְּׁכִינָה, שֶׁהִיא הַמּוֹחַ, הַכֹּל כְּמוֹ שְׂרָאוּי. וְרוּחַ הַקְדוּשָׁה הַזֶּה, דִּהְיִינוּ הַשְּׁכִינָה, נַעֲשֵׂה בְּתוֹךְ הַגּוֹף שִׁיְכֻלּוֹ בְּתוֹכוֹ רוּחַ אַחֵר עֲלִיּוֹן דֵּק הַמַּאִיר, שֶׁהוּא זָא, הַמְתַּלְבֶּשׁ תּוֹךְ הַשְּׁכִינָה. וְהַכֹּל כֵּן מִתְּאַחַד וְנִכְלָל זֶה בְּזֶה וְנִכְנַס זֶה בְּתוֹךְ זֶה עַד שֶׁמִּתְאַחֲדִים וּמִתְלַבְּשִׁים בְּעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁהִיא קְלִיפָה אַחְרוּנָה בְּחוּץ. פִּירוּשׁ, שְׁכֹל עֲלִיּוֹן מִתְּלַבֵּשׁ בְּתַחְתּוֹן, וְהַעֲלִיּוֹן כְּמוֹ מוֹחַ וְהַתְּחַתּוֹן קְלִיפָה אֵלָיו עַד שֶׁהַתְּחַתּוֹן בִּיּוֹתֵר מִתְּלַבֵּשׁ בְּקְלִיפּוֹת הַטּוֹמָאוֹת מִמֶּשׁ וְגַם הַקְלִיפּוֹת הֵם זֶה תּוֹךְ זֶה עֲלִיּוֹן בְּתַחְתּוֹן, עַד שֶׁתְּחַתּוֹן הָאַחְרוֹן מִן הַקְלִיפּוֹת מִתְּלַבֵּשׁ תּוֹךְ כְּדוֹר הָאָרֶץ שֶׁל עוֹלָם הַזֶּה. וְנִמְצָא עוֹלָם הַזֶּה קְלִיפָה אַחְרוּנָה מִבְּחוּץ לְכֻלָּם.

(דפריי דף ק"מ ע"ב)

(רע) וְהָיָה פְתִיחוֹ הַזֶּה גְּבֻעָא קְדִישָׁא, בְּכָל זְמַנָּא דְּפְלָחִין פּוֹלְחָנָא "בְּדִקָּא יְאוּת. פִּינֵן דְּגִרְמוֹ חוּבִין, מְשִׁיכוֹ הֵהוּא פְתִיחוֹ לְהָאִי סְטָרָא וְלְהָאִי סְטָרָא, עַד דְּאִתְקַרְבַּ קְלִיפָּה, כְּלָא כְּתָא. פִּינֵן דְּאַסְתִּים קְלִיפָּה לְמוּחָא, כְּדִין שְׁלֵטָא הֵהִיא קְלִיפָּה עֲלֵיהּ וְדָחָה לֹון לְבַר מֵהֵהוּא דּוּכְתָא.

(רעא) וְעַכְ"ד אַע"ג דְּדָחָה לֹון לְבַר, לֹא יָכִיל הֵהִיא קְלִיפָּה דְּתַקִּיפָּא לְשִׁלְטָאָה בְּהֵהוּא דּוּכְתָא קְדִישָׁא, דְּלָאוּ אִתְרִיָּה אִיהּ. וְאִי תִימָא, אִי הָכִי, הוּאִיל וְלֹא יָכִיל הֵהִיא קְלִיפָּה תַקִּיפָּא לְשִׁלְטָאָה בְּהֵהוּא דּוּכְתָא קְדִישָׁא, אַמְאִי קְיִימָא חֲרוּב, דְּהָא חֲרָבָא לֹא הוּי בְּעֵלְמָא, אֶלָּא מִסְטָרָא דְּהֵהִיא קְלִיפָּה תַקִּיפָּא.

(רעב) אֶלָּא וְדָאִי כְּדִ אִתְקַרְבַּ לֹא אִתְקַרְבַּ אֶלָּא מֵהֵהוּא סְטָרָא, בְּשַׁעְתָּא דְּאַסְתִּים לְמוּחָא, וְקַב"ה עֵבַד דְּלֹא תְשְׁלוּט הֵהִיא קְלִיפָּה תַקִּיפָּא עַל הֵהוּא דּוּכְתָא. וְכַד דָּחָה לֹון לְיִשְׂרָאֵל מִגְּיָה, הֵהִיא קְלִיפָּה אִתְהַדְרַת וְאִתְפַּתְחַת כְּמִלְקַדְמִין. וּבְגִין דְּעָמָא קְדִישָׁא לֹא הוּוּ תַמְנָן, חֲפִיָּא עַל הֵהוּא פְתִיחוֹ, חוּפְאָה הֵהִיא קְדִישָׁא דְּפְרוּכְתָא קְדִישָׁא, לְנִטְרָא הֵהוּא אֲתֵר, דְּלֹא יִסְתּוּם לִיהּ הֵהִיא קְלִיפָּה תַקִּיפָּא, וְאֲחִיד בְּכָל סְטְרוֹי.

(רעג) לְמַהוּי רְבוּת קְדִישָׁא עַל אַרְעָא כְּמִלְקַדְמִין, לֹא יָכִיל, דְּהָא הֵהוּא חוּפְאָה קְלִישָׁא אֲחִיד, דְּלֹא יַחוּת לְתַמָּא, דְּהָא עָמָא קְדִישָׁא לֹאוּ תַמְנָן. וְעַ"ד לֹא וְאִתְבְּגִי חֲרָבִין, מִיּוּמָא דְּאִתְחַרְיְבוּ. לְשִׁלְטָאָה הֵהִיא קְלִיפָּה תַקִּיפָּא, לֹא יָכִיל, לֹא

חלופי גרסאות

ג ברעוא. ד ליג תקיפא. ה קלישא דפרוכתא וליג קדישא; קלישא דפרוכתא קדישא. ו אתכרון.

הסולם

פתיחו וחופאה קלישא דעל ארעא קדישא
(רעב) אֶלָּא וְדָאִי כְּדִ וְכוּ': וּמְשִׁיב, אֵלָּא וְדָאִי, כְּשִׁנְחָרְבַּ לֹא נַחְרַב אֵלָּא מִצַּד הֵהוּא, שֶׁל הַקְּלִיפָּה הַקְּשָׁה, בְּשַׁעֲהַ שְׁתַּתֵּם הַמוּחַ, וְהַקְּב"ה עֹשֶׂה שֶׁלֹּא תְשְׁלוּט קְלִיפָּה הַקְּשָׁה הֵהִיא עַל מְקוּם הַזֶּה. וְכַשֶּׁהֱקְלִיפָּה דַחְתָּה אֶת יִשְׂרָאֵל מִמֶּנּוּ אִז קְלִיפָּה הֵהִיא חוּרָה וּנְפַתְחָה כְּבַתְחִילָה, וּמְשׁוּם שַׁעַם הַקְּדוּשׁ לֹא הִיוּ שַׁם, כִּי הִיוּ בְּגִלוּת, נִתְכַסְּהַ עַל פְּתִיחָה הֵהִיא כִּיִּסוּי קְדוּשׁ שֶׁל פְּרוּכַת קְלָה לְשִׁמּוֹר מְקוּם הֵהוּא, שֶׁהַקְּלִיפָּה הַקְּשָׁה לֹא תַסְתּוּם אוֹתוֹ, וְהַכִּיִּסוּי אוֹחֵז בְּכָל צַדָּיו לְשִׁמּוֹר.

(רעג) לְמַהוּי רְבוּת קוֹדֶשָׁא וְכוּ': שִׁיחִיהַ מִשַּׁחַת קְדִישׁ עַל הָאָרֶץ כְּבַתְחִילָה, אִינּוּ יִכּוֹל לְהִיּוֹת, כִּי כִיִּסוּי הַקֵּל הֵהוּא נֹאחֵז שַׁם שֶׁלֹּא יִרַד לְמַטָּה, כִּי עִם הַקְּדוּשׁ אִינּוּ שַׁם. וְעַ"כֹּ לֹא נִבְנָה הַחוּרְבָן מִיּוֹם שִׁנְחָרְבַּ הָאָרֶץ. שֶׁהַקְּלִיפָּה הַקְּשָׁה תְשְׁלוּט, אִינּוּ יִכּוֹל, כִּי כִיִּסוּי הֵהוּא

הקל

מאמר

(רע) וְהֵהוּא פְתִיחוֹ הוּוּ וְכוּ': וּפְתִיחָה הֵהִיא, אִיא בְּאָרֶץ הַקְּדוּשָׁה, בְּכָל זְמַן שְׁעוּבָדִים עֹבְרָה כְּרָאוּי. כִּיּוֹן שִׁגְרָמוּ הַעוֹנוֹת, הַקְּלִיפָּה הַקְּשָׁה שִׁמְצַדְדֵי הַפְּתִיחָה נִמְשַׁכַּת חוּרָה לְצַד זֶה וְלְצַד זֶה, עַד שִׁנְתַּקְרַבוּ צַדְדֵי הַקְּלִיפָּה יַחַד. חָה הִיָּה רַק בְּזִמְנֵן הַחוּרְבָן, כְּמַ"שׁ לְפָנֵינוּ. כִּיּוֹן שְׁתַּתֵּמָה הַקְּלִיפָּה אֶת הַמוּחַ, אִז שׁוֹלְטַת הַקְּלִיפָּה עֲלֵיהֶם, עַל יִשְׂרָאֵל, וְרוּחָה אוֹתָם לְחוּץ מִמְקוּם הַזֶּה.

(רעא) וְעַכְ"ד אַע"ג דְּדַחְחָה וְכוּ': וְעַם כֹּל זֶה, אַע"פ שֶׁדַּחְתָּה אוֹתָם לְחוּץ, אִינּוּ יִכּוֹלַת קְלִיפָּה הַקְּשָׁה הֵהִיא לְשִׁלְטוֹת בְּמְקוּם הֵהוּא הַקְּדוּשׁ, דְּהִיּוּנוּ בְּאָרֶץ הַקְּדוּשָׁה, כִּי אִינּוּ מְקוּמוֹ. וְאִם תֹּאמְרוּ, אִי"כֹ כִּיּוֹן שֶׁהַקְּלִיפָּה אִינּוּ יִכּוֹלַת לְשִׁלְטוֹת בְּמְקוּם הֵהוּא הַקְּדוּשׁ, לְמָה עוֹמֵד חֲרוּב, שֶׁהִי אִין חוּרְבָן בְּעוֹלָם אֵלָּא מִצַּד הַקְּלִיפָּה הֵהִיא הַקְּשָׁה.

(דפו"י דף ק"מ ע"ב * דף קמ"א ע"א)

דָּהָא הָהוּא חוּפְּאָה קְלִישָׁה אַחִיד בֵּיהּ בְּכָל סְטְרֵי בְּהוּא פְּתִיחוּ דְּלֵא יִתְשְׁלוּט תַּמָּן, וְלֵא פְּסָתִים מוּחָא, בְּהוּא סְ חוּפְּאָה דְּפְרוּכְתָא קְלִישָׁא, ״ דְּאִיהוּ ״ מְגוּ מְשִׁיכוּ דְּפְרוּכְתָא קְדִישָׁא דְּלַעֲלֵא, יִדְנָטִיר הָהוּא אַתָּר.

רעד) וּבְגִין כְּה, כָּל אֵינוֹן נְשַׁמְתִּין דְּשָׂאר עֲמִין, דְּדִיִּירִין בְּאַרְעָא, כִּד נְפָקִין מֵהַאי עֲלָמָא, לֵא מְקַבְּלֵא לֹון, וְדַחֵי לֹון לְבַר, וְאַזְלִין וְשִׁטְאן וּמְתַגְלָגְלִין בְּכַמְה גְּלֹוֹלִין, עַד דְּנַפְקִי מִכָּל אַרְעָא קְדִישָׁא, וְסַחֲרִין לְסְטְרֵיהוּ, בְּמִסְאָבוּ דְּלַהוֹן. וְכָל אֵינוֹן נְשַׁמְתִּין דִּישְׂרָאֵל דְּנַפְקִין תַּמָּן, סְלָקִין, וְהָהוּא חוּפְּאָה קְלִישָׁא מְקַבְּלֵא לֹון, וְעָאֵלִין לְקְדוּשָׁא עֲלָאָה, בְּגִין דְּכָל זִינָא אֲזַלֵּא לְזִינְיָה.

רעה) וְנְשַׁמְתִּיהוֹן דִּישְׂרָאֵל דְּנַפְקִי לְבַר מְאַרְעָא, בְּרִשׁוּתָא דְּהָהִיא קְלִיפָה תַּקִּיפָא, אֲזַלֵּא וְסַחֲרָא וּמְתַגְלָגְלֵא, עַד דְּתַבַּת לְדוּכְתָהָא, וְעָאלַת לְאַתָּר דְּאִתְחַזִּי לָהּ. זַכָּאָה חוּלְקִיָּה, מֵאֵן דְּנְשַׁמְתִּיהּ נְפָקָא בְּרִשׁוּ קְדִישָׁא, בְּהוּא פְּתִיחוּ דְּאַרְעָא קְדִישָׁא.

רעו) מֵאֵן דְּנְשַׁמְתִּיהּ נְפָקַת בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, אִי אִתְקַבַּר בְּהוּא יוּמָא, לֵא שְׁלִטָא עֲלֵיהּ רוּחָא מְסַאָבָא כָּלֵל. וְע״ד כְּתִיב בְּצִלְיָבָא, ״ כִּי קָבוֹר תִּקְבְּרֶנּוּ בְּיוֹם הַהוּא וְלֹא תִטְמָא אֶת אֲדָמְתְךָ. בְּגִין דְּבְלִילֵיא אֲתִיְהִיב רִשׁוּ לְרוּחַ מְסַאָבָא לְמִשְׁטָטָא. וְאֵע״ג דְּאִתְהִיב לֹון רִשׁוּ, לֵא עָאֵלִין בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, בַּר אִי אֲשַׁפְּחוּן תַּמָּן מְנָא לְאַעֲלֵא בֵּיהּ.

מסורת הזהר

(1) (דברים כא) ח"ב רנו: ח"ג כ"ה: פח: ת"ז ת"ה ז' ישלוט. ח איהו. ט ומנו. י דנטיל. כ לסחורנייהו: ל כל סטרייהו לסורחנייהו. ל ל"ג לרוח מסאבא.

בהשמטות קמא:

דרך אמת כ] כסיו דקה.

הסולם

פתיחו וחופאה קלישא דעל ארעא קדישא ונשמות ישראל הנפטרות בחוץ לארץ, ברשות קליפה ההוא הקשה, כל אחת הולכת ומסבכת ומתגלגלת עד ששבה למקומה ונכנסת למקום הראוי לה. אשרי חלקו, מי שנשמתי יוצאת ברשות קדושה, בפתיחה ההיא שבארץ הקדושה.

רעו) מֵאֵן דְּנְשַׁמְתִּיהּ נְפָקַת וכו': מִי נְשַׁמְתוּ יוּצֵאת בְּאַרְץ הַקְדוּשָׁה, אִם נִקְבַר בְּיוֹם הַהוּא אֵינוֹ שוֹלֵט עֲלֵיו רוּחַ הַטּוּמָאָה כָּלֵל. וְע״כ כְּתוּב בְּתוֹרָה, כִּי קָבוֹר תִּקְבְּרֶנּוּ בְּיוֹם הַהוּא וְלֹא תִטְמָא אֶת אֲדָמְתְךָ. מִשׁוּם שְׁבִלִיָּה נִיתְנָה רִשׁוּת לְרוּחַ הַטּוּמָאָה לְשׁוֹטֵט, וְאֵע״פ שְׁנִיתְנָה לָהֶם רִשׁוּת לֹא יִכְנְסוּ בְּאַרְץ הַקְדוּשָׁה, חוּץ אִם מוּצֵאִים שֵׁם כָּלִי לְהַכְנֵס בּוֹ. דְּהִינּוּ גוֹפוּ שֵׁל מוֹת.

אברין

מאמר

הקל אוחז בכל צדדיו בפתיחה ההוא, שלא תשלוט שם הקליפה, ולא תסתום את המוח, כי כסיוי הקל ההוא, שהוא מהמשכה של פרוכת הקדוש שלמעלה, שומר אותו מקום.

רעד) וּבְגִין כֵּךְ כֵּךְ וכו': וּמִשׁוּם זֶה כָּל אֵלוֹ הַנְּשַׁמּוֹת שֶׁל שָׂאר הַעַמִּים הַדְרִים בְּאַרְץ, כְּשִׁיּוּצָאוֹת מִן הָעוֹלָם, הָאֲרֵץ אֵינָה מְקַבֶּלֶת אוֹתָן וְרוּחָהּ אוֹתָן לְחוּץ, וְהוֹלְכוֹת וּמִשׁוּטְטוֹת וּמְתַגְלָלוֹת בְּכַמְה גְּלֹוֹלִים עַד שִׁיּוּצָאוֹת מְכָל הָאֲרֵץ הַקְדוּשָׁה, וּמִסְבְּבוֹת עַד שְׁמֻנְיֵנוֹת אֵל הַצַּד שֶׁלֵּהֵן בְּטוּמָאָה שֶׁלֵּהֵן. וְכָל אֵלוֹ נְשַׁמּוֹת יִשְׂרָאֵל הַנְּפֻטְרוֹת שֵׁם, עוֹלוֹת, וְכִיסוּי הַקֵּל הַהוּא מְקַבֵּל אוֹתָן, וְנִכְנְסִים לְקְדוּשָׁה עֲלִינוּהָ. מִשׁוּם שֶׁכָּל מִין הוֹלֵךְ אֵל מִינוּ.

רעה) וְנְשַׁמְתִּיהוֹן דִּישְׂרָאֵל דְּנַפְקִין וכו':

(דפו"י דף קמ"א ע"א)

רעז) אברין ופדרין דמתאכלן בליליא, לאתונא זינין אחרנין, לאו דעילין בארעא, ולא לאמשכא לון בארעא, אלא, בגין דלא תשלוט סטרא אחרא גו ארעא, וְלֹא יִתְמַשְׁכָּא לְאַעְלָא תַּמָּן. ובגין כך, תנא מנייהו הוה סליק עקימא, ומתגלגלא לבר, ואזיל ובקהילו, עד דעאל לנוקבא דצפון, דתמן מדורין דכל סטרין אחרנין, ותמן עאל תנא, וכלהו אתונו תמן.

רעח) תנא דיממא, הוה סליק לדוכתיה בארז מישר, ואתון מה דאתון. ומהוהו פתיחו, אתונו כל סטרי קליפה תקיפא, דאיהי לבר מארעא קדישא, ומהוה תנא גסה כמה דאוקימנא.

רעט) גופיהון דצדיקיא, דלא אתמשכו בהאי עלמא בטר הנאין "דהיה קליפה תקיפא, לא שלטא עלייהו רוח מסאבו כלל, דהא לא אשתתפו אבתריה כלום בהאי עלמא. כמה דגופא דרשיעייא אתמשך בהאי עלמא בטר היה קליפה תקיפא, והנאין וענוגין דיליה דתיקונין דיליה, הכי אסתאב, בטר דנפקת נשמתיה מגיה.

רפ) גופיהון דצדיקיא, דלא מתענגי בהאי עלמא, אלא מתענגי דמצוה, וסעודתי שבתין וחגין וזמנין, והוא רוח מסאבא לא יכיל לשלטא עלייהו, דהא לא אתענגו מדיליה כלום. והואיל ולא נטלו מדיליה, לית ליה רשו עליהון כלל. זכאה איהו מאן דלא אתהני מדיליה כלום.

חלופי גרסאות

ו ולאתמשלא. נ מוסיף תקיף [ותקיף] בבהילו. ו דלא אתמשכו בטר הנאין וכסופין דהאי עלמא ההיא קליפה תקיפא לא שלטא עלייהו דהא לא אתמשכו אבתריה בהאי עלמא דהא כמה דגופא דרשיעייא. ע ההיא. פ לשלטא; לא שלטאה. צ ל"ג דרשיעייא. ק ומתקני ליה.

הסולם

מאמר פתיחו וחופאה קלישא דעל ארעא קדישא הקדושה, וניזונים מעשן הגס ההוא של איברימ ופדרימ, כמו שהעמדנו. רעט) גופיהון דצדיקיא דלא וכו': גופיהם של הצדיקים, שלא נמשכו בעולם הזה, אחר הנאות ותאות של קליפה הקשה ההיא, אינה שולטת עליהם רוח הטומאה כלל, כי לא נשתתפו עמו כלום בעולם הזה. וכמו שהגוף של הרשעים נמשך בעולם הזה אחר קליפה הקשה ההיא ואחר הנאות ותענוגים שלו, ותקונים שלו, כך הוא נטמא אחר שיצאה נשמתו ממנו.

רפ) גופיהון דצדיקיא וכו': גופיהם של הצדיקים שאינם מתענגים בעולם הזה אלא מתענוג של מצוה, וסעודות של שבתות וחגים וזמנים, רוח הטומאה ההיא אינו יכול לשלוט עליהם, כי לא נתענגו משלו כלום, ומשום שלא לקחו משלו אין לו רשות עליהם. אשרי הוא מי שלא נהנה משלו כלום.

מא

מאמר

רעז) אברין ופדרין וכו': איברים ופדרים הנשרפים בלילה על המזבח, לזון מן העשן שלהם, מינים אחרים, שהם הס"א, אין הפירוש שנכנסים בארץ להזון מן העשן, ולא להמשיכם לארץ, אלא להיפך, כדי שלא תשלוט הס"א תוך הארץ ולא יהיו נמשכים לכנוס שם, ומשום זה העשן שלהם, מהאברים והפדרים, היה עולה בדרך עקום ומתגלגל לחרץ לארץ, והולך בחפזון עד שנכנס לנקב בצד צפון, ששם מדורים של יכל הס"א, ושם נכנס העשן, וכולם נזונים שם.

רעח) תנא דיממא הוה וכו': העשן של קרבנות העולה ביום, היה עולה למקומו למעלה בדרך ישר, וניזון ממנו מי שניזון. דהיינו כמ"ש לרוח ניחוח אשה לה. ומפתיחה ההיא, דהיינו הנקב שבצד צפון, ניזונים כל צדדי קליפה הקשה, שהיא בחוץ לארץ

(דפריי דף קמ"א ע"א * דף קמ"א ע"ב)

רפא) מאן דנשמתיה נפקא לבר מארעא קדישא, ונהווא גופא אסתאב בהווא רוח מסאבו, הווא רוח מסאבו אשתאיב בגויה, עד רדתב ליה עפרא. ואי הווא גופא, דאשתאיב ביה הווא רוח מסאבא, סלקין ליה לאתקברא גו ארעא קדישא, עליה כתיב, ופתאו ותטמאו את ארצי ונחלתי שמתם לתועבה. ארצי, דלא שלטא עליה רוח מסאבו, בהווא גופא דלכון, דאשתאיב ביה רוח מסאבו, דקא מייתין לקברא ליה בארצי, אתון מסאבין לה, לאסתאבא ביה. אי לא דעביד קב"ה אסוותא לארעא, דהא פיון דאתבלי הווא גופא, נשיב קב"ה רוחא מלעילא, ודחי ליה להווא רוח מסאבא לבר, דהא איהו חס על ארעיה.

רפב) יוסף, לא שליט על גופיה רוח מסאבא לעלמין, אע"ג דנשמתיה נפקת ברשו אחרא. מ"ט. בגין דלא אתמשיך בתייו ברת רוח מסאבא. א ועם כל דא, לא בעא דגופיה יסקון ליה לאתקברא בארעא קדישא, אלא אמר, ונהעליתם את עצמותי, ולא גופי.

רפג) יעקב לא מית, וגופיה אתקיים בקיומא תדיר, ולא דחיל לסטרא אחרא, דהא ערסיה הוה שלים, בשלימו דנהורא עלאה, בנהירו דתריסר שבטין, ובשבועים נפש, בגין כן לא דחיל לסטרא אחרא, ולא יכול לשלטא עליה. ותו, דאיהו גופא דדיוקנא עלאה, דשפירו דיליה אחיד לכל סטרין, וכל

מסורת זוהר

חלופי גרסאות

(ז' ירמיה ב) ויחי קו צ"ב. ח (בראשית ז).

ר דאתבלי גופא. ש בעפרא. ת ל"ג מלעילא. א ובגין דא.

הסולם

מאמר

פתיחו וחופאה קלישא דעל ארעא קדישא שנשמתו יצאה ברשות אחרת, דהיינו בחוץ לארץ. מה הטעם. הוא משום שלא נמשך בחייו אחר רוח הטומאה. ועם כל זה לא רצה שיעלו את גופו להקבר בארץ הקדושה, אלא אמר, והעליתם את עצמותי, ולא גופי.

רפג) יעקב לא מית וכי: יעקב לא מת, וגופו נתקיים תמיד בקיומו, ולא פחד מס"א, כי מטתו היתה שלמה בשלמות אור העליון, בהארץ י"ב שבטים ובשבועים נפש, משום זה לא ירא מפני הסטרא אחרא, שלא יכול לשלוט עליו, ועוד, שהוא גוף של צורה העליונה, דהיינו שהוא מרכבה לת"ת. ופייו נאחו בכל הצדדים, וכל אלו האברים של אדם הראשון היו נאחזים בו. וע"כ כתוב, ושכבתי עם אבותי ונשאתני ממצרים, דהיינו גוף שלם. וע"כ, ויחנטו הרופאים את ישראל, שגופו יהיה נמצא בקיום. וכך צריך להיות. שאר בני העולם שנשמתם

רפא) מאן דנשמתיה נפקא וכי: מי שנשמתו יוצאת בחוץ לארץ הקדושה, וגוף ההוא נטמא ברוח הטומאה ההוא, רוח הטומאה ההוא נבלע בתוכו עד שחוזר לעפר. ואם גוף ההוא, שנבלע בו רוח הטומאה ההוא, מעלים אותו להקבר בארץ הקדושה, עליו כתוב, ותבאו ותטמאו את ארצי ונחלתי שמתם לתועבה. ארצי, שלא שלט עליה רוח הטומאה בגוף ההוא שלכם, שנבלע בו רוח הטומאה, שאתם מביאים לקבור אותו בארצי. אתם מטמאים אותה להטמאות בו, בגוף הטמא. אם לא שעשה הקב"ה רפואה לארץ, כי כיון שנרקב גוף ההוא מנשב הקב"ה רוח מלמעלה, ודוחה רוח הטומאה לחוץ. כי הוא חס על הארץ.

רפב) יוסף לא שליט וכי: יוסף, לא שלט על גופו רוח הטומאה לעולם, אע"פ (דפוי" דף קמ"א ע"ב)

אינון שייפין דאָדס קדמאָה הוּ אחידן ביה. וע"ד פתיב ביה, וְשִׁכְבְּתִי עִם אֲבוֹתַי וְנִשְׁאַתְנִי מִמְצָרִים, גופא שְׁלִים. וע"ד וַיַּחַנְטוּ הָרוּפָאִים אֶת יִשְׂרָאֵל, דְּגוּפֵיהּ יְהֵא קָאִים בְּקִיּוּמָא. וְהָכִי אֶצְטְרִיף. שָׂאָר בְּנֵי עֲלָמָא דְּנִפְקַת נִשְׁמַתֵּיהּ בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, נִפְשָׁא וְגוּפָא אֶשְׁתְּדִיב מְכָלָא.

רפד) תַּלְת שְׁמֵהֶן אֶקְרִי נִשְׁמַתָּא דְּכַר נֶשׁ, נִפְשָׁא, וְרוּחָא, וְנִשְׁמַתָּא. וְכִלְהוּ קְלִילָן דָּא בְּדָא, וּבְתַלְת דְּוִכְתִּי אֶשְׁתְּכַח חִילֵייהּ. וְנִפְשָׁא דָּא, אֶשְׁתְּכַח גּוּ קְבָרָא, יַעַד דְּגוּפָא אֶתְבְּלִי בְּעַפְרָא, וּבְדָא מִתְגַּלְגַּלַּת הָאִי עֲלָמָא, לְאַשְׁתְּכַח גּוּ חֵיָא, וְלִמְנַדַּע בְּצַעְרָא דְּלֵהוּן, וּבְשַׁעְתָּא דִּי אֶצְטְרִיכוּ, בְּעַתַּת רַחְמֵי עֲלֵייהּ.

רפה) וְרוּחָא דָּא, אִיהוּ דְּעָאל בְּגִנְתָּא דִּי בְּאַרְעָא, וְאַצְטְרִי רַחְמֵן, בְּדִיּוּקְנָא דְּגוּפָא דְּהָאִי עֲלָמָא, בְּחַד מְלִבוּשָׁא דְּמִתְלַבְּשָׁא תַּמָּן. וְדָא אֶתְהַנִּי תַּמָּן בְּהַנְּאִין וְכִסּוּפִין בְּזִיּוּא דְּבְגִנְתָּא. וּבְשַׁבְּתִי וְיַרְחֵי וְזַמְנֵי, סְלָקָא לְעֵילָא, וְאַתְהַנִּי תַּמָּן, וְתַב לְאַתְרֵיהּ. וע"ד פתיב, וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִתְּנָה. תָּשׁוּב וְדָאִי, בְּהַנִּי זְמַנִּין דְּקַאמְרָן.

רפו) נִשְׁמָה אִיהִי סְלָקָא מִיַּד לְאַתְרָהּ, לְהַהוּא אֶתְר דְּנִפְקַת מִתַּמָּן, וְדָא אִיהִי דְּבְגִינָה אֶתְהַנִּי בְּרוּחָא, לְאַתְרָהּ לְעֵילָא. דָּא לָא נַחַת לְתַתָּא לְעֵלְמִין, בְּדָא אֶתְקְלִילַת, מֵאֵן דְּאַתְקְלִילַת מְכָל סְטְרִין מְעֵילָא וּמִתַּתָּא. יַעַד דְּהָאִי וְלָא סְלָקָא לְאַתְקְשָׁרָא וְכִסּוּפֵיהּ, לָא מִתְעַטְרָא רוּחַ בְּגִנְתָּא דִּי בְּאַרְעָא, וְנִפְשָׁא לָא מִתְיַשְׁבָּא בְּדוּכְתָהּ. פִּינָן דָּאִיהִי סְלָקָא, פְּלֵהוּ אִית לְהוּ נִיּוּחָא.

חלופי גרסאות

ט) (בראשית מז) ויחי צג צ"ב. י') (קהלת יב) לך מ צ"א. ב) רוח ונשמה. ג) נפש; בנפש. ד) כד גופא אתכלי. ה) ברוחא. ו) ל"ג לא. ז) ברוכתהא. ח) נפש.

מסורת הזהר

נפש רוח ונשמה

וע"כ כתוב, והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה. תשוב ודאי, דהיינו בזמנים האלו שאמרנו. רפו) נִשְׁמָה, אִיהִי פְּלִקָּא וְכוּ': נִשְׁמָה, הִיא עוֹלָה מִיַּד לְמִקּוּמָה, לְמִקּוּם הֵיאָה שִׁצְאָה מִשָּׁם, דְּהֵינּוּ לְמַלְכוּת, שִׁמְמָנָה נוֹלְדַת הַנִּשְׁמָה, וְזוּ הִיא שְׁבִשְׁבִילָה הָאִירָה הַנֶּר, שֶׁהוּא הַמַּלְכוּת. לְהֵאִיר לְמַעְלָה. כִּי נִשְׁמוֹת צְדִיקִים עוֹלוֹת לְמִין לְזִיא וּמַלְכוּת, וּמַדּוּוּגִים עַל יְדֵיהֶן. (כ"ל בְּרַאשִׁית ב' קנ"ב ד"ה בִּיאוּר) זו אינה יורדת לַמַּטָּה לְעוֹלָם. בּוּז נְכַלְלַת מִי שֶׁנְּכַלְלַת דְּהֵינּוּ הַמַּלְכוּת, מְכָל הַצְּדִיקִים מִמַּעַלָּה וּמִמַּטָּה. כִּי הַמַּלְכוּת נְכַלְלַת מִנִּשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים. וְעַד שֶׁהַנִּשְׁמָה אֵינָה עוֹלָה לְהַתְקַשֵּׁר בְּכֶסֶף, שֶׁהוּא עוֹלָם הַבְּרִיאָה, הָרוּחַ אֵינּוּ מִתְעַטֵּר בְּגֵן עֵדֶן הָאָרֶץ, וְהַנִּפְשָׁא אֵינָה מִתְיַשְׁבֵּת בְּמִקּוּמָה. כִּיֹּן שֶׁהַנִּשְׁמָה עוֹלָה יֵשׁ מְנוּחָה לְכוֹלָם. שְׁבָאִים עַל מְקוּמָם.

הסולם

מאמר

שנשמתם יצאה בארץ הקדושה, ניצולים הנפש והגוף מן הכל.

מאמר נפש רוח ונשמה

רפד) תַּלְת שְׁמֵהֶן אֶקְרִי וְכוּ': שְׁלֵשָׁה שְׁמוֹת נִקְרְאוּ הַנִּשְׁמָה שֶׁל הָאָדָם, שֶׁהֵן נִפְשָׁא רוּחַ וְנִשְׁמָה. וְכוֹלֵן כְּלוּלוֹת זו בְּזוּ, וּבְשִׁלְשָׁה מְקוּמוֹת נִמְצְאוֹת כַּחַן. נִפְשָׁא הַזֶּה, נִמְצְאָת תּוֹךְ הַקְּבֹר, עַד שֶׁהַגּוּף נִרְקַב בְּעַפְרֵי, וְכוּזָה הִיא מִתְגַּלְגַּלַּת בְּעוֹלָם הַזֶּה לְהַמְצֵא בֵּין הַחַיִּים, וְלַדַּעַת הַצַּעַר שֶׁלָּהֶם. וּבִשְׁעָה שֶׁנִּצְרָכִים הִיא מְבַקֶּשֶׁת רַחֲמִים עֲלֵיהֶם.

רפה) רוּחָא דָּא אִיהוּ וְכוּ': הָרוּחַ הַזֶּה, הוּא שֶׁנִּכְנַס בְּגֵן עֵדֶן הָאָרֶץ, וְנִצְטִייר שֶׁם בְּצוּרָה שֶׁל הַגּוּף מְעוֹלָם הַזֶּה, בְּמַלְבוּשׁ אַחַד שֶׁמִּתְלַבֵּשׁ שֶׁם. וְהוּא נִהְנֶה שֶׁם הַנּוֹאוֹת וְחַמּוּדוֹת שְׁבִזִּי שְׁבַגְן. וּבְשִׁבְתָּא וְרַאשׁ חֲדָשׁ וּזְמַנִּים, הוּא עוֹלָה לְמַעְלָה, לְגִי'ע הַעֲלִיּוֹן, וְנִהְנֶה שֶׁם וְחוּרֵר לְמִקּוּמוֹ.

(רפ"י דף קמ"א ע"ב)

רפו) וכד אצטריך לבני עלמא, פד אינון בצערא, ואזלי לבי קברי, האי נפש אתערת, ואיהי אזלא ומשטטא, ואתערת לרוח, וההוא רוח אתער לגבי אבהו, וסליק ואתער לגבי נשמה, וכדין, קדשא בריה הוא חייס על עלמא, וקא אוקימנא. ואף על גב דהא אתערו מלין אלין דנשמתא בגונון אתרנין, פלהו סלקין במתקלא, דא, ודא איהו בריה דמלה, וכלא חד.

רפח) וכד נשמתא אתעכבת מלסלקא לדוכתהא, רוחא אזלא וקיימא בפתחא דגנתא דעדן, ולא פתחין לה פתחא, ואזלא ומשטטא, ולית מאן דישיגח בה. נפש אזלא ומשטטא בעלמא, חמאת לגופא דסלקא תולעין, ובההוא דינא דקברא, ומתאבלת עליה, כמה דאוקמוה דכתיב, אף בשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבל. וכלא איהו בעונשא. עד דנשמה אתקשרת בדוכתהא לעילא, וכדין כולהו מתקשרין בדוכתיהו.

רפט) בגין דכל הני תלת, קשורא חדא אינון, פגוונא דלעילא, ברזא דנפש רוח ונשמה, דכלא חד, וקשורא חד. נפש: לית לה נהורא מגרמה פלום, ודא איהו דמשפתפא ברזא דגופא חד, לאענגא ולמין כ ליה, בכל מה דאצטריך, כד"א ונתפן טרף לביתה וחק לנערותיה. ביתה, דא איהו גופא, דאיהי יזנא ליה. ונערותיה, אלין אינון שייפין דהאי גופא.

מסורת זוהר

חלופי גרסאות
 ס מתאבלא ול"ג דקברא. י וכלא. כ לה. ל זן. ט דגופא כלהו.
 כ (איוב יד) חיי שרה יז צ"א. ז (משלי לא) רחי רוח צ"ה.

מאמר

הסולם

נפש רוח ונשמה

דהיינו בחיבוט הקבר ומתאבלת עליו, כמו שהעמדנו, שכתוב, אך בשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבל. והכל הוא בעונש, עד שהנשמה מתקשרת במקומה למעלה, ואז כולם מתקשרים במקומם.

רפט) בגין דכל הני תלת וכו': משום שכל אלו השלשה, הן קשר אחד, כעין של מעלה בסוד נפש רוח נשמה, שהם מלכות ז"א ובינה דאצילות, שכולם אחד וקשר אחד: נפש, שהיא המלכות, אין לה אור מעצמה כלום, וזו היא שמשתתפת בסוד גוף אחד, שהוא ג' עולמות ב"ע שהמלכות מתלבשת בהם כנשמה בגוף, לענג אותו ולזון אותו בכל מה שצריך. כמש"א, ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה. ביתה, זה הוא הגוף שהיא מזינה אותו. ונערותיה, אלו הן האברים של גוף ההוא, דהיינו הספירות דבי"ע.

רפו) וכד אצטריך לבני וכו': וכשנצרך רחמים, לבני העולם, כשהם בצער, והולכים להתפלל על בית הקברות, נפש הזו מתעוררת, והיא הולכת ומשוטטת ומעוררת לרוח, ורוח ההוא מתעורר אל האבות, ועולה ומעורר את הנשמה, ואז הקב"ה מרחם על העולם וכבר העמדנו. ואע"פ שהעירו דברים אלו של הנשמה באפנים אחרים, דהיינו שהנפש הוא בעשיה, והרוח ביצירה, והנשמה בבריאה, כולם עולים במשקל הזה, וזה הוא בירוורו של הדבר. והכל אחד.

רפח) וכד נשמתא אתעכבת וכו': וכשהנשמה מתעכבת מלעלות למקומה, הרוח הולך ועומד בפתחו של גן עדן התחתון ואין פותחים לו פתח. והולך ומשוטט ואין מי שישגיח בו. הנפש הולכת ומשוטטת בעולם ורואה את הגוף מעלה תולעים, ובדין של הקבר,

(דפו"י דף קמ"א ע"ב * דף קמ"ב ע"א)

רצ) רוח: דא איהו דרכיב על האי נפש, ושלט עלה, ונהיר לה בכל קה דאצטרין, ונפש איהו פרסיא להאי רוח. נשמה: איהי ידאפיקת להאי רוחא, ושלטת עליה, ונהירת ליה בההוא נהורא דחיין, ונהוא רוח תליא בהאי נשמה, ואתנהיר מנה בההוא נהורא דנהיר. ההוא נפש, תליא בהאי רוח, ואתנהיר מניה, ואתונת מניה, וכלא קשורא חד.

רצא) ועד דהאי נשמה עלאה, לא סלקא גו נביעו דעתיקא דעתיקין. סתימא דכל סתימין, ואתמליא מניה, בגין דלא פסיק. רוח דא לא עאל בגנתא דערן, דאיהו נפש, ולעולם רוח לא שריא אלא בגנתא דערן, ונשמה לעילא. נפש לא אתישבת בדוכתהא גו גופא לתתא.

רצב) כגוונא דא, כלא לתתא קי מתפרשן בבר נש, ואע"ג דכלהו קשורא חדא, נשמה סלקא לעילא, גו נביעו דכירא. רוח עאל בגנתא דערן, כגוונא דלעילא. נפש אתישבא גו קברא. ואי תימא, נפש לעילא, דאתישבת גו גופא בקברא, אן הוא קברא. אלא גו ההוא קליפה תקיפא, וע"ד, נפש כגוונא דא לתתא, וכלא דא כגוונא דא. וכגין כן, תלת דרגין מתפרשן, ואינן קשורא חדא ורוא חדא.

חלופי גרסאות

נ דפקת; דאפקת. ט ושלט עליה ונהיר. ע מניה. פ איהו; היא. צ ל"ג לא; מוסיף דא לא. ק אתישבא. ר ל"ג גו. ש דאינון.

הסולם

מאמר

נפש רוח ונשמה

שהיא המלכות, אינה מתישבת במקומה בתוך הגוף למטה, שהיא ב"ע, כל עוד שהנשמה לא חזרה למקומה למעלה.

רצב) כגוונא דא כלא וכו': כעין זה, הכל מתפרש כך באדם למטה. ואע"פ שנפש רוח ונשמה שבאדם, כולם קשר אחד, הנה הנשמה עולה למעלה בנביעה של הבור, דהיינו ביסוד המלכות. הרוח נכנס בגן עדן התחתון כעין של מעלה, שז"א נכנס בגן עדן דאצילות. שהיא המלכות. הנפש מתישבת תוך הקבר. ואם תאמר, הנפש למעלה, שהיא המלכות. תאמר גם כן שמתישבת תוך הגוף בקבר, איפא הוא קבר למעלה. ומשיב, אלא תוך קליפה ההיא הקשה. כי במלכות נאמר, ורגליה יורדות מות, שמתלבשת בסיומה תוך קליפה הקשה, שהיא בחיית מות וקבר. וע"כ נפש כעין זה למטה. והכל זה כעין זה, ומשום זה, בשלש מדרגות מתחלקות הנשמה, דהיינו נפש רוח ונשמה. והם קשר אחד וסוד אחד.

ובכל

רצ) רוח דא איהו וכו': רוח, זה הוא הרוכב על נפש ההיא ושולט עליה, ומאיר לה בכל מה שהיא צריכה, דהיינו ז"א. והנפש היא כסא לרוח הזה. נשמה, היא שהוציאה והאצילה לרוח הזה, ושולטת עליו, ומאירה לו באור החיים ההוא, דהיינו בינה. ורוח ההוא תלוי בנשמה הזו, והוא מאיר ממנה באור ההוא שמאירה לו. נפש ההיא, תלויה ברוח הזה, ומאירה ממנו וניזונת ממנו. וכולם קשר אחד.

רצא) ועד דהאי נשמה וכו': ועד שהנשמה עליונה ההיא, דהיינו בינה, אינה עולה תוך הנביעה דעתיק דעתיקין סתום מכל סתומים, שהוא א"א, שבקטנות הבינה יצאה מראש א"א, ולעת גדלות חוזרת לראש א"א, אל המקום שיצאה משם. ומתמלאת אור ממנו משום שאינו פוסק מלהאיר, וכל עוד שהנשמה לא חזרה למקומה. רוח הזה אינו נכנס בגן עדן, שהוא הנפש, דהיינו המלכות, ולעולם הרוח אינו שורה אלא בגן עדן, כי ז"א ומלכות מזדווגים זה בזה, והנשמה למעלה. גם הנפש

(דפריי דף קמ"ב ע"א)

רצג) וּבְכָל זְמַנָּא דְגַרְמֵי אֲשַׁתְּכָחוּ גוּ קְבָרָא, הַאי נֶפֶשׁ אֲשַׁתְּכַחַת תַּמָּן. וְזֹאת הִיא לְאִינוּן דִּידְעֵי אֲרַח קְשׁוּט, דְּחִלִּי חֲטָאָה. בְּשַׁעְתָּא דְנִשְׁמַתָּא מְתַעֲטָרָא לְעִילָא, גוּ עֲטָרָא קְדִישָׁא, וְרוּחָא קָאִים בְּנִהִירוּ עֲלָאָה, בְּשַׁבְתֵּי וְרַחֲמֵי וְזַמְנֵי. הַאי נֶפֶשׁ בְּשַׁעְתָּא דְרוּחַ נְחָתָא מְגוּ נִהִירוּ עֲלָאָה, לְדִיִּירָא בְּגַנְתָּא דְעֵדֶן נִהִיר וְנִצִּין, אִיהוּ אֲקֵימָא גוּ קְבָרָא וְאַתְגְּלִימַת בְּדִיוֹקְנָא, דִּהוּת גוּ גוּפָא בְּקַדְמִיתָא, וְכָל אִינוּן גַּרְמֵי בְּהוּא דִּיִּיקְנָא סְלֶקֶן, וּמְשַׁבְּחָן וְאוֹדֵן לְקַבִּיָּה, הַהִיד^ט כָּל עֲצָמוֹתֵי תַאמְרָנָה וְיִי מִי כְמוֹד. אוֹמְרוֹת לָא כְּתִיב, אֲלֵא תַאמְרָנָה.

רצד) וְאוֹלְמֵי אַתְיָהִיב רְשׁוּ לְעִינָא לְמַחְמֵי גוּחְמֵי בְּלִילִיא וְדִעִייל שַׁבְתָּא, וְלִילֵי יְרַחֵי וְזַמְנֵי, בְּדִיִּיקְנִין עַל גְּבֵי קְבָרֵי, אוֹדֵן וּמְשַׁבְּחֵן לְקַבִּיָּה. אֲבָל טַפְשׁוּ וְדַבְּנֵי נְשָׂא, קָא מְעַכְבָּא לְהוּ, דְלֵא יְדַעִין, וְלֵא מְשַׁגְּיחִין עַל מַה קְיַמִּין בְּהַאי עֲלָמָא, וְלֵא חֲשָׁשִׁין לְאַשְׁגָּחָא בִּיקְרָא דְמִלְכָּא עֲלָאָה בְּהַאי עֲלָמָא, כִּיִּשׁ לְאַשְׁגָּחָא בִּיקְרָא דִּהוּא עֲלָמָא, וְעַל מַה קְיַמָּא, וְאִידָּהּ מְתַפְּרָשֵׁן מִלִּין.

רצה) וְבִיּוֹמָא דְרִיָּה, דְעֲלָמָא אַתְדֵּן, וְכַרְסֵיא דְדִינָא מְקִימָא, לְגַבֵּי מִלְכָּא עֲלָאָה, לְמִדֵּן עֲלָמָא. כָּל נֶפֶשׁ וְנֶפֶשׁ מְשַׁטְטֵן, וּבְעָאן רַחֲמֵי עַל חַיֵּי. בְּלִילִיא דְנִפְקָא יוֹמָא דְדִינָא, אֲזִלִּין וְקָא מְשַׁטְטִין לְמִשְׁמַע וְלְמַגְדַּע מֵאן הוּא דִינָא דְאַתְדֵּן עַל עֲלָמָא, וְלְזַמְנִין דְקָא מוֹדִיעִין בְּחִזּוֹנָא לְחַיֵּיא, כַּדִּיא^ט בְּחִלוּם חִזּוֹן לִילָה

מסורת הוזהר

(ט) (תהלים לה) קמב: ח"ג רנו. רסו: ערה. (ז) (איוב לג) וישב כח צ"א.

חלופי גרסאות

ת מתערא. א מוסיף כד קיימא. ב ואלמלא. ג חמי. ד דנפיק. ה ובלילי. ו דבר נש. ז בליליא. ח קיימין.

מאמר

רצג) וּבְכָל זְמַנָּא דְגַרְמֵי וְכוּ': וּבְכָל זְמַן שְׁהַעֲצָמוֹת עוֹד נִמְצָאִים בְּקַבְרֵי, טְרַם נִרְקְבוּ. נֶפֶשׁ הַיִּיא נִמְצָאֵת שָׁם. וְכַאֲן יֵשׁ סוּד לְאֵלוּ הַיּוֹדְעִים דְרַךְ הָאֵמֶת, לִירְאֵי חֲטָא. בְּשַׁעְתָּא שְׁהַנְשַׁמָּה מִתַּעֲטָרַת לְמַעֲלָה בְּתוֹךְ עֲטָרָה הַקְדוּשָׁה, שְׁהִיא הַמְלַכּוֹת, וְהַרוּחַ עוֹמֵד בְּאוּר הַעֲלִיּוֹן, בְּשַׁבַּת וְרַאשֵׁי חֳדָשִׁים וְזַמְנִים, נֶפֶשׁ הַזֹּאת בְּשַׁעְתָּא שְׁהַרוּחַ יוֹרֵד מִתּוֹךְ אוֹר הַעֲלִיּוֹן לְדוֹר בְּגוּן. עֵדֶן וּמַאִיר וּמִתְנַוֶּצֶן, עוֹמֵד הַנֶּפֶשׁ תּוֹךְ הַקְבֵּר וּמִתְלַבֶּשֶׁת בְּצוּרָה שְׁהִיא לְגוֹף מִתְחַלְיָה, וְכָל אֵלוּ הַעֲצָמוֹת עוֹלִים בְּצוּרָה הַיִּיא, וּמִשְׁבַּחִים וּמוֹדִים לְהַקְבִּיָּה, ז"ש, כָּל עֲצָמוֹתֵי תַאמְרָנָה הֵי מִי כְמוֹךְ, אוֹמְרוֹת לֹא כְתוּב, אֵלֵא תַאמְרָנָה, דְהֵיִינוּ בְּקַבְרֵי.

רצד) וְאוֹלְמֵי אַתְיָהִיב רְשׁוּ וְכוּ': וְאִם הִיא נִיתְנָה רְשׁוֹת לְעִין לְרַאוּת, הִיא רוּאָה, בְּלִיל כְּנִיסַת הַשַּׁבַּת, וְלִילָה שֶׁל רִיחַ וְזַמְנִים, כְּצוּרוֹת עַל הַקְבָרִים, הַמּוֹדוֹת וּמִשְׁבַּחוֹת לְהַקְבִּיָּה. אֲבָל הַכְּסִילוֹת שֶׁל בְּנֵי אָדָם מַעֲכָב

(דפו"י דף קמ"ב ע"א)

הסולם

נפש רוח ונשמה

אוֹתָם מְלַרְאוּת, וְאִינִים יוֹדְעִים וְאִינִים מְשַׁגְּיחִים עַל מַה הֵם נִמְצָאִים בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְאִינִים דּוֹאגִים לְהַשְׁגִּיחַ בְּכַבּוֹד הַמֶּלֶךְ הַעֲלִיּוֹן בְּעוֹלָם הַזֶּה, וּמַכֵּל שָׁכֵן לְהַשְׁגִּיחַ בְּכַבּוֹד עוֹלָם הַהוּא הַעֲלִיּוֹן, וְעַל מַה הִיא עוֹמֵדָת, וְאִידָּהּ מִתְפַּרְשִׁים הַדְּבָרִים.

רצה) בִּיּוֹמָא דְרִיָּה דְעֲלָמָא וְכוּ': בְּיוֹם רַאשׁ הַשָּׁנָה, שְׁהַעוֹלָם נִידוֹן וְכַסָּא הַדִּין עוֹמֵד אֵל מֶלֶךְ הַעֲלִיּוֹן לְדוֹן הָעוֹלָם, כָּל נֶפֶשׁ וְנֶפֶשׁ מְשׁוֹטְטָת וּמִבְקֶשֶׁת רַחֲמִים עַל בְּנֵי אָדָם הַחַיִּים. בְּלִיל מוֹרְצָאֵי יוֹם הַדִּין, הֵן הוֹלְכוֹת וּמְשׁוֹטְטוֹת לְשִׁמּוֹעַ וְלִרְעוֹת מַה הוּא הַדִּין שְׁנִידוֹן הָעוֹלָם, וּלְפַעֲמִים הֵן מוֹדִיעוֹת בְּחִזּוֹן אֵל הַחַיִּים, כְּמִשְׁׁא, בְּחִלוּם חִזּוֹן לִילָה כְּפּוֹל תְּרַדְמָה עַל אַנְשֵׁים וְגוֹ'. אִזּוּ יִגְלָה אִין אַנְשֵׁים וּבְמִסְרָם יַחְתּוּם. מַהוּ מוֹסְרָם. זֹאת הִיא הַנֶּפֶשׁ, שְׁהִיא עוֹמֵדָת וְקוֹבַעַת דְּבָרִים לְבְנֵי אָדָם שִׁיקְבּוּלוּ מוֹסֵר. דְּהֵיִינוּ שְׁמוֹדִיעָה לְהֵם גְּזַר דִּינָם בְּחִזּוֹן לִילָה, וְאִזּוּ הֵם יוֹשְׁבוּ בְּתוֹשׁוּבָה

בלילא

בנפול תרדמה על אנשים וגו', אז יגלה און אנשים ובמוסרם יתתום. מאי מוסרם. דא נפש, דאיהי קיימא וחתים לבני נשא מלין, לקבלא מוסר.

רצו) בלייא בתרא דחגא, דקא נפקן פתקין מבי מלכא, ונהוא צל אעדיאו מבני גריעו דהאי עלמא, ההוא נפש דקאמרן, אזלא ומשטטא, וחד ממנא סררא, ברזא גליפא בעזקא בכתב מפרש, ידומיע"ם, דפקיד בכתב דזיוא גליפא, ובגו חזון עלאין. בההוא ליליא נחית, וכמה אלף אלפין ורבוא רבון עמיה, ונטלין לההוא צל מפל חד וחד, וסלקין, וליה לעילא.

רצו) ונהיה נפש דקאמרן, אזלא ומשטטא וחקמא לההוא צל, ותב לאתריה גו קברא, וקא מברזת לשאר מתייא, פלוני אחי לגבן, פלוני אחי לגבן. אי זכאה טבא איהו, פלהו חדאן, ואי לאו, פלהו אמרי ווי. פד סלקין ההוא צל, סלקין ליה לגבי ההוא עבד מהימן, דשמיה מטטרו"ן, ונטיל ההוא צל לגביה, וסליק ליה לאתריה, כד"א, כעבד ישאף צל, ישאף צל ודאי.

רצח) מההיא שעתא ואילך, מתתקנא דוכתא לההיא נשמה דההוא בר נש, ודוכתא לרוח בגנתא דעדן. ודוכתא לנפש לניחא ולאנתהנאה, בשעתא דמשטטא ואזלא. בגין דאית נפש דלית לה נייחא. ואית נפש דאישתציאת עם גופא.

חלופי גרסאות

ט ל"ג בתראה דחגא. י אתעדיאו. כ ל"ג עמיה. ל נטלין.
 נ ל"ג וחד. נ לה. ט קבריה. ע ל"ג זכאה. פ דאשתצי.

מסורת הוזהר

(ט) (איוב ז).

נפש רוח ונשמה

כשמעלים צל ההוא, מעלים אותו אל עבד הנאמן ששמו מטטרו"ן, והוא לוקח צל ההוא אצלו ומעלה אותו למקומו, כש"א, כעבד ישאף צל. ישאף צל ודאי.

פירוש. כי הנשמות נולדות מזו"ן, ונמשך לכל נשמה עם לדתה סוד צ"ל, מן ז"א, בסו"ה בצלו חמדתי וישבתי ופריו מתוך לחכי. וז"א ה"ס עץ החיים, וע"כ תלוי כל החיים בצל הנמשך ממנו, וע"כ בשעה שהאדם נדון למות, לוקחים ממנו אותו הצל, ומלאך מטטרו"ן משיכו למקומו, דהיינו לז"א.

רצח) מההיא שעתא ואילך וכו': משעה ההיא והלאה, מתתקן מקום לנשמה ההיא של האדם, דהיינו ביסוד דמלכות דאצילות (כנ"ל באות רצ"ב) ומקום לרוח בגן עדן התחתון, ומקום לנפש לנוח ולהנות בשעה שמשוטטת והולכת. כי יש נפש שאין לה מנוחה, ויש נפש שתכלה עם הגוף.

והאי

הסולם

מאמר

רצו) בלייא בתראה דחגא וכו': בלילה האחרון של החג, שיוצאים פסקי הדין מבית המלך. וצל ההוא הוסר מבני אדם העומדים להגרע מעולם הזה, אז נפש ההיא שאמרנו, הולכת ומשוטטת למעלה. וממונה אחד, המשגיח על סוד החקיקה בחותם בכתב מפרש, דהיינו על הכתוב בפסקי דינים הנ"ל, ששמו ידומיע"ם, הפוקד את הכתב של אור החקוק, ובתוך מראות עלינות, יורד בלילה ההוא, וכמה אלף אלפים ורבי רבבות עמו, ולוקחים לצל ההוא מכל אחד ואחד שנידון לחיות ומעלים אותו למעלה.

רצו) ונהיה נפש דקאמרן וכו': ונפש ההיא שאמרנו, הולכת ומשוטטת ורואה לצל ההוא, ויודעת מי שעתיד למות. וחזרת למקומה אל הקבר, ומכרות לשאר המתים, פלוני בא אלינו פלוני בא אלינו. אם הוא צדיק וטוב, כולם שמחים, ואם לא, כולם אומרים אוי.

(דפרי" דף קמ"ב ע"א *) דף קמ"ב ע"ב)

רצט) והאי איהי דלית לה גיחא, והאי איהי דכתיב בה, ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע. ודא איהי אזלא ומשטטא ומתגלגלא בכל עלמא, ולית לה גיחא צכלל קיממא ולילי, ודא איהו רעונשא יתיר מפלא מההיא דתשתצי עם אגופה, ותשתצי מאתר באחרא, ההיא דכתיב בה, ונכרתה הנפש ההיא מלפני אני יי. מאן מלפני. דלא שריא עלה רוחא. וכד רוחא לא שריא עלה, לית לה שותפו כלל במה דלעילא, ולא ידעת מאינון מלין דההוא דעלמא כלל, והאי איהי נפש כבעירי.

ש) נפש ידאית לה גיחא, האי איהי כד אזלא ומשטטא, אערעת בהאי ממנא ידומיעים, ובאינון סרכין דיליה, ונטלין לה, ואעלין לה בכל פתחי גן עדן, ואחזיין לה יקרא דצדיקיא, ויקרא דההוא רוח דיליה, ואיהי מתדבקא ביה בגיחא, גו ההוא לבושא, וכדין ידעת באינון מלין דעלמא.

שא) וכד ההוא רוח סלקא לאתעטרא גו נשמה עלאה לעילא, ההיא נפש מתקשרא בההוא רוח, ואתנהירת מגיה, כסיקרא כד אתנהירת משמשא. ורוח מתקשרא גו ההיא נשמתא. וההיא נשמתא כמתקשרא, גו סוף מחשבה, דאיהי רוא דנפש דלעילא.

שב) וההיא נפש, אתקשרת גו ההוא רוח עלאה, וההוא רוח אתקשר גו

מסורת הזהר

ט) ש"א כה) בשלח צב צ"כ. ט) (ויקרא כב) ח"ב קע; צ ליג כלל. ק יממי. ר עונשהא. ש והאי. ת דאשתצי. א גופא; מוסיף גופא ההיא דכתיב בה (ויקרא י"ז) והכרתי אותה מקרב עמה ולהאי לית לה דוכרו כלל ואית נפשא דלא תשתצי עם גופא. ב מוסיף אחרא עלאה. ג רוח וכד רוח. ד דעלמא וליג דההוא. ה דבעירי; דבעירא; כדבעירא; כדבעירי (ד"א). ו דלית ז ליג ממנא. ח דילהן. ט בה. י מוסיף נפש דאית ליה גיחא וכד. כ אתקשרא. ל באין. מ לעילא.

מאמר

הסולם

נפש רוח ונשמה

ההוא שלה, והיא מתדבקת בו, ברוח, במנוחה תוך לבוש ההוא, של הרוח, ואז יודעת בדברי העולם העליון.

שא) וכד ההוא רוח וכו': וכשרוח ההוא עולה להתעטר בנשמה העליונה למעלה, נפש ההיא מתקשרת ברוח ההוא, ומאירה ממנו, כמו הלבנה כשמאירה מן השמש, והרוח מתקשר בנשמה ההיא, ונשמה ההיא מתקשרת תוך סוף המחשבה, דהיינו בסוף האצילות שנקרא כולו מחשבה, כלומר חכמה, כי בדרך כלל, ד' עולמות אבי"ע, הם חו"ב תו"מ. שהיא סוד הנפש שלמעלה, דהיינו המלכות דאצילות שנקראת נפש.

שב) וההיא נפש אתקשרת וכו': ונפש ההיא, דהיינו המלכות דאצילות, מתקשרת ברוח ההוא העליון, שהוא ז"א, ורוח ההוא מתקשר בנשמה ההיא העליונה, שהיא בינה

רצט) והאי איהי דלית וכו': וזו היא שאין לה מנוחה, זו היא שכתוב בה, ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע. שזו היא ההולכת ומשוטטת ומתגלגלת בכל העולם, ואין לה מנוחה כלל ימים ולילות. וזה הוא עונש הקשה יותר מכל. ונפש ההיא שתכלה עם הגוף, היא כלתה ממקום אחר, ההיא שכתוב בה, ונכרתה הנפש ההיא מלפני אני ה'. מהו מלפני. הוא שאינו שורה עליה הרוח, וכשהרוח אינו שורה עליה אין לה חיבור כלל במה שלמעלה, ואינה יודעת כלל מאלו הדברים שבעולם ההוא. וזו היא נפש כבהמה.

ש) נפש דאית לה וכו': נפש שיש לה מנוחה, זו היא, כשהולכת ומשוטטת פוגשת בממונה הזה ידומיעם, ובאלו השוטרים שלו, ולוקחים אותה ומעלים אותה בכל פתחי גן עדן, ומראים לה כבוד הצדיקים, וכבוד רוח (דפרי" דף קמ"ב ע"ב)

ההיא נשמה עלאה. וההיא נשמה אתקשרת באין סוף. וכדין איהו נייחא דכלא, וקשווא דכלא עילא ותתא, פלא ברזא תדא, וגוונא תדא.

(ג) וכדין דא איהו נייחא דנפש דלתתא, ועל דא פתיב, וקהיתה נפש אדני צורה בצרור החיים את יי אלהיה. בגוונא תדא, וברזא תדא, ודההוא את, דא בגוונא דא.

(ד) פד נחתא סיהרא, רזא דנפש עלאה, ונהורא פ מפל סטרין. איהי נהרא ז לכל רתיכין ומשריין, ועביד לון גופא תדא פ שלימא, דנהיר בנהירו וברזא עלאה. אוף הכי בגוונא דא, נחתא האי נפש תתאה, נהירא מפל סטרין מגו נהירו דנשמה, ומגו נהירו דרוח, ונחתא ונהרא לכל אינון רתיכין ומשריין, דאינון שייפין וגרמין, ועביד לון גופא שלימא, דנהיר בנהירו.

(ה) תדא הוא דכתיב, וזהשביע בצחצחות נפשך, ונפשך ממש, ולכתר ועצמותיך יחליץ, דעביד מנייהו גופא שלימא, ונהיר בנהירו, וקם ואודי ומשבח לקודשא בריה הוא, כמה דאתמר א דכתיב, כל עצמותי תאמרנה יי מי כמוך. ב תדא איהו נייחא דנפש ודאי מפל סטרין.

(ו) זכאין אינון צדיקייא, דדחלין למאריהון בעלמא דין, למזכי בתלת נייחי לעלמא דאתי. אתא רבי שמעון וברכיה לרבי אבא. אמר רבי שמעון,

חלופי גרסאות

נ ברזא. ס דהוא. ע נהרא. פ לכל. צ מכל. ק שלימו. ר חיוא. ש נפש. ת מוסיף ומשבח ליה. א ליג דכתיב. ב ודאי.

מסורת הוזהר

(ז) ש"א כה) בשלח צב צ"כ. ק) (ישעיה נח) משפטים יח צ"ס. ר) (תהלים לה) לעיל אות רצג צ"מ.

הסולם

נפש רוח ונשמה

הארת הנשמה, ומתוך הארת הרוח, ויורדת ומאירה לכל המרכבות ומחנות, שהם אברים ועצמות של גוף האדם, ועושה אותם גוף שלם המאיר באורו.

(ה) הדא הוא דכתיב וכו': זהו שכתוב, והשביע בצחצחות נפשך. נפשך ממש. דהיינו הנפש שלך. ואח"כ ועצמותיך יחליץ שהנפש מאירה בעצמות, ועושה מהם גוף שלם שמאיר באור, והוא קם ומודה ומשבח אל הקב"ה, כמו שלמדנו, שכתוב, כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך. וזה הוא מנוחת הנפש ודאי מכל הצדדים.

(ו) זכאין אינון צדיקיא וכו': אשרי הם הצדיקים היראים מרכונם בעולם הזה, לזכות בשלוש מנוחות, שהן נפש רוח ונשמה, לעולם הבא. בא ר' שמעון וברך את ר' אבא. אמר ר"ש אשריכם אתם בני, ואשריני, שעיני ראו בכך, שכמה מקומות עליונים מתתקנים לנו, ומאירים לנו לעולם הבא.

מאמר

בינה, ונשמה ההיא מתקשרת באין סוף, דהיינו שמתקשרת בא"א כנ"ל, וא"א באין סוף. ואז היא נחת לכל, וקשר הכל למעלה ולמטה, הכל בסוד אחד, ובאפן אחד.

(ג) וכדין דא איהי וכו': ואז, זו היא מנוחת הנפש למטה, וע"ז כתוב, והיתה נפש אדוני צורה בצרור החיים את ה' אלקיך. דהיינו שצרורים וקשורים באפן אחד ובסוד אחד. באת ההוא, שהוא המלכות דאצילות. שהנפש קשורה ברוח שבג"ע התחתון, והרוח בנשמה ע"היא במלכות דאצילות. (כנ"ל אות ש"א) זה כעין זה, שרנ"ג של האדם הם כעין נר"ג דאצילות. כנ"ל.

(ד) פד נחתא סיהרא וכו': כשיורדת הלבנה, שהיא המלכות, שה"ס נפש העליון דאצילות, מאירה מכל הצדדים, היא מאירה לכל המרכבות ומחנות מלאכים שבבי"ע, ועושה אותם גוף אחד שלם המאיר באור זיו העליון. אף כך הוא, כעין זה, יורדת נפש התחתון, של האדם, מאירה מכל הצדדים מתוך

(דפרי" דף קמ"ב ע"ב)

זכאין אתון בני, וזכאה אנא דעיני חמו בכך. כמה * דוכתינ עלאין מתתקנן לן, ונהירין לן, לעלמא דאתי.

שז) פתח ואמר, שיר המעלות הבוטחים בניי כהר ציון לא ימוט לעולם ישב, האי קרא אוקמוה. אבל שיר המעלות תושבחתא דקאמרי אינון דרגין קדישין עלאין, מסטרא דגבורין עלאין, ואינון כגוונא דלואי לתתא, ואינון מעלות, דרגין על דרגין, ופלחין ברזא דחמשין שנין. והאי איהו שיר המעלות הבוטחים בניי כהר ציון ג דא אינון צדיקייא, דאינון מתרחצן ביה בעובדין דלהון.

שח) כד"א טו וצדיקים ככפיר יבטח. ואי תימא הא צדיקייא לא דמתרחצן בעובדיהון כלל, ותדיר דחלין, כאברהם, דכתוב ביה * ויהי כאשר הקריב לבא מצרימה וגו'. פיצחק, דכתוב ביה, * כי ירא לאמר אשתי, כיעקב, דכתוב ביה, * ויירא יעקב מאד ויצר לו. ואי הני לא אתרחיצו בעובדיהון, ה כל שפן שאר צדיקי עלמא, ואת אמרת וצדיקים ככפיר יבטח.

שט) אלא ודאי, ככפיר כתיב, ודקא מכל אינון שמהן, לא כתיב אלא כפיר, ולא כתיב, לא אריה, ולא שחל, ולא שחץ, אלא כפיר. דאיהו חלשא וזעירא מפלהו. ולא אתרחיץ בחיליה, אע"ג דאיהו תקיף. כן צדיקייא לא אתרחיצו בעובדיהון השתא, אלא ככפיר. אע"ג דינדיין דתקיף חילא דעובדיהון לא אתרחצן אלא ככפיר, ולא יתיר.

מסורת זוהר

ש) (תהלים קכב) ויחי קמא צ"א. ת) (משלי כח) לך נא צ"א. א) (בראשית יב) לך מד צ"א. ב) (שם כו) תולדות מא צ"א. ג) (שם לב) וישלח ח צ"א.

חלופי גרסאות

ג ל"ג דא אינון צדיקייא. ד אתרחצן. ה ואת אמר וצדיקים ככפיר יבטח דהא כש"כ שאר צדיקי עלמא. ו מהא. ז ל"ג השתא.

הסולם

מאמר

שיר המעלות הבוטחים בה *
וגו'. כיצחק, שכתוב בו, כי ירא לאמר אשתי. כיעקב שכתוב בו ויירא יעקב מאד ויצר לו. ואם אלו לא בטחו במעשיהם, כל שכן שאר צדיקי העולם, ואתה אומר, וצדיקים ככפיר יבטח.

שט) אלא ודאי ככפיר וכו': ומשיב, אלא ודאי ככפיר כתוב, כי מכל אלו שמות של האריה. לא כתוב אלא כפיר, ולא כתוב לא אריה, ולא שחל, ולא שחץ, אלא כפיר, שהוא החלש והקטן שבכולם, שאינו בוטח בכחו אע"פ שהוא חזק, כך הצדיקים אינם בוטחים במעשיהם עתה אלא ככפיר, אע"פ שיודעים שכח מעשיהם הטובים הוא חזק אינם בוטחים אלא ככפיר, ולא יותר.

ובגני

שז) פתח ואמר שיר וכו': פתח ואמר, שיר המעלות הבוטחים בה' כהר ציון לא ימוט לעולם ישב. מקרא זה העמידהו. אבל אלו הן מדרגות קדושות עליונות מצד גבורות עליונות שבבינה. והן כעין הלויים למטה, שהם בבחינות מעלות, דהיינו מדרגות על מדרגות, בסוד חמישים שנה שכתוב בהם, מנן חמשים שנה ישוב מצבא העבודה. הרוחז על חמשים שערי בינה, וזהו שיר המעלות הבטחים בה'. כהר ציון, אלו הם הצדיקים, הבטחים בו בזכות מעשיהם הטובים.

שח) כד"א, וצדיקים ככפיר יבטח: שואל, ואם תאמר, הרי הצדיקים אינם בוטחים במעשיהם כלל, ותמיד הם יראים, כאברהם, שכתוב בו, ויהי כאשר הקריב לבא מצרימה

(דפו"י דף קמ"ב ע"ב *) דף קמ"ג ע"א)

שי) ובגניני כף הבטחים ביני כהר ציון וגו', לא ככפיר ולא כאריה, ולא ככלהו שמקהן. אלא כהר ציון, ואוקמוה מה הר ציון איהו תקיף, ולא ימוט תדיר, אוף הכי בההוא זמנא, להו כהר ציון. ולא פהשתא, דלא אתרחיצו אלא ככפיר, דדחיל ולא אתרחיץ בחיליה. ואתון בני קדישי עליונין, רחצנותא דלכון כהר ציון, ודאי זכאין אתון בעלמא דין ובעלמא דאתי.

שיא) אלו, כד מוטו למתא, אתחשף ליליא. אמר ר' שמעון, כמה ידיומא דא, כאנהיר לן בהאי יארחא, למזפי ביה בעלמא דאתי, ואוף הכי הא ליליא, ינהיר לן, למזפי לן בעלמא דאתי, וילאעטרא מלין דיממא כבלילא דא, קמי עתיק יומין דהא פיומא דא שלים, לא ישתפח בכל ידרין אתרנין. זכא חולקנא בעלמא דין, ובעלמא דאתי.

שיב) עאלו לביתיה דר"ש, ורבי אלעזר ורבי אבא ורבי יוסי עמהון. בתו עד דאתפלג ליליא. בין דאתפלג ליליא, אמר רבי שמעון לתבריא, עידן איהו לאעטרא רתיכא קדישא לעילא, באשתדלותא דילן. אמר ליה א לרבי יוסי, אנת דלא אשתמעו מילך בהאי יומא ביננא, אנת הוי שירותא, לאנהרא ליליא, דהא השתא עידן רעותא איהו, לאנהרא עילא ותמא.

שיג) פתח רבי יוסי ואמר, שיר השירים אשר לשלמה. שירתא דא אפער לה שלמה מלכא, כד אתבני בי מקדשא, ועלמין פלהו אשתלימו, עילא ותמא

חלופי גרסאות

ח מתגבר. ט מוסיף אתון עמא קדישא. י ביומא. כ אתנהיר. ל עלמא. מ ליה. נ ליג מן אוף עד ולאעטרא. ס ליג הא. ע ינהר. פ לון למוכי לון. צ וליליא. ק ליג דא. ר אינון. ש ר"ש. ת יתבו. א ליג לרבי. רבי.

הסולם

מאמר

שי) ובגניני כף הבטחים וגו': ומשום זה כתוב, הבטחים בה כהר ציון וגו' לא ככפיר ולא כאריה לא ככל השמות שלו. אלא, כהר ציון, והעמידוהו, מה הר ציון הוא חזק ולא ימוט לעולם, אף כאן, בעת ההוא, לעתיד לבא, יהיו כהר ציון. ולא כמו עתה, שאינם בוטחים אלא ככפיר, המתירא ואינו בוטח בכחו. ואתם בני קדושים עליונים, הבטחון שלכם הוא כהר ציון ודאי. אשריכם בעולם הזה ובעולם הבא.

שיא) אזלו, כד מוטו וכו': הלכו, כשהגיעו לעיר נחשך הלילה. אמר ר' שמעון, כמו שיום הזה האיר לנו לזכותינו לעולם הבא, אף כך, לילה הזה יאיר לנו לזכותינו לעולם הבא, ולעטר בלילה הזה, הדברים שאמרנו ביום, לפני עתיק יומין. כי יום שלם

שיב) אמר ר' שמעון, ור' אלעזר ור' אבא ור' יוסי עמהם. לנו עד שנחלק הלילה. כיון שנחלק הלילה, אמר ר' שמעון לחברים, עתה הוא הזמן לעטר המרכבה הקדושה למעלה בהשתדלות שלנו, אמר לו לר' יוסי, אתה, שלא נשמע דבריך בינינו ביום הזה, אתה תהיה ההתחלה להאיר הלילה, כי עתה עת רצון הוא להאיר למעלה ולמטה.

מאמר שיר השירים אשר לשלמה

שיג) פתח ר' יוסי וכו': פתח ר' יוסי ואמר, שיר השירים אשר לשלמה. שירה זו העיר שלמה המלך, כשנבנה בית המקדש, והעולמות כולם נשלמו למעלה ולמטה בשלמות אחד

בְּשִׁלְמוֹתָא חָדָא. וְאֵעִיג דְּחִבְרִיָּא ^ז פְּלִיגְן בְּהַאי, אַבְל שִׁירְתָּא דָּא לֹא אִתְמַר, אֶלָּא בְּשִׁלְמוֹ, כַּד סִּיְהָרָא אִתְמַלְיָא ^ד בְּשִׁלְמוֹ, וּבִי מִקְדָּשָׁא אִתְבְּנִי כְּגוֹנוֹנָא דְלַעֲיָלָא בְּשַׁעְתָּא דְּאִתְבְּנִי בִּי מִקְדָּשָׁא לְתַתָּא, לֹא הָוֵה חֲדוּהָ קָמִיהָ קב"ה, מִיּוֹמָא דְּאִתְבְּרִי עֲלָמָא, כִּהְהוּא יוֹמָא.

שיר) מְשָׁפֵן דְּעֵבֵד מְשָׁה בְּמִדְבָּרָא, לְנַחְתָּא שְׁכִינְתָּא לְאַרְעָא, ^ה כִּהְהוּא יוֹמָא מְשָׁפֵן אַחְרָא אִתְוָקַם עֲמִיהָ לַעֲיָלָא, כְּמָה דְּאִוְקַמְוִהָ דְּכַתִּיב ^ו הוֹקַם הַמְשָׁפֵן, הַמְשָׁפֵן: מְשָׁפֵן אַחְרָא דְּאִתְוָקַם עֲמִיהָ, וְדָא מְשָׁפֵן דְּנַעַר מִטְּטְרוֹוֹן, וְלֹא יִתִּיר. בֵּית רֵאשׁוֹן כַּד אִתְבְּנִי, בֵּית רֵאשׁוֹן אַחְרָא אִתְבְּנִי עֲמִיהָ, וְאִתְקִיִּים בְּעֲלָמִין כְּלָהוּ, וְאִנְהִיר לְכָל עֲלָמִין, וְאִתְבַּסַּם עֲלָמָא, וְאִתְפְּתַחוּ כָּל מְשָׁקוּפִי עֲלָיִן לְאִנְהִירָא, וְלֹא הָוֵה חֲדוּהָ בְּכָל עֲלָמִין כִּהְהוּא יוֹמָא, כְּדִין פְּתַחוּ עֲלָיִי וְתַתָּאי וְאָמְרוּ שִׁירְתָּא, וְהִינְנוּ שִׁיר הַשִּׁירִים. שִׁירְתָּא דְּאִינוּן מְנַגְנִין דְּמְנַגְנִין לְקב"ה.

שיר) דְּדוֹד מְלָכָא אָמַר שִׁיר הַמְעֵלוֹת, שְׁלֵמָה וּמְלָכָא ^ז אָמַר שִׁיר הַשִּׁירִים, שִׁיר מְאִינוּן מְנַגְנִין. מָה בֵּין הַאי לְהַאי, דְּהָא אִשְׁתַּמַּע דְּכָלָא חַד. אֶלָּא וְדָאִי כָּלָא חַד, אַבְל בְּיוֹמֵי דְּדוֹד מְלָכָא, לֹא הָוֵה כָּל אִינוּן מְנַגְנִין מִתְתַּקְּנוּן בְּדוּכְתִּיָּהוּ, לְנַגְנָא פְּדָקָא יְאוֹת, וּבִי מִקְדָּשָׁא לֹא אִתְבְּנִי, וּבְגוֹכ לֹא אִתְתַּקְּנוּ

מסורת זוהר

(ד שמות מ) ב"א שכא צ"א.

חלופי גרסאות

ב באשלמותא. ג מוסיף בהאי מתי אתמר. ד ל"ג בשלימו.
ה ובהווא. ו מוסיף ואנהיר בעלמא ואנהיר. ז ל"ג מלכא.
ח פתח.

דרך אמת לן שמות י" ע"ב.

הסולם

מאמר

שיר השירים אשר לשלמה
כשהוא במעלת הבינה, ונתקיים בעולמות כולם, והאיר לכל העולמות, ונתבשם העולם, ונפתחו כל מסגרים העליונים להאיר, ולא היה שמחה בכל העולם כיום ההוא, אז פתחו העליונים והתחתונים ואמרו שירה, והיינו שיר השירים, שירה שהמנגנים מנגנים להקב"ה. משקופי, פירוש מסגרים. מלשון תרעא משקוף. (וי"ד ה') שפירושו הדלת סגור.

שיר) דוֹד מְלָכָא אָמַר וכו': דוד המלך אמר, שיר המעלות, שלמה המלך אמר שיר השירים, דהיינו שיר מאלו המנגנים, מה בין זה לזה. שהרי משמע שהכל אחד. ומשיב, אלא ודאי הכל אחד, אבל בימי דוד המלך, לא היו כל אלו המנגנים. מתוקנים במקומם לנגן כראוי, שביית המקדש עוד לא נבנה, וע"כ לא נתקנו למעלה במקומם. כי כמו שיש תקוני משמרות בארץ. כן יש בריקע, ועומדים אלו כנגד אלו. והמשמרות למטה עוד לא נתקנו כראוי. כי לא נבנה בית המקדש.

וביומא

אחד. ואע"פ, שהחברים חולקים בזה מתי נאמרה, העיקר הוא כמו שאמרנו שנאמרה כשנבנה בית המקדש, אבל שירה זו לא נאמרה אלא בשלמות, כאשר הלבנה, שהיא המלכות. נתמלאה בשלמות, וביית המקדש נבנה כעין של מעלה. בשעה שנבנה בית המקדש למטה, לא היה שמחה לפני הקב"ה מיום שנברא העולם, כיום ההוא.

שיר) מְשָׁפֵן דְּעֵבֵד מְשָׁה וכו': המשכן עשה משה במדבר, שתרד השכינה לארץ, כיום ההוא משכן אחר הוקם למעלה, כמו שהעמידוהו, שכתוב, הוקם המשכן, המשכן, בא לרבות משכן אחר שהוקם עמו, וזהו המשכן של נער מטטרון, ולא יותר גבוה. פירושו. המשכן ה"ס בנין המלכות בערך מוחין דו"ק, וביית המקדש ה"ס המלכות במוחין דפ"ב. וכשהמלכות היא במוחין דו"ק, שומר אותה מטטרון. וע"כ נקראת אז משכן דמטטרון. (כמ"ש להלן אות תרפ"ט) בית ראשון כשנבנה, נבנה עמו בית ראשון אחר, שהוא המלכות.

(דפויי דף קמ"ג ע"א *) דף קמ"ג ע"ב)

לְעִילָא בְּדוּכְתִייהוּ. דְּהָא כְּמָה דְּאִית תַּקוּנֵי ׀ דְּמִשְׁמְרוֹת בְּאַרְעָא, אוּף הֲכִי בְּרַקִיעָא, וְקִימִין אֲלִין לְקַבֵּל אֲלִין.

שטז) וּבְיוֹמָא דְּאַתְבְּנֵי בִי מִקְדָּשָׁא, אֲתַתְּקֵנוּ כְּלָהוּ בְּדוּכְתִייהוּ, וְשִׁרְגָא דְּלֵא נְהִרָא שְׂרִיאַת לְאַנְהָרָא. וְשִׁירְתָּא דָּא אֲתַתְּקֵנַת לְגַבֵּי מְלָכָא עַלְאַה, מְלָכָא דְּשִׁלְמָא דִּילִיה. וְתוֹשְׁבְתָא דָּא אִיהִי מְעַלְיָא, מְכָל תּוֹשְׁבְתָן קְדָמָאִי. יוֹמָא דְּאַתְגְּלִי תּוֹשְׁבְתָא דָּא בְּאַרְעָא, הֵהוּא יוֹמָא אֲשַׁתְּכַח שְׁלִימוּ בְּכֵלָא, וְעִיד אִיהוּ קִדְשׁ קְדָשִׁים.

שיז) בְּסַפְרָא דְּאָדָם קְדָמָאָה, הָוָה כְּתִיב בִּיה. כִּיּוֹמָא יְדִיתְבְּנֵי בִי מִקְדָּשָׁא, יִתְעָרוּן אַבְהֵן שִׁירְתָּא, עִילָא וְתַתָּא. וּבְגִין כֵּן אֲשַׁבְּחָנָא שִׁין מֵאַתּוּן רַבְרָבִין. וְאַלִין אֵינוֹן דְּקָא אֲתַעְרוּ, לָאו דְּאֵינוֹן מְנַגְנִין, אֲלֵא דְּאֵינוֹן מִתְעָרִי לְגַבֵּי ׀ עִילָא. שִׁיר דְּאֵינוֹן שִׁירִין רַבְרָבִין, דְּמִמְנֵן עַל עֲלָמִין כְּלָהוּ.

שיח) וְתַנְיִן, בְּהֵהוּא יוֹמָא קָם יַעֲקֹב שְׁלִימָא, וְעָאל בְּגַנְתָּא דְּעָדָן, בְּחִידוּ. עַל דּוּכְתִייה. כְּדִין גְּנָתָא דְּעָדָן, שְׁאַרִי לְגַנְתָּא, וְכָל אֵינוֹן בּוֹסְמִין דְּגַנְתָּא. מֵאַן גְּרִים שִׁירְתָּא דָּא, וּמֵאַן אָמַר לָהּ. הָוִי אֵימָא דָּא יַעֲקֹב, דְּאַלְמָלָא אִיהוּ לָא עָאל בְּגַנְתָּא דְּעָדָן, לָא אָמַר גְּנָתָא שִׁירְתָּא.

שיט) שִׁירְתָּא דָּא וְשִׁירְתָּא, דְּאִיהִי כְּלָלָא דְּכָל אוֹרִייתָא. שִׁירְתָּא דְּעַלְיָא וְתַתָּאִי ׀ מִתְעָרִי לְגַבֵּיהּ. שִׁירְתָּא דְּאִיהִי כְּגוּוֹנָא דְּעַלְמָא דְּלַעֲלָא, דְּאִיהוּ שְׂבַת

חלופי גרסאות

ט משמרות. י בעלמא. כ יומא. ל דיתקם בי משכנא. מ מוסיף עילא כביכול. נ איהי שירתא. ס מתערין.

הסולם

מאמר

שיר השירים אשר לשלמה
שיח) וְתַנְיִן בְּהֵהוּא יוֹמָא וכו': ולמדנו. ביום ההוא קם יעקב השלם, ונכנס בגן עדן בשמחה למקומו, ואז הגן עדן, שהוא המלכות, מתחיל לנגן, וכל אלו הבשמים שבגן עדן מנגנים. מי גרם שירה זו ומי אמר לה. הוי אומר, שזה יעקב גרם לה, שאם הוא לא נכנס בגן עדן לא אמר גן העדן שירה. הרי שיעקב גרם לה, והגן עדן שהוא המלכות אמר לה.

שיט) שִׁירְתָּא דָּא שִׁירְתָּא וכו': שירה זו היא שירה שהיא כלל כל התורה, שירה שעליונים ותחתונים מתעוררים לה. שירה שהיא כעין של מעלה, שהיא שבת העליון, שהוא בינה. שירה שהשם הקדוש העליון שהוא המלכות, מתעטר בשבילו. וע"כ היא קדש קדשים. מה הטעם. משום שכל דבריה היא באהבה ובחדות כל, משום שכוס של ברכה, שהיא המלכות, ניתן בימין, בחסדים. כי כיון שניתן

שטז) וּבְיוֹמָא דְּאַתְבְּנֵי בִי וכו': וביום שנבנה בית המקדש, נתקנו כולם על מקומם, דהיינו המשמרות והגר, שהיא המלכות, שלא האיר התחיל להאיר, ושירה זו, של שיר השירים, נתקנה למלך העליון, מלך השלום שלו, ז"א. ושבח הזה נעלה מכל השבחים הראשונים. היום שנגלה שבח הזה בארץ, יום ההוא נמצא שלם בכל, וע"כ שיר השירים הוא, קדש קדשים.

שיז) בְּסַפְרָא דְּאָדָם קְדָמָאָה וכו': בספרו של אדם הראשון, היה כתוב בו, ביום שיבנה בית המקדש, יעוררו האבות שירה למעלה ולמטה. ומשום זה אנו מוצאים ש' מאותיות גדולות בשיר השירים, שג' ענפים שלה מורים על ג' אבות. ואלו האבות, הם שמעוררים השיר, לא שהם מנגנים, כי רק המלכות היא מנגנת, אלא שהם מעוררים כלפי מעלה השיר של אלו שירים הגדולים הממונים על העולמות כולם דהיינו של הבינה.

(דפו"י דף קמ"ג ע"ב)

עֲלֵאָהּ. שִׁירְתָּא דְשָׁמָא קְדִישָׁא עֲלֵאָהּ, פֿ אַתְעֵטֶר בְּגִינְיָהּ. וְע"ד אִיהוּ קְדָשׁ
קְדָשִׁים. מ"ט. זֶ בְּגִין פֿ דְּכָל מְלוֹי בְּרַחֲמֵי וּבְחֻדְוָה יִכְלָא. ח בְּגִין דְּכּוֹס שְׁל
בְּרַכָּה אֲתִיְהִיב בִּימִנָא, בִּינֹן דְּאֲתִיְהִיב בִּימִנָא, כְּדִין כָּל חִידוֹ וְכָל רַחֲמֵי אֲשַׁתְּכַח.
וּבְגִין כְּדִין בְּרַחֲמֵי וּבְחֻדְוָה כָּל מְלוֹי.

שכ) בְּזִמְנָא דְהָאֵי יְמִינָא אֲתֵהֲדֵר לְאַחוּרָא, כד"א ח הָשִׁיב אָחוּר יְמִינוֹ,
כְּדִין כּוֹס שְׁל בְּרַכָּה ח אֲתִיְהִיב בְּשָׁמָלָא. בִּינֹן דְּאֲתִיְהִיב בְּשָׁמָלָא, שְׁרִיאוּ עֲלֵאֵי
וְתַתָּאֵי אֶלְמַפְתַּח עֲלֵיהּ קִינָה. וּמֵאֵי קְאָמְרִי. אִיכָה, אִי כָה, אִי כּוֹס שְׁל בְּרַכָּה,
דְּאֲתֵר עֲלֵאָהּ דְהִירִית יְתָבָא בְּגִינְיָה אֲתַמְנַע וְאֲתַגְרַע בִּמְנָה בְּגִינְיָה כְּדִין שִׁיר הַשִּׁירִים,
דְּהִנָּה מְסֻטְרָא דִימִנָא, כָּל מְלוֹי רַחֲמֵי וְחֻדְוָה. אִיכָה, דְּחִסֵּר יְמִנָא, וְאֲשַׁתְּכַח
שָׁמָלָא, כָּל מְלוֹי אֵינֹן קְנֻטוֹרִין וְקִינִין.

שכא) וְאִי תִימָא, הָא כָּל חִידוֹ, וְכָל חֻדְוָה, וְכָל שִׁיר, מְסֻטְרָא דְשָׁמָלָא
אִיהוּ, וְעַל דָּא לְוֵאֵי מְסֻטְרָא דְשָׁמָלָא מְנַגְגִי שִׁירְתָּא. אָלָא, כָּל חִידוֹ דְאֲשַׁתְּכַח
מְסֻטְרָא דְשָׁמָלָא, לָא אֲשַׁתְּכַח אָלָא בְּזִמְנָא דִימִנָא אֲתַדְבַּק בְּהִדְיָה. ח וּבְזִמְנָא
דִימִנָא אֲתַעֵר וְאֲתַדְבַּק בְּהִדְיָה, כְּדִין הֵהוּא חֻדְוָה מִימִנָא, אִיהוּ דְקָא אוּטִיב
לְרַתְחָא, וְכֵד רַתְחָא אֲשַׁתְּכַח, וְחִידוֹ אִיהוּ מְסֻטְרָא דִימִנָא, כְּדִין חֻדְוָה שְׁלִימְתָא
אֲתִי מְהָאֵי סְטְרָא.

מסורת הזוהר

ה) (איכה ב) ויצא קמ צ"ב.

חלופי גרסאות

ע ל"ג עלאה. פ אתער. צ ל"ג בגין. ק כל. ר ל"ג כלא.
ש מוסיף ורא בגין; אלא בגין. ת לא אתיהיב אלא
בשמאלא. א קינה עלה למפתח. ב מינך.

דרך אמת מן תרומה קסב ע"ב.

הסולם

מאמר

שיר השירים אשר לשלמה
שכא) וְאִי תִימָא הָא וכו': ואם תאמר,
הרי כל שמחה וכל חדוה וכל שיר הוא מצד
שמאל, כי על כן הלויים שהם מצד שמאל
מנגנים שירה. ואיך תאמר שהוא דינים וקיונות
ומשיב. אלא כל שמחה הנמצאת מצד שמאל,
לא נמצא אלא בזמן שהימין נתדבק עמו,
דהיינו שהחכמה שבשמאל מתלבשת בחסדים
שבימין, ובזמן שהימין נתעורר ומתדבק עמו,
אז היא שמחה שבימין מטיב ומשכך את
הכעס שבשמאל, כי כל הרוגז והדינים שבשמאל
הוא מחמת חסרון חסדים. שמימין, וכשהכעס
נשתכך, ויש שמחה מצד ימין, אז שמחה שלמה
באה מצד הזוה, משמאל. כי אחר שהתלבש
בחסדים מאירה גם החכמה שבשמאל ואז
השמחה שלמה.

שניתן בימין אז כל שמחה וכל אהבה נמצא,
ומשום זה כל דבריה באהבה ובשמחה.
שכ) בְּזִמְנָא דְהָאֵי יְמִינָא וכו': בזמן
שימין הוה הושב לאחור, כש"א השיב אחור
ימינו, אז כוס של ברכה, שהיא המלכות. ניתן
בשמאל, ששם הדינים מחמת חסרון חסדים.
כיון שניתן בשמאל מתחילים העליונים
והתחתונים לפתוח עליה קינה. ומה אומרים.
אִיכָה, שהוא אותיות אִי כָה, דהיינו אִי כוס
של ברכה, שהוא המלכות הנקראת כָה. כי
המקום העליון שהיתה יושבת בתוכו, דהיינו
מקום בינה. נמנע ונגרע ממנה. משום זה,
שיר השירים שהוא מצד ימין, כל דבריו
אהבה ושמחה, אִיכָה, שחסר הימין ונמצא רק
השמאל, כל דבריו הם תרעומת וקיונות.

(דפויי דף קמ"ג ע"ב)

תרומה

קה

(שכב) וכד ימינא לא אשתכח, רתחא דשמאלא נפיש, ולא שכיה, ולא אוטיב, ולא חדי. פדין איכה, אי פה. פוס של ברכה מה תהא עליה, דקא יתבא בשמאלא, ורתחא נפיש, ולא שכיה. ודאי קנטורין וקינין מתערין.
 (שכג) אכל שיר השירים, ודאי פוס של ברכה, דאתיהיב בימינא, ואתמסר בגויה, ועל דא כל רחימו וכל חידו אשתכח. ובגין פה כל מלוי ברחימו ובחדוה, ולא אשתכח בשאר כל שירין דעלמא הכי. ובגין דא מסטרא דאבקהן אפער שירתא דא.

(שכד) יומא דאתגלי שירתא דא, ההוא יומא נחתת שכינתא לארעא, דכתיב ו' ולא יכלו הכהנים לעמוד לשרת וגו'. מאי טעמא. בגין פי מלא כבוד יי' את בית יי'. בההוא יומא ממש, דאתגליאת תושבחתא * דא, ואמרה שלמה ברוח קדשא.

(שכה) תושבחתא דשירתא דא, ה' איהי פללא דכל אורייתא. פללא דכל עובדא דבראשית, פללא דרזא דאבקהן, פללא דגלותא דמצרים. וכד נפקו ישראל ממצרים. ותושבחתא דמא. פללא דיו"ד אמירן. וקיומא דהר סיני. וכד אזלו ישראל במדברא, עד דעאלו לארעא, ואתבגי פי מקדשא. פללא דעטורא דשמא קדישא עלאה, ברחימו ובחדוה. פללא דגלותהון דישראל בגיני עממא, ופונקנא

חלופי גרסאות
 ג אתיהיב. ד אתגליא. ה דאיהי.

מסורת זוהר
 (1) (מ"א ח).

דרך אמת ג פ"י כ"ה במילוי כזה כ"ף ה"ה. המילוי פ"ה ע"ה בגי כ"ים.

הסולם

מאמר

שיר השירים אשר לשלמה
 נגלה שבח הזה של שיר השירים, ואמרה שלמה ברוח הקודש.

(שכה) תושבחתא דשירתא דא וכו': השבח של שירה זו דשיר השירים, הוא כלל כל התורה, כלל של כל מעשי בראשית, כלל של סוד האבות, כלל של גלות מצרים, ושל יציאת ישראל ממצרים, ושל השיר של הים, דהיינו אז ישיר משה, והכלל של עשרת הדברות, וקיום של הר סיני, וכולל חזון כשהלכו ישראל במדבר, עד שבאו לארץ, ונבנה בית המקדש, כלל של עטור השם הקדוש העליון באהבה ובשמחה, כלל של גלות ישראל בין העמים והגאולה שלהם, כלל של תחיית המתים עד היום שהוא שבת לה, דהיינו היום שכולו שבת שלעתיד לבא, מה שהוא ומה שהיה ומה שעתידי להיות אח"כ ביום השביעי, דהיינו באלף השביעי, כשיהיה שבת לה. הכל הוא בשיר השירים.

(שכב) וכד ימינא לא וכו': וכשהימין אינו נמצא, הכעס שבשמאל מתרבה, כי הימין, אינו שוכך, ואינו מטיב ואינו משמח, אז נאמר איכה, שהוא אותיות אי כה, דהיינו כוס של ברכה שנקרא כה, מה תהיה עליה, כי יושבת בשמאל, והכעס מתרבה, ואינו שוכך. ודאי תרעומות וקניות מתעוררות.

(שכג) אב"ש שיר השירים וכו': אבל שיר השירים, ודאי הכוס של ברכה כבר ניתן בימין ונמסר לו, וע"כ כל אהבה וכל שמחה נמצא, ומשום זה כל דבריו באהבה ושמחה, ולא נמצא כך בשאר כל שירים שבעולם, ומשום זה מצד האבות נתעוררה שירה זו. (כנ"ל אות שי"ז)

(שכד) יומא דאתגלי שירתא וכו': יום שנגלה בו שירה זו, ביום ההוא ירדה השכינה לארץ, שכתוב, ולא יכלו הכהנים לעמוד לשרת וגו'. מהו הטעם. הוא משום, כי מלא כבוד ה' את בית ה'. ביום ההוא ממש

(דפו"י דף קמ"ג ע"ב *) דף קמ"ד ע"א

דְּלוֹהֵן. כְּלָלָא דְתַחֲזִית הַמַּתִּים, עַד יוֹמָא דְאִיהִי שְׁבַת לִינִי. מַאי דְהוּהוּ, וּמַאי דְהוּי, וּמַאי דְזַמִּין לְמַהוּי, לְבַתְרֵי בְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה, כַּד יְהֵא שְׁבַת לִינִי, כְּלָא אִיהוּ בְשִׁיר הַשִּׁירִים.

שכז) ועל דא תנינן, כל מאן דאפיך פסוקא דשיר השירים, ואמר ליה בבי משפטיא. אורייתא איהי חגירת שק, וסלקא לגבי קב"ה, ואמרה קמיה, עבדו לי בניהן מחוץ בבי משפטיא. ודאי אורייתא סלקת וקאמרת הכי, בגין דא אצטריך לנטרא, ולסלקא עטרא על רישיה דבר נש, כל מלה ומלה דשיר השירים.

שכז) ואי תימא אמאי איהי בין הכתובים, הכי הוא ודאי, בגין דאיהו שיר תושבחתא דכנסת ישראל, יקא מתעטרא לעילא. ובגין כה, כל תושבחתן דעלמא, לא סלקא רעותא לגבי קב"ה, כתושבחתא דא.

שכח) הדי אולפנא, שיר, חד. השירים, תריין. יאשר, הא תלת. ורזא דא, דאתיהיב כוס של ברכה ואתנטיל בין ימינא ושמאלא. וכלא אתער לגבי מלכא דשלמא דיליה. ובהאי אסתלק רעותא לעילא לעילא ברזא דאין סוף. רתיכא קדישא הכא אשתכח. דהא אבהן אינון רתיכא, דוד מלכא אתחבר עמהון, אינון ארבע ש רזא דרתיכא קדישא עלאה. ובגין כה, ארבע תיבין בהאי קרא קרמא, רזא דרתיכא קדישא שלימתא.

חלופי גרסאות

ו יומא. ז דאמר. ח משתאי. ט חגיגא. י כנישא. כ דאצטריך וליג בגין; בגין דאצטריך וליג דא. ל דקא. מ הכא. נ ל"ג אשר. ס לשמאלה. ע כרזא דאי"ס לעילא. פ ל"ג אשתכח. צ דהכא. ק ואינון.

דרך אמת ס] לשון שחוק. ע] סוד המרכבה קדושה שלימה בארבעה רגלי הכסא.

הסולם

מאמר

שיר השירים אשר לשלמה

כשכח הוה. שכח) הכי אולפנא שיר וכו': כך למדתי, שיר הוא אחד, השירים, שנים, אשר שלשה. וזה סוד שניתן הכוס של ברכה שהוא המלכות, ונלקח בין ימין ושמאל, שה"ס ב' קוין ימין ושמאל, חו"ג, והכל מתעורר אל המלך שהשלום שלו, שהוא קו האמצעי, ת"ת. שכנגדם הם שלשה הנ"ל, ובה עולה הרצון למעלה למעלה בסוד אין סוף. מרכבה הקדושה נמצא כאן, כי האבות, דהיינו חגיית הנ"ל, שה"ס ג' שירים. הם המרכבה, ודוד המלך מתחבר עמהם, והם ארבעה. שה"ס מרכבה הקדושה העליונה. ומשום זה, יש ארבע תבות בפסוק הוה הראשון, דהיינו שיר השירים אשר לשלמה. שהוא סוד מרכבה הקדושה השלמה.

תו

שכז) ועל דא תנינן וכו': ועל כן למדנו, כל מי שמוציא פסוק של שיר השירים ואומר אותו בבית המשתה, התורה חוגרת שק ועולה להקב"ה, ואומרת לפניו, עשוני בניך צחוק בבית המשתה. ודאי שהתורה עולה ואומרת כך. ומשום זה צריכים להשמר, ולהעלות עטרה על ראשו של האדם, מכל מלה ומלה של שיר השירים.

שכז) ואי תימא אמאי וכו': ואם תאמר, למה היא בין הכתובים, ולא בנביאים. ומשיב, כך הוא ודאי שמקומה בין הכתובים. משום שהיא שיר השבח של כנסת ישראל, שהיא המלכות המתעטרת למעלה, מבינה, והמלכות היא בחינת כתובים. ומשום זה כל התשבחות שבעולם, אינן עולות לרצון לפני הקב"ה

(דפו"י דף קמ"ד ע"א)

שכט) תו רְזָא דָא, שִׁיר: יֵדָא רְזָא דְדוֹר מְלָפָא, דְאִיהוּ רְזָא לְסַלְקָא
 ׀ בְּשִׁיר. הַשִּׁירִים: אֲלִין אָבְהֶן, רְזָא דְמִמֶּנּוּ רְבִרְבֶּן, רְתִיכָא שְׁלִימְתָא פְדָקָא יְאוּת.
 אֲשֶׁר לְשִׁלְמָה: רְזָא מֵאן דְרָכִיב עַל רְתִיכָא שְׁלִימְתָא דָא.

של) וּבְהַאי קָרָא אֲשֶׁתְּכַח שְׁלִימוּ דְרְזָא, מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם, רְזָא דְכָל
 מְהִימְנוּתָא. וְכֹלָא אִיהוּ רְתִיכָא שְׁלִימְתָא לְמֵאן ^ח דִּידִיעַ, ^א וְלְמֵאן דְלֹא אֲתִידַע,
^ט וְלִית מֵאן דְקָאִים לְמַנְדַּע בֵּיה. וְעַל דָּא אֲתָמַר הָאִי קָרָא בְד' תִּיבִין, רְזָא
 דְרְתִיכָא שְׁלִימְתָא מְפֹל סְטָרִין. מְפֹאן וְלְהִלָּאָה, רְזָא לְחַפְיִמִין אֲתָמְסָר.

שלא) גִּתּוּ אִית בֵּיה רְזָא פְּנִימָאָה, דְתַנְיָנּוּ, מֵאן דְחָמִי עֲנָבִין בְּחִלְמִיה, ^א
 אִי חִיּוּרִין אֵינּוּן טְבִין. אוּכְמִין, בְּזִמְנָן טְבִין, דְלֹא בְּזִמְנָן צְרִיכִין רְחִמִי. מֵאִי שְׁנָא
 חִיּוּרִי, וּמֵאִי שְׁנָא אוּכְמִי, וּמֵאִי שְׁנָא בְּזִמְנָן, וּמֵאִי שְׁנָא דְלֹא בְּזִמְנָן. וְתוּ, תַּנְיָנּוּ
 אַכְלָן לְאֵינּוּן אוּכְמִי, מוּבְטָח לִיה דִּהוּא בְּן עֲלָמָא דְאַתִּי, גִּאֲמֵאִי.

שלב) אֲלָא תַּנְיָנּוּ, אֵילְנָא דְחָב בֵּיה אָדָם קְדָמָאָה, עֲנָבִין הוּוּ, דְכְּתִיב
 ׀ עֲנַבְמוּ עֲנְבֵי רוּשׁ. וְאֲלִין אֵינּוּן עֲנָבִין אוּכְמִין, בְּגִין דְאַיִת עֲנָבִין אוּכְמִין, וְאִית
 עֲנָבִין תְּחוּרִין. תְּחוּרִין טְבִין, דְהָא מְסָטֵר דְחִי אֵינּוּן. אוּכְמִין צְרִיכִין רְחִמִי, דְהָא
 מְסָטֵרָא דְמוּתָא אֵינּוּן. בְּזִמְנָן טְבִין, מֵאִי טַעְמָא. בְּגִין דְבְּזִמְנָא דְחִיּוּרִי שְׁלִטָן,
 כֹּלָא אֲתַבְסָם, דְהָא בְּהִיּוּא זְמָנָא כֹּלָא אֲצִטְרִיךְ לְתַקְוָנָא, וְכֹלָא אִיהוּ שְׁפִיר, וְכֹלָא
 תַּקְוָנָא חֲדָא, אוּכְמָא וְחִיּוּרָא. וּבְזִמְנָא דְחִיּוּרִי לֹא שְׁלִטָן, וְאוּכְמִי אֲתַחְזוּן, לְמִינְדַּע

חלופי גרסאות

ד ל"ג דא. ש לשיר. ת ידע. א ולא ול"ג ולמאן. ב שיר
 בהאי אית. ג ל"ג אמאי.

מסורת הזהר

(דברים לב) ויחי קצא צ"א.

דרך אמת פ] ואין מי שיכול להשיג בהם.

הסולם

מאמר

השלמה מכל הצדדים. הן מימין והן משמאל.
 מכאן ולהלאה, דהיינו למעלה מאו"א, הסוד
 נמטר לחכמים.

שלא) וְתוּ אִית בֵּיה וְכוּ': וְעוֹד יֵשׁ בּו
 סוּד פְּנִימִי. שְׁלַמְדֵּנוּ, מִי שְׂרָאָה עֲנָבִים בְּחִלּוּמוּ,
 אִם הֵם לְבָנִים הֵם טוֹבִים, כְּלוּמַר, שֶׁהַחֲלוּם
 מֵרַחַם לְטוֹב. אִם הֵם שְׁחוּרִים, אִם בּוֹמְנִים,
 דְהֵינּוּ בּוֹנוֹן גְּדוּלָם שֶׁל הַעֲנָבִים, הֵם טוֹבִים.
 שְׁלֹא בּוֹמְנִים, צְרִיכִים רְחִמִים. כִּי מֵרַחֲמֵי לַגּוֹרָה
 רַעָה. וְשׂוֹאֵל, מַה הַהֲפָרֵשׁ אִם הֵם לְבָנִים וְמַה
 הַהֲפָרֵשׁ אִם הֵם שְׁחוּרִים, וְמַה הַהֲפָרֵשׁ שֶׁל
 בּוֹמְנִים, וְמַה הַהֲפָרֵשׁ שֶׁל שְׁחוּרִים. וְעוֹד
 לְמַדְּנוּ, אִם אָכַל אֶת הַעֲנָבִים הַשְּׁחוּרִים מוּבְטָח
 לוֹ שֶׁהוּא בֶן עוֹלָם הַבָּא. לְמַה.

שלב) אֲלָא תַּנְיָנּוּ אֵילְנָא וְכוּ': וּמִשְׁבִּי,
 אֵלָא לְמַדְּנוּ, הַעֵץ שְׁחַטָא בּוֹ אָדָם הִרְאִישׁוּן,
 עֲנָבִים

שכט) תו, רְזָא דָא וְכוּ': עוֹד, יֵשׁ לְפָרֵשׁ
 הַסוּד הַזֶּה. שִׁיר, זֶה סוּד דוֹד הַמֶּלֶךְ, שֶׁהוּא
 סוּד הָעוֹלָה בְּשִׁיר. הַשִּׁירִים, אֵלוֹ הֵם הָאֲבוֹת,
 שֶׁהֵם סוּד הַמְּמוֹנִים הַגְּדוֹלִים, מֵרַכְבָּה הַשְּׁלֵמָה
 כְּרָאוּי. אֲשֶׁר לְשִׁלְמָה, הוּא סוּד מִי שְׂרוּכֵב עַל
 מֵרַכְבָּה הַשְּׁלֵמָה הַזֶּה. דְהֵינּוּ בִּינָה.

של) וּבְהַאי קָרָא אֲשֶׁתְּכַח וְכוּ': וּבְמִקְרָא
 הַזֶּה נִמְצָא שְׁלֵמוֹת הַסוּד, מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם,
 שְׁפִירוּשׁוֹ מִן בִּינָה עַד הַמְּלֻכּוֹת, שֶׁהֵם כֹּל
 הָאֲמוּנָה. וְהַכֹּל הוּא מֵרַכְבָּה שְׁלֵמָה לְמִי שִׁידוּעַ,
 שֶׁהוּא יִשׁוּרִית, זִית דְּבִינָה, שְׁבָהֵם יוֹצֵאת הִ'
 מֵאוּר שְׁלֵהֶם. וְלְמִי שְׁלֹא נוֹדַע וְאֵין מִי שִׁיעֲמוּד
 לְדַעַת בּוֹ, שֶׁהוּא אוּ"א עֲלָאִין, גִּר דְּבִינָה,
 שְׁבָהֵם אֵינָה יוֹצֵאת הִ' מֵאוּר שְׁלֵהֶם (כְּנִל
 בְּרֵאשִׁית א' דף רנ"א ד"ה נחית), וְעִ"כּ נֹאמַר
 הַפְּסוּק הַזֶּה בְּאַרְבַּע תְּבוּת, שֶׁהֵם מֵרַכְבָּה
 (דְּפִרְיִי דף קמ"ד ע"א)

דְּהָא בְּדִינָא דְּמוֹתָא סְלִיק, וְאַצְטְרִיף רַחֲמֵי, דְּהָא אֵילָנָא דְּחָב בֵּיהּ אָדָם קְדָמָאָה, וְגָרִים מוֹתָא לֵיהּ וּלְכָל עֲלָמָא חָמָא.

שלג) הָכָא אֵית לָא סְתַפְקְלָא, וְאֵי לָאו דְּמַר הָכָא, לָא אֵימָא. תְּנִינָן דְּעֲלָמָא דָּא, אִיהוּ כְּגוֹנוֹנָא דְּעֲלָמָא דְּלַעֲיִלָא, וְעֲלָמָא דְּלַעֲיִלָא כָּל מָה דְּתָהוּה בְּהָאֵי עֲלָמָא, הָכִי אִיהוּ לַעֲיִלָא, אֵי נְחָשׁ גָּרִים מוֹתָא לְאָדָם לְתַתָּא, לַעֲיִלָא אָמָא. * אֵי דְּתִימָא, ה' לְאִתְתָּא, דְּכָגִין נְחָשׁ אָגְרַע וְנִהוֹרָא, דְּהָא סִיְהָרָא גָרַע וְנִהוֹרָא לְזַמְנִין, ח"ו וּבְהִיּוֹתָא זְמָנָא אִיהִי מִיתַת. דְּכוּרָא ס' אָמָא. י' דְּאֵי גִימָא דְּסִיְהָרָא בְּעֵטְיוּ דְּהָאֵי נְחָשׁ מִיתַת, בְּגָרִיעוּ דְּנִהוֹרָא. הָא תְּנִינָן, דְּלָא כְּגִין נְחָשׁ הָוָה. אֲלָא דְּאָמְרָה סִיְהָרָא קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא וְכוּ', כ' הָא לָא הָוָה כְּגִין נְחָשׁ. וְאֵי תִימָא דְּבַעֲלָה הָכִי הוּא, ח"ו דְּגָרִיעוּ הָוִי לַעֲיִלָא.

שלד) אֲלָא כָּל דָּא סְתַרִי אוּרִיְתָא, וְנְחָשׁ בְּכָלָא אֲתַקִּין גָּרִיעוּ. ת"ח וְהָכִי אוּלִּיפְנָא, כָּל מָה דְּעַבְד קב"ה עֵילָא וְתַתָּא, כָּלָא בְּרָזָא דְּדָכַר וְנוֹקְבָא אִיהוּ, וְכַמָּה דְּרָגִין אֵינּוֹן לַעֲיִלָא, ס' מְשַׁנְיִין אֲלִין מְאֲלִין. וּמְדַרְגָּא עַד דְּרָגָא רְזָא

חלופי גרסאות

ד מוסיף תימא עור. ה לתתא. ו נהורה. ח וההוא. ט מאי. י ואי. כ האי. ל דנחש. מ סתם. נ דהכי. ס דשניין.

הסולם

מאמר

שיר השירים אשר לשלמה
גרם למעלה. דהיינו באדם העליון שה"ס ז"א ומלכות. ואם תאמר, שלאשה, שהיא המלכות, נתמעט אורה, כמו הלבנה שלפעמים נחסר אורה, ובזמן ההוא, נבחן שהיא מתה. יש עוד לשאול על הזכר שהוא ז"א, למה נבחן בו מיתה. ועוד, אם תאמר שהלבנה, שהיא המלכות, מתה בעצת הנחש, שהיא מיעוט האור שלה, הרי למדנו, שלא בשביל הנחש היה מיעוט האור שלה, אלא מטעם שאמרה הלבנה לפני הקב"ה אי אפשר לבי מלכים שישתמשו בכתר אחד. וכו' שזה היה ביום רביעי למעשה בראשית, הרי שלא היה בשביל הנחש. ואם תאמר, שבעלה, שהוא ז"א, כך הוא במיעוט האור שנקרא מיתה, חס ושלוש שיש מיעוט למעלה.

ענבים היה. שכתוב, ענבינו ענבי רוש, ואלו הם ענבים שחורים, משום שיש ענבים שחורים ויש ענבים לבנים, הלבנים טובים, שהרי מצד החיים הם, כי לבן רומז על חסד, שהוא ז"א שנקרא עץ החיים. השחורים צריכים רחמים, שהרי מצד המות הם. כי שחור רומז על עץ הדעת ט"ו, שבו המות. בזמנם, דהיינו, בזמן גידולם של הענבים, הם טובים אע"פ שהם שחורים, מהו הטעם. משום שבזמן שהלבנים שולטים הכל מתבשם כי בזמן ההוא הכל מקבלים תקון, והכל הוא יפה, והכל תקון אחד לבנים ושחורים. ושלא בזמן גידולם של הענבים, שהלבנים אינם שולטים, והשחורים נראים בחלום, הוא לדעת שדין מות נגזר עליו, והוא צריך רחמים, שהרי ראה האילן שחטא בו אדם הראשון, וגרם מות לו ולכל העולם.

שלד) אֲלָא כָּל דָּא וְכוּ': ומשיב, אלא כל זה, סתרי התורה הם, והנחש גרם מיעוט בכל. בוא וראה, וכך למדנו, כל מה שעשה הקב"ה למעלה ולמטה, הכל הוא בסוד זכר ונקבה, וכמה מדרגות הן למעלה המשוונות זו מזו, וממדרגה עד מדרגה, יש בה סוד אדם, ואלו המדרגות שהן מין אחד, עשה להן הקב"ה

שלג) הָכָא אֵית לָא סְתַפְקְלָא וְכוּ': כאן יש להסתכל, ואם לא שהיה כאן אדוני, הוא ר"ש, לא הייתי אומר זה. למדנו, שעולם הזה הוא כעין עולם של מעלה, ועולם של מעלה, כל מה שיש בעולם הזה, כך הוא למעלה. ושואל, אם הנחש גרם מות לאדם למטה, למה (רפ"י דף קמ"ד ע"א) * דף קמ"ד ע"ב)

דָּאָדֶם, וְאִינוֹן דְּרַגִּין דְּאִינוֹן זִינָא חָדָא, עֶבֶד לֹון קב"ה דִּיּוֹקָנָא דְּחָד גּוּפָא, עַד דְּסִלְקִין בְּרִזָּא דְּאָדֶם.

שלה) וְתַנְיָנָן, בְּיוֹמָא תַנְיָנָא ם דְּעוֹכְדָא דְּבְרָאשִׁית, ם דְּאֶתְבְּרִי בֵיה גִּיהָנֶם, אֶתְעֵבִיד חַד גּוּפָא ם בְּרִזָּא דְּאָדֶם, וְאִינוֹן שִׁיפִין מְמָנָן ם דְּמִתְקַרְבִּין לְאֶשָּׂא, וּמִתִּין וּמְהַדְרִין כְּמִלְקַדְמִין. וְדָא בְּגִין דְּאִינוֹן אֶתְקַרְבּוּ ם לְגַבִּי הַאי חוּזָא, וְאִיהוּ אָדֶם ם קְדָמָאָה דְּאֶתְפְּתָא גּוּ מְשָׁנָא ם בְּהַאי חוּזָא, וְע"ד מִית, וְחוּזָא גְרִים לִיה מוֹתָא דְּאִיהוּ קָרִיב לִיה.

שלו) וּבְכָל אֶתְר אָדֶם דְּכַר וְנוֹקְבָא אִיהוּ, אָכַל אָדֶם דְּאִיהוּ קְדִישָׂא עֲלָאָה, אִיהוּ שְׁלֵטָא עַל כְּלָא, דָּא זְהִיב ם מְזוּנָא וְחִיִּין לְכָלָא. וְעכ"ד בְּכָלָא מְנַע נְהוּרָא הַאי חוּזָא תְּקִיפָא. כַּד מְסָאִיב מְשָׁנָא נּוֹקְבָא דְּהַהוּא אָדֶם כְּדָקְאָמֵר מִיתָת, וְדְכוּרָא מִית, וְסִלְקִין כְּמִלְקַדְמִין. וְעַל דָּא כְּלָא כְּגוּוּנָא דְּלַעֲיָלָא.

חלופי גרסאות

ט לעובדא. פ אחברי. צ חזא. ק דמקרבין. ר לגו. ש ליג קדמאה. ת היג הסלם; דהאי. א רוחא.

הסולם

שיר השירים אשר לשלמה

סערה, ענן גדול, אש מתלקחת, נוגה, וקליפת נוגה יש בה טוב ורע, והטוב שבה הוא קדושה ממש, והוא נפרד מג' הקליפות הנ"ל. שהן בחינת נחש הטמא. ואם הוא מתקרב לג' הקליפות שהן הנחש, אז נטמא גם הוא, והאורות פורחות ממנו, שנבחן למיתה. וע"י העלאת מ"ן של התחתונים חוזר ונפרד מן הקליפות וחוזר לתחיה. וז"ש אֶתְעֵבִיד חַד גּוּפָא בְּרִזָּא דְּאָדֶם, שהוא הטוב שבנוגה שהוא קדושה. וְאִינוֹן שִׁיפִין מְמָנָן דְּמִתְקַרְבִּין לְאֶשָּׂא היינו להקליפה אש מתלקחת, שהם בחינת נחש, ומתין שנסתלקו אורות החיים ממנו. וּמְהַדְרִין כְּמִלְקַדְמִין, על ידי העלאת מ"ן של התחתונים כנ"ל.

שלו) וּבְכָל אֶתְר אָדֶם וכו': ובכל מקום אדם, פירושו זכר ונקבה, ואפילו במדרגות האצילות. אבל אדם שהוא קדוש העליון, דהיינו ז"א דאצילות, הוא שולט על הכל, זה נותן חיים ומזון לכל. ועכ"ז בכל, בחינת אדם, מנע הנחש החזק הזה, האור, וכאשר נטמא המשכן, שהוא הנוקבא של אדם ההוא, שהוא הטוב שבנוגה, כמו שאמרנו, היא מתה וגם הזכר מת, וחוזרים לתחיה כבתחילה. ועל כן הכל הוא למטה כעין של מעלה.

אכל

מאמר

הקב"ה צורה של גוף אחד, עד שעולים בסוד אדם, דהיינו זכר ונקבה. פירוש. כל מדרגה יש בה עשר ספירות, ושש ספירות תחתונות של כל מדרגה הן מין אחד, כי אין בע"ס אלא ה' בחינות מיוחדות. שהן כח"ב תו"מ. והת"ת בלבדו נכלל מכולן, שהן חג"ת נ"ה והיסוד הוא כולל של חג"ת נ"ה. הרי שחג"ת נה"י הן מין אחד ובחינה אחת מה' בחינות דהיינו ת"ת בלבד. והא שנעשה לגוף הנקרא אדם.

שלה) וְתַנְיָנָן בְּיוֹמָא תַנְיָנָא וכו': ולמדנו ביום השני של מעשה בראשית, שנברא בו גיהנם, נעשה גוף אחד בסוד אדם, דהיינו הו"ק דטוב שבקליפת נוגה נתקן לגוף, הכולל גם את המלכות לנוקבא שלו, ואלו האברים שלו, דהיינו מלאכים ממונים, הכלולים בו, מתקרבים, לאשא, היינו לקליפה אש מתלקחת, ומתים וחוזרים לתחיה כבתחילה. וזה הוא משום שקרבו לנחש הזה, והוא אדם הראשון העליון שנתפתה בתוך משכנו, דהיינו ע"י הנוקבא שלו שנקראת משכן, והמשכן נתפתה על ידי נחש הזה. וע"כ מת, והנחש גרם לו המות מחמת שקרב לו. דהיינו ממש כמו אדם התחתון.

פירוש. יש ד' קליפות, הנקראים, רוח (דפו"י דף קמ"ד ע"ב)

שלז) אַכל אינון עַנבין ב אוכמין, מוכטח ליה דהוא בן עֶלְמָא דְאַתִּי, בְּגִין דְּשִׁיזִי, וְשְׁלִיט עַל הַהוּא אַתְר, י וְאַתְּגַבְר עֲלֵיהּ, י וְאַדְק לִיה, כד"א י אַכְלָא ומדקא. בִּינן דְּאַעֲבַר הַהִיא קְלִיפָה פְּקִיפָא, הָא אַתְקַרַב לְגַבִּי עֶלְמָא דְאַתִּי, וְלִית מֵאן דְּמַחִי בִּידֵיהּ. י וְעַל דָּא, י מֵאן דְּחַמִּי בְּחֻלְמֵיהּ דְּאַיְנוּן עַנְבִּין אוֹכְמִין אַכְל ומַהֲדַק י מוכטח ליה וכו'.

שלח) כְּגוֹנוֹנָא דָּא, לֹא הוּי שִׁיר בְּבִיתָא דְדוֹד, עַד דְּאַתְעַבְרוּ אִינוּן עַנְבִּין אוֹכְמִין, וְשְׁלֻטָא עֲלֵיהוּ, וְכִדִּין אַתְמַר שִׁיר הַשִּׁירִים, כְּמָה דְאַתְמַר. וְאַפִּילוּ בְּאַתְר דָּא אַקְרִי עַנְבִּים, כד"א י כְּעַנְבִּים בְּמִדְבָר וְגו', וְאַלִּין אִינוּן עַנְבִּים חֲנוּרִין.

שלט) שִׁירְתָּא דָּא אִיהִי מְעֻלָּא עַל כָּל שָׂאָר שִׁירִין דְקַדְמָאִי. י כָּל שִׁירִין דְקַדְמָאִי אַמְרוּ, לֹא סְלִיקוּ אֶלָּא גוּ שִׁירִין דְמִלְאָכִי עֶלְאִי אַמְרִי. וְאַע"ג דְּהָא אוֹקְמוּהָ, אַבְל כְּתִיב שִׁיר הַמְעַלּוֹת י לְדוֹד, י שִׁיר הַמְעַלּוֹת שִׁיר דְמִלְאָכִי עֶלְאִי אַמְרִי. דְּאַיְנוּן מְעַלּוֹת כ וְדַרְגִּין. אַמְרִי לְמֵאן. לְדוֹד. לְבַקְשָׁא טַרְפָּא וּמְזוֹנָא מְנִיָּה.

שמ) תו שִׁיר הַמְעַלּוֹת, כד"א י עַל עֲלָמוֹת שִׁיר. י עַל כֵּן עֲלָמוֹת אַהֲבוּהָ. לְדוֹד, בְּגִין דְּדוֹד מְלָכָא עֲלָהּ, דְּאַיְהוּ מְשַׁבַּח תְּדִיר לְמִלְכָּא עֲלָהּ.

חלופי גרסאות

ב ל"ג אוכמין, ג ואעבר, ד ואהדק, ה וכל, ו חמי ול"ג מאן, ז ל"ג מוכטח ליה וכו'. ח ל"ג כל שירין דקדמאי; ט מוסיף לדוד רוא [דא] אתמר אלא. י ל"ג שיר המעלות; אבל ול"ג שיר המעלות. כ לדריגין.

מסורת הוזהר

ח (דניאל ז) ח"ג ער: ט (הושע ט). י (תהלים מ) ויצא קב צ"ד. כ (שיר א) וירא ז צ"א.

הסולם

שיר השירים אשר לשלמה

שלט) שִׁירְתָּא דָּא אִיהִי וכו': שִׁירָה זו היא עולה על כל שאר שירים של הראשונים, כל השירים שהראשונים אמרו, לא נתעלו, אלא לשירים שמלאכים העליונים אמרו. וְאַע"פ שהעמידו באפן אחר, אבל כתוב, שִׁיר הַמְעַלּוֹת לְדוֹד. שִׁיר הַמְעַלּוֹת, פִּירוּשׁוֹ, שִׁיר שְׁמֵלָאכִים עֲלִיוֹנִים אוֹמְרִים, שֶׁהֵם נִחְלָקִים לְמַעַלּוֹת ומְדַרְגוֹת. אוֹמְרִים לְמִי. לְדוֹד. שֶׁהוּא הַמְלָכּוֹת, לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ טַרְף וּמְזוֹנוֹת.

מאמר

שלז) אַכְל אינון עַנְבִּין וכו': אַכְל עַנְבִּים הַשְּׁחוּרִים הָאֵלוּ בְּחֻלּוּמוֹ, מוכטח לוֹ שֶׁהוּא בֶן עוֹלָם הַבָּא, הוּא מְשׁוּם שְׁכִילָה אוֹתָם וְשׁוֹלֵט עַל מְקוֹם הַהוּא, דְּהֵינּוּ קְלִיפָה, שֶׁהִרִי אַכְלָם, וְהַתְּגַבְר עֲלָיו וְכַתֵּשׁ אוֹתוֹ, כְּש"א, אַכְלָא ומְדַקָּא. כִּיּוֹן שֶׁנַּעֲבַר קְלִיפָה חֻזְקָה הַהִיא, הוּא מִתְקַרַב לְעוֹלָם הַבָּא, וְאַיִן מִי שִׁימַחָה בִּידוֹ. וְעַל כֵּן, מִי שֶׁרָאָה בְּחֻלּוּמוֹ, שֶׁאֵכֵל אֵלוּ עַנְבִּים הַשְּׁחוּרִים, וְכַתֵּשׁם, מוכטח לוֹ שֶׁהוּא בֶן עוֹלָם הַבָּא.

שמ) תו, שִׁיר הַמְעַלּוֹת וכו': עוֹד יֵשׁ לְפָרֵשׁ, שִׁיר הַמְעַלּוֹת, שֶׁהוּא כְּש"א עַל עֲלָמוֹת שִׁיר. עַל כֵּן עֲלָמוֹת אַהֲבוּ, שֶׁהֵם הַהִיכָלוֹת דְּבְרִיאָה הַמְכּוּנִים עֲלָמוֹת, וְאוּה"כ, שֶׁהוּא שִׁיר שֶׁל עֲלָמוֹת הָאֵלוּ, כִּי הַמְעַלּוֹת הוּא אוֹתוֹת הַמְעַלּוֹת. לְדוֹד, הֵינּוּ בְּשִׁבְלֵי דוֹד הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן, שֶׁהוּא הַמְלָכּוֹת, שֶׁהוּא מְשַׁבַּח תְּמִיד לְמֶלֶךְ הָעֲלִיּוֹן, שֶׁהוּא ז"א.

שלח) כְּגוֹנוֹנָא דָּא לֹא וכו': כַּעֲיֵן זֶה, לֹא הִיָּה שִׁיר בְּבִיתוֹ שֶׁל דוֹד, שֶׁהוּא הַמְלָכּוֹת, עַד שֶׁנַּעֲבְרוּ אֵלוּ עַנְבִּים הַשְּׁחוּרִים וּמְשַׁל עֲלֵיהֶם וְאוּ נִאֲמַר שִׁיר הַשִּׁירִים, כְּמוֹ שֶׁלְּמַדְנּוּ. וְאַפִּילוּ בְּמְקוֹם זֶה, בְּמַלְכּוֹת, נִקְרָאִים עַנְבִּים, כְּש"א כַּעַנְבִּים בְּמִדְבַר מִצְרָאֵל יִשְׂרָאֵל וְגו', וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הֵם בְּחִינַת הַמְלָכּוֹת, וְאֵלוּ שְׁבַכְתוּב, הֵם עַנְבִּים לְבָנִים.

(דפרי"ך קמ"ד ע"ב)

תרומה

קיא

שמא) פִּינֹן דְּאַתָּא שְׁלֵמָה יִמְלָא, אָמַר שִׁיר דְּאִיהוּ עֲלָאָה לְעִילָא. דְּרַבְרָבִי
עֲלָמָא עֲלָאִין, קְאָמְרִי לְגַבֵּי מְלָאָה עֲלָאָה, דְּשִׁלְמָא כְּלָא דִּילֵיהּ. כְּלָהוּ דְּאָמְרִי
שִׁירְתָּא, לָא סְלִיקוּ בְּהֵיא שִׁירְתָּא ׀ לֹוֹמַר, אֶלָּא הֵהוּא שִׁירְתָּא דְּמִלְאָכִי עֲלָאִי
קְאָמְרִי. בַּר שְׁלֵמָה מְלָאָה, דְּסְלִיק בְּהֵיא שִׁירְתָּא יִלְמָה דְּרַבְרָבִין עֲלָאִין עֲמוּדֵי
עֲלָמָא קְאָמְרִי. כָּל בְּנֵי עֲלָמָא בְּרִתִּיכִין תְּפָאִין, שְׁלֵמָה מְלָאָה בְּרִתִּיכִין עֲלָאִין.

שמב) וְאִי תִימָא, מֹשֶׁה דְּסְלִיק בְּדִרְגָא דְּנִבְוָאָה וּבְחֻבֵיבוּ לְגַבֵּי קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, עַל כָּל בְּנֵי עֲלָמָא, הֵהִיא שִׁירְתָּא דְּקְאָמַר בְּרִתִּיכִין תְּפָאִין הָהּ, וְלָא
סְלִיק יִתִּיר. תָּא חֲזִי, שִׁירְתָּא דְּקְאָמַר מֹשֶׁה, סְלִיק לְעִילָא וְלָא לְתַתָּא. אֶכֶּל לָא
אָמַר שִׁירְתָּא כְּשִׁלְמָא מְלָאָה, וְלָא הָהּ בִּינֵי דְּסְלִיק בְּשִׁירְתָּא ׀ כְּשִׁלְמָה.

שמג) מֹשֶׁה סְלִיק בְּתוֹשְׁבַתְיָה לְעִילָא, וְתוֹשְׁבַתְיָה דִּילֵיהּ הָהּ, לְמִיָּהב
תוֹשְׁבָחוֹן וְהוֹדָאֵן לְמִלְאָה עֲלָאָה, דְּשִׁזִּיב לֹוֹן לְיִשְׂרָאֵל, וְעֵבִיד לֹוֹן נְסִין וּגְבוּרָאֵן
בְּמִצְרַיִם, וְעַל יִמָּא. אֶכֶּל דְּוֹד מְלָאָה, וְשִׁלְמָה בְּרִיהּ, אָמְרוּ שִׁירְתָּא ׀ ׀ בְּגוּוֹנָא
אֲחָרָא. דְּוֹד אֲשְׁתַּדֵּל לְאַתְקַנָּא עוֹלְמָתָן, וְלִקְשָׁטָא לֹוֹן בְּמִטְרוֹנִיתָא, לְאַתְחַזְוָא
מִטְרוֹנִיתָא וְעוֹלְמָתָהָא בְּשִׁפִּירוּ, וְעַל דָּא אֲשְׁתַּדֵּל בְּאִינוֹן שִׁירִין וְתוֹשְׁבָחוֹן
׀ דְּגַבֵּייהוּ, עַד דְּאַתְקִין וְקָשִׁיט כְּלָהוּ עוֹלְמָתָן וּמִטְרוֹנִיתָא.

חלופי גרסאות

7 ל"ג מלכא. 8 ל"ג מן לומר עד דמלאכי. 9 ל"ג למה. 10 ד שלמה. 11 ע כנוונא. 12 לגבייהו.

הסולם

מאמר

שיר השירים אשר לשלמה

הקב"ה על כל בני העולם, תאמר ששירה
היא שאמר היתה במרכבות התחתונות, ולא
עלה יותר. ומשיב. בוא וראה, השירה שאמר
משה עלה למעלה, לז"א, ולא למטה, להנוקבא.
אבל לא אמר שירה כשלמה המלך, ולא היה
אדם שעלה בשירה כשלמה.

שמג) משה סליק בתושבתיה וכו':
משה עלה בשירה שלו למעלה, לז"א, והתשכחה
שלו היתה לתת תשכחות והודאות למלך
העליון, שהוא ז"א. שהציל את ישראל, ועשה
להם נסים וגבורות במצרים, ועל הים. אבל
דוד המלך ושלמה בנו אמרו שירה באפן אחר.
דוד השתדל לתקן העלמות דהיינו ההיכלות
דבריאה, שהם חלקי נה"י של המלכות, שזולתן
אין ג"ר למלכות. ולקשט אותן בהמלכה. שהיא
מלכות, שיתראו המלכה ועלמותיה ביופי, ועל
כן השתדל באלו שירות ותשבחות אליהם, עד
שהתקין וקישט כל העלמות והמלכה.

כיון

שמא) כיון דאתא שלמה וכו': כיון
שבא שלמה המלך, אמר שיר שהוא עליון
למעלה, שגדולי עולם העליון, שהם חג"ת.
דז"א שנקרא עולם העליון, וחג"ת שלו נקראים
גדולים דהיינו ג"ר, בערך נה"י שלו שהם
קטנים ובחי" וק, אומרים אותו למלך העליון
שכל השלום שלו, שהוא בינה, שכל האורות
דז"ן ובי"ע באים ממנה. כולם שאמרו שירה,
לא עלו בשירה זו לומר אלא שירה ההיא
שמלאכים העליונים אומרים, חרץ משלמה
המלך, שעלה בשירה ההיא למה שגדולים
העליונים עמודי העולם, שהם חג"ת דז"א,
אומרים. כל בני העולם היתה שירתם במרכבות
תחתונות, דהיינו של הנוקבא למטה מחזה
דז"א, שלמה המלך היתה שירתו במרכבות
עליונות, בחג"ת"ם שמחזה ולמעלה דז"א שהם
מרכבה לבינה.

שמב) ואי תימא משה וכו': ואם תאמר,
משה, שעלה במדרגת הנבואה ובאהבה אל
(רפריי דף קמ"ד ע"ב *) דף קמ"ה ע"א)

שמד) בִּינן דְּאַתָּא שְׁלמָה, אֲשַׁכַּח לְמַטְרוּנִיתָא מְתַקְשָׁטָא, וְעוֹלָמְתָּהָא בְּשִׁפְירוֹ, אֲשַׁתְּדַל לְמִיעַל לָהּ לְגַבֵּי חֲתָן, וְאָעִיל הֶחָתָן לְחוּפָּה בְּמַטְרוּנִיתָא, וְאָעִיל מְלִין דְּרַחֲמֵי בִּינֵייהוּ, בְּגִין לְחַבְרָא לֹון פְּחָדָא, וְלְמַהֲוֵי פְּרוּוִיָּהּ בְּשִׁלְמוֹ חָדָא בְּחֻבֵּיבּוֹ שְׁלִים. וְעַל דָּא שְׁלמָה סָלִיק בְּתוֹשְׁבַחְתָּא עַלְאָה, עַל כָּל בְּנֵי עֲלָמָא.

שמה) מִשָּׁה, זְנוּגָא לְמַטְרוּנִיתָא בְּהַאי עֲלָמָא לְתַתָּא, לְמַהֲוֵי בְּהַאי עֲלָמָא בְּזוּוּגָא שְׁלִים בְּתַתָּא. שְׁלמָה, זְנוּגָא לָהּ לְמַטְרוּנִיתָא בְּזוּוּגָא שְׁלִימָא לְעִילָא, וְאָעִיל הֶחָתָן לְחוּפָּה בְּקַדְמִיתָא, וְלִבְתָּר פְּעַל לְתַרוּוִיָּהּ בְּהַאי עֲלָמָא, וְזַמִּין לֹון בְּחֻדְוָה בְּבֵי מְקַדְשָׁא דְאִיהוּ בְּנָה.

שמר) וְאִי תִימָא, הֵיךְ עֵייל מִשָּׁה לְמַטְרוּנִיתָא בְּלַחְוֹדְהָא בְּהַאי עֲלָמָא, דְּהָא אֲתַחְזִי פְּרוּדָא. ת"ח, קב"ה זְנוּגָא לָהּ בְּמִשָּׁה בְּקַדְמִיתָא, וְאִיהוּ הַוּוֹת פְּלַת מִשָּׁה, כְּמָה דְאֲתַמַּר. בִּינן דְאֲזַדְוּוּגָתָא בִּיהּ בְּמִשָּׁה, נְחַתַּת יְבָהַאי עֲלָמָא. בְּזוּוּגָא דְהַאי עֲלָמָא, וְאֲתַפְקַנַּת בְּהַאי עֲלָמָא, מָה דְלָא הַוּוֹת מְקַדְמַת דְנָא, וְלַעוֹלָם לָא הַוּוֹת בְּפְרוּדָא.

שמז) אָבֵל לָא הָוָה בְּרַ נָשׁ בְּעֲלָמָא מִיּוֹמָא שְׁדָאֲתַבְרֵי אָדָם, תִּדְיַעִיל רַחֲמֵי וְחֻבֵּיבּוֹ, וּמְלִין דְּזוּוּגָא לְעִילָא, בְּרַ שְׁלמָה. מְלָכָא, דְאִיהוּ אֲתַקִּין זְנוּגָא

חלופי גרסאות

צ מוסיף זנוג לה. ק עאל. ר להאי. ש דאתליד. ת דייעול.

הסולם

מאמר

שיר השירים אשר לשלמה
 רק בחי' ו"ק, ושלמה המשיך הג'ר, אחר
 שהו"ק כבר היו מתוקנים ע"י משה.

שמז) וְאִי תִימָא הֵיךְ וכו': ואם תאמר, איך
 הביא משה את המלכה לבדה בעולם הזה כיון
 שהזנוג היה בבחינת תנה"י דז"א, שהם שייכים
 למלכות, ורק בחינת חג"ת נבחן לז"א. שהרי
 נראה פרוד, ומשיב, בוא וראה, הקב"ה זנוג
 אותה בתחילה במשה, שהוא היה מרכבה
 לבחינת למעלה מחוה דז"א, והיא היתה כלת
 משה, כמו שלמרנו (כנ"ל תרומה אות רס"ג)
 כיון שנזדווגה במשה וקבלה ממנו המתוק
 שלמעלה מחוה דז"א, ירדה בעולם הזה, בזווג
 של עולם הזה, שהוא ו"ק, ונתתקנה בעולם
 הזה, מה שלא היתה מקודם לכן. ולעולם לא
 היתה בפרוד.

שמז) אָבֵל לָא הָוָה וכו': אבל לא היה
 אדם בעולם, מיום שנברא אדם, שיביא אהבה
 וחביבות ודברי זנוג למעלה חוץ משלמה המלך,
 שהוא התקין הזנוג שלמעלה מחוה דז"א
 בתחילה

שמד) כיון דאתא שלמה וכו': כיון
 שבא שלמה מצא את המלכה מקושטת, והעלמות
 שלה ביופי, והשתדל להכניסה אל החתן, שהוא
 ז"א, והכניס החתן לחופה עם המלכה, שה"ס
 המשכת ו"ק דגדלות (כנ"ל דף מ"ד ד"ה ביאור)
 והכניס דברי אהבה ביניהם כדי לחבר אותם
 יחד, דהיינו להמשיך ג"ר דגדלות, ויהיו שניהם
 בשלמות אחד באהבה שלמה. וע"כ עלה שלמה
 בתשבחה עליונה על כל העולם.

שמה) מִשָּׁה זְנוּגָא לְמַטְרוּנִיתָא וכו':
 משה זנוג את המלכה בעולם הזה למטה, דהיינו
 לבחינת מחוה ולמטה דז"א שהיא רק בחינת
 ו"ק, שתהיה בעולם הזה בזווג שלם בתחתונים,
 דהיינו בבחינת תנה"י בלבד. שלמה, זנוג את
 המלכה בזווג שלם למעלה, דהיינו מחוה
 ולמעלה דז"א, והכניס החתן לחופה קודם הזנוג.
 (כנזכר לעיל אות קכ"ו) ואחר כך הכניס
 שניהם בעולם הזה, בבית המקדש שבנה.
 דהיינו שהמשיך הזנוג לבחינת מחוה ולמטה
 גם כן. ונמצא, שמשה לא המשיך אל המלכות
 (דפרי"י דף קמ"ה ע"א)

תרומה

קיג

דלעילא בקדמיטא, ולבטר זמין לון פחדא בביטא דאתקין לון. זכאין אינון
 דוד ושלמה בריה, דאינון אתקינו זיוגא דלעילא. מיומא דאמר לה קב"ה
 לסיקרא, זילי ואזעירי גרמיה, לא אזדווגת בזווגא שלים בשמשא, בר כד אתא
 שלמה מלכא.

שמח) שיר השירים, הא הקא חמש דרגין, לאתדבקא * בעלמא דאתי.
 שיר, חד. השירים, תרין, הא תלת. אשר, הא ארבעה. לשלמה, הא חמשה.
 בחמשא איהו. דהא יומא דחמשין, רזא דיוכלא איהו.

שמט) ת"ח, זיוגא דלעילא לא זכיל שלמה ב לאתקנא, אלא בגין דאשתכח
 זיוגא לתתא, מקדמת דנא. ומאן איהו. זיוגא דמשה. דאי לא הוי זיוגא דנא,
 לא אתתקן זיוגא דלעילא. וכלא ברזא עלאה איהו, לחכימי לכא.

שנ) פתיב * וידבר שלשת אלפים משל ויהי שירו חמשה ואָלף, האי
 קרא אוקמוה חברייא. אכל וידבר שלשת אלפים משל, ודאי על כל מלה ומלה
 דאיהו הנה אמר, הו ביה תלת אלף משלי, כגון ספרא דקהלת, דאיהו ברזא
 עלאה, ואיהו בארץ משל, דלית ביה קרא דלאו איהו בחכמתא עלאה, ובארץ
 משל, אפילו קרא זעירא דביה.

מסורת זוהר

(7) (מ"א ה) תולדות ג צ"ה.

חלופי גרסאות

א לעלמא. ב לאתקנא.

הסולם

מאמר

שיר השירים אשר לשלמה

שהבינה היא במדרגה החמשית, שהרי היא
 יום החמשים, סוד היובל, דהיינו בינה.

שמט) ת"ח זיוגא דלעילא וכו': בוא
 וראה, זיוג שלמעלה, בבחינת ג"ר, לא היה
 יכול שלמה לתקן אלא משום שנמצא זיוג של
 מטה, דבחי' ו"ק, מקודם לכן. ומי הוא זיוג
 שלמטה. הוא זיוג של משה, שאם לא היה זיוג
 הזה, מקודם, לא היה מתתקן זיוג שלמעלה.
 והכל הוא בסוד עליון לחכמי לב.

שנ) כתיב, וידבר שלשת אלפים משל
 וגו': מקרא זה העמידו החברים. אבל, וידבר
 שלשת אלפים משל. ודאי על כל דבר ודבר
 שהוא אמר, היה בו שלשת אלפים משל. כגון
 ספר קהלת שהוא בסוד עליון והוא בדרך משל,
 שאין בו מקרא שלא יהיה בחכמה העליונה,
 ובדרך משל, ואפילו מקרא קטן שבו.

דכד

בתחילה, שהמשיך משם החכמה, ואח"כ הזמין
 אותם יחד בבית שהתקין להם. דהיינו גם
 לזיוג מבחינת למטה מחוה. להמשכת החסדים.
 (ועי' לעיל בראשית א' דף ק"י ד"ה מלכותא
 דדוד) אשריהם דוד ושלמה בנו, שהם התקינו
 הזיוג של מעלה, דהיינו בבחינת ג"ר, מיום
 שאמר לה הקב"ה ללכנה שהיא המלכות לבי
 ומעטי את עצמך, לא נזדווגה זיוג שלם עם
 השמש, שהוא ז"א, חוץ כשבא שלמה המלך.

שמח) שיר השירים הא וכו': שיר
 השירים, הרי כאן חמש מדרגות להתדבק
 בעולם הבא, שהוא בינה, שיר אחת, השירים,
 שתיים, הרי ג'. אשר, הרי ארבע לשלמה,
 הרי חמש. כי יש ב' מדרגות זיון הקטנים
 מחוה ולמטה דז"א, וב' מדרגות זיון הגדולים,
 מחוה ולמעלה דז"א, ואחריהם הוא בינה. נמצא

(דפרי"י דף קמ"ה ע"א)

שנא) דְּכַד הָוּה מְטִי רַב הַמְנוּנָא סְבָא קְדַמָּאָה לְהַאי קְרָא, ׀ שְׁמַח בְּחֹר בְּיַלְדוּתָךְ וַיִּטִּיבְךָ לְבָךְ בִּימֵי ג' בְּחֹרוֹתָךְ הָוּה בְּכִי. וְאָמַר וַדַּאי הַאי קְרָא יְאוּת הוּא, וְאִיהוּ בְּאַרְחַ מְשָׁל, וּמֵאֵן יְכִיל לְמַעְבַּד דְּרִשָּׁא בְּמְשָׁל דָּא. וְאִי אִיהוּ דְּרִשָּׁא לִית בֵּיהּ דְּרִשָּׁא, וְאֶלָּא פְּמָה דְּחַמִּינָן בְּעֵינֵין. וְאִי חֲכַמְתָּא אִיהוּ, מֵאֵן יְכִיל לְמַנְדַּע לָהּ.

שנב) מִיָּד הָוּה פָּב וְאָמַר, כְּתִיב, ׀ אֵלֶּה תוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף בֶּן שִׁבְעַ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וּגְו'. הַאי קְרָא דְּקַהֲלָת, אִיהוּ מְשָׁל לְחַכְמָתָא דְּקְרָא דָּא דְּאוּרִייתָא, וְדָא מְשָׁל לְדָא. שְׁמַח בְּחֹר בְּיַלְדוּתָךְ, וְהוּא נַעַר. וַיִּטִּיבְךָ לְבָךְ, הִנֵּה רַעְיָה אֶת אַחֵיו בְּצֹאן. בִּימֵי בְּחֹרוֹתֶיךָ, אֶת בְּנֵי בְּלָהָה וְאֶת בְּנֵי זֶלְפָּה נָשִׁי אֶבְיוֹ. וְדַע כִּי

מסורת הוזהר

(מ) (קהלת יא) ת"ו חס"ט ק"ט. נ (בראשית לו) ב"א קלו צ"א.

חלופי גרסאות

ג מוסיף בחורותך וגו'. ד ל"ג אלא.

הסולם

מאמר

שיר השירים אשר לשלמה

יוסף שה"ס יסוד, כלול ביעקב, ויש ביוסף ג"כ ג' הקוים כמו ביעקב. ואין לשאול, לפי זה מהו ההפרש בין יעקב ליוסף, כי ההפרש הוא שיעקב נוטה לימין, והוא בשליטת אור הימין שהוא חסדים, ויוסף נוטה לשמאל, והוא בשליטת המשכת החכמה המלוכשת בחסדים על ידי קו האמצעי.

וסו"ה אלה תולדות יעקב יוסף, שבא להשמיענו שיוסף כלול ביעקב, ויש לו ג' קוין כמוהו. היה רועה את אחיו בצאן, ה"ס קו ימין. צאן הוא סוד חסדים. והוא נער את בני בלהה ואת בני זלפה, ה"ס קו השמאל. כי המוחין דשמאל מכונה אפי זוטרי דהיינו נער, וכן בני השפחות ה"ס שמאל. וסו"ה ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם, ה"ס המשכת החכמה ע"י שמביא הדינים דשמאל שה"ס דבתם רעה, א"ל אביהם שה"ס קו אמצעי, שאז הקו אמצעי ממתיק, שמלביש החכמה בחסדים כנודע. וזהו העיקר שעליו מביא כל הכתוב, להורות מעלת יוסף שהוא בהמשכת החכמה, שז"ס שתרגום בן זקונים הוא בר חכים.

וו"ש רב המנונא סבא, שהמקרא דקהלת הוא דומה להמקרא שבתורה, והכתוב שמח בחור וגו' נאמר ג"כ על יוסף הכלול ביעקב כמו המקרא שבתורה. כי כאן כתוב, שמח בחור בילדותיך, ובתורה כתוב, והוא נער, הרי שיוסף נקרא בחור ונער. ויטיבך לבך

ה"ס

שנא) דכד הוה מטי וכו': כי כשהגיע רב המנונא סבא הראשון למקרא הזה, שמח בחור בילדותך ויטיבך לבך בימי בחורותיך, היה בוכה, ואמר, ודאי מקרא זה יפה הוא, והוא בדרך משל, ומי יכול לעשות דרוש במשל הזה. אם הוא דרוש, אין בו דרוש, שיהיה אפשר להתבונן בו, אלא בשטחיות. כפי שאנו רואים בעינים, ואם הוא חכמה, מי יכול לדעת אותה.

שנב) מיד הוה תב וכו': מיד הוא חור ואמר, כתוב אלה תולדות יעקב יוסף בן שבע עשרה שנה וגו'. מקרא זה של קהלת הוא משל אל החכמה של מקרא זה שבתורה, וזה משל לזה. שמח בחור בילדותך הוא כנגד, והוא נער. הכתוב, ויטיבך לבך, הוא כנגד, היה רועה את אחיו בצאן. הכתוב, בימי בחורותיך, הוא כנגד, את בני בלהה ואת בני זלפה נשי אביו. הכתוב, ודע כי על כל אלה, הוא כנגד, ויבא יוסף את דבתם רעה. הכתוב, ויבאך אלפים במשפט, הוא כנגד אלה תולדות יעקב יוסף, כי יוסף נכלל ביעקב שנקרא משפט. וסוד הסתרי תורה מי יכול לדעת אותם.

ביאור הדברים. שלשת אלפים משל ה"ס ג' קוין המכונים חג"ת, שה"ס אברהם יצחק יעקב, כמ"ש לפנינו בדבור הסמוך. ויעקב בלבד שה"ס קו האמצעי כלול מכולם, ויש בו לבדו ג' קוין, שה"ס ג' אלפים משל. והנה

(דפו"י דף קמ"ה ע"א)

קטו

תרומה

על כל ה' אלה, ויבא יוסף את דבתם רעה. ויביאך אלהים במשפט, אלה תולדות יעקב יוסף. יוסף אתקליל ביעקב, ורזין דסתרי תורה, מאן יכיל למנדע לון.

שנג) והאי משל אתפשט לתלת אלף משלים, וכלהו " בהאי משל, בשעתא דיוסף אתקליל ביעקב, תלת אלף אינון, באברהם יצחק ויעקב, דכלהו בהאי משל ברזא דחכמתא. וזכאן, כמה זטייעין אינון " בטוענין " דטמירו, בהו דיירי תריסין, דלית להון חושבנא לטמירין דחכמתא.

שנד) ויהי שירו חמשה ואָלף, הָכי אוקימנא, ויהי שירו של משל, וכלא חד, בין מאן דאמר ויהי שירו דשלמה, בין מאן דאמר ויהי שירו של משל, כלא איהו חד, וכלא איהו קאמר, ויהי שירו, דא שיר השירים. וכי חמשה ואָלף איהו שיר השירים. ודאי הָכי הוא, חמשה אינון תרעין ופתחין דמתפתחי במלכא דשלמא דיליה. ואינון חמש מאה שנין דאילנא דחיי. חמשין שנין דיובלא.

חלופי גרסאות

ה מוסיף אלה יביאך אלקים במשפט. ו והלך בדרכי לבך. ז מוסיף אינון טייעין; אינון דטייעין. ח כטוענין. ט דטמיר. י לון. כ מוסיף דכתיב ויהי.

דרך אמת צ בעניני סודות אלו יש כמה וכמה גדולי עולם המתדמים לחכמים בדמיון סותרים והולכים ונוסעים אחרי החכמים בעוה"ז שאין להם מספר כדי שיבינו וישמעו מהחכמים סודות ענינים אלו.

הסולם

מאמר

כי שלשה אלפים הם באברהם יצחק ויעקב, שה"ס חג"ת, שהם ג' קוין, ויעקב לבדו כלול מכולם, ויש בו לבדו ג' קוין כנ"ל בדבור הסמוך. וע"כ כשנכלל יוסף ביעקב הם כולם ביוסף. שכולם, שכל ג' קוין, הם במשל הזה בסוד החכמה. וכאן, בג' אלפים משל, כמה סותרים הם במשאי סודות של נסתר. כלומר, שחכמים הרבה יש להם בזה הרבה סודות, בהם דרי המגינים, דהיינו לובשי מגינים כנגד הסיא הממשיכים אותם מקו אמצעי, ואין להם חשבון לסתרי החכמה שיש בזה.

שנד) ויהי שירו חמשה ואָלף: כך העמדנו, ויהי שירו, של משל, חמשה ואָלף. והכל אחד בין מי שאומר ויהי שירו של שלמה, ובין מי שאומר ויהי שירו של משל, הכל הוא אחד, והכל הפירוש הוא, ויהי שירו, זה שיר השירים. ושואל, וכי שיר השירים הוא חמשה ואָלף. ומשיב, ודאי כך הוא, חמשה, הם שערים ופתחים הנפתחים במלך שהשלום שלו, שהוא ז"א, והם חמש מאות שנים של עץ החיים שהוא ז"א, כי הם ה' ספירות כח"ב תורת הנמשכים לו מאמא, והם חמשים שנים של יובל, שהוא בינה, הנמשכים לז"א.

ואלף

ה"ס קו ימין שביוסף, כנגד, והוא היה רועה את אחיו בצאן. בימי בחורותיך, היינו קו שמאל שבו שה"ס אפי זוטרי, שהוא כנגד את בלהה ואת זלפה נשי אביו. ודע כי על כל אלה, היינו שע"י הדעת יעלה את ג' אתון אלה דאלקים ויחרון עם מ"י דאלקים, שברוך זה תתלבש החכמה שבאלה בחסדים שבמ"י ותוכל החכמה להאיר. (כנ"ל בהקדמת ספר הזהר דף י"ג ד"ה ותמן). והוא כנגד ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם, שפירושו שהמשיך החכמה ע"י קו אמצעי כנ"ל. יביאך אלקים במשפט, היינו שאלקים מביא את יוסף וכלל אותו, במשפט שהוא ח"ת, דהיינו יעקב. והכתוב מסיים בזה, להורות שכל עיקר התכללות יוסף ביעקב הוא כדי להמשיך החכמה, וז"ש, ודע כי על כל אלה יביאך אלקים במשפט, דהיינו שהביאך במשפט בשביל לחבר אלה במ"י ע"י הדעת. והוא כנגד אלה תולדות יעקב יוסף, שפירושו, שיוסף נכלל ביעקב, כנ"ל.

שנג) והאי משל אתפשט וכו': ומשל הזה מתפשט לג' אלף משלים, לג' קוין, וכולם הם במשל הזה בשעה שיוסף נכלל ביעקב, (דפרי" דף קמ"ה ע"א * דף קמ"ה ע"ב)

שנה) ואלף, דא איהו אילנא דחיי, חתן דנפיק ימסטריה, ואיהו גרית
 כל אינון חמשה, למיתי לגבי כלה. יומיה דקביה אלף שנין איהו, ודא איהו
 נהר דנגיד ונפיק מעדן. יוסף זכאה. דאקרי צדיק, על שמה דסיקרא. כמה
 נדאתני ביה קב"ה. ויגין פך שיר השירים, קדש קדשים.

שנו) ולית לך קרא בשיר השירים, דלא אית ביה רזא דחמשה ואלף
 ודאי. שיר השירים ודאי הכי הוא. חמש דרגין אינון ביהאי קרא, כמה דאתמר.
 ואי תימא, האלף אמאי לא אדבר הכא. ודאי ההוא אלף טמירא תהו, וטמירא
 איהו עד דאתחברת אתתא בכעלה. ועל דא אשתדל שלמה, למיתי ההוא אלף
 לגבי כלה, בטמירו דגושפנקא דחכמתא עלאה.

שנו) כיון דעבד קדש הקדשים לתתא, גניז וטמיר, וועאל רזא דקדש
 הקדשים לתמן, למעבד גניזו דשמושא שלים, עילא ותתא פדקא יאות. קדש
 הקדשים איהו לעילא, רזא דחכמתא עלאה, ויובלא. פגוונא דא ירתין חתן
 וכלה, ירותא דאבא ואמא.

שנו) ואתהדרו אחסנת ירותא פגוונא אתרא. ירותא דאבא, ירותא פרתא,
 בסליקו דשמה קדישא דא, ואתקרי און הכי קדש, חכמה. ירותא דאמא, גרית

חלופי גרסאות

ל מטטירי. מ שמה. נ דהתנה. ס ביה; ל"ג בה. ע האי. פ ועאל. צ דיובלא.

הסולם

מאמר

שיש בו חמש תיבות כנגד חמש מדרגות כח"ב
 תו"מ. ואם תאמר, האלף, שהוא יסוד, למה אינו
 נזכר בכתוב הזה. הוא משום כי אלף ההוא
 ודאי נסתר הוא, והוא נסתר עד שמתחברת
 אשה בעלה, שהם ז"א ומלכות, ועל זה
 השתדל שלמה להביא אלף הזה אל הכלה
 בסתר החותם של החכמה העליונה, שהוא יסוד
 המלכות. שבה נחתם, ומתגלה, חכמה עלאה.

שנו) כיון דעבד קדש וכו': כיון שעשה
 קדש הקדשים למטה, בבית המקדש, גנוז
 ונסתר, הכניס סוד קדש הקדשים שמה, שהם
 שני הכרובים, שהם בסוד ז"א ומלכות הנקראים
 קדש הקדשים. כדי לעשות סתרו של זוג
 השלם למעלה באו"א, ולמטה בז"א ומלכות,
 כראוי. קדש הקדשים למעלה הוא סוד חכמה
 עליונה, ויובל שהוא בינה. כעין זה יורשים
 חתן וכלה, שהם ז"א ומלכות, ירושת או"א,
 דהיינו חכמה ויובל, ונקראים אף הם קדש
 קדשים.

שנו) ואתהדרו אחסנת ירותא כו':
 וחזרה נחלת הירושה באפן אחר. ירושה דאבא,
 שהוא חכמה עלאה הנמשכת מחכמה סתמאה
 דא"א, ירושת הבת, שהיא המלכות, שרק בה
 מתגלה

שנה) ואלף, דא איהו וכו': ואלף, זהו
 עץ החיים, ז"א. החתן היוצא מצדו, שהוא יסוד
 היוצא מעץ החיים שהוא ז"א, שהוא יורש כל
 אלו החמשה שבעץ החיים, להביאם אל הכלה,
 שהוא המלכות. יומו של הקביה הוא אלף
 שנים. היינו כשז"א מלביש לאו"א עלאין
 שטפירותיהם הן כל אחת בסוד אלף, ואז גם
 שם הספירות חג"ת נה"י דז"א, הנקראים ששת
 ימים, כל יום בסוד אלף שנים. ונמצא אז שגם
 היסוד, הוא אלף שנים. וזהו נהר היוצא מעדן,
 כי היסוד הנקרא נהר יוצא אז מעדן שהוא
 או"א עלאין, שהוא נקרא יוסף הצדיק, דהיינו
 יסוד דגדלות דז"א, הנקרא צדיק על שם
 הלבנה, שהיא המלכות, הנקראת צדק, שהוא
 דבוק עמה, כמו שהתנה עמה הקביה, היינו
 בסו"ה, אם לא בריתי יומם ולילה חזקות
 שמים וארץ לא שמת. ומשום זה, שיר השירים
 הוא קדש הקדשים, שנמשכים בה המוחין דאו"א
 הנקראים כן. כמ"ש לפנינו.

שנו) ולית לך קרא וכו': ואין לך כתוב
 בשיר השירים שאין בו סוד חמשה ואלף,
 ודאי. הכתוב, שיר השירים, ודאי כך הוא, כי
 חמש מדרגות יש בכתוב הזה, כמו שלמדנו,
 (דפו"י דף קמ"ה ע"ב)

בְּרֵא, וְאֶקְרִי קְדָשִׁים, בְּגִין דְּנִטִיל כָּל אֵינִין קְדָשִׁים עֲלָאִין, וְכָנִישׁ לֹון לְגַבְיָהּ. וּבְתַר יְהִיב לֹון, וְאֶעִיל לֹון לְגַבְיָהּ פְּלָה.

שְׁנַט) וְעַל דָּא שְׁאָמַר שִׁיר הַשִּׁירִים. שִׁיר, לְגַבְיָהּ קְדָשׁ. הַשִּׁירִים, לְגַבְיָהּ קְדָשִׁים, לְמַהוּי פְּלָא קְדָשׁ קְדָשִׁים, בְּרִזָּא חֲדָא כְּמָה דְאַתְחֲזִי. אֲשֶׁר לְשִׁלְמָה הָא אֲתַמַּר לְמַלְכָּא דְשִׁלְמָא דִּילִיהּ.

שׁס) וְאִי תִימָא שְׁבַחָא דָּא דִּילִיהּ הוּא. לָא תִימָא הָכִי, תִּאֲלָא שְׁבַחָא בְּאַתְרַ עֲלָאָה אִיהוּ אֶסְלָקָא. אָבַל הָכָא הוּא רְזָא. פִּד מְפַתְקֵנָן דְּכָר וְנוֹקְבָא פְּחֲדָא, תַּחֲוֹת מְלָכָא עֲלָאָה, כְּדִין הֵהוּא מְלָכָא אֶסְפְּלִיק לְעִילָא, וְאַתְמַלְיָא מִפְּלִ קְדוּשָׁין, וּמִפְּלִ בְּרַפְּאָן, דְּנִגְדֵן לְתַתָּא, וְאַתְמַלְיָ וְאָרִיק לְתַתָּא, וְדָא אִיהוּ תִיאַוּבְתִּיָּה דְּמְלָכָא עֲלָאָה, פִּד אֲתַמַּלְיָ קְדוּשָׁין וּבְרַפְּאָן, וְאָרִיק לְתַתָּא.

שׁסא) בְּעַל דָּא אִיהוּ צְלוּתִין וּבְעוּתִין, דְּדִיִּתְתְּקֵן וְאַתְמַלְיָ הֵהוּא מְבוּעָא עֲלָאָה. דְּכִינֵן דְּאִיהוּ מְתַתְּקֵן פְּדָקָא יְאוּת, מְחִיזוּ דִּילִיהּ, וּמְחִיזוּ דְּהֵהוּא תְּקוּנָא, מְתַתְּקֵנָא עֲלָמָא תַּתָּאָה, וְעוּלְמַתָּהָא. וְלָא אֲצִטְרִיךְ עֲלָמָא תַּתָּאָה לְאַתְמַלְיָ, אֲלָא דְּמְחִיזוּ דְּעֲלָמָא עֲלָאָה. סִיְהַרָא, לִית לָהּ חִיזוּ מְגַרְמָהָא כְּלָל, פִּר פִּד אֲתַתְּקֵן

חלופי גרסאות

ק לגבה. ר דכלה. ש ל"ג אמר. ת ל"ג אלא. א וסלקא. ב ודא ול"ג ועל. ג דאתתקן. ד חיוז.

הסולם

שיר השירים אשר לשלמה

לשלמה שהוא ז"א, אל תאמר כן, אלא השבח במקום עליון הוא עולה, דהיינו בינה שיצאה לחוץ מחכמה סתימאה דא"א וחזרה אליה. שכל אלו המוחין שלה הם. (כמ"ש ב"א דף ז' בד"ה וכבר) אבל כאן, מ"ש, אשר לשלמה, הוא סוד. כי כשמתקנים דכר ונוקבא יחד, שהם ז"א ומלכות, תחת מלך העליון, שהוא בינה, שאתון אלה דבינה, שהן נה"י שלה יורדים לז"א ומלכות בעת קטנותה, שנה"י אלו נותנים להם מוחין בעת גדולתה, (כנ"ל בהקדמת ספר החוד דף כ"ו ד"ה ואמא) אז מלך ההוא, שהוא ז"א, עולה למעלה, אל הבינה, ונתמלא שם מכל הקדושות ומכל הברכות הנמשכות למטה, ומשפיע אותם למטה, דהיינו למלכות, וזו היא השתוקקותו של מלך העליון, ז"א, להתמלא קדושות וברכות להשפיע למטה, למלכות.

שׁסא) וְעַל דָּא אִיהוּ וְכוּ: וְעַל זֶה הֵם הַתְּפִלוֹת וְהַבְּקָשׁוֹת, שְׁאֵנוּ אוֹמְרִים, שִׁיתְתְּקֵן וִיתְמַלֵּא מְבוּעַת הַעֲלִיּוֹן הַהוּא, ז"א, כִּי כִיּוֹן שֶׁהוּא מִתְתְּקֵן כְּרַאוּי, הֵנָּה אִזּוּ מִמְרֵאָה שְׁלוֹ, דְּהִינּוּ חֲכֵמָה הַנְּקֻרָא רַאִיָּה, וּמִמְרֵאָה שֶׁל תְּקוּן הֵהוּא דְּהִינּוּ מִתְתְּקֵן בְּחִינַת קוּ הַאֲמֻצֵּי, מִתְתְּקֵן עוֹלָם הַתַּחֲתוֹן, שֶׁהוּא הַמְּלָכוֹת, וְהַעֲלָמוֹת שֶׁלָּהּ, שֶׁהֵם הַיְכָלוֹת

מאמר

מתגלה החכמה בעלית השם הקדוש הזה, דהיינו בעת עליית המלכות, הנקראת שם, אל אור"א, אז מתגלה בה החכמה, ונקראת גם כן קדש, שהוא חכמה, כמו אבא. ירושה דאמא, שהיא בינה, שהוא חסדים בסוד כי חפץ חסד הוא יורש הבן, ונקרא קדשים, משום שלוקח כל אלו קדשים העליונים, הן חכמה דאבא והן חסדים דאמא, ומקבץ אותם אליו, אבל החכמה היא מכוסה, ורק החסדים שולטים בו, וע"כ נבחר שאינו יורש מאבא אלא מאמא לבד. ואחר כך, נותן אותם, דהיינו החכמה והחסדים, ומכניסם אל הכלה, שהיא מלכות, ובה מתגלה החכמה, ע"כ נבחר, שידושת את אבא, שיש בו חכמה עלאה מחכמה סתימאה דא"א שהוא שורש אל החכמה, וע"כ נקראת קדש על שמו.

שְׁנַט) וְעַל דָּא אֲמַר וְכוּ: וְעַל כֵּן אֲמַר, שִׁיר הַשִּׁירִים, שִׁיר אֶל קְדָשׁ, שֶׁהוּא אֲבָא. הַשִּׁירִים, אֶל קְדָשִׁים, שֶׁהֵם אֲמָא. לְהִיּוֹת הַכֹּל בְּסוּד קְדָשׁ הַקְּדָשִׁים בְּסוּד אַחַד כְּמוּ שְׂרַאוּי. אֲשֶׁר לְשִׁלְמָה, הָרִי לְמַדְנּוּ, שְׁפִירוּשׁוֹ, לְמַלְךְ שֶׁהֵשִׁלוּם שְׁלוֹ, שֶׁהוּא ז"א.

שׁס) וְאִי תִימָא שְׁבַחָא וְכוּ: וְאִם תִּאֲמַר שְׁבַחָה זֹה, דְּהִינּוּ הַמוֹחִין הַמְּבוּבָאִים בְּשִׁיר הַשִּׁירִים, שְׁלוֹ הוּא, שֶׁל ז"א, שֶׁהִרִי אוֹמַר, אֲשֶׁר (דפ"י דף קמ"ה ע"ב)

ה' בְּשִׁמְשָׁא וְאִנְהִיר, וּמְחִיזוּ דְשִׁמְשָׁא וְתַקּוּנָא דִּילֵיהּ אֲתַתְּקַנְתָּ סִיְהָרָא וְאֲתַנְהִירַת. (סב) וְיִמָּה יִדְאָצְטְרִיךְ צְלוֹתִין וּבְעוּתִין, "דִּיתְנַהֵר וְיִתְתְּקֵן הָהוּא אֲתֵר דְנִפְקָא מִנְיָה גְהוּרָא, דְכִינֵן דְהָהוּא אֲתֵר מְתַתְּקֵנָא, מְחִיזוּ דִּילֵיהּ, אֲתַתְּקֵן כֹּל מֵאֵן דְלִתְמָא. " וּבְגִין כִּף תּוּשְׁבַחְתָּא דְקָאֲמַר שְׁלֵמָה, לָא אֲשַׁתְּדַל אֲלָא בְגִין מְלָפָא דְשְׁלֵמָא דִּילֵיהּ, דִּיתְתְּקֵן. כִּינֵן דְאִיהוּ אֲתַתְּקֵן, מְחִיזוּ דִּילֵיהּ, כֹּלָא יִתְתְּקֵן. וְאִי אִיהוּ לָא אֲתַתְּקֵן, לִית כֹּלָה תַקּוּנָא לְסִיְהָרָא לְעִלְמִין, וּבְגִין כִּף יִאָשֵׁר לְשְׁלֵמָה. דִּיתְתְּקֵן וְיִתְמַלִּי בְדָקָא יְאוּת בְּקַדְמִיתָא, כְּמָה דְאֲתַמַּר. (סג) * (ס) וְיִקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כֹּל אִישׁ וְגו', רִזָּא דְרִזִּין לְיַדְעֵי חֻקְמָתָא, כִּד אֲסַתְּלַק בְּרַעוּתָא דְסִתְרָא דְכָל סִתְרִין לְמַעַבְד יִקְרָא לִיקְרִיָהּ, אֲנָשִׁיב רּוּחָא יִמְנַקְדָּה עֲלָאָה, דְנִגִּיד מְלַעֲיִלָא לְתַתָּא, וְשׁוּי תַקּוּנִיָּה, לְאֲתִישְׁבָא בְּהָאֵי עֲלֵמָא. אֲמָאֵי. בְּגִין דְאִי לָא יְהֵא עֲקָרָא וְשִׁרְשָׁא בְּהָאֵי עֲלֵמָא, לָא יְהֵא מְאָנָא לְאַרְקָא עֲבָהֵאֵי עֲלֵמָא כֹּלָל. וְאִי לָא יִרִיק לְהָאֵי עֲלֵמָא, מִיַּד אֲתַתְּכִיד, וְלָא יִכִּיל לְקִיָּמָא אֲפִילוּ רְגַעָא חֲדָא. אֲכָל בְּגִין דִּתַקּוּנִיָּה אִיהוּ מְהָאֵי עֲלֵמָא אֲתַמְלִי מְסִטְרָא חֲדָא לְאַרְקָא לְהָאֵי עֲלֵמָא, וּמְסִטְרָא אֲחֲרָא לְאַרְקָא לְמִלְאָכֵי עֲלָאֵי. וְכֹלָא אֲתַנּוּ מִנְיָה כְּחֲדָא.

מטורת הזהר

(ס) (שמות כה) לעיל אות א' צ"א.

חלופי גרסאות

ה שמשא. ו מאן. ז אצטריך. ח דאתנהר ואתתקן; כי דאתנהר (ד"א). ט ל"ג ובגין כך. י אתתקן. כ ליה. ל ל"ג אשר. מ בד"ז כתב כאן ספר הבהיר שבסוף הספר (דפ"י) סימן ג'; בדפ"י כתב סתרי תורה. נ מנהורא. ס דהאי. ע להאי.

מאמר

הסולם

שיר השירים אשר לשלמה

כתוב, **אשר לשלמה**, שהוא ז"א. שיתתקן ויתמלא כראוי מתחילה, כמו שלמדנו. מאמר מאת כל איש אשר ידבנו לכו (סג) ויקחו לי תרומה מאת וגו': סוד הסודות ליודעי חכמה. כשעלה ברצון סתור כל הסתרים, שהוא כתר, לעשות יקר ליקרו, השיב רוח מנקודה עליונה, שהיא חכמה, דהיינו רוח חכמה, הנמשך מלמעלה למטה, למלכות, כי אין החכמה מתגלית בשום ספירה, רק במלכות לבדה. (כנ"ל ב"א דף רע"ו ד"ה ועוד כמה) ועשה שם תקונו, כדי להתישב בעולם הזה. ולמה עשה שם תקון הזה, הוא משום שאם לא היה עיקר ושוורש של עולם הזה מתוקן במלכות, לא היה כלי להשפיע בעולם הזה כלל ואם לא ישפיע לעולם הזה, היה העולם נאכד מיד ולא היה יכול להתקיים אפילו רגע אחד, אבל משום שעשה תקון במלכות, מעולם הזה, מתמלאה המלכות מצד אחד להשפיע לעולם הזה, ומצד אחד להשפיע למלאכים העליונים. והכל נזונים ממנה ביחד.

היכלות דבריא. ואין צריך עולם התחתון להתתקן, מבינה, כמו בקטנותה, אלא ממראה של עולם העליון, ז"א. ולא מבינה, הלבנה, שהיא מלכות, אין לה מראה מעצמה כלום, דהיינו אחר שנמתעסה מאורות שקבלה מבינה, חוץ מכאשר מתתקנת על ידי השמש, שהוא ז"א, ואז מאירה. (ועי' בראשית א' במאמר ב' המאורות, מאות קי"א והלאה) וממראה השמש והתקונים שלו נתתקנה הלבנה ומאירה.

(סב) **מה דאצטריך צלותין וכו'**: מה שצריכים תפלות ובקשות, הוא שיאיר ויתוקן מקום ההוא שהאור יוצא ממנו, שהוא ז"א, כי כיון שמקום ההוא מתתקן, הנה ממראה שלו מתתקן כל מה שלמטה, במלכות. ומשום זה השיר שאמר שלמה, לא השתדל לתקן אלא בשביל המלך שהשלוש שלו, שהוא ז"א, שיתתקן, וכיון שהוא מתתקן, הכל מתתקן ממראה שלו, ואם הוא לא התתקן, אין תקון ללבנה, שהוא המלכות. לעולם, ומשום זה

(דפ"י דף קמ"ה ע"ב *) דף קמ"ו ע"א

קיט

תרומה

סוד) שְׁלִימוֹ דְתַקוּנָא דְהַאי רוּחָא, רוּחִיהוֹן דְצַדִּיקָיָא בְהַאי עֲלָמָא. רוּחָא דָא פֿ אֲשַׁתְּלִים, בְּזַמְנָא דְחַנוּף וַיֵּרֵד וּמַהֲלָלָאֵל זֵ הוּוּ בְעֲלָמָא פֿ וְכֵד אֶסְגִּיאוּ חַיִּיבֵי עֲלָמָא, אַעְדוּ הֵהוּא שְׁלִימוֹ מַנְיָה. לְבַתֵּר דְאַתְאָבִידוּ, י אָתָא נַח וְאֲשָׁלִים לִיה. אָתָא דוֹר הַפְּלָגָה, אַעְדוּ הֵהוּא שְׁלִימוֹ מַנְיָה. ש אָתָא אַבְרָהָם וְאֲשָׁלִים לִיה. אָתוּ אַנְשֵׁי סְדוּם וְאַעְדוּ לִיה. אָתָא יֶצְחָק וְאֲשָׁלִים לִיה. אָתוּ פְּלִשְׁתִּים וְחַיִּיבֵי דְרָא וְאַעְדוּ לִיה מַנְיָה. אָתָא יַעֲקֹב וּבְנוֹי, עֲרֹסָא שְׁלִימָא, וְאַשְׁלִימוּ לִיה.

ססה) נִפְקוּ מְאַרְעָא קְדִישָׁא תִּ וְנַחְתּוּ לְמַצְרַיִם, וּבְגִינִיָּהוּ אֶתְעַכְבַּת תַּמָּן. וּבְגִין אִ דְאַתְהִרִי תַמָּן יִשְׂרָאֵל בִּ לְעוֹבְדֵין דְמַצְרָאִי, אֶתְפַּפֵּיָא וְאַתְעַדִּי הֵהוּא שְׁלִימוֹ, עַד דְנִפְקוּ מִמַּצְרַיִם, וְאַתּוּ לְמַעַבְד מִשְׁפָּנָא. אָמַר קב"ה, רְעוּתִי לְדִיָּרָא בִינִיכּוּ, אַבְל לָא יְכִילְנָא עַד דְתַתְקַנּוּן הֵהוּא רוּחָא דִילִי, גִ דִּישְׁרִי בְגוּוֹיִיכּוּ. הֵה"ד, וְעֵשׂוּ לִי מְקַדֵּשׁ וְשְׁכַנְתִּי בְתוֹכְכֶם.

ססו) וְדָא אִיהוּ רְדָא דְקַתִּיב, וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה. אָמַר מֹשֶׁה לְקב"ה מֵאֵן יִכִּיל לְמִיסַב לָהּ וּלְמַעַבְד לָהּ. א"ל, מֹשֶׁה, לָא כְּמָה דְאַתְּ חֹשֵׁיב, אָלָא הֵ מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ וְגו', י מֵהֵהוּא רְעוּתָא וְרוּחָא דְלַהוֹן, תְּסַבּוּן לָהּ, וְתִשְׁלַמוּן לָהּ.

ססז) כֵּד אָתָא שְׁלִמָה, אֶתְקִין לָהּ הֵהוּא רוּחָא בְשְׁלִימוֹ דְלַעֲיִלָא, דְהָא מֵן יוֹמָא דְאַשְׁתְּלִים לְתַתָּא בְיוֹמוֹי דְמֹשֶׁה, לָא אַעְדִּיאוּ הֵהוּא שְׁלִימוֹ מַנְיָה. בִּינּוּן

חלופי גרסאות

9 אשלים. צ מוסיף כד הוו. ק ל"ג וכד; ואסגיא ול"ג וכד. ר ל"ג אתא נח. ש ואתא. ת נחיתו. א דאהדרו. ב לעבדין. ג דשריא; מוסיף דשריא ביניכּוּ ובגוויכּוּ. ד ייכול. ה ל"ג מאת. ו ומההוא. ז מוסיף מניה עד דאתא שלמה.

הסולם

מאמר

מאת כל איש אשר ידבנו לכו
ממצרים, ובאו לעשות משכן, אמר הקב"ה,
רצוני לדור ביניכם, אבל איני יכול עד
שתתקנו רוח ההוא שלי. דהיינו אור המלכות
כנ"ל, שישרה בתוכם. ז"ש, ועשו לי מקדש
ושכנתי בתוכם.
ססו) וְדָא אִיהוּ רְדָא וְכו': וזה הוא סוד
שכתוב, ויקחו לי תרומה. דהיינו השכינה, רוח
המלכות. אמר משה להקב"ה, מי יכול לקחת
אותה, ולעשות אותה. אמר לו: משה, לא הוא
כמו שאתה חושב, אלא מאת כל איש אשר
ידבנו לכו וגו' דהיינו מן הרצון והרוח שלהם
תקחו אותה ותשלמו אותה.

סוד) שְׁלִימוֹ דְתַקוּנָא דְהַאי וכו':
שלמות תקונו של רוח הזה, שהוא אור המלכות,
כנ"ל, הוא רוחם של הצדיקים בעולם הזה.
רוח זה נשלם בזמן שחנוך וירד ומהללאל היו
בעולם, וכשנתרבו רשעי עולם, הוסרה
שלימות ההיא ממנו. מן הרוח. ואח"כ שנאבדו
במבול, בא נח והשלים אותו. בא דור ההפלגה
והוסרה השלמות ממנו, מן הרוח, בא אברהם
והשלים אותו. באו אנשי סדום והסירו אותו,
בא יצחק והשלימו. באו פלשתים ורשעי הדור
והסירו השלמות ממנו, באו יעקב ובניו שהיו
מטה שלמה בלי פסול, והשלימו אותו.

ססה) כֵּד אָתָא שְׁלִמָה וכו': כשבא
שלמה, התקין רוח ההוא של המלכות, בשלמות
של מעלה, של הבינה, כי מיום שנשלמה
למטה בימי משה לא הוסרה שלמות ההיא
שלמטה ממנו, כיון שבא שלמה השתדל להשלים
אותו

ססה) נִפְקוּ מְאַרְעָא קְדִישָׁא וכו': יצאו
מארץ הקדושה וירדו למצרים נתעכב הרוח
בשבילם במצרים, ומשום שחזרו שם ישראל
למעשים של המצרים, נכנע הרוח והוסר
השלמות ההיא ממנו, עד שיצאו ישראל
(דפרי" דף קמ"ז ע"א)

דָּאָתָא שְׁלֵמָה, אֲשֶׁתְּדֵל לְאִשְׁלָמָא לִיָּה לְעִילָא, וְשָׂרִי לְאִתְקִנָּא חִיזוּ דְעִלָּמָא
עֲלָאָה, לְאִתְמַקְנָא מִהֵוּא חִיזוּ עֲלָמָא תַּמָּאָה, וְדָא אִיהוּ אֲשֶׁר לְשְׁלֵמָה. ^ט
שסח) ^ט וְזֹאת הַתְּרוּמָה, הָא אֲתָמֵר, דְּכַד קב"ה אֲתַגְלִי עַל טוֹרָא דְסִינִי,
כַּד אֲתִיְהִיבֵת אֲוִרֵיִתָא לְיִשְׂרָאֵל בְּעֶשֶׂר אַמְיָרָן. כָּל אַמְיָרָה וְאַמְיָרָה עֶבֶד קָלָא,
וְהֵוּא קָלָא אֲתַפְרֵשׁ לְע' קָלִין, וְהוּוּ כְּלֵהוּ נְהִירִין וְנִצְצִין לְעִינֵיהוּ דְיִשְׂרָאֵל
כְּלֵהוּ, וְהוּוּ חֲמָאן עֵינִין בְּעֵינִין זִיו יִקְרָא דִּילֵיהּ, הֲדָא הוּא דְכַתִּיב ^ט וְכָל הָעַם
רוֹאִים אֶת הַקּוֹלֶת. רוֹאִים וְדָאִי.

שסט) וְהֵוּא קָלָא הָהּ אֲתָרִי בֵּיהּ בְּכָל חַד וְחַד מִיִּשְׂרָאֵל, וְאָמֵר לוֹן,
תְּקַבְּלֵנִי עֲלֶךָ, בְּכַף וְכַף פְּקוּדִין דְּבִאֲוִרֵיִתָא, וְאָמֵרוּ הִין. אֶהְדֵּר לִיָּה עַל רִישֵׁיהּ,
וּמִתְגַּלְגְּלָא עֲלֵיהּ, וְהָהּ אֲתָרִי בֵּיהּ, וְאָמֵר כ' לִיָּה, תְּקַבְּלֵנִי עֲלֶךָ בְּכַף עוֹנְשִׁין
דְּבִאֲוִרֵיִתָא, וְהָהּ אָמֵר הִין. לְבַתֵּר אֶהְדֵּר הֵוּא קָלָא, וְנִשְׁיָק לִיָּה בְּפּוּמִיָּה, הַה"ד
^ט יִשְׁקֵנִי מִנְשִׁיכוֹת פִּיהוּ.

שע) וְכַדִּין כָּל מָה דְהוּוּ חֲמָאן יִשְׂרָאֵל כְּהֵוּא זְמָנָא, הוּוּ י' חֲמָאן גּוֹ חַד
נְהוּרָא, דְקָבִיל כָּל אֵינּוֹן נְהוּרִין אֲתַרְנִין, וְהוּוּ תַּאֲבִין לְמַחְמִי. אָמֵר לוֹן קב"ה,
הֵוּא נְהוּרָא דְתַמִּיתוּ בְּטוֹרָא דְסִינִי, דְקָבִיל כָּל אֵינּוֹן גְּוּוֹנֵי נְהוּרִין, וְתִיאֲוֹבְתָא
^ט דְלָכוֹן עֲלֵיהּ, תְּקַבְּלוֹן לָהּ וְתַסְבוֹן לָהּ לְגַבְיִיכוֹ, וְאֵינּוֹן גְּוּוֹנֵי דְאִיְהִי מְקַבְּלָא,
אֲלִין אֵינּוֹן זֶהָב וְכֶסֶף וְנַחֲשָׁת יִגּוּוּ.

חלופי גרסאות

ז לתקנא; לאתתקנא. ט בדפו"י כתב ע"כ; כאן שייך מה
שכסוף זה החלק סימן ג'. י בדפו"י כתב זהר. כ לה;
לן. ל חמאן ישראל. ט דלהון. נ ל"ג וגו'.

מסורת זוהר

ט (שמות כה) לעיל אות ט' צ"ג. ט (שמות כ) יתרו
עו צ"ג. צ (שיר א) ב"ב פה צ"א.

הסולם

הנשיקין

מישראל, ואמר לו תקבלני עליך בכך וכך
מצות שבתורה, שז"ס קו ימין, ואמר כן, חזר
על ראשו ומתגלגל עליו והיה מעיד בו ואמר
תקבלני עליך בכך וכך עונשים שבתורה, שז"ס
קו שמאל, והיה אומר כן. אחר כך חזר קול
ההוא ונשק אותו בפיו, ז"ש, ישקני מנשיקות
פיהו. שז"ס קו אמצעי, ובחינת ג"ר.
שע) וכדין כ"פ מה וכו': ואז כל מה
שראו ישראל בזמן ההוא היו רואים תוך אור
אחד, דהיינו מלכות. שקבל לתוכו כל אלו
אורות אחרים, שהם חג"ת. והיו חומדים לראות
אותו. אמר להם הקב"ה, אור ההוא שראיתם
בהר סיני שקבל כל אלו גוונים האורות, והיה
השתוקקותכם אליו, שהוא המלכות. תקבלו אותה
ותקחו אותה אצלכם. והגוונים שהאור מקבל,
הם, זהב שהוא גבורה, כסף שהוא חסד, נחשת
שהוא ת"ת. וגו'. שה"ס ג' קוין.

מאמר

אותו מלמעלה, והתחיל לתקן מראה עולם
העליון, שהוא ז"א. כדי לתקן ממראה ההיא
את עולם התחתון. שהוא המלכות. וזה הוא
אשר לשלמה, שהוא ז"א.

מאמר הנשיקין

שסח) וזאת התרומה: הרי למדנו,
כשנגלה הקב"ה על הר סיני, כשניתנה התורה
לישראל בעשרת הדברות, כל דבור ודבור
עשה קול, שהדיבור שה"ס חכמה. הוליד קול
שה"ס חסדים. וקול ההוא נחלק לע' קולות,
והיו כולם מאירים ומנוצצים לעיניהם של
ישראל כולם, והיו רואים עין בעין זיו יקר
שלו, ז"ש, וכל העם רואים את הקולות. רואים
דא"י. דהיינו שנגלה בו מוחין דחכמה. שה"ס
ראיה, ואע"פ שבעצם ה"ס חסדים.

שסט) וההוא קל"א הוה וכו': וקול ההוא
היה בו ג' קוין, והיה מעיד בכל אחד ואחד

(דפו"י דף קמ"ז ע"א)

קכא

תרומה

שעא) דְּבַר אַחַר יִשְׁקֵנִי מִנְשִׁיקוֹת פִּיהוּ, מֵאֵי קָא קָא חָמָא שְׁלֵמָה מְלָכָא, דְּאִיהוּ אָעִיל מְלֵי דְרַחֲמֵי בֵּין עֲלָמָא עֲלָאָה לְעֲלָמָא תַּתְּאָה, וְשִׁירוּתָא דְתוֹשְׁבֵיחְתָּא דְרַחֲמֵי דְאָעִיל בֵּינֵיהוּ, יִשְׁקֵנִי אִיהוּ. אֲלֵא הָא אִוְקְמוּהָ וְהִכִּי אִיהוּ, דְלִית רַחֲמֵי דְדְבִיקוֹת ׀ דְרוּחָא ׀ בְּרוּחָא, בְּרִנְשִׁיקָהּ. וְנִשְׁיָקָה בְּפוּמָא, דְאִיהִי מְבוּעָא דְרוּחָא, וּמְפָקְנָה דִּילֵיהּ. וְכַד נִשְׁקִין דָּא לְדָא, מְתַדְבְּקֵן רוּחִין אֲלִין בְּאֲלִין, וְהוּוּ חַד, וְכַדִּין אִיהוּ רַחֲמֵי חַד.

שעב) בְּסַפְרָא דְרַב הַמְנוּנָא סְבָא קְנֻמָּאָה, הִנְה אָמַר עַל הָאֵי קָרָא, נִשְׁיָקָה דְרַחֲמֵי אֶתְפֹּשֵׁט לְד' רוּחִין, וְד' רוּחִין ׀ מְתַדְבְּקֵן בְּחָדָא, וְאִינוּן גּוּ רְזָא דְמַהִימְנוּתָא וְסִלְקִין בְּד' אֲתוּוֹן, וְאִינוּן אֲתוּוֹן דְשִׁמָּא קְדִישָׁא תְּלֵי בְּהוּ, וְעֲלָאִין וְתַתְּאִין תְּלִין בְּהוּ. וְתוֹשְׁבֵיחְתָּא דְשִׁיר הַשִּׁירִים תְּלֵי בְּהוּ. וּמֵאֵן ׀ אִיהוּ. אֶהְבִּיָּהּ. וְאִינוּן רַחֲמֵי בְּעֲלָאָה. וְאִינוּן חֲבָרוּתָא וְדְבִיקוּתָא וְשְׁלִימוּ דְכָלָא.

שעג) אֲלִין אֲתוּוֹן. ד' רוּחִין אִינוּן. וְאִינוּן רוּחִין דְרַחֲמֵי וְחֲדָה דְכָל שְׁיִיפִי גּוּפָא בְּלָא עֲצִיבוּ כָּלָל. ד' רוּחִין ׀ אִינוּן בְּנִשְׁיָקָה, כָּל חַד וְחַד כָּלִיל בְּחֲבָרִיהּ. וְכַד הָאֵי רוּחָא כָּלִיל בְּאֲתָרָא, וְהָהוּא אֲחָרָא כָּלִיל בְּהָאֵי. אֲתַעְבִּידוּ תְּרִין ׀ רוּחִין בְּחָדָא. וְיַכְדִּין מְתַחְבְּרֵן בְּדְבִיקוּ חַד, אִינוּן אַרְבַּע בְּשְׁלִימוּ, וְנִבְעִין דָּא בְּדָא, וְאֲתַקְלִילוּ דָּא בְּדָא.

שעד) וְכַד ׀ מְתַפְשֵׁטֵן, אֲתַעְבִּיד מְאִינוּן אַרְבַּע רוּחִין חַד אִיבָא, וְאִיהוּ רוּחָא תְּרָא דְכָלִיל מְד' רוּחִין. וְדָא סִלְקֵן וְכַקַּע רְקִיעִין, עַד דְסִלְקֵן וְיַתִּיב לְגַבֵּי

חלופי גרסאות

ו רווחא. ע אינון. פ אינון. צ בנשיקה אינון. ק ליג רווחין: חרין. ו וכד. ש מתפרשן.

הסולם

מאמר

הנשיקין

בהן, ועליונים ותחתונים תלויים בהן, והשבח של שיר השירים תלוי בהן, ומי הן. הן ד' אותיות אהב"ה. והן מרכבה עליונה חו"ג תו"מ, והן חיבור ודבקות ושלמות הכל.

שעג) אֲלִין אֲתוּוֹן ד' וכו': אלו ד' אותיות אהב"ה, הן ד' רוחות, והן ד' רוחות של אהבה ושמחה של כל אברי הגוף כלי עצבות כלל. כי ד' רוחות הם בנשיקה כל אחד ואחד כלול בחבירו, דהיינו רוח ז"א כלול במלכות ורוח המלכות כלול בז"א, וכשהרוח הזה כלול ברוח האחר, והאחר כלול בזה נעשו בכל אחד ב' רוחות יחד, דהיינו רוח שלעצמו ושל חבירו הכלול בו, ואז מתחברים בדבקות אחת, והם ארבע בשלמות, ב' דז"א וב' דמלכות ונובעים זה בזה ונכללים זה בזה.

שעד) וכד מתפשטן אתעביד וכו': וכשמתפשט הארתם לעולם הזה, נעשה מאלו

שעא) דבר אחר ישקני וכו': פירוש אחר על הכתוב, ישקני מנשיקות פיהו. מה ראה שלמה המלך שהוא הביא דברי אהבה בין עולם העליון, שהוא ז"א, ובין עולם התחתון, שהוא המלכות והתחלת שבח האהבה שהביא ביניהם, הוא, ישקני. ומשיב, אלא למדנו וכך הוא, שאין אהבה של דבקות רוח ברוח זולת נשיקה, ונשיקה היא כפה, שהוא מבוע של הרוח והמוצא שלו, וכשנושקים זה לזה מתדבקים הרוחות אלו באלו ונעשו אחד, ואז הוא אהבה אחת.

שעב) בספרא דרב המנונא וכו': בספרו של רב המנונא סבא הראשון, היה אמר על מקרא הזה, שנשיקת אהבה מתפשטת לד' רוחות, וד' רוחות מתדבקים יחד, והם תוך סוד האמונה, שהוא המלכות, וד' רוחות עולים בד' אותיות, והן האותיות שהשם הקדוש תלוי

(דפרי"ך דף קמ"ז ע"א * דף קמ"ז ע"ב)

חד היכלא. דאתקרי היכלא דאקהבה, ואיהו היכלא דכל רחימו תליא ביה. ונהיא רוחא דכי אקרי אקהבה, וכד האי רוחא סליק אתער לההוא היכלא, לאתחברא לעילא.

שעה) ד' אתון אינון, לגבי ד' רוחין. ואינון אקהבה. ואיבא דלהון אקהבה. כד מתחברן דא ברא, מיד אתער דא בסטר דא ודא בסטר דא. א' מיד נפיק ה', ואתחבר ברא, מתדבק בדביקו ברחימו. ואתערו תרין אתון אתרנין, ב' ה', ואתקלילו רוחין ברוחין בדביקו דרחימו, ופרחין אלין אתון מנייהו. ביההוא רוחא דסליק, ומתעטרן ביה פדקא יאות.

שעו) פיון דאזיל וסליק ההוא אקהבה שלימא, קלילא דכל אינון ארבע רוחין, פגע בחד ממנא עלאה רברבא, די ממנא על אלה ויתשע מאה ותשעין רקיעין, ואיהו ממנא על נגידו דתליטר נהרי אפרסמונא דכיא, דנגדא מרזא דטלא דלעילא. ונהוא נגידו אתקרי מים רבים. פיון דפגע לגבי ההוא רב

חלופי גרסאות

ת ל"ג ברחימו. א ואתעבדו. ב מתעטרן. ג דסליק; דסליק דאזיל; דאזיל ול"ג וסליק. ד דכל. ה ותלת.

מאמר

ד' רוחות, פרי אחד, והוא רוח אחד הכלול מד' רוחות. וזה חוזר ועולה ובוקע רקיעים עד שעולה ויושב אצל היכל אחד שנקרא היכל אהבה, והוא היכל שכל אהבה תלויה בו. ורוח ההוא נקרא גם כן אהבה, וכשהרוח עולה, מעורר את היכל ההוא להתחבר למעלה. עם היכל הששי שהוא היכל הרצון, ששם הנשיקין. (כנ"ל בראשית ב' דף פ"ד אות ק"ל ע"ש).

שעה) ד' אתון אינון וכו': ד' אותיות הן לד' רוחות הנ"ל, והן ד' אותיות אהבה. כי רוח ז"א הוא א', ורוח המלכות הנכלל בז"א, הוא ה'. ורוח המלכות הוא ה', ורוח ז"א הנכלל במלכות הוא ב'. והפרי שלהם נקרא אהבה. כנ"ל בסמוך. כי כשמתחברים זה בזה, ז"א במלכות בחיבור הנשיקין, מיד נתעורר זה בצד זה, הרוח של המלכות נתעורר ונכלל ברוח של ז"א, וזה בצד זה הרוח של ז"א נכלל ברוח של המלכות, וע"כ א' שהוא רוחו של ז"א, מיד נפיק ה', שהיא רוח המלכות הנכלל עמו, ומתחברת בא' ומתדבק בדביקות ובאהבה. ומתעוררים ב' אותיות אחרות, ה' שהוא רוחה של המלכות עם ב', שהוא רוחו של ז"א הנכלל במלכות, ונכללו רוחות ברוחות בדבקות האהבה ופורחות אלו אותיות אהבה מהם, באות ברוח ההוא העולה כנ"ל, שהוא הפרי שלהם, וע"כ נקרא אהבה בשמם, והם

הסולם

הנשיקין

מתעטרים בו כראוי. ונעשה כלול מד' רוחות ההם.

שעו) פיון דאזיל וסליק וכו': כיון שהולך ועולה האהבה ההיא, דהיינו הרוח הנוולד מד' רוחות של הנשיקות. הכלול בכל אלו ד' רוחות, הוא פוגע בממונה עליון אחד, שר הממונה על אלה תתקצ רקיעים, והוא ממונה על נוזלים הנמשכים מן י"ג נהרות אפרסמון הטהור הנמשכים מטל העליון. ונוזלים ההם, שה"ס אורות החסדים, נקראים מים רבים. כיון שהרוח פגע באותו שר המחנות הוא עומד כנגדו ואינו יכול לעכב אותו, והוא עובר בהם, בנהרות דאפרסמונא דכיא, עד שנכנס אל היכל האהבה.

פירוש. כי מנשיקין הראשונים דז"א ומלכות הכלולות מד' רוחות כנ"ל נולד רוח אחד הכלול מכולם, שהפירוש הוא שבו הימין והשמאל שהם ז"א ומלכות, אחד ממש, שכמו שהשמאל מתבטל ונכלל בימין כן הימין מתבטל ונכלל בשמאל. וע"כ נקרא אהבה, כי בולט אהבת הימין אל השמאל, וכן להיפך. וכשהרוח הזה נמשך לצדיקים למטה הם חוזרים ומעלים אותו להיכל אהבה שבעולם הבריאה, כדי שיתגבר שם האהבה ע"י התחברות עם היכל הרצון כמבואר (לעיל בראשית ב' אות ק"ל ע"ש).

קבג

תרומה

מְשַׁרְיִין קָאִים לְגַבִּיהַ, וְלֹא יִכִּיל לְאַעְפָּבָא לִיהַ, וְיֹאעֲבָר בְּהוּ עַד דְּאָעִיל לְגַבִּי הִיכְל אַהֲבָה.

שעז) יַעַל דָּא אָמַר שְׁלֵמָה, בְּסִיּוּם שְׁבַחִיהַ, מִמִּים רַבִּים לֹא יוֹכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת הָאֲהָבָה. מִיָּם רַבִּים: אֲלִין מִיָּם עֲלָאִין דְּנִגְדִין ׀ מְגוּ טְלָא עֲלָאָה. וְנִהְרֹת לֹא יִשְׁטַפּוּהָ: אֲלִין אֵינוֹן נְהָרִי אֶפְרָסְמוֹנָא ׀ דְּכִנְיָא, דְּאֵינוֹן תְּלִיסַר. הֵהוּא מְמַנָּא אִיהוּ מְלֶאכְא דְשְׁלִיחַ מִן קַדָּם יִי, וְדָא אִיהוּ רַב מְשַׁרְיִין דְּקָשִׁיר פְּתָרִין לְמֶאֱרִיָה, רְזָא אַכְתְּרִיאָל, מְעַטֵּר עֲטָרִין לְמֶאֱרִיָה, בְּשָׂמָא גְלִיפָא מְחַקְקָא, יְהִיָה יְהַ צְבָאוֹת.

שעח) בְּיוֹן דְּאָעִיל לְגַבִּי הִיכְל אַהֲבָה, אֲתַעַר רְחִימוּ דְנִשְׁקִין עֲלָאִין, דְּכַתִּיב ׀ וַיִּשְׁק יַעֲקֹב לְרַחֵל. לְמַהְיִי נִשְׁקִין דְּרְחִימוּ עֲלָאָה בְּדָקָא יְאוֹת, וְאֵינוֹן נִשְׁקִין שִׁירוֹתָא דְאֲתַעַרוּ דְכָל רְחִימוּ, כִּי וְאֲתַדְבָּקוּתָא וְקָשׁוּרָא דְלַעֲיָלָא. וּבְגִי כִּי שִׁירוֹתָא דְתוֹשְׁבַתָא דְשִׁירוֹתָא דָּא יִאִיהוּ יִשְׁקִנִי.

שעט) מֵאֵן יִשְׁקִנִי. הֵהוּא דְסְתִים גּוּ סְתִימוּ עֲלָאָה. וְאִי תִימָא, סְתִימָא

מסורת הזהר (ק) (שיר ח) ויחי רלד צ"א. ו) (בראשית כט) כ"ב פו
חלופי גרסאות ו ולאעברא. ז ועל. ח גו. ט ל"ג דכ"א. י דאזיל וסליק
ההוא אהבה. כ דאתרבקותא. ל ל"ג ואיהו.

הסולם

הנשיקין
שעז) עַל דָּא אָמַר וְכוּ': עַל זֶה אָמַר שְׁלֵמָה בְּסִיּוּם שְׁבַחוּ שֶׁל שִׁיר הַשִּׁירִים. מִיָּם רַבִּים לֹא יוֹכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת הָאֲהָבָה. מִיָּם רַבִּים אֵלוּ הֵם מִיָּם הָעֲלִיוֹנִים הַנִּמְשָׁכִים מִטַּל הָעֲלִיוֹן, דְּהֵיִינוּ הַחֲסִידִים הַמְרוּבִים. וְנִהְרֹת לֹא יִשְׁטַפּוּהַ, אֵלוּ הֵם נִהְרֹת שֶׁל אֶפְרָסְמוֹן הַטְּהוּר שֶׁהֵם יִיִג. וְכֹל אֵלוּ אֵינוֹן מְכַבִּים הָאֲהָבָה הַגְּדוּלָה מִיָּמִין אֶל הַשְּׂמָאל, כִּי בְּדוּר הַסְּמוּךְ. מְמוֹנָה הֵהוּא הוּא מְלֶאכְ שְׁלִיחַ מִלְּפָנֵי ה', וְזֶה הוּא רַב הַמַּחֲנוֹת הַקּוֹשֵׁר כְּתָרִים לְאֲדוֹנוּ, הוּא סוּד אַכְתְּרִיאָל, הַמְעַטֵּר עֲטָרוֹת לְאֲדוֹנוּ, בְּשֵׁם הַחֲקוֹק הַיְיָ צְבָאוֹת.

שעח) בְּיוֹן דְּאָעִיל לְגַבִּי וְכוּ': כִּיוֹן שֶׁהָרוּחַ נִכְנס לְהִיכַל הָאֲהָבָה, נִתְעוֹרֵר הָאֲהָבָה שֶׁל נִשְׁקִין הָעֲלִיוֹנִים דְּזָ"א וּמַלְכוּת דְּאֲצִילוֹת, שְׁכַחוּב, וַיִּשְׁק יַעֲקֹב לְרַחֵל, שֶׁתְּהִיָה הַנִּשְׁקִין שֶׁל אֲהָבָה הָעֲלִיוֹנָה כְּרָאוּי. וְאֵלוּ הַנִּשְׁקִין, הֵן תְּחִילַת הַהֲתַעוֹרוֹת שֶׁל כָּל אֲהָבָה וְדַבְּקוֹת, וְקָשֵׁר שֶׁל מַעְלָה, וְעִי כִּי תְּחִילַת הַשְּׁבַח שֶׁל שִׁירָה זֶה הוּא יִשְׁקִנִי.

שעט) מֵאֵן יִשְׁקִנִי הֵהוּא וְכוּ': שׁוֹאֵל לְמִי נִאֲמַר יִשְׁקִנִי. וּמְשִׁיב הוּא אוֹתוֹ הַסְּתוּם בְּסִתְמִיָה

מאמר
והשר הממונה הנ"ל הוא אכתריאל כמ"ש לפנינו, שהוא מבחינת כתר של עולם הבריאה, וכיון שהוא כתר, ע"כ שולט על אלף תתק"צ רקיעים, שה"ס חכמה ובינה שבבריאה, המכונים אלפים, בסו"ה ואאלפך בינה. ומה שחסר עשרה לאלף הב' ה"ס המלכות דמלכות שהיא ממדת הדין, היא חסרה ואינה באלף הב' שהוא בינה. כי רק המפתחא שולטת בה שה"ס יסוד המלכות. (כנ"ל בהקטה"ז דף נ"ה במאמר מנעולא ומפתחא ע"ש) וגם הוא שולט על מים רבים, שה"ס חסדים מרובים הנמשכים מ"ג נהרות דאפרסמונא דכ"א.

ולפיכך כיון שהרוח עולה למעלה ופוגע בשר ההוא, ובחסדים המרובים שלו שהם מצד ימין, הנה היה ראוי שתתבטל בחינת אהבה שבו, דהיינו האהבה אל השמאל, ויחזור כולו לימין, כמו המים רבים. וז"ש כיון דפגע לגבי הווא רב משריין, דהיינו במים רבים, שתחת שליטתו והשפעתו, קאים לגביה ולא יכיר לעכבא ליה, שאינו מתבטל לשליטת החסדים המרובים שלו ועומד באהבתו אל השמאל. שה"ס המלכות. ועם זה תבין כל ההמשך.

(דפריי דף קמ"ו ע"ב)

דְּכָל סְתִימִין בֵּיהַ תְּלִינְן גְּשִׁיקִין וְנִשְׁיֵק לְתַמָּא. ת"ח, סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין, לִית מֵאן דְּיַדַּע לֵיהּ, וְאִיהוּ גְּלִי מְגִיָּה נְהִירוּ חַד דְּקִיק סְתִים, דְּלֵא אֲתַגְּלִי בְּר בְּחַד שְׁבִיל דְּקִיק דְּאֲתַפְּשֵׁט מְגִיָּה, וְאִיהוּ נְהִירוּ דְּנְהִיר לְכֻלָּא. וְדֵא אֲתַעְרוּ דְּכָל רְזִין עֲלֵאִין. וְאִיהוּ סְתִים. לְזַמְנִין סְתִים, לְזַמְנִין אֲתַגְּלֵא. וְאִף עַל גַּב דְּלֵא אֲתַגְּלֵא כְּלָל. וְאֲתַעְרוּ דְּסִלְקוּ דְּנִשְׁיֵקִין בֵּיהַ תְּלִינְן. וּמְגוּ דְּאִיהוּ סְתִים, שִׁירוּתָא דְּתוֹשְׁבַתְמָא בְּאַרְח סְתִים אִיהוּ.

(שפ) וְאִי בֵּיהַ תְּלִינְן מַה בְּעֵי יַעֲקֹב יִהְיֶא, דְּהָא בֵּיהַ תְּלִינְן גְּשִׁיקִין. אֲלֵא וְדֵאִי הֵכִי הוּא. יִשְׁקֵנִי, הֵהוּא דְּסְתִים לְעִילָא. וּבְכַמָּה. * בְּהֵהוּא * רְתִיכָא עֲלֵאָה, דְּכָל גְּוֹנִין תְּלִינְן וּמְתַחְבְּרִין בֵּיהַ. וְהֵאִי אִיהוּ יַעֲקֹב. כְּמָה דְּאֲמַרְנִין, דְּכִיקוּתָא לְאֲתַדְּבַקָא בְּמִלְכָא בְּבָרָא דִּילֵיהַ הוּא. וְע"ד כְּתִיב * מְנַשְׁיָקוֹת פִּיהוּ.

(שפא) כִּי טוֹבִים * דוֹדִיד, אֲהֲדָר לְגַבִּי שְׁמִשָּׂא, דְּאֲנְהִיר לָהּ לְסִתְרָא, מְגוּ נְהִירוּ דְּאִינֹן * בּוֹצִינִין עֲלֵאִין, וְאִיהוּ נְטִיל נְהוּרָא דְּכֻלָּהּ, וְאֲנְהִיר לְסִתְרָא. וְאִינֹן בּוֹצִינִין דְּמַדְּוֹגִין בֵּיהַ, מֵאן אֲתֵר נְהִרִין. הָדָר וְאָמַר מִיָּין, מְהֵהוּא יִין

מסורת גזורה

(ש) (שיר א) לעיל אות שסט צ"ד.

חלופי גרסאות

ס ל"ג ואיהו: 1 סבא. ס בוצינא. ע מוסיף דודיך מיין.
9 נשיקין.

הסולם

מאמר

הנשיקין

במה. הוא על ידי מרכבה ההוא העליונה שכל הצבעים תלויים בה, ומתחברים בה, וזה הוא יעקב, דהיינו ז"א, שהוא קו האמצעי שגוונים דימין ושמאל כלולים בו, וחג"ת שלו הם מרכבה עליונה. כמו שאמרנו, בדבקות שיתדבק המלך, שהוא אבא, בכך שלו, שהוא ז"א. הנקרא בנו, בסו"ה מה שמו ומה שם בנו כי תדע. באפן שהנושק הוא יעקב, אבל הוא ממשיך מאבא, שהוא דבוק בו. וע"כ כתוב מנשיקות פיהו, שהוא לשון נסתר, משום שהכונה היא על אבא שהוא נסתר.

(שפא) כִּי טוֹבִים דוֹדִיד: הכתוב חוזר אל השמש, שהוא ז"א עצמו. וע"כ אומר בלשון נוכח שהוא בגלוי, שהוא מאיר אל הלכנה, שהיא המלכות מתוך האור של המאורות העליונים, שהוא לוקח האור של כולם ומאיר אל הלכנה. ואלו המאורות המתחברים בו מאיזה מקום הם מאירים. חוזר הכתוב ואומר, מיין, דהיינו מיין ההוא המשומר, מיין ההוא שהוא חדוה של כל החדות. ומי הוא יין ההוא הנותן חיים וחדוה לכל. זה הוא אלקים חיים, שהוא בינה, שהוא יין הנותן חיים ושמחה לכל. והוא הארת החכמה הנמשכת מקו שמאל דבינה הכלול בימין.

בסתימה עליונה, שהוא אר"א עלאין, הנקראים שניהם אבא. ואם תאמר, הרי הסתום מכל הסתומים, שהוא א"א, בו תלויים הנשיקין, ונושק למטה, אל המלכות. בוא וראה, הסתום מכל הסתומים, שהוא א"א. אין מי שיודע אותו, והוא גילה מעצמו אור אחד דק סתום, שהוא אבא. שלא נגלה חוץ מבשביל אחד דק שנתפשט ממנו להאיר לאמא, והוא האור המאיר לכל, ליסוּסוֹת ולזוּיִן, ולבִּיֵע. והוא התעוררות של כל סודות העליונים, והוא סתום. לפעמים סתום ולפעמים נגלה, ואע"פ שלא נגלה כלל. כלומר, שמה שנגלה לפעמים הוא להאיר החכמה ליסוּסוֹת אבל הוא עצמו אינו נגלה לעולם, כי ה' אינה יוצאת מאויר דאר"א (כנ"ל ב"א דף רנ"א בד"ה נחית) והתעוררות עלית הנשיקין תלויה בו. ומתוך שהוא סתום. ע"כ התחלת השבח הוא בדרך סתום שאומר, ישקני מנשיקות פיהו, שהוא לשון נסתר.

(שפ) וְאִי בֵּיהַ תְּלִינְן וכו': שואל, ואם בו תלויים הנשיקין, באבא, א"כ מה רוצה יעקב כאן, שהוא ז"א, הרי באבא תלויים הנשיקין, ולמה נאמר וישק יעקב לרחל. ומשיב, אלא ודאי כך הוא, ישקב הוא הנושק, כי ישקני פירושו אותו הסתום למעלה, שהוא אבא, אבל

(דפ"י דף קמ"ז ע"ב * דף קמ"ז ע"א)

דַּמְנֻטְרָא, מַהְהוּא זִין דְּאִיהוּ חֻדְוָה דְּכָל חֻדְוֵן. וּמֵאן אִיהוּ הַהוּא זִין, דְּיָהִיב חִיִּין וְחֻדְוָה לְכָלָא. חִיִּין וְחֻדְוָה לְכָלָא. * דָּא אֱלֹהִים חִיִּים, זִין, דְּיָהִיב חִיִּין וְחֻדְוָה לְכָלָא. שפב) תו מַיִן, מַהְהוּא שְׁמָא דְאַקְרִי יְדוּ"ד, דָּא אִיהוּ זִין דְּחֻדְוָה דְּרַחֲמֵמוּ דְּרַחֲמֵי, וּמֵן דָּא, כְּלָהוּ גְהִירִין וְחֻדְאן. אָתוּ חֲבַרְיָא וְנָשִׁיקוּ לִיהּ בְּרִישִׁיהּ. שפג) פְּכָה רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְאָמַר, יְדַעְנָא וְדָאִי דְּרוּחָא קְדִישָׁא עֲלָאָה קָא ר' מְכַשְׁפָּשָׁא בְּכוּ, וּפְאָה דְּרָא ש' דָּא, דְּהָא לָא יָהָא כְּדָרָא דָּא, עַד זְמַנָּא דִּינִיתִי מְלָכָא מְשִׁיחָא. פ' דְּהָא אֲוִרְיִיתָא אֲתַהְדְּרַת לְעַתִּיקוּתָהָּ. וּפְאִין אֵינּוּן צְדִיקָא בְּעֲלָמָא דִּין וּבְעֲלָמָא דְּאָתִי.

שפד) ט' וְזֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאֲתָם. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, הָאִי קָרָא ת' אֲוִקְמוּהָ, וְרִזִּין דִּילִיהּ הָא אֲתָמַר. אָבֵל א' רָזָא דְקָרָא הָכִי אֲוִלִּיפְנָא, וְקִשְׁיִין קָרָאִי, ב' דָּאִי אֵינּוּן בְּרָזָא דְלִתְמָא קִשְׁיִין אֲהֲדְרִי. וְאִי בְּרָזָא דְלַעֲיִלָּא לָא אֵינּוּן בְּגַהֲרֵרוּ. ג' דְּבַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ לִי תְרוּמָה שְׁפִיר. תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמַתִּי קִשְׁיָא. וְזֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאֲתָם קִשְׁיָא ד' וְדָאִי כְּלָא, עֵילָא וְתַתָּא כְּחָדָא.

חלופי גרסאות

צ דא. ק מוסיף כד מטו לגבי (ר"ש) דר"ש סדרו מלין קמיה בכה. ר מנצצא. ש מוסיף דחמא דא. ת אוקימנא. ג מוסיף אלא הכי איהו דבר. ד ודא.

מסורת זוהר

ת) (שמות כה) לעיל אות ס צ"ג.

א פשטא. ב דאינון ול"ג דאי. ג

דרך אמת ק] שהרי התורה חזרת ליושנה.

הסולם

וזאת התרומה

המלכות, כנ"ל. אבל סוד הכתוב הזה של וזאת התרומה, למדתי כך, וקשים המקראות, אם הם בסוד שלמטה, דהיינו לפי הפשט, קשים זה על זה, ואם בסוד שלמעלה, שתרומה פירושה השכינה, אינם מאירים. כי כתוב, דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה. יפה הוא. שהמשמעות הוא שאינה אצלם. אלא צריכים לקחתה. ואח"כ מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי, קשה, כי כאן משמע שהתרומה כבר אצלם. ואחרים צריכים לקחת אותה מבני ישראל. וכן הכתוב, וזאת התרומה אשר תקחו מאתם, קשה, שמשמע ג"כ שהתרומה היא כבר אצלם. וכאן קשה ודאי הכל, למעלה ולמטה יחד, דהיינו הן לפי הפשט והן לפי הסוד, כי גם לפי הפשט קשה שאומר ותחילה, שבני ישראל יקחו, ואח"כ אמר, אשר תקחו מאתם.

אלא

מאמר

שפב) תו מַיִן, מַהְהוּא וכו': עוד יש לפרש, מַיִן, שהוא משם ההוא הנקרא הוי"ה, דהיינו הוי"ה במילוי יודין שבגימטריא ע"ב, שה"ס ע' סנהדרין וב' סהדין, וע' הוא בגי' יין. שזה הוא יין של שמחה של אהבה ורחמים, ומזה כולם מאירים ושמחים. באו החברים ונשקו לו, לר' יוסי בראשו.

שפג) בכה ר' שְׁמַעוֹן וכו': בכה ר"ש. אמר, אני יודע ודאי שרוח הקדוש העליון דופק בכס, אשרי הדור הזה, כי לא יהיה כדור הזה עד הזמן שיבא מלך המשיח. כי התורה חוזרת ליושנה. אשר הם הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא.

מאמר וזאת התרומה

שפד) וזאת התרומה אשר תקחו מאתם: ר' אלעזר אמר, מקרא זה העמידהו, וסודות שלו כבר למדנו, אשר תרומה ה"ס (דפרי"ך דף קמ"ז ע"א)

שפה) ה' אָלָא הָכִי אִיהוּ, וְיִקְחוּ לִי תְרוּמָה. מֵאֵן. בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. מֵאֵת כָּל אִישׁ: אֵלֶיךָ מִלְּאֲכִיךָ עֲלֵיךָ, בְּגִין דְּעֲלִיהוֹן אִיהִי תְרוּמָה, אַרְמוּתָא דְאֵינוֹן אַרְימוּ י' לָהּ תְדִיר לְגַבֵּי מְלָכָא עֲלָאָה דְהָא אֵינוֹן סְלָקִין לָהּ תְדִיר, לְגַבֵּי מְלָכָא עֲלָאָה. וְכַד יִשְׂרָאֵל זַכָּאִין, אֵינוֹן נְטֻלִין לָהּ מְנִייהוּ, וְנַחְתִּין לָהּ לְתַמָּא, הַה"ד, מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ. וּמֵאֵן אֵינוֹן. אֵינוֹן אַרְבַּע דְאֵרִימוּ י' לָהּ לְעֵילָא. דִּהְיוּ לָב אַתְרָעֵי בְהוּ. וְהָיָא תְרוּמָה. אִיהִי זַקְפָּא עֲלֵיהוּ.

שפּו) וְאֵע"ג דְאִיהִי קְיָימָא עֲלֵיהוּ, וּמִנְחָא עַל גְּבִייהוּ. תְקָחוּ: תְסָבוֹן לָהּ מְנִייהוּ לְנַחְתָּהָא י" לְתַמָּא. וּבְמָה. בְּזַמְנָא דָא, בְּאֵינוֹן עוֹבְדִין דְכִשְׂרָאן, בְּצִלוֹתִין וּבְכַעוֹתִין, לְמַעַבְד פְּקוּדֵי אוֹרִייתָא. בְּהָיוּ זַמְנָא, בְּאֵינוֹן גְּוֹנִין דְאֶתְחַזְיִין לְתַמָּא בְּגוֹנוֹא דְלְעֵילָא, בְּאֵינוֹן פּוֹלְחָנִין י" אַתְרָנִין. וְאֵינוֹן גְּוֹנִין אֲמִשְׁכָּאן לְתַמָּא הָהוּא אַרְמוּתָא, וְנַצְחִין גְּוֹנִין דְלְתַמָּא, לְאֵינוֹן גְּוֹנִין דְלְעֵילָא, וּמִשְׁכִּין כ' לֹון גְּוֹנִין אֵלֶיךָ, לְגוֹנוֹן עֲלֵיךָ, וְעֵילִין אֵלֶיךָ בְּאֵלֶיךָ, וְאֶתְעַבְדוּ אֵלֶיךָ גּוֹפָא לְאֵלֶיךָ, וְעַל דָּא תְקָחוּ מֵאֵתְם כְּתִיב.

שפּו) זָהָב דְאֶתְכִלִּיל בְּגַבְרִיאֵל, זָהָב לְעֵילָא, גְּבַרִיאֵל נְטִיל לִיהָ י' לְתַמָּא. וְשִׁבְעָה זִינֵי זָהָב אֶתְפָּרְשָׁאן לְתַמָּא מִן דָּא. וְכֶסֶף לְעֵילָא, וְאֶתְכִלִּיל בְּמִיכָאֵל לְתַמָּא, וְשָׂרְיָא דָּא עַל דָּא. וְנַחֲשֶׁת לְעֵילָא, וְנִפְקָא מִן זָהָב, בְּגִין דְזָהָב וְאִשָּׁא

חלופי גרסאות

ה ל"ג אלא הכי איהו. ו ל"ג לה. ז לון. ח מוסיף לה לתת. ט ל"ג אחרנין. י אחמשכאן. כ ל"ג לון. ל ל"ג לתתא.

דרך אמת ה' יתרו חא רחין דף עג א.

הסולם

מאמר

וזאת התרומה

שְׁהִיא הַשְׂכִּינָה, עוֹמֶדֶת עֲלֵיהֶם, וְשׁוֹרָה עֲלֵיהֶם. עַל הַמְּלָאכִים, תְּקָחוּ, תְּקָחוּ אוֹתָהּ מֵהֶם לְהוֹרִידָהּ לַמָּטָה. וּבְמָה. בְּזֶמֶן הַזֶּה, מוֹרִידִים אוֹתָהּ בְּמַעֲשֵׂים טוֹבִים, בְּתַפְלוֹת, וּבְקִשּׁוֹת, וּבְקִיּוֹם מִצּוֹת הַתּוֹרָה. וּבְזֶמֶן הַהוּא, שֶׁל עֲשִׂית הַמִּשְׁכָּן, הוּא ע"י אֱלוֹ הַגּוֹוִיִּם, זֶהב כֶּסֶף וְכוּ', הַנְּרָאִים לַמָּטָה כְּעֵין שֶׁל מַעְלָה, דְהֵיִינוּ כְּסִפִּירוֹת הַעֲלִיוֹנוֹת, וּבְעִבּוּדוֹת אַחֲרוֹת. וְאֱלוֹ הַגּוֹוִיִּם מוֹשְׁכִים לַמָּטָה אֶת הַתְּרוּמָה הַהִיא, שְׁהִיא הַשְׂכִּינָה, וְנִצְחוּ גּוֹוִיִּם שְׁלֵמָטָה אֶת הַגּוֹוִיִּם שְׁלֵמַעְלָה, שֶׁהֵם הַסִּפִּירוֹת, וּגּוֹוִיִּם שְׁלֵמַטָּה, מִשְׁכּוּ אֶת הַגּוֹוִיִּם שֶׁל מַעְלָה וְנִכְנְסוּ אֵלָיו בְּאֵלָיו, וְנִעֲשׂוּ אֵלָיו שְׁלֵמַטָּה גּוֹף לְאֱלוֹ שְׁלֵמַעְלָה. וְעַל זֶה, תְּקָחוּ מֵאֵתְם, כְּתוּב.

שפּו) זָהָב דְאֶתְכִלִּיל בְּגַבְרִיאֵל וְכוּ': זָהָב הַנְּכֻלָּל בְּגַבְרִיאֵל זָהָב הוּא לְמַעְלָה, דְהֵיִינוּ סִפִּירוֹת גְּבוּרָה, וּגְבַרִיאֵל לֹקַח אוֹתָהּ לַמָּטָה. וְשִׁבְעָה מִינֵי זָהָב מִתְחַלְקִים לַמָּטָה מִזֶּהב

שפה) אֵלָא הָכִי אִיהוּ וְכוּ': וּמִשְׁכִּב, אֵלָא כִּךְ הוּא, וְיִקְחוּ לִי תְרוּמָה. מִי. בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. מֵאֵת כָּל אִישׁ. אֱלוֹ הֵם מְלָאכִים עֲלִיוֹנִים לְמַעְלָה, כִּי עֲלֵיהֶם, הַמְּלָכוֹת הִיא תְרוּמָה, דְהֵיִינוּ הַרְמוּה, שֶׁהֵם מְרִימִים אוֹתָהּ תְּמִיד לְפָנֵי מֶלֶךְ הָעֲלִיוֹן, ז"א, שֶׁהֵרִי הֵם מַעֲלִים אוֹתָהּ לְזוּוג אֵל מֶלֶךְ הָעֲלִיוֹן. שֶׁה"ס ד' חַיּוֹת הַנוֹשְׂאוֹת אֶת הַכֶּסֶא, כְּמַבּוּאֵר לְעִיל (בְּרֵאשִׁית א' דף ק"י ד"ה מְלָכוֹת דְדוּד, וְדף פ"ד ד"ה פְּנֵי אָדָם עַש"ה) שֶׁה"ס ד' מְלָאכִים מִיכָאֵל גְּבַרִיאֵל אוֹרִיאֵל רְפָאֵל. וְכִשְׂיִשְׂרָאֵל הֵם צְדִיקִים הֵם לֹקַחִים הַשְׂכִּינָה מֵעַל הַמְּלָאכִים, וּמוֹרִידִים אוֹתָהּ לַמָּטָה. ז"ש מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ תְּקָחוּ אֶת תְּרוּמָתִי. וּמִי הֵם. הֵם אֱלוֹ הָאֲרַבְעָה, דְהֵיִינוּ מִיכָאֵל גְּבַרִיאֵל אוֹרִיאֵל רְפָאֵל, שֶׁהֵרִימוּ אוֹתָהּ לְמַעְלָה, אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ, הֵיִינוּ שֶׁלֵב הַהוּא, שֶׁהִיא הַמְּלָכוֹת, רְצָה בָהֶם. וְתְרוּמָה הַהִיא, שֶׁהוּא הַשְׂכִּינָה, הִיא נִשְׂאֵת עֲלֵיהֶם.

שפּו) וְאֵע"ג דְאִיהִי קְיָימָא וְכוּ': וְאֵע"פ

(דפּו"י דף קמ"ז ע"א)

קכו

תרומה

בְּרֹא הַדָּא קַיִמִין וְאַזְלִין, אֶשָּׂא אַפִּיק נַחֲשֶׁת. וּמַחֲלִיא וְתַקְפָּא דָּא, יֵאֲתַבְדְּרִין
נַחֲשִׁים שְׂרָפִים דְּנַפְקִי מֵאֶשָּׂא. וְעַד, נַחֲשֶׁת אִיהוּ סוּמְקָא כְּאֶשָּׂא וְאַתְּכִלִּיל
בְּאֹרִיִּאל וְאַתְעֵבִיד דָּא גּוּפָא לְגַבֵּי דָּא.

שפח) וּתְכַלַּת שְׂרִיא בְּדָא וּבְדָא, עַבְנַחֲשֶׁת וּבְזָהָב, וּבְגִין דְּאַתְתַּקְּף בְּתַרִין
סְטָרִין. תְּכַלַּת אִיהוּ תַקְיָפָא, וְלִית מֵאֵן דְּשִׁלְטָא פְּעִלְיָה לְחִיין, דְּאִיהוּ פְּרָסְיָא
דְּדִינָא זֵלְשְׂרִיא בֵּיה דִּינָא תַקְיָפָא, וְדָא אִיהוּ ב"ו א"ל, ב"ו א"ל: דְּכַתִּיב, וְאֵל
זוּעַם בְּכָל יוֹם. וְכַד פְּאַתְהֶדְרִין בְּנִי נֶשָּׂא בְּתִיבְתָא שְׁלִימְתָא, אַתְהֶדְר שְׁמִיה
רְפָאֵל, דְּהָא אַסּוּתָא אַנְדְּמֵן וְלֵהוּ מְהֵהוּא דִּינָא קְשִׁיא.

שפט) וְאַרְגָּמָן: דָּא זָהָב וְכֶסֶף, דְּאַתְהֶדְרִין לְאַכְלָלָא בְּדָא, מִיכָאֵל
וּגְבַרְיָאֵל אַתְּכִלִּילוּ דָּא עִם דָּא, מְשַׁלְכָּאן דָּא בְּדָא. וְעַל דָּא פְּתִיב, עוֹשֶׂה שְׁלוֹם
בְּמִרוּמָיו. וּבְגִין דְּאִינוּן מְשַׁלְכָּאן דָּא בְּדָא, אַתְעֵבִידוּ גּוּפָא חַד.

שצ) וְתוֹלַעַת שְׁנִי לְעִילָא, וְאַתְכִּלִּיל בְּאֹרִיאֵל כְּמַלְקְדְּמִין, לְמַהוּי אַחִידוּ,
גוּ תְכַלַּת, וּבְגוּ אַרְגָּמָן. וְשֵׁשׁ אִיהוּ לְעִילָא, וְאַתְכִּלִּיל כְּמַלְקְדְּמִין בְּרֹא דְרְפָאֵל,
לְאַתְאַחְדָּא בְּכֶסֶף וּבְזָהָב.

שצא) עַד הֶכָּא, רְזָא דְז' עֲמוּדִין לְעִילָא, גוּ ז' עֲמוּדִים דְּלַתְתָּא. קְלִיפָּה

חלופי גרסאות

מ אזלין. נ אתערון. ס נוריאל. ע דנחשחא. פ ליג עליה.
צ לישחא; לישרא. ק אהדרן. ר לה.

מסורת הזוהר

א) (תהלים ז) ויחי רס צ"א. ב) (איוב כה) ח"א רנב:
רסב. רסג. ח"ב קנה. ח"ג יב: רכה.

וזאת התרומה

מדין קשה ההוא. (כמ"ש באורך לעיל דף
ע"ו ד"ה ותכלת ע"ש).

שפט) וְאַרְגָּמָן דָּא זָהָב וְכוּ': וְאַרְגָּמָן
הוּא זָהָב וְכֶסֶף שְׁהֵם גְבוּרָה וְחֹסֵד, שְׁחֹזְרוּ
לְהַכְלִיל יַחַד, שְׁהֵם מִיכָאֵל וּגְבַרְיָאֵל שְׁנַכְלָלוּ
זֶה עִם זֶה וּמְשׁוּלְבִים זֶה בְּזֶה. וְעַד כְּתוּב,
עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמִרוּמָיו. וּמְשׁוּם שְׁהֵם מְשׁוּלְבִים
זֶה בְּזֶה נַעֲשׂוּ גוּף אַחַד, שְׁהוּא אַרְגָּמָן. וְהוּא
כְּנֶגֶד סְפִירַת הַנְּצֻחַ, כִּי בַנְּצֻחַ, הַגְבוּרָה וְהַחֹסֵד
שׁוֹלְטִים יַחַד.

שצ) וְתוֹלַעַת שְׁנִי לְעִילָא וְכוּ': וְתוֹלַעַת
שְׁנִי הוּא לְמַעְלָה בְּסְפִירַת הַהוּד, וְנַכְלָל לְמַטָּה
בְּאֹרִיאֵל, כְּמוֹ שְׁאַמְרֵנוּ מִקְדוּם, שְׁזֵה נַעֲשֶׂה
גּוּף לְזֶה (לְעִיל אוֹת שְׁפִירָה) שִׁיְהִי נֶאֱחָז בְּתַכְלַת
וּבְאַרְגָּמָן. שְׁהֵם מְלֻכּוֹת וְנַצְחָ. וְשֵׁשׁ הוּא לְמַעְלָה
בְּסְפִירַת יְסוּד, וְנַכְלָל, כְּמוֹ שְׁאַמְרֵנוּ מִקְדוּם,
כְּסוּד רְפָאֵל. זֶה נַעֲשֶׂה גּוּף לְזֶה. וְיִהְיֶה נֶאֱחָז
בְּכֶסֶף וּבְזָהָב, שְׁהֵם חֹסֵד וּגְבוּרָה.

שצא) עַד הֶכָּא רְזָא וְכוּ': עַד כַּאן סוּד
ז' עֲמוּדִים שְׁלַמְעֵלָה, שְׁהֵם חֲגִית נְה"י כְּנ"ל,
בְּתוֹךְ ז' עֲמוּדִים שְׁלַמְטָה, שְׁהֵם זָהָב וְכֶסֶף
וְנַחֲשֶׁת וְכוּ'. קְלִיפָּה תוֹךְ קְלִיפָּה, כְּלוּמָר,
שְׁמִלּוּבִשִׁים

הסולם

מאמר

מזהב הזה. שהם, זהב יררק, זהב אופיר,
זהב שבא, זהב פרוים, זהב סגור, זהב מופז,
זהב תרשיש. (יתרו אות י"ב) וכסף הוא
למעלה, דהיינו ספירת חסד, ונכלל במיכאל
למטה ושורים זה על זה. ונחשת למעלה,
דהיינו ספירת תפארת, ויוצא מן זהב, שת"ת
יוצא מגבורה, משום שזהב ואש כסוד אחד
עומדים והולכים, ששניהם הם גבורה, והאש
הוציא נחשת, ומכח ותוקף הזה נתפזרו נחשים
שרפים היוצאים מאש. וע"כ הנחשת היא אדומה
כאש ונכללת באוריאֵל, ונעשה זה גוף לזה.

שפח) וְתַכְלַת שְׂרִיא בְּדָא וְכוּ': וְתַכְלַת
שׁוּרָה בְּזֶה וּבְזֶה בְּנַחֲשֶׁת וּבְזָהָב, שְׁכוּלֵל הַדִּינִין
שְׁבַת"ת שְׁהוּא נַחֲשֶׁת, וּשְׁבַגְבוּרָה שְׁהִיא זָהָב,
וּמְשׁוּם שְׁמַתְגַּבֵּר בְּב' צַדִּים, ע"כ תְּכַלַּת הִיא
חֻזְקָה בְּדִינִים, וְאִין מִי שְׁשׁוֹלֵט עֲלֵיהּ לְחִיִּים,
אִם רֹאֵה בְּחֻלּוּמוֹ גּוּוֹן תְּכַלַּת (כְּנ"ל אוֹת ר"ל)
כִּי הִיא כְּסָא הַדִּין שְׁשׁוּרָה בַּה דִּין קְשָׁה. וְזֵה
הוּא הַמְלֻאָן בּוֹאֵל, שְׁכְּתוּב וְאֵל זוּעַם כְּכֹל
יוֹם, וְכַשְּׁבִנֵי אֲדָם חֹזְרִים בְּתִשׁוּבָה שְׁלַמָּה
חֹזֵר שְׁמוּ לְרַפְאֵל. כִּי רְפוּאָה מִזְדַּמֵּן לָהֶם
(דְּפִר"י דף קמ"ו ע"א *) דף קמ"ו ע"ב)

קכח

תרומה

גו קְלִיפָּה, לְנִטְוֹרָא. וְעִזִּים: הָא אוקימנא דְהָא אֶלֶין ז', מוּחָא לְמוּחָא, וְדָא אִיהוּ קְלִיפָּה לְמוּחָא.

ש(צב) וְעוֹרוֹת אֵלִים מְאָדְמִים, אֶלֶין אֵינּוֹן מְאִרֵי תְרִיסִין, עֵינִינִן מְלֶהֱטִין (ש(צב) בְּטִיסִין דְנוּרָא, כד"א, וְעֵינֵי פְלִפְדֵי אֵשׁ. וְאֶקְרוּן רְקִיעִין לְבַר בְּגוּ קְלִיפָּה. וְעוֹרוֹת תְּחָשִׁים, אֶלֶין אֵינּוֹן לְגוּ תְבַסְטָרָא קְדִישָׁא, וְאֶתְאַחְדָן בְּקְדוּשָׁה, וְלֹא אֶתְאַחְדָן. אָפְמָה בְּדִאמְרוּן.

ש(צג) וְעִצֵי שְׁטִים, הָא אוקימנא דְאֵינּוֹן שְׁרָפִים עוֹמְדִים, כד"א אָ שְׁרָפִים עוֹמְדִים מְמַעַל לוֹ. מְאִי מְמַעַל לוֹ. מְמַעַל לְהֵהִיא קְלִיפָּה. וְאִי תִימָא, הָאִי קְרָא בְּקְדוּשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְמַר, גְּוָהָא אֶתְמַר (וְאֶרְאָה אֶת יי', אֶת דִּיִּיקָא, פְּגוּוֹנָא דָא דְכְתִיב בְּהָאִי קְרָא, דְכְתִיב, וְשׁוֹלֵיו מְלֵאִים אֶת הַהִיכָל, אֶת דִּיִּיקָא לְאַסְגָּאָה הֵהִיא קְלִיפָּה. פִּינֵן דְאֶמַר רְזָא דְהֵהִיא קְלִיפָּה, כְּתִיב שְׁרָפִים עוֹמְדִים מְמַעַל לוֹ, מְמַעַל לְהֵהִיא קְלִיפָּה.

חלופי גרסאות

ש והא. ת סטרא; מסטרא. א במה. ב מוסיף דאמון דאברהם הא אוליד באינתו אחרא (רזא דתחש) תחש (כד"א) (בראשית כ"ב) ואת תחש ואלין אינון באימא דישמעאל אחוהון דישמעאל כמה דאית דרגא בעשו הכי נמי אית דרגא בישמעאל אימא דישמעאל אולידת לתחש ומסטרא דקדמא גניז ליה קב"ה ולמאן גניז ליה לצדיקיא ומאן [איהו] אינון צדיק וצדק בגין למעבד בהווא נהורא קדמא איבין לעלמא ואינון איבין דומינן למיתי לעלמא דהא אברהם ושרה עבדו (ס"א ואברהם ושרה מהווא נהורא עבדו) איבין ונפשין דכתיב (שם י"ב) ואת הנפש אשר עשו בחרן וכמה דעבדו (נפש) נפשן בסטרא דקדושה הכי נמי עבדו נפש בסטרא אחרא דאלמלא הווא אתער דאחער אברהם (שנשא את הגר) בסטרא אחרא לא אשתכחו גירין בעלמא כלל. ג הא.

מסורת הזהר

ג) (שמות כה) יתרו לה צ"פ. ד (דניאל ו) לעיל אות רלד צ"ז. ה (שמות כה) לעיל אות שצב צ"ג. ו) (שמות כה) לעיל אות שצב צ"ג. ז) (ישעיה ו) לעיל אות רמ צ"י. ח) (שם) ב"א עה צ"א. ט) (שם) ב"א עה צ"א.

דאברהם קאתא דהא נהורא קדמא מנפץ (ג"א מצפץ) בשעתא דנפק נהורין לכל סטרוין כיון דאתבסס הווא נהורא קדמא גניז ליה קב"ה ולמאן גניז ליה לצדיקיא ומאן [איהו] אינון צדיק וצדק בגין למעבד בהווא נהורא קדמא איבין לעלמא ואינון איבין דומינן למיתי לעלמא דהא אברהם ושרה עבדו (ס"א ואברהם ושרה מהווא נהורא עבדו) איבין ונפשין דכתיב (שם י"ב) ואת הנפש אשר עשו בחרן וכמה דעבדו (נפש) נפשן בסטרא דקדושה הכי נמי עבדו נפש בסטרא אחרא דאלמלא הווא אתער דאחער אברהם (שנשא את הגר) בסטרא אחרא לא אשתכחו גירין בעלמא כלל. ג הא.

דרך אמת ש] בשלהוכי אש.

הסולם

וזאת התרומה

שרפים עומדים, כמש"א, שרפים עומדים ממעל לו. שהם בעולם הבריאה. שואל מהו ממעל לו. ומשיב, ממעל לקליפה ההיא. כלומר, ששום קליפה אינה שולטת בהם להיותם ממעל להם, ואין הדינים פוגמים למעלה ממקום מציאותם. ועד"ז ה"ס עצי שטים. ואם תאמר שמקרא זה נאמר בהקב"ה שממעל לו יהיה הפירוש ממעל הקב"ה, אינו כן, שהרי למדנו, ואראה את ה', את, הוא בדיוק, שפירושו שראה המלכות הנקראת את. כעין זה מה שכתוב במקרא הזה, ושוליו מלאים את ההיכל, את, הוא בדיוק, שבא לרבות קליפה ההיא. כלומר ששוליו ממלאים ומבטלים קליפה ההיא שכנגד המלכות הנקראת את. וכיון שאמר והזכיר הסוד של קליפה ההיא, כתב, שרפים עומדים ממעל לו, שפירושו ממעל לקליפה ההיא.

שמ

מאמר

שמלובשים זה בזה, ואלו שלמטה נעשו קליפה על אלו שלמעלה, לשמירה. ועזים, הרי העמדנו שאלו ז' עומדים, הם מוח למוח, דהיינו שכולם פנימים, וזה, עזים, הוא קליפה למוח. כלומר שהוא חצוניות.

ש(צב) ועורות אֵלִים מְאָדְמִים: אלו הם מלאכים בעלי מגן, שמגינים מפני הס"א, והם עינים להוטות להבות אש, כש"א, ועיניו כלפידים אש. ונקראים רקיעים, והם בחוץ בתוך הקליפה. ועורות תחשים אלו הם בפנים בצד הקדושה, ונאחזים בקדושה ואינם נאחזים. כמו שאמרנו, (לעיל אות רל"ו) מן המלה דאברהם (בחלופי גרסאות אות ב') עד לא אשתכחו גירין בעלמא כלל, אינו מן הזוהר. אלא איזה גליון היה והמעתיקים הכניסוהו בפנים.

ש(צג) ועצי שטים: הרי העמדנו שהם

(דפרי"י דף קמ"ז ע"ב)

שצד) ד' שָׁמֶן לְמָאֹר, דָּא ה' מְשַׁח רְבוּת עֲלָאָה, דְּאִתְּיָא מְלַעֲיָלָא. תְּרִין שָׁמֶן אֵינּוּן. וְאֵינּוּן יִתְרִי, חַד לְעִילָא, דְּאִקְרִי שָׁמֶן הַמָּאֹר. וְחַד לְתַתָּא דְּאִקְרִי שָׁמֶן לְמָאֹר. שָׁמֶן הַמָּאֹר אִיהוּ עֲלָאָה, דְּקִימָא בְּנֻדְאֵי, וְלֹא פְּסִיק לְעֲלָמִין, וְתִדִּיר מְלִיא רְבוּת קְדָשָׁא, וְכָל בְּרָפְאֵן, וְכָל נְהוּרִין, וְכָל בּוּצִינִין, כְּלָא אִתְּבָרְכְּאֵן וְאִתְּנַהֲרֵן מִתְּמִין. שָׁמֶן לְמָאֹר, לְזִמְנִין אִתְּמַלְּיא וְלְזִמְנִין לָא.

שצה) ט' תו, הָא תְּנִינָן, כְּתִיב וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת שְׁנֵי הַמְּאֹרֹת הַגְּדוֹלִים וְגו', וְאֵף עַל גַּב דְּהָא אוּקְמוּהָ חֲבַרְיָא, וְהָכִי אִיהוּ. אָבַל שְׁנֵי הַמְּאֹרֹת הַגְּדוֹלִים אֵלִין: שָׁמֶן הַמָּאֹר, וְשָׁמֶן לְמָאֹר. עֲלָמָא עֲלָאָה, וְעֲלָמָא תַּתָּאָה. חַד דְּכֹר, וְחַד נוּקְבָא. וְכָל זְמָנָא דְּדְּכֹרָא וְנוּקְבָא אִתְּיִין כְּחַדָּא, תְּרִינוּיְהוּ יִקְרִינֵן בְּלִישְׁנָא דְּדְּכֹרָא. וּבְגִין דְּעֲלָמָא עֲלָאָה " אִקְרִי גְּדוֹל, בְּגִינֵיהּ עֲלָמָא תַּתָּאָה דְּאִתְּחַבְּרַב בְּהַדִּיהּ בְּכָלְלָא, אִקְרִי גְּדוֹל.

שצו) פ' בִּיּוֹן דְּאִתְּפְּרֵשׁ דָּא מִן דָּא, אֲדַכְּרוּ בְּפֶרֶט, כָּל חַד יְחִיד בְּדָקָא חֲזִי לֵיהּ. דָּא אִקְרִי גְּדוֹל, וְדָא אִקְרִי קָטָן. וּבְגִי כְּ אֲמַרוּ קְדָמָא, דְּלִיהוּ בַר נֶשׁ וְנֹבָא לְאַרְנוֹתָא, וְלֹא רִישָׁא לְשׁוּעֲלָא. כְּ דְּכַד אִיהוּ קִימָא גּוּ אַרְנוֹתָא, יִ אִקְרִי כְּלָא בְּכָלְלָא דְּאַרְנוֹתָא. וְנֹבָא דְּאַרְנָא אַרְנָא אִיהוּ, כְּלָא פְּרוּדָא. וְאֵי נְכֹגוּ שׁוּעֲלִים, אֲפִילוּ אִיהוּ " רִישָׁא. רִישָׁא דְּשׁוּעֲלִי שׁוּעֲלִי אִיהוּ, כְּלָא פְּרוּדָא, וְשׁוּעֲלִי אִקְרִי.

חלופי גרסאות

ד' מוסיף עורות תחשים ועורות המאדים שמן. ה' ל"ג משח. ו' חד (ד"א). ז' קרינן. ח' מוסיף אקרי עלאה אקרי. ט' בפירושו. י' ל"ג וחד. כ' דעד דאיהו. ל' לא אקרי כלא אלא; לא אקרי אלא כלא. מ' ל"ג ואי. נ' גו.

מסורת הזוהר

(שמות כה). כ' (בראשית א) ב"א קד צ"א.

ט בפירושו. י' ל"ג וחד. כ' דעד דאיהו. ל' לא אקרי כלא אלא; לא אקרי אלא כלא. מ' ל"ג ואי. נ' גו.

דרך אמת תן האי תו הוא דבר אחר.

וזאת התרומה

הסולם

מאמר

בלשון זכר. ומשום שעולם העליון נקרא גדול, בשבילו, גם עולם התחתון המחובר ונכלל עמו, נקרא גדול. וע"כ כתוב, שני המארות הגדולים. (וביאור הדברים עיי' לעיל בראשית א' מאות קי"א והלאה).

שצו) פ' בִּיּוֹן דְּאִתְּפְּרֵשׁ דָּא וכו': כיון שנפרדו זה מזה, נזכרו כל אחד ואחד בפרט כראוי לו, זה נקרא גדול וזה נקרא קטן. ומשום זה אמרו הראשונים, שאדם יהיה זנב לאריות ולא ראש לשועלים, כי כשמהלכות עמדה בין האריות, שהן הספירות דאצילות, נקרא כולה בסוד האריות, כי זנב האריה הוא אריה בלי פירוד. ואם המלכות היא בתוך שועלים, שהן ספירות דבריאה, דהיינו אחד שנתמעטה וירדה לבריאה. אפילו היא הראש של השועל, כי היא נעשית כתר הבריאה, הראש של השועל הוא שועל בלי פירוד, ונקרא שועל.

ורוא

שצד) שָׁמֶן לְמָאֹר: זהו שמן גדולות העליון הבא למעלה, מאו"א. ב' שמן הם, והם שתי מדרגות, אחד הוא למעלה באו"א. שנקרא שמן המאור. ואחד למטה שנקרא שמן למאור, שמן המאור הוא עליון, שהשמן עומד בו בודאי, ואינו נפסק לעולם, ותמיד מלא שמן הקודש, וכל הברכות וכל האורות וכל הנרות כולם מתברכים ומאירים משם. שמן למאור, הוא מלכות. שלפעמים מתמלאה ולפעמים לא.

שצה) תו, הָא תְּנִינָן וכו': עוד יש לפרש, כי למדנו, כתוב, ויעש אלקים את שני המארות הגדולים וגו'. ואע"פ שכבר העמידוהו החברים וכן הוא. אבל שני המארות הגדולים האלו, הם שמן המאור, ושמן למאור, שהם עולם העליון, ז"א. ועולם התחתון, המלכות, שאחד זכר ואחד נקבה. וכל פעם שדכר ונוקבא באים יחד, נקראים שניהם

(דפויי דף קמ"ז ע"ב * דף קמ"ח ע"א)

שצו) וְרָזָא דָּא הָאֵי קָרָא, דְּהָא בְּקַדְמִיתָא פִּד יִתְבִּין פְּתָדָא, שְׁנֵי הַמְּאֹרֹת הַגְּדוּלִים אֲתַקְרוּן, אַע"ג דְּדָא וְנָבָא לְגַבֵּי ׀ דְּעֵלְאָה. פִּינּוּ דְּדָא אֲתַפְרֵשׁ מֵעֵלְאָה, בְּבִיכּוּל לְמַהוּי רִישָׁא לְשׁוּעָלִים, כְּדִין אַקְרִי קָטָן. וְעַל רָזָא דָּא שְׁמֵן הַמְּאֹר, דְּלָא פְּסִיק לְעֵלְמִין, וְקִימָא בְּסִלְיָקוּ עֵלְאָה לְמִשְׁלַט בִּימָמָא. שְׁמֵן לְמְאֹר פְּסִיק, וְאַקְרִי קָטָן, וְשִׁלְטָא בְּלִילְיָא.

שצח) וְחֲמֵשׁ בּוּסְמִין אֵינּוּן לְגוּ שְׁמֵן וְקַטְרֵת, וְאַע"ג ׀ דְּאִיהִי חַד אֵינּוּן תְּרִין וְכֵלְא חַד. ^ז אַבְנֵי שְׁהֵם וְגו'. כֹּל הֵנִי תְּלִיסֵר אֵינּוּן וְאֵינּוּן תַּקְוָנָא דְּמִשְׁכְּנָא. שצט) וְאַהֲדַרְנָא לְמַלְי קְדַמָּאֵי, ^א זְהָב הָא אֲתַמַּר דְּשִׁבְעָה זִינֵי זְהָב אֵינּוּן. וְאֵי תִימָא ^ב דְּזְהָב אִיהוּ דִּינָא, וְכֶסֶף ^ג אִיהוּ רַחֲמֵי, וְאַסְתַּלֵּק זְהָב לְעֵילָא מְנִיָּה. לְאוּ הֵכִי, דְּנִדְאֵי זְהָב סְלִיק ^ד יִתִּיר אִיהוּ עַל כֵּלָא, אַבְל זְהָב בְּאַרְחַ סְתָם אִיהוּ, וְדָא זְהָב עֵלְאָה, דְּאִיהוּ שְׁבִיעָא מְכָל אֵינּוּן זִינֵי זְהָב, וְדָא אִיהוּ זְהָב דְּנִהִיר וְנִצִּיץ לְעֵינֵין. וְדָא אִיהוּ דְּכַד נְפִיק לְעֵלְמָא, ^ה מֵאֵן ׀ דְּאֲדַבֵּק לִיָּה, טְמִיר לִיָּה בְּגִיָּה, וּמִתְמָן נְפִיקֵי וְאֲתַמְשְׁכֵן כֹּל זִינֵי זְהָב.

מסורת הוזהר
(7 שמות כה).

חלופי גרסאות
ס דלעילא. ע דאיהו. פ זהב דאיהו. צ ל"ג מן איהו עד לעילא; אסתלק ול"ג מן איהו עד לעילא. ק יתירא. ר מוסיף נפיק מאן. ש דאתרביק.

דרך אמת א] (ע"י בפרדס רמונים מהרמ"ק שער י פ"ג).

הסולם

מאמר

וזאת התרומה

והכל אחד. שמתחידים ונעשים אחד. אבני שוהם וגו', כל אלו י"ג הם. דהיינו י"ב אבני מלואים עם אבני שוהם הם י"ג. והם תקון המשכן. שהוא המלכות המתקנת בסוד י"ג, שמקבלת מי"ב צירופי הויה דז"א עם הכולל שבהם.

שצט) וְאַהֲדַרְנָא לְמַלְי קְדַמָּאֵי וכו': ונחזור לדברים הראשונים, זהב, הרי למדנו ששבעה מיני זהב הם. ואם תאמר, שזהב הוא דין דהיינו גבורה, וכסף הוא רחמים, שהוא חסד, ונתעלה הזהב למעלה ממנו. כלומר, שהדין נתמתק כל כך עד שהגבורה חשובה מחסד. אינו כן. וודאי שזהב חשוב יותר מכולם, אבל זהב בדרך סתם הוא, ולא שנתעלה יותר מחסד. מחמת מיתוקו, והוא זהב העליון, דהיינו בינה מצד הגבורה שבה, שהוא השביעי מכל מיני הזהב, וזה הוא זהב המאיר ומתנוצץ לעינים. וששה מיני זהב התחתונים הם בז"א. ומשום זה הוא, כשיוצא לעולם, מי שמשניו טומן אותו אצלו. ומשם יוצאים ונמשכים כל מיני הזהב.

אימת

שצו) וְרָזָא דָּא הָאֵי וכו': וזה סוד מקרא הזה של שמן המאור, כי מתחילה, שהיו יושבים, ז"א ומלכות יחד, נקראו שני המארת הגדולים, אע"פ שהמלכות, היא זנב אל העליון ז"א. כיון שהמלכות נפרדה מן העליון, כביכול להיות ראש לשועלים, אז נקראת קטן. ועל סוד הזה, ששמן המאור, הוא אינו פוסק לעולם ועומד במעלת העליון, לשלוט ביום, שהוא ז"א. ששמן המאור, הארתו נפסקת, ונקראת קטן, ושולטת בלילה. דהיינו המלכות.

שצח) וְחֲמֵשׁ בּוּסְמִין אֵינּוּן וכו': כתוב, בשמים לשמן המשחה ולקטרת הסמים. היינו חמשה מיני בשמים הם לתוך השמן, וחמשה לתוך הקטרת. ובע"פ שהוא אחד, שמשמע לכאורה מהכתוב, מין בשמים אחד, לשמן המשחה ולקטרת הסמים. עכ"ז הם שני מיני בשמים מיוחדים, חמש מינים לשמן, שהם, בשמים ראש, מר דרוך, קנמן בשם, קנה בשם, וקדה. וחמש מינים לקטרת, שהם, נטף, ושחלת וחלבנה, סמים, ולבנה זכה, (כמ"ש בפ' תשא) וסמים הראשון כולל כולם ואינו מן המנין.

(דפרי"ך דף קמ"ח ע"א)

קלא

תרומה

ת) אימתי אקרי זהב, מאן דאקרי זהב. פד איהו בנהירו, ואסתלק ביקר דחילו, ואיהו בחדוה עלאה, למחרי לתמאי. וכד איהו בדינא, א פד אשתני מההוא גוון, לגוון תכלא אוכם וסומק, פדין איהו בדינא תקיפא. אכל זהב, בחדוה איהו, ג ובסליקו דחילו דחדוה קיימא, ובאתערותא דחדוה.

תא) וקספ לתמא, רזא דרועא ימינא, דהא רישא עלאה זהב איהו, דכתיב ^מ אנת הוא רישא דדקהבא. ^ס חדוהי ודרעוהי די כספ לתמא. ^ה וכד אשתלים כסף, ופדין אתכליל בזהב, ורזא דא ^ס תפוחי זהב במשכיות כסף. אשתכח דכסף אתהדר לזהב, וכדין אשתלים אתריה. וע"ד ז' זיני זהב אינון.

תב) ונחשת נפקא מזהב, ואשתני לגרעונא, ^ס דרועא שמאלא. ותכלת ירכא שמאלא. ותולעת שני, ירכא ימינא, ואתכליל בשמאלא. ויש, דא נהר דנגיד ונפיק, דאיהו נטיל כל שית סטרין. כגוונא דא לתמא, והא אוקמוה ואתמר.

תג) הא הקא שבע דיובל, ואינון ז' דשמיטה. ואע"ג דאינון שית, אינון יתליסר, כ בשביעאה, דאיהו רישא עליהו, הא תליסר. רישא דקיימא על כל

מסורת הזהר

מ) (דניאל ב) וירא קטו צ"ב. נ) (שם) ת"ז סו צ"ז. ס) (משלי כה) ת"ב ער: ת"ז חס"ט קד.

חלופי גרסאות

ת בכתא. א קא. ב דינא. ג וסליקו. ד דההוא; דההוא; דההוא. ול"ג דחילו. ה ואימתי. ו כד. ז אלים איהו. ח לגריעא. ט דרועא. י תריסר. כ ושביעאה; ושבעה

מאמר

הסולם

זאת התרומה

תב) ונחשת נפקא מזהב וכו': ונחשת יוצאת מזהב, ונשתנה להיות גרוע ממנו להיותו זרוע שמאל דהיינו גבורה. ותכלת הוא ירך השמאל, דהיינו הוד. ותולעת שני, הוא ירך הימין, דהיינו נצח, ונכלל בשמאל. ויש, זה נהר הנמשך ויוצא, שהוא יסוד ונקרא שש, משום שלוקח וכולל בתוכו כל הששה קצוות. וכעין זה הוא למטה, במלכות, ורוח ג"כ על ספירות שלה. והרי העמדנהו וכבר למדנו. וזה משונה משפירש לעיל.

ת) אימתי אקרי זהב וכו': מתי נקרא זהב כל מי שנקרא זהב, הוא כשהאור באור המאיר ונתעלה ביקר הפחד, שהוא הדינים דקו שמאל שנמתקו ונעשו גורמים להמשכת החכמה, ונהפך הפחד להיות מנוחה ויקר, והוא בשמחה עליונה לשמח לתחתונים בהארתו. וכשהוא בדין, דהיינו בשליטת השמאל לבדו, היינו כשנשתנה מגוון זהב, לגוון תכלת או שחור או אדום, אז הוא בדין קשה. אבל זהב הוא בשמחה ונמצא בהתעלות הפחד לשמחה, כנ"ל, ובהתעוררות השמחה.

תג) הא הכא שבע וכו': הרי כאן שבע של יובל, שהיא בינה הכוללת ששה קצוות ד"א. שהם, זהב, כסף נחשת, תכלת, ארגמן, תולעת שני. והם ז' דשמיטה, שהיא מלכות, שיש בה ג"כ אלו ז' מינים שכנגד בינה וששה קצוות חג"ת נה"י. כנ"ל. ואע"פ שהם ששה, חוץ מבינה, הם י"ג עם השביעי שהוא בינה, דהיינו חג"ת נה"י ד"א וחז"ת נה"י דמלכות, הם י"ב והבינה עצמה, שהוא הראש עליהם, הרי י"ג. הראש העומד על כל הגוף למטה, במלכות, הראש העומד על כל אברי הגוף דו"א

תא) וכסף לתמא רזא וכו': וכסף הוא למטה מהב, שהוא סוד זרוע הימין דז"א, שהוא חסד, כי ראש העליון הוא זהב, שהוא בינה כנ"ל, שכתוב, אנת הוא רישא דדהבא, חדוהי ודרעוהי די כסף, הוא למטה, וכשנשלם הכסף אז נכלל בזהב. וז"ס, תפוחי זהב במשכיות כסף. נמצא כשהכסף חזר לזהב, דהיינו שהמשכיות כסף נעשו זהב, אז נשלם מקומו. וע"כ, כיון שהזהב היא בינה, הם ז' מיני זהב, כי הבינה כוללת ז' ספירות תחתונות. (דפרי"ך דף קמ"ח ע"א)

קלב

תרומה

גופא לתתא, רישא דקיימא על כל שייפי גופא, איהו זקב. מה בין האי להאי. זקב עלאה, י איהו ברזא סתימא, ושמא דיליה איהו זקב סגור. סגור וסתום מפלא, וע"כ אקרי סגור, דאיהו סגור מעינא דלא שלטא ביה. זקב תתאה איהו באתגליא יתיר. ׀ ושמא דיליה אקרי זקב ירקרק וכו'.

תד) ׀ לשעתא הוה, דכתיב ׀ ורוח אלהים לבשה את זכריה. וא"ת, הא ירמיהו, דכתיב ביה, ׀ בטרם אצרך בבטן ידעתיה. והא אתרנין. אלא פלהו לא זכו לנבואה ׀ ולכהונה עלאה פאהרן, דהא אהרן זכה ׀ בנבואה עלאה, על כל שאר כהני. זכה בכהונה על פלהו.

תה) משה זכה בנבואה, ושמש בכהונה עלאה. שמואל זכה בתרווייהו. מה משה הוה קרי, וקודשא ברין הוא אתיב ליה מיד. אוף שמואל כתיב ביה, ׀ הלא קציר חטים היום אקרא אל יי' ויתן קולות וגו'. אכל לא סליק לדרגא עלאה כמשה. מה אהרן הוה משמש בכהונה גבי קודשא ברין הוא, אוף שמואל

מסורת הזהר

ו) (דה"ב כד). פ) (ירמיה א) בשלח ס צ"ו. צ) (ש"א ל מוסיף בי איהו. נ ל"ג מן ושמא עד סוף האות. נ מוסיף ורוז דא אוקמה חבריא אתר ירקרק היתה גון אתרוג וכלא חד זהב דא איהו רישא בסתימו אציג דאיהו באתגליא לגבי זהב עלאה עד דישתמש בה ושריא לרישא דגבריאל כמה דאוקימנא ובג"כ כלא איהו ברזא עלאה ואתמשכא ההוא רזא כלא כגונא חד. ׀ בדפו"י כתוב כאן אמרו המגיהים כך מצאנו בכל העתקות אשר היו לפנינו ומהלשון נראה שחסר כאן וכעת מצאנו בספר הזהר של הרב ישראל בנימין ז"ל וז"ל והנה זימן השי"ת לידי מה שחסר כאן והנה הוא לפניך. וכדי שלא לסור ממני הדפין שמונח בסוף הספר ע"ש בסימן י' ומועתק מזה"ח דף ס"ח א'; ולשעתא. ע ל"ג ולכהונה. פ לנבואה.

חלופי גרסאות

מאמר

הסולם

משה אהרן ושמואל

את זכריה וגו'. למה אתם עוברים את מצות ה' וגו'. דהיינו לצורך שעה בלבד. ואם תאמר הרי ירמיהו, שכתוב בו, בטרם אצרך בבטן ידעתיה, הרי שחיה כהן ונביא. וכן אחרים, ולא דוקא אהרן. ומשיב אלא כולם לא זכו לנבואה וכהונה כאהרן, כי אהרן זכה בנבואה עליונה על כל שאר הכהנים, וזכה בכהונה עליונה, על כולם, כי היה כהן גדול.

תה) משה זכה בנבואה וכו': משה זכה לנבואה ושמש בכהונה עליונה. דהיינו ב' ימי מלואים. וכן שמואל זכה בשניהם. שנאמר בו, ויקח טלה חלב אחד ויעלה עולה. מה משה היה קורא והקב"ה ענהו מיד, אף שמואל כתוב בו, הלא קציר חטים היום אקרא אל ה' ויתן קולות וגו'. אבל לא עלה למדרגה עליונה כמו משה. מה אהרן היה משמש לפני הקב"ה, אף שמואל היה משמש לפני הקב"ה, אבל לא עלה בשמוש העליון, להיות כהן גדול. כמו אהרן. ומלה

דו"א, הוא זהב, מה בין זה לזה, בין הראש שעל ז"א להראש של המלכות, הוא כי זהב העליון שעל ז"א הוא בסוד סתום, והשם שלו הוא זהב סגור, כי הוא סגור וסתום מכל. וע"כ נקרא סגור, שהוא סגור מן העין שאינה שולטת בו. אבל זהב התחתון שבמלכות, הוא בגלוי יותר. ושמו נקרא זהב ירקרק. חסר הסיוס והוא בוז"ח.

מאמר משה אהרן ושמואל

תד) לשעתא הוה דכתיב וכו': כאן חסר תחילת המאמר, והוא בזהר חדש סוף תרומה דף כ"ו אות ע"ז, שאומר שם, שאהרן זכה לכהונה ונבואה מה שלא זכה כהן אחר. ומקשה הרי זכריה כהן ונביא היה, שנאמר עליו, אם יהרג במקדש ה' כהן ונביא. וזהו שתירץ כמ"ש כאן. לשעתא הוה, שהנבואה היתה לצורך שעה לא לדורות. שכתוב, ורוח אלקים לבשה (דפו"י דף קמ"ח ע"א)

י הוה משמש קמי קודשא בריהּ הווא, אַבְל לָא סְלִיק בְּשִׁמּוּשָׁא עֲלָאָה כְּאַהֲרֹן.
 תו) וּמְלָה הָכִי הוּא. תְּלָתָא אֵינּוּן דְּהוּוּ נְבִיאֵי מְהִימְנֵי, וְשִׁמְשׁוּ בְּכַהֲוֹנָה.
 חד מְשָׁה, וְחד אַהֲרֹן, וְחד שְׁמוּאֵל. וְאֵי תִימָא שְׁמוּאֵל לָא מְשִׁיךְ בְּכַהֲוֹנָה, אֲלֵא
 אַחְרָא הוּהוּ דְשִׁמְשׁ בְּכַהֲוֹנָה, וּמְנוּ * יְרֻמְזָהוּ. לָאוּ הָכִי, דְהָא כְּתִיב, * מִן הַכֹּהֲנִים
 אֲשֶׁר בְּעֻנְתוֹת. מִן הַכֹּהֲנִים הָוה, אֲבָל לָא שְׁמֵשׁ. וְשְׁמוּאֵל בְּיוֹמֵי דְעֵלֵי שְׁמֵשׁ.
 וּמְשָׁה זְמַנָּא חֲדָא, כָּל אֵינּוּן ד' יָמֵי מְלוּאִים.

תז) שְׁמוּאֵל זָכָה לְנַעַר, דְּכְתִיב * וְהִנְעַר נַעַר. * וְשְׁמוּאֵל מְשָׁרְתָא. וְכַגִּין
 דְּקִימָא בְּהָאֵי דְרָגָא, וְדָאֵי אִיהוּ כְּמִשְׁה וְאַהֲרֹן. מֵאֵן דְּנָטִיל לְהָאֵי נַעַר, וְזָכִי
 בִּיהַ, זָכִי בְּאֵינּוּן דְּרָגִין עֲלָאִין, דְּקִימֵן בְּהוּ מְשָׁה וְאַהֲרֹן.

תח) כְּרוּבִים אֵינּוּן זָהָב, כְּמָה דְּאַוּקְמוּהָ, כְּגִין דְּנִפְקֵי מִסְטָרָא דְזָהָב, וְלָא
 אַתְעָרַב בְּהוּ כְּסָף, וְלָא גְוֹן אַחְרָא, וְדָא אִיהוּ גְוֹן זָהָב יְרַקְרַק. בְּמִשְׁךְ מְתַעְרְבִין
 גְוֹנוֹן, זָהָב וְכֶסֶף לְמִינְהוּ בְּחֲדָא, לְמַהוּי רְזָא דְלַעֲיֵלָא בְּחֲדָא. תוּ נְחֻשֶׁת לְמַהוּי
 בְּהַדְיָהוּ, וְלְמִינֵל בִּינְיָהוּ כָּל סְטָרִין, לְאַשְׁתַּכְחָא שְׁלִימוּ בְּכֻלָּא בְּחֲדָא, דְּכְתִיב
 זָהָב וְכֶסֶף וְנְחֻשֶׁת.

תט) ד"א זָהָב וְכֶסֶף. זָהָב דְּאַתְהֲדַר לְכֶסֶף, וְכֶסֶף לְזָהָב, וְכֻלָּא י אַתְּכֻלִּיל

חלופי גרסאות

צ ל"ג הוה. ק שמש. ר כליל.

מסורת הזוהר

ק (ירמיה א) נח לב צ"א. ר (ש"א א). ש (שם ג) ח"ב קסד. רעח: ח"ג לא: רסט.

דרך אמת בן אע"פ ששמואל שקול כאהרן מ"מ לא עלה בשמוש הכהונה העליונה וכן לא עלה כל כך במדרגה העליונה כמשה אע"פ שהוא שקול כמשה ואהרן.

הסולם

מאמר

זהב וכסף ונחשת

זהב, (כנ"ל אות ת') שה"ס הפחד שנהפך ליקר ע"ש. ולא נתערב בהם כסף ולא גוון אחר. וזה הוא זהב ירקרק. דהיינו זהב שבראש המלכות שנקרא כן (כנ"ל אות ת"ג) במשכן מתערבים הגוונים זהב וכסף ללכת יחד, שכסף וזהב הם שם ימין והשמאל נכללים זה בזה, שיהיה סוד העליון באחד. עוד נתערב עמהם נחשת, שהוא ת"ת, שיהיה עמהם וללכת ביניהם בכל הצדדים דהיינו כל ג' קוין, ימין, שמאל, אמצע. שימצא השלמות בכלם כאחד, שכתוב, זהב וכסף ונחשת.

תט) ד"א זהב וכסף וכו': פירוש אחר על זהב וכסף. זהב חזר לכסף וכסף לזהב, שקו ימין שהוא כסף נכלל בקו שמאל שהוא זהב וכן זהב בכסף, והכל נכלל יחד ובמקום אחד. כג' גוונים חזרו, כשנצרך לשמחה ולא דין, הוא זהב, קו שמאל. וכשנצרך לרחמים, דהיינו חסד, הוא כסף, קו ימין. וכשנצרך תוקף הדין כדי להכניע השמאל שיתחבר בימין, (כנ"ל פרשת לך י"ג ד"ה ונתבאר) הוא נחשת, שהוא ת"ת קו אמצעי.

וע"ד

תו) ומ"ה הכי הוא וכו': והדבר כך הוא. שלושה הם, שהיו נביאים נאמנים ושמשו בכהונה: אחד משה, ואחד אהרן, ואחד שמואל. ואם תאמר שמואל לא המשיך בכהונה, אבל אחר היה שמש בכהונה, ומי הוא ירמיהו, שהיה כהן. אינו כן, שכתוב, מן הכהנים אשר בענותות, מן הכהנים היה, אבל לא שמש בכהונה. ושמואל בימי עלי שמש, שנאמר והנער שמואל משרת את ה' לפני עלי. ומשה שמש זמן אחד, דהיינו כל אלו ד' ימי מלואים. תז) שמואל זכה לנער וכו': שמואל זכה למדרגת נער, שה"ס המוחין דאפי זוטרי מסוד הכרובים (כמ"ש בז"ח פרשת תרומה בסופה) שכתוב, והנער נער. ושמואל משרת וגו' נער חגור וגו', ומשום שעומד במדרגה זו, ודאי הוא כמשה ואהרן, כי מי שלוקח מדרגת נער וזכה בו, זוכה באלו מדרגות העליונים שזכה בהם משה ואהרן. (ע"י בזהר חדש הני"ל).

מאמר זהב כסף ונחשת

תח) כרובים אינן זהב וכו': הכרובים הם זהב, כמו שהעמדנו, משום שיוצא מצד (דפרי"ך דף קמ"ח ע"א) דף קמ"ח ע"ב)

פְּתָדָא, וּבְדוּכְתָא פְּתָדָא. בְּתַלְת גְּוֹוִינְי אַתְהֶדְר, כַּד אַצְטְרִיף לְחֻדְוֹתָא * וְלֹא דִינָא, וְהָב. כַּד אַצְטְרִיף לְרַחְמִי, כְּסָף. כַּד אַצְטְרִיף תְּקַפָּא דִּינָא, נְחֻשְׁת.

ת(י) וְעִיד אֶסְתַּכַּל מִשָּׁה, בְּעוּבְדָא דְנַחֲש הַנְּחֻשְׁת, דְּכְתִיב (י) וַיַּעַשׂ מִשָּׁה נַחֲש נְחֻשְׁת, וְהוּה יָדַע אֶתְר דְּהֶתוּכָא דְזֻהָב בְּהֵוָה נְחֻשְׁת, בְּגִין דְנַחֲש פְּלִישְׁנָא דִילִיָּה הוּא, וְאַתְרִיָּה הָוָה יָדַע. דְּהָא קב"ה לֹא אָמַר לִיָּה אֲלֵא עָשָׂה לָךְ שְׂרָף, וְאִיְהוּ אֶתָּא וְעַבְד נַחֲש נְחֻשְׁת, דְּכְתִיב וַיַּעַשׂ מִשָּׁה נַחֲש נְחֻשְׁת. מְאִי טַעְמָא.

ת(יא) אֲלֵא * אֶתְר הָוָה יָדַע, וְעַקְרָא דְמַלְתָּא הָוָה, דְּהָא בְּקַדְמִיתָא פְּתִיב, * וַיִּשְׁלַח יי' בְּעַם אֶת הַנְּחָשִׁים הַשְּׂרָפִים, וּכְתִיב * נַחֲש שְׂרָף. עַקְרָא דְלֵהוֹן נַחֲש אִיְהוּ. וּבְגִין דְמִשָּׁה הָוָה יָדַע עַקְרָא וְשְׂרָשָׁא וַיִּסּוּדָא מֵהֵוָה אֶתְר, עַבְד נַחֲש וְאֶסְתַּמִּיף עֲלֵיָּה. מ"ט. בְּגִין דִּישְׂרָאֵל חָטְאוּ בְּלִישְׁנָהוֹן, דְּכְתִיב * וַיַּדְבֵּר הָעַם בְּאַלְהִים וּבַמִּשָּׁה, וְעִיד וַיִּשְׁלַח יי' בְּעַם אֶת הַנְּחָשִׁים הַשְּׂרָפִים.

ת(יב) וּמִשָּׁה לֹא אָזַל אֲלֵא בְּתַר עַקְרָא, וְעַבְד נַחֲש נְחֻשְׁת, * בְּהֵוָה גְּוֹוִנָא * דְּאַצְטְרִיף לִיָּה, דְּהָא אַתְרִיָּה נְחֻשְׁת אִיְהוּ. וְקב"ה לֹא * א"ל מָמָה יִתְעַבֵּיד, וּמִשָּׁה אֶסְתַּכַּל וְעַבְד לִיָּה מְנַחֲשְׁת, כְּמָה דְאַצְטְרִיף לְאַתְרִיָּה. מְנַלְן. דְּכְתִיב וַיַּעַשׂ מִשָּׁה נַחֲש נְחֻשְׁת וַיִּשְׁמִיְהוּ עַל הַנָּס. מְאִי עַל הַנָּס. עַל הֵוָה רְשִׁימוּ דְאִיְהוּ לְעִילָא.

ת(יג) וְהָא תְּגִינְן, בְּכָל אֶתְר הָאִי נַחֲש אָזַל בְּתַר רְזָא דְאַשְׁת חִיל, * וּבְעֵינָא * אֲשֶׁת זְנוּנִים לְאַתְמַקְנָא גְּרָמָה בְּגוּוִנָא * דִּילִיָּה, וְלֹא יִכְלִית. אֲשֶׁת חִיל, הֵוָה רְשִׁימוּ וְאֶת דִּילִיָּה, אִיְהוּ אֶת ה', וְהָכִי אַתְחַזִּי לָהּ. אֲשֶׁת זְנוּנִים הֵוָה רְשִׁימָא

מסורת זוהר (ת) (במדבר כא) ח"ב רעב: ז"ח ל ט"ב שמ"ב. א) (שם) ח"ב רעא: ח"ג מז. קפג: רה. ז"ח ג ט"ב שי"ח. (ב) (דברים ח) ח"ב קנו. קפד. רלו. ת"ז ת"ע קכה. ז"ח לא ט"ד שט"ז. ג) (במדבר ג) ח"ב רעא: ח"ג קנו. קפג.: חלופי גרסאות ש גו. ת ל"ג אתר. א כנוונא. ב דהא אצטריך. ג אמר. ד ובעת. ה אולת. ו דיליה.

הסולם

מאמר
ת(י) וְעִיד אֶסְתַּכַּל מִשָּׁה וְכו': וְעַל זֶה הִסְתַּכַּל מִשָּׁה בְּמַעֲשֵׂה נַחֲש הַנְּחֻשְׁת. שְׂכַתוּב, וַיַּעַשׂ מִשָּׁה נַחֲש נְחֻשְׁת, וְהִיָּה יוֹדַע הַמְּקוֹם שֶׁל הַתּוֹךְ הַזֶּה בְּהֵינּוּ הַכְּנַעַת קוּ שְׂמַאל לִימִין. ע"י דִּינִים שֶׁל נַחֲשֵׁת הֵוָה, שְׁהוּא קוּ אֲמַצְעִי (כנ"ל לך י"ג ד"ה ונתבאר) מִשׁוּם שֶׁהַנַּחֲש הוּא מְלַשׁוֹן נַחֲשֵׁת, וְהִיָּה יוֹדַע מְקוֹמוֹ. שְׁהִיָּה הַקב"ה לֹא אָמַר לוּ אֲלֵא עָשָׂה לָךְ שְׂרָף, וְהוּא כֹּא וְעָשָׂה נַחֲש נְחֻשְׁת, שְׂכַתוּב, וַיַּעַשׂ מִשָּׁה נַחֲש נְחֻשְׁת. מֵהוּ הַטַּעַם. ת(יא) אֲלֵא אֶתְר הוּה וְכו': וּמִשִּׁיב, אֲלֵא הַמְּקוֹם הִיָּה יוֹדַע, שְׁהוּא עֵיקַר הַדְּבַר. כִּי מִתְחִילָה כְּתוּב, וַיִּשְׁלַח ה' בְּעַם אֶת הַנְּחָשִׁים הַשְּׂרָפִים. וְכַתוּב, נַחֲש שְׂרָף, מִשׁוּם שֶׁהַשׁוֹרֵשׁ שֶׁלֵּהֶם הִיָּה נַחֲש הַקְּדָמוֹנִי. וּמִשׁוּם שֶׁמִּשָּׁה הִיָּה יוֹדַע הַעֵיקַר וְהַשׁוֹרֵשׁ וְהִיָּסוּד מִמְּקוֹם הֵוָה, (דפו"י דף קמ"ח ע"ב)

זהב וכסף ונחשת
עָשָׂה נַחֲש וּסְמַךְ עֲלָיו. מֵהוּ הַטַּעַם. מִשׁוּם שִׁישְׂרָאֵל חָטְאוּ בַלְשׁוֹנָם, כְּמוֹ הַנַּחֲש, שְׂכַתוּב וַיַּדְבֵּר הָעַם בְּאַלְקִים וּבַמִּשָּׁה, וְעִיד וַיִּשְׁלַח ה' בְּעַם אֶת הַנְּחָשִׁים הַשְּׂרָפִים. ת(יב) וּמִשָּׁה לֹא אָזַל וְכו': וּמִשָּׁה לֹא הֵלֵךְ אֲלֵא אַחַר הַשׁוֹרֵשׁ, שְׁהוּא הַנַּחֲש. וְעָשָׂה נַחֲש נְחֻשְׁת בְּאַפְּן זֶה שְׂצָרִיךְ לוּ, כִּי מְקוֹמוֹ הוּא נַחֲשֵׁת. וְהַקב"ה לֹא אָמַר לוּ מִמָּה שִׁיעֲשֶׂה, וּמִשָּׁה הִסְתַּכַּל וְעָשָׂה אוֹתוֹ מְנַחֲשֵׁת כְּמוֹ שְׂצָרִיךְ לְמְקוֹמוֹ. מֵאִין לָנוּ שְׂכַתוּב, וַיַּעַשׂ מִשָּׁה נַחֲש נְחֻשְׁת וַיִּשְׁמִיְהוּ עַל הַנָּס. מֵהוּ עַל הַנָּס. הֵינּוּ עַל רְשִׁימָה הֵוָה שְׁהוּא לְמַעְלָה. שְׁהִיָּם הַדִּינִים שֶׁל קוּ הַאֲמַצְעִי שְׁשֵׁם הַמְּקוֹם שֶׁלֵּהֶם כְּנ"ל (פ) לך י"ג ד"ה ונתבאר ע"ש).

קלה

תרומה

וְאֵת דִּילָה אִיהוּ וְכִהְיֹהוּ גִוּוֹנָא ׀ דְּאַצְטְרִיף, וְלֹא אֲתַמְּקֵן לְמַהוּי הָכִי, וְאֵת דִּילָה ק', אֵת דִּילָה ׀ אֲתַמְּקֵנָא בְּתַקּוּנָא דְאֵת ה', ׀ גִּוּוֹנָא דְקוּפָא אֶצֶל בְּנֵי נָשָׂא, דְאֶזְלָא בְּתֵר בְּנֵי נָשָׂא, וְלֹא אֲתַמְּקֵן לְמַעַבְד הָכִי. גִּוּוֹנָא דָא עֲבַד מִשֶּׁה הֵהוּא נַחֲשׁ, עַל הֵהוּא רְשִׁימוּ דְאֲתַחְזִי לִיה, וְתִדְרִי אֲתַמְּקֵן לְאַבְאָשָׂא, וְעַלִּיה חֵב אָדָם, וְאֲתַמְּרָךְ מִגְּנָתָא דְעַדְוֹן, דְהִנְהוּ אֲתֵר דִּינִירִיה גִּוּוֹנָא דְדִינִירָא דְלַעֲלֵא.

תיד) כְּתִיב ׀ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר וַיְהִי אֹר. אָמַר כִּרְבִי יוֹסִי, הֵהוּא אֹר אֲתַגְנִיז וְאִיהוּ אֲזַדְמֵן לְגַבִּי צְדִיקָא לְעֻלְמָא דְאֲתִי. כְּמָה דְאֹקְמוּיָה, דְכְּתִיב ׀ אֹר זְרוּעַ לְצַדִּיק. לְצַדִּיק וְדָאִי סְתָם. וְהֵהוּא אֹר לָא שְׂמֵשׁ בְּעֻלְמָא, בְּרִ יוֹמָא קְדָמָאָה. וְלִבְתֵּר אֲתַגְנִיז, וְלֹא שְׂמֵשׁ יְתִיר.

תטו) רְבִי יְהוּדָה אֹמֵר, אֲלִמְלֵי אֲתַגְנִיז מִכָּל * וְכֹל, לָא קָאִים עֻלְמָא אֶפִּילוּ רְגַעָא חָדָא, אֶלָּא אֲתַגְנִיז ׀ וְאֶזְדְרַע כְּהָאִי וְרַעָא ׀ דְעֵבִיד תּוּלְדִין וְזֶרְעִין וְאִיבִין, וּמְנִיָה אֲתַקְיִים עֻלְמָא. וְלִית לָךְ יוֹמָא, דְלֹא נְפִיק מְנִיָה בְּעֻלְמָא, וּמְקִיִּים כְּלָא נְדָבִיָה זֶן קוּדְשָׁא בְרִיף הוּא עֻלְמָא. וּבְכָל אֲתֵר ׀ דְלַעָאן בְּאוּרִיָתָא בְּלִילֵיא, חַד חוּטָא נְפִיק מִהֵהוּא אֹר גְּנִיז, וְאֲתַמְשִׁיף עַל אֵינּוֹן דְלַעָאן כְּה, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, ׀ יוֹמָם יְצוּהַ יְי' חֲסֵדוֹ וּבְלִילָה שִׁירָה עֲמִי. וְהָא אֹקְמֵנָא.

חלופי גרסאות

ז את ק' בההוא גוונא דה' ולא אתתקנא למהוי הכי את דילה. ח ל"ג דאצטרף. ט אתתקן. י בדפו"י כתבו אמרו המגיהים בהרכה העתקות נמצאות כתובות כאן השבעה היכלות ושבעה מדורות וכבר נדפסו בפרשת בראשית דף ל"ח כי שם ביתם. כ ר' שמעון. ל ואחרת: ואתרע. מ דעאביד. נ ועליה; וביה. ט מוסיף דלעאן תמן.

מסורת הזהר

ז (בראשית א) ב"א מ צ"ד. ה) (תהלים צו) יתרו סא צ"ר. ו) (תהלים מב) שמות קג צ"ג. ג) כרמיון קוף שהוא אפי"א בל"א שהוא רוצה להרמות בכל מעשה לבני אדם ואינו יכול להתרמות. אף כן הקליפה כנגד המוח שהוא הקרושה.

הסולם

יהי אור

מאמר

יוסי אור הזה נגנו, והוא מזומן לצדיקים לעולם הבא. כמו שהעמדנו, שכתוב, אור זרוע לצדיק. לצדיק ודאי, סתם, שיוורה. הן לצדיק שלמעלה והן לצדיק התחתון. ואור ההוא לא שמש בעולם חוץ מביום הראשון, ואח"כ נגנו ולא שמש יותר.

תטו) ר' יהודה אומר וכו': ר"א אם היה נגנו מכל וכל, לא היה עומד העולם אפילו רגע אחד, אלא נגנו ונזרע כזרע הזה שזורעים אותו ועושה תולדות זרעים ופירות, וממנו נתקיים העולם. ואין לך יום, שאינו יוצא ממנו בעולם, ומקיים הכל, כי בו מזין הקב"ה את העולם. ובכל מקום שעוסקים בתורה בלילה יוצא חוט אחד מאור ההוא הגנוז, ונמשך על אלו שעוסקים בתורה. ז"ש, יומם יצוה ה' חסדו ובלילה שירה עמי. וכבר העמדנו.

שהיא המלכות, ואשת זנונים, שהיא הקליפה, רוצה לתקן את עצמה כעין אשת חיל, ואינה יכולה, אשת חיל, הרשימה והאות שלה הוא אות ה' וכך ראוי לה. אשת זנונים, הרשימה והאות שלה היא צריכה להיות כעין זה דהיינו ה', אבל לא נתקנה להיות כך, ואות שלה הוא ק'. כי האות שלה נתקנה בתקון של אות ה', כמו הקוף אצל בני אדם, שהולך אחר בני אדם להדמות להם ואינו מתקן לעשות זה. כעין זה עשה משה נחש ההוא על רשימה ההיא שראוי לו. ותמיד נתקן להרע, ועליו חטא אדם ונגרש מגן עדן, שהיה שם מקום דירתו כעין מדור של מעלה.

מאמר יהי אור

תיד) כְּתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר וַיְהִי אֹר. א"ר כתוב, ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור. א"ר

תטז) יומא ם דאתקם משכנא ן לתתא, מה כתיב ן ולא יכול משה לבא אל אהל מועד פי שכן עליו הענן. מאי הענן. חד ם חוטא הנה מההוא סטרא ן דאור קדמאה, י דנפק בחדרה ם דכלא, עאלת למשכנא דלתתא. ומההוא ן יומא. לא אתגלי, אבל שמושא קא משמש בעלמא, ואיהו מחדש בכל יומא עובדא דבראשית.

תיז) א רבי יוסי הנה לצי באורייתא, והו עמיה רבי יצחק ור' חזקיה. אמר ר' יצחק, הא חמינן דעובדא דמשכנא, כגוונא ן דעובדא דשמים וארץ, והא אתפירו חכרייא ברזין דלהון זעירו, דלא זכיל בר נש למיכל בפומיה, ולמישט ידיה לגו פומיה ולמבלע.

תיח) א"ר יוסי, מלין אלין ינסלק לון דלגבי בוצינא קדישא, ן דאיהו מתקן תבשילין מתיקין, כמה דאתקין לון עתיקא קדישא, סתימא דכל סתימין, ואיהו אתקין תבשילין, דלית בהו אטר, למיתי אטר, למשדי בהו מלחא. ותו, דזכיל בר נש למיכל ולמשתי ולאשלקא כרסוי מכל עדונין דעלקא ולאשתארא, וביה יתקיים, ן ויתן לפניהם ויאכלו ויותירו כדבר יי. תיט) פתח ואמר, ן ויי, נתן חכמה לשלמה פאשר דבר לו ויהי שלום

מסורת זוהר

(ז) (שמות מ) נח סב צ"א ח"ב רלה. רסז: ח"ג ב: ג: קמח. (ז) (מ"ב ד). ט) (מ"א ה) ויצא לא צ"א.

חלופי גרסאות

ע דאתעביד. ן ל"ג לתתא. צ ל"ג חוטא; עמודא דעננא. ק דההוא. ר ונפק. ש בכלא; דכלה כד; דכלה עד. ת מוסיף יומא קדמאה. א מוסיף ותכלת ר"י. ב דעובדא דבראשית דשמים. ג סליק. ד לגו.

דרך אמת דן שהוא יכול ליישב דברי תורה וסודותיה בטעמים נכונים כענין הבישול שנתבשל ומוטעם בכל מיני מטעמים.

הסולם

מאמר

יהי אור

אלו נעלה אותם אל המאור הקדוש, שהוא מתקן תבשילים מתוקים, כמו שמתקן אותם עתיקא קדישא הסתום מכל הסתומים. והוא מתקן תבשילים שאין בהם מקום שיבא אחר להוסיף בהם מלח. ועוד, שאדם יכול לאכול ולשתות ולהשלים בטנו מכל מעדני עולם ולהותיר. כלומר, בעת ששומע אותם מבין אותם בבהירות די ספוקו, ועכ"ז הותיר מהם, ולא שאב כל מה שבהם, שהרי בכל עת שחזור עליהם מוציא בהם חדשות מה שלא הרגיש מקודם לכן. ובו מתקיים, ויתן לפניהם ויאכלו ויותירו כדבר ה'.

מאמר זה נתן חכמה לשלמה

תיט) פתח ואמר וד' וכו': פתח ואמר, והוי"ה נתן חכמה לשלמה כאשר דבר לו ויהי שלום בין חירם ובין שלמה ויכרתו ברית שניהם

תטז) יומא דאתקם משכנא וכו': כיום שהוקם המשכן למטה, מה כתוב, ולא יכול משה לבא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן. מהו הענן. וחשיב. חוט אחד היה יוצא מצד אור הראשון בשמחת כל ונכנס למשכן שלמטה ומיום ההוא והלאה לא נתגלה עוד, אבל שמוש הוא משמש בעולם, והוא מחדש בכל יום מעשה בראשית.

תיז) ר' יוסי הוה וכו': ר"י היה עוסק בתורה, והיה עמו ר' יצחק ור' חזקיה. אמר ר' חזקיה, הרי אנו רואים, שמעשה המשכן הוא כעין מעשה שמים וארץ. וכבר העירו החכרים מעט בסודות שלהם, עד שאדם אינו יכול לאכול אותו בפיו, ולהושיט ידו לתוך פיו ולבלוע. כלומר שגילו שיעור מועט כזה עד שאי אפשר לטעום בו שיתישב על הלב.

תיח) א"ר יוסי מלין וכו': אר"י, דברים (דפרי"ך קמ"ט ע"א)

בין חירם ובין שלמה ויכרתו ברית שניהם. האי קרא הא אתמר בכמה דוכתי. אכל וי', אסתפמותא דלעילא ונתתא פחדא. וי' איהו ובי דיניה. נתן חכמה, נתן: פמאן דיהיב נבזבזא ומתנה לרחימיה. כאשר דבר לו, שלימו דחכמתא, בעותרא, ובשלם, ובשלטנו, הה"ד כאשר דבר לו.

(תכ) ויהי שלום בין חירם ובין שלמה, מ"ט. בגין דהו' ידעי דא לדא, סתימו דמלין דהו' אמרי, ובני נשא אחרנין לא הו' ידעי לאסתפל לא ולמנדע בהו' פלל, ובגיניהו, אתהדר חירם ולאודא לשלמה בכל מלוי.

(תכא) שלמה מלכא, אסתפל ונהו חמי, דהא אפילו ביהוה דרא, דנהו שלים מכל דרין אחרנין. לא הנה רעותא דמלכא עלאה, דיתגלי חכמה כ"כ על ידיה, ודאתגלי אורייתא דנהו סתימא בקדמיתא, ופפתח לה פתחין. ואף על גב דפתח, סתימין אינון, פר לאינון חפימין דזכו, ומתנגמי בהו, ולא ידעי למפתח בהו פומא. ודרא דא דרבי שמעון שריא בגויה, רעותא דקב"ה בגיניה דרבי שמעון, דיתגליין מלין סתימין על ידי.

(תכב) אכל תוהנא על חפימי דרא, היך שבקין אפילו רגעא חדא, למיקם קמי דר"ש למלעי באורייתא, בעוד דרבי שמעון קאים בעלמא, אכל בדרא דא לא יתנשי חכמתא מעלמא, ווי לדרא בד יסתלק איהו, וחפימין יתמעטון, וחכמתא יתנשי מעלמא.

חלופי גרסאות

ה ל"ג ותתא. ו לאודעא. ז אתגלי; ולא אתגלי. ח פתח. ט ל"ג למיקם קמי דר"ש.

דרך אמת ה' כמו שנותן אוצר ומתנה לאוהבו.

הסולם

מאמר

וה' נתן חכמה לשלמה רצונו של מלך העליון, שיתגלה חכמה כל כך על ידו, ושיתגלה התורה שהיתה סתומה מתחילה. ובא ופתח לה פתחים. ואע"פ שפתח, הם סתומים, חוץ מאלו החכמים שזכו ומגמגמים בהם ואינם יודעים לפתוח בהם פה. ודור זה שר' שמעון שורה בתוכו, רצונו של הקב"ה בשביל ר' שמעון, שיתגלו דברים סתומים על ידו.

(תכב) אבל תוהנא על וכו': אבל תמה אני על חכמי הדור, איך עוזבים אפילו רגע אחד מלעמוד לפני ר' שמעון ללמוד תורה, בעוד שר' שמעון נמצא בעולם. אבל כדור הזה לא תשכח החכמה מן העולם, אוי לדור כשהוא יסתלק, והחכמים יתמעטו, והחכמה תשכח מן העולם.

אמר

שניהם. מקרא זה הנה למדנו בכמה מקומות. אבל והוי"ה, יורה, הסכמה שלמעלה, ז"א, ושלמטה, המלכות, יחד. כי והוי"ה יורה הוא ז"א, ובית דינו, מלכות. נתן חכמה, כמי שנותן מנחה ומתנה לאוהבו. כאשר דבר לו, היינו שלמות החכמה בעושר ובשלום ובמשלה, ז"ש, כאשר דבר לו.

(תכ) ויהי שלום בין חירם ובין שלמה: מהו הטעם. משום שהיו מבינים זה את זה בסתימת הדברים שהיו מדברים, ואנשים אחרים לא היו יודעים להסתכל בהם ולדעת בהם משוה. ובשבילם חזר חירם להודות ולהסכים לשלמה בכל דבריו.

(תכא) שלמה מלכא אסתכל וכו': שלמה המלך הסתכל והיה רואה שאפילו בדור ההוא, שהיה יותר שלם מכל דורות אחרים, לא היה

(דפו"י דף קמ"ט ע"א)

קלח

תרומה

תכג) אָמַר ר' יִצְחָק, וְדָאֵי הָכִי אִיהוּ, דְּהָא יוֹמָא חַד הוּינָא אָזִיל עִמֵּיהּ בְּאַרְחָא, וּפְתַח פּוּמֵיהּ בְּאוּרֵייתָא, וְחַמִּינָא עֲמוּדָא דְעֲנָנָא נְעִיץ מְעִילָא לְתַתָּא, וְחַד זִיְהָרָא זְהִיר גּוּ עֲמוּדָא. דְּחִילָנָא דְּחִילוּ סְגִי אֲמִינָא זָכָאָה אִיהוּ בַר נֶשׁ, דְּהָכִי אֲזַדְמֵן לִיהּ בְּהָאֵי עֲלָמָא.

תכד) מַה פְּתִיב בֵּיהּ בְּמִשָּׁה, וְנִרְאָה כָּל הָעָם אֶת עֲמוּד הָעֲנָן עוֹמֵד פְּתַח הָאֵהָל וְקָם כָּל הָעָם וְהִשְׁתַּחֲוּוּ אִישׁ פְּתַח אֵהָלוֹ. יְאוּת הוּא לְמִשָּׁה, דְּאִיהוּ נְבִיאָה מְהִימָנָא יְעֲלָאָה עַל כָּל נְבִיאֵי עֲלָמָא, וְדָרָא הָהוּא דְקָבִילוּ אוּרֵייתָא עַל טוּרָא דְסִינַי, וְחַמוּ כְּמָה נִסִּין וְכְמָה גְבוּרָאן בְּמִצְרַיִם וְעַל יָמָא. אָבַל הָכָא בְּדָרָא דָא, זְכוּתָא עֲלָאָה דְרַבֵּי שְׁמַעוֹן קָא עֲבִיד, לְאַתְחַזְוָא נִסִּין עַל יְדוּי.

תכה) וְתַכְלֵת, אָמַר רַבֵּי יִצְחָק, תַּכְלֵת מְהֵהוּא נוּנָא וְדִימָא דְגִינוּסָר, דְּאִיהוּ בְּעַדְבֵיהּ דְּזְבוּלוֹן. וְאַצְטְרִיף גּוּוּנָא דָא לְעוֹבְדָא דְמִשְׁכָּנָא לְאַתְחַזְוָא הָאֵי גּוּוֹן.

תכו) פְּתַח וְאָמַר, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וְיִהְיֶה מְבַדִּיל בֵּין מַיִם לְמַיִם. הָאֵי רְקִיעַ יְאִתְבְּרִי בְּשַׁנֵּי, דְּעוֹבְדָא דָא מְסַטְרָא דְשְׁמָאָלָא אִיהוּ. וּבְיוֹמָא תְּנִינָא דְאִיהוּ סֵטֶר שְׁמָאָלָא, אִתְבְּרִי בֵּיהּ גִּיהֵנְס, דְּאִיהוּ נְפִיק מִגּוּ הַתּוֹבָא דְנוּרָא דְשְׁמָאָלָא, וּבְיָמָא נְאֻצְטָבַע בְּהַ גּוּוֹן תַּכְלָא, דְּאִיהוּ כּוּרְסֵיָא דְדִינָא.

מסורת הזהר

(י) (שמות לג.) (כ) (שמות כה) ת"ו תנ"ו צ: ?) (בראשית א) ב"א נו צ"א.

חלופי גרסאות

י' ל"ג עלאה. כ בני ל בשני אחברי. ו וכהווא יומא. א אתצבע. ט ביה.

דרך אמת ון של ים כנרת שהיא כנחתו וגורלו כנודע.

הסולם

מאמר

תכג) אָמַר ר' יִצְחָק וכו': אר"י ודאי כן הוא, כי יום אחד הייתי הולך עמו בדרך, ופתח פיו בתורה, וראיתי עמוד ענן נצב מלמעלה למטה, וזוהר אחד היה מזהיר בתוך העמוד. יראתי יראה גדולה, אמרתי, אשרי הוא האיש, שכך נודמן לו בעולם הזה.

תכד) מַה כְּתִיב בֵּיהּ וכו': מַה כְּתוּב בּוּ בְּמִשָּׁה, וְרָאָה כָּל הָעָם אֶת עֲמוּד הָעֲנָן עוֹמֵד פְּתַח הָאֵהָל וְקָם כָּל הָעָם וְהִשְׁתַּחֲוּוּ אִישׁ פְּתַח אֵהָלוֹ. יִפֵּה הוּא לְמִשָּׁה שְׁהוּא נְבִיאָה נְאֻמָּן עֲלִיוֹן עַל כָּל נְבִיאֵי הָעוֹלָם. וְדוּרָא הָהוּא שְׁקַבְלוּ הַתּוֹרָה עַל הַר סִינַי וְרָאוּ כְּמָה נִסִּים וְכְמָה גְבוּרוֹת בְּמִצְרַיִם וְעַל הַיָּם, לְכֵן יִצְדַּק אֲצִלָּם לְדָאוּת אֶת עֲמוּד הָעֲנָן וכו'. אָבַל כֹּאֵן בְּדוּר הַזֶּה, זְכוּת

(דפרי" דף קמ"ט ע"א * דף קמ"ט ע"ב)

התכלת

עליון של ר' שמעון עשה זה, שיתראה נסים על ידו.

תכה) וְתַכְלֵת, אָמַר ר' יִצְחָק וכו': ותכלת, אמר ר' יצחק, תכלת הוא מאותו הדג שבים גינוסר, שהוא ים כנרת, שהוא כחלק זבולון, ונצרך גוון הזה למעשה המשכן להראות גוון הזה. כמ"ש לפנינו.

תכו) פְּתַח וְאָמַר, וַיֹּאמֶר וכו': פַּתַּח וְאָמַר, וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וְיִהְיֶה מְבַדִּיל בֵּין מַיִם לְמַיִם. רְקִיעַ הַזֶּה נִבְרָא בְּיוֹם הַשְּׁנַי, שְׁהוּא קֹדֶם שְׁמַאֲל. כִּי מַעֲשֵׂה זֶה שֶׁל הַרְקִיעַ, הוּא מִצַּד שְׁמַאֲל. וּבְיוֹם הַשְּׁנַי שְׁהוּא צַד שְׁמַאֲל נִבְרָא בּוּ הַגִּיחֵנְס, שְׁהוּא יוֹצֵא מִתּוֹךְ הַתּוֹךְ שֶׁל אֵשׁ הַשְּׁמַאֲל. וְכּוּ נִצְטָבַע בַּיָּם צִבְעַת הַתַּכְלֵת, שְׁהוּא כֹסֵא דִין. דְּהֵינּוּ הַמְלָכוֹת כְּשֵׁהִיא בְּבַחֲיַת דִּין.

ונטיל

קלט

תרומה

תכז) וְנָטִיל הָאֵי יוֹמָא מִים דְּהוּוּ מְסֻטְרָא דִּימִינָא, וְאֵינּוֹן מִים דְּהוּוּ מְסֻטְרָא דִּימִינָא, לָא אֲתַגְלוּ אֶלָּא בְּיוֹם שְׁנִי. בְּיוֹמָא דִּילְיָה, לָא אֲתַגְלִי מִים, אֶלָּא אֲתַחְלֶף, בְּגִין דְּאֲתַפְלִיל דָּא בְּדָא, וְאֲתַבְּסֵם דָּא בְּדָא. אִוּר דְּיוֹמָא קְדַמָּא, נְהִירוּ קְדַמָּא מְכַל שִׁיתָא נְהוּרִין אִיהוּ. וְהָאֵי אִוּר בְּסֻטְרָא דְאַשָּׁא הָוָה, דְּכַתִּיב (ו) וְהָיָה אִוּר יִשְׂרָאֵל לְאֵשׁ. וְהָהוּא אִוּר דְּיִשְׂרָאֵל מְסֻטְרָא דִּימִינָא הָוָה, אֲתַפְלִיל בְּאַשָּׁא.

תכח) יוֹמָא קְדַמָּא מְאֵינּוֹן שִׁיתָא יוֹמִין, מִים אִיהוּ, וְלָא שְׁמֵשׁ עוֹבְדָא דְמִים, אֶלָּא עוֹבְדָא דְאִוּר, דְּאִיהוּ מְסֻטְרָא דְאַשָּׁא, דְּאִיהוּ יוֹם שְׁנִי. לְאַחְזָא דְקַב"ה לָא בְּרָא עֲלֵמָא, אֶלָּא עַל שְׁלוֹם, וּבְאֲרַח שְׁלוֹם הָוָה כְּלָא. יוֹמָא קְדַמָּא כָּל מָה דְעֵבַד, מְסֻטְרָא דְחַבְרִיָּה עֵבַד. יוֹמָא תְּנַיִנָא בְּסֻטְרָא דְיוֹמָא קְדַמָּא עֵבַד הָהוּא אֹמְנָא, וְשְׁמֵשׁ בְּהָ, דְכָל חַד שְׁמֵשׁ בְּעוֹבְדָא דְחַבְרִיָּה, לְאַחְזָא, דְהָא אֲתַפְלִילוּ דָּא

חלופי גרסאות
ע ימא.

מסורת הזהר
(ח) (ישעיה יוד).

הסולם

התכלת

מאמר

ארגמן, שצבעו מעורב מלבן ואדום. שהם ימין ושמאל. וע"כ כתוב, כי טוב כי טוב שתי פעמים ביום השלישי, שהוא כנגד ב' הקוים הכלולים בו.

פירוש. כי שלשת ימי בראשית אלו הם בחינות שלשת הקוים, כמבואר. ושלשת הקוים נמשכים מג' נקודות, חולם שורק חירק, שענינם נתבאר לעיל (בראשית א' דף ט"ו ד"ה ההיא עשה) וסוד החולם, שה"ס יום הראשון של מעשה בראשית, נתבאר שם שנעשה על ידי עלית המלכות לבינה, שהורידה בינה ותו"מ שלה למדרגה שמתחתיה, ולא נשאר בה אלא האור של כתר וחכמה בלבד ע"ש. ועלית מסך המלכות לבינה, הוליד בה אש, שה"ס הדינים, נמצא שאור המשמש בנקודת החולם שהוא יום א', הוא משמש מצד האש, שהוא שייך לקו שמאל, כלומר לבחינת דינים ולא לקו ימין שהוא חסד. וז"ש, וההוא אור דישראל מְסֻטְרָא דִּימִינָא הוּדָה, שהאור עצמו הוא בחינת ימין, ואתכילי באשא, דהיינו במלכות שעלתה שם שה"ס דינים ואש. ונמצא שיום א' שמש במעשה דיום ב', שהוא האש. ויום ב' שמש במעשה יום א' שהוא המים שהם החסדים. והוא מטעם שהכתוב מדבר, אחר שג' הימים נכללו זה בזה וע"כ שמש כל אחד במעשה חברו.

תכלת

תכז) וְנָטִיל הָאֵי יוֹמָא וכו': ולקח יום הזה שהוא שמאל, מים שהם מצד ימין, כי מים הם חסדים. ואלו המים שהם מצד ימין לא נגלו אלא ביום שני, שהוא שמאל. ביום שלו, של הימין, שהוא יום א', לא נגלה מים, אלא שנחלף, שנגלה בו אור מצד אש השייך לשמאל כמ"ש לפנינו, והוא משום שנכלל זה בזה ונתבשם זה בזה. ומפורש, האור של יום הראשון אור הראשון מכל שש האורות של ששת ימי בראשית היה. ואור הזה, בצד האש היה, שכתוב, והיה אור ישראל לאש. ואור ההוא מצד עצמו הוא ימין, ונכלל באש שהוא שמאל.

תכח) ויומא קדמא מְאֵינּוֹן וכו': ויום הראשון מאלו ששת הימים, הוא מים, שהם חסדים. ולא שמש מעשה המים אלא מעשה האור, שהוא מצד אש, שהוא יום שני. והוא להראות שהקב"ה לא ברא העולם אלא על שלום, כלומר, בהתכלות קו ימין וקו שמאל זה בזה ע"י קו האמצעי, העושה שלום ביניהם, ובדרך שלום היה הכל. וע"כ יום הראשון, כל מה שעשה מצד חברו יום שני עשה. יום השני בצד יום הראשון עשה אומן ההוא ושמש בה. כי כל אחד שמש במעשה חברו, להראות שנכללו זה בזה. יום השלישי, שהוא קו האמצעי היה מצד שניהם, שכולל ב' הקוים, ובו הוא (דפרי" דף קמ"ט ע"ב)

בְּדָא. יוֹמָא תְּלִיתָאָה, הָוּה בְּסִטְרָא דְתַרְווייהוּ, וּבִיָּה הָוּה אַרְגָּמָן, וְעַל דָּא פְּכָתִיב,
 "כִּי טוֹב כִּי טוֹב תְּרִי זְמַנִּי בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה.

תכט) תְּכַלְתָּ, דָּא יוֹמָא תְּנַיִנָא, אַצְטָבַע יִבְבִּי גְוֹנִין סוּמְק וְאוּכְס.
 וּתְכַלְתָּ, סוּמְק אִיהוּ דִּילִיָּה, מִיוֹמָא תְּנַיִנָא מִמֶּשׁ, כְּעִין גְּוֹן אָשָׁא, וְדָא אִיהוּ
 אֱלֹהִים, וְרִית גְּוֹן ׀ דְּדִהָבָא, דְּכֻלָּא גְוֹנָא תְּדָא. תְּכַלְתָּא נְפִיק מְגוּ הֵהוּא גְוֹן
 סוּמְק, וְכַד נְחִית לְתַמָּא, אַתְרַחַק גְּוֹן סוּמְק, ׀ וְעָאֵל גּוּ הֵהוּא אַתְר דְּאִיהוּ יִמָּא,
 ׀ וְאַצְטָבַע גְּוֹן תְּכַלָּא. הֵהוּא סוּמְקָא עֵייל גּוּ יִמָּא, וְאַתְחַלְשׁ גְּוֹן דִּילִיָּה, וְאַתְהַדָּר
 תְּכַלָּא, וְדָא אִיהוּ אֱלֹהִים, אָבַל לָאו אִיהוּ תְּקִיפָא כְּקַדְמָאָה.

תל) אוּכְס, גְּוֹן דָּא נְפִיק ׀ מֵהַתּוּכָא דְסוּמְקָא, כְּד אַתְהַתְּךָ וְאַתְחַלְשׁ
 לְתַמָּא בְּהַתּוּכָא דְזוּהָמָא, וְנְחִית לְתַמָּא, וְנְפִיק מֵהַהוּא זוּהָמָא גְּוֹן סוּמְק, מְזוּהָמָא

חלופי גרסאות

9 מוסיף כתיב ביה. צ ביומא. ק אתצבע. ר בשאר. ש דהבא. ת ליג ועאל. א ואתצבע.

דרך אמת זן ע"י כפי ספרא וצניעותא של האר"י זלה"ה. חן האודם הוא סוד בחינת קו הדין והמתורת מהדין
 הנשפך ניתן למטה חוץ לאצילות דהיינו בקליפה חיצונית נקרא התוכא דסומקא והוא התוכא שנעשה זוהם
 למטה מתורת הדין ולפי שהדין בקליפה הוא מתורת זוהם והוב לכן נתקלקל גונו מאודם לשחור כארז"ל שחור
 אדום הוא אלא שלקה עיין בפרדס בשער הגוונים.

מאמר

הסולם

התכלת

הדינים דנקודת השורק, שהם דינים קשים.
 אבל למטה במלכות, כשמתחברים מ"י אלה
 בקו השמאל, אין הדין קשה כל כך, כמו
 באלקים דקו שמאל דז"א. והוא מטעם, כי
 בחינת המלכות מאירה רק ממטה למעלה, ואז
 אין הדין קשה, משא"כ קו שמאל דז"א מטרם
 שנכלל בימין היה מאיר מלמעלה למטה וע"כ
 היה הדין קשה.

תל) אוּכְס גְּוֹן דָּא וְכוּ': שחור, גוון
 זה יוצא מהיתוך האדום, כשהוא מתהתך ונחלש
 למטה בהתוך הזוהמא, דהיינו זוהמת הנחש,
 ויורד למטה, ויוצא תחילה מזוהמא ההיא צבע
 אדום מזוהמא קשה, דהיינו הדין ממלכות
 הממותקת בבינה, שנכפלו דיניה מכח
 התחברותה בזוהמא הקשה דחויא, שהוא הדינים
 שממלכות דמדת הדין הבלתי ממותקת. ומתוך
 הזוהמא הקשה חזר לצבע שחור. שהוא מדה"ד
 הבלתי ממותק. ונמצא שהכל נמשך מאדום
 הראשון שבקו שמאל. כי לקה שנכפלו דינין
 בזוהמת הנחש, שמשם יוצא צבע השחור. וכל
 זה נברא ביום השני. וזה, הזוהמא, נקרא אלהים
 אחרים.

תכט) תְּכַלְתָּ, דָּא יוֹמָא וְכוּ': תכלת,
 שהוא מלכות מצד הדין, הוא בחינת יום השני
 והוא צבוע מב' צבעים, אדום ושחור. ותכלת,
 האדום שלה, לקחה מיום השני ממש, שהאדום
 הוא כצבע האש, וזה הוא אלקים שה"ס בינה.
 וה"ס גבורה דז"א. דהיינו בגדלות דנקודת
 השורק, כנ"ל (בהסה"ז דף כ"ב ד"ה קיימא)
 שאתון אלה שנפלו חזרות ומתחברות עם
 אתון מי, ונצטרף השם אלקים ע"ש. ואז יורש
 צבע הזהב שהכל צבע אחד, כי צבע הזהב
 דומה לאש, אלא האש הוא בקטנות והזהב
 בגדלות. ותכלת יוצא מגוון הזה האדום,
 וכשיורד למטה, מתרחק צבע האדום, ונכנס
 למקום שהוא ים, דהיינו המלכות.
 ומצטבע שם צבע תכלת, דהיינו שנתערב בצבע
 השחור ונעשה תכלת. האדום הוא נכנס תוך
 הים ונחלש הצבע שלו וחזר לצבע תכלת, וזה
 הוא אלקים, שהוא במלכות. אבל הדין שלו
 אינו חזק כהראשון, דהיינו השם אלקים
 שבשמאל דז"א.

פירוש. כי הגדלות דשמאל ה"ס
 התחברות מ"י אלה לשם אלקים, שזה
 נעשה תחילה בקו שמאל דז"א, ואז שולטים
 (דפר"י דף קמ"ט ע"ב)

תרומה

קמא

תקיפא, ומגו זוהמא תקיפא, אתהדר לאוקם. וכלא מההוא סומקא ב קנדמא
אתהתך. וכל דא אתברי בשני, והאי אקרי אליהם אתרים.
(תלא) האי אוכם איהו חשוף יתיר, דלא אתחזי גוון דיליה מגו חשוכא.
בוצינא קדישא הכי אמר, דהאי גוון אוכם חשוף, באן אתר אצטבע. אלא
כד ההוא סומקא אתהתך בגו תכלא, ואתערבו גוונין, אתהתך התוכא דזוהמא
לגו תהומי, ואתעביד מתמן רפש וטיט. כד"א ויגרשו מימיו רפש וטיט. ומגו
ההוא טינא דתהומי, נפק ההוא חשוף דאיהו אוכם, ולא אוכם אלא חשוף
יתיר, הה"ד וחסף על פני תהום. אמאי אקרי חשוף, בגין דגוון דיליה חשוף,
ואחשף אנפי ברין. ודא איהו סומק ואוכם, ויבגין דא לא כתיב בשני
כי טוב.

תלב) ואי תימא, וקא כתיב ונהגה טוב מאד דא מלאך המות, וקא
אמר דלא ואתמר בגיניה פי טוב. אלא דא דרזין קא, דהא ודאי מלאך המות
איהו טוב מאד. מ"ט. בגין דהא כל בגי עלמא ידעי דימותון ויתהדרון לעפרא,
וסגיין אינון דמהדרי בתיובתא למאריהון, בגין דחילו דא, ודחלי למחטי
קמיה. סגיין דחלי מן מלאך, מגו דתליא רצועה לקמיה. כמה טבא היא
רצועה לגבי בני, דעבדת לון טבין וקשיטין, וימתקנין בארתייהו כדקא יאות.
וע"ד ונהגה טוב מאד. מאד ודאי.

מסורת הוזהר

חלופי גרסאות

(1) (שם נו) נח קכ צ"ב. (2) (בראשית א) כ"ב כח צ"ג. (3) (שם) ב"א נ צ"א הקשה"ז קפט צ"ב.
ב עלאה. ג אתצבע. ד בגין ולא. ה מוסיף טוב עד כאן.
ו אמר. ז דמהדרין. דההדרין. ח ל"ג ומתקנין: ואסיקין:
ואתקנין.

מאמר

הסולם

התכלת

כתוב ביום השני, כי טוב. זהו משונה ממה
שפירש בב"ב דף קנ"ב ד"ה ביאור.

מאמר והנה טוב מאד

תלב) ואי תימא ודא וכו': ואם תאמר,
והרי כתוב, והנה טוב מאד, שזהו מלאך המות,
וכאן אתה אומר שלא נאמר בשבילו כי טוב.
ומשיב, אלא סוד הסודות כאן. כי ודאי מלאך
המות הוא טוב מאד. מה הטעם. הוא, משום
שכל בני העולם יודעים שימותו וישוכו לעפר,
ע"כ רבים הם החוזרים בתשובה לאדונם
בשביל יראה הזו, ויראים לחטא מפניו. רבים
היראים מפני המלך משום שרצועה תלויה
לפניהם. כמה טובה הרצועה לבני אדם, שעושה
אותם טובים ואמיתים ומתקנים דרכיהם כראוי,
וע"כ, והנה טוב מאד. מאד ודאי.

תלא) האי אוכם איהו וכו': שחור הזה
הוא חושך ביותר, שלא נראה הצבע שלו
מתוך החושך. המאור הקדוש, שהוא ר' שמעון.
אמר כך. צבע שחור וחושך הזה באיזה מקום
נצטבע. ואומר, אלא כשאדום הזה נתהתך
בתוך התכלת, ונתערבו הצבעים של אדום
ותכלת, נתהתך התוך של זוהמא, שהוא ממת
הדין כנ"ל. לתוך התהומות, שה"ס המלכות
דמלכות, ונעשו משם רפש וטיט. כמש"א
ויגרשו מימיו רפש וטיט. ומתוך טיט הזה
של התהום, יצא חושך הזה שהוא שחור, ולא
שהוא שחור אלא שהוא חושך ביותר. ז"ש,
וחשך על פני תהום. למה נקרא חושך משום
שהצבע שלו הוא חושך, והחשך פני הבריות,
שה"ס זוהמת הנחש שגרם מות לבריות. וזה
הוא התכלת שהוא אדום ושחור. ומשום זה לא

(דפו"י דף קמ"ט ע"ב)

תלג) רָזָא דְרָזִין, דְּאוּלִּיפְנָא מִגּוּ בּוֹצִינָא קְדִישָׁא וְהִנֵּה טוֹב, דָּא מְלֶאךָן חִיִּים. מָאד, דָּא מְלֶאךָן הַמּוֹת, דְּאִיהוּ יְתִיר. אַמַּאי מְלֶאךָן הַמּוֹת אִיהוּ טוֹב מָאד. אֲלֵא פִד בְּרָא קב"ה עֲלֵמָא, כִּלְא הָוָה מִתְתַּקֵּן עַד לָא יִיתִי אָדָם, דְּאִיהוּ מְלֶאכָא דְהָאִי עֲלֵמָא. בִּינָן דְּאִתְבְּרִי אָדָם, עֲבַד לִיה מִתְתַּקֵּן בְּאַרְח קְשׁוּט, 'הה"ד' אֲשֶׁר עֲשָׂה הָאֱלֹהִים אֶת הָאָדָם יֶשֶׁר וְהִמָּה בִקְשׁוּ חֲשָׁבוֹנוֹת רַבִּים, עֲבַד לִיה יֶשֶׁר, וּלְבַתֵּר סְרַח, כִּי אֲטָרִיד מִגְּנֵמָא דְעֵדָן.

תלד) גֵּן עֵדָן אִיהוּ בְּאַרְעָא, נְטִיעַ בְּאִינוֹן נְטִיעָן דְנֻטַע לִיה קב"ה, כְּדִ"א וְיִטַע יְיָ אֱלֹהִים גֵּן בְּעֵדָן מִקְדָם, אִיהוּ נֻטַע לִיה בְּשִׁמָּא שְׁלִים, כְּגוֹנוֹנָא עֲלָאָה לְעֵילָא. וְכָל דִּיוֹקְנֵין עֲלָאִין כְּלָהוּ, מְרַקְמֵן וּמִתְצִיירֵן כְּהָאִי גֵּן עֵדָן דְלִתְתָא, וְתַמָּן אִינוֹן כְּרוּבִים. לָאו אִינוֹן גְּלִיפִין בְּגְלִיפּוֹי דְכְּנִי נְשָׂא מִדְּהָבָא אוּ מִמְלָה אֲחֵרָא, אֲלֵא כְּלָהוּ נְהוּרִין דְלְעֵילָא, גְּלִיפִין וּמִתְצִיירִין בְּצִיּוּרָא מְרַקְמָא, עוֹבְדֵי יְדֵי אוּמְנָא דְשִׁמָּא שְׁלִים דְקב"ה, וְכָלָהוּ מִחֻקְקֵן תַּמָּן. וְכָל דִּיוֹקְנֵין וְצִיּוּרֵין דְהָאִי עֲלֵמָא, כְּלָהוּ מִתְצִיירֵן תַּמָּן, וּגְלִיפֵין וּמִתְתַּחֲקֵן תַּמָּן, כְּלָהוּ כְּגוֹנוֹנָא דְהָאִי עֲלֵמָא.

תלה) וְאַתֵּר דָּא אִיהוּ מְדוּרָא לְרוּחֵין קְדִישִׁין, בִּין אִינוֹן דְאַתּוּ לְהָאִי עֲלֵמָא, בִּין אִינוֹן דְלָא אָתוּ לְהָאִי עֲלֵמָא, וְאִינוֹן דְזַמִּינֵין לְמִיתִי לְהָאִי עֲלֵמָא. כְּלָהוּ רוּחֵין מִתְלַבְּשֵׁן בְּלְבוּשֵׁין וְגוּפִין וּפְרָצוּפִין כְּגוֹנוֹנָא דְהָאִי עֲלֵמָא, וּמִסְתַּפְּלֵן תַּמָּן בְּזִיו יְקָרָא דְמֵאֲרִיהוֹן, עַד דְאַתִּינֵין לְהָאִי עֲלֵמָא.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(9) (קהלת ז) ויחי עו צא. צ) (בראשית ב) כ"א רח צ"ג ז"ח יג ט"ג שמה"ז ט"ג שני"א עט ט"ד שכ"ח. ט ל"ג מן מלאך עד אלא. י כד"א. כ ואתריר. ל ומתתקן. ח וכלהו.

מאמר

הסולם

והנה טוב מאד

תלג) רָזָא דְרָזִין דְּאוּלִּיפְנָא וכו': טוד הסודות שלמדתי מן המאור הקדוש. והנה טוב, זהו מלאך החיים. מאד, זהו מלאך המות, שהוא יותר חשוב. למה מלאך המות טוב מאד. ומשיב, אלא כשברא הקב"ה את העולם הכל היה מתוקן עד שלא בא אדם, שהוא המלך של עולם הזה. כיון שנברא האדם עשה אותן מתוקן בדרך האמת. ז"ש, אשר עשה האלהים את האדם ישר והמה בקשו חשבונות רבים. עשה, אותו ישר, ואח"כ חטא, ונגרש מגן עדן. תלד) גֵּן עֵדָן אִיהוּ וכו': הגן העדן נטוע בארץ, באלו הנטיעות שנטע הקב"ה. כמש"א, ויטע הויה אלקים גן בעדן מקדם. הוא נטע אותו בשם השלם, דהיינו הויה אלקים כעין ג"ע העליון למעלה. וכל צורות עליונות כולן, מרוקמות ומצוירות בגן עדן הזה שלמטה. ושם

תלה) ואתר דא איהו וכו': ומקום הזה הוא מדור לרוחות הקדושים, בין אלו שכבר באו לעולם הזה ובין אלו שעוד לא באו לעולם הזה, ואלו העתידיים לבא לעולם הזה. כולם הם רוחות המתלבשים בלבושים וגופים ופרצופין כעין עולם הזה, ומסתכלים שם בזיו יקר של רבונם, עד שבאים לעולם הזה.

בשעתא

(דפו"י דף ק"ג ע"א)

תלו) בַּשְׁעָתָא דְנַפְקֵי מִתַּמָּן, לְמִיתֵי לְהַאי עֲלָמָא, מִתְפַּשְׁטִין אֵינּוֹן רוּחִין, מִהֵוּא גּוּפָא וּלְבוּשָׁא יִדְתַּמָּן, וּמִתְלַבְּשִׁין בְּגוּפָא וּבְלְבוּשָׁא דְהַאי עֲלָמָא, וְעַבְדִּין דִּיּוּרִיהוֹן בְּהַאי עֲלָמָא, בְּלְבוּשָׁא וּגּוּפָא דָּא, דְּאִיהוּ מִטְפָּה סְרוּחָה.

תלו) "וְכַד מְטִי זְמַנִּיהָ לְמִיָּהּ וּלְנַפְקָא מִהַאי עֲלָמָא, לָא נְפִיק עַד דְּהַאי מְלַאךְ הַמְּוֹת אֲפֻשִׁיט לִיהָ לְבוּשָׁא דְגּוּפָא דָּא. כִּיּוֹן דְּאֲתַפְּשִׁיט הַאי גּוּפָא מִהֵוּא רוּחָא, ע"י דְּהֵוּא מְלַאךְ הַמְּוֹת, אֲזֵלָא וּמִתְלַבְּשָׁא בְּהֵוּא גּוּפָא אַחְרָא דְבְּגַנְתָּא דְעֵדוֹן, דְּאֲתַפְּשִׁיט כִּד אֲתֵי לְהַאי עֲלָמָא. וְלִית חֲדוּ לְרוּחָא, כִּד בְּהֵוּא גּוּפָא דְתַמָּן, וְחֲדֵי עַל דְּאֲתַפְּשִׁיט מִהַאי גּוּפָא דְהַאי עֲלָמָא, וְאֲתַלְבֵּשׁ בְּלְבוּשָׁא אַחְרָא שְׁלִים, כְּגוֹנָא יִדְהַאי עֲלָמָא, וּבִיָּה יְתִיב וְאֲזִיל וְאֲסַתְפֵּל לְמַנְדַּע בְּרִזִין עֲלֵאִין, מַה דְּלָא יְכִיל לְמַנְדַּע וּלְאֲסַתְפֵּלָא בְּהַאי עֲלָמָא בְּגוּפָא דָּא.

תלח) וְכַד אֲתַלְבְּשִׁיט נְשִׁמְתָא בְּהֵוּא לְבוּשָׁא דְהֵוּא עֲלָמָא, כְּמַה עֲדוּנִין, כְּמַה כְּסוּפִין דִּילָהּ תַּמָּן. מַה גְּרִים לְגּוּפָא דָּא, לְאֲתַלְבְּשָׁא בִּיָּה רוּחָא. הֵוּי אֵימָא הֵוּא דְאֲפֻשִׁיט לִיהָ לְבוּשִׁין אֲלִין. וְקַב"ה עֲבִיד טִיבּוּ עִם בְּרִיין, תְּדֵלָא אֲפֻשִׁיט לִיהָ לְכַר נֶשׁ לְבוּשִׁין אֲלִין, עַד דְּאֲתַקִּין לִיהָ לְבוּשִׁין אַחְרָנִין יְקִירִין וְטִבִּין מְאִלִין.

תלט) כִּד לְאֵינּוֹן חֲיִיבֵי עֲלָמָא, דְּלָא אֶהְדְּרוּ בְּתִיּוּבְתָא שְׁלִימְתָא לְמֵאֲרִיָּהוֹן, דְּעֲרִטִילָאִין אֲתוּ לְהַאי עֲלָמָא, וְעֲרִטִילָאִין יְתִיבּוֹן תַּמָּן. וְנִשְׁמְתָא אֲזֵלָא

חלופי גרסאות

נ מתמן. ס בלבושא ובגופא. ע כד. פ דההוא. צ ל"ג המות. ק ל"ג מן דאתפשיט עד ולית. ר דההוא. ש מאן. ת ולא.

דרך אמת ט] ערום בלי לבוש.

הסולם

מאמר

תלח) וְכַד אֲתַלְבְּשִׁיט נְשִׁמְתָא וְכו': וכשהנשמה מתלבשת בלבוש ההוא של עולם ההוא, כמה עדונים כמה חמודות יש לו שם. מי גרם לגוף הזה, שבגן העדן. שיתלבש בו הרוח, הוי אומר, מי שהפשיט לו הלבושים האלו של עולם הזה, שהוא מלאך המות. הרי שהמלאך המות הוא טוב מאד. והקב"ה עושה חסד עם הבריות שאינו מפשיט האדם מלבושים שבעוה"ז. עד שמתקן לו לבושים אחרים יקרים וטובים מאלו, בגן העדן.

תלט) כִּד לְאֵינּוֹן חֲיִיבֵי וְכו': חוץ מאלו רשעי עולם, שאינם חוזרים בתשובה שלמה לאדונם, שערומים באו לעולם הזה וערומים ישבו שמה. והנשמה הולכת בכושה מנשמות אחרות, כי אין לה לבוש כלל, ונדונית בגיהנם שבארץ מן האש שלמעלה. ויש מהם שמצפצפים בגיהנם ומיד עולים, ואלו הם רשעי עולם, שחשבו בתשובה בלבם, ומתו ולא יכלו לעשות

תשובה

תלו) בַּשְׁעָתָא דְנַפְקֵי מִתַּמָּן וְכו': בשעה שיוצאים משם לבא לעולם הזה, מתפשטים הרוחות מגוף ההוא והלבוש של גן עדן, ומתלבשים בגוף ולבוש של עולם הזה, ועושים דירתם בעולם הזה, בלבוש וגוף הזה שהוא מטפה סרוחה.

תלו) וְכַד מְטִי זְמַנִּיהָ וְכו': וכשהגיע זמנו ללכת ולצאת מעולם הזה, אינו יוצא עד שמלאך המות מפשיט את הלבוש וגוף הזה. כיון שנפשט הגוף מעל הרוח על ידי מלאך המות, הולך הרוח ומתלבש בגוף האחר שבגן העדן, שנתפשט ממנו בשעה שבא לעולם הזה. ואין שמחה לרוח זולת בגוף ההוא אשר שם, והוא שמח שנתפשט מן הגוף של עולם הזה, ונתלבש בלבוש אחר השלם מגן עדן, שהוא כעין עולם הזה. ובו יושב והולך ומסתכל לדעת בסודות עליונים, מה שלא יכול לדעת ולהסתכל בהיותו בעולם הזה בגוף הזה.

(דפרי" דף ק"ג ע"א)

א בכסופא לגבי אחרנין, דלית לה לבושין פלל, ואתדנת בההוא גיהנם דבארעא, מגו ההוא אשא דלעילא. ואית מנהון דמצפצפי וסלקי, ב ואלין אינון חייבי ג עלמא, דחשבי בלבייהו תשובה, ומיתו, ולא יכילו למעבד לה. אלין אתדנו תמן בגיהנם, ולבתר מצפצפי וסלקין.

תמ) חמי פמה רחמנותא דקב"ה עם בריוהי, דאפילו דאיהו חייבא יתיר, והרהר תשובה, ולא יכיל ז למעבד תשובה, ומית, ה האי בודאי, מקבל עונשא, עד דאזיל בלא תשובה. ולבתר ההוא רעותא דשוי למעבד תשובה, לא ז אעדיאת מקמי מלכא עלאה, וקב"ה אתקין לההוא חייבא דוכתא, ב מדורא דשאל, ותמן מצפצפא תשובה. דהא ההוא רעותא נחית ח מקמי קב"ה, ו ותבר פל גזיון דתרעי מדורי גיהנם, ומטי לההוא אתר דההוא חייבא תמן, ובטש ביה, ואתער כ ליה ההוא רעותא פמלקדמין. וכדין מצפצפא * ההיא נשמתא, י לסלקא מגו מדורא דשאל.

תמא) ולית רעותא טבא דיתאביד מקמי מלכא קדישא. ובגין פה, זכאה איהו מאן דמהרהר הרהורין טבין לגבי מאריה, דאף על גב דלא יכיל ח למעבד לון, קב"ה סליק ליה רעותיה פאילו עביד. דא לטב. אכל רעותיה לביש, לא. בר הרהורא דכור"ם, וקה אוקמוה חברייה.

תמב) אינון דלא הרהרו תשובה, נחתי לשאל, ולא סלקי מתמן לדרי

חלופי גרסאות

א בכסופין. ב ומאן: ומאן אינון אינון. ג ל"ג עלמא. ד ל"ג למעבד תשובה. ה ל"ג האי. ו לבתר דקבל עונשיה ההוא רעותא טבא דשוי ההוא חייבא למעבד תשובה סלקא קמי מלכא עלאה ולא אעדיאת מתמן עד דקביה אתקין לההוא חייבא דוכתא במדורת שאל וכדין ההוא רעותא נחתא מקמי קב"ה ותברת כל גזיון. ז אעדיאו. ח קמי. ט ובתר כל גזיון. י דגיהנם. כ לההוא ול"ג ליה. ל וסלקא. מ ל"ג למעבד לון.

הסולם

הנה טוב מאד
לו מקודם בחייו, ואז מצפצף נשמה ההיא לעלות מתוך מדור השאל.
תמא) ולית רעותא טבא וכו': ואין רצון טוב שיאבד מלפני המלך הקדוש. ומשום זה אשרי הוא מי שמהרהר הרהורים טובים לאדונו, ואע"ג שאינו יכול לעשותם הקב"ה חושב לו רצונו כאלו עשה. זהו לטוב. אבל הרצון לרע, אין הקב"ה חושב למעשה, חוץ מהרהורי עבודה זרה. וכבר העמידו החברים.
תמב) אינון דלא הרהרו וכו': אלו שלא הרהרו בתשובה, יורדים לשאל, ואינם עולים משם לדורי דורות. עליהם כתוב, כלה ענן וילך כן יורד שאל לא יעלה. על הקודמים כתוב, ה' ממית ומחיה מוריד שאל ויעל.

אמר

מאמר

תשובה. אלו נדונו שם בגיהנם, ומצפצפים ועולים לאחר כך.
תמ) חמי כמה רחמנותא וכו': ראה כמה רחמיו של הקב"ה על בריותיו, שאפילו הוא רשע ביותר, והרהר בתשובה, ולא יכול לעשות תשובה ומת, זה מקבל עונש בודאי על שהלך מעולם בלי תשובה, לאחר כך, רצון ההוא ששם בלבו לעשות תשובה אינו נעדר מלפני מלך העליון, והקב"ה מתקן מקום לרשע ההוא במדור של שאל, ושם מצפצף בתשובה. כי רצון ההוא יורד מלפני הקב"ה, ומשבר כל כחות השומרים על שערי מדורי גיהנם, ומגיע לאותו מקום שהרשע ההוא שם, ודופק בו, ומעורר בו אותו הרצון לתשובה כמו שהיה (דפו"י דף ק"ז ע"א *) דף ק"ז ע"ב)

תרומה

קמה

דרין. על־ייהו כתיב, ^א כָּלֵה עָנָן וַיִּלֶךְ בֵּן יוֹרֵד שְׁאוֹל לֹא יַעֲלֶה. על קדמאי כתיב ^ב יְיָ מְמִית וּמְחַיֶּה מוֹרִיד שְׁאוֹל וַיַּעַל.

תמג) אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, דִּינָא דְעוֹנְשֵׁי דְגִיְהֵנָם, הָא אוֹלִיפְנָא, דְאִיהוּ לְמִידָן תַּמָּן לְחִיבְיָא, עַל מַה אֲתִדְנֹו בְּנוֹרָא דְגִיְהֵנָם. אֲלֵא גִיְהֵנָם אִיהוּ נוֹר דְלִיק יִמְמִי וְלִילִי, כְּגוֹנוֹא דְחִיבְיָא מִתְחַמְמָן בְּנוֹרָא דִּיִּצְר הָרַע, לְמַעַבְר עַל פְּתַגְמֵי אוֹרִייתָא. בְּכָל חֲמוּמָא וְחֲמוּמָא דְאִינוּן מִתְחַמְמָן בִּיִּצְר הָרַע, הָכִי אֲתוֹקֵד יְנוֹרָא דְגִיְהֵנָם.

תמד) זְמַנָּא חָדָא ^א לֹא אֲשַׁתְּכַח יִצְר הָרַע בְּעֵלְמָא, דְאֲעִילוּ לִיה גּוֹשְׁפִּינְקָא דְפְרוּזְלָא, בְּנוֹקְבָא דְתַהוּמָא רַבָּא. וְכָל הַהוּא זְמַנָּא, כְּבַה נוֹרָא דְגִיְהֵנָם, וְלֹא אֲתוֹקֵד כָּלֵל. אֲהָדָר יִצְה"ר לְאֲתַרְיָה, שְׁאָרוּ חִיבֵי עֲלָמָא לְאֲתַחְמַמָּא בֵּיה, שְׁאָרֵי נוֹרָא דְגִיְהֵנָם לְאֲתוֹקֵדָא, דְהָא גִיְהֵנָם לֹא אֲתוֹקֵד אֲלֵא בְּחַמִּימוּ דְתוֹקְפָא דִּיִּצְה"ר דְחִיבְיָא. וּבַהֲהוּא חַמִּימוּ, ^ב נוֹרָא דְגִיְהֵנָם אֲתוֹקֵד יִמְמִי וְלִילִי, וְלֹא שְׂכִיף.

תמה) ^א שְׂבַעַה פְּתַחֲיָן אִינוּן לְגִיְהֵנָם, וְשְׂבַעַה מְדוֹרִין אִינוּן תַּמָּן. שְׂבַעַה זִינֵי חִיבִין אִינוּן: רַע. בְּלִיעַל. חוּטָא. רְשַׁע. מְשַׁחֲתִית. לֵץ. יְהִיר. וְכֻלְהוּ לְקַבְלֵייהוּ אִית מְדוֹרִין לְגִיְהֵנָם, כָּל חַד וְחַד בְּדָקָא חָזִי לִיה. וְכַפּוּס הַהוּא דְרָגָא דְחָטָא בֵּיה ^ב הַהוּא חִיבָא, הָכִי יְהִיבִין לִיה מְדוֹרָא בְּגִיְהֵנָם.

תמו) וּבְכָל מְדוֹרָא וּמְדוֹרָא, אִית מְלָאָךְ מְמָנָא עַל הַהוּא אֲתַר, תַּחֲוֹת יְדָא

מסורת הזהר

ק) (איוב ז) לך ו צ"א ו) (ש"א ב) ח"ג מט. קעה. רה. ג) גיהנם ולי"ג נורא; כנורא. ט ולא. ע לי"ג נורא. פ גיהנם. רכ: רפו. ז"ח עט ט"ג ש"מ. צ דההוא.

דרך אמת ז עיין לקמן סוף פרשת פקודי גם בפרדס בשער היכלי התמורות.

מאמר

מאמר דינא דגיהנם

תמג) אָמַר ר' יְהוּדָה וכו': אר"י, דין עונשי גיהנם, הרי למדנו שהוא לרון שם את הרשעים. ושואל. למה הם נדונים בדינו של גיהנם. וחשיב. אלא הגיהנם הוא אש דולק ימים ולילות כעין הרשעים המתחממים באש יצר הרע לעבור על דברי תורה, בכל חימום וחימום שהם מתחממים ביצר הרע, כך שורף בהם האש של הגיהנם.

תמד) זְמַנָּא חָדָא לֹא וכו': פעם אחת לא נמצא היצר הרע בעולם, שהכניסו אותו תוך טבעת של ברזל (ע"י יומא דף ס"ט ע"ב) בנקב של תהום הגדול. וכל עת שהוא כבה האש של הגיהנם ולא שרף כלל. חזר היצר הרע למקומו, ורשעי עולם התחילו להתחמם (דפו"י דף ק"ג ע"ב)

הסולם

דינא דגיהנם.

כו, התחיל בווער גם האש של הגיהנם. כי הגיהנם אינו שורף אלא בתוקף החום של יצר הרע של הרשעים, ובחום ההוא, האש של הגיהנם שורף ימים ולילות ואינו שוקט.

תמה) שְׂבַעַה פְּתַחֲיָן אִינוּן וכו': ד' פתחים הם בגיהנם. וד' מדורים יש שם. ד' מיני רשעים הם, רע, בליעל, חוטא, רשע, משחית, לץ, יהיר, וכולם יש כנגדם מדורים בגיהנם, כל אחד ואחד כראוי לו, וכפי אותה מדרגה שחטא בה הרשע, כך נותנים לו מדור בגיהנם.

תמו) וּבְכָל מְדוֹרָא וּמְדוֹרָא וכו': ובכל מדור ומדור, יש מלאך ממונה על מקום ההוא, תחת ידו של דומה. וכמה אלף ורבוא מלאכים עמו

דְּרוּמָה. וְכַמָּה אֶלֶף וְרַבּוּא עֲמִיה, דְּדִינִין לֹון לְחִיבֵינָא, כֹּל חַד וְחַד כְּמָה דְּאִתְחַזִּי לִיה בְּהֵוּא מְדוּרָא דְּאִיהוּ תְּפִין.

תמז) אֲשָׁא דְּגִיְהֵנָם י לְתַתָּא, מְטִי מַגּוּ אֲשָׁא דְּגִיְהֵנָם דְּלַעֲיָלָא, וּמְטִי לְהַאי גִיְהֵנָם דְּלַתְתָּא, וְאִתְּוּקָד, בְּהֵוּא אִתְּעָרוּ דְּחִמִּימוּ דְּחִיבֵינָא, דְּקָא מְחִמְמִי גְרַמְיִיהוּ גּוּ יֵצֵר הָרַע, וְכֹל אֵינּוֹן מְדוּרִין דְּלִיקִין תְּפִין.

תמח) אֲתֵר אִית בְּגִיְהֵנָם, וְדִרְגִין תְּפִין דְּאִקְרוּן צוּאָה רוּתְחַת, וְתְּפִין אִיהוּ זוּהֵמָא דְּנִשְׁמַתִּין, אֵינּוֹן שׁ דְּמִתְלַכְלֵכֵן מְפֹל זוּהֵמָא דְּהַאי עֲלֵמָא. וּמִתְלַבְנֵן וְסִלְקִין, וְאִשְׁתְּאַרְת הֵהוּא זוּהֵמָא תְּפִין, וְאֵינּוֹן דְּרִגִין בִּישִׁין דְּדִאִתְקִרוּן צוּאָה רוּתְחַת, אִתְּמַנֵּן עַל הֵהוּא זוּהֵמָא. וְנוּרָא דְּגִיְהֵנָם שְׁלֵטָא, בְּהֵוּא זוּהֵמָא דְּאִשְׁתְּאַרְת.

תמט) וְאִית חִיבִין, אֵינּוֹן אִ דְּמִתְלַכְלֵכֵן בְּחוּבֵייהוּ תְּדִיר, וְלֹא אִתְּלַבְנֵן מְנִיִּיהוּ, וּמִיתוּ בְּלֹא תְּשׁוּבָה, בִּדְחִטּוּ וְהִחֲטִיאוּ אִתְּרִגִין, וְהוּוּ קָשִׁי קְדִיל תְּדִיר, וְלֹא אִתְּבָרוּ קְמִי מְאִרִיִּהוֹן בְּהַאי עֲלֵמָא. אֵלִין אִתְּדָנוּ תְּפִין בְּהֵוּא זוּהֵמָא, וּבְהֵהִיא צוּאָה רוּתְחַת, דְּלֹא נְפִקִין מִתְּפִין לְעֵלְמִין. אֵינּוֹן דְּמִחְבְּלִין אִרְמִיִּיהוּ עַל אִרְעָא, וְלֹא חֲשָׁשוּ לִיקְרָא דְּמְאִרִיִּהוֹן בְּהַאי עֲלֵמָא, כֹּל אֵינּוֹן אִתְּדָנוּ תְּפִין לְדְרִי דְּרִין, וְלֹא נְפִקִי מִתְּפִין.

תנ) בְּשִׁבְתִּי וּבִירְחִי וּבְזִמְנֵי וּבְחַגֵּי, בְּהֵוּא אִתְּרָא נּוּרָא אִשְׁתְּכַד, וְלֹא הִ אִתְּדָנוּ, אֲבָל לֹא נְפִקִי מִתְּפִין, בְּשִׁעָר חִיבִין דְּאִית לְהוּ נִיחָא. כֹּל אֵינּוֹן דְּמִחְבְּלִי שְׁבָתוֹת וּזְמַנֵּי, וְלֹא חִיִּישִׁי לִיקְרָא דְּמְאִרִיִּהוֹן כֹּלֵל, בְּגִין לְמִטְרָ לֹון, אֲלֵא מְחִלְלִי

חלופי גרסאות

ק ל"ג מן אשא עד ואתוקד. ר מטי לתתא; מטי ול"ג מן לתתא עד להאי; דלעילא מטי ול"ג מן לתתא עד להאי. ש דמלכלכן; דמתלבנן. ת מוסיף דאתקרון הכי. א דמתלבנן. ב אינון דחטו. ג ההוא. ד ל"ג אתר (ר"א). ה אתונו. ו ל"ג מן ולא עד בהאי.

מאמר

הסולם

דינא דגיהנם

תמט) וְאִית חִיבִין אֵינּוֹן וְכוּ: וִיש רשעים שמטנפים בעונותיהם תמיד ואינם מתלבנים מהם, ומתו בלא תשובה, וחטאו והחטיאו אחרים, והיו קשי עורף תמיד, ולא נשברו לפני אדונם בעולם הזה. אלו נדונים שם בזוהמא ההוא ובצואה ההיא הרוותחת ואינם יוצאים משם לעולם. אלו שמשחיתים דרכם על הארץ, ואינם חסים על כבוד אדונם בעולם הזה, כל אלו נדונים שם לדורי דורות ואינם יוצאים משם.

תנ) בְּשִׁבְתִּי וּבִירְחִי וּבְזִמְנֵי וְכוּ: כשבתות וראשי חדשים ובזמנים ובחגים, נשקט האש באותו המקום ואינם נדונים. אבל אינם יוצאים משם כשאר הרשעים שיש להם מנוחה. כל אלו המחללים שבתות וזמנים, ואינם חסים על כבוד אדונם כלל, שישמרו

אותם

עמו הדנים את הרשעים, לכל אחד ואחד כפי שראוי לו באותו מדור שהוא שם.

תמז) אֲשָׁא דְּגִיְהֵנָם לְתַתָּא וְכוּ: האש של גיהנם שלמטה, באה מאש של הגיהנם של מעלה, דהיינו מנהר די נור, ובאה לגיהנם של מטה ושורף, באותו התעוררות החום של הרשעים, שמחממים עצמם ביצר הרע. וכל אלו המדרורים שורפים שמה.

תמח) אֲתֵר אִית בְּגִיְהֵנָם וְכוּ: מקום יש בגיהנם אשר המדרגות שמה נקראות צואה רותחת. ושם הוא הזוהמא של הנשמות המטנפות מכל זוהמא של עולם הזה, ומתלבנות ועולות, ונשאר הזוהמא שם, ואלו מדרגות רעות שנקראות צואה רותחת ממונות על זוהמא ההוא. ואש של גיהנם שולטת בזוהמא ההוא הנשאר.

(דפו"י דף ק"ג ע"ב)

תרומה

קמז

בפרהסיא, כְּמָה דַּאינּוֹן לָא נְטָרֵי שְׁבִתֵי וְזַמְנֵי בְּהַאי עֲלָמָא. הֵכִי נְמִי לָא נְטָרִין לִיה בְּהַהוּא עֲלָמָא, וְלִית לֹון נְיִיחָא.

תנא) אָמַר ר' יוֹסִי, לָא תִימָא הֵכִי, אֶלָּא נְטָרֵי שְׁבִתֵי וְזַמְנֵי תַּמָּן בְּגִיּהֶנָּם בְּעַל כְּרַחֲמֵיהוּ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵלִין אֵינּוֹן זְעוּרִים, דְּלָא אֲתַפְקְדוּ, דְּלָא נְטָרֵי שְׁבִת בְּהַאי עֲלָמָא, נְטָרֵי לִיה תַּמָּן בְּעַל כְּרַחֲמֵיהוּ.

תנב) בְּכָל מַעְלֵי שְׁבִתָּא " כַּד יוֹמָא אֲתַקְדָּשׁ, כְּרוּזִין " אֲזִלִין בְּכָל אֵינּוֹן מְדוּרִין דְּגִיּהֶנָּם: סְלִיקוּ דִּינָא דְחִיבֵיכֶּי, דְּהָא מְלָכָא קְדִישָׁא אֲתִיָּא, וְיוֹמָא אֲתַקְדָּשׁ, וְאִיהוּ אֲגִין עַל כֻּלָּא. וּמִיד דִּינִין אֲסַתְּלָקוּ, וְחִיבֵיכֶּי אִית לֹון נְיִיחָא. אֶבְל נוֹרָא דְגִיּהֶנָּם לָא אֲשַׁתְּפֵד, מַעְלֵייהוּ דְּלָא נְטָרֵי שְׁבִת לְעַלְמִין. וְכָל חִיבֵי גִיּהֶנָּם שְׂאֵלֵי עֲלִייהוּ, מַאי שְׂנָא אֵלִין דְּלִית לֹון נְיִיחָא, מְכָל חִיבֵינ דְּהִכָּא. " אֵינּוֹן מְאָרִיִּהוֹן דְּדִינָא תְּיִבִין לֹון, אֵלִין אֵינּוֹן חִיבִין דְּכִפְרוּ בֵּיה בְּקַבְ"הּ, וְעִבְרוּ עַל אוֹרֵיִתָּא כֻּלָּא, בְּגִין דְּלָא נְטָרוּ שְׁבִת תַּמָּן. בְּגִין כַּד לִית לְהוּ נְיִיחִין לְעַלְמִין.

תנג) וְאֵינּוֹן חִיבִין בְּלָהוֹן, נְפָקִין מְדוּכְתֵייהוּ, וְאֲתִיְיָבִין לֹון רְשׁוּ לְמִיָּהוּ לְמַחְמֵי בְּהוּ. וּמְלֵאךְ חַד דִּי שְׁמִיָּה סְנְטָרִי"אַל, אֲזִיל וְאַפִּיק לְהַהוּא גּוּפָא דְּלָהוֹן, וְעִיִּל לִיה לְגִיּהֶנָּם, לְעִינֵיהוֹן דְּחִיבֵיכֶּי, כִּן חֲמָן לִיה דְּסִלְקָא תּוֹלְעִין, וְנִשְׁמַתָּא לִית לְה נְיִיחָא בְּנוֹרָא דְּגִיּהֶנָּם.

חלופי גרסאות

ז ל"ג עכו"ם. ח ל"ג כד יומא אתקדש. ט מוסיף נייחא וכל אינון מחללי שבתות וזמני כפרהסיא דינין סלקין מנייהו; מוסיף ואפילו עכו"ם דלא אתפקדו למיטר שבת וזמני תמן נטרין בע"כ. י ל"ג דלא נטרי שבת. כ וחמאן. ל דסחרא.

דרך אמת כן אותן בעלי דינים הממנוים על אותן חוטאים משיבין לשואלים.

הסולם

דינא דגיהנם

מאמר

מאלו שאינם שומרים שבת לעולם אין אש של הגיהנם מסתלק מהם. וכל הרשעים שבגיהנם שואלים עליהם, למה נשתנו אלו מכל הרשעים שבכאן, שאין להם מנוחה. ובעלי הדין משיבים להם, אלו הם הרשעים שכפרו בהקב"ה, ועברו על התורה כולה, משום שלא שמרו שבת שם, בעוה"ז, ומי שאינו שומר שבת הוא כאלו עובר על התורה כולה, משום זה אין להם מנוחה לעולם.

תנג) וְאֵינּוֹן חִיבִין בְּלָהוֹן וְכו': ואלו הרשעים, כולם יוצאים ממקומם, וניתנה להם רשות ללכת לראות אותם. ומלאך אחד ששמו סנטריאל, הולך ומוציא גוף ההוא שלהם, ומביאו לגיהנם לעיני הרשעים, ורואים אותו שמעלה תולעים, והנשמה שלהם שאין לה מנוחה באש של הגיהנם.

אותם, אלא מחללים בפרהסיא בגלוי, כמו שהם אינם שומרים שבתות וזמנים בעולם הזה, כן אין שומרים אותם בעולם ההוא ואין להם מנוחה.

תנא) אָמַר ר' יוֹסִי וכו': אר"י לא תאמרו כן. אלא שומרים שבתות וזמנים שם בגיהנם, באונס. נגד רצונם. אמר ר' יהודה אלו הם עכו"ם, שלא נצטוו, ואינם שומרים שבת בעולם הזה, שומרים אותו שם באונס. אבל רשעים המחללים שבתות אין להם מנוחה שם.

תנב) בְּכָל מַעְלֵי שְׁבִתָּא וכו': בכל כניסת השבת כשהיום מתקדש, הולכים כרוזים בכל אלו המדורים של הגיהנם: הסתלקו הדינים של הרשעים, כי המלך הקדוש בא והיום נתקדש, והוא מגין על הכל. ומיד הדינים מסתלקים ויש מנוחה לרשעים. אבל

(דפו"י דף ק"ג ע"ב כ"ה) דף קנ"א ע"א

תנוד) וְכָל אֵינֹן חֲיִיבֵיָא דְתַמָּן, סְחָרִין לְהֵהוּא גּוּפָא, וּמְכַרְיֵי עָלֶיהָ, דָּא אִיהוּ פְּלַנְיָא חֲיִיבָא, דְּלֹא חֲיִישׁ לִיקְנָא דְמֵאֲרִיָה, כְּפַר בֵּיהּ בְּקַבִּיָּה, וְכַפֵּר בְּכָל אֲוִרְיִיתָא כְּלָא, וְוִי לִיהּ טַב דְּלֹא יִתְבַּרֵי, וְלֹא יִיתֵי לְדִינָא ^ח דָּא, וּלְכַסּוּפָא דָּא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, ^ט וַיִּצְאוּ וַראוּ בְּפִגְרֵי הָאֲנָשִׁים הַפְּשָׁעִים בִּי כִי תוֹלְעֶתֶם לֹא תָמוּת וְאִשָּׁם לֹא תִכְבֶּה וְהָיוּ דְרָאוֹן לְכָל בָּשָׂר. בִּי תוֹלְעֶתֶם לֹא תָמוּת, מִן גּוּפָא. וְאִשָּׁם לֹא תִכְבֶּה, מִן נִשְׁמָתָא. וְהָיוּ דְרָאוֹן לְכָל בָּשָׂר, וְהָיוּ דֵי רָאוֹן, עַד דְּכָל חֲיִיבִין דְּגִיְהֵנָם דְּתַמָּן, יִימְרוּן, דֵּי נִרְאִיהָ דָּא.

תנה) ר' יוסי אָמר, וְדָאֵי הָכִי הוּא, בְּגִין דְּשִׁבְתָּ אִיהוּ לְקַבְּל אֲוִרְיִיתָא כְּלָא, וְאֲוִרְיִיתָא אִיהִי אִשׁ, בְּגִין דְּעֲבָרוּ עַל אִשׁ דְּאֲוִרְיִיתָא, הָא אִשׁ דְּגִיְהֵנָם דְּלִיק, דְּלֹא שְׂכִיף מְעַלְיָהּ לְעַלְמִין.

תנו) אָמר רבֵי יְהוּדָה, לְבַתֵּר כִּד נָפִיק שְׁבָתָא, אָתֵי הֵהוּא מְלֶאךָ, וּמְהַדֵּר הֵהוּא גּוּפָא לְקַבְּרִיָה, וְאֲתַדְנוּ תַּרְוֵייהוּ, דָּא לְסַטְרִיָה וְדָא לְסַטְרִיָה. וְכָל דָּא, בְּעוֹד דְּגוּפָא קַיִמָא עַל בּוּרְיָיָה, דְּהָא בְּיֹן דְּגוּפָא ^ז אֲתַאפְּל, לִית ^ח לִיהּ לְגוּפָא כָּל אֲלִין דִּינִין, וְקַבִּיָּה ^ט לֹא יַעִיר כָּל חֲמַתוֹ כְּתִיב בֵּיהּ.

תנו) כָּל חֲיִיבִין דְּעַלְמָא, בְּעוֹד דְּגוּפָא שְׁלִים כְּכָל ^ז שְׁיִיפוּי גּוּ קַבְּרָא, אֲתַדְנוּ גּוּפָא וְרוּחָא, כָּל חַד דִּינָא פְּדָקָא חֲזִי לִיהּ. בְּיֹן דְּגוּפָא ^ח אֲתַעְכְּל, דִּינָא

מסורת הוזהר

(ש) (ישעיה טו) ב"ב רכח צ"ב. (ח) (תהלים עח) ב"א קסה ז ל"ג דא. נ ראון. ט אתבל. ע ל"ג ליה. פ אתאכל. צ"ב.

דרך אמת לן אבריו.

הסולם

מאמר

תנו) אָמר ר' יְהוּדָה וכו': אר"י, אחר כך כשהשבת יוצא, בא מלאך ההוא, סנטריאל, ומחזיר את גוף ההוא לקברו, ונדונים שניהם, זה בבחינתו וזה בבחינתו. וכל זה הוא בעוד שהגוף נמצא בקיומו, כי כיון שהגוף כבר נרקב, אין לגוף כל אלו הדינים והקב"ה לא יעיר כל חמתו כתוב בו.

תנו) כָּל חֲיִיבִין דְּעַלְמָא וכו': כל הרשעים שבעולם, בעוד שהגוף שלם בכל אבריו תוך הקבר, נדונים הגוף והרוח, כל אחד בדין הראוי לו. כיון שהגוף נתעכל, נשקט דינו של הרוח. מי שצריך לצאת מגיהנם, יוצא. ומי שצריך שיהיה לו מנוחה, יש לו מנוחה. ומי שצריך להיות אש ועפר תחת רגלי הצדיקים, הוא נעשה כן. כל אחד ואחד כראוי לו, נעשה לו אחר שנפטר מדינו של גיהנם.

ועל

תנוד) וְכָל אֵינֹן חֲיִיבֵיָא וכו': וכל אלו הרשעים אשר שם מסבכים הגוף ההוא, ומכריזים עליו, זה הוא פלוני הרשע שלא חס על כבוד אדונו, כפר בהקב"ה, וכפר בכל התורה כולה. אוי לו, טוב לו שלא היה נברא, ולא יבא לדין הזה ולכזיון הזה. ז"ש, ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים בי כי תולעתם לא תמות ואשם לא תכבה והיו דראון לכל בשר. כי תולעתם לא תמות, היינו מן הגוף ואשם לא תכבה, היינו מן הנשמה. והיו דראון לכל בשר, היינו והיו די ראון, שפירושו שכל הרשעים שבגיהנם אשר שם יאמרו, די ראיה זו. כי לא יוכלו לטבול.

תנה) ר' יוסי אָמר וכו': ר"א, ודאי כך הוא, כי שבת הוא כנגד כל התורה כולה, והתורה היא אש, ומשום שעברו על אש של התורה, הרי אש של הגיהנם שורף בהם, שאינה נשקטת מעליהם לעולם.

(דפו"י דף קנ"א ע"א)

דרוּחָא אֲשֶׁתְּכֶךָ. מֵאֵן דְּאֶצְטְרִיף לְנַפְקָא, נְפִיק. וּמֵאֵן דְּאֶצְטְרִיף לְמַהּוּי עֲלֵייהוּ
נְיִיחָא, אֵית לֹן נְיִיחָא. וּמֵאֵן דְּאֶצְטְרִיף לְמַהּוּי קְטָמָא וְעַפְרָא תַּחֲוֹת רְגְלֵי
דְּצַדִּיקֵינִיא. כָּל חַד וְחַד, בְּדָקָא חֲזִי לֵיה, אֲתַעְבִּיד לֵיה.

תנח) ועל דא, כְּמָה טָב לֹן, בֵּין לְצַדִּיקֵי, בֵּין לְחֵיבֵי, לְמַהּוּי גּוּפָא דְלַהוֹן
דְּבִיק בְּאַרְעָא, וְלֹאֲתַעְפְּלָא גּוּ עַפְרָא לְזִמְנֵי קָרִיב, וְלֹא לְמַהּוּי צְבָקִיּוּמָא כָּל הַהוּא
זְמָנָא סְגִי, בְּגִין לְאֲתַדְנָא גּוּפָא פְּוּנְפֶשָׁא וְרוּחָא תְּדִיר. דְּהָא לֵית לָךְ כָּל צַדִּיק
וְצַדִּיק בְּעֵלְמָא, דְּלֵית לֵיה דִּינָא דְקַבְרָא. בְּגִין דְּהַהוּא מְלֶאךְ דְּמָמְנָא עַל קַבְרֵי,
קָאִים עַל גּוּפָא, וְדָן לֵיה בְּכָל יוּמָא וְיוּמָא. אִם לְצַדִּיקִים פְּךָ, לְחֵיבִים עֵאכִ"ו.

תנט) וּבְזִמְנָא דְּגּוּפָא אֲתַעְפְּלָא וְאֲתַבְּלִי בְּעַפְרָא, הָא דִּינָא אֲשֶׁתְּכֶךָ מְכָלָא,
בְּרַ מְאִינוֹן חֲסִידֵי קְנִימִין דְּעֵלְמָא, דְּאִינוֹן אֲתַחֲזוֹן לְסַלְקָא שְׁנֶשְׁמַתְהוֹן לְהַהוּא
אַתְרַ עֲלָאָה דְּאֲתַחֲזִי לֹן, וְזַעֲרִין אִינוֹן בְּעֵלְמָא.

תס) כָּל אִינוֹן מִתִּין דְּעֵלְמָא, תְּפֻלְהוּ מִתִּין עִ"י דְּמְלֶאכָא מְחַבְּלָא, בְּרַ
אִינוֹן דְּמִתִּין אֲ בְּאַרְעָא בְּקַדִּישָׁא, לֹא מִתִּין עַל יְדוּי, אֲלֹא עִ"י דְּמְלֶאכָא דְּרַחֲמֵי
דְּשְׁלִיט בְּאַרְעָא.

תסא) אָמַר רַבִּי יֶצְחָק, אִי הָכִי, מֵאִי שְׂבַחָא אִיהוּ לְמֹשֶׁה וְלֹאֲהֲרֹן וְיִמְרָם,
דְּכַתִּיב בְּהוּ אֲ ע"פ י"י, דְּאֵלִין לֹא מִיתו עִ"י דְּהַהוּא מְלֶאךְ מְחַבְּלָא, וְאֵת אֲמֶרְתָּ,
דְּכּוּלֵי עֲלָמָא אִינוֹן דְּמִיתוּ בְּאַרְעָא דִּישְׁרָאֵל, לֹא מִתִּין עַל יְדוּי דְּדָא.

חלופי גרסאות

מסורת הוזהר (א) (במדבר לג.) (ב) (דברים לו) ח"ב קעד. ח"ג רפו: צ להו קיומא. ק ל"ג ונפשא. ר ובג"כ כל זמנא.
ש בנשמתהוין; מוסיף למאריהוין בנשמתהוין. ת בר אינון
מתין די בארעא קדישא כלהו מתין ע"י דמלאכא מחבלא
דאיהו מלאך המות כל אינון מתין די בארעא קדישא לא. א מוסיף די בארעא. ב מוסיף קדישא כלהו [וכלהו] מתין
ע"י דמלאכא מחבלא דאיהו מ"ה כל אינון מתין די בארעא קדישא. ג ל"ג ומרים.

הסולם

דינא דגיהנם

ומותר להם להקבר בארון, שהם ראויים
להעלות נשמתם מיד למקום העליון הראוי
להם, ומועטים הם בעולם.

תס) כָּל אִינוֹן מִתִּין וכו': כל המתים
שבועולם כולם מתים על ידי מלאך המחבל,
חוץ מאלו שמתים בארץ הקודש שאינם מתים
על ידו, אלא ע"י מלאך של רחמים השולט
בארץ.

תסא) אָמַר ר' יֶצְחָק וכו': אר"י, אם
כן, מהו השבח למושה ולאהרן ומרים, שכתוב
בהם שמתו, על פי ה'. ללמד שאלו לא מתו
ע"י מלאך המחבל הזה, ואתה אומר שכל העולם
המתים בארץ ישראל אינם מתים על ידו של
זה.

אמר

מאמר

תנח) ועל דא כְּמָה וכו': ועל כן, כמה
טוב להם, בין לצדיקים ובין לרשעים, שיהיה
הגוף שלהם דבוק בארץ כדי שירקב בעפר
בזמן קצר, ולא להיות בקיומו זמן מרובה,
וידונו הגוף והנפש והרוח זמן ארוך, תמיד. כי
אין לך צדיק וצדיק בעולם, שאין לו דין
הקבר, משום שמלאך ההוא הממונה על
הקברים, עומד על הגוף ודן אותו בכל יום
ויום. אם לצדיקים כן, לרשעים על אחת כמה
וכמה.

תנט) וּבְזִמְנָא דְּגּוּפָא אֲתַעְפְּלָא וכו':
ובזמן שהגוף נתעכל ונרקב בעפר, הרי הדין
נשקט מכולם, דהיינו גם מרוח ונפש. חוץ מאלו
חסידים עמודי העולם, שאין להם דין הקבר

(דפו"י דף קנ"א ע"א)

תסב) אָמַר "לִי, הֵכִי הוּא וְדַאי, וְשִׁבְחָא דְמִשָּׁה אֶהְרֵן וּמְרִים, הִנֵּה יְתִיר מְכַל בְּנֵי עֲלָמָא, דְּאֵינוּן מִיתוּ לְבַר מְאַרְעָא קְדִישָׁא, דְּמִשָּׁה אֶהְרֵן וּמְרִים לְבַר מְאַרְעָא קְדִישָׁא מִיתוּ, וְכִלְהוּ מִיתוּ ע"י דְּהֵהוּא מְחַבְּלָא, בַּר אֵינוּן מִשָּׁה וְאֶהְרֵן וּמְרִים, דְּלֹא מִיתוּ אֲלֵא ע"י דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֲכַל אֵינוּן דְּמַתִּין בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, לֹא מַתִּין ע"י דְּהֵהוּא מְחַבְּלָא, דְּהָא אַרְעָא קְדִישָׁא לֹא קִיַּמָּא בְּרִשׁוּ אַחְרָא, אֲלֵא בְּרִשׁוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּי.

תסג) וְע"ד כְּתִיב, "יְחִיו מַתִּיךְ נְבִלְתִי יְקוּמוּן הִקִּיצוּ וְרַנְנוּ שׁוֹכְנֵי עֶפְרָא וְגו'. יְחִיו מַתִּיךְ, אֲלִין דְּמַתִּין בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, דְּאֵינוּן מַתִּין דִּילִיָּה, וְלֹא מְאַחְרָא, דְּלֹא שְׁלֵטָא תַּמָּן סְטָרָא אַחְרָא פְּלַל, וְע"ד כְּתִיב מַתִּיךְ. נְבִלְתִי יְקוּמוּן, אֵינוּן דְּמִיתוּ בְּאַרְעָא נּוֹכְרָאָה אַחְרָא, ע"י דְּהֵהוּא מְחַבְּלָא.

תסד) וְע"ד אַקְרוּן נְבִלָה, מַה נְבִלָה מְטַמְּאָה בְּמִשָּׁא, אוּף אֵינוּן דְּמַתִּין לְבַר מְאַרְעָא קְדִישָׁא, מְטַמְּאִין בְּמִשָּׁא. וְע"ד אֵינוּן נְבִלָה. כֹּל שְׁחִיטָה דְּאִיפְסִיל, וְאֶקְרִי נְבִילָה, בְּגִין שְׁחִיטָה הָא אִיְהִי מְסַטְרָא אַחְרָא, וּמִיד דְּאִיפְסִיל שְׂרִיָּא "עֲלָה סְטָרָא אַחְרָא. וּבְגִין דְּאִיְהִי דִילִיָּה, וְשְׂרִיָּא עֲלָה אֶקְרִי נְבִלָה. וְרַזָּא דָּא יְנַבֵּל הוּא, "וְנַבֵּל שְׁמוֹ וְנַבֵּלָה עִמּוּ.

תסה) וְע"ד בְּכָל אַתְר דְּאִיְהוּ שְׂרִיָּא, אֶקְרִי נְבִלָה. מְנוּוֹל דָּא לֹא שְׂרִיָּא, אֲלֵא בְּאַתְר כֹּפְסִילָה, וְע"ד שְׁחִיטָה דְּאִיפְסִיל, הָא דִילִיָּה הוּא, וְאֶקְרִי עַל שְׁמִיָּה. וּבְגִין כֵּן, מַתִּין דְּאֵינוּן לְבַר מְאַרְעָא קְדִישָׁא, תַּחֲוֹת רִשׁוּ אַחְרָא, וְשְׂרִיָּא עֲלֵיְהוּ סְטָרָא אַחְרָא, אַקְרוּן נְבִלָה.

מסורת הזהר

(1) (ישעיה כו) וארא מג צ"ק. (ד) (ש"א כה).

חלופי גרסאות

ד מתין דבארעא. ה מתין דלבר. ו במגע. ז ל"ג אקרי נבלה. ח עליה. ט עליה. י מוסיף כשמו כן הוא נבל; ל"ג נבל הוא. כ פסול.

הסולם

מאמר

דינא דגיהנם
נקראים נבלה שנאמר עליהם נבלתי יקומוון. כי מה נבלה מטמאה במשא, אף אלו שמתים בחוץ לארץ הקדושה מטמאים במשא. וע"כ הם נבלה. כל שחיטה שנפסלה נקראת נבלה, משום שהשחיטה היא מסטרא אחרא כי מיד שנפסלה שורה עליה מסטרא אחרא, ומשום שהוא שלו ושורה עליה נקראת נבלה. וז"ס נבל הוא ונבל שמו, דהיינו שנבלה עמו. כלומר שהס"א שורה עליו.

תסה) וְע"ד בְּכָל אַתְר וכו': וע"כ בכל מקום שהס"א שורה, נקרא המקום נבלה. כי מנוול זה אינה שורה אלא על מקום פסול, וע"כ שחיטה שנפסלה הוא שלו, ונקראת על שמו. ומשום זה המתים שהם מחוץ לארץ הקדושה תחת רשות אחרת, והסטרא אחרא שורה עליהם נקראים נבלה.

תסב) אָמַר לִי הֵכִי וכו': אל, כן הוא ודאי, שהשבח של משה ואהרן ומרים היה יותר מכל בני העולם. כי הם מתו בחוץ מארץ הקדושה, וכולם מתו ע"י מחבל ההוא, חוץ ממה שהיה אהרן ומרים, שלא מתו אלא ע"י הקב"ה. אבל אלו שמתים בארץ הקדושה, אינם מתים ע"י מחבל ההוא, כי ארץ הקדושה אינה עומדת ברשות אחרת, אלא ברשות הקב"ה בלבד.

תסג) וְע"ד כְּתִיב יְחִיו וכו': וע"כ כתוב, יחיו מתוך נבלתי יקומוון הקיצו ורננו שוכני עפר, וכו'. יחיו מתוך, היינו אלו שמתים בארץ הקדושה, שהם מתים שלו, של הקב"ה. ולא מאחר, שאין שולט שם סטרא אחרא כלל, וע"כ כתוב, מתוך, שפירדשו של הקב"ה. נבלתי יקומוון, היינו אלו שמתו בארץ אחרת נכריה, על ידי מחבל ההוא

תסד) וְע"ד אַקְרוּן נְבִילָה וכו': וע"כ

(דפ"י דף קנ"א ע"א * דף קנ"א ע"ב)

קנא

תרומה

תסו) הקיצו ורננו שוכני עפר, שוכני דיירין דמיכין, ולא מתין. ומאן אינון. דמיכין דחברון, דאינון לא מתין, אלא דמיכין. וע"ד י כתיב בהו גויעה, כמאן דגורע, ואית ביה קיומא לאנער. ארף הכי אינון ד' זוגי דחברון, דמיכין אינון ולא מתין, וכלהו קיימו בקיומיהו באינון גופין דלהון, ונדעי סתרין גניזין, ותייר משאר בני נשא. גניזין הוו תמן גו פתחא דג"ע אינון גופין דלהון, ואלין אינון שוכני עפר. וע"ד כל אינון דנפקו נשמתייהו בארעא קדישא, לא נפיק על ידי דההוא מחבלא, ולא שלטא תמן, אלא על ידי דמלאכא דרחמי, דארעא קדישא קיימא בעדכיה.

תסז) אחר אית בישובא, דלא שלטא ביה ההוא מחבלא, ולא אתייהיב ליה רשו ילאעלא תמן, וכל אינון דיירי תמן, לא מתין, עד דנפקין לבר מקרתא. ולית לה בר נש מפל דיירין תמן, דלא מתין, וכלהו מתין בשאר בני נשא, אבל לאו במתא. מ"ט. בגין דלא יכלין למיתב תדיר במתא, אלא אלין נפקין, ואלין עאלין, וע"ד בלהו מתין.

תסח) מ"ט לא שלטא תמן ההוא מלאך מחבלא. אי תימא דלא קיימא בקדושתיה, הא ארעא קדישא דלא קיימא ברשו אתרא, ומתין, בבההוא אחר אמאי לא מתין. אי תימא בגין קדושה, לית אחר בקדושה בכל ישובא פגוונא

חלופי גרסאות

2 אקרי. נ בה. נ ל"ג לאעלא. ס דאיהו.

דרך אמת מ] ישנים כמו ישני חברון. [נ] מקום אחד יש בישוב העולם שאין המות שולט שם וכל הרוצה למות יצא חוץ לעיר והוא לח כנודע.

הסולם

מאמר

אתר אית בישובא - דלא מתין תמן ניתנה לו רשות להכנס שם, וכל אלו הדרים שמה לא מתים עד שיוצאים מחוץ לעיר. ואין לך אדם מכל הדרים שם שלא ימות, וכולם מתים כשאר בני אדם, אלא לא בעיר. מה הטעם משום שאינם יכולים לשבת תמיד בעיר, אלא אלו יוצאים ואלו נכנסים, וע"כ כולם מתים.

תסח) מ"ט לא שלטא וכו': מהו הטעם שמלאך המחבל אינו שולט שם. אם תאמר, שאינו עומד ברשותו, הרי ארץ הקדושה, שאינה עומדת ברשות אחרת, ומתים, במקום הזה מהו הטעם שאינם מתים. ואם תאמר, בשביל קדושת המקום, הרי אין לך מקום שבקדושה בכל הישוב, כמו ארץ ישראל, ואם תאמר, משום זכותו של אדם הזה שבנה העיר, הלא כמה בני אדם היו שזכותם יותר משלו. אמר ר' יצחק, אני לא שמעתי ואיני יכול לומר.

אתו

תסו) הקיצו ורננו שוכני עפר: שוכני פירושו דיירים ישנים, ולא מתים, ומי הם, אלו הם ישני חברון שהם לא מתים אלא ישנים. וע"כ כתוב בהם גויעה, כמי שגווע ויש בו כח להינער. אף כן אלו ד' זוגי חברון ישנים הם ולא מתים, וכולם עומדים בקיומם בגופים שלהם, ויודעים סתרים נעלמים יותר משאר בני אדם. הגופים שלהם גנוזים בפתח גן עדן. כי פתח ג"ע הוא במערת המכפלה. (כנ"ל לך אות צ"ה) ואלו הם שוכני עפר. ועל זה, כל אלו שנשמתם יצאה בארץ הקדושה אינה יוצאת על ידי מחבל ההוא, שאינו שולט שם, אלא על ידי מלאך של רחמים, שארץ הקדושה עומדת בחלקו.

מאמר אחר אית בישובא - דלא מתין תמן

תסז) אחר אית בישובא וכו': מקום יש בישוב שאינו שולט בו מחבל ההוא, ולא (דפ"ר דף קנ"א ע"ב)

דְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל. וְאִי תִימָא, בְּגִין הֵהוּא גְבָרָא דְבְּנֵי לֵה. כְּמָה בְּנֵי נֶשָׂא הוּוּ
 דְּזִכְוֹתֵיהוֹן יְתִיר מְדִילֵיה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֲנָא לָא שְׂמַעְנָא וְלָא אִימָא.
 תַּסְט) אָתוּ שְׂאִילוּ לֵיה לְר"ש, אָמַר לוֹן, וְדָאִי הֵהוּא אָתְרָ לָא שְׁלֻטָא עָלֵיה
 מְלָאָךְ הַמְּוֹת, וְקַב"ה לָא בְּעֵי דְבָהּהוּא אָתְרָ בְּרַ נֶשׁ לְעַלְמִין, וְאִי תִימָא,
 דְּקִדְּם לְכֹן בְּהֵהוּא דְּוִקְתָּא, עַד לָא אֲתַבְּנֵי, מִיתוּ עֲבִיה בְּנֵי נֶשָׂא, לָאו הֲכִי. אָלָא
 מִיּוּמָא דְּאֲתַבְּרֵי עַלְמָא, אֲתַתְּקֵן הֵהוּא אָתְרָ, לְקִיּוּמָא, וְרִזָּא דְּרִזִּין הֲכָא, לְאִינוּן
 דְּמִסְתְּפְלֵי פְּבְרָזָא דְּחֻכְמָתָא.

תַּע) כִּד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַלְמָא, בְּרָא לֵיה בְּרִזָּא דְּאֲתַנוּן,
 וְאֲתַגְלָגְלוּ אֲתַנוּן, וְוִבְרָא עַלְמָא, בְּגִלוּפֵי דְּשְׂמָא קְדִישָׁא. וְאֲתַגְלָגְלוּ אֲתַנוּן,
 וְאֲסַחְרוּ עַלְמָא תְּבָגְלוּפֵי וְכִד אֲתַגְלִי וְאֲתַפְּשֻׁט עַלְמָא וְאֲתַבְּרֵי, וְהוּוּ אֲתַנוּן
 סְחָרָן לְמַבְרֵי, אָמַר קַב"ה בְּדִיסְתֵימִים בְּיָו"ד, אֲשַׁתְּאַרְתָּ אֶת ד'ט' בְּהֵהוּא דְּוִקְתָּא,

חלופי גרסאות

ע ל"ג ביה. פ בעקרא. צ ל"ג דאתון. ק וברו. ר יתגלגלו. ש ואסתרו. ת בגלופי; ת בגלופי דשמא קדישא. א מתגלגלן;
 אתגלגלו אתון והוון סחרן למברי אמר קב"ה די אסתים ביו"ד אשתארת את ט' בלחודאה. ב די אסתים; דיי אסתים;
 יסתיים. ג באדם; באת י. ד ק; מוסיף ט' בלחודאה תליא באורא ע"ג ההוא דוכתא; ט' תליא באורא כיון דאמר
 קב"ה דיי אסתים ביו"ד אשתארת את ט"ית בלחודאה תליא באורא ע"ג ההוא דוכתא.

הסולם

מאמר

אחר אית כישובא - דלא מתין תמן
 ואח"כ נמשך קו שמאל מנקודת השורק, דהיינו
 שחוזרים אתון אל"ה למדרגה וחוזרים עמהם
 הג"ר דאורות, אלא שהם בחינת אחורים,
 שפירושן חכמה בלי חסדים. ומשום זה נמשכים
 דינים ממנה. ואז קו האמצעי וממעט קו
 השמאל בסוד המסך הנמשך מנקודת החירק,
 ובכח זה מתייחד השמאל עם הימין, והחכמה
 שבשמאל מתלבשת בחסדים שבימין והמדרגה
 נשלמת בג"ר מבחינת פנים. וסוד ג' נקודות
 חולם שורק חירק, נתבארו לעיל (בראשית א'
 דף ט"ו ד"ה ההוא ע"ש) וזה המיעוט שקו
 האמצעי ממעט את קו השמאל, הוא בכ' פערות,
 מתחילה ממעט אותו מצד המסך
 דמנעולא, שה"ס מלכות דמדת הדין שאינה
 נמתקת בכינה, ואח"כ ממעט אותו בסוד
 המפתח שה"ס מלכות המחוברת בכינה
 (כנ"ל פרשת לך דף י"ג ד"ה ונתבאר. ע"ש)
 וסוד האותיות שהן הכלים של הספירות,
 כבר נתבאר (בהקדמת ספר הזוהר דף ל"ד ד"ה
 גט) שהן סוד, בינה ז"א ומלכות. מא' עד יוד
 ה"ס ט"ס דבינה. מיועד ק' ה"ס ט"ס דז"א,
 מק' עד ת' ה"ס הספירות דמלכות ע"ש.
 ונמצא שמן יוד עד ת', ה"ס ז"א ומלכות
 דאותיות, שבהם האורות דנפש רוח, שהם ו"ק
 והג"ר דאותיות, הן מן א' עד ט', ששם מלוכב
 אור הנשמה דאותיות.

תַּסְט) אָתוּ שְׂאִילוּ לֵיה וכו': באו ושאלו
 את ר' שמעון. אמר להם, ודאי, מקום ההוא
 אין מלאך המות שולט עליו, והקב"ה אינו
 רוצה שימות אדם במקום ההוא לעולם. ואם
 תאמר שמקודם לכן עד שלא נבנה מתו במקום
 ההוא בני אדם. אינו כן. אלא מיום שנברא
 האדם נתתן מקום ההוא לקיום. וסוד הסודות
 כאן לאלו המסתכלים בסוד החכמה.

תַּע) כִּד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וכו':
 כשברא הקב"ה את העולם ברא אותו בסוד
 האותיות. ונתגלגלו האותיות וברא העולם
 בחקיקות של השם הקדוש, ונתגלגלו האותיות
 וסבבו העולם בחקיקות, וכשנגלה ונתפשט
 העולם ונברא, והיו האותיות מסבבות לברוא,
 אמר הקב"ה שיסתים העולם ביו"ד, נשאה
 אות ו' במקום ההוא תלויה באור. ו', היא
 אות המאירה חיים, משום זה מי שראה ו'
 בחלמו סימן טוב הוא לו, וחיים נתקנו לו,
 וע"כ משום שהו' תלויה על מקום ההוא, אין
 המות שולט בו.

ביאור הדברים. נודע שהכל נאצל ונברא
 בסוד ג' קוין ומלכות המקבלתם, שה"ס ד'
 אותיות הו"ה, שג' קוין ה"ס יה"ו ומלכות
 ה"ס ה"ת. וזה סדרם. שמתחילה יוצא קו ימין,
 מסוד נקודת החולם, שאתון אל"ה נופלות
 לחוץ מן המדרגה, והיא חסרה משום זה ג"ר.

(דפ"י דף קנ"א ע"ב)

תְּלִיא בְּאֵיזָרָא, טִי"ת, אִיהוּ הָאֵת, דְּנִהִירוּ חִיין, בְּגִין פֶּה, סִמָּאן דְּחָמִי טִי"ת
בְּחֻלְמִיה, סִמָּנָא טְבָא הוּא לִיה, וְחִיין אֶתְתְּקֵנוּ לִיה. וְעַל דָּא בְּגִין דְּהוּא י'ט'
תְּלִיא עַל גְּבִי הַהוּא אֶתְר, לָא שְׁלֵטָא בֵּיה מוֹתָא.

תעא) פֶּד בְּעָא קב"ה לְקִימָא עֲלָמָא, זְרִיק חַד צְרוּרָא גּוּ מִיָּא, גְּלִיף בְּרִזָּא
י'דע"ב אֶתְוּן, וּמְתַמֵּן שְׁאָרֵי לְמִיהָף הַהוּא צְרוּרָא, וְלָא אֲשַׁכַּח אֶתְר לְאֶתְקִימָא

חלופי גרסאות

ה ל"ג את דנהירו. ו ל"ג ט. ז דע"כ: דע"ב וכ"ב.

דרך אמת ט] בראשית ל' ע"ב.

הסולם

מאמר

אחר אית בישובא - דלא מתין תמן
ט', שהיא יסוד הבינה לא יכול המקום לקבל,
מפני שהעולם הזה, מבחי' מנעולא, אינו אלא
בחינת מלכות לבדה, וע"כ אינה יכולה לקבל
רק מבחי' יסוד דבינה, הכלול ג"כ ממלכות,
ולא מבחינת למעלה מיסוד דבינה.

ו"ש, שית איהי את דנהירו חייין וכו',
כי היא מבינה, שה"ס אלקים חיים, ועל דא,
בגין דהוה ט' תל"א על גבי הוהא אתר,
לא שלטא ביה מותא, כי מבחינת מנעולא,
אין שום דינים ואחזיה לס"א בבינה, ואין
למלאך המות רשות לגשת שמה.

תעא) כד בעא קב"ה לְקִימָא וכו':
כשרצה הקב"ה שהוא קו האמצעי, לקיים את
העולם, דהיינו להמשיך ג"ר בעולם, הנקראות
קיום, זרק אבן אחד תוך המים. דהיינו שהשליך
את המלכות הנקראת אבן, לתוך הבינה,
הנקראת מים, וחבר המלכות עם הבינה,
שז"ס מיעוט ב' של קו אמצעי, שמבחינת
מפתחא, (כנ"ל לך י"ג ד"ה ונתבאר) שבדרך
זה, חזק בסוד ע"ב אתוון, דהיינו שהמשיך
הו"ק מבינה למלכות, שעליהם ראוי להתגלות
בגדלות סוד השם ע"ב, ומשם, מבינה התחיל
ללכת אבן הזה, המותק בבינה, ולא מצא
מקום להתקיים חוץ מארץ ישראל, ומים שה"ס
ו"ק דבינה, היו הולכים אחריה, אחרי האבן,
עד שאבן היא הגיעה תחת המזבח, ושם
נשתקע, כלומר שירדו הדינים של המסך
דמלכות שהיא האבן, ונשתקעו תחת המזבח,
ואז נעשתה המלכות לבחינת בינה, ונגלה הג"ר
מן הבינה בבית המקדש. ומזה נתקיים כל
העולם, כי האירו משם בכל העולם. ועניין
השתקעות האבן שגורם להארת הג"ר (עי'
בבראשית א' דף ר"צ ד"ה בגין, ותבין) צוררא
פירושו אבן, מלשון, ולא יפול צרור ארץ
(עמוס ט' פסוק ט').

וזה אמרו. כד ברא קב"ה וכו': וברא
עֲלָמָא בְּגֻלְפוֹי דְשִׁמְאָא קְדִישָׁא, דהיינו שברא
העולם בסוד ג' קיום, שה"ס יה"ו והמלכות
המקבלתם שה"ס ה' תחתונה. ומפרש אותם
על פי הסדר. שמתחילה, אֶתְגַּלְגְּלוּ אֶתְוּן
וּאֶסְחָרוּ עֲלָמָא בְּגֻלְפוֹי, בגלופי, יורה הקטנות
והיינו קו ימין הנמשך מנקודת החולם שמתחילה
אין בו אלא נפש רוח שה"ס ו"ק, ואחר כך,
וְכַד אֶתְגַּלְי וְאֶתְפַּשֵׁט עֲלָמָא וְאֶתְבְּרִי, היינו
קו השמאל, שבו מתגלה הג"ר וההתפשטות,
להאיר ממעלה למטה לעוה"ז, אבל הם בבחינת
הדין להיותו חסר חסדים כנ"ל, לכן, והו'
אֶתְוּן סְחָרָן לְמַבְרִי, כלומר, שהיו מסככות
לברוא, ולא יכלו, מטעם חוסר חסדים. ואז
אמר קב"ה, שהוא קו אמצעי, דיסתיים
ביוד. דהיינו אחר שהתחילו להתפשט למפרע
בסדר תשר"ק, אמר, שלא יתפשטו אלא
האותיות מן ת' עד י', שהם הכלים דז"א
ומלכות באורות דרוח נפש, שהוא ו"ק בחסר
ג"ר. כי מיעט את קו השמאל עם המסך דחירק
מבחינת מנעולא, שה"ס פעולה הא', ונעשה
ו"ק חסר ג"ר, וע"כ נסתיים העולם ב',
ונעלמו כל ט' אותיות דבינה מן העולם.

וגם בעולם שהיא מלכות, יש אלו הכלים
בינה ז"א ומלכות, ואותו המקום הנ"ל, הוא
בחינת בינה שבעולם, וכיון שהמיעוט של
קו האמצעי היה רק בבחינת מנעולא, שהיא
המלכות שאינה מחוברת בבינה, לא פגם
המיעוט אלא במלכות לבדה, וגם בז"א בשיעור
שמחובר עם המלכות, אבל בבינה אין מיעוט
הזה פוגם כלל וכלל. ונמצא שאות ט' שהוא
יסוד הבינה יכלה להשאר באותו המקום.
ולקבל ממנה אור הבינה שהוא ג"ר. וזה אמרו,
אֶשְׁתַּאֲרַת אוֹת ט' בַּהוּא דוֹכְתָא תְּלִיא
בְּאֵיזָרָא, כי המיעוט ממנעולא, אינו נוגע
לאותו המקום כלל וכלל. אמנם יותר מאות
(דפו"י דף קנ"ב ע"א)

קנד

תרומה

בִּיה, בַּר אֲרָעָא קַדִּישָׁא, וּמִיָּא הָווּ אֲזַלִּין אֲבַתְרִיה, עַד דְּמָטָא הֵהוּא צְרוּרָא תַּחֲתַּת הַמְּזֻבְחָ, וְתַמְּן אֲשַׁתְּקַע, וְאַתְקֵיִים כָּל עֲלָמָא.

תעב) וְאִי תִימָא, אִי הָכִי דְבַהֵהוּא אֲתֵר שְׂרִינְן חֵיִים, אָמַאי לֹא אַתְבְּנִי תַמְּן בִּי מִקְדָּשָׁא, לְמִיָּהֵב חֵיִין לִיתְבָּהָא. אֲלָא הָכָא בְּהַאי אֲתֵר אֲתְקֵיִים בְּגִין אֵת חַד דְּשָׂרְיָא עָלֶיהָ. בְּכִי מִקְדָּשָׁא כָּל אַתְוֹן כְּלֵהוּ שְׂרָאן בִּיה, וּכְהוּ אַתְבְּרִי אִיהוּ בְּלַחֲדוּדִי, בְּגוּוֹנָא דְכָל עֲלָמָא.

תעג) וְתוּ, וְדָאֲרָעָא קַדִּישָׁא יְהִיב חֵיִין וְכַפְרָה לִיתְבָּהָא בְּהֵהוּא עֲלָמָא, וְאַתֵּר דָּא לֹאוּ הָכִי, יְהִיב חֵיִין לְהֵהוּא אֲתֵר בְּהַאי עֲלָמָא, וְלֹא בְּעֲלָמָא דְאַתִּי. וּבִי מִקְדָּשָׁא בְּהַפּוּכָא מִתַּמְּן, בְּגִין דְּאִית חוּלְקָא לִישְׂרָאֵל בְּהֵהוּא עֲלָמָא, וְלֹא בְּעֲלָמָא דָּא. וְעַל דָּא קִימָא בִּי מִקְדָּשָׁא לְכַפְרָא חוּבִין, וְלְמִזְכְּרֵי לוֹן לִישְׂרָאֵל לְעֲלָמָא דְאַתִּי.

תעד) ת"ח, טי"ת נהירו דחייין בְּכָל אֲתֵר, וְעַל דָּא פְּתַח יְבָה קָרָא בִּי טוֹב. דְּכַתִּיב וַיִּרְא אֱלֹהִים אֵת הָאוֹר בִּי טוֹב. כִּי מֵהַי אֵת, צְרִיק מְלֹאכָא מַחְבְּלָא. לֹא תִימָא עָרִיק, אֲלָא דָּלָא אַתְיִיְהִיב לִיה רְשׁוּ לִי לְאַעְלָא תַמְּן.

תעה) אֵת דָּא מְשַׁנְיָא מֵאֵת ט"ק, ק' לֹא מְתִישְׁבָא כָּלל בְּדוּכְתָא בְּעֲלָמָא, וְסִימְנָה אִישׁ לְשׁוֹן בַּל יִכּוֹן בְּאַרְצֵן אֵת טי"ת אַתְיִישְׁבָא בְּכָל דּוּכְתָא, וְאַתְמַקְנַת

מסורת הוזהר

חלופי גרסאות

ה) (בראשית א) בא יט צ"ת. ו) (תהלים קמ) ח"ב רח. ז) מוסיף ארעא קדישא בבי מקדשא. ט) כי מקדשא; דארעא קדישא בבי מקדשא. י) ל"ג בה. כ) מאתר דא; מהאי את ומאתר דא. ל) ל"ג לאעלא. מ) ח' ח'.

דרך אמת ען שאין לו אלא רגל אחת ואין לו על מה לעמוד כשאר אותיות ועיין שם פ' בראשית.

הסולם

מאמר

אחר אית בישובא - דלא מתין תמן בינה, הרי היא בינה דעוה"ז, שהוא בינה דמלכות, והחיים מושפעים רק לבחינת מלכות שהוא עולם הזה. משא"כ בית המקדש, הוא בחינת מלכות הממותקת בבינה ועלתה למקום בינה, הנקראת עולם הבא, ונמצא שהמוחין דעולם הבא ממש מאירים בבית המקדש. שעי" זה זוכים ישראל על ידו לעולם הבא, ולא בחינת אורות דעולם הזה, שהיא מלכות, כי המלכות קבלה שם צורת עולם הבא, שהוא בינה. ובחינתה עצמה, שהיא עולם הזה, נעלמה. תעד) ת"ח טי"ת נהירו וכו': בוא וראה, אות ט"ו היא הארת החיים בכל מקום, שהיא יסוד דבינה. כנ"ל. וע"כ פתח בה הכתוב, כי טוב, שכתוב, וירא אלקים את האור כי טוב. מן אות הזה בורח מלאך המחבל. וחוזר חוזה ואומר, אל תאמר בורח, אלא שלא ניתנה לו רשות להכנס שם.

תעב) וְאִי תִימָא אִי וכו': ואם תאמר א"כ שבאותו המקום שורה חיים, למה לא נבנה שם בית המקדש לתת חיים להיושבים בה. ומשיב, אבל כאן במקום הזה, הוא נתקיים בשביל אות אחד השורה עליה, שהיא הטי', אבל בבית המקדש, כל האותיות כולן שורות בו, ובהם נברא רק בית המקדש בלבד כמו כל העולם. כלומר, כמו שכל העולם נברא בכל האותיות שלכל אות מקום מיוחד. כן הבהמ"ק בפרט, נברא בכל האותיות בפני עצמו.

תעג) ותו דארעא קדישא וכו': ועוד, שארץ הקדושה נותנת חיים וכפרה להיושבים בה בעולם ההוא, ואותו המקום, אינו כן שנותן חיים לאותו מקום רק בעולם הזה, ולא בעולם הבא. ובית המקדש הוא בהיפוך משם, משום שיש לישראל חלק בעולם ההוא, ולא בעולם הזה וע"כ עומד בית המקדש לכפר עונות ולזכות את ישראל לעולם הבא.

תעה) אֵת דָּא מְשַׁנְיָא וכו': אות הזה משונה מן אות ק'. הק' אינה מתישבת כלל בשום

פירוש. כי אותו מקום, אע"פ שהוא בחינת (דפרי" דף ק"ב ע"א)

לְאַתְיִישָׁבָא פְּדָקָא יְאוּת, וּבג"כ בְּכָל דְּוִכְתָּא דְּאָת ט' תַּמָּן, לִית יְשׁוּבָא לְאָת ק' תַּמָּן לְאַתְיִישָׁבָא בִּיה. וְעַל דָּא אָתָר דָּא לָא שְׁלֻטָא בִּיה פְּלַל סְטָרָא אַחְרָא, וְיַהִיב חַיִּים דְּהָאֵי עֲלָמָא לְיִתְבִי תַּחוּתֵיה דְּאָת דָּא, וְלָא יְפוּק לְבַר, וְכַד נְפִיק לְבַר, אֵית

חלופי גרסאות

נ ליה כד הוא תחותיה דאת דא; ליתבי אתר הא וליג תחותיה דאת דא.

הסולם

אתר אית בישובא - דלא מתין תמן הקליפות, נתדבקה עמה. והמפתחא ממש בגלוי, והמנעולא בסתר, בסוד אם זכי הא טוב ואם לא זכי הא רע. כנ"ל (בוהקדמת ספר הזהר דף קכ"ג ד"ה ב' ובפ' ויצא דף י"ג ד"ה סתרא) והנה אחר שנתקנה המלכות בבניה, שוב אין מתפרדת, והיא מקבלת חיים מן הבינה ומשפעת לעולם, ואין עוד כח לקליפת המות לשלוט בעולם, (כנ"ל ב"א דף ז' ד"ה וכבר) אלא בכל מקום שצריכים לענוש הרשעים או למיתת בעלי החיים, המלאך המות צריך לקבל רשות על כך, כנ"ל (בפרשת נח אות ע"ח) בפסוק קץ כל בשר בא לפני, ליטול רשות. ובלי רשות אין למלאך המות שום כח לגלות המנעולא.

מאמר

בשום מקום שבעולם. וסימנך, איש לשון בל יכון בארץ. אות ט' מתישבת בכל מקום, ומתקנת להתישב כראוי. דהיינו להשפיע ג', כנ"ל בבית המקדש. וע"כ בכל מקום ששם אות ט' אין ישוב לאות ק' שם להתישב בו. וע"כ אין שולט כלל הס"א, שהוא מלאך המות. במקום הזה, והט' נותנת חיים של עולם הזה ליושבים תחת אות הזאת, ואינם יוצאים לחוץ. ואם יוצא לחוץ, יש רשות לס"א לשלוט עליו. כמו שאות הזאת שולטת במקום הזה לתת שם חיים. כן אות אחרת שולטת במקום גיהנם, ומי היא. היא אות ק'.

וזה אמרו. ק' לא מתישבא כלל בדוכתא בעלמא, היינו אחר שנמתקה המלכות בבניה, אין עוד כח למות לשלוט בעולם. זולת בנתנת רשות. והטעם הוא, כי אות ט' אתיישבא בכל דוכתא, שהיא יסוד הבינה המאיר ע"י המפתחא כנ"ל ומשפעת בכל מקום אור החיים מן הבינה. ובג"כ בכל דוכתא דאת ט' תמן, שהיא אור הבינה, בתקון המפתחא כנ"ל, לית ישובא לאת ק' תמן לאתישבא ביה, כי אחר שנתקנה במפתחא לקבל אורות החיים מן הבינה אינה מתפרדת עוד לעולם, זולת בנתנת רשות, וע"כ אין כח אל קליפת המות המרומזת באות ק' לשלוט בעולם. ואינה שולטת אלא בגינהם.

באופן שנמצא עתה ג' מקומות, (א) הוא אותו מקום שהט' לבדה שולטת שמה מטעם הנ"ל, ששם מאירה הט' רק חיי עולם זוה. ושם אין נתינת רשות כלל. (ב) כל העולם אחר מיתוק המלכות בבניה בסוד מפתחא, שאז מאירה הט' בכל מקום, אמנם נותנת רשות לענוש את הרשעים בסוד זכי הא טוב לא זכי הא רע. (ג) בגינהם ששם מקום העונשים שולטת אות ק' לבדה בקביעות, כמו אות ט' באותו מקום, שהחיים הם שם בקביעות.

ובספרא

ביאור הדברים. כי ידעת אשר ד' האותיות קרש"ת, הן ד' ספירות המלכות. (כנ"ל בהקדמת ספר הזהר דף ל"ד ד"ה גט) והם כח"ב ות"ת. שהת"ת כולל חג"ת נה"י. אמנם כשאות ק' היא לבדה בלי שאר האותיות רש"ת, תורה, שהיא מתפשטת בבי"ע והמלכות דמלכות שלה, שה"ס מנעולא, מאירה בקליפות בסו"ה, ורגליה יורדת מות, כי ממנה מקבל מלאך המות כח להמית כל חי. וזהו צורת אות ק', כי כשהמלכות היא מתוקנת היא בצורת אות ה', ועתה שאינה מתוקנת נמצאת סיום רגלה השמאלית של הד', שה"ס מלכות דמלכות, יוצאת מן השורה ומתפשטת למטה, דהיינו עד הקליפה שנקראת מות. כנ"ל, וז"ס שרגל הק' משוכה למטה. וכשהמלכות נתקנה בכריאת העולם בסוד עלייתה והתחברותה עם הבינה, שאז נתחברו לה כל האותיות, והיא ממשכת חיים מן הבינה, (כנ"ל בראשית א' דף ז' ד"ה כבר) היא מסתיימת בת' שצורת רגלה השמאלית היא עבה ומכופלת למטה. שזה יורה, שאותה רגל השמאלית של הק' שנמשכה להאיר עד הקליפה שנקראת מות, הנה עתה חזרה המלכות והגביה את רגלה, ושלפה אותה מן קליפת המות והחזירה לשורה, ומשום זה נתעבה סיום רגלה, כי יש לה שמה ב' מלכיות כפולות, שה"ס המפתחא שנמתקה בבניה, וגם המנעולא ששלפה מן

(רפ"רי דף קנ"ב ע"א)

קנו

תרומה

רְשׁוֹ לְסֻטְרָא אַחְרָא לְשִׁלְטָאָה בֵּיהּ. כְּמָה דְדָאֵת דָּא שְׁלֻטָא בְּאַתְר דָּא, הִכִּי נִמְי שְׁלֻטָא אֶת אַחְרָא בְּאַתְר דְּגִיּהֲנָם, וּמֵאן אִיּהִי, אֶת ק'.

תעו) וּבְסֻפְרָא דְרַב הַמְנוּנָא סְבָא, הִכָּא אֵינּוּן ¹⁹ תְּרִין אַתְוּוֹן: ח', ט'. וְעַל דָּא לֹא הָווּ כְּתִיבִין גּוֹ אֲבָנֵי בּוּרְלָא, אֲבָנִין דְּאִשְׁלֻמוּתָא, וְשִׁבְטִין דְּיִשְׂרָאֵל, תְּרִין אַתְוּוֹן אֲלִין אַתְמַנְעוּ מִנְיָהּ, בְּגִין דְּלֹא יְהֵא רְשִׁים בְּגִנוּיָהּ ח"ט.

תעו) בְּאַתְר דְּכִי מְקַדְשָׁא תְּלִין כָּל אַתְוּוֹן דְּאִלְפָא בֵּיתָא, בְּרִזִין גְּלִיפִין דְּשִׁמְהֵן קְדִישִׁין, קְשִׁירִין, מְרַקְמֵן עֲלֵיהּ, וְכָל עֲלָמָא דְלְעֵילָא וְתַמָּא, כְּלָא בְּרִזָּא דְאַתְוּוֹן ¹³ מִתְחַקְקֵן וּגְלִיפָא, וְרִזִין ¹⁴ דְּשִׁמָּא קְדִישָׁא עֲלָאָה, עֲלִיָּהּ אַתְגְּלִיף.

תעו) בְּמִשְׁכְּנָא אַתְגְּלִיפּוּ וְאַתְצִיִּירוּ אַתְוּוֹן בְּדָקָא חֲזִי. ¹⁵ דְּהָא בְּצִלְאֵל הָהּ יָדַע ¹⁶ חֲקֻמָּתָא, לְצַרְפָּא אַתְוּוֹן דְּאַתְבְּרִיאוּ בְּהוּ שְׁמִיָּא וְאַרְעָא. וְעַל חֲקֻמָּתָא ¹⁷ דִּילֵיהּ, וְאַתְבְּנֵי מִשְׁכְּנָא עַל יְדֵיהּ, וְאַתְבְּרִיר מְכָל עֲמָא ¹⁸ דְּיִשְׂרָאֵל.

תעט) וּכְמָה דְּאִיּהוּ אַתְבְּרִיר לְעֵילָא, הִכִּי בְּעָא קב"ה דִּיתְבְּרִיר לְתַמָּא. לְעֵילָא כְּתִיב, ¹⁹ רָאָה קְרָאתִי בְּשֵׁם בְּצִלְאֵל. לְתַמָּא ²⁰ רָאוּ קְרָא יי' בְּשֵׁם בְּצִלְאֵל. וְשִׁמְיָהּ בְּרִזָּא עֲלָאָה אֲקָרִי הִכִּי בְּצִלְאֵל: בְּצִל אֵל. וּמֵאן אִיּהוּ. דָּא צְדִיק. דְּאִיּהוּ יְתִיב בְּצִל אֵל, הֵהוּא דְּאֲקָרִי אֵל עֲלִיוֹן. וְאִיּהוּ יְתִיב בְּגִנוּנָא דְּהֵהוּא אֵל. הֵהוּא אֵל נְטִיל שֵׁית סֻטְרִין, הֵהוּא צְדִיק נְטִיל לִין. אוּף הִכִּי, הֵהוּא אֵל אֲנָהִיר לְעֵילָא,

מסורת הזהר

(י) (שמות לא) הקסה"ז כד צ"ב. (ח) (שם לה).

חלופי גרסאות

19 מתחממן; מתחממן ומתחממן וגליפאן. 20 דקדשא ול"ג דשמא קדישא; דקדשא דשמא קדישא. 13 ל"ג דהא. 14 צ ל"ג חכמתא. 15 דא. 16 ר אתמני. 17 ש ל"ג דישראל.

דרך אמת פ] עיין זה ג"כ שם. צ] נראים ונחקקים הכל בסדר האותיות וסוד שם הקודש נחקק עליהם.

הסולם

מאמר

מאמר בצלאל ידע לצרפא אתוון

של נבנה המשכן על ידו, ונבחר מכל עם ישראל.

תעט) וּכְמָה דְּאִיּהוּ אַתְבְּרִיר וְכו': וּכְמוֹ שְׁהוּא נִבְחַר לְמַעַלָּה כִּךְ רַצָּה הַקַּב"ה שִׁיְהִי נִבְחַר לְמַטָּה, לְמַעַלָּה כְּתוּב, שְׁאִמְרַת הַקַּב"ה לְמַטָּה, רָאָה קְרָאתִי בְּשֵׁם בְּצִלְאֵל. וְלְמַטָּה, אִמְרַת מֹשֶׁה לְיִשְׂרָאֵל, רָאוּ קְרָא ה' בְּשֵׁם בְּצִלְאֵל. וְשִׁמּוֹ בְּסוּד הָעֲלִיּוֹן נִקְרָא כִּךְ, בְּצִלְאֵל, שְׁפִירוּשׁוֹ בְּצִל אֵל. וּמִי הוּא. זֶהוּ צְדִיק, דְּהֵיִינוּ יִסוּד, שְׁהוּא יוֹשֵׁב בְּצִל אֵל הֵהוּא שְׁנִקְרָא אֵל עֲלִיוֹן, דְּהֵיִינוּ תְּפָאֲרַת, וְהוּא בְּצִלְאֵל יוֹשֵׁב כְּמוֹ אֵל הֵהוּא, שְׁהוּא ת"ת. אֵל הֵהוּא לִוְקַח שִׁשָּׁה קְצוּוֹת, כִּי תְּפָאֲרַת לִוְקַח וְיָק חֲגִיט נה"י, וְצְדִיק הֵהוּא, שְׁהוּא יִסוּד. לִוְקַח אוֹתָם. אִף כִּךְ, אֵל הֵהוּא מְאִיר לְמַעַלָּה, וְצְדִיק הֵהוּא מְאִיר לְמַטָּה, אֵל הַמַּלְכוּת. אֵל הֵהוּא שְׁהוּא ת"ת. כּוֹלָל שִׁשָּׁה קְצוּוֹת, אִף צְדִיק הֵהוּא הוּא כָּלִל שֶׁל כָּל שִׁשָּׁה קְצוּוֹת.

תעו) וּבְסֻפְרָא דְרַב הַמְנוּנָא וְכו': וּבְסֻפְרוֹ שֶׁל רַב הַמְנוּנָא סָבָא כְּתוּב, כַּאֲן בְּמַלְה חֻטָּא, יֵשׁ ב' אוֹתוֹת ח' ט', וְע"כ לֹא הִיוּ כְּתוּבִים בְּאֲבָנֵי שׁוּהֵם וּבְאֲבָנֵי מְלוּאִים, כִּי שְׁבֻטֵי יִשְׂרָאֵל נִמְנְעוּ מֵהֵם ב' אוֹתוֹת אֵלוּ, כְּדִי שֶׁלֹּא יְהִיֶּה נִרְשָׁם בְּהֵם ח"ט, דְּהֵיִינוּ חֻטָּא.

תעו) בְּאַתְר דְּכִי מְקַדְשָׁא וְכו': בְּמִקּוּם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ תְּלוּיִם כָּל אוֹתוֹת הָאֵלֶף בֵּית, בְּסוּדוֹת חֻקּוּקִים שֶׁל שְׁמוֹת הַקְּדוּשִׁים, קְשׁוּרִים וּמְרוּקְמִים עֲלִיו, וְכָל הָעוֹלָם שֶׁלְמַעַלָּה וְשֶׁלְמַטָּה כּוֹלֵם נִגְבְּלוּ וְנִחְקְקוּ בְּסוּד אוֹתוֹת, וְסוּד שֶׁם הַקְּדוּשׁ הָעֲלִיּוֹן, דְּהֵיִינוּ הוּיָהּ, נִחְקַק עֲלֵיהֶם.

תעו) בְּמִשְׁכְּנָא אַתְגְּלִיפּוּ וְאַתְצִיִּירוּ וְכו': בְּמִשְׁכֵּן נִחְקְקוּ וְנִצְטִיִּירוּ אוֹתוֹת כְּרָאוּ, כִּי בְּצִלְאֵל הִיָּה יוֹדַע הַחֲכָמָה לְצַרְף אוֹתוֹת שְׁבָהֶם נִבְרָאוּ שְׁמִים וְאַרְץ. וּבְשִׁבִיל הַחֲכָמָה (דְּפִרְיֵי דָךְ קִנ"ב ע"א)

האי צדיק אנהיר לתמא. ההוא אל, פללא דכלהו שית סטרין. ההוא צדיק, פללא דכלהו שית סטרין.

תפ) בן אורי: בן אור קדמא, דברא קב"ה בעובדא דבראשית. בן חור: בן חירו דכלא. ד"א, בן חור: בן חור מפל גוונין. ודא יאתמני למטה יהודה, פלא פדקא גאזת.

תפא) פל גוונין טבין לחלמא, פר תכלא, פמה דאתמר. בגין דאיהו ברסיא, למידן דינין דנשמתיין. והא האי דרגא יתוורא איהו. ואלא בשעתא דקיימא דיני דנפשאן, כדין איהו גוון תכלא. והא * אוקימנא.

תפב) בשעתא דחמי בר נש להאי גוון, אדפר בר נש למעבד פקודין דמאריה. כגוונא דנחש ה הנחשת, בשעתא דהו חמאן ליה, הו דחלי מקמי דקב"ה, ומנטרן גרמיהו מכל חובין, ובשעתא דההוא דחילו דקב"ה סלקא עליהו, מיד אתסיין. מאן גרים לון כ לדחלא מקמי קב"ה, ההוא נחש, ההיא רצועה דמסתפלן בה. אוף הכי תכלת * וראיתם אותו וזכרתם את פל מצות יי. מההוא דחילו דיליה, ועל דא תכלת י במשכנא.

תפג) אמר רבי יצחק, האי דאמר מר תכלת ברסיא דדינא איהי, וכד איהי קיימא ב'גוונא דא, כדין איהי ברסיא למידן דיני נפשאן. אימתי איהי ברחמי. אמר ליה, בשעתא דכרובים מהדרן אנפיהו דא עם דא, ומסתפלן אנפין באנפין.

חלופי גרסאות

מסורת הוזהר

ט) (במבר טו) ח"ב רעו. ח"ג קעד: קעה. רסג: ת"ז
ג מוסיף גוונין כמה דאמינא חור כרפס תכלת. ד אחמנא.
ה והאי וליג והא. ו מוסיף חרא חורא. ז בר. ח ל"ג
לרחלא מקמי קב"ה. ל ל"ג במשכנא. מ כגוונא.
הנחשת. ט ל"ג מכל חובין. י בשעתא. כ ל"ג

תכלת

הסולם

מאמר ב'

נפשות, מפני עונות התחטוונים, אז היא בצבע תכלת. וכבר העמדנוהו. (לעיל אות ר"ל).
תפב) בשעתא דחמי בר נש וכו':
בשעה שאדם רואה צבע הזה, דהיינו תכלת, נזכר האדם לעשות כל מצות אדונו. כמו נחש הנחשת, שבשעה שהיו רואים אותו היו יראים לפני הקב"ה, ושומרים את עצמם מכל חטא, ובשעה שיראה הזו עלתה עליהם מיד נרפאו. מי גרם אותם לירא את הקב"ה, הוא אותו הנחש, אותה הרצועה שהסתכלו בה. אף כן, תכלת כתוב בו, וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות ה'. שהוא, מיראה ההוא שלו. ועל כן, היתה התכלת במשכן.

תפ) בן אורי: פירושו בן אור הראשון שברא הקב"ה במעשה בראשית. בן חור, פירושו בן חירות של הכל, דהיינו אור הבינה שה"ס חירות. פירוש אחר, בן חור, בן שהוא חור, דהיינו לבן מכל הגוונים, כלומר שאור החסדים שהוא לבן שולט בו. וזה, בצלאל שהוא יסוד, נתמנה למטה יהודה, שה"ס המלכות, הכל כראוי להיות. כי היסוד צריך להיות מחובר עם המלכות.

מאמר ב' תכלת

תפא) כ"ג גוונין טבין וכו': כל הצבעים טובים אם רואים אותם בחלום, חוץ מתכלת. משום שהיא כסא, דהיינו המלכות לדון עליו דיני נשמות. ושואל, הרי מדרגה הזו, שהיא המלכות, הוא לבנה, שאתה אומר שמקבלת מן היסוד שנקרא בן חור שפירושו לבן, דהיינו חסד. ומשיב, אלא בשעה שעומדת לדון דיני

(דפריי דף קנ"ב ע"א * דף קנ"ב ע"ב)

כִּינּוֹן דְּאֵינוֹן כְּרוּבִים מְסַתְּפֵלָן אַנְפִּין בְּאַנְפִּין כְּדִין כֹּל גְּוִוִּין יִמְתַּקְנֵן, וְאַתְּהַפֵּךְ גְּוִוִּן תִּכְלָא לְגְוִוִּן אַחְרָא. מִתְּהַפֵּךְ גְּוִוִּן יְרוּק, לְגְוִוִּן זָהָב.

תפד) ועל דא, בהפוכא דגוונין, אתהפך מדינא לרחמי, וכן מרחמי לדינא, וכלא בהפוכא דגוונין. כמה דמסדרין ישראל תקונייהו לגבי קב"ה, הכי קיימא כלא, והכי אתסדר. ועל דא כתיב ישראל אשר בך אתפאר, באינון גוונין דכלילן דא בדא, שפירו דכלהו. ^ט

תפה) ועשית שלחן עצי שטים וגו'. רפי יצחק פתח, וְאַכְלָתָּ וְשָׂבַעְתָּ וּבְרַכְתָּ אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ וגו', כמה זכאין אינון ישראל, דקב"ה אתרעי בהו, וקרוב לון לגביה מכל עמין, ובגינהון דישראל, זיהיב מזונא ושבעא, לכל עלמא, ואלמלא ישראל לא זיהיב קב"ה מזונא לעלמא, והשתא דישראל אינון בגלותא, עאכ"ו דנטלי מזונא על חד תרין.

תפו) בזמנא דהווי ישראל בארעא קדישא, הוה נחית לון מזונא מאתר עלאה, ואינון זיהיבי חולק תמצית לעמין עובדי כוכבים, ועמין בלהו לא אתגונו אלא מתמצית והשתא דישראל אינון בגלותא, אתהפך בגוונא אחרא.

תפז) ומתל למלכא, דאתקין סעודתא לכני ביתיה, כל זמנא דאינון עבדי רעותיה, אכלי סעודתא עם מלכא, וזיהיבי לכלבי חולק גרמין למגרר.

חלופי גרסאות

נ אתתקנו. ט חוור. ע בדפויי כתב חסר כאן. פ ל"ג מן הוה עד יהבי. צ יסבי. ק ולא וליג ועמין כלהו. ר ל"ג מתל.

מסורת הזהר

י' (ישעיה מט) יתרו סו צ"ר. כ' (שמות כה) ח"ב קנז: קנז. ח"ג קצב. רעא: ? (דברים ח) ויגש יז צ"א.

דרך אמת קן נותנים לכלבים חלק עצמות לגררם והיא רמו אל הקליפות העוים ככלב והוא נותן להם המתרות מהשפע ותמציתו.

הסולם

ועשית שלחן

לכל העולם, ואם לא ישראל, לא היה הקב"ה נותן מזונות לעולם, ועתה שישראל הם בגלות, על אחת כמה וכמה שכל העולם מקבלים מזונות ושובע כפלים. כדי שהתמצית מהם יספיק לישראל.

תפו) בזמנא דהווי ישראל בארעא וכו': בזמן שהיו ישראל בארץ הקדושה, היה יורד להם מזון ממקום עליון, והם נתנו חלק תמצית לעמים עכו"ם, והעמים כולם לא נזונו אלא מתמצית. ועתה שישראל בגלות, נתהפך הדבר באפן אחר. שהחזון מגיע לאומות העוים והם מקבלים מהם תמצית.

תפז) מתל למלכא דאתקין וכו': משל למלך שהכין סעודה לבני ביתו, כ"ז שהם עושים רצונו, אוכלים בסעודה עם המלך, ונותנים לכלבים חלק של עצמות לגרור. בשעה שבני ביתו אינם עושים רצונו של המלך נותן כל הסעודה לכלבים, ונותן להם העצמות.

מאמר

ברחמים. אמר לו, בשעה שהכרובים, שה"ט ז"ן. מחזירים פניהם זה לזה, ומסתכלים פנים בפנים, כיון שהכרובים מסתכלים פנים בפנים, אז מתתקנים כל הצבעים, ומתהפך צבע התכלת לצבע אחר. ומתהפך צבע ירוק לצבע זהב.

תפד) ועל דא בהפוכא וכו': וע"כ בהפיכת הצבעים מתהפכת המלכות מדין לרחמים. וכן מרחמים לדין, הכל בהפיכת הצבעים, כמו שמסדרים ישראל תקונייהם אל הקב"ה, כך עומד הכל, וכך מסתדר, למעלה. וע"כ כתוב, ישראל אשר בך אתפאר. כי באלו הגוונים הכלולים זה בזה נמצא היופי של הכל.

מאמר ועשית שלחן

תפה) ועשית שלחן עצי שטים וגו': ר' יצחק פתח, ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך וגו'. כמה מאושרים הם ישראל, שהקב"ה רצה בהם, וקרב אותם אליו מכל העמים, ובשביל ישראל הוא נותן מזונו ושובע

תרומה

קנט

בשעתא דבני ביתיה לא עבדי רעותא דמלכא, מלכא יהיב פל סעודתא לכלבי, וסליק לון גרמי.

תפח) כגוונא דא, פל זמנא דישראל עבדי רעותא דמאריהון, הא על פתורא דמלכא אינון אכלי, וכל סעודתא אתתקן להון. ואינון, מההוא חדרה דלהון, יהבי גרמי דאיהו תמצית לעובדי כוכבים. וכל זמנא דישראל לא עבדי רעותא דמאריהון, א אזלי בגלותא, והא סעודתא לכלבי, ואסתלק לון תמצית פכה יאכלו בני ישראל את לחמם טמא בגוים, דהא תמצית בדגעוליהון אכלי. ווי לכרא דמלכא, דיתיב ומצפה לפתורא דעבדא, מה דאשתאר מגו פתורא איהו אכיל.

תפט) דוד מלכא אמר, פערוד לפני שלחן נגד צוררי דשנת בשמן ראשי כוסי וניה. פערוד לפני שלחן, דא סעודתא דמלכא. נגד צוררי, אינון פלבי דיתבי קמי פתורא, מצפאן לחולק גרמין, ואיהו יתיב עם מלכא בענוגא דסעודתא בפתורא.

תצ) דשנת בשמן ראשי, דא רישא דסעודתא, דדכל משחא, ושמונא, ותקון סעודתא, אתיהיב בקדמיתא לרחימא דמלכא. מה דאשתאר, לכתר אתיהיב לכלבי, ולאינון פלחי פתורא. כוסי וניה, מליא פסא קמי רחימא דמלכא פדיר, דלא יצטריף למשאל. ועל רזא דא, הווי ישראל פדיר, עם ושאר עמין.

תצא) רבי חייא הוה אזיל לגבי דרבי שמעון לטבריה, והווי עמיה רבי יעקב בר אידי, ורבי ייסא זעירא, עד דהווי אזלי, אמר רבי ייסא לרבי חייא,

חלופי גרסאות

ש ל"ג כל. ת בגרמי, א הא וליג אזלי בגלותא. ב דגעולי עע"ו. ג גרמיהו. ד וכל. ה מוסיף מלכא מליא. ו עע"ז ול"ג שאר עמין; שאר עלמין.

מסורת הזוהר

(ח (יחזקאל ד) ג) (תהלים כג) יתרו לג צ"ט.

הסולם

ועשית שלחן

בשמן ראשי כוסי רויה. תערוד לפני שולחן, היינו סעודת המלך. נגד צוררי הם הכלבים היושבים תחת השלחן ומצפים לחלק העצמות, והוא יושב עם המלך על שלחנו בעונג הסעודה.

תצ) דשנת בשמן ראשי: זהו ראש הסעודה, שכל השמן והשמוננית, ותקון הסעודה, ניתן בראש לאוהבו של המלך, מה שנשאר ניתן לאחר כך לכלבים, ולאילו המשמשים אות השלחן. כוסי רויה, היינו, שהכוס תמיד מלא לפני אוהבו של המלך, ואינו צריך לבקש. ועל סוד הזה היו ישראל תמיד ביחס עם שאר העמים.

תצא) ר' חייא הוה וכו': ר"ח היה הולך לר' שמעון לטבריה, והיה עמו ר' יעקב

בר

מאמר

תפח) כגוונא דא כל וכו': כעין זה, כל זמן שישראל עושים רצונו של אדונם, הנה על שלחן המלך הם אוכלים וכל הסעודה הוכן בשבילם, והם, משמחה ההוא שלהם, נותנים העצמות, שהוא תמצית לעכו"ם. וכל זמן שישראל אינם עושים רצונו של אדונם, הולכים בגלות, והסעודה ניתנה לכלבים, ולהם ניתנה התמצית. שכתוב, ככה יאכלו בני ישראל את לחמם טמא בגוים. כי אוכלים התמצית מגיעול שלהם. דהיינו ממזונם המאוס. אוי לבן מלך שיושב ומצפה לשלחנו של העבד, שמה שנשאר משלחנו הוא אוכל.

תפט) דוד המלך אמר וכו': דוד המלך אמר, תערוד לפני שלחן נגד צוררי דשנת

(דפרי"י דף קנ"ב ע"ב)

תימָה מָה דְכָתִיב, ^ט וְלִבְנֵי בְרוּזִילֵי הַגְּלַעְדֵי תַעֲשֶׂה חֶסֶד וְהָיוּ בְּאוֹכְלֵי שְׁלַחְנָךְ וְגו'. אִי הָכִי כָּל טִיבוֹ וְקִשּׁוּט, לְמִיכַל עַל פְּתוּרִיהָ וְלֹא יִתִּיר, מִדְּקָאֵמֶר הֵבֵא וְהָיוּ בְּאוֹכְלֵי שְׁלַחְנָךְ. וְתוּ, לֹא יִקְרָא דְמִלְכָּא אִיהוּ, לְמִיכַל בְּרַ נֶשׂ אֶחָרָא * עַל פְּתוּרִיהָ דְמִלְכָּא, וְלֹא אֶצְטְרִיךְ וְדָא, אֶלָּא מִלְכָּא בְּלַחֲדוּדֵי, וְכִלְהוּ רַבְרַבְנֵיהּ סַחְרִינְיָה, לְתַתָּא מְנִיָּה.

תצב) אָמַר רַבִּי חִיָּיא לָא שְׁמַעְנָא בְּהַאי מִיָּדִי, וְלֹא אֵימָא. א"ל לְרַבִּי יַעֲקֹב " בְּרַ אִיָּדִי, וְאַתָּה שְׁמַעְתָּ בְּהַאי מִיָּדִי. א"ל, אַתּוּן דִּינְקִין בְּכָל יוֹמָא מִדְּבִשָׁא דְמִשְׁחָא עֲלֵאָה, לָא שְׁמַעְתּוּן, כָּל שְׁפָן אָנָּא. אָמַר לִיהּ לְרַבִּי יִיסָא, וְאַתָּה * שְׁמַעְתָּ מִיָּדִי בְּהַאי. א"ל אַע"ג דְּאָנָּא רַבִּיא וּמִיּוֹמִין זְעִירִין אַחֲתִינָא לְגַבִּיכּוּ, וְלֹא זְכִינָא מִקְדַּמַּת דְּנָא, אָנָּא שְׁמַעְנָא.

תצג) פֶּתַח וְאָמַר * נוֹתֵן לְחֶם לְכָל בֶּשֶׂר כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ. מֵאֵי קָא קָמָא דְדוּד דְּסִיּוּם הַלְלָא רַבָּא, סִיּוּם הָכִי בְּהַאי קָרָא. אֶלָּא תִּלְתַּת שְׁלִיטִין אֵינּוּן לְעִילָא, דְּקַב"ה אֲשֶׁתְּמוּדְעָא בְּהוּ, וְאֵינּוּן רְזָא יִקְרָא דִּילִיָּה, וְאֵלִין אֵינּוּן: * מוֹחָא, וְלָבָא, וְכַבְדָּא. וְאֵינּוּן בְּהַפּוּכָא דְהַאי עֲלָמָא. לְעִילָא, מוֹחָא נְטִיל בְּרִישָׁא, וְכַתֵּר יְהִיב לְלָבָא, וְלָבָא נְטִיל וְיְהִיב לְכַבְדָּא, וְכַתֵּר כַּבְדָּא יְהִיב כַּחֲוֹלֶק לְכָל אֵינּוּן מְקוּרִין דְּלַתְתָּא, כָּל חַד וְחַד כַּבְדָּא חָזִי לִיהּ. לְתַתָּא, כַּבְדָּא נְטִיל בְּרִישָׁא, וְכַתֵּר אִיהוּ מְקַרְבַּת כְּלָא לְלָבָא, וְנְטִיל לָבָא יִשְׁפִּירוּ דְמִיכְלָא. כִּיּוֹן דְּנְטִיל, וְאַתְתְּקַף מִהַהוּא

מסורת הזוהר

חלופי גרסאות

(ט (מ"א ב). ע) (תהלים קלו) ח"א רסא: ח"ב קסח: ז ל"ג דא. ח ל"ג בר אידי. ט מוסיף שמעת בהאי. י לגבייהו. כ חילין. ל ל"ג שפירו דמיכלא.

דרך אמת רן פנחס רכ"ז ע"ב

הסולם

מאמר

ועשית שלחן

תצג) פֶּתַח וְאָמַר נוֹתֵן וְגו': פּו"א, נוֹתֵן לְחֶם לְכָל בֶּשֶׂר כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ. שׁוֹאֵל, מֵה רָאָה דוּד, שְׁסִיּוּם הַלֵּל הַגְּדוּל סִיּוּם בְּמִקְרָא הַזֶּה כֶּךְ. וּמִשִּׁיב, אֵלָּא ג' שְׁלִיטִים הֵם לְמַעְלָה שֶׁהַקַּב"ה נוֹדַע בֵּהֶם וְהֵם סוּד יִקְרוּ, וְאֵלוּ הֵם מוֹחַ לֵב וְכַבֵּד. דְּהֵיִינוּ בֵּינָה ז"א וּמַלְכוּת. וְהֵם בְּהִיפֵךְ מַעוֹלָם הַזֶּה, דְּהֵיִינוּ מְבַחֲזִינָא אַתְעָרוּתָא דְלַתְתָּא הַעוֹלָה מַעוֹלָם הַזֶּה. כַּגּוֹן בְּתַעֲנִית וְכַדוּמָה כַּח"ש לְפָנֵינוּ. לְמַעְלָה, לּוֹקַח הַמוֹחַ תַּחֲלִילָא וְאַח"כּ נוֹתֵן לֵלֵב, וְהַלֵּב לּוֹקַח וְנוֹתֵן לְכַבֵּד, וְאַח"כּ הַכַּבֵּד נוֹתֵן חֶלֶק לְכָל הַמְּקוּרוֹת שְׁלַמְטָה כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּרָאוּי לוֹ. לְמַטָּה, ע"י אַתְעָרוּתָא דְלַתְתָּא, הַכַּבֵּד, שְׁהוּא הַמַּלְכוּת, לּוֹקַח הַהַתְעוֹרְרוֹת תַּחֲלִילָא, וְאַח"כּ הוּא מְקַרְבַּת הַכָּל לֵלֵב, שְׁהוּא ז"א, וְהַלֵּב לּוֹקַח הַטּוֹב שְׁבַמְאָכַל, כִּיּוֹן שְׁלַקַּח וְנַתְחַזֵּק מִתּוֹקֵף הַהוּא וְהַרְצוֹן שְׁלַקַּח, הוּא נוֹתֵן וּמַתְעוֹרֵר אֶל הַמוֹחַ, שְׁהוּא בֵּינָה. וְאֵז מוֹשְׁפַע הַשְּׁפַע מְבִינָה לְזִיא וּמְזִיא לְמַלְכוּת.

שהיא

בְּרַ אִיָּדִי וְרַבִּי יִיסָא הַקָּטָן, כְּעוֹד שְׁהָיוּ הוֹלְכִים, אָמַר ר' יִיסָא לְר' חִיָּיא. תְּמוּהָ, מ"ש, וְלִבְנֵי בְרוּזִילֵי הַגְּלַעְדֵי תַעֲשֶׂה חֶסֶד וְהָיוּ בְּאוֹכְלֵי שְׁלַחְנָךְ וְגו'. לְפִי זֶה, כָּל הַחֶסֶד וְאִמַּת הוּא לְאֹכוֹל עַל שְׁלַחְנֵנוּ, וְלֹא יוֹתֵר, מִמָּה שְׁאוּמֵר כְּאֵן, וְהָיוּ בְּאוֹכְלֵי שְׁלַחְנָךְ. וְעוֹד אֵין כְּבוֹדוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ שִׁיאֲכַל אָדָם אַחֵר עַל שְׁלַחְנֵנוּ שֶׁל הַמֶּלֶךְ, וְלֹא צָרִיךְ שִׁיְהִיָּה כֶּךְ, אֵלָּא הַמֶּלֶךְ לְבַדּוֹ, וּמִסְבִּיב כָּל הַשְּׂרִים שְׁלוֹ לְמַטָּה מִמֶּנּוּ.

תצב) אָמַר ר' חִיָּיא וכו': אר"ח, לא שמעתי בזה משהו ואיני אומר. אמר לו לר' יעקב בר אידי, ואתה שמעת בזה משהו. אמר לו, אתם שיונקים בכל יום מדבשו של שמן העליון, דהיינו מר' שמעון. לא שמעתם, כל שכן אני. אמר ליה לר' ייסא, ואתה שמעת משהו בזה. אמר לו, ואע"פ שאני נער, ומימים מועטים באתי אליכם, ומקודם לכן לא זכיתי, עכ"ז אני שמעתי.

(דפו"י דף קנ"ב ע"ב * דף קנ"ג ע"א)

תקפא ורעו דקא נטיל, זיהיב ואתער לגבי מוחא. ולכתר אהדר פכדא, ופליג מזונא לבל מקורין דגופא.

תצד) ביומא דתעניתא, בר נש מקרב מיכלא ומשתיא לגבי פכדא עלאה, ומאי איהו מקרב. חלפיה ודמיה ורעותיה. והוא פכדא נטיל כלא ברעוהא. פיון דכלא איהו לגביה, נטיל ומקרב כלא לקמי לבא, דאיהו רב ושלטי עליה. פיון דלבא נטיל ואתתקף ברעוהא, מקרב כלא לגבי מוחא, דאיהו שליטא עלאה על כל גופא, לכתר אהדר פכדא ומפלג חולקין לכל אינון מקורין ושיפין דלתתא.

תצה) בזמנא אחרא, יכד כלא מוחא נטיל בקדמיתא, ולכתר זיהיב ללבא, ולבא זיהיב לכבדא, וכבדא זיהיב לכלהו מקורין ושיפין דלתתא, ולכתר פד בעי לפלגא מזונא להאי עלמא, ברישא זיהיב ללבא, דאיהו מלכא די בארעא. ופתורא דמלכא, אתער בקדמיתא מפל שאר בני עלמא. ופאה איהו, עמאן דהוי בחושבנא דפתורא דמלכא, דהא אשתמודעא לאוטבא ליה בנהוא טיבו דלעילא. תצו) ונדא איהו טיבו וקשוט, דעבד דוד לבני ברזילי, דכתיב והיו באכלי שלחנך. ואי תימא דבשלחנא דמלכא, אכיל בר נש אחרא בר מגיה. לא אלא מלכא אכיל ברישא, ובתר כל עמא. ואינון דאכלי עם מלכא, בשעתא דאיהו אכיל אינון דחביבין עליה מפלהו, ואינון אתמנון משלחנא דמלכא.

חלופי גרסאות

ח מוסיף ביומא דב"נ אתער בתעניתא אתער לעילא כנוונא ההוא [נ"א כההוא גוונא; גוונא ההוא; גוונא כהוא (ד"א)] וביומא דשבעא לאו הכי. נ ל"ג כד; כל ול"ג כלא. ס ל"ג ושיפין. ע ל"ג מאן. פ ובג"כ איהו. צ לשלחנא.

הסולם

ועשית שלחן

החכמה. ואחר כך נותן ללב, שהוא ז"א. והלב נותן לכבד, שהוא המלכות והכבד נותן לכל המקורות והאברים שלמטה, בבי"ע. ואח"כ כשרוצה לחלק מזון לעולם הזה, נותן תחילה, דהיינו המובחר והיפה שבשפע. אל הלב, שהוא המלך שבארץ, דהיינו למלך ישראל, ושלחן המלך נתעורר תחילה לקבל קודם שאר בני העולם. אשרי הוא מי שהוא בחשבון של שלחן המלך, כי הוא נודע למעלה להטיב לו באותו הטוב שלמעלה, שהמלך מקבל.

תצו) ודא איהו טיבו וכו': וזה הוא חסד ואמת שעשה דוד לבני ברזילי, שכתוב, והיו באוכלי שלחנך. ואם תאמר שבשלחן המלך אוכל אדם אחר זולתו. לא. אלא המלך אוכל תחילה, ואח"כ כל העם. ואלו שאוכלים עם המלך בשעה שהוא אוכל, הם האהובים לו יותר מכולם, והם שנתמנו להיות משלחן המלך.

מאמר

שהיא הכבד. ואח"כ חזור הכבד ומחלק מזון לכל מקורות הגוף, שהוא ג' עולמות ביי"ע.

תצד) ביומא דתעניתא בר וכו': ומפרש דבריו. ביום התענית, האדם מקרב מאכל ומשתה לכבד העליון, שהוא המלכות. ומה הוא מקרב הוא מקרב חלבו ודמו ורצונו. כבד ההוא לוקח הכל ברצון. כיון שהכל כבר אצלו, לוקח ומקרב הכל לפני הלב, דהיינו ז"א. שהוא רב ושלטי עליו. כיון שלקח הלב ונתחזק ברצון, מקרב הכל אל המוח, שהוא בינה. שהוא שליט העליון על כל הגוף, שהוא ז"א. וחזרת השפע מבינה לז"א ומז"א למלכות שהיא הכבד, ואח"כ חזור הכבד ומחלק חלקים לכל המקורות והאברים שלמטה. בבי"ע.

תצה) בזמנא אחרא כד וכו': בזמן אחר, דהיינו בזמן שהשפע מושפע מצד אתערותא דלעילא, כל השפע מקבל המוח. שהוא בינה, תחילה ממה שלמעלה ממנו שהוא

(דפרי"ך דף קנ"ג ע"א)

תצו) ואי תימא, הא פתיב, ^ט על שלחן המלך תמיד הוא אוכל. בגין דכל מזונא דיליה, לא עביד חושבנא אחרא, אלא על שלחן המלך, דמתמן הוה אתי מזונא ומיכלא דיליה. ודא איהו על שלחן המלך תמיד הוא אוכל. אתא רבי חייא, ונשקיה על רישיה, אמר ליה רביא אנת, וחקמתא עלאה שריא בלבך. אדהכי, חמו ליה לרבי חזקיה דהוה אתי. א"ל רבי חייא, ודאי בכרותא דא, קודשא בריך הוא יתחבר עלנא, דהא מלין חדתינ דאורייתא יתחדתון הקא.

תצו) יתבו למיכל. אמרו, כל חד וחד לימא מלי דאורייתא בהאי סעודתא, אמר רבי ייסא, סעודת עראי איהי, ועכ"ד סעודה אקרי. ולא עוד, אלא דהאי אקרי סעודתא דקודשא בריך הוא אתהגי מינה. ועל דא כתיב, ^{טז} זה השלחן אשר לפני יי, דהא מלין דאורייתא יסחרון להאי אתר.

תצו) פתח רבי חייא ואמר, ^{טז} ואכלת ושבעת וברכת את יי אלהיך וגו'. וכי עד לא אכיל ב"נ לשבעא, ויתמלי פריסיה, לא יברך ליה לקב"ה, ^{טז} ב"מאי נוקים ואכלת ושבעת, וברכת. אלא אפילו לא ייכול בר נש אלא כזית, ורעוניה איהו עליה, וישוי ליה להווא מיכלא עקרא דמיכליה, שבעא אקרי. דכתב ^{טז} פותח את ידי ומשביע לכל חי רצון. לכל חי אכילה לא כתיב, אלא רצון. ההוא ^{טז} רעוניתא דשוי על ההוא מיכלא, שבעא אקרי, ואפילו דלית קמיה דבר נש אלא ההוא זעיר בכזית, ולא יתיר הא ^{טז} רעוניתא דשבעא שוי

מסורת זוהר

(9) (ש"ב ט) ח"ב קנו: ח"ג צד: צ) (יחזקאל מא) ח"ב קנו: קנד. קסח: ח"ג סב. רמה. רמו. רעא: ז"ח מח ט"ד ש"י פו ט"ג של"י. ק) (דברים ח) לעיל אות תפה צ"ל. ו) (תהלים קמה) וירא סט צ"ד. חלופי גרסאות

מסורת זוהר

ק חזקיה. ר מוסיף אי הכי במאי. ש רעוא. ת ל"ג רעוא (ד"א).

ש"י פו ט"ג של"י. ק) (דברים ח) לעיל אות תפה צ"ל. ו) (תהלים קמה) וירא סט צ"ד.

הסולם

מאמר

ועשית שלחן כתוב, זה השלחן אשר לפני ה'. כי דברי תורה יסבכו מקום הזה.

מאמר ואכלת ושבעת וברכת

תצו) פתח ר' חייא וכו': פתח ר"ח ואמר, ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך וגו'. שואל, וכי, טרם שאדם אוכל לשובע, וימלא בטנו, לא יברך לו להקב"ה, ואיך ניישב הכתוב, ואכלת ושבעת, ואחר כך, וברכת. ומשיב, אלא אפילו לא יאכל אדם רק כזית, ורצונו עליו, ומשים האכל ההוא לעיקר מאכלו הוא נקרא שובע. שכתוב, פותח את ידי ומשביע לכל חי רצון. לכל חי אכילה, לא כתוב, אלא לכל חי רצון. ללמד, שרצון ההוא שהוא גותן על אכל ההוא, נקרא שובע, ואפילו שאין לפני האדם אלא דבר מועט כזית ולא יותר, הרי הרצון של שובע נתן עליו. ומשום זה כתוב, ומשביע לכל חי רצון, רצון כתוב

תצו) ואי תימא הא וכו': ואם תאמר, הרי כתוב, על שלחן המלך תמיד הוא אוכל, שמשמע על שלחנו נחמס. ומשיב, שהוא משום שכל המזון שלו, הוא בחשבון אוכלי שלחן המלך, ולא עשה חשבון אחר, אלא על שלחן המלך, שמשם היה בא המזון והמאכל שלו. וזה הוא, על שלחן המלך תמיד הוא אוכל. בא רבי חייא ונשקו על ראשו, אמר לו נער אתה וחכמה עליונה שורה כך. בינתים ראו את ר' חזקיה שהיה בא. אמר לו ר' חייא, ודאי בחבור הזה, הקב"ה יתחבר עמנו. כי דברי תורה חדשים יתחדשו כאן.

תצו) יתבו למיכל, אמרו וכו': ישבו לאכול, אמרו, כל אחד ואחד יאמר דבר תורה בסעודה זו. אמר ר' ייסא סעודה מועטת היא, ועכ"ז סעודה נקראת. ולא עוד, אלא שזו נקראת סעודה שהקב"ה נהנה ממנה, ועכ"כ (דפרי" דף קנ"ג ע"א * דף קנ"ג ע"ב)

עליה. ובגין כן, ומשביע לכל חי רצון, רצון כתיב, ולא אכילה. ועל דא וברכת ודאי, ואתחייב פר נש לברכא ליה לקודשא בריהו דא, בגין למייהב חדוה לעילא. (תק) פתח רבי חזקיה, בהאי קרא אבתריה ואמר, ואכלת ושבעת. מהכא, דשכור שרי ליה לברכא ברכתא דמזונא, מה דלית הכי בצלותא. א דצלותא לאו הכי, דהא צלותא מעליא בלא אכילה איהי, מאי טעמא, בגין דצלותא סלקא לעילא לעילא, אטר דלית ביה לא אכילה ולא שתיה. ועל דא תנינן, עלמא דאחי לית ביה אכילה ושתיה וכו'. אבל שאר דרגין דלתתא אית. (תקא) בברכת מזונא, אשתכח גזונא אחרא ומעליא, גההוא ברכתא דאשתכח בשבעא. בגין דברכת מזונא, דאיהי באטר דאית ביה אכילה ושתיה, ומניה נפק מזונא ושבועא לתתא, ועל דא אצטריך לאחזאה קמיה שבועא וחדוה. באטר דצלותא, לאו הכי, דהא סלקא תתיר לעילא לעילא ועל דא, שכור לא יצלי צלותא.

(תקב) בברכת מזונא, שכור שרי ליה לברכא ברכת מזונא. משמע מהאי קרא, דכתיב ואכלת ושבעת וברכת. ואכלת: זו אכילה. ושבעת: זו שתיה דהא שבועא, בחמרא איהי רוי. חמרא שבועא ודאי, ודא איהו שכור. דכתיב וברכת את דייקא, דמשמע דברכת מזונא אצטריך חדוה ושבעא. על הארץ הטובה.

חלופי גרסאות

א בצלותא. ב ולא שתיה. ג ההיא; ברכתא ההיא. ד ליג איהי. ה ליג ושבעא. ו מוסיף וחדוה, ובג"כ האי איהו אטר דאית ביה אכילה ושתיה ומניה נפק מזונא לתתא ואצטריך לאחזאה קמיה (שבועא וחדוה). ז מוסיף וע"ד צלותא. ח מוסיף ודא איהו שבועא ודא.

הסולם

ואכלתו ושבעת וברכת

ושתיה, דחיינו במלכות, שממנו יוצא מזון ושובע למטה, וע"כ צריכים להראות לפנינו שובע ושמחה. אבל במקום שמגיעה התפלה אינו כן, כי עולה יותר למעלה למעלה, דחיינו לבניה, שאין שם אכילה ושתיה. וע"כ שכור לא יתפלל תפלה.

(תקב) בברכת מזונא שכור וכו': בברכת המזון, שכור, מותר לו לברך ברכת המזון, זה משמע מכתוב הזה, שכתוב, ואכלת ושבעת וברכת. ואכילת, זו היא אכילה. ושבעת, זו היא שתיה, כי השובע ביין הוא, שביין הוא רוח, ביין יש שובע ודאי, וזה הוא שכור. שכתוב, וברכת את ה' אלקיך. את, הוא בדיק שרומו על המלכות הנקראת את, שיש בה אכילה ושתיה. ומשמע שברכת המזון צריכה שמחה ושובע, משכתוב, על הארץ הטובה. מהי טובה. שובע. כמש"א ונשבע לחם ונהיה טובים. משום זה צריכים שמחה ושובע. ועשית

מאמר

כתוב, ולא אכילה. וע"כ וברכת ודאי, שמחויב האדם לברך את הקב"ה, כדי לתת שמחה למעלה.

(תק) פתח ר' חזקיה וכו': פתח אחריו ר"ח במקרא הזה, ואמר, ואכלת ושבעת, מכאן, נשמע, ששכור מותר לו לברך ברכת המזון, מה שאין כן בתפלה, שתפלה אינו כן, ושכור אסור להתפלל, משום שהתפלה טובה היא בלי אכילה. מה הטעם. הוא משום שהתפלה עולה למעלה למעלה למקום שאין בו לא אכילה ולא שתיה, דחיינו לבניה. ועל זה למדנו שעולם הבא אין בו אכילה ושתיה וכו'. אבל בשאר המדרגות שלמטה יש אכילה ושתיה.

(תקא) בברכת מזונא אשתכח וכו': בברכת המזון נמצא, שאפן אחר הוא טוב, דחיינו ברכה ההיא הנמצאת בשובע. משום שברכת המזון הוא במקום שיש בו אכילה (דפרי" דף קניג ע"ב)

מאי טובה. שבָּעָא. כד"א, וּנְשַׁבַּע לְחַם וּנְהִיָּה טוֹבִים בְּגִין כּוּן אַצְטְרִיף חֲדָנָה וְשַׁבָּעָא.

תקג) פתח רבי ייסא ואמר וְעֵשִׂיתְּ שְׁלַחַן עֲצֵי שֵׁטִים וְגו', שְׁלַחַן דָּא אִיהוּ קָיִמָא לְגוּ בְּמִשְׁפָּנָא. וּבִרְכָתָא דְלַעֲיָלָא שְׂרִיא עֲלֵיהּ, וּמְנִיָּה נְפִיק מְזוֹנָא לְכָל עֲלָמָא. וְשְׁלַחַן דָּא לֹא אַצְטְרִיף לְמַהוּי בְּרִיקְנֵיָא, אֲפִילוּ רְגַעָא חֲדָא, אֲלֵא לְמַהוּי עֲלֵיהּ מְזוֹנָא, דְהָא בְּרְכָתָא לֹא אֲשַׁתְּכַח עַל אֲתֵר רִיקְנֵיָא. וּבְגִין כּוּן אַצְטְרִיף לְמַהוּי עֲלֵיהּ נְחָמָא פְּדִיר, דְלַהוּי פְּדִיר בְּרְכָתָא עֲלָאָה מִשְׁתַּפְּחָא בֵּיהּ, וּמְגוּ הֵהוּא שְׁלַחַן, נְפִיקי בְּרַפְאן וּמְזוֹנֵי לְכָל שְׂאָר פְּתוּרֵי דְעֲלָמָא, דְאֲתַבְּרָכָן בְּגִינֵיהּ.

תקד) שְׁלַחַן דְכָל בֵּר נֶשׂ אַצְטְרִיף לְמַהוּי כְּהִי קָמִיהּ, בְּשַׁעֲתָא דְקָא מְכַרְף לֵיהּ לְקַב"ה, בְּגִין דְתִשְׁרִי עֲלֵיהּ בְּרְכָתָא מְלַעֲיָלָא, וְלֹא יִתְחַזֵּי בְּרִיקְנֵיָא, דְהָא בְּרַפְאן דְלַעֲיָלָא לֹא שְׂרִיין בְּאֲתֵר רִיקְנֵיָא, דְכְּתִיב וְהָא אֲוִקְמוּהָ חֲבָרְיָא.

תקה) שְׁלַחַן דְלֹא אֲתַמַּר עֲלֵיהּ מְלִי יְדְאוּרֵיָתָא, עֲלֵיהּ כְּתִיב, אֲכִי כָּל שְׁלַחַנֹת מְלָאוּ קִיא צוּאָה בְּלֵי מְקוּם. וְאֲסוּר לְבָרְכָא עַל הֵהוּא שְׁלַחַן. מ"ט. בְּגִין דְאִית שְׁלַחַן, וְאִית שְׁלַחַן. שְׁלַחַן אִיהוּ דְקָא מְסַדְרָא קָמִיהּ דְקַב"ה לַעֲיָלָא, וְאִיהוּ קָיִמָא פְּדִיר לְסַדְרָא בֵּיהּ פְּתַגְמֵי אוּרֵיָתָא, וְלֹאֲכַלְלָא בֵּיהּ אֲתוּנֹן דְמְלִי יְדְאוּרֵיָתָא, וְאִיהוּ לְקִיט לֹון וְלְגַבִּיָּהּ, וְכֻלִּיל כְּלָהוּ בְּגִינֵיהּ, וְכַהוּ אֲשַׁתְּלִים, וְחַדִּי, וְאִית לֵיהּ חֲדָנָה. וְעַל שְׁלַחַן דָּא כְּתִיב, אֲזַה הַשְׁלַחַן אֲשֶׁר לְפָנַי יְיָ, לְפָנַי יְיָ, וְלֹא מִלְּפָנַי יְיָ.

מסורת הזהר

ו) (ירמיה מד) ח"ג קנ. ת (שמות כה) לעיל אות תפה. צ"כ. א) (מ"ב ד) לך צא צ"ה. ב) (ישעיה כח) ח"ג קד. ז"ח פו ט"א ש"ג. ג) (יחזקאל מא) לעיל אות תחצ צ"צ.

חלופי גרסאות

ט מ"ט בגין דמניה ולי"ג מן וברכתא עד נפיק. י' עלה. כ תריר. ל' מוסיף דאורייתא, ולא בריך על ההוא מזונא לקביה. ט מוסיף דא הוא ברכתא דמוזני דאית פסוקי ומלי דאורייתא ואינון אתוון דמלי אורייתא אתכלילן ביה בההוא שלחן. י' לגייה.

מאמר ב'

תקג) פתח ר"י ואמר ועשית שְׁלַחַן וְגו': שְׁלַחַן זֶה הוּא עוֹמֵד בְּפָנַיִם בְּמִשְׁכָּן, וּבִרְכָה עֲלִיוְנָה שׁוֹרָה עֲלָיו, וּמִמְנוּ יוֹצֵא הַמְּזוּן לְכָל הָעוֹלָם, וְשְׁלַחַן זֶה אֵינוֹ צָרִיךְ שִׁיחֵיהּ רִיק אֲפִילוּ רְגַע אֶחָד, אֲלֵא שִׁיחֵיהּ עֲלָיו מְזוּן, כִּי הַבְּרָכָה אֵינָה נִמְצָאת עַל מְקוּם רִיק. וּמִשׁוּם זֶה צָרִיךְ לְהִיּוֹת עֲלָיו תְּמִיד לְחַם, כְּדִי שְׁתִּיחֵיהּ נִמְצָאת בּוֹ תְּמִיד הַבְּרָכָה הָעֲלִיוֹנָה. וּמִן שְׁלַחַן הַהוּא, יוֹצֵאִים בְּרָכָה וּמְזוּן לְכָל שְׂאָר הַשְּׁלַחַנֹת שְׁבָעוֹלָם, שֶׁהֵם מִתְּבָרְכִים בְּשִׁבְלֵוֹ.

תקד) שְׁלַחַן דְכָל בֵּר נֶשׂ אַצְטְרִיף לְמַהוּי כְּהִי קָמִיהּ, בְּשַׁעֲתָא דְקָא מְכַרְף לֵיהּ לְקַב"ה, בְּגִין דְתִשְׁרִי עֲלֵיהּ בְּרְכָתָא מְלַעֲיָלָא, וְלֹא יִתְחַזֵּי בְּרִיקְנֵיָא, דְהָא בְּרַפְאן דְלַעֲיָלָא לֹא שְׂרִיין בְּאֲתֵר רִיקְנֵיָא, דְכְּתִיב וְהָא אֲוִקְמוּהָ חֲבָרְיָא.

הסולם

ועשית שלחן

מלמעלה, ולא יהיה נראה כשהוא ריק, כי הברכות שלמעלה אינן שורות במקום ריק, שכתוב, הגידי לי מה יש לך בבית, וכבר העמידוהו החברים.

תקה) שְׁלַחַן דְלֹא אֲתַמַּר וְגו': שְׁלַחַן שֶׁלֹא נִאמְרוּ עֲלָיו דְבַרֵי תוֹרָה, עֲלָיו כְּתוּב, כִּי כָּל שְׁלַחַנֹת מְלָאוּ קִיא צוּאָה בְּלֵי מְקוּם. וְאֲסוּר לְבָרְךְ עַל שְׁלַחַן הַזֶּה. מִהוּ הַטַּעַם. מִשׁוּם שִׁישׁ שְׁלַחַן וִישׁ שְׁלַחַן, יֵשׁ שְׁלַחַן שֶׁהוּא עֲרוּךְ לְפָנַי הַקַּב"ה לְמַעְלָה, שֶׁהוּא הַמְּלֻכּוֹת, וְהוּא עוֹמֵד תְּמִיד שִׁיטוּדֵר בּוֹ דְבַרֵי תוֹרָה, וְשֶׁתְּכַלּוֹל בּוֹ אוֹתִיוֹת שֶׁל דְבַרֵי תוֹרָה, וְהוּא לּוֹקֵט אוֹתָן אֶל הַקַּב"ה, וְכוֹלֵל כּוֹלָם בְּתוֹכּוֹ, וְנִשְׁלַם בְּהֵם, וְשִׁמַּח וִישׁ

תקו) שְׁלַחַן אַחְרָא אֵית, דְּלֹא אֵית ׀ בֵּיהּ חוּלְקָא ׀ דְּאֹרְיִיתָא, וְלִית לֵיהּ חוּלְקָא בְּקִדּוּשָׁה דְּאֹרְיִיתָא, וְהָהוּא שְׁלַחַן אֶקְרִי קִיא צוּאָה, וְדָא אִיהוּ בְּלִי ׀ מְקוּם, דְּלִית לֵיהּ חוּלְקָא בְּסִטְרָא דְּקִדּוּשָׁה כְּלוּם. בְּגִין כֵּן, שְׁלַחַן דְּלֹא אֶתְמַר עֲלֵיהּ מְלִי דְּאֹרְיִיתָא, אִיהוּ שְׁלַחַן דְּקִיא צוּאָה. אִיהוּ שְׁלַחַן דְּטַעְוָא אַחְרָא. לִית בְּהָהוּא שְׁלַחַן חוּלְקָא בְּרָזָא דְּאֵלְהָא עֲלָאָה.

תקז) שְׁלַחַן דְּמְלִי אֹרְיִיתָא אֶתְמַרְו עֲלֵיהּ, קב"ה נְטִיל הָהוּא שְׁלַחַן, וְשׂוּי לֵיהּ לְחוּלְקֵיהּ. וְלֹא עוּד, אֲלֵא סוּרִי"א רַב מְמַנָּא, נְטִיל כֹּל אֵינוֹן מְלִין, וְשׂוּי דִּיּוֹקְנָא דְּהָהוּא שְׁלַחַן קָמִי קב"ה. וְכֹל אֵינוֹן מְלִין דְּאֹרְיִיתָא דְּאֶתְמַרְו עֲלֵיהּ, סְלֶקִין עַל הָהוּא פְּתוּרָא, ׀ וְאֶתְעַטֵּר קָמִי מְלָכָא קְדִישָׁא. מְשַׁמַּע דְּכַתִּיב זֶה הַשְּׁלַחַן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְי׃ ׀ דְּאֶתְעַטֵּר קָמִי קב"ה. שְׁלַחַן דְּבַר נֶשׁ, קִיִּימָא לְדַפְּאָה לֵיהּ לְבַר נֶשׁ, מְכַל חוּבִי.

תקח) וּפְּאָה אִיהוּ, מֵאֵן דְּאֵלִין תְּרִין קְיָמִין עַל פְּתוּרֵיהּ. מְלִי דְּאֹרְיִיתָא. וְחוּלְקָא ׀ לְמִסְכְּנִין, מְהָהוּא שְׁלַחַן. כִּד סְלֶקִין הָהוּא פְּתוּרָא מְקַמֵּיהּ דְּבַר נֶשׁ, תְּרִין מְלָאכִין קְדִישִׁין אֲזַדְמְנִין תְּפִין, חַד מִימֵינָא, וְחַד מְשַׁמְאֵלָא. חַד אָמַר דָּא אִיהוּ שְׁלַחַן דְּמְלָכָא קְדִישָׁא, דְּפִלְגְּנִיא קָא מְסַדֵּר קָמֵיהּ, מְסַדֵּר יְהֵא תְּדִיר פְּתוּרָא דָּא, בְּכַרְפָּאן עֲלֵאִין, וּמְשַׁחָא וּרְבִי עֲלָאָה, י קב"ה יִשְׂרֵי עֲלוּי. וְחַד אָמַר, דָּא אִיהוּ שְׁלַחַן דְּמְלָכָא קְדִישָׁא, דְּפִלְגְּנִיא קָא מְסַדֵּר קָמֵיהּ, דָּא פְּתוּרָא דִּי עֲלֵאִי וְתַתְּאִי יְבָרְכוּן לֵיהּ, מְסַדֵּר יְהֵא הָאִי פְּתוּרָא קָמִי עֲתִיק יוּמִין, בְּהָאִי עֲלָמָא, וּבְעֲלָמָא דְּאֶתִי.

חלופי גרסאות

ו ליה. ע באורייתא. פ ואתעתד. צ דאתעתד. ק למסכני. ר ל"ג קב"ה.

הסולם

מאמר ב'

ועשית שלחן
ההוא, ומתעטר לפני המלך הקדוש. זה משמע, משכתוב, זה השלחן אשר לפני ה', היינו שנתעטר לפני ה', שלחנו של אדם עומד לטהר את האדם מכל חטאיו.

ויש לו שמחה, ועל שלחן זה כתוב, זה השלחן אשר לפני ה'. לפני ה' כתוב, שהיא המלכות, ולא, מלפני ה', שהוא למעלה מ"א, שהוא בינה.

תקח) זכאה איהו מאן וכו': אשר הוא מי שאלו השנים נמצאים על שלחנו, (א) דברי תורה, (ב) וחלק לעניים משלחן ההוא. כשמעלים שלחן ההוא מלפני האדם, שני מלאכים קדושים מזדמנים שם, אחד מימין ואחד משמאל. אחד אומר, זהו שלחן של המלך הקדוש, שפלוגי ערך אותו לפניו, ערוך יהיה שלחן הזה בכרכות עליונות, ושמן וגדלות עליון ישרה עליו הקב"ה. ומלאך אחד אומר, זה הוא שלחן של המלך הקדוש שפלוגי ערך לפניו, זה הוא שלחן, שעליונים ותחתונים מברכים אותו, ערוך יהיה שלחן הזה לפני עתיק יומין, בעולם הזה ובעולם הבא.

תקו) שְׁלַחַן אַחְרָא אֵית וכו': ויש שלחן אחר, שאין בו חלק של התורה, ואין לו חלק בקדושת התורה, דהיינו המלכות דקליפות, ושלחן ההוא נקרא, קיא צוואה, וזה הוא בלי מקום, שאין לו חלק בצד הקדושה כלום. משום זה שלחן שלא נאמר עליו דברי תורה, הוא שלחן דקיא צוואה, הוא שלחן של אל אחר. אין בשלחן הזה חלק בסוד אל עליון.
תקז) שְׁלַחַן דְּמְלִי אֹרְיִיתָא וכו': שלחן שנאמרו עליו דברי תורה, הקב"ה לוקח שלחן ההוא ונותן אותו לחלקו. ולא עוד, אלא סורי"א שר הממונה, לוקח כל אלו הדברים, ומשים צורתו של שלחן ההוא לפני הקב"ה וכל אלו דברי תורה שנאמרו עליו, עולים על שלחן

(דפרי" דף קנ"ג ע"ב * דף קנ"ד ע"א)

תקט) ו' אבא, כד הנה סלקין פתורא מקמיה, הנה חפי ליה, ונהו אמר סליקו האי פתורא בצניעו, דלא יהא בכסופא קמי שלוחי מלכא. שלחן דבר נש זכי ליה לעלמא דאתי, וזכי ליה למזונא דהאי עלמא, וזכי ליה לאשתמודעא לטב קמי עתיק יומין, וזכי ליה לאתוספא חילא ורבו באתר דאצטרין. ופאה איהו חולקיה דההוא בר נש, בהאי עלמא ובצלמא דאתי.

תקי) רבי יעקב אמר, כתיב ו' ויהי כל יודעו מאתמול שלשם וגו', הגם שאול בנביאים. וכי שאול בחיר י' מקדמת דנא הנה, דכתיב, ה' הראיתם אשר בחר בו י', אשר בוחר בו לא פתיב, אלא אשר בחר בו מקדמת דנא. ובשעתא דאתא ועאל בין נביאי ואתנבי בינייהו, אמאי תווהו.

תקיא) אלא, כד קב"ה אתרעי ביה, לא אתרעי ביה אלא למלכו, אבל לנבואה לא. דהא תרין אלין, לא אתמסרו פחדא בבר נש בעלמא, בר ממשא מהימנא עלאה, דזכה לנבואה ומלכו פחדא, ולא אתיהיב לבר נש אחרא תרווייהו פחדא.

תקיב) ואי תימא, הא שמואל דזכה לתרווייהו, לנבואה ומלכו. ת' לאו הכי. לנבואה זכה, דכתיב ו' וידע כל ישראל מדן ועד באר שבע פי נאמן שמואל לנביא. לנביא ולא למלך. נביא ודיין הנה, דאי מלך הנה, לא א' שאלו ישראל מלך. אבל איהו לא הנה אלא נביאה מהימנא, והנה דאין דינהון דישראל, דכתיב ו' ושפט את ישראל. וע"ד כד הנה שאול בנבואה, תווהו עליה.

תקיג) ואי תימא, אמאי שרא עליה נבואה, הואיל וזכה למלכו. אלא

מסורת הזהר

(ד ש"א י'). ה' (שם). ו' (שם ג'). ז' (שם ז').

חלופי גרסאות

ש ל"ג ר'. ת ל"ג לאו הכי. א שאלו.

הסולם

מאמר ב'

אלא כשהקב"ה בחר בו לא בחר בו אלא למלוכה, אבל לנבואה לא, כי שנים אלו יחד לא נמסרו לאדם בעולם, חוץ ממשא נאמן העליון שזכה לנבואה ומלוכה יחד, ולא ניתנו לאדם אחר שניהם יחד.

תקיב) ואי תימא הא שמואל וכו': ואם תאמר, הרי שמואל, שזכה לשניהם לנבואה ומלוכה. אינו כן, לנבואה זכה, שכתוב, וידע כל ישראל מדן ועד באר שבע כי נאמן שמואל לנביא, לנביא ולא למלך. נביא ודיין היה, שאם היה מלך, לא שאלו ישראל מלך. אבל הוא לא היה אלא נביא נאמן, והיה דן דיניהם של ישראל, שכתוב ושפט את ישראל. ועל כן, כשהיה שאלו בנבואה תמהו עליו.

תקיג) ואי תימא אמאי וכו': ואם תאמר למה זכה שאלו בנבואה כיון שזכה למלוכה

תקט) ו' אבא כד וכו': ר"א, כשהיו מסלקים לפניו השלחן, היה מכסה אותו, והיה אומר סלקו את השלחן בצניעות שלא יהיה בבושה לפני שלוחי המלך. שלחנו של אדם מזכה אותו לעולם הבא, ומזכהו במזון לעולם הזה, ומזכהו להיות נודע לטוב לפני עתיק יומין, ומזכהו להוסיף כח וגדלות במקום שצריך. אשרי הוא חלקו של אדם ההוא בעולם הזה ובעולם הבא.

תקי) ר' יעקב אמר וכו': ר"א, כתוב, ויהי כל יודעו מאתמול שלשם וגו' הגם שאול בנביאים. ושואל, הרי שאול היה בחיר ה' מקודם לכן, שכתוב, הראיתם אשר בחר בו ה', אשר בוחר בו לא כתוב אלא אשר בחר בו, דהיינו מקודם לכן, ובשעה שאב ונכנס בין הנביאים והתנבא ביניהם למה תמהו.

תקיא) אלא כד קב"ה וכו': ומשיב,

(דפו"י דף קנ"ד ע"א)

תְּרוּוֹיָהוּ לֹא זָכָה בְּהוּ בַּפְתָּדָא. וּבְגִין דְּמִלְכוּ אֶתְלִשְׁב יַעַל אֶתְעָרוּתָא דְרוּחַ קְדָשָׁא, הוּהּ בְּאֶתְעָרוּ דְּנְבוּאָה קָדָם לְכוּ. אֲבָל פֶּד סְלִיק לְמִלְכוּ, לֹא הוּהּ בִּיה נְבוּאָה, וְאֵלָא אֶתְעָרוּ דְרוּחַ סְכְלָתְנוּ, לְמִדָּן קְשׁוּט, אֶתְעָר עֲלֵיהּ, דְּהִכִּי אֶתְחַזִּי לְמִלְכָּא. וּבְעוּד דְּהוּהּ גּוֹ אֵינוֹן נְבִיאִי, שָׁרָא עֲלֵיהּ נְבוּאָה, לְבַתֵּר דְּאֶתְפָּרֵשׁ מְנִיָּהוּ, לֹא הוּהּ בִּיה נְבוּאָה.

תקיד) וְאָנָּא, מֵאֵן יְהִיב לִי אֶתְעָרוּתָא דְרוּחַ קְדָשָׁא, לְמַהוּי בְּגוֹ נְבִיאִי מְהִימְנִי, תְּלִמִידֵי דְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי, דְּעֲלָאִין וְתַפְאִין זְעִין מְנִיָּה, כִּ"ש אָנָּא, לְמַהוּי בְּיַנְיִכוּ.

תקטו) פִּתַּח וְאָמַר, וְעֵשִׂיתָ מִי שְׁלַחַן וְגו'. שְׁלַחַן דָּא אִיהוּ לְתַמָּא, לְשׁוּאָה עֲלֵיהּ לְחֵם דְּאֶפְיָא מֵאֵן עֲדִיף דָּא מִן דָּא, לְחֵם אוֹ שְׁלַחַן. אִי תִימָא ה' דְּכִלְא * אִיהוּ חַד. הָא שְׁלַחַן מְתַסְדְּרָא לְגַבִּי הֵהוּא לְחֵם. וְתוּ, שְׁלַחַן לְתַמָּא וְלְחֵם עֲלֵיהּ. וְלֹאוּ הִכִּי, אֵלָא שְׁלַחַן אִיהוּ עֲקָרָא, בְּסִדּוּרָא דִּילֵיהּ, לְקַבְּלָא בְּרַפְאֵן דְּלַעֲלֵילָא וּמְזוּנָא לְעֲלָמָא. וּמְרָזָא דְהֵאֵי שְׁלַחַן, נְפִיק מְזוּנָא לְעֲלָמָא פְּמָה דְּאֶתְהִיב בִּיה מְלַעֲלֵילָא.

תקטז) וְהֵהוּא לְחֵם, אִיהוּ אִיבָא וּמְזוּנָא דְקָא נְפִיק מֵהֵאֵי שְׁלַחַן * לְאֶתְחַזָּא דְהָא מְשַׁלַּחַן דָּא, נְפִיקֵי פְרִין וְאִבִּין וּמְזוּנָא לְעֲלָמָא. אִי לֹא אֶשְׁתַּכַּח בְּרַם, עֲנַבִּין דְּאֵינוֹן אִיבָא * דְּנִפְקֵי מְנִיָּה, לֹא יְהוֹן מְשַׁתְּבַּחִין. אִי אֵילְנָא לֹא יְהֵא, אִיבָא לֹא

חלופי גרסאות

ב מוסיף כחדא, ובגין [בגין] דמלכו [דנבוואה] יהב ליה קב"ה ואודי ליה [עלה; עליה] עד לא הוה מלכא. ג על רוח דאתערותא דקודשא. ד ל"ג אלא. ה לחם עדיף דהא. ו ל"ג ותו. ז ל"ג לאו הכי. ח לאתחזאה. ט ל"ג דנפקי מניה.

מסורת הוזהר

(II) (שמות כה) לעיל אות תפה צ"כ.

הסולם

ועשית שלחן

חשוב זה מזה, לחם או שלחן, אם תאמר, שהכל אחד, אינו כן, שהרי השלחן מסודר אל הלחם. ועוד הרי השלחן למטה והלחם עליו. ומשיב, אינו כן, אלא השלחן הוא עיקר בעריכתו לקבל ברכות מלמעלה ומזון לעולם, ומסודר שלחן הזה, שה"ס המלכות, יוצא מזון לעולם כמו שניתן בו מלמעלה.

תקטז) וההוא לחם איהו וכו': ולחם ההוא הוא פרי ומזון היוצא משלחן הזה, להראות שמשלחן זה יוצאים פירות ואבים ומזון לעולם. אם לא היה נמצא כרם לא היו נמצאים ענבים, שהם הפירות היוצאים ממנו. אם לא היה אילן, לא היה נמצא בעולם פירות. משום זה שלחן הוא עיקר, והמזון היוצא ממנו הוא לחם הפנים ההוא.

וכהני

מאמר ב'

למלוכה. ומשיב, אלא שניהם לא זכה יחד, ומשום שהמלוכה מתישבת רק על התעוררות רוח הקודש, ולא בנבואה. ע"כ היה בהתעוררות הנבואה מקודם לכן. אבל כשעלה למלוכה לא היה בו נבואה, אלא התעוררות של רוח תבונה לדון דין אמת נתעורר עליו, שכך ראוי למלך, ובעוד שהיה בין הנביאים שרה עליו הנבואה, ואחר שנפלד מהם לא היה בו נבואה.

תקיד) וְאָנָּא מֵאֵן יְהִיב וכו': ואני, אמר ר' יעקב בר אידי. מי נתן לי התעוררות רוח הקודש, להיות בין נביאים נאמנים תלמידי ר' שמעון, שעלינונים ותחתונים חרדים מפניו, כל שכן אני שזכיתי להיות ביניכם.

תקטו) פִּתַּח וְאָמַר וְעֵשִׂיתָ שְׁלַחַן וְגו': פתח ואמר, ועשית שלחן וכו' שלחן זה הוא למטה, לשום עליו לחם האפיה. שואל, מי (דפו"י דף קנ"ד ע"א * דף קנ"ד ע"ב)

קסח

תרומה

ישתפח בעלמא, בגין כד, שלחן איהו עקרא, מזונא דנפיק מניה, איהו ההוא לחם הפנים.

תקיז) וכהני הוו לקטי איבא דשלחן כמע"ש לע"ש, לאחזאה דהא מזונא עלאה נפיק מגו י ההוא י דשלחן. בגין ההוא י לחם דהו לקטי כהני, אתברכא כל מזונא ומזונא דאכלי ושתאן, דלא לקטוגא בהו יצר הרע, דהא יצר הרע לא אשתכח, אלא מגו מיכלא ומשתא. הה"ד, פן אשבע וכחשתי וגו', דמגו מיכלא ומשתא יצר הרע מתרבי במעוי דבר נש.

תקיח) לחם דא, מזונא דקא נפיק מגו שלחן, מברך מזונא דכהני, דלא ישתפח בהו מקטוגא לקטוגא לון, למפלח בלכא שלים לקב"ה. ודא אצטריך לכהני תיר מפל עלמא. ובגין כד, שלחן איהו עקרא, ואיבא ומזונא דקא נפיק מניה, איהו ההוא לחם.

תקיט) שלחן דא, אצטריך סדורא דיליה לאתתקנא, בסטרא דצפון, דכתיב ושלחן תתן על צלע צפון. מ"ט. בגין דמתפן שירותא דחדוה. שמאלא נטיל מימינא תדיר בקדמיתא, וילכתר איהו אתער לגבי נוקבא, ובתר עקריבת ליה ימינא לגביה, ואתדבקת ביה.

תקכ) מים אינון מימינא, ואיהו חדוה, מיד יהיב לשמאלא, ואתדבקו ביה אינון מים, ותדאן ליה. ובתר אתפליל איהו צלימינא, ואתער לנוקבא

מסורת זוהר
(משלי ל')

חלופי גרסאות
י ל"ג הפנים. כ משכת לשכת. ל ל"ג ההוא. ח שלחן.
נ מוסיף לחם מזונא. ט ובתר. ע קריב. פ לה. צ בימינא.

מאמר ב'

הסולם

ועשית שלחן

תקיט) שלחן דא אצטריך וכו': שלחן זה צריך המערכה שלו להתקן בצד צפון, שה"ס שמאל, שכתוב, והשלחן תתן על צלע צפון. מה הטעם. הוא משום שמשם הוא תחילת השמחה. כי השמאל מקבל תמיד מן הימין בתחלה, ואח"כ הוא מתעורר ומשפיע אל הנוקבא. שה"ס השלחן, ואח"כ מתקרב הימין אליה, אל הנוקבא, ומתדבקת בו.

תקכ) מים אינון מימינא וכו': והזהר מביא ראייה ואומר. מים הם מימין, דהיינו חסדים. והם חדוה. מיד נותן הימין את המים לשמאל, ומתדבקים בו המים ומשמחים אותו, דהיינו שהחכמה שבשמאל מתלבשת בחסדים של הימין, ואחר שהוא נכלל בימין, מעורר את הנוקבא בשמחה ההיא. דהיינו שמשפיע לה חכמה הנכללת בחסדים. וסימנך, נטילת ידים. כי מי שנוטל מים בכלי, נוטל ביד ימין, ונותן

תקיז) וכהני הוו לקטי וכו': והכהנים היו לוקטים פירות השלחן מערב שבת לערב שבת, להראות שמזון העליון יוצא משלחן ההוא. ומשום לחם ההוא שהיו לוקטים הכהנים, נתברך כל מזון ומזון שהיו אוכלים ושותים, שלא יקטרג בהם יצר הרע, כי יצר הרע אינו נמצא אלא מתוך אכילה ושתיה. ז"ש, פן אשבע וכחשתי וגו', שמתוך אכילה ושתיה מתרבה היצר הרע במעיו של אדם.

תקיח) לחם דא מזונא וכו': לחם זה, שהוא מזון היוצא מן השלחן, מברך את המזון של הכהנים, שלא ימצא מקטרג עליהם לקטרג, ושיעברו בלב בלב שלם אל הקב"ה. וזה נצרך לכהנים יותר מלכל העולם. משום זה שלחן הוא העיקר, שה"ס המלכות, ופירות ומזון היוצאים ממנו הוא לחם ההוא. דהיינו לחם הפנים.

(דפרי"ך דף קנ"ד ע"ב)

קסט

תרומה

בההוא חֲדָוּהָ. וְסִימָנָהּ, מֵאֵן דְּנִטִּיל מִיָּא בִּידֵיהּ יְמִינָא בְּמֵאנָא, קְדַמָּא לְאַרְקָא מִיָּא בְּשִׂמְלָא אִיהוּ, וְלֹא מְשִׂמְלָא לִימִינָא, דְּהָא מִיָּא מִימִינָא נְטִיל לֹן שְׂמָלָא.

תקכא) ובג"כ מִיָּא לֹא אֲשַׁתְּכַחוּ, אֶלָּא מְסַטְרָא דְשִׂמְלָא. פִּינֹן דְּנִטִּילוּ מִיָּא לְגַבִּיהּ, הָא אֲתַעְרוּ לְגַבֵּי יְנוּקָבָא בְּאִינוּן מִיָּם. וְע"ד גְּבוּרֹת גְּשָׁמִים תְּנִינֹן. וּבְגִין כֹּד וְהַשְׁלַחַן תַּתֵּן עַל צֹלַע צָפוֹן, דְּמַהְהוּא סֵטֶר אִיבִין אֲשַׁתְּכַחוּ בֵּיהּ יַתִּיר, מְסַטְרָא אֲחֵרָא. בְּאֲתַעְרוּ דְּחֲדָוּהָ דִּילֵיהּ בְּקַדְמִיתָא, כּד"א שְׂמָלוֹ תַּחַת לְרֵאשֵׁי לְבַתֵּר וְיִמִּינוֹ תַּחְבָּקְנִי.

תקכב) שְׁלַחַן דְּבַר נֶשׁ אֲצִטְרִיף לְאֲשַׁתְּפַחָא בְּנִקְיוּתָא דְּגוּפָא, דְּלֹא יִתְקַרַב לְמִיכַל מְזוֹנָא דִּילֵיהּ, אֶלָּא בְּנִקְיוּתָא דְּגַרְמִיָּה. וְע"ד אֲצִטְרִיף בַּר נֶשׁ, לְפָנָא גְרַמִּיָּה בְּקַדְמִיתָא, עַד לֹא יִיכּוֹל מְזוֹנָא דְּשִׁלְחָנָא דְּכָיָא, דְּהַהוּא מְזוֹנָא דְּאֲתַקִּין לֵיהּ, בֵּיהּ אֲתַרְעֵי קב"ה. בְּגִין דְּלֹא יִתְקַרַב עַל הַהוּא שְׁלַחַן קִיא צוּאָה, דְּאִיהוּ מְרֹזָא דְּסַטְרָא וְסַטְרָא לֹא יִקְבַּל מֵהַהוּא מְזוֹנָא דְּשִׁלְחַן דָּא פְּלוּם.

תקכג) לְבַתֵּר דְּאָכִיל ב"ג, וְאֲתַעֲנֵג, אֲצִטְרִיף לְמִיָּהֵב חוּלְקָא דְּתַמְצִית לְהַהוּא סֵטְרָא. וּמֵאֵן אִיהוּ. מִיָּם אֲחֵרוֹנִים. הַהוּא זוּמָא דְּיָדִין, דְּאֲצִטְרִיף לְמִיָּהֵב לְהַהוּא סֵטְרָא, חוּלְקָא דְּאֲצִטְרִיף לֵיהּ. וְע"ד וְדָאֵי אִינוּן חוּבָה, חוּבָה אִינוּן, וּבְאֲתַר דְּחוּבָה שְׁרִינִן. וְאִיהוּ חוּבָא עַל בַּר נֶשׁ, לְמִיָּהֵב לֵיהּ חוּלְקָא דָּא. וְע"ד לֹא אֲצִטְרִיף לְכַרְכָּא פְּלַל, דְּהָא בְּרַכָּה לֹא אִיהוּ בְּהַהוּא סֵטְרָא.

חלופי גרסאות
ק וסימן. ר דנוקבא. ש בחדוה. ת יתקיים.

מסורת הוהר
(י' שיר ב) בא רלה צ"א.

הסולם

ועשית שלחן

מאמר ב'

לאכול מזונו אלא בנקיות עצמו. וע"כ צריך האדם לפנות עצמו תחילה, מטרם שיאכל המזון של השלחן הטהור. כי מזון שהוא שהכין לו, רוצה בו הקב"ה, כדי שלא יקרב אל שלחן ההוא של קיא צואה, שהוא מסוד הסטרא אחרא. והסטרא אחרא לא יקבל ממזון של השלחן הזה כלום.

ונותן ליד שמאל, והראשון השופך מים הוא השמאל, על יד ימין. ולא שהמים באים משמאל אל הימין, שהרי השמאל קבל המים מיד ימין.

תקכא) ובג"כ מִיָּא אֶלָּא וכו': ומשום זה המים, שהם חסדים, אינם נמצאים אלא בצד שמאל, כדי להכליל ולהשתלם בחכמה שבשמאל כיון שנלקחו המים לשמאל, הרי הם מתעוררים ומושפעים אל הנוקבא. ועל כן למדנו גבורות גשמים. כי אע"פ שהמים הם חסדים מימין, עכ"ז, אינם באים אלא משמאל שהוא גבורה. ומשום זה, והשלחן תתן על צלע צפון. כי מצד ההוא נמצאים פירות יותר מבצד האחר, שהוא הימין. ע"י שנתעורר תחילה בשמחה שלו, של השמאל. כמש"א, שמאלו תחת לראשי, ואח"כ וימינו תחבקני.

תקכג) לְבַתֵּר דְּאָכִיל בַּר נֶשׁ וכו': לאחר שהאדם אכל והתענג, צריך לתת חלק תמצית לצד ההוא. לקליפות. ומה הוא. הוא מים אחרונים, זוהמא ההיא של הידים שצריך לתת לצד ההוא, שהוא החלק שנצרך לו. וע"כ הם ודאי חובה, שהם חוב ושורים במקום חוב, דהיינו הקליפות, שהוא חיוב על האדם לתת לו חלק הזה. וע"כ אין צריך לברך כלל, על מים אחרונים. כי הברכה אינה בצד ההוא. ובגין

תקכב) שְׁלַחַן דְּבַר נֶשׁ וכו': שלחנו של אדם צריך להמצא בנקיות. שלא יקרב הגוף (דפ"י דף קנ"ד ע"ב)

תקכד) ובגין פך אצטריף בר נש, דלא יהיב מזונא דע"ג פתוריה, ליהוה קיא צואה, וכ"ש במעוי, וכ"ש דאיהו א"טב לבר נש ובריאו ותקונא דגופיה. ועל דא, שלחן איהו למיכל ביה בודכיו, כמה דאתמר.

תקכה) שלחן דא דקיימא בבי מקדשא, בגין לאשתפחא ביה מזונא, ולאפקא מניה מזונא, וע"ד אפילו * רגעא חדא, לא אצטריף לקיימא בריקניא. שלחן אחרא, איהו שלחן דריקניא, ולא אצטריף למיהב ליה דוקתא באתר קדישא. ועל דא, בשלחן דמקדשא, אפילו רגעא חדא לא יתיב בלא מזונא. ויצטרף דלא שפפח אתר גריע, דהא ברקתא דלעילא לא משתפחא באתר גריע, דא שלחן דקמיה דקב"ה. שלחן דבר נש דקא דמברך עליה לקב"ה, אוף הכי לא אצטריף למהוי בריקניא, דהא לית ברקתא באתר ריקניא.

תקכו) נהמי דעל גבי שלחן דקב"ה, אינון תריסר. והא אוקימנא רזא דנהמי, דאינון רזא דפנים. ועל דא אקרי לחם הפנים, דהא מזונא וספוקא דעלמא, מאינון פנים עלאין קאתיין. ובגין פך, לחם דא, איהו פנימא דכלא, איהו ברזא עלאה, פדקא יאות.

תקכז) לחם הפנים, מיכלא דאינון פנים, מזונא וספוקא דנפיק לעלמא, מניהו אתי, ושקיא על ההוא פתורא, ובגין דשלחן דא, מקבלא מזונא וספוקא מאינון פנים דלעילא, ואיהי אפיקת מזונין וספוקין מאינון פנים פנימאין,

חלופי גרסאות

א דכיו. ב ליג שלחן דמקדשא. ג ליג חדא. ד ליג מן דקא ער לא. ה בנין.

מאמר ב'

תקכד) ובגין כך אצטריף וכו': ומשום זה צריך האדם לחזור, שלא לתת המזון שעל שלחנו לקיא צואה ההוא. וכל שכן במעוי, שצריכים להיות נקיים. וכל שכן שהוא טוב לאדם לבריאות ותקון גופו. וע"כ השלחן הוא לאכול עליו בטהרה. כמו שלמדנו. תקכה) שלחן דא דקיימא וכו': שלחן זה העומד בבית המקדש, שהוא כדי שימצא בו מזון ולהוציא ממנו מזון, ע"כ אפילו רגע אחד אינו צריך להמצא ריקס. שלחן האחר, של הס"א, הוא שלחן של ריקנות, ולא צריך לתת לו מקום במקום קדוש. וע"כ שלחן של בית המקדש, אפילו רגע אחד לא יעמוד בלי מזון. וצריך שלא ימצא מקום גרוע, כי הברכה שלמעלה אינה נמצאת במקום גרוע וחטרוו זהו השלחן לפני הקב"ה. והשלחן שהאדם מברך עליו לפני הקב"ה, גם כן אינו צריך להיות ריקס, כי אין ברכה במקום ריק.

תקכו) נהמי דעל גבי וכו': הלחם (דפריי דף קנ"ד ע"ב *) דף קנ"ה ע"א)

הסולם

ועשית שלחן

שעל השלחן של הקב"ה, שהוא המלכות. הם י"ב. והרי העמרנו סוד הלחם, שהם סוד הפנים. דהיינו י"ב פנים שבז"א, שהם חו"ג תו"מ, שה"ס ד' פני החיות פני אריה פני שור פני נשר פני אדם, וכל אחת מהן כלולה מג' פנים דהיינו אריה שור נשר. והם י"ב פנים, וע"כ נקרא לחם הפנים, כי המזון והכלכלה של העולם, שחיא המלכות באים מאלו פנים עליונים של ז"א. ומשום זה, לחם הזה הוא פנימיות הכל, שהיא מזון המלכות, והוא בסוד העליון, דז"א, כראוי.

דו"א

ומזונא דאפיקת, איהו ההוא לחם, פדקאמן, חום הוה מתקרב, וחום יהוה מתעדי מתמן, והא אוקמוה, ודכתיב, ביום הלקחו ובגין שלחן דא אית לבר נש לנטרא רזין דשלחן דיליה בכל אינון גווינין פדקאמן.

תקכח) רפי אלעזר פתח ואמר, בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר. האי קרא אוקמוה ואתמר, אבל ת"ח, קב"ה ברא ליה לבר נש ברזא דתקמתא, ועבד ליה " באומנותא סגי, ונפח " באפוי נשמתא דחיי, למנדע ולאסתפלא ברזין דתקמתא, למנדע ביקרא דמאריה, כד"א, כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו. ולכבודי בראתיו דייקא, ורזא דא ולכבודי בראתיו אוליפנא, דהא פבוד דלתתא רזא דכורסייא קדישא לא אתתקן לעילא, אלא מגו תקונא דבני עלמא.

תקכט) פד אינון בני נשא, ופאין וחסידין, ונדעי לתקנא תקוני, הה"ד ולכבודי בראתיו. בגין דהאי כבודי, לתקנא ליה בעמודין תקיפין, ולקשטא ליה בתקונא וקשוטא דלתתא, בגין דהאי כבודי יסתלק, ופוכו דצדיקיא די בארעא.

תקל) בגין פך בראתיו. פגוונא דכבוד עלאה, דתקונין אלין ביה. בריאה לסטר שמאלא. וועל דא, הואיל ואדם איהו בארעא, ואית ליה לתקנא

חלופי גרסאות

מסורת הזהר (ש"א כא) (2) קהלת ט) ח"ג פסו. מ (ישעיה מג) ו אתעדי ול"ג הוה. ז ככתיב. ח באומנות. ו באנפוי. י מוסיף קדישא, בראתיו בגין ההוא כבודי. כ ההוא. ל ביקרא. מ מוסיף בגין ההוא כבוד כגוונא. נ ה"ג בד"ו; מוסיף יצירה בימנא כד"א (ישעיה מ"ה) יוצר אור ובורא חשך עשיה [הוא] באמצעיתא כד"א אני ה' עושה כל וכתיב עושה שלום ובורא רע וכתיב (איוב כ"ה) עושה שלום במרומיו וע"ד בראתיו יצרתיו אף עשיתיו כתקונא עלאה.

הסולם

ועשית שלחן

בראתיו, הוא בדיוק, וסוד זה של ולכבודי בראתיו למדתי. כי הכבוד שלמטה, שהוא סוד הכסא הקדוש, דהיינו המלכות, לא נתקן למעלה אלא מתוך התקונים של בני העולם הזה.

תקכט) כד אינון בני נשא וכו': כשבני אדם הם צדיקים וחסידים ויודעים לתקן תקונים, בשביל הכבוד, שהוא המלכות, כנ"ל, ז"ש, ולכבודי בראתיו, היינו בשביל כבודי הזה, שיתקנו אותו בעמודים חזקים, שהם חג"ת, ולקשט אותו בתקונים וקשוטים שלמטה, דהיינו שיעלו מ"ן מלמטה להמשיך לה מוחין, המכונים קשוטים. כדי שכבודי זה יתעלה בזכות הצדיקים שבארץ.

תקל) בגין כך בראתיו וכו': משום זה בראתיו, היינו, כעין כבוד העליון, שהוא בינה שחזרה להיות חכמה, שחכמה זו נקרא ל"ב

מאמר ב'

ד"א, והיא, המלכות, מוציאה מזון וכלכלה מאלו פנים הפנימים ד"א, וזה המזון שמוציאה הוא לחם ההוא, הנזכר, שבבית המקדש, ע"כ נקרא לחם ההוא לחם הפנים. לחם חם היה נקרב על השלחן, וחם היה נלקח משם. וכבר העמדנו. שכתוב, ביום הלקחו. (יומא כ"א ע"א) ומשום שלחן הזה יש לאדם לשמור סודות שלחנו בכל אלו האפנים שאמרנו.

תקכח) ר' אלעזר פתח וכו': ר"א פתח ואמר, בכל עת יהיו בגדיך לבנים וגו'. מקרא זה העמידוהו ולמדנו. אבל בוא וראה, הקב"ה ברא את האדם בסוד החכמה ועשה אותו באומנות רבה, ונפח בו נשמת חיים, לדעת ולהסתכל בסודות החכמה, לדעת בכבוד אדונו, כמש"א, כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו. ולכבודי

(דפו"י דף קנ"ה ע"א)

קעב

תרומה

ההוא כבודי עבדית ביה תקונין דכבוד עלאה, דאית ביה אוף הכי בריאה, ועל דא בראתיו.

תקלא) עבדהווא כבוד עלאה, אית ביה יצירה, וע"ד יצרתיו, תקוניא דא יתבית ביה באדם, למיהוי איהו בארעא, כגוונא דההוא כבוד עלאה. עבדהווא כבוד עלאה, אית ביה עשייה, ועל דא אוף הכי כבוד נש, כתיב עשיתיו, למיהוי איהו כגוונא דההוא כבוד עלאה, דמתקן וכריף לכבוד תתאה.

תקלב) מנלן, דההוא כבוד עלאה אית ביה תלת אלין. דכתיב ביה, יוצר אור ובורא חשך עושה שלום. יוצר אור, הא יצירה. ובורא חשך, הא בריאה.

חלופי גרסאות

ט עבדית; עביד בי. ע באיהו. פ באיהו.

הסולם

ועשית שלחן

מאמר ב'

בעת שהאדם ממשיך נשמה רוח נפש מן הבינה, שה"ס נר"ן דנשמה, הרי נר"ן האלו מושפעים תחילה מבינה אל המלכות, ושם הם נשארים מבחינת עיקר האור, ורק ג' ענפי נר"ן משפעת המלכות אל האדם. הרי שאדם התחתון השפיע את שורשי נשמה רוח נפש דנשמה שלו אל המלכות. וז"ש, למיהוי איהו בארעא כגוונא דההוא כבוד עלאה וכו' דמתקן וכריף לכבוד תתאה. שהאדם הוא כמו כבוד העליון, שהיא הבינה, שהשפיעה הנר"ן אל כבוד התחתון, כי לולא האדם שהמשיך אותם הנר"ן, לא היתה לבינה מה להשפיע אל המלכות, ולא עוד, אלא שאותם הנר"ן שהבינה השפיעה אל המלכות, המה ממש של האדם, דהיינו שהוא המשיכם והם השרשים של נר"ן שלו ממש, שנשארו במלכות. כמבואר. וע"כ נבחן, שהאדם השפיע אותם אל המלכות. וז"ש, הואיל ואדם איהו בארעא ואית ליה לתקנא ההוא כבודי, עבדית ביה תקונין דכבוד עלאה, היינו שעשה בו תקונים, שיוכל להמשיך את הנר"ן דנשמה מכבוד עלאה, שבזה מושפעים ונשארים בשורשם בכבוד התחתון, שע"ז מתקנת כבוד התחתון.

ל"ב נתיבות החכמה, וכבוד בגי' ל"ב. שתקונים האלו בו, שיש בו בריאה לצד שמאל, דהיינו הקו שמאל שבבינה, שממנו נמשך החכמה. ועל כן, כיון שהאדם הוא בארץ, ויש לו לתקן כבודי, הזה, שהוא המלכות, עשיתי בו תקונים של כבוד העליון, שהוא בינה, שיש בו, באדם, גם כן בריאה, ועל זה בראתיו. והוא בחינת נשמה. תקלא) בההוא כבוד עלאה וכו': בכבוד העליון ההוא, שהוא בינה, יש בו יצירה, שהוא אור החסדים, ובחינת רוח, הנמשך מקו ימין שבבינה, ועל כן יצרתיו, שנתתי תקון זה באדם, שיהיה הוא בארץ כעין כבוד ההוא העליון, שהוא בינה. בכבוד ההוא העליון, יש בו עשייה, שהוא המלכות ובחינת הנפש, וע"כ גם באדם כתוב עשיתיו, שיהיה הוא כעין כבוד העליון ההוא המתקן והמברך את כבוד התחתון. שהוא המלכות.

תקלב) מנלן דההוא כבוד וכו': מאין לנו שבכבוד העליון שהוא בינה, יש בו ג' אלו, ב"ע. כי כתוב בו יוצר אור ובורא חשך עושה שלום. יוצר אור, הרי יצירה ובורא חושך, הרי בריאה, שלהיותו צד שמאל דבינה, כנ"ל, יש שם חשך מטרם שמתדבק

ויש להבין הדברים, היתכן שאדם התחתון ישפיע נשמה רוח נפש אל המלכות דאצילות, והלא הוא להיפך, שאין משהו לאדם התחתון אם לא יקבל זה מן המלכות. והענין תבין במה שנתבאר לעיל (בפתיחה לחכמת הקבלה, שבכרך הראשון, אות ק"ט קט"א, קט"ב) שאי אפשר שאדם התחתון יקבל מה שהוא מהמלכות, מטרם שיתגדלו על ידו כל המדרגות העליונות, ולא עוד אלא שעיקר ההמשכה שהמשיך האדם נשארת בעליונים, ולאדם אין מגיע אלא ענף ממנה. (ע"ש בטעמו ונימוקו) ולפי"ז נמצא (דפרי" דף קנ"ה ע"א)

עושה שלום ^ז הא עשה. וְדָא אִיהוּ כְבוֹד עֲלָאָה, דְּקָא מִתְקַן וּכְרִיף וְסָפִיק בְּכָל צְרָכֵיו לְכְבוֹד תַּתְּאָה.

תקלג) כְּבוֹנוֹנָא דָא, בְּרָא אָדָם בְּאַרְעָא, דְּאִיהוּ כְּבוֹנוֹנָא דְּהִהוּא כְבוֹד עֲלָאָה, לְתַקְנָא לְהָאֵי כְבוֹד, וְלֹאֲתַפְלְלָא מִכָּל סְטָרִין. כְּבוֹד עֲלָאָה יֵאֵית בֵּיה תְּלַת אֲלִין, אָדָם לְתַתָּא ^ט אֵית בֵּיה תְּלַת אֲלִין. וְלֹאֲתַפְלְלָא הִהוּא כְבוֹד ^ח תַּתְּאָה, מְעִילָא וּמִתְתָּא, לְמַהוּי שְׁלִים בְּכָל סְטָרִין. זְכָאָה אִיהוּ בְּר נֶשׁ, דְּזָכִי בְּעוֹבְדוּי לְמַהוּי כְּבוֹנוֹנָא דָא.

תקלד) וְעַל דָּא כְּתִיב, ^ז בְּכָל יְתֵי בְּגִדֶיךָ לְבָנִים וְשֶׁמֶן עַל רֵאשֶׁךָ אַל יִחָסֵר. מַה לְּכְבוֹד עֲלָאָה, הִהוּא מְשַׁחָא רְבוּת קְדָשָׁא לָא אֲתַמְנַע מִנֶּיהָ, מִרְזָא דְעֲלָמָא דְאַתִּי. אוּף הָכִי לְבָר נֶשׁ, דְּעוֹבְדוּי מִתְּלַבְּנֵן תְּדִיר, הִהוּא ^ז מְשַׁח רְבוּת קְדָשָׁא, לָא ^ט יִתְמַנַּע מִנֶּיהָ תְּדִיר.

תקלה) בְּמָאֵי זָכִי בְּר נֶשׁ, לְאַתְעֲדָנָא בְּהִהוּא עֲדוּנָא עֲלָאָה. בְּשִׁלְחֵן דִּילֵיהָ. כְּמָה דְּאִיהוּ מְעֵדֵן עַל פְּתוּרִיָּה נִפְשָׁאן דְּמִסְכְּנֵי, דְּכְתִיב ^ז וְנִפְשׁ נַעֲנָה תִּשְׁבִּיעַ, מַה כְּתִיב בְּתַרִּיָּה, אַז תִּתְעַנֵּג עַל יְיָ וְגו', דְּאוּף הָכִי קב"ה רְוֵי לֵיהָ, בְּכָל אֵינוֹן עֲדוּנִין דְּמְשַׁח רְבוּת קוֹדְשָׁא עֲלָאָה, ^ז דְּנִגִּיד וְאַתְמְשַׁח תְּדִיר לְהִהוּא כְבוֹד עֲלָאָה, ^ז כְּתִיב וְנִפְשׁ נַעֲנָה תִּשְׁבִּיעַ, מַה כְּתִיב בְּתַרִּיָּה, אַז תִּתְעַנֵּג עַל יְיָ.

חלופי גרסאות

צ הוא. ק ולאכללא. ר דאית. ש דאית. ת ל"ג תתאה. א אתמנע. ב ל"ג דנגיד. ג ל"ג מן כתיב עד סוף האות.

מסורת הזהר

(1) (קהלת ט) לעיל אות תקכח צ"א. (ט) (ישעיה נח).

הסולם

ועשית שלחן

כתוב, בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר. מה לכבוד העליון לא נמנע ממנו שמן המשחה הקדוש, שה"ס שפע מאבא המיועד לעולם הבא, שהוא בינה. כך לאדם, שמעשיו מתלבנים תמיד, לא ימנע ממנו תמיד שמן המשחה ההוא. שהוא שפע אבא.

תקלה) בְּמָאֵי זָכִי בְּר נֶשׁ וכו': כְּמָה זוכה האדם להתעדן בעדן העליון ההוא, שהוא שפע אבא, היינו, בשלחן שלו. כמו שהוא מעדן על שלחנו נפשות העניים. שכתוב ונפש נענה תשביע, ומה כתוב אחריו, אז תתענג על ה'. כי אף הקב"ה מרוה אותו בכל אלו העדונים של שמן משחת קודש העליון, הנוזל ונמשך תמיד לכבוד העליון ההוא, כמ"ש, ונפש נענה תשביע, וכתוב אחריו אז תתענג על ה'.

מאמר ב'

שמתדבק בקו הימין. עושה שלום, הרי עשיה. פירוש, כי יצירה ה"ס ז"א שבבינה, שה"ס קו האמצעי, שע"י העשיה שבו, ששם המסך דנקודת החירק, הוא עושה שלום בין ב' הקוים ימין ושמאל. וזה הוא כבוד העליון, שמתקן ומברך ומספק כל צרכיו לכבוד התחתון, שהוא מלכות.

תקלג) כְּבוֹנוֹנָא דָא בְּרָא וכו': כְּעֵין זֶה בְּרָא אָדָם בְּאַרְץ, שֶׁהוּא כְּעֵין כְבוֹד הָעֵלְיוֹן הִהוּא, שִׁיתְקַן לְכְבוֹד הַזֶּה, שֶׁהוּא מַלְכוּת, שֶׁתִּהְיֶה כְלוּלָה מִכָּל הַצְדִּידִים. כִּי כְבוֹד הָעֵלְיוֹן, יֵשׁ בּוֹ ג' אֲלוֹ, בִּי"ע, וְהָאָדָם לְמַטָּה יֵשׁ בּוֹ ג' אֲלוֹ, בִּי"ע, וְכֹזֶה יִהְיֶה כְלוּל כְבוֹד הַזֶּה, מַלְכוּת מְלַמְעֵלָה וּמְלַמְטָה, דְּהֵינּוּ מְבִינָה וְמוֹן הָאָדָם, וְיִהְיֶה שֶׁלֶם מִכָּל הַצְדִּידִים. אֲשֶׁרִי הָאָדָם שׁוֹכֵחַ בְּמַעֲשָׂיו לְהִיּוֹת כְּמוֹ זֶה.

תקלד) וְעַל דָּא כְּתִיב וכו': וְעַל זֶה (דפרי"ך דף קנ"ה ע"א ^ז) דף קנ"ה ע"ב)

תקלו) ר' יוסי ור' חייא הנה אזלי באורחא, והנה חד טייעא טעין אבתריהו, א"ר יוסי לר' חייא, אית לן לאתעסקא ולאשתדלא במלי דאורייתא, דהא יקב"ה אזיל לקמן, ועל דא עידן הוא, למעבד ליה תקונא בהדן בהאי ארשא.

תקלו) פתח רבי חייא ואמר עת לעשות ליי' הפרו תורתך, האי קרא אתמר, ואוקמוה חברייא. אבל עת לעשות ליי', בכל זמנא דאורייתא ומתקיימא בעלמא, ובגי נשא משתדלן בה, כביכול, קב"ה חדי בעובדי ידוי, וחדוי בעלמין בלהו, ושמיא וארעא קיימי בקיומיהו. ולא עוד, אלא קב"ה פניש כל פמליא דיליה, ואמר לון, חמו עמא קדישא דאית לי בארעא, דאורייתי מתעטרא בגיניהון. חמו עובדי ידוי, דאתון אמרתון מה אנוש פי תזכרנו. ואינון פד חמאן חדרה דמאריהון בעמיה, מיד פתחי ואמרי, ומי כעמך פישראל גוי אחד בארץ.

תקלח) ובשעתא דישראל מתבטלי מאורייתא, כביכול, תשש חיליה, ודכתיב עזר ילדך תשי. וכדין פתיב, וכל צבא השמים עומדים עליו ועל דא עת לעשות ליי', אינון צדיקייא דאשתארן, אית לון לחגרא חרצין, ולמעבד עובדין דכשראן, בגין דקב"ה יתתקף בהו, בצדיקייא, ומשריין ואוכלסין דיליה. מ"ט. בגין דהפרו תורתך, ולא משתדלי בה בני עלמא, פדקא יאות.

מסורת הזוהר

(ע) (תהלים קיט) וירא קל צ"א. (פ) (שם ח) ב"א קצט צ"א. (צ) (ש"ב ז) שמות צב צ"ט. (ק) (דברים לב) בשלח קיח צ"ד. (ר) (ד"ה"ב יח).

חלופי גרסאות

ד שכנתא אולא קמן דכתיב (תהלים פ"ה) צדק לפניו יהלך; מוסיף קב"ה אויל קמן שכנתא אולא קמן דכתיב צדק לפניו יהלך. ה לה; ליהו. ו אתקיימת. ז ל"ג מן דכתיב עד ועל דא. ח וכדין.

דרך אמת ש] לחגור מתנים ולעשות מעשים טובים.

הסולם

מאמר

עת לעשות לה' בקיומם. ולא עוד אלא שהקב"ה מקהיל כל הפמליא שלו, ואומר להם, ראו העם הקדוש שיש לי בארץ, שהתורה מתעטרת בשבילם, ראו מעשי ידוי, שאתם אמרתם עליו, מה אנוש כי תזכרנו. והם, כשרואים שמחת אדונם בעמו, מיד פותחים ואומרים, ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ.

תקלח) ובשעתא דישראל מתבטלי מאורייתא, וכי: ובשעה שישראל מתבטלים מתורה כביכול, תש כחו, שכתוב, צור ילדך תשי. ואז כתוב, וכל צבא השמים עומדים וגו'. שאמר להם מי יפתה את אחאב וגו'. ועל כן עת לעשות לה'. שאלו הצדיקים שנשארו, יש להם לאזור מתנים, ולעשות מעשים טובים, כדי שהקב"ה יתחזק בהם, בצדיקים, ובמחנות וגודודים שלו. מהו הטעם. משום שהפרו תורתך, ואין בני העולם עוסקים בה כראוי.

ההוא

תקלו) ר' יוסי ור' חייא וכו': ר"י ור"ח היו הולכים בדרך, והיה בעל חמורים אחד מחמר אחריהם. א"ר יוסי לר' חייא, יש לנו לעסוק ולהשתדל בדברי תורה, כי הקב"ה הולך לפנינו, וע"כ הוא הזמן לעשות לו תקונים שיחיה עמנו בדרך הזה. טעין פירושו מחמר, שדרכו לדקור עם עץ את החמורים שימהרו ללכת, שתרגום מדקריין הוא מטענין. (ירמיהו ל"ז י') ולפי"ז, יהיה פירושו של טייעא, מוליך החמורים.

תקלו) פתח ר' חייא וכו': פתח ר"ח ואמר, עת לעשות לה' הפרו תורתך. מקרא זה למדנו, והעמידוהו החברים. אבל עת לעשות לה', היינו, כי בכל זמן שהתורה מתקיימת בעולם ובני אדם עוסקים בה, כביכול, הקב"ה שמח במעשי ידיו, ושמח בעולמות כולם, ושמים וארץ עומדים

(דפרי"ך דף קנ"ה ע"ב)

תקלט) ההוא טייעא דהנה טעין אבתריהו, אמר לון במטו מנייכו, שאלתא חדא בעינא למנדע. אמר רבי יוסי, ודאי ארחא מתפקנא קמן, שאלתא שאלתך. אמר, האי קרא, אי כתיב יש לעשות, או נעשה, הנה אמנא הכי. מאי עת. ותו, לעשות ליי, לפני יי אצטריך, מאי לעשות ליי. אמר רבי יוסי, בכמה גווינן ארחא מתפקנא קמן. חד, דהוינן תרין, והשתא הא אגן תלתא, ושכינתא אתכלילת בהדן. וחד דחשיבנא דלא הוית אלא כאילנא יבשתא, ואנת רענא פזיתא. וחד, דיאות שאלת, והואיל ושרית מלה, אימא.

תקמ) פתח ואמר עת לעשות ליי הפרו תורתך. עת לעשות ליי, אית עת. ואית עת. (ט) עת לאהב ועת לשנא. עת איהו לעילא. דההוא עת, רזא דמהימנותא איהו. ודא אקרי עת רצון, והאי איהו דאתחייב בר נש למרחם ליי תדיר, כד"א (י) ואתהב את יי אלהיך, וע"ד, עת לאהב, דא איהו עת דאתחייב בר נש לאהב.

תקמא) ואית עת אחרא, דאיהו רזא דאלהים אחרים, ואתחייב בר נש למשנא ליה, ולא יתמשך לביה אבתריה, וע"ד עת לשנא, ובגין כף כתיב (יא) דבר אל אהרן אחיך ואל יבא ככל עת אל הקדש.

תקמב) בומנא דישראל משתדלי באורייתא, ופקודי אורייתא, ההוא עת (כ) רזא דמהימנותא יקדישא, מתתקנא בתקונתא, ומתקשטא בשלימותא,

חלופי גרסאות

ט מוסיף והכא בומנא. י ובפקודי: ל"ג ופקודי דאורייתא. כ מהימנותא ול"ג רזא. ז ל"ג קדישא.

מסורת הוהר

(ט) (קהלת ג). ת) (דברים ו) וארא לב צ"ש. א) (ויקרא טז) לך לב צ"א.

הסולם

עת לעשות לה

הוא סוד האמונה, דהיינו המלכות שנקראת עת. וזה נקרא עת רצון. וזה הוא שמחויב האדם לאהב את ה' תמיד, כמש"א, ואהבת את ה' אלהיך. ועל זה, עת לאהב, שזו היא עת שהאדם מחויב לאהב.

תקמא) ואית עת אחרא וכו': ויש עת אחרת, שהיא סוד אלהים אחרים, שהאדם מחויב לשנא אותו, ולא ימשוך לבו אחריו. וע"כ עת לשנא. ומשום זה כתוב, דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת אל הקדש. תקמב) בומנא דישראל משתדלי וכו': בזמן שישראל עוסקים בתורה, ובמצות התורה, עת ההוא, שה"ס האמונה הקדושה, דהיינו המלכות, מתתקנת בתקוניה, ומתקשטת בשלימות כראוי. ובזמן שישראל אינם עוסקים בתורה, כביכול, עת ההוא אינה בתקוניה, ואינה נמצאת בשלימות, ולא באור. ואז, עת לעשות לה

מאמר

תקלט) ההוא טייעא דהוה וכו': מוליך החמורים ההוא שהיה מחמר אחריהם, אמר להם, בבקשה מכס, שאלה אחת אני רוצה לדעת. אמר ר' יוסי ודאי, הדרך מתתקן לפנינו, שאל שאלתך. אמר, מקרא זה, אם היה כתוב, יש לעשות, או נעשה, הייתי אומר כך, מהו עת. ועוד, כתוב, לעשות לה, לפני ה' היה צריך לכתוב, מהו לעשות לה. אמר ר' יוסי בכמה אפנים הדרך מתתקן לפנינו. אחד, שהיינו שנים, ועתה אנו שלשה, שהשכינה נכללה עמנו. ואחד, שחשבת, שאין אתה אלא כאילן יבש, ואתה רענן כזית. ואחד שיפה שאלת. וכיון שהתחלת הדבר אמור.

תקמ) פתח ואמר עת וגו': פו"א, עת לעשות לה הפרו תורתך. עת לעשות לה, היינו. כי יש עת ויש עת. עת לאהב ועת לשנא. עת, הוא למעלה, שעת ההוא

(דפרי"ך דף קנ"ה ע"ב)

בְּדָקָא יֵאוּת. וּבְזַמְנָא דַּיִשְׂרָאֵל מִתְבַּטְּלֵי מְאוּרֵייתָא, כְּפִיכּוּל הֵהוּא עֵת, לָאו אֵיהוּ בְּתַקּוּנָהָא, וְלֹא אֲשַׁתְּכַחַת בְּשְׁלִימוֹ, וְלֹא בְּנֵהוּרָא * וְכַדִּין עֵת לַעֲשׂוֹת לִי.†

תקמג) מַאי לַעֲשׂוֹת. כד"א אֲשֶׁר בְּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת. מַאי לַעֲשׂוֹת. דְּאֲשַׁתְּאָרוּ גּוּפֵי דְשִׂידֵי, דְּאֲתַקְדְּשׁ יוֹמָא, וְלֹא אֲתַעֲבִידוּ, וְאֲשַׁתְּאָרוּ לַעֲשׂוֹת, רוּחִין בְּלֹא גּוּפֵי. אוּף הָכָא עֵת לַעֲשׂוֹת, אֲשַׁתְּאָר בְּלֹא תַקּוּנָא, וּבְלֹא שְׁלִימוֹ. מ"ט. מְשׁוּם דְּהִפְרוּ תוֹרְתָךְ, בְּגִין דְּאֲתַבְּטְלוּ יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא מִפְּתַגְמֵי אוּרֵייתָא. בְּגִין דְּהֵהוּא עֵת, הָכִי קֵיִימָא, אוּ סְלָקָא, אוּ נִחְתָּא, בְּגִינֵיהוּן דַּיִשְׂרָאֵל.

תקמד) אָתוּ ר' יוֹסֵי וְרַבִּי * חֵיָא וּנְשַׁקְוֵהוּ בְּרִישֵׁיהָ. אָמַר ר' יוֹסֵי, וַדַּאי לִית אַנְתָּ דְּרַאי, † לְטִייעָא אַבְתְּרָן. זַכָּאָה אַרְחָא דָּא, דְּזַכִּינָן לְמִשְׁמַע דָּא, זַכָּאָה דְּרָא דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן שְׁאֲרֵי בְּגִינֵיהָ, דְּאֲפִילוּ בִּינֵי טוּרְיָא, חֲקַמְתָּא אֲשַׁתְּכַחַת תַּמָּן. נִחְתוּ רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי חֵיָא, וְאָזְלוּ תַלְתְּהוּן בְּאַרְחָא.

תקמה) פְּתַח הֵהוּא טִייעָא וְאָמַר אֲנִי תַפְלְתִי לָךְ יְיָ עֵת רְצוֹן אֱלֹהִים בְּרַב חֲסַדְךָ עֲנֵנִי בְּאֲמַת יִשְׁעֶךָ, תְּגִינָן, אֵימְתִי אַקְרִי עֵת רְצוֹן. בְּשַׁעְתָּא דְּצַבּוּר קָא מְצַלָּאן. שְׁפִיר אֵיהוּ, וְהָכִי אֵיהוּ וַדַּאי. דְּהָא כְּדִין, צַבּוּרָא מְסַדְרֵי וּמְתַקְנֵי תַקּוּנָא דְּהָא עֵת, וְכַדִּין אֵיהוּ עֵת רְצוֹן, וְאֲצַטְרִיךְ לְמִשְׁאֵל שְׁאֲלַתָּא, דְּכַתִּיב אֱלֹהִים בְּרַב חֲסַדְךָ עֲנֵנִי בְּאֲמַת יִשְׁעֶךָ דְּהָא כְּדִין אֲצַטְרִיךְ לְמִשְׁאֵל שְׁאֲלַתָּא. תַקְמוּ) וְאֲנִי תַפְלְתִי לָךְ יְיָ, הָא הָכָא נִזְא דִּיחּוּדָא. וְאֲנִי: דָּא דְּוֹד מְלָכָא,

חלופי גרסאות

ח כד"א.

מסורת הוזהר

ב (בראשית ב) כ"ב ק"ט צ"ג. ג (תהלים ט) וירא סא צ"ג.

דרך אמת תן ליטע אחרינו.

הסולם

מאמר

עַת רְצוֹן
נִמְצָא שֵׁם הַחֲכָמָה. יִרְדוּ ר' יוֹסֵי וְר' חֵיָא, מִחֲמוּרֵיהֶם, וְהִלְכוּ שְׁלֹשְׁתֶּם בְּדֶרֶךְ.
מאמר עת רצון
תקמה) פְּתַח הֵהוּא טִייעָא וְכוּ: פְּתַח מוּלִיךְ הַחֲמוּרִים הֵהוּא וְאָמַר. וְאֲנִי תַפְלְתִי לָךְ ה' עֵת רְצוֹן אֱלֹהִים בְּרַב חֲסַדְךָ עֲנֵנִי בְּאֲמַת יִשְׁעֶךָ. לְמַדְנּוּ, מַתִּי נִקְרָא עֵת רְצוֹן, הוּא כְּשַׁעְתָּא שְׁהַצְבוּר מִתְפַּלְלִים, יִפֵּה הוּא וְכֵן הוּא וְדַאי. כִּי אוּ הַצְבוּר מְסַדְרִים וּמְתַקְנִים הַתַּקּוּן שֶׁל עֵת הֵהוּא. וְאוּ הוּא עֵת רְצוֹן, וְיֵשׁ לְבַקֵּשׁ בְּקִשׁוֹת, שְׁכַתוּב, אֱלֹהִים בְּרַב חֲסַדְךָ עֲנֵנִי בְּאֲמַת יִשְׁעֶךָ. כִּי אוּ צְרִיכִים לְבַקֵּשׁ בְּקִשׁוֹת.
תַקְמוּ) וְאֲנִי תַפְלְתִי לָךְ ה': הִי כֵּן כֵּן סוּד הַיְחוּד. וְאֲנִי, זְהוּ דוּד הַמֶּלֶךְ, דְּהֵינּוּ הַמְּלָכוֹת שְׁנִקְרָאָת אֲנִי. הִיא מְקוּם שְׁנִקְרָא גְאוּלָּה, שְׁהִיא הַמְּלָכוֹת בַּעַת שְׁמַחוּבֵרַת עִם הַיְסוּד, (כַּמ"שׁ בְּזֵהר אֲמוּר צִיָּה עִיב ד"י). תַפְלְתִי

תַקְמַג) מַאי לַעֲשׂוֹת: שׁוֹאֵל, מֵהוּ לַעֲשׂוֹת, שְׁאוּמַר עֵת לַעֲשׂוֹת לֵה: וּמְשִׁיב, כַּמְשׂאָ אֲשֶׁר בּוֹרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת. אֲשֶׁר מֵהוּ לַעֲשׂוֹת, הוּא שְׁנִשְׁאָרוֹ גּוּפִים שֶׁל שְׂדִים שֶׁלֹּא נַעֲשׂוּ, מְשׁוּם שְׁנִתְקַדְּשׁ הַיּוֹם, וְנִשְׁאָרוּ לַעֲשׂוֹת, לְהִיּוֹתָם רוּחוֹת בְּלִי גּוּפִים. אִיף כֵּאֵן עֵת לַעֲשׂוֹת, הַעֵת נִשְׁאָרָה בְּלִי תַקּוּן וּבְלִי שְׁלֵמוֹת מֵהוּ הַטְעָם. מְשׁוּם דְּהִפְרוּ תוֹרְתְךָ, מְשׁוּם שְׁנִתְבַּטְּלוּ יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה מִדְּבַרֵי תוֹרָה. כִּי עֵת הֵהוּא נִמְצָאָת כֵּן, אוּ שְׁמַתְעִלִית אוּ שְׁיורֵדָת, כְּשֶׁבִיל יִשְׂרָאֵל. שְׁאֵם עוֹטְקִים בְּתוֹרָה מִתְעִלִית. וְאֵם מִתְבַּטְּלִים מִתּוֹרָה, יוֹרֵדָת.

תַקְמַד) אָתוּ ר' יוֹסֵי וְכוּ: בָּאוּ ר' יוֹסֵי וְר' חֵיָא וּנְשַׁקְוֵהוּ בְּרַאשׁוֹ. אָמַר ר' יוֹסֵי, וְדַאי, לֹא לְפִי כְּבוֹדְךָ לְחַמְרֵי אַחֲרֵינוּ. אֲשֶׁרִי הַדֶּרֶךְ זֶה, שׁוֹכֵנִי לְשִׁמּוֹעַ זֶה. אֲשֶׁרִי הַדֶּרֶךְ שֶׁרִי שְׁמַעוֹן שׁוֹרָה בְּתוֹכוֹ, שְׁאֲפִילוּ בֵּין הַהָרִים (דְּפוּרֵי דֶךְ קֵינִיָּה עִיב * דֶךְ קֵינִיָּה עִיב)

תרומה

קעז

אַתָּר דאָקרי גאָולה. תּפֿלתי: דאָ תּפֿלה. וְהִכָּא אִיהוּ סְמִיכָא לְגַאוּלָּה, דְּאִיהוּ חַד. כּד אִיהוּ סְמִיךְ גַּאוּלָּה לְתַפֿלָּה, כְּדִין אִיהוּ עֵת רְצוֹן. עֵת רְצוֹן: אַוּף הַכִּי, כְּלָלָא אִיהוּ כְּתוּבָא, עֵת חַד, רְצוֹן חַד, אֲתַפְּלִילוּ דָּא כְּתוּבָא, וְהוּוּ חַד. וְדוּד מְלַכָּא בְּעָא לִיחְדָּא בְּהַאי קָרָא, יחודא תְּדָא.

תקמוז) וְאִי תִימָא, אָמַאי אֲתִמְנִי הַאי קָרָא, בְּצִלוֹתָא דְּמִנְחָה דְּשַׁבְּתָא. יֵאוּת אִיהוּ לְמַהוּי בְּשַׁבְּתָא בְּהַהוּא צִלוֹתָא דְּמִנְחָה, וְלֹא בְּצִלוֹתָא דְּחוּל, דְּנִדְאִי לְאוּ צִלוֹתָא דְּמִנְחָה דְּשַׁבְּתָא כְּחוּל. בְּגִין דְּהָא בְּחוּל בְּשַׁעֲתָא דְּמִנְחָה, תְּלִיא דִּינָא בְּעֵלְמָא, וְלֹא אִיהוּ עֵת רְצוֹן. אָבֵל בְּשַׁבְּתָא, דְּכָל רוּגְזָא אֲתַעְדִּי, וְכָלֹא אֲתַפְּלִיל כְּתוּבָא, וְאֵעִיג דְּדִינָא אֲתַעֵר, אֲתַבְּסוּתָא אִיהוּ, וְעִיד אֲצִטְרִיךְ קָרָא דִּיחודא, לִיחְדָּא כָּל דְּרַגְיִן, דְּכַד הוּי יחודא, דִּינָא אֲתַחְבֵּר וְאֲתַפְּלִיל בְּרַחְמִי, וְאֲתַבְּסֵם כְּלָא, וְכִדִּין עֵת רְצוֹן כְּתִיב. עֵת רְצוֹן, כְּלִיל כְּלָא כְּתוּבָא. וְדִינָא אֲתַבְּסֵם בְּהַהוּא זְמַנָּא, וְהוּי חֲדוּה בְּכָלֹא.

תקמח) מְשֵׁה אֲסַתְּלֵק מְעֵלְמָא, בְּהַהוּא שַׁעֲתָא דְּצִלוֹתָא דְּמִנְחָה דְּשַׁבְּתָא, בְּשַׁעֲתָא דְּעֵת רְצוֹן אֲשַׁתְּכַח. וּבְהַהוּא שַׁעֲתָא רַעוּא הָוָה לְעֵילָא, וְצַעֲרָא לְתַתָּא, וְעִיד נְנַעְלוּ תְּרַעֲיָן בְּשַׁבְּתָא, מְשַׁעֲתָא דְּמִנְחָה וְלְעֵילָא. מֵאן תְּרַעֲיָן נְנַעְלוּ. תְּרַעֲיָן דְּבִי מְדַרְשָׁא, בְּגִין לְאֲדַכְרָא לְמְשֵׁה רַעֲיָא מְהִימְנָא, דְּאוּרִייתָא אֲתַבְּטֵלָא בְּגִינְהָ. תקמט) בְּהַהוּא זְמַנָּא, בִּי מְדַרְשָׁא דְּמְשֵׁה אֲתַבְּטִיל, כָּל שְׁכָן אֲחֲרִינִין. מֵאן חֲמִי תְּרַעֲיָן דְּבִי מְדַרְשָׁא דְּנַעְלוּ, דְּלֹא נְנַעְלוּ אֲחֲרִינִין כְּלָהוּ. אוּרִייתָא

מאמר

הסולם

עת רצון

והכל מתבשם, ואז כתוב, עת רצון. עת רצון. יורה, שהכל, הדין והחוסד, כלול יחד, והדין מתבשם בזמן ההוא, ובכל דבר יש שמחה. תקמח) מְשֵׁה אֲסַתְּלֵק מְעֵלְמָא וכו': משה נסתלק מן העולם, בשעה ההיא של תפלת המנחה של שבת, בשעה שעת רצון נמצא ובשעה ההיא רצון היה למעלה, וצער למטה, על פטירתו של משה. וע"כ ננעלו בשבת השערים משעת המנחה ולמעלה. מי הם השערים שננעלו. היינו שערי בית המדרש כדי להזכיר משה רועה הנאמן, שהתורה נחבטלה בשבילו, בשביל שנפטר. תקמט) בְּהַהוּא זְמַנָּא בִּי וכו': בזמן ההוא, שנפטר, נחבטל בית המדרש של משה כל שכן בתי מדרש אחרים, מי ראה שערי בית מדרשו של משה שננעלו, ולא ננעלו האחרים כולם, התורה של משה אכלה עליו בעת ההיא, מי לא אבל משום זה כל שערי בית המדרש ננעלו. והכל צריכים להצדיק את הקב"ה בדרך שבח. והיינו צדקתך כהררי אל. שאנו אומרים אז.

תפלת, זו תפלה, דהיינו המלכות סתם, וכאן שאומר ואני תפלתי, התפלה סמוכה לגאולה, שהם אחד, ששניהם בחינת מלכות. וכשהוא הסמיך גאולה לתפלה, אז היא עת רצון, עת רצון, הוא ג"כ כלל אחד יחד, עת היא אחת, דהיינו מלכות, רצון, הוא אחד, שה"ס הרצון המתגלה מן הכתר, הם נכללים זה בזה, ונעשים אחד. ודוד המלך רצה במקרא הזה, ליחד יחוד אחד, כמו שאמרנו.

תקמוז) וְאִי תִימָא אֲמַאי וכו': ואם תאמר למה נתמנה מקרא הזה לאומרו בתפלת מנחת שבת. וחשיב, יפה הוא להיות בשבת בתפלת המנחה ולא בתפלת חול. כי ודאי אין תפלת מנחה של שבת כתפלת חול. משום שבחול בשעת המנחה, תלוי דין בעולם, ואין הוא עת רצון. אבל בשבת שכל רוגו הוסר, והכל נכלל יחד, שהדין והחוסד הם אחד, ואע"פ שהדין נתעורר, הוא להתבשמות, כלומר, כדי לגלות המתיקות שבו בלבד. וע"כ נצרך מקרא של יחוד ליחד כל המדרגות כי כשיש יחוד, הדין מתחבר ונכלל ברחמים, (דפרי" דף קנ"ו ע"א)

דְּמִשָּׁה עֲצִיבָא עָלֶיהָ בְּהָהוּא זְמַנָּא, מֵאֵן לֹא עֲצִיב. בַּגִּיכָּא כָּל תַּרְעֵי דְבֵי מְדַרְשֵׁי נִנְעָלוּ, וְאַצְטְרִיכוּ כְּלָא לְצַדִּיקָא לִיָּה לְקוּדְשָׁא בִּיָּה בְּאַרְחֻ שְׁבָחָא, וְהִינּוּ ^א צַדִּיקְתָּהּ בְּהַרְרֵי אֵל.

תקנ) תִּלְתָּא אֵינוֹן דְּאַסְתְּלִקוּ מֵעֲלֵמָא בְּהַאי זְמַנָּא, וְכִלְהוּ כְּלִילָן בְּמִשָּׁה. חַד, מִשָּׁה נְבִיאָה מְהִימְנָא עֲלָאָה. וְחַד, יוֹסֵף צַדִּיקָא. וְחַד, דְּוֹד מְלָכָא. בַּגִּינֵי כַּף, תִּלְתַּת צְדוּקֵי דִינֵי הֵכָא, חַד אִיהוּ דִּיֹּסֵף וְנִפְאָה, קְדִים לְכָל הֵנִי, וְדָא אִיהוּ צַדִּיקְתָּהּ בְּהַרְרֵי אֵל מְשַׁפְּטִיף תְּהוּם רַבָּה וְגו', דָּא יוֹסֵף, דְּאִיהוּ בְּלַחְדוּדֵי בְּהַרְרֵי אֵל, כְּכִלְהוּ טוּרִין עֲלָאִין. וְחַד מִשָּׁה נְבִיאָה מְהִימְנָא, וְדָא אִיהוּ דְּכַתִּיב, ^ב וְצַדִּיקְתָּהּ אֱלֹהִים עַד מְרוֹם אֲשֶׁר עָשִׂיתָ גְדוּלוֹת, בְּגִין דְּאִיהוּ נְטִיל לְכָל סְטְרִין, יְמִינָא וּשְׂמָאלָא. וְחַד אִיהוּ דְּוֹד מְלָכָא, וְדָא אִיהוּ דְּכַתִּיב, ^ג צַדִּיקְתָּהּ צֶדֶק לְעוֹלָם וְתוֹרָתָהּ אֱמֶת, יְלְעוֹלָם: דָּא דְּוֹד מְלָכָא.

תקנא) פְּדִין אֲתַפְנִישׁ כְּלָא בְּהַאי זְמַנָּא, תוֹרָה שְׁבַכְתָּב, וְתוֹרָה שְׁבַע"פ. וְע"ד בְּהַאי זְמַנָּא נִנְעָלוּ תַּרְעֵי דְּאוּרִייתָא, וְנִנְעָלוּ תַּרְעֵי דְּכָל עֲלֵמָא, בְּהַאי זְמַנָּא. בְּשַׁעְתָּא דְּמִית יוֹסֵף צַדִּיקָא, יָבִישׁוּ מְקוּרִין וּמִבּוּעִין, וְכִלְהוּ שְׁבָטִין נְפְלוּ בְּגִלוּתָא, פְּתַחוּ עֲלָאֵי וְאָמְרוּ, צַדִּיקְתָּהּ בְּהַרְרֵי אֵל מְשַׁפְּטִיף תְּהוּם רַבָּה וְגו'. בְּשַׁעְתָּא דְּמִית מִשָּׁה, אֲתַחְשֵׁף שְׁמִשָּׁא בְּטִיְהָרָא, וְאֲנַעֲלַת תוֹרָה שְׁבַכְתָּב, נְהוּרְהָא דְּאַסְפַּקְלִרְיָאָה דְּנְהָרָא. בְּשַׁעְתָּא דְּמִית דְּוֹד מְלָכָא, כְּנִישַׁת סִיְהָרָא נְהוּרְהָא ^ד וְאוּרִייתָא דְּכַעַל פְּהָ ^ה כְּנִישַׁת נְהוּרְהָא.

מסורת זוהר

חלופי גרסאות

(ד) (שם ל"ו) שמות ק צ"ע. ה) (שם עא). ו) (שם קיט).

נ ל"ג לעולם. ט מוסיף כנישת נמי.

מאמר

הסולם

עת רצון

תקנ) תִּלְתָּא אֵינוֹן דְּאַסְתְּלִקוּ וְכו': ג' הם שנסתלקו מן העולם בזמן ההוא, וכולם כלולים במשה. אחד, משה הנביא הנאמן. ואחד, יוסף הצדיק. ואחד, דוד המלך. משום זה ג' צדוקי הדין כאן, אחד, הוא של יוסף הצדיק, הקודם לכל אלו, וזהו, צדקתך כהררי אל משפטיך תהום רבה וגו', זהו יוסף הצדיק, שהוא לבדו כהררי אל, ככל ההרים העליונים שהם חג"ת נ"ה דז"א, שיוסף, שהוא היסוד כלול מכולם. ואחד, הוא משה הנביא הנאמן, וזהו שכתוב, וצדקתך אלקים עד מרום אשר עשית גדולות, משום שהוא ז"א, שהוא קו האמצעי הלוקח כל הצדדים, שהם צד ימין וצד שמאל, משום שהוא מכריע ביניהם (כנ"ל ב"א אות שט"ג) ואחד, הוא דוד המלך, וז"ש,

(דפו"י דף קנ"ו ע"א * דף קנ"ו ע"ב)

צדקתך צדק לעולם ותורתך אמת. לעולם, זהו דוד המלך, שה"ס המלכות הנקראת עולם. תקנא) כְּדִין אֲתַכְנִישׁ כְּלָא וְכו': אז נאסף הכל בזמן ההוא, תורה שבכתב, שהוא משה, ותורה שבעל פה, שהיא דוד. וע"כ בזמן ההוא ננעלו שערי תורה, וננעלו שערי כל העולם בזמן ההוא. בשעה שמת יוסף הצדיק, יבשו המקורות והמבועים, וכל השבטים נפלו בגלות. פתחו העליונים ואמרו, צדקתך כהררי אל משפטיך תהום רבה וגו'. בשעה שמת משה, נחשך אור השמש בצהרים, וננעלה תורה שבכתב. שהוא אור המראה המאירה. שהוא ז"א. בשעה שמת דוד המלך אספה הלבנה שהיא המלכות, את אורה, והתורה שבעל פה, אספה אורה.

ומההוא

קעט

תרומה

תקנב) ומההוא זמנא ״אתגניזו נהורין דאורייתא, ואסגיאו מתלוקת על משנה, ונכפימא במחלוקת, וכלהו תקיפי לבא בערבוביא. ועל דא, חדה דאורייתא לאו איהו בההוא זמנא, בכל דרין דעלמא. ״ומה אינון חומרי דתעניות דגזרו רבנן, פד מית פלוני, גזרו תענית. ״פד הנה פה, גזרו ״פה. וכד הנה פנישו יתיר דחדה דתורה דבכתב ותורה דבעל פה, בההוא זמנא, עאכו״ דאצטריף למנעל תרעי דאורייתא בההוא זמנא. ובג״כ אמרינן גני צדוקי דינא, פמה דאתמר. חדו רבי יוסי ורבי חייא, ונשקוהו ברישיה כמלקדמין, אמרו זפאה חולקנא בהאי ארחא.

תקנג) תו פתח ואמר. ״החכמה תעוז לתכם מעשרה שליטים אשר היו בעיר. החכמה תעוז לתכם, דא משה, פד סליק לטורא דסיני לקבלא אורייתא, אודעו פל אינון רקיעין, וכל י אינון משריין עלאין, ואמרו קמיה, מאריה דעלמא, ומה פל טובא, וכל חדה דילן, לאו איהו אלא באורייתא, ואת בעי לנתתא לה בארעא. ״אתפנישו על משה לאוקריה בנורא, אתתקף משה וכו׳, פמה דאוקמוה חברייא, דקב״ה אמר ליה למשה וכולי.

תקנד) אכל החכמה תעוז לתכם, פל מאן דאתעסק באורייתא, ואשתדל בה ״לשמה, אתתקף בה באורייתא, בשעתא דאצטריף למהוי ליה תקפא וחילא, לאגנא עליה בשעתא דאצטריף. ומההוא תקפא וחילא ״מאן אתר אתתקף. הדר ואמר, מעשרה שליטים. אינון עשר אמין דכתיבין בה באורייתא, דאינון

חלופי גרסאות מסורת הזור (קהלת ז) יתרו א צ״ג. ו אסגיא וליג אתגניזו נהורין דאורייתא. פ ומהאי; ומאן. צ כן. ק דא דהוה; דהוה. ר ליג אינון. ש אתריגישו. ת ליג לשמה.

דרך אמת אן מהיכן נתחזק משה כל כך שהיה יכול לנצח המלאכים.

הסולם

החכמה תעוז לחכם אשר היו בעיר. החכמה תעוז לחכם, זהו משה, כשעלה להר סיני לקבל התורה נודעו כל הרקיעים וכל מחנות מלאכים העליונים. אמרו לפניו, רבון העולם, והרי כל טוב וכל שמחה שלנו אינו אלא בתורה, ואתה רוצה להורידה לארץ. נקהלו על משה לשרפו באש, נתחזק משה וכו׳ כמו שהעמידו החברים (לעיל בשלח אות ש״) דקב״ה אמר ליה למשה וכו׳.

תקנד) אכל החכמה תעוז לחכם: היינו, כל מי שעוסק בתורה ומשתדל בה לשמה הוא מתחזק בתורה בשעה שצריך שיהיה לו אומץ וכח, ושתגין עליו בשעה שצריך. ואומץ וכח ההוא מאיזה מקום מקבל להתחזק. חוזר הכתוב ואומר, מעשרה שליטים, אלו הם עשרת הדברות הכתובים בתורה, שהם שליטים עליונים

מאמר תקנב) ומההוא זמנא אתגניזו וכו׳: ומעת ההוא נגנזו אורות התורה, ונתרבה המחלוקת במשנה, והחכמים במחלוקת, וכל אמיצי הלב הם בכלבול הדעת, וע״כ אין שמחת התורה בזמן ההוא, בכל דורות העולם. ומה אלו חומר התעניות שגזרו רבנן, כשמת פלוני גזרו תענית, כשהיה כך גזרו כך, וכשהיה נאסף ביותר שמחת התורה שבכתב ותורה שבעל פה בזמן ההוא, על אחת כמה וכמה שצריכים לנעול בזמן ההוא שערי תורה. ומשום זה אנו אומרים אלו צדוקי הדין. כמו שאמרנו. שמחו ר׳ יוסי ור׳ חייא ונשקוהו בראשו כמקודם. אמרו, אשרי חלקנו בדרך הזה.

מאמר החכמה תעוז לחכם תקנג) תו פתח ואמר וכו׳: עוד פתח ואמר, החכמה תעוז לחכם מעשרה שליטים (דפריי דף קנ״ו ע״ב)

שליטין עלֵאין, דב"נ אתתקף בהוא בְּהאי עֵלְמָא, ובְּעֵלְמָא דְאֵתִי כֵּל רְזִין דְּעֵלְמָא, וְכֵּל פְּקוּדִין, וְכֵּל חֲכָמְתָא דְּעֵלְמָא וְתַמָּא, אֲבָהוּ תְּלָא, וּבָהוּ אֲתַכְלִיל כֵּלָא, וְכֵּלָא אִיהוּ בְּאוּרֵיִתָא. וְזַפְאָה חוּלְקִיָּה מֵאֵן דְּאֲשַׁתְּדַל בְּאוּרֵיִתָא, לְמַהוּי מִתְּתַקֵּף בְּתַקְפָא לְעֵלְמָא דְּאֵתִי.

תקנה) עֵשְׂרָה שְׁלִיטִין, עֵשְׂרֵי זַיְנֵי חֲכָמְתָא אֵינוּן בְּהַ בְּאוּרֵיִתָא, בְּעֵשְׂרֵי שְׁמֵהֶן גְּלִיפִין, בְּאוּתְּכְלִילוּ בְּשֵׁמָא חַד, דְּעֵשְׂרִין וְתַרְיִן יֵאֲתוּן גְּלִיפִין, רְזִין דְּעֵלְמָא דְּאֵתִי, בְּאֵינוּן זִיְהָרִין, דְּלֵא שְׁלֵטָא עֵינָא לְמַחְמִי, וְאֵפִילוּ בְּסַכְלָתְנוּ לְמַנְדַע, וְלֵאסְתַּמְכְּלָא בְּהוּא עֵדוּנָא, וְכַסּוּפָא, דְּקוּדְשָׁא ב"ה אַחְסִין לֹון לְצִדִיקֵיָא לְעֵלְמָא דְּאֵתִי. כד"א י עֵין לֵא רָאָתָה אֱלֹהִים וּזְלַתְךָ יַעֲשֶׂה לְמַחְבֵּה לֹו.

תקנו) פְּתוּרָא דְּבַר נֶשׁ, י מְזַכֵּי לִיהַ לְמִיכַל עַל פְּתוּרָא אַתְרָא, בְּעֵדוּנָא הַ דְּהוּא עֵלְמָא, כד"א י כִּי עַל שְׁלַחַן הַמֶּלֶךְ תִּמְיֵד הוּא אוֹכֵל. וְדוּד מְלָכָא הָוָה אָמַר, י תַּעֲרֹךְ לְפָנֵי שְׁלַחַן נְגַד צוּרְרֵי, וְדָא אִיהוּ אֲתַסְדְּרוּתָא דְּפְתוּרָא בְּהוּא י עֵלְמָא, דְּהָא פְּדִין אִיהוּ עֵדוּנָא וְכַסּוּפָא, דְּנִשְׁמָתָא אֲתַהֲנֵי בְּהוּ, י בְּעֵלְמָא דְּאֵתִי.

תקנו) וְכִי פְּתוּרָא אֵית לֹון לְנִשְׁמָתִין בְּהוּא עֵלְמָא. אֵין. דְּהָא מְזוּנָא וְסַפּוּקָא דְּעֵדוּנָא, אֲכִילֵי בְּהוּא עֵלְמָא, כְּגוּוּנָא דְּמְלָאכֵי עֵלְאֵי אֲכִילֵי. וְכִי מְלָאכֵי עֵלְאֵי אֲכִילֵי. אֵין. כְּגוּוּנָא דְּלַהוּן אֲכִילוּ יִשְׂרָאֵל בְּמַדְבְּרָא. וְהוּא מְזוּנָא, רְזָא אִיהוּ

חלופי גרסאות

א כלא וליג מן בהו עד איהו. ב ליג מן ואתכלילו עד רזין. ג מוסיף אתון אתון; שמהן אתון. ד דוכי. ה דעלמא ההוא. ו מוסיף עלמא הו ז לעלמא.

מסורת הזהר

(II) (ישעיה סד) הקסה"ז ס צ"א. (I) (ש"ב ט) לעיל תצו צ"פ. (') (תהלים כג) יתרו לג צ"ט.

הסולם

מזון הנשמות

אדם מזכה אותו לאכל על שלחן אחר בעדון של עולם ההוא, בעוה"ב. כש"א כי על שלחן המלך תמיד הוא אוכל. ודוד המלך הוא אומר, תעריך לפני שלחן נגד צוררי. וזה הוא עריכת השלחן בעולם ההוא, כי אז הוא עדון וחשק, שהנשמה נהנית בעולם הבא.

תקנו) וְכִי פְּתוּרָא אֵית וכו': שוואל, וְכִי יֵשׁ שְׁלַחַן אֵל הַנִּשְׁמוֹת בְּעוֹלָם הַהוּא. וּמִשִּׁיב, כֵּן. כִּי מְזוּן וּסְפוּק הַעֲדוּן אוֹכְלוֹת הַנִּשְׁמוֹת בְּעוֹלָם הַהוּא כְּמוֹ שְׁמֵלָאכֵי הַשֶּׁרֶת אוֹכְלִים. שוואל, וְכִי מְלָאכֵי הַעֲלִיּוֹנִים אוֹכְלִים. וּמִשִּׁיב, כֵּן, וְכַעֲיֵן אֲכִילָה שְׁלֵהֶם אֲכִלוּ יִשְׂרָאֵל בְּמַדְבְּרָא, דְּהֵיִינוּ הַמֵּן. וּמְזוּן הַהוּא, הוּא סוּד הַטֵּל הַנוּזֵל וְנִמְשַׁךְ מִלְּמַעְלָה מִסוּד עוֹלָם הַבָּא, שְׁהוּא בֵּינָה וְהוּא מְזוּן מְאוּר שְׁמֵן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ, וְנִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים נִזְוָנוֹת מִשֵּׁם בְּגֵן עֲדוּן, וְנִהְנוּת שֵׁם. כִּי נִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים מִתְּלַבְּשׁוֹת שֵׁם בְּגֵן עֲדוּן הַתַּחְתּוֹן, כְּמוֹ שְׁהַתְּלַבְּשׁוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה.

ובשכתי

מאמר

עליונים, שהאדם מתחזק בהם בעולם הזה ובעולם הבא. כל סודות העולם וכל המצות וכל החכמה שלמעלה ושלמטה, תלויים בהם ובהם נכלל הכל והכל היא בתורה. אשרי חלקו מי שעוסק בתורה, להיות מתחזק באומץ בעולם הבא.

תקנה) עֵשְׂרָה שְׁלִיטִין עֵשְׂרֵי וכו': עֵשְׂרָה שְׁלִיטִים, הֵם עֵשְׂרָה מֵינֵי חֲכָמָה שִׁישׁ בְּתוֹרָה, שְׁהֵם עֵשְׂרֵי סְפִירוֹת, בְּעֵשְׂרָה שְׁמוֹת חֲקוּקִים. הֵיִינוּ עֵשְׂרֵי שְׁמוֹת הַמְרַמְזִים עַל עֵשְׂרֵי סְפִירוֹת אֵהִיָּה וכו'. וְנִכְלָלוּ בְּשֵׁם אֶחָד שֶׁל כ"ב אוֹתוּיֹת חֲקוּקוֹת, דְּהֵיִינוּ הֵשֵׁם אֲנַקְתִּים וכו' שֶׁל בְּרַכַּת כְּהֵנִים, סוּדוֹת שֶׁל עוֹלָם הַבָּא, בְּאֵלוֹ הָאוֹרוֹת שֶׁאֵין הַעֵיִן שׁוֹלֵט לְרֵאוֹתָם, וְלֵא אֵפִילוּ בְּתוֹבָנָה לְדַעַת וְלַהֲסַתְּכַל בְּעֲדוּן הַהוּא וְהַשְׁתוֹקָקוֹת שֶׁהַקְּב"ה הוֹרִישׁ לְצִדִיקִים לְעוֹלָם הַבָּא, כְּמ"שׁ עֵין לֹא רֵאתָה אֲלֵקִים וּזְלַתְךָ יַעֲשֶׂה לְמַחְבֵּה לֹו.

תקנו) פְּתוּרָא דְּבַר נֶשׁ וכו': שְׁלַחַנוּ שֶׁל

(דפרי" דף קנ"ו ע"ב)

״ לטלא, דנגיד ואתמשך ם מעילא, מרזא דעלמא דאתי, ואיהו מזונא דנהירו משח רבות קדשא, ונשמתהון דצדיקיא אתזנו מתמן בגנתא דעדן, ואתהנון מתמן. דהא יתמן נשמתהון דצדיקיא, מתלבשן בגנתא דעדן דלתתא, כגוונא דהאי עלמא.

תקנח) ובשבתו ובזמני מתפשטאן, וסלקין למחמי דביקרא דמאריהון, ולא תעדנא בעדונא עלאה פדקא יאות, דכתיב ם והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבא כל בשר להשתחוות לפני אמר יי. וכי כל בשר ייתי, ם לאו הכי הוה ליה למכתב, אלא כל רוח או י כל נשמה, מהו כל בשר. אלא קב"ה עבד ליה לב"נ בהאי עלמא, כגוונא דיקרא דכבוד עלאה לעילא. ההוא כבוד עלאה, איהו רוח לרוח, ונשמתא ם לנשמה, ם עד דמטי לחד אתר לתתא דאקרי גוף, ובהאי עייל חד רוח דמקורא דחיים, דאקרי כל, בדא איהו כל טובא, וכל מזונא, וכל ספוקא, דההוא גוף. ורזא דא, ם ויתרון ארץ בכל היא ם האי כל ם איהו רוח לההוא גוף.

תקנט) כגוונא דא בר נש בהאי עלמא, איהו גוף, ורוח דשלטא ביה, כגוונא דההוא רוח ם עלאה, דאקרי כל, דשלט על גופא לעילא, ם ורזא הוא דאקרי כל בשר, וע"ד כתיב, יבא כל בשר להשתחוות לפני אמר יי. על ההוא עדונא כתיב, ם עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו.

תקס) חדו חברייא בארמא. כד מטו לגו טורא חד אמר ר' תיאי לההוא

חלופי גרסאות

מסורת הזוהר

ו (ישעיה טו) ב"ב לה צ"א. 2) (קהלת ה) חיי שרה ו
 ז"ר. 3) (ישעיה סד) לעיל אות תקנה צ"ח.
 ח. דטלא. ט ל"ג לעילא. י ל"ג מן דצדיקיא עד דצדיקיא.
 כ מתמן. ל ביקריהון. מ אלא לא הוה ליה למכתב [הכי].
 נ ל"ג כל. ס לנשמתא. ע ל"ג האי; מוסיף מאי בכל היא
 האי. פ מוסיף איהו כל ואיהו רוח. צ דשלטא על גופא דאקרי כל בשר ול"ג מן עלאה עד וע"ד; דשלטא על גופא
 דאקרי כל ול"ג מן עלאה עד ודא; דשלטא על גופא דאקרי כל ול"ג עלאה דאקרי כל. ק האי אקרי.

הסולם

מזון הנשמות

מאמר

ומכניס בו רוח אחד של מקור החיים, שנקרא כ"ל, שהוא יסוד. וזה סוד, ויתרון ארץ בכל הוא. כ"ל הזה הוא רוח לגוף ההוא.
 תקנט) כגוונא דא בר נש וכו': כעין זה. האדם בעולם הזה הוא גוף, ורוח השולט בו הוא כעין רוח העליון הנקרא כ"ל השולט על גוף שלמעלה, שהוא המלכות, ורוח הזה שבגוף האדם נקרא כל בשר, ועל זה כתוב, יבא כל בשר להשתחוות לפני אמר ה', על עדון הזה כתוב, עין לא ראתה אלקים זולתך יעשה למחכה לו.
 תקס) חדו חברייא בארמא וכו': שמחו החברים בדרך. כשהגיעו להר אחד, אמר ר' חייא למולך החמורים, מה שמך. אמר לו, חנן. א"ל

תקנח) ובשבתו ובזמני מתפשטאן וכו': ובשבתות ובחגים מתפשטות הנשמות מלבושיהם, ועולות לראות בכבוד אדונם ולהתעדן בעדון העליון כראוי, שכתוב, והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבא כל בשר להשתחוות לפני אמר ה'. שואל, וכי כל בשר יבא, הלא אינו כן, והיה לו לכתוב, כל רוח או כל נשמה, מהו כל בשר. ומשיב, אלא הקב"ה עשה לאדם בעולם הזה כעין היקר של כבוד העליון למעלה, שה"ס החכמה דל"ב נתיבות כנ"ל. כבוד עליון ההוא, הוא רוח לרוח, שמאיר לז"א שנקרא רוח, ונשמה לנשמה שמאיר לבינה הנקראת נשמה, עד שמגיע למקום אחד למטה הנקרא גוף, דהיינו מלכות.
 (דפו"י דף קנ"ו ע"ב *) דף קנ"ו ע"א

קפב

תרומה

טִייעָא, מָה שְׂמָךְ. אָמַר לִיה חֲנָן. א"ל קב"ה יְחַנְנֵהּ, וְיִשְׁמַע לְקוֹלָךְ בְּשַׁעֲתָא דְתַצְטְרִיךְ לִיה. יאָמַר רַבִּי יוֹסִי, וַיֵּדַע הָא דְנָטִי שְׂמָשָׁא, וְהָכִי בְּתַר טוֹרָא דָא, אִית כְּפַר חַד עַל שְׂמָךְ, דְאֶקְרִי כְּפַר חֲנָן. וְנָבִית תַּמָּן בְּגִין זְקָרָא דְשְׂמָךְ. כַּד מְטוּ לְהֶתֶם, עָאֵלוּ לְבֵית אוֹשְׁפִיזִיָּהוּ, וְסִדְרוּ קְמִיָּהוּ פְתוּרָא, בְּכַמְה זִיגִין לְמִיכַל. אָמַר ר' חֲזִיא, וַיֵּדַע פְּתוּרָא דָא, כְּגוּוֹנָא דְעֵלְמָא דְאָתִי, וְאִית לָן לְסֻלְקָא הָאִי פְתוּרָא, וְלֹאֲעֻטָּרָא לִיה בְּמַלְיָן דְאוּרִייתָא.

תקסא) פִּתַח ר' יוֹסִי וְאָמַר, וְאֶכְלָתָּ וְשִׁבְעָתָּ וּבִרְכַתָּ אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ. אִי בְּאַרְעָא דִישְׂרָאֵל מְבָרְכִינָן, לְכַר מְאַרְעָא מְנַלָּן. דְהָא בְּגוּוֹנָא דָא לֹא אֶצְטְרִיךְ. אֲלֹא, קב"ה כַּד בְּרָא עֵלְמָא, פְּלִיג אַרְעָא, יִשׁוּבָא אִיהוּ לְסִטְר חַד, וְחֲרָבָא אִיהוּ לְסִטְר אַחְרָא. פְּלִיג יִשׁוּבָא, וְאֶסְחַר עֵלְמָא סַחְרָנְיָה דְנִקְוֵדָה חֲדָא. וּמֵאֵן אִיהוּ, אֲדָא אַרְעָא קְדִישָׁא, אַרְעָא קְדִישָׁא אֶמְצַעִיתָא דְעֵלְמָא. וּבְאֶמְצַעִיתָא דְאַרְעָא קְדִישָׁא, אִיהוּ יְרוּשָׁלַם. אֶמְצַעִיתָא דִירוּשָׁלַם אִיהוּ בֵּית קְדִישׁ הַקְּדוֹשִׁים, וְכָל טִיבוּ וְכָל מְזוּנָא דְכָל יִשׁוּבָא, תַּמָּן נְחִית מְלַעֲזָלָא. וְלִית לָךְ אַתְרָא בְּכָל יִשׁוּבָא דְלֹא אֶתְוֹן מִתַּמָּן.

תקסב) פְּלִיג חֲרָבָא. וְלֹא אֶשְׁתַּכַּח חֲרָבָא תַקִּיפָא בְּכָל עֵלְמָא, בַּר הַהוּא מְדַבֵּר, דְתַבְרוּ חִילִיָּה וְתַקִּפִּיה יִשְׂרָאֵל אַרְבַּעִים שָׁנָה, כְּמָה דְאָתָּא אָמַר הַמּוֹלִיכָךְ בְּמִדְבַר הַגְּדוֹל וְהַנּוֹרָא. בְּהַהוּא מְדַבֵּרָא, שְׁלֻטָא סְטְרָא אַחְרָא, וּבְעַל כְּרַחֲמֵיהּ

מסורת הזהר (דברים ח) ויגש יז צ. ר מוסיף אמר ליה. ש ל"ג ודאי. ת ארעא. א ל"ג דא. דרך אמת בן גליל שם.

הסולם

אמצייתא דעלמא אחד, ומקום החרב לצד האחר. וחלק את מקום הישוב, וסיבב העולם מסיבב נקודה אחת. ומי היא. היא ארץ הקדושה, כי ארץ הקדושה היא אמצעיית העולם, ובאמצעה של ארץ הקדושה הוא ירושלים. ואמצעה של ירושלים היא בית קדשי הקדשים. וכל הטוב וכל המזון של הישוב כולו, יורד שמה מלמעלה, ואין לך מקום בכל הישוב שאינו ניזון משם.

מאמר א"ל, הקב"ה יחננך וישמע לקולך בשעה שתצטרך לו. אמר ר' יוסי, ודאי כי נטה השמש, וכאן, אחר ההר הזה יש כפר אחד על שמך, כי נקרא כפר חנן, גליל שם בשביל כבוד שמך. כשהגיעו שמה, באו לבית מלונם וערכו לפניהם את השלחן בכמה מינים לאכל. אמר ר' חייא. ודאי שלחן זה הוא כעין עולם הבא, ויש לנו להעלות מעלת שלחן הזה ולעטר אותו בדברי תורה.

תקסג) פְּלִיג חֲרָבָא וְלֹא וכו': חֶלֶק אֶת מְקוֹם הַחֲרֹב, וְלֹא נִמְצָא חוֹרְבָן חוֹק בְּכָל הָעוֹלָם זוֹלַת מְדַבֵּר הַהוּא, שִׁישְׂרָאֵל שִׁבְרוּ כַחוּ וּגְבוּרָתוֹ אַרְבַּעִים שָׁנָה. כִּשְׂ"א, הַמּוֹלִיכִךְ בְּמִדְבַר הַגְּדוֹל וְהַנּוֹרָא. בְּמִדְבַר הַהוּא שׁוֹלֵט הַסְטְרָא אַחְרָא, וְעַל כְּרַחוּ, כְּנֹגַד רְצוּנוֹ, הִלְכוּ יִשְׂרָאֵל עֲלֵיו וּשְׁבְרוּ כַחוּ אַרְבַּעִים שָׁנָה. וְאִם יִשְׂרָאֵל הִיוּ נִמְצָאִים צִדִיקִים בְּאַרְבַּעִים שָׁנָה הָאֵלּוּ, הִיוּ מַעֲבִירִים

מאמר אמצעייתא דעלמא תקסא) פִּתַח ר' יוֹסִי וְכו': פִּתַח ר' יוֹסִי וְאָמַר, וְאֶכְלָתָּ וְשִׁבְעָתָּ וּבִרְכַתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ. שׁוֹאֵל, אִם בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל מְבָרְכִים, בְּחוּץ לְאַרְץ מֵאֵין לָנוּ שְׂצִדִיקִים לְבָרְךָ, שֶׁהִרִי מִשְׁמַע שְׁבֹאפֵן זֶה, בְּחוּ"ל, לֹא צִרִיכִים לְבָרְךָ. וּמִשִּׁיב, אֲלֹא הַקְּב"ה כִּשְׁבֵרָא הָעוֹלָם חֶלֶק הָעוֹלָם, מְקוֹם הַיִּשׁוּב לְצַד (דפרי"ך דף קנ"ז ע"א)

אָנְלוּ יִשְׂרָאֵל עָלֶיהָ, וְתָבְרוּ חַיְלֶיהָ, אַרְבָּעֵין שָׁנִין. וְאִי יִשְׂרָאֵל יִשְׁתַּכְּחוּ וְזָכְאוּן
בְּאֵינוֹן אַרְבָּעֵין שָׁנִין, הִנֵּה מִתְעַבְרָא הֵהוּא סֵטְרָא אַחְרָא מֵעֲלָמָא, וּמִדְקָא אַרְגִּיזוּ
לִיה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּל אֵינוֹן זְמַנִּין, אֲתַתְּקַף הֵהוּא סֵטְרָא אַחְרָא, וְנִפְלוּ
כְּלֵהוּ תַּמָּן תַּחֲוֹת רְשׁוּתֵיהָ.

תקסג) וְאִי תִימָא, וְהָא מִשָּׁה דְסָלִיק עַל כָּל בְּנֵי עֲלָמָא, הִיךְ בְּמִית תַּמָּן.
לְאוּ הָכִי, דְהָא מִשָּׁה מְהִימְנָא לָא הִנֵּה בְּרִשׁוּתֵיהָ, אֶלָּא בְּהַר הָעֵבְרִים. מֵאִי
הָעֵבְרִים. פְּלוּגְתָּא. דְאֲתַפְּלְגוּ עָלֶיהָ שְׁלִיטִין עֲלָאִין דְלַעֲלָא, וְלָא אֲתַמְסֵר בִּידָא
דְמִמְנָא וְשְׁלִיטָא אַחְרָא, וְאֲשַׁתְּאֵר הָכִי, עַד דְאֲתָא מִשָּׁה עֵבְדָא מְהִימְנָא, וְשְׁלִיט
עָלֶיהָ, וְאֲתַקְבֵר תַּמָּן, וְלָא אֲתַעֲסֵק בֵּיהּ בְּקַבְרֵיהָ, בְּרִיךְ הוּא
בְּלַחֲדוּדֵי, הִ דְכְּתִיב וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ בְּגִי.

תקסד) וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ, מֵאֵן. הֵהוּא דְכְּתִיב בֵּיהּ בְּאַרְחַ סְתִים, וְאֶל מִשָּׁה
אָמַר, וְלָא כְּתִיב מֵאֵן אִיהוּ. וַיִּקְרָא אֶל מִשָּׁה, וְלָא כְּתִיב מֵאֵן אִיהוּ. אוּף הָכָא
וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ, וְלָא כְּתִיב מֵאֵן אִיהוּ, אֶלָּא וְדֵאִי הָאִי אֲתֵר יְדִיעָא אִיהוּ לְגַבֵּי
חֲבַרְיָא. וְעַל דָּא, בְּהֵהוּא טוּרָא לָא שְׁלִיט עָלֶיהָ, בְּרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּדֵי, וְיֵאָהֵר
אֲתַקְבֵר תַּמָּן. וּבְגִין לְמַגְדֵּע לְכָל דְרִין אַחְרָנִין דְעֲלָמָא, דְאֵינוֹן מְתִי מְדַבֵּר יְקוּמוּן,
הֵהוּא רַעֲיָא דְלֵהוֹן אֲשֶׁרִי לִיה בְּגוּוּיָהּ, לְמַהֲוֵי כְּלֵהוּ בְּאַתְעָרוּתָא דְקִיּוּמָא
לְעֲלָמָא דְאֲתִי.

תקסה) וְאִי תִימָא, אִי הָכִי דְהֵהוּא מְדַבֵּרָא אִיהוּ תַּקְפָּא דְסֵטְרָא אַחְרָא,

מסורת הוזהר

(ט) שם (לד) יתרו קיח צ"ל. ע (שמות כד) בשלח צט ב נפל. ג הר. ד וסטרא; ושלטא. ה הה"ד. ו דאיהו תמן. ז"ג.

חלופי גרסאות

ב נפל. ג הר. ד וסטרא; ושלטא. ה הה"ד. ו דאיהו תמן.

הסולם

אמצעייתא דעלמא

כתוב, ויקבור אותו מי הוא שקברו. ומשיב,
ההוא, שכתוב בו בדרך סתם, ואל משה אמר.
ולא כתוב, מי הוא. וכן ויקרא אל משה. ולא
כתוב מי הוא. אף כאן, ויקבר אותו, ולא כתוב,
מי הוא. אלא ודאי, מקום זה ידוע הוא לחברים.
שהוא השכינה, הנקראת מקום. שבכל מקום
שנאמר סתם הוא השכינה. (כנ"ל פרשת בשלח
אות ש"ו) וע"כ בהר הזה לא שלט עליו חוץ
ממשה לבדו, והוא נקבר שם. ומשום שידעו
כל דורות העולם אחרים, שמתו מדבר האלו
יקומו לתחיית המתים, השרה הקב"ה בתוכם
את הרועה שלהם, שיהיו כולם בהתעוררות
הקיום לעולם הבא.

תקסה) וְאִי תִימָא אִי וכו': ואם תאמר,
אם כן שמדבר ההוא הוא תוקפו של הסטרא
אחרא, איך צוה הקב"ה על שעיר הזה לשלוח
אותו

מאמר

מעבירים את הסטרא אחרא ההוא מן העולם,
ומשום שהכעיסו את הקב"ה בכל פעם, נתחזק
הסטרא אחרא ההוא, ונפלו כולם שם תחת
רשותו.

תקסג) וְאִי תִימָא וְהָא וכו': ואם תאמר,
הרי 'משה, שעלה מעלתו על כל בני העולם,
איך מת משה. ומשיב, אינו כן, כי משה רבינו
לא היה ברשותו של הס"א. אלא בהר העברים.
מהו העברים. מחלוקת, מלשון עברה וענס.
שנחלקו עליה השליטים העליונים שלמעלה,
שרצו לשלוט על ההר, ולא נמסר ביד ממונה
ושליט אחר, ונשאר כך, עד שבא משה עבד
הנאמן, ושלט עליו. ונקבר שם, ולא עסק
בקבורתו אלא הקב"ה בלבדו, שכתוב, ויקבר
אותו בגי.

תקסד) וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ, מֵאֵן וכו': שואל

(דפרי"י דף קנ"ז ע"א)

היה פקיד קב"ה, על ההוא שער, לְשַׁדְרָא ליה לְטוּרָא אַחְרָא, וְדַאקְרִי עֲזַאוּל, הָוָה לֹוֹן * לְשַׁדְרָא ליה לְהֵהוּא טוּרָא דְאַזְלִי יִשְׂרָאֵל בְּמַדְבְּרָא בִּיהַ. אֲלֵא, בִּינֹן דְהָא אָזְלוּ בִּיהַ יִשְׂרָאֵל אַרְבְּעִין שָׁנִין, הָא אַתְבַּר תְּקִפִּיהַ. וְתִקְפִּיהַ אַתְתַּקְּףָהּ בְּאַתְרָהּ דְלֵא עֶבֶר בִּיהַ גְּבַר תַּמָּן לְעֵלְמִין, וּבְהֵהוּא טוּרָא, הָא הָוָה דִּיּוּרִיהוֹן דִּיִּשְׂרָאֵל תַּמָּן אַרְבְּעִין שָׁנִין.

תקסו) אַבְל בְּהַאי שְׁעִיר, הֵהוּא אַתְרָהּ אִיהוּ טַנְרָא תְּקִיפָא עֲלָאָה, וְתַחֲוֹת עֲמָקָא דְהֵהוּא טַנְרָא, דְּבַר נֶשׁ לֵא * יְכִיל לְמִיעֵל תַּמָּן, אִיהוּ שְׁלִיט יַתִּיר לְמִיכַל טַרְפִּיהַ, בְּגִין דִּיִּתְעַבֵּר מֵעֲלֵייהוּ דִּיִּשְׂרָאֵל, וְלֵא יִשְׁתַּבַּח בְּהוּ מְקַטְרָגָא עֲלֵייהוּ בְּיִשׁוּבָא.

תקסז) שׁוּלְטָנוּתִיהַ דְרַזָּא דְמַהִימְנוּתָא, גוּ אֲמַצְעִיתָא דְנִקְוּדָהּ יְדִכַּל אַרְעָא קְדִישָׁא, בְּבִי קְדֵשׁ הַקְדָּשִׁים. וְאֵעִ"ג דְּהִשְׁתָּא לָאו אִיהוּ בְּקִיּוּמָא, בְּזִכּוּתִיהַ כָּל עֲלָמָא אַתְּוֹן, וּמְזוּנָא וְסַפּוּקָא כִּמְתַמָּן נְפָקָא לְכָלָא, בְּכָל אַתְרָהּ יִסְטָרָא דִישׁוּבָא. וּבְגִין כֵּן, אֵעִ"ג דִּיִּשְׂרָאֵל * הִשְׁתָּא לְבַר מְאַרְעָא קְדִישָׁא, יַעַם כָּל * דְּאֵ מַחֲלֵא הַזְכוּתָא דְאַרְעָא, אֲשֶׁתַּבַּח מְזוּנָא וְסַפּוּקָא לְכָל עֲלָמָא. וְעִ"ד כְּתִיב * וַיִּבְרַכְתָּ אֶת * אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן לְךָ. עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה וְדַאי, דְּהָא בְּגִינָהּ מְזוּנָא וְסַפּוּקָא אֲשֶׁתַּבַּח בְּעֲלָמָא.

תקסח) מֵאֵן דְאַתְעֲדֵן עַל פְּתוּרִיהַ וּמִתְעַנְג בְּאִינוֹן מִיכְלִין, אִית לִיהַ לְאֲדַכְרָא וּלְדַאגָּא עַל קְדוּשָׁהּ דְאַרְעָא קְדִישָׁא, וְעַל הַיְכָלָא דְמִלְכָּא דְקָא אַתְחַרִּיב.

מסורת הזהר

(9 לעיל אות תקסא צ"ג.

חלופי גרסאות

א ל"ג דאקרי עזאול. ח ל"ג ביה. ט עייל ול"ג יכיל למיעיל. י מוסיף דכל עלמא. כ ל"ג מחמונ נפקא. ל ל"ג סטרא. מ ל"ג השתא. נ על. ס ל"ג דא.

מאמר

אותו להר אחר שנקרא עזאול, היה להם לשלחו להר ההוא שהלכו בו ישראל במדבר, ששם הוא מקום תוקפו של הס"א. ומשיב, אלא כיון שכבר הלכו בו ישראל ארבעים שנה, הרי נשבר תוקפו, ותוקפו נתגבר במקום שלא עבר שם אדם מעולם, אבל בהר ההוא שבמדבר שהלכו בו ישראל, הרי היה מושבם של ישראל שם ארבעים שנה.

תקסו) אַבְל בְּהַאי שְׁעִיר וכו': אַבְל בְּשְׁעִיר הַהוּא, מְקוּם הַהוּא, שְׁשׁוּלְחִים אוֹתוּ. הוּא סִלְע חוּק עֲלִיוֹן, וְתַחַת עֲמָקוּן שֶׁל סִלְע הַהוּא, שְׁאֵדָם אִינוּ יִכּוֹל לְהַכְנִס שְׁמָהּ, הַס"א שׁוֹלֵט יוֹתֵר לְאִכּוֹל טְרֵפוֹ. וְאִזּוּ יִהְיֶה נֹעֵבֵר מִיִּשְׂרָאֵל, וְלֵא יִמְצָא עֲלֵיהֶם מְקַטְרָג בְּמִקּוּם הַיִּשׁוּב. וּבִיאֹדֵר הַדְּבָרִים מִתְּצַא לְעִיל בְּהַסּוּלַם (פְּרֻשְׁתּוֹ נַח אוֹד ק"ד וק"ה).

(דפ"י דף קנ"ז ע"א * דף קנ"ז ע"ב)

אמצעייתא דעלמא

תקסז) שְׁלִיטָנוּתִיהַ דְרַזָּא דְמַהִימְנוּתָא וכו': מִמְשַׁלְתָּהּ שֶׁל סוּד אִמוּנָהּ הִיא תוֹךְ נִקְוּדָהּ הָאֲמַצְעִית שֶׁל כָּל אֶרֶץ הַקְדוּשָׁה, בְּבֵית קְדֵשׁ הַקְדָּשִׁים, וְאֵעִ"פּ שַׁעֲתָהּ אִינוּ מִתְקִיִּים, עַכ"ז. בְּזִכּוּתוֹ נִזּוֹן כָּל הָעוֹלָם, וּמְזוּן וּכְלָלָהּ יוֹצֵאִים מִשָּׁם לְכָל, בְּכָל מְקוּם צַד הַיִּשׁוּב. וּמִשׁוּם זֶה אֵעִ"פּ שִׁישְׂרָאֵל הֵם מִחוּץ לְאֶרֶץ הַקְדוּשָׁה, עִם כָּל זֶה, מִכַּח זִכּוּתוֹ שֶׁל הָאֶרֶץ נִמְצָא מְזוּן וּכְלָלָהּ בְּעוֹלָם. וְעִ"כּ כְּתוּב, וּבְרַכַּת אֶת ה' אֱלֹקֶיךָ עַל הָאֶרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן לְךָ. עַל הָאֶרֶץ הַטּוֹבָה וְדַאי, כִּי בְּשִׁבִילָהּ נִמְצָא מְזוּן וּכְלָלָהּ בְּעוֹלָם.

תקסח) מֵאֵן דְאַתְעֲדֵן עַל וכו': מִי שֶׁמִּתְעַדֵּן עַל שְׁלַחְנוּ וּמִתְעַנְג בְּמַאכְלִים, יֵשׁ לוֹ לִזְכוּר וְלְדַאוּג עַל הַקְדוּשָׁה שֶׁל אֶרֶץ הַקְדוּשָׁה, וְעַל הַיְכָל הַמֶּלֶךְ שֶׁנִּחְרַב, וּבְשִׁבִיל הָעֶצֶב הַהוּא שֶׁנִּעְצַב עַל שְׁלַחְנוּ שֶׁם, בְּתוֹךְ הַשְׁמַחָה וְהַמְשַׁחָה

שלו

ובגין שהוא עציבו דאיהו קא ״מתעצב על פתוריה, בנהוא חדוה ומשפתיא דתמן, קב״ה חשיב עליה כאלו בנה ביתיה, ובנה כל אינון חרבי דבי מקדשא, זכאה חולקיה.

תקסט) כוס של ברכה, לא הוי אלא בתלתא. בגין דהא מרזא דתלת אבהן קא מתברכא, וע״ד לא אצטריף כוס אלא בתלתא. כוס של ברכה אצטריף למיהב ליה בימינא ובשמאלא, ולקבלא ליה בין פרווייהו, בגין דאתיהיב בין מינא ושמאלא. ולבתר ״שפתיק״ ליה בימינא, דהא מתמן אתברכא.

תקע) עשרה דברים נאמרו בכוס של ברכה, וכלהו הוו פדקא יאות, בגין דתקוני דכוס של ברכה עשרה אינון, והא אוקמוה חבריא. כוס של ברכה אצטריף לאשגחא ביה בעינא, בגין דכתיב ״עיני יי' אלהיך בה, ולא אצטריף לאתנשי מעינא, אלא לאשגחא ביה.

תקעא) כוס של ברכה, אתברך בנהוא ברכתא, דקא מברך בר נש עליה לקב״ה, בגין דאיהו רזא דמהימנותא, ואצטריף לנטרא ליה בנטירו עלאה, כמאן דאיהו חשיבותא דמלכא, דהא בגיניה, אתברך פתוריה, בשעתא דברכתא מזונא, דההוא בר נש מברך.

תקעב) פתוריה אצטריף דלא יהא בריקניא, דהא לית ברכתא משפכתא על פתורא ריקניא, ״כמה דאוקמוה, דכתיב, ״הגיד לי מה יש לך בפית וגו׳. וע״ד פתורא לא אצטריף לאתחזא בריקניא, דהא ברפאן עלאין לא שריין, אלא באתר שלים. ורזא דא ״ובלב כל חכם לב נתתי חכמה, וכתיב

מסורת גוהר (שם יא) יחי רע צ״א. (ק) מ״ב ד) לעיל תקד צ״א. (ז) שמות לא) משפטים קלר צ״י.
חלופי גרסאות (שם יב) יחי רע צ״א. (ק) מ״ב ד) לעיל תקד צ״א. (ז) שמות לא) משפטים קלר צ״י.
ע אתעצב. פ דישתבק; ישתבק. צ ל״ג ליה. ק בההיא. ר כך איהו. ש דהא אוקמוה.

הסולם

מאמר

של, חושב עליו הקב״ה כאלו בנה ביתו, ובנה כל אלו חורבות של בית המקדש. אשרי חלקו.

מאמר כוס של ברכה

תקסט) כוס של ברכה וכו': כוס של ברכה אינו אלא בשלשה שאכלו כאחד. משום כי מסוד ג' אבות הוא מתברך, שהמלכות שהי' כוס של ברכה מתברכת מחזי' דז״א שנקראים אבות. וע״כ לא נצרך כוס אלא בשלשה. כוס של ברכה צריך לתת אותו ביד ימין ובשמאל, ולקבלו בין שתיהן, משום שהמלכות ניתנה בין ימין ושמאל דז״א. ואחר כך יעזוב אותו על יד ימין לבד, כי משם הוא מתברך. דהיינו מאור החסדים שבימינו של ז״א.

תקע) עשרה דברים נאמרו וכו': עשרה דברים נאמרו בכוס של ברכה, וכולם הם כראוי (דפו״י דף קנ״ז ע״ב)

תקעב) פתוריה אצטריף דלא וכו': שלחן

ש יִהְיֶה חֻקְמָתָא לְחַכְמֵינָן. וְעַל רְזָא דְנָא שְׁלַחַן דְּלַחֲסֵם הַפְּנִיִּים, דְּכַתִּיב ט וְנִתְּנָה עַל הַשְּׁלַחַן לְחֵם פְּנִיִּים לְפָנֵי תְּמִיד.

רעיא מהימנא

תקעג) תנאין ה' ואמוראין אתפנשו בלכו, דהא קא א מטו שעטא, לתקנא ביה מאני ב מלכא, ג לאנהרא ד לאתתקנא קמיה, דאינון: משכנא, מנרתא, פתורא, מדפחא, פיור, וכנו, ארון, וכפורת, וכרובים, וכלא בשקל. ובגין דא מגי לישראל, זה יתנו.

תקעד) קם תנא תדא ואמר, ה' רעיא מהימנא וידאי הקי הוא, ולך מגי למעבד פלהו, הדא הוא דכתיב, ועשית מנורה. ועשית שלחן. והכי בכלא, וראה ועשה, ומכלא לא אתקשי לך למעבד, אלא תלת מלין דרשימין באתון דשמך, מנורה, שקלים, ה' חודש. אמאי אתקשי לך.

תקעה) א"ל, סבא סבא, אתון מפיקין קושיא דא דאתקשי לי, מן מקשה תיעשה המנורה. ט וידאי מאנא דקב"ה, איהי שקינתא, דאיהי מאנא לשמשא לבעלה, איהי מנרתא דיליה, דאתמר ביה, א שבע ביום הללתיך, דאינון: הגדולה, והגבורה, והתפארת, והנצח, וההוד, ויסוד, ומלכות. שבע פלילא.

מסורת הזהר

ש) דניאל ב) ח"ג רצה: ת) (שמות כה) ח"ג קצב. א) (תהלים קיט) ויצא סג צ"ג ח"ג קח: רנה: שט. ת"ז בהקדמה טו: קמה.

חלופי גרסאות

ת מארי מתניחין וליג ואמוראין; מוסיף ואמוראין ומ"מ. א מטי; מטא (ד"א). ב מוסיף דביה מלכא. ג ל"ג לאנהרא; לאזהרא. ד ל"ג לאתתקנא; לאתקנא; ולאיתקנא. ה בוצינא קדישא; מוסיף ודאי ר"מ. ו ל"ג ודאי. ז דאתקשה וליג לי. ח ודאי. ט עד מלכות; וכי לך ה' הממלכה. י כלילן.

דרך אמת ג] עיין בפרדס מהרמ"ק שער יד פ"ג.

הסולם

מנרה שקלים החדש

תקעד) קם תנא חדא וכו': קם תנא אחד ואמר: רעיא מהימנא, ודאי כך הוא, ולך צוה לעשות הכל, שכתוב, ועשית מנורה. ועשית שלחן. וכך הכל, וראה ועשה. ומכולם לא התקשה לך לעשות אלא ג' דברים, הרשומים באותיות שמך, שהם מנורה שקלים החדש, למה התקשה לך.

תקעה) א"ל סבא סבא וכו': אמר לו זקן זקן. אתם למדים קשוי זו שנתקשה לי מן הכתוב, מקשה תיעשה המנורה. כי תיעשה המנורה, משמע שתיעשה מעצמה, שמשא לא היה יכול לעשותה. ודאי, הכלי של הקב"ה הוא השכינה, שהיא כלי לשמש לבעלה, לז"א, היא המנורה שלו, שנאמר בה, שבע ביום הללתיך, שהם, הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד יסוד ומלכות, שהיא כלולה משבע.

מאמר

שלחנו של אדם צריך שלא יהיה ריק, שאין הברכה נמצא על שלחן ריק, כמו שהעמדנו, שכתוב, הגידי לי מה יש לכי בבית וגו'. וע"כ השלחן אינו צריך להראות ריקם, כי ברכות עליונות אינן שורות אלא במקום שלם. וזה סוד, ובלב כל חכם לב נתתי חכמה. דהיינו אחר שכבר שלם בחכמה נותנים לו חכמה. וכן, ייב חכמתא לחכימין. ועל סוד הזה הוא השלחן של לחם הפנים, שאינו נמצא ריק, שכתוב, ונתת על השלחן לחם פנים לפני תמיד. רעיא מהימנא

תקעג) תנאין ואמוראין אתכנשו וכו': תנאים ואמוראים האספו כלכם, כי הגיע השעה לתקן בה הכלים של המלך, להאיר שיתקנו לפניו, שהם משכן מנורה שלחן מזבח כיוור וכנו ארון כפורת וכרובים. והכל נתקן בשקל, כמ"ש לפנינו, ומשום זה צוה לישראל, זה יתנו וגו'.

תקעו) מִשְׁבַּע דְּרִגִּין אֲלֵיךְ, שְׁלֹשֶׁת קְנֵי מְנוּרָה מְצֻדָה הָאֶחָד, גּוֹפָא וּתְרִין דְּרוּעֵי דְּמִלְכָא. כֵּ אִיהוּ נֵר מְצוּה, לְאִנְהָרָא בְּהוּן. וּשְׁלֹשָׁה קְנֵי מְנוּרָה מְצֻדָה הַשְּׁנַיִן, אֵינֻן תְּרִין שׁוֹקִין, וּבְרִית. וְאִיהוּ נֵר מְעַרְבִית, לְאִנְהָרָא בְּהוּן. מְנַרְתָּא יִדְמִלְכָא אֲתַקְרִיאת, וְאִיהוּ נֵר לְאִנְהָרָא בֵּיה נֵר מְצוּה, דְּאֲתַמַּר בֵּיה אֲמָצוֹת יִי בְּרָה מְאִירַת עֵינַיִם.

תקעו) וּמֵאֵן רִישָׁא מְדַמְנַרְתָּא, בֵּינָה ה' עֲלָאָה, דְּאִית לָהּ תְּלַת קְנֵין, בְּדִיּוֹקְנָא דָּא נֵה, תְּלַת וּוִינ, דְּאֵינֻן תְּלַת אֲבָהֵן. ה' תְּנִינָא, ג' קְנֵים תְּנִינֵין בְּדִיּוֹקְנָא דָּא מֵה, דְּאֵינֻן נֶצַח הוּד יְסוּד. ו' מְנַרְתָּא מְדַמְצַעִיתָא צָן יִי. עַל שְׁמִיָּה אֲתַקְרִי בֵּינָה. אִיהוּ כְּלִיל ו' קְנֵין לְתַמָּא, בְּחוּשְׁבָן ו', בּו' קְנֵין דִּילֵיה. תקעח) רִי אֲשֶׁת חֵיל עֲטַרְתּוֹ בְּעֵלָה, תְּגָא מְדַסְפָּר תּוֹרָה, כְּפֻזְרַת ד'

חלופי גרסאות

כ ואיהו. ל אתקריאת דמלכא. מ מוסף דמנרתא י. נ ווי; ציור ב' ויין באורך ואחד מושכב למעלה ברוחב. ס ווי; ציור ב' ויין באורך ואחד מושכב למעלה ברוחב; מוסף ה' תלת ויין. ע ל"ג ר. פ באמצעיתא. צ בין. ק אקרי. ר ל"ג י. ש מספר.

מסורת הזהר

(ב) (שם יט) ח"ב קלו: ח"ג קמט: ת"ז תי"ח לב: תכ"ח עב: ת"ל עד. ז"ח מה ט"ב שליו תקי"ח קיב ט"ב של"ח. (ג) (משלי יב) ב"ב ה צ"א.

הסולם

מנה שקלים החדש

אותיות בן יד. הוא, ז"א, כולל ששה קנים למטה, במקומו עצמו. בחשבון ו' שבו קנים שלו.

פירוש כשז"א עולה לישסו"ת שהם חג"ת נה"י דבינה המה מאירים לו בסוד מנורה, שחג"ת הם ג' קנים ימיניים בסוד ה' ראשונה דהויה, וז"א הוא אחריהם ומקבל מהם, שה"ס ו' דהויה, קו האמצעי ונה"י הם ה' שניה דהויה, שמאירים לו מצד שמאל. והשם הוי"ה. מתחלק בין או"א שהם ג"ר דבינה, שה"ס ו' דהויה. ובין ישסו"ת שה"ס ז"ת דבינה ודו"ה דהויה. ונודע שבעת שהמלכות עלתה לבינה בסוד ו' שנכנס באור הבינה ונתמעט האור ונעשה אור, הנה אע"פ שלעת גדלות הבינה, חוזרת ויורדת למקומה, הנה זה אמור רק בישסו"ת ולא באו"א עלאין, שבהם נשארה המלכות קבועה ואינה יוצאת מאור שלהם לעולם, כנ"ל (בראשית א' דף רנ"א ד"ה נחית) והיא נעשתה למלכות דאו"א, דהיינו לבחינת ו' דהויה. ונודע שהמלכות דעליון הוא כתר לתחתון, נמצא, שהמלכות נעשתה כתר אל ישסו"ת. הרי שבעת שז"א עולה לבינה לקבל ממנה בסוד המנורה, נמצא המלכות לכתר שלו בסו"ה, אשת חיל עטרת בעלה, להיותה כתר דישסו"ת. (כמ"ש בתלמוד ע"ס חלק י"ג אות כ') ובוה יתבאר כל ההמשך.

תקעח) י', אשת חיל עטרת בעלה:

שהיא

מאמר

תקעו) משבע דרגין אל"ן וכו': משבע מדרגות אלו, היא המנורה, שלשת קני מנורה מצדה האחד, הם גופא, דהיינו תפארת, וב' זרועות המלך, שהם חסד וגבורה. היא המלכות, היא נר מצוה להאיר בהם, שהיא רביעית אליהם. ושלשת קני המנורה מצדה השני, הם ב' שוקים שהם נצח והוד, וברית שהוא יסוד. והיא, המלכות, היא נר מערבית להאיר בהם. פירוש שהמלכות היא בב' בחינות, היא רביעית אחד חג"ת, שאז היא בסוד ב' מאורות הגדולים. והיא שביעית אחר נה"י, שמקבלת מיסוד. (ועי' פירושו לעיל בראשית א' דף ק"י ד"ה מלכותא דדוד) מנורה של המלך נקראת המלכות. והיא נר להאיר בו נר מצוה, בסוד רביעית לחג"ת כנ"ל, שמשם מקבלת חכמה, (כמ"ש שם) שנאמר בו, מצות ה' ברה מאירת עינים, שה"ס חכמה המכונה אור עינים.

תקעז) ומאן רישא דמנרתא וכו': ומי הוא ראש המנורה, היא בינה ה' העליונה, דהיינו ג"ר דבינה. או"א עלאין, שיש לה בז"ת שלה. שהם ישסו"ת. שלשה קנים בצורה זו של ה' שהיא ג' ויין, והם ג' אבות חג"ת. ה' שניה יש לה ג' קנים שניים בצורה זו ה', שהם נצח הוד ויסוד. ו' הוא אמצעה של המנורה, דהיינו ז"א, שהוא בן י"ה, כי ז"א, הוא קו האמצעי המכריע בין ב' קוין דבינה. על שמו היא נקראת בינה, כי בינה היא

(דפריי דף קנ"ח ע"א)

קפח

תרומה

מִסְטָרָא דְעֵלְמָא דְאִתִּי, לָאו אִיהִי מְאָנָא לְגַבְיָהּ, וְלָאו מְשַׁמְשָׁא לְגַבְיָהּ, אֶלְא עֵטְרָה עַל רִישֵׁיהּ. תֵּ אַבְל בְּעֵלְמָא דִּין, אִיהִי אֶ כְּגוֹנוֹנָא דָא, הוּוּהִי בִ אִיהוּ מְאָנָא תַחְתּוּתִיהּ, שְׁמוּשָׁא דִילִיהּ, בְּכָל סְפִירָה דִילִיהּ, בְּכָל דְ אַכְרֵ דִילִיהּ, בְּכָל מְדָה דִילִיהּ.

תקעט) וּבְגִין דָא, יֵ דָא, לְזִמְנִין הִ אִיהִי תַחְתּוּתוּהִי, לְזִמְנִין עַל רִישֵׁיהּ, לְזִמְנִין בְּאִמְצָעֵיתָא. עַל רִישֵׁיהּ יְהִי"ה ט אָבְן מְאָסוּ הַבּוֹנִים הִיָּתָה לְרֵאשׁ פְּנָה. וְדָא ט לְהַעֲלוֹת גַּר תְּמִיד, דְאִיהוּ יֵ עַל הוּ"ה מִסְטָרָא דְמְנַרְתָּא. בְּאִמְצָעֵיתָא, מְחֻצֵית הַשְּׁקָל, וְהַה"ר, ט זָה יִתְּנוּ, כְּגוֹנוֹנָא דָא הוּוּהִי. בְּסוֹפָא, בְּמִשְׁכָּנָא, כְּגוֹנוֹנָא דָא הוּוּהִי, חֲמֵשׁ אַמּוֹת אַרְבָּה, מִסְטָרָא דְהִ עֲלָאָה, וְהִ אַמּוֹת רַחֲב, מִסְטָרָא דְהִ תַתָּאָה. וְאִמָּה: ו'. וְחֻצֵי הָאִמָּה: י'. וְכֻלָּא אֲתַרְמִיז בְּאֵת יו'.

תקפ) וְדָא אִיהוּ רְזָא, ט אֲנִי רֵאשׁוֹן וְאֲנִי אַחֲרוֹן וּמְבַלְעֵדִי אֵין אֱלֹהִים דְאֲתַרְמִיז בְּהֵאִי שְׁמָא, יו"ד ה"י ט וי"ו ה"י ט וְכָל שֵׁם דְשְׁלִיט יְהִי עַל יֵ נּוֹקְבָא אִיהוּ, מִסְטָרָא דְשְׁמָא לָא. כְּ וְאִע"ג דְמִסְטָרָא דְאֵת יֵ אִיהִי בְרִישָׁא, בְּתַר דְבְתַרִין

מסורת הזהר

ד) (תהלים קיח) ב"א קיב צ"א. ה) (יקרא כד) ח"ג קד: ת"ז תכ"א נה: ו) (שמות ל) ב"א שג צ"ב ח"ב קפו. רכו. ז"ח מג ט"ד שכ"ב מד ט"א שי"ח מה ט"א שכ"ה סג ט"ד שי"א שלי"א תק"ח צג ט"ד ש"ט. ז) (ישעיה מד) שמות צא צ"ב.

חלופי גרסאות

ת ל"ג מן אבל עד הוה"י, א גוונא (ד"א). ב ואיהו: ואיהי. ג תחותיהו. ד עבר. ה איהו. ו דכתב. ז י. ח ואו. ט בכל. י ל"ג ה. כ אע"ג.

מאמר

שהיא עטרה של ספר תורה, שהוא ז"א, כצורת ז' שהיא י' על ו' דהיינו כתר על ו', שהוא ז"א, מצד עוה"ב, שהוא בינה, אין המלכות כלי אליו, ולא משמשת לו אלא עטרה על ראשו, כמ"ש בדבור הסמוך. אבל בעולם הזה, שהוא המלכות מבחינתה עצמה במקומה, היא כמו זה הוה"י, שצירוף הזה יורה, שהיא כלי תחתיו, והיא השמוש שלו בכל ספירה שלו, ובכל אבר שלו, ובכל מדה שלו. כלומר, שהמלכות משמשת לז"א לגלות כל בחינותיו של ז"א, המכונים ספירה אבר מדה.

תקעט) וּבְגִין דָא יֵ וכו': ומשום זה י' זו, שהיא המלכות, לפעמים הוא תחת ז"א, ולפעמים על ראשו, ולפעמים באמצע. ומפרש, עַל רֵאשׁוּ ה"ס ה"י של יקו"ק, בסו"ה, אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה. וזהו, להעלות גר תמיד, שהיא י' על הו"ה מצד המנורה, דהיינו או"א על ישו"ת, שמלכות דאו"א, היא כתר לז"א, מצד עליתו לישו"ת, שנתתקן בסוד המנורה כמ"ש לעיל בסמוך. באמצע, ז"א היא מחצית השקל. דהיינו שהיא גדולה כמוהו, והם שניהם ב' פלגי דגופא. שז"א הוא בחי' (דפר"י דף קנ"ח ע"א)

הסולם

מנה שגלים החדש

חציה הימין דבינה, והמלכות היא בחינת חציה השמאל דבינה. ואז נקראת מחצית השקל. זהו שכתוב, זה יתנו וגו' מחצית השקל בשקל הקדש וגו'. והיא כעין זה הו"ה שהי' היא באמצע אחד הו', וקודם לה' שניה שהיא נה"י, משום שמקבלת אז מחג"ת דז"א שהוא ו'. בסוד רביעי לאבות. בסוף, ז"א, במשכן, היא כעין זה הוה"י, דהיינו שירדה תחת היסוד שהוא בה' שניה. ונתקנה שם לפרצוף שלם. וז"ס, חמש אמות ארך הוא מצד ה' ראשונה. וחמש אמות רוחב מצד ה' תחתונה, ואמה, ה"ס ו', שהוא ז"א. וחצי האמה היא י', שהיא המלכות העומדת בסוף, והכל נרמז באות ו' שהוא ז"א, או שהיא כתר, או באמצעו, או בסופו.

תקפ) וְדָא אִיהוּ רְזָא וכו': וזהו סוד אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקים. שאני ראשון, ה"ס המלכות בעת שהוא כתר על ראש ז"א. ואני אחרון, בעת שהיא נקודה בסוף ז"א. ומבלעדי אין אלקים, הוא בעת שהיא באמצע ז"א, דהיינו רביעית לאבות, אחר חג"ת. ונרמזת בשם הזה, יוד הי ויו הי (כצ"ל)

שיש

קפט

תרומה

ההי"ן איהי בסופא, פגוונא דא ה"י ה"י, יאתדן לרוב, ונוקבא איהי. אלא י' על ה' תגא, תחות ה', שמוש. כ"ש תחות ו'.

תקפא) ובגין דלא עבידנא קצוץ ופרוד ביהודא דלעילא, דכלא יחודא חד, נתקשה נלי למעבד. וקב"ה דיבע פל מחשבתין, אמר, בתר דדא לטוב אתכוון, דלא למעבד קצוץ ופרוד, תיעשה המנורה, תיעשה מעצמה פגוונא דשכינתא, תיעשה מעצמו דקב"ה, בלא פרודא. שאר מאנין דבהון איהי שכינתא שמוש, ויעש בצלאל.

תקפב) ובכל אתר דשכינתא תתאה איהי עטרא דעמונדא דאמצעיתא, פד נטילת מן בינה, דאיהו עלמא דאתי, ודאי לית ידיעה לב"נ. וקב"ה, ולא סבכל מדות דיגליה, עד דיעול בהאי תפרעא, דאתמר אעלה זזה השער ליי, באות ב' ל'.

חלופי גרסאות

ח) (שמות כה) נח קיג צ"ג. ט) (שם לו) ח"ב ריד. ל אתרין. ח' ו'. נ ליה. ט מוסיף למעבד או תגא [תגאי] או אמצעי או שמושא. ע חשבתין. פ תעשה. צ ל"ג רבהון; ל"ג איהי; דאיהי בהון. ק עטרה עמודא ול"ג דאמצעיתא. ר מקב"ה; לקב"ה. ש לכל. ת תרעאה (ד"א). א ביה; על זה(ד"א). ב ה"ג בר"ז; מוסיף ל' דאיהי י"י.

מסורת הזוהר

דרך אמת דן (שם הרי"ה יוצא מתיבות אלו י"ה מתיעשה ו"ה מהמנורה) כי מלת תיעשה מלא יוד ומלת המנורה מלא ו' עיין שמות שם.

הסולם

מנרה שקלים החדש

שנכנס לאור ונתמעט האור לאויר, (כנ"ל אות תקע"ז) ומיעוט הזה הוא קצוץ הגי"ר מבינה, וע"כ לא היה יכול משה לעשות זה, כי לא היה יכול לעשות קצוץ למעלה בבינה. וכן בחינת המלכות כשהיא באמצע ז"א, בסוד מחצית השקל וכן החדש, הנה אז המלכות היא פלג גופא ונפרדת מז"א, שהיא חכמה בלי חסדים. וע"כ לא היה יכול משה לעשות פרוד בין ז"א למלכות. וז"ס תיעשה מעצמה, ע"י ז"א. אבל שאר הכלים שבמשכן שבהם המלכות בבחינת סוף הז"א, ושמוש אליו, אין שם בחינת קיצוץ ופרוד, אלא להיפך שהיא בחינת יחוד, וע"כ היה יכול בצלאל לעשותה.

תקפב) ובכל אתר דשכינתא וכו': ובכל מקום שהשכינה התחתונה היא עטרה על עמוד האמצעי, שהוא ז"א. שהוא בעת שלקחת מן הבינה, שהיא עולם הבא, דהיינו בעת שהמלכות עולית לבינה בסוד ו' שנכנסת באויר, כמ"ש לעיל (אות תקע"ז) ודאי שאז אין ידיעה לאדם בהקב"ה וכל המדות שלו, מחמת שהבינה נתמעטה אז לו"ק, עד שיכנס בשער הזה שנאמר עליו, זה השער לה', דהיינו באות ל'. הרומזת על מגדל פורח באויר, דהיינו

מאמר

שיש כאן י' בראש, וי' באמצע הויה, וי' בסוף אחר הדי'. וכל שם ששולט ה' על י', היא נוקבא מצד השמאל. ואע"פ שמצד אות יוד היא בראש השם, שהוא דכר, עם כל זה, כיון שאחר ב' ההין של השם היא בסוף, כעין זה הי דה, היא נרונת אחר הרוב, והיא נוקבא. אלא ה' שעל ה' הוא כתר, תחת ה' היא שמוש, ומכ"ש תחת ו'.

תקפא) ובגין דלא עבידנא וכו': ומשום שאיני עושה קצוץ ופרוד ביחוד העליון, שבבינה, והכל הוא יחוד אחד, ע"כ התקשה לי לעשות ג' הדברים מנרה שקלים החדש, שה"ס המלכות, שמנורה היא בבחינת כתר ז"א, ובשקלים והחדש היא בבחינת אמצע שלו, והקב"ה היודע כל המחשבות, אמר, אחר שזה נתכוון לטוב, שלא לעשות קצוץ ופרוד, ע"כ תיעשה המנורה מעצמה, כמו השכינה, תיעשה מעצמו של הקב"ה בלי פרוד. שאר הכלים של המשכן, שבהם השכינה היא שמוש, דהיינו בסוף ז"א, נאמר ויעש בצלאל. ולא היה צריך שתיעשה מעצמה.

פירוש. כי אין השכינה בבחינת כתר לז"א אלא על ידי עלייתה לבינה, בסוד ו' (דפויי דף קנ"ח ע"א)

תקפג) ג איהי ד פלילא מכל ה ספירה, ומכל אתון דשמון, מפורשים ונסתרים. איהי נקודה ובכל את ואת, שמושא תחות בעלה. ואיהי עטרה על רישיה, מסטרא דילה ד טעמי. כגון ס סגול נקודה תחות ירכי מלכא, והארץ הדום רגלי. ואיהי באמצעיתא, עמיה, מחצית השקל, בשורק. ואיהי עטרה על רישיה, מסטרא דסגולתא.

תקפד) י ורקא כ מקף שופר, הולך סגולתא, בההוא זמנא איהי פתר על רישא דמלכא, פתר יתנו לך יי אלהינו. ואיהי דייעת ההוא דאתמר ביה, במופלא מקף ע אל תדרוש ובמכוסה מקף אל תחקור. ד דבה אשתמודע, דאיהו ראשון לעילא בתנא, דהיינו סגולתא צ ואיהו אחרון, פ בסגול. ומפלעדיו אין אלהים, בשורק. וכלא י ביה אשתמודע.

תקפה) מאן דאתדבק א ביה לתתא, איהי מסלקא ליה לעילא. ומאן דבצעי לאסתלקא עלה לאדבקא לעילא מינה, איהי משפילתו לתתא מינה, ולית ליה חולקא ביה. ובגין דיעקב ב אשתמודע ביה, (אוליף * ד לה לבנוי, ומני דלא

מסורת הזהר

(כ) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש.

חלופי גרסאות

ג דאיהי ד כליל. ה ספיראן. ו לכל. ז ל"ג דיליה; דילה. ח ל"ג דטעמי. ט סגולתא. י מוסיף זרקא ראשון. כ מוסיף מקף אמצעי. ל שופר אחרא למטה. מ ל"ג זמנא. נ ל"ג איהי ידעת. ס ידעת. ע ל"ג מן אל עד אל. פ דביה. צ דאיהו; איהו. ק מוסיף בה בסגול. ר ביה. ש מוסיף אשתמודע לתתא. ת דאתדבק. א ביה. ב בה אשתמודע; הוא דא (ד"א); בה הוא אשתמודע. ג אוליפת. ד ליה.

מאמר

דהיינו שהי' שנכנסה באויר חזרה ויצאה משם, שאז חוזרים הג"ר דבינה ושל ז"א, ואז יש ידיעה בסוד הדעת. (כנ"ל ב"א דף מ"ה ד"ה כד).

תקפג) איהי כלילא מכל וכו': מבחינת מה שהיא באמצע ז"א, היא כלולה מכל הספירות ומכל האותיות של שמות המפורשים והנסתרים, שהיא מקבלת מכולם ונכללים בה. ומבחינת מה שהיא בסוף ז"א, היא נקודה תחת כל אות ואות, שהיא שמוש תחת בעלה, ז"א. כי משם נבנית לזווג עם ז"א. ומבחינת מה שהיא עטרה על ראש ז"א, היא מצד הטעמים שמעל האותיות. ומפרש, היא נקודה כגון נקודת הסגול, שהיא תחת ברכי המלך, דהיינו תחת נה"י דז"א, המכונים ברכים. כמ"ש, והארץ הדום רגלי. דהיינו המלכות שנקראת ארץ. והיא באמצע עם ז"א. שנקראת אז מחצית השקל, פלג גופא כמ"ש לעיל (אות תקע"ט) וזה הוא בנקודת השורק, דהיינו מלאפוס, שהיא באמצע הו'. והיא עטרה על ראשו מצד הטעם שנקרא סגולתא, שהוא מעל האותיות.

תקפד) זרקא מקף שופר וכו': כשזורקים

(דפריי דף קנ"ח ע"א * דף קנ"ח ע"ב)

הסולם

מנרה שקלים החדש

ומסמיכים המלכות לבינה התכונה שופר, הולכת ונעשית סגולתא דטעמים. שבעת ההיא, היא כתר על ראש המלך, ז"א. כמ"ש לעיל (אות תקע"ז בהסולם ע"ש) שז"ס כתר יתנו לך ה' אלקינו. היא ידועה אז באתו שנאמר בו, במופלא ממך אל תדרוש ובמכוסה ממך אל תחקור. שה"ס או"א עלאיו, שבהם אסור החקירה והדרישה. שהמלכות נכללה בהם ונעשתה למלכות שלהם, כנ"ל (אות תקע"ז בהסולם) ובה נודע שהוא ראשון למעלה בכתר, שהיא סגולתא, שהיא ממעל האותיות. והוא אחרון בסגול, שהיא תחת האותיות ומפלעדיו אין אלקים, בשורק, שהוא באמצע האותיות, שאז מאירה בהארת החכמה כנ"ל והכל נודע בה.

תקפה) מאן דאתדבק בה וכו': מי שמתדבק במלכות, מבחינת למטה מאותיות, היא מעלית אותו למעלה. כי משם היא נבנית לזווג פב"פ עם ז"א. ומי שרוצה לעלות עליה להשיגה למעלה מאותיות, היא משפילתו למטה ממנה, ואין לו חלק בה. כי כשהיא למעלה באו"א עלאין אין בה השגה. ומשום שיעקב

נודע

יִבְקֶשׁוּן לְסִלְקָא לְדַרְגָּא לְעִילָא מִיְנָה, דְּאִיְהִי כְּלָא, עֵילָא וְתַמָּא וְאִמְצָעִיתָא. הַה"ד,
 וְזֹאת אֲשֶׁר דָּבַר לָהֶם אַבְיָהֶם.

תקפו) נביא דיהוה אשתמודע בה, צווח ואמר למארי תורה חכמים באורייתא, ועתירין בה, ושמתים בחלקם. צווח לגבייהו ואמר, פה אמר יי אל יתהלל וגו', כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי. דוד דיהוה ידע בה אמר, אם תחנה עלי מחנה וגו', בזאת אני בוטח. וירמיה חזא גלותא אריף, וסמאל ונחש וכל ממנן ודשבועין אומין וברבו רבנון. ודנחתי על ישראל, וחוזה האי קרא דאמר קב"ה, ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם וגו', אמר נביא וזאת אשיב אל לבי על פן אוחיל. ואשר לא שת לבו גם לזאת, עליה אתמר וקסיל לא יבין את זאת. וזאת ליהודה ויאמר שמע יי קול יהודה, בגין דנטיר מאי דמני ליה אבוי זכה למלכו. ודוד בגינה אסתלק למלכו, דטרח כל יומי עליה.

תקפז) אמר בוצינא קדישא, עליה אתמר, וזאת התורה אשר שם משה וגו'. בה אזהרת לישראל, בשעת מיתתך. בה ברכת לישראל, בכל שכט ושכט. הה"ד וזאת הברכה אשר ברך משה וגו', ובגין דא אוקמוהו חבריא מארי מתניתין, ודכתוב, וזאת התורה אדם פי ימות באהל, ואמרו עליה מאי פי ימות

חלופי גרסאות

ה אתא; מוסיף וסמאל אתא. ו על שבעין. ז ברבכי.
 ח רבכו. ט נחתין; דנחתין. י מוסיף אמר ר"ש. כ הזהרת.
 ל ל"ג דא אוקמוה; ל"ג אוקמוה. מ ל"ג דכתיב; כתיב.

פא: ת"ז ת"ז כב. תק"ח קיא ט"א שכ"ג. צ (דברים לג)
 רחוי קעו צ"א תק"ח קיא ט"א שכ"ב. ק (שם ד) יתרו קה צ"ע. ר (שם לג) רחוי קעו צ"א. ש (במדבר יט) שמות
 ו צ"פ.

מסורת הוהר

ל (בראשית מט) רחוי רו צ"א. מ (ירמיה ט) ת"ז בהקדמה
 יא: ת"ד יט. ת"ז כא: תי"ח לר. תכ"א סא. תס"ט קו;
 נ (תהלים כז) לך קלב צ"ד. ט (ויקרא כז) שמות עב
 צ"פ. ו (איכה ג) ת"ז בהקדמה יב. תכ"א סא. תק"ח ק
 ט"א שיח קיא ט"א שכ"א. פ (תהלים צב) ח"ג עה: פא:
 רחוי קעו צ"א תק"ח קיא ט"א שכ"ב. ק (שם ד) יתרו קה צ"ע. ר (שם לג) רחוי קעו צ"א. ש (במדבר יט) שמות
 ו צ"פ.

מנרה שקלים החדש

יודע אותה, אמר. אם תחנה עלי מחנה וגו' בזאת אני בוטח. וירמיה ראה אריכת הגלות וסמאל ונחש וכל הממונים של שבעים אומות שיורדים על ישראל ברבוא רכבות, וראה הכתוב הזה שאמר הקב"ה, ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם וגו', אמר הנביא וזאת אשיב אל לבי על כן אוחיל, שבשביל שהמלכות הנקראת זאת עמהם בגלות ע"כ מצפה לישועה. ואשר לא שת לבו גם לזאת, נאמר עליו, וקסיל לא יבין את זאת. וכן כתוב וזאת ליהודה ויאמר שמע ה' קול יהודה, כי משום שיהודה שמר מה שצוה אותו אביו, כנ"ל. ע"כ זכה למלוכה, ודוד עלה בשבילה למלוכה, שטרח כל ימיו לתקן אותה.

תקפו) אמר בוצינא קדישא וכו': אמר

המאור

הסולם

מאמר

נודע בה, דהיינו מבחינתה שלמטה מאותיות. לימד אותה לבניו, וצוה אותם שלא ירצו לעלות למדרגה שלמעלה ממנה. כי היא הכל, שכלולה מכולם, ממעלה ומלמטה ומאמצע. ז"ש, וזאת אשר דבר להם אביהם. דהיינו המלכות, שנקראת זאת. שדבר להם שלא יעלו למעלה ממנה.

תקפו) נביא דהוה אשתמודע וכו': הנביא שהיה מכיר אותה, צעק ואמר לבעלי תורה וחכמי התורה, שהם עשירים בה, דהיינו ששמחים בחלקם, שהשמוח בחלקו הוא עשיר. צעק לקראתם ואמר, כה אמר ה' אל יתהלל החכם וגו' והעשיר וגו' כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי. דהיינו במלכות הנקראת זאת, ולא למעלה ממנה. דוד שהיה

(דפרי" דף קנ"ח ע"ב)

קצב

תרומה

בְּאֵהָל, אֲלֵא אֵין הַתּוֹרָה מִתְקַיֶּמֶת, אֲלֵא בְּמִי שְׁמַמִּית עֲצָמוּ עֲלֶיהָ, וְלִית מִיָּה אֲלֵא נְעוּנִי, דְּעֵנִי חָשׁוּב בְּמַת.

תקפח) דאיהו קרבן עולה ויורד. מסטרא דעשיר עולה ודאי, דאסתלק עליה. דכל עתירין, כל טיבו דעבדין, פלהון לזבאה להון לעלמא דאתי, ותמן איהי תגא על רישיהו. בינוני, דפלח למזכי בתרין עלמין, איהו מחצית השקל עמיה בעלמא דאתי, כגון מצה דאתפליג, חציה תחת המפה לאפיקומן בטר סעודה. וחציה למצה קדם סעודה. ומסטרא דא נאמר באסתר, מה שאלתך ונתן לך ומה בקשתך עד חצי המלכות ותעש.

מסורת הזהר

(ת) (אסתר ה) ח"ג קיא. רטו: תק"ח קיד ט"א שמ"ג.

חלופי גרסאות

נ עני. ס ועולה ול"ג עולה ויורד; מוסיף עולה ויורד ועולה. עולה ויורד עולה. ע רובא ולהון. פ דאתיין. צ לזכאה. ק אתמר; ואתמר.

מאמר

המאור הקדוש, שהוא ר"ש, לרעיא מהימנא, עליה נאמר וזאת התורה אשר שם משה וגו'. בה הזהרת לישראל בשעת מיתתך, בה ברכת לישראל בכל שבט ושבט, ז"ש, וזאת הברכה אשר ברך משה וגו'. ומשום זה העמידו החברים בעלי המשנה, שכתוב זאת התורה אדם כי ימות באהל, ואמרו עליה, מהו, כי ימות באהל, אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, ואין מיתה אלא עוני, כי עני חשוב כמת.

הסולם

מנרה שקלים החדש

חסדים, ולרביעית לחג"ת, שעומדת באמצעו של ז"א מחזה ולמעלה, ואח"כ נתמעטה המלכות עד לנקודה תחת יסוד דז"א, ואז יש לה רק חסדים בלי חכמה, ונבחנו למחצית השקל חסדים בלי חכמה, ומאירה רק לפנימיות שה"ס עולם הבא. ולא לחיצוניות, שה"ס עולם הזה. (ועי' לעיל ב"א דף ק"י ד"ה מלכותא דדוד, ע"ש בכל ההמשך).

וז"ש, בינוני דפלח למזכי בתרין עלמין דהיינו שמתחילה ממשין המלכות בבחינת ב' מאורות הגדולים, שאז מאירה לחיצוניות שה"ס עוה"ז, ואח"כ ממשכה מבחינתה לאחר המיעוט שירדה לסוף ז"א, לנקודה תחת יסוד ז"א, שאז מאירה רק לפנימיות שה"ס עולם הבא. וז"ש איהי מחצית השקל עמיה בעלמא דאתי, שהיא או מחצית השקל מבחינת חסדים בלי חכמה המאירה רק לפנימיות. וזהו שמדמה אותה למצה שחציה לפני הסעודה לאכילת מצוה, שה"ס מחצית השקל מחכמה בלי חסדים, וחציה לאחר הסעודה לאפיקומן שה"ס מחצית השקל מחסדים בלי חכמה. וז"ס עד חצי המלכות ותעש. כי אי אפשר להמשיך ב' חצאי המלכות ביחד. אלא בזה אחר זה. וכן אין אפשרות לחצי המלכות העליונה להתקיים להיותה בחסרון חכמה. וע"כ אפשר להתקיים רק חצי המלכות התחתונה שהיא תחת יסוד ז"א. ודע שכל המדובר היא כאן מבחינת ג"ר דחכמה שאינה מאירה בתחתונה. אבל בחינת ו"ק דחכמה מאירה גם בתחתונה. אמנם בחי' ו"ק דחכמה אינה מאירה לחיצוניות, שה"ס עולם הזה.

תקפח) דאיהו קרבן עולה ויורד וכו': שהמלכות היא קרבן עולה ויורד. מצד העשיר, היא עולה ודאי, שהיא מתעלה עליו, כי כל העשירים, כל הטוב שהם עושים הכל הוא לזכותם לעולם הבא, ושם היא עטרה על ראשם, וזהו מבחינת מה שהיא כתר על ז"א. בינוני, העובד כדי לזכות ב' עולמות, דהיינו גם בעולם הזה. היא עמו מחצית השקל בעולם הבא, כגון מצה, שנחלקה, חציה תחת המפה לאפיקומן אחר הסעודה, וחציה לאכילת מצה לפני הסעודה. ומצד זה נאמר באסתר, מה שאלתך ונתן לך ומה בקשתך עד חצי המלכות ותעש. וזהו מבחינת מה שהיא באמצעו של ז"א בסוד נקודת השורק.

ביאור הדברים. נודע שתחילה היא המלכות בסוד ב' מאורות הגדולים שוה עם ז"א, ששניהם הם ב' פלגי דגופא, כי ז"א מקבל חסדים מקו ימין דבינה, והמלכות מקבלת חכמה בלי חסדים מקו שמאל דבינה, ואז מאירה גם לחיצוניות, שה"ס עולם הזה. ואז היא נבחנו למחצית השקל דחכמה בלי

תרומה

קצג

תקפט) אָבֵל מֵאֵן דָּאִיהוּ עָנִי, דְּמִמִּית גְּרָמִיה בְּגִינָה, רַבְּנוּנָא דִּילָךְ רַעֲיָא מְהִימְנָא, אִיהוּ קֶרְבֵּן יוֹרֵד תְּחוּתָךְ, וְאַמְאִי. בְּגִין דְּמֵאֵן שׁ דְּאַשְׁפִּיל גְּרָמִיה בְּגִין שְׂכִינְתֵיהּ, דְּקַב"ה אִיהוּ נְחִית עָלֶיהָ, וְהָאִי הוּא דְאַמְר ׀ דְּדוֹד, א ׀ כִּי רַם יִי וְשִׁפְל יְרָאָה. א ׀ וְהִנְבִּיא אָמַר, ב ׀ כִּי כֹה אָמַר רַם וְנִשְׂא שׁוֹכֵן עַד וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ וְגו' וְאֵת דְּכָא וְשִׁפְל רׁוּחַ. ג ׀ דְּאַף עַל גַּב דְּאַנָּא מְרוֹם וְקָדוֹשׁ אֲשַׁכּוֹן, בְּגִין הֵהוּא דְאַתְעָבִיד דְּכָא וְשִׁפְל רׁוּחַ בְּגִין גְּשְׂכִינְתִי, לְסַלְקָא לָהּ ז ׀ מְשַׁפְּלוֹת דִּילָהּ עֲטָרָא ׀ לְרִישֵׁיהּ, אָנָּא נְחִית לְדִירָא עֲמִיה. וּבְתַר דְּבַעֲלָה דְשְׂכִינְתָא נְחִית עַל בְּרַנְשׁ, אִיהִי נְחִיתַת מְעַל רִישֵׁיהּ, וְהִיבַת אֲתָרָא דְרִישָׁא לְבַעֲלָה, וְנְחִיתַת לְרַגְלוֹי דְּמִלְכָּא. וְרַזָּא דְּמִלָּה, א ׀ הַשְּׁמַיִם כְּסָאֵי וְהָאָרֶץ הָדוּם רַגְלֵי.

תקצ) וְדִמְיוּמָא דְּרִית יִבְרַנְשׁ נְשִׁמְתָא, ׀ כְּלִילָא מְקַב"ה וְשְׂכִינְתֵיהּ, ׀ מְהִיָּא שְׁעֵתָא יִתְקַרֵּי בְּבִין. ז ׀ אָמַר חַד תְּנָא, וְכִי מְהִיָּא יוֹמָא דְּרִית בְּרַנְשׁ נְשִׁמְתָא, כְּלִילָא מְקַב"ה וְשְׂכִינְתֵיהּ, יִתְקַרֵּי בְּרִיה מְנִ"ל. ׀ מְהִיָּא קָרָא דְאַמְר דְּדוֹד בְּסַפֵּר תְּהֵלִים, ח ׀ אֲסַפְרָה אֵל חַק יִי אָמַר אֵלֵי בְּנֵי אֲתָה אָנִי הַיּוֹם יְלַדְתִּיךְ.

תקצא) א"ל בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, רַעֲיָא מְהִימְנָא, מֵאִי הַיּוֹם יְלַדְתִּיךְ. אֵלָא בְּגִינָךְ אָמַר דְּדוֹד בְּרוּחַ קְדִישָׁא, אָנִי הַיּוֹם יְלַדְתִּיךְ. הֵן עוֹד הַיּוֹם גְּדוּל, בְּהֵהוּא דְאַתְמַר בֵּיהּ, ט ׀ וְלֹא קָם נְבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה. אֲנַתְּ קִיַּמַת בְּשְׂכִינְתָא וְאַהֲבַתְּ אֵת יִי

מסורת הזוהר

א) (תהלים קלח). ב) (ישעיה נז) וישב יד צ"ב. ג) (שם טו) יתרו קב צ"ש. ד) (תהלים ב) משפטים כד צ"ד. ה) (דברים לד) הקס"ז קלב צ"א.

חלופי גרסאות

ר מוסיף כגון [כגוונא] אנת כגוונא. ש דאשתדל. ת הנביא; נביא. א ועוד ולא גרסין והנביא אמר. ב ואף. ג שכנית. ד משפלותא ול"ג דילה. ה על רישיה; לביתה. ו יומא. ז ל"ג בר נש. ח ל"ג כלילא. ט מההוא יומא. י יתקרי. כ בריה. ל ל"ג מן אמר עד מנ"ל. נ מוסיף א"ל מהאי.

הסולם

מאמר

תקצ) דִּמְיוּמָא דִּירִית בְּרַנְשׁ וְכו': מִיּוֹם שְׁיורֵשׁ הָאָדָם הַנְּשִׁמָּה, שְׁהִיא כְּלוּלָה מִהִקְב"ה וְשְׂכִינְתוֹ, מִשְׁעָה הֵהִיא נְקָרָא בִּין. אָמַר תְּנָא אַחַד, וְכִי מִיּוֹם הֵהוּא שְׁאָדָם יוֹרֵשׁ נִשְׁמָה כְּלוּלָה מִהִקְב"ה וְשְׂכִינְתוֹ, יִהִיָּה נְקָרָא בִּין, מֵאִין לְנוּ זֶה. הוּא מְכַתוּב הוּזָה שְׁאָמַר דּוֹד בְּסַפֵּר תְּהֵלִים אֲסַפְרָה אֵל חַק ה' אָמַר אֵלֵי בְּנֵי אֲתָה אָנִי הַיּוֹם יְלַדְתִּיךְ. שׁזָה נוֹהַג בְּכָל אָדָם בְּשַׁעֲה שְׁמַשְׁגִּי הַנְּשִׁמָּה.

תקצא) א"ל בּוֹצִינָא קְדִישָׁא וְכו': אָמַר לוֹ הַמְּאוּרֵי הַקְּדוֹשׁ, ר"ש: רַעֲיָא מְהִימְנָא, מֵהוּ הַיּוֹם יְלַדְתִּיךְ הִיָּה מְסַפִּיק שִׁיאֲמַר בְּנֵי אֲתָה שִׁילַדְתִּיךְ. אֵלָא בְּשִׁבְלִיךְ אָמַר דּוֹד בְּרוּחַ הַקְּדוֹשׁ אָנִי הַיּוֹם יְלַדְתִּיךְ. שְׁאָנִי הִיא הַשְּׂכִינָה. הַיּוֹם הוּא רַעֲיָא מְהִימְנָא שְׁהוּא תְּפָאֲרַת שְׁכַתוּב. הֵן עוֹד הַיּוֹם גְּדוּל, בְּאוֹתוֹ שְׁנֵאֲמַר בּוֹ וְלֹא קָם נְבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה. וְע"כ נְקָרָא יוֹם גְּדוּל. אֲתָה קִיַּמַת בְּהַשְּׂכִינָה, וְאַהֲבַתְּ אֵת ה' אֲלִיקִין בְּכַל לְבַבְךָ, דְּהֵינּוּ הַגּוֹף, וּבְכַל נַפְשְׁךָ, דְּהֵינּוּ הַנְּשִׁמָּה

תקפט) אָבֵל מֵאֵן דָּאִיהוּ עָנִי וְכו': אָבֵל מִי שְׁהוּא עָנִי, שְׁמִמִּית עֲצָמוֹ בְּשִׁבִּילָהּ, כְּמוֹ בְּחִינְתָךְ רֹעֵה הַנְּאֻמָּן, הִיא, הַמְּלֻכּוֹת. קֶרְבֵּן יוֹרֵד תְּחוּתִיךְ, שְׁנַעֲשַׂתָּה לְנִקּוּדָה תְּחוּת יִסוּד ז"א, שְׁהוּא בְּחִינַת רַעֲיָא מְהִימְנָא. וְלִמָּה, הוּא מְשׁוּם שְׁמִי שְׁמַשְׁפִּיל עֲצָמוֹ בְּשִׁבִּיל הַשְּׂכִינָה, הִקְב"ה יוֹרֵד עָלָיו. וְזֶה שְׁאָמַר דּוֹד, כִּי רַם ה' וְשִׁפְל יְרָאָה. וְהִנְבִּיא אָמַר, כִּי כֹה אָמַר רַם וְנִשְׂא שׁוֹכֵן עַד וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ וְגו' וְאֵת דְּכָא וְשִׁפְל רׁוּחַ וְגו'. שְׁאֲעִיף שְׁאֵנִי מְרוֹם וְקָדוֹשׁ אֲשַׁכּוֹן, הֵנָּה בְּשִׁבִּיל אוֹתוֹ שְׁנַעֲשַׂה דְּכָא וְשִׁפְל רׁוּחַ בְּשִׁבִּיל הַשְּׂכִינָה כְּדִי לְהַעֲלוֹתָהּ מִשְׁפְּלוֹתָהּ לְעִשׂוֹתָהּ עֲטָרָה לְרֵאשׁוֹ, אָנִי יוֹרֵד לְשִׁכּוֹן עִמּוֹ. וְאַחַר שְׁבַעֲלָה שֶׁל הַשְּׂכִינָה, שְׁהוּא ז"א, יוֹרֵד עַל הָאָדָם, הִיא יוֹרֵדַת מְעַל רֵאשׁוֹ, וְנוֹתַנַת מְקוֹם הָרֵאשׁ לְבַעֲלָה, לְז"א. וְהִיא יוֹרֵדַת לְרַגְלֵיוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ דְּהֵינּוּ תְּחוּת נְה"י שְׁלוֹ, הַמְּכּוֹנִים רַגְלִים. וְסוּד הַדְּבַר, הַשְּׁמַיִם כְּסָאֵי וְהָאָרֶץ הָדוּם רַגְלֵי. דְּהֵינּוּ הַמְּלֻכּוֹת. הַנְּקָרָאֵת אֲרַץ.

(דפריי דף קנ"ח ע"ב)

אֲלֹהֶיךָ בְּכָל לַבְבְּךָ, דְּהֵיִינוּ גּוֹפָא. וּבְכָל נַפְשְׁךָ, דְּהֵיִינוּ נַשְׁמָתָא. וְדַחַמְשׁ שְׁמֵהּ אֵית
 לָהּ: נַשְׁמָה. רוּחַ. נַפְשׁ. חַיָּה. יַחֲדָה. וּבְכָל מְאֹדְךָ, בְּכָל מְמוֹנָא דִּילְךָ. קב"ה
 וּשְׂכִינְתִּיהָ לָא יָזוּ מִיְנָךְ בְּכָל אֲלִין.

תקצב) אנת חשבת, דאפילו הוּוּ כָּל יַעֲלִמִין תַּחֲוֹת רְשׁוּתְךָ, הָוִית יְהִיב
 לְאַקְמָא לְשְׂכִינְתָא בְּקוּדְשָׁא ב"ה, וְלֹא מְלָכָא לִיה בְּשְׂכִינְתִּיהָ עַל כָּל מְמַנְן דְּאוּמִין
 דְּעַלְמָא, וְלִבְתֵּר לְסַלְקָא לִיה וּשְׂכִינְתִּיהָ. בְּדִיוּקְנָא דִּילְךָ כְּלִילָא מְכַל מְדוּת טְבִין,
 בְּכָל עַלְמִין, וּבְמִשְׁרֵיין עֲלֵאין וְתַתְּאִין, וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל.

תקצג) מַחְשְׁבָה טוֹבָה הַקְּב"ה מְצַרְפָּה לְמַעֲשֵׂהָ. בְּתֵר דְּאַנְתָּ בְּרִיה, עַל
 כָּל דְּחִשְׁבַת לְמַרְךָ, יְקָיִים עַל יְדָךְ, וְלֹא תָזוּ מְנִיָּה לְעַלְמִין, אֲלֵא תְהֵא בְּדִיוּקְנִיהָ
 בְּכִלְאָ. וְאַנְתָּ בְּגִלוּתָא גְּנִיז מְבַגֵּי נְשָׂא. וְאַנְתָּ מְעַלְמָא דָּא, שְׁלִיחָא דְּקב"ה
 לְמִימַר מְלִין אֲלִין קְדָמְךָ, וְאַנְתָּ מְצוּנָה מְנִיָּה, דְּלֵא לְמוֹז מִיְנָךְ בְּכָל עַת וּשְׁעַתָּא
 דְּאַנְתָּ בְּעִי. אָנָּא וְכָל תְּנַאִין וְאַמּוֹרָאִין דְּמַתִּיבְתָּאן. קוּם אֲשֵׁלִים פְּקוּדִין דְּמַרְךָ.

תקצד) פְּתַח וְאָמַר, וְעֵשׂוּ אַרְוֹן עֲצֵי שְׁטִים. ס"ת, עֲמוּדָא דְּאַמְצְעִיתָא.
 אַרְוֹן דִּילִיָּה, שְׂכִינְתָּא. מְבִית וּמְחוּץ תְּצַפְנוּ, לְקב"ה בְּשְׂכִינְתִּיהָ, מְלָכֵר וּמְלָגוּ
 וְכִלְא חַד. מַה דְּלֵאָו הָכִי בְּאַרְוֹן דְּהָאִי עַלְמָא, דְּאוּרִיָּתָא מְלָגוּ מִין אַחַד, וְאַרְוֹן
 מִין אַחְרָא. דָּא בְּכַתִּיבַת דִּיו, וְדָא עֵץ מְצוּפָה זָהָב. וְדוּדָאִי אוּרִיָּתָא חֲכִיבָא מְכִלְא,
 הַה"ד, לֹא יַעֲרַכְנָה זָהָב וּזְכוּכִית.

מסורת הזוהר

(1) (שמות כה). (2) (איוב כח) לך צ"ח צ"א.

חלופי גרסאות

1 עמין. 2 כל; ובכל. 3 עמין. 4 בדיוקנא; בדיוקנאה.
 5 כלילא. 6 בבני. 7 דאת. 8 ל"ג דיליה. 9 ת מוסיף, ומלגו
 דיליה.

הסולם

מאמר

מגרה שקלים החדש
 מבני אדם. ואני, מעולם הזה, הנני שליח של
 הקב"ה, לומר דברים אלו לפניך, ואני מצווה
 ממנו, שלא לזוז ממך בכל עת ובכל שעה
 שאתה רוצה. אני וכל התנאים והאמוראים של
 ישיבתנו מבקשים לך, קום והשלם מצות
 ארונוך.

מאמר ועשו ארון

תקצד) פתח ואמר ועשו וגו': פו"א,
 ועשו ארון עצי שטים. ספר תורה הוא עמוד
 האמצעי, דהיינו ז"א, הארון שלו הוא השכינה
 מבית ומבחוץ תצפנו, היינו הקב"ה בשכינתו,
 שמכסית אותו מבחוץ ומבפנים. והקב"ה
 ושכינתו הכל אחד. מה שאין כן בארון שבעולם
 הזה, שהתורה שמבפנים היא מין אחד, והארון
 הוא מין אחר. זה בכתובת דיו, וזה עץ מצופה
 זהב. וודאי התורה חביבה מכל, ז"ש לא יערכנה
 זהב וזכוכית.

הנשמה, כי חמשה שמות יש לה, נשמה, רוח,
 נפש, חיה, יחידה. ובכ"ף מאדך, דהיינו בכל
 הכסף שלך. הקב"ה ושכינתו אינם זזים ממך,
 בכל אלו.

תקצב) אנת חשבת דאפילו וכו': אתה
 חשבת, שאפילו היו כל העולמות תחת רשותך,
 היית נותן אותם בכדי להקים השכינה בהקב"ה
 ולהמליך אותו בשכינתו, על כל הממונים של
 אומות העולם, ואח"כ להעלות אותו ושכינתו.
 הצורה שלך כלולה מכל מדות טובות, ובכל
 העולמות, ובמחנות מלאכים העליונים,
 והתחתונים, וכל ישראל.

תקצג) מחשבה טובה וכו': מחשבה
 טובה מצרפה הקב"ה למעשה. ומאחר שאתה
 בנו, על כל שחשבת בשביל ארונוך, יקיים על
 ידך ולא תזוז ממנו לעולם, אלא שתהיה
 בצורתו בכל. ואתה בזמן הגלות אתה נעלם

(דפריי דף קנ"ח ע"ב * דף קנ"ט ע"א)

תקצה) ומסַטְרָא אַחְרָא אֶפִּילוּ בְּהַאי עֲלָמָא, אַחְזִי דְכֻלָּא חַד, דִּיּוּ וְעֵץ, אֲדִיּוּ מִתְּפּוּחִים, דְּאִתְעֵבִידוּ בְּעֵץ אֵינּוֹן, בְּוַעוּד, דִּיּוּ אוּכְסָא מְלָבַר, וְתוֹרָר מְלָגוּ. הָכִי אֵינּוֹן גְּמָאֲרִי תוֹרָה וְחֻכְמִים, אוּכְמִים בְּהַאי עֲלָמָא דְאִיהוּ לְבַר, שְׁפִירִין בְּהַהוּא עֲלָמָא יְדֻאֲתִי, דְאִיהוּ הַמְלָגוּ. וּבְגִין דָּא, דִּיּוּ, לִישְׁנָא דִּיּוּ לְעֻבְדָּא לְהִיּוֹת כְּרַבּוּ. דִּיּוּ: יוֹד יָדוּ, וְחֻכְמָה וְתַבּוּנָה וְדַעַת דְּכָתַב בְּרַגְשׁ בְּיָדוּ בְּדִיּוּ. (ע"כ ר"מ)

תקצו) פְּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, בְּאֵינּוֹן רְזִין עֲלָאִין דְּמִשְׁכְּנָא פְּתִיב, וְרָאָה וְעָשָׂה בְּתַבְנִיתָם וְגו', וְכַתִּיב וְהִקְמַתְּ אֶת הַמִּשְׁכָּן כְּמִשְׁפֹּטוֹ וְגו', אוּלִּיפְנָא דְאָמַר לִיה קב"ה לְמִשָּׁה, כָּל תְּקוּנִין, וְכָל דִּיּוּקְנִין דְּמִשְׁכְּנָא, כָּל חַד וְחַד פְּדָקָא חֲזִי לִיה, וְדִחְמָא לִיה לְמִטְטְרוּן, דְּקָא מְשַׁמֵּשׁ לְכַהֲנָא רַבָּא לְגוּ. וְאִי תִּימָא, וְהָא לֹא אִתְקַם מִשְׁכְּנָא לְעֵילָא, עַד יוֹמָא דְאִתְקַם מִשְׁכְּנָא לְתַתָּא, וְלֹא שְׁמַשׁ הַהוּא נְעַר דְלְעֵילָא, עַד יוֹמָא דְשְׁמַשׁוּ לְתַתָּא, בְּהַאי מִשְׁכְּנָא אַחְרָא.

תקצז) אֵלָא וְדַאי הָכִי הוּא, דְּהָא מִשְׁכְּנָא לֹא אִתְקַם לְעֵילָא, עַד דְאִתְקַם מִשְׁכְּנָא לְתַתָּא, אֲבָל חֻמָּא מִשָּׁה חֲזִיוו דְּכָל מִשְׁכְּנָא, וְלֹא הָוּה מִתְסַדֵּר בְּקִיּוּמִיהּ, עַד דְאִתְקַם מִשְׁכְּנָא לְתַתָּא, וְחֻמָּא לִיה לְמִטְטְרוּן מְשַׁמֵּשׁ לְבַתְרָא, לֹא דְהָוּה אִיהוּ מְשַׁמֵּשׁ, אֵלָא דְהָוּה מְשַׁמֵּשׁ לְבַתְרָא, וְלֹא דְהָוּה אִתְקַם לְתַתָּא. אָמַר לִיה קב"ה לְמִשָּׁה, חֲמִי מִשְׁכְּנָא, וְחֲמִי נְעַר, כְּלָא מִתְעַבְבַּ עַד דִּיתְקַם הָכָא לְתַתָּא.

חלופי גרסאות

א ל"ג דדיו. ב מוסף וכל מילין דדיו עץ אינון ועוד; וכל מילין דהוּו מן עץ אינון ועוד. ג חכמים מארי תורה; מארי אגדה וחכמים; חכמים ומארי תורה. ד ל"ג דאחי. ה לגו. ו חכמה י' ותבונה ד' ודעת ו'. ז בדפויי' כתב פנחס ר"ט"ב א' פקודא דא להקריב מנחה. ח וחמא.

מסורת הזהר

(II) (שמות כה) ויחי קצה צ"ו.

ראה ועשה בתבניתם

כמשפטו וגו'. למדנו שאמר לו הקב"ה למשה כל הצורות וכל התקונים של המשכן, כל אחד ואחד כראוי לו והראה לו את המולאן מטטרון שמשמש כהן גדול בפנים. ואם תאמר הרי לא הוקם המשכן למעלה עד היום שהוקם המשכן למטה, ולא שמש נער ההוא, מטטרון, למעלה עד היום ששמשו למטה במשכן האחר.

תקצז) אֵלָא וְדַאי הָכִי הוּא וְכו': ומשיב, אֵלָא וְדַאי כֵּךְ הוּא, שֶׁהַמִּשְׁכָּן לֹא הוּקַם לְמַעְלָה עַד שֶׁהוּקַם לְמַטָּה. אֲבָל מִשָּׁה רָאָה לְמַעְלָה הַמְרָאָה שֶׁל כָּל הַמִּשְׁכָּן, אֵלָא שֶׁלֹּא הִיא מְסוּדֵר עַל עַמּוּדוֹ, עַד שֶׁהוּקַם הַמִּשְׁכָּן לְמַטָּה, וְרָאָה אֶת מִטְטְרוֹן, אֵיךְ שִׁישְׁמַשׁ אַחֲרָיו. וְלֹא רָאָהוּ כְּשֶׁהוּא מְשַׁמֵּשׁ, אֵלָא כְּפִי שִׁישְׁמַשׁ אַחֲרָיו, וְלֹא בִּזְמַן הַהוּא. אָמַר לּוֹ הַקְּב"ה לְמִשָּׁה, רָאָה הַמִּשְׁכָּן וְרָאָה הַנְּעַר מִטְטְרוֹן, וְהַכֵּל מִתְעַבְבַּ עַד שִׁיּוּקַם הַמִּשְׁכָּן לְמַטָּה.

הסולם

מאמר

תקצה) ומסַטְרָא אַחְרָא אֶפִּילוּ וכו': ומבחינה אחרת, אפילו התורה והארון שבעולם הזה מראה שהכל אחד דיו ועץ, כמו הקב"ה ושכינתו, כי דיו נעשה מתפוחים שהם עץ. דהיינו מעפצים. נמצא שהספר תורה הנכתב בדיו הוא מין אחד עם הארון שהוא עץ. שד"ס קב"ה ושכינתיה. ועוד, דיו, היינו האותיות, הוא שחור מבחוץ, ולבן מבפנים, וכך הם בעלי תורה וחכמים, שהם שחורים בעולם הזה, שהוא מבחוץ, והם יפים בעולם הבא שהוא מבפנים. ומשום זה, דיו, הוא לשון דיו לעבד להיות כרכו, דיו, הוא אותיות יוד, ואותיות יוד, הרומו. על חכמה בינה דעת, שה"ס יוד, שאדם כותב בידו. (ע"כ רעיא מהימנא).

מאמר ראה ועשה בתבניתם

תקצו) פְּתַח ר' יוֹסִי וְכו': פּר"י ואמר. באלו סודות של המשכן כתוב, וראה ועשה בתבניתם וגו'. וכתוב והקמות את המשכן

תקצח) ואי תימא, אי הכי, מטטרון איהו דקא משמש. אלא ודאי משכנא דיליה איהו, ומיכאל פהנא רבא, איהו דקא משמש גו ההוא משכנא דמטטרון. כגוונא דמשמש פהנא רבא עלאה לעילא, גו משכנא אחרא סתימא דלא אתגלייא, ברזא דעלמא דאתי. תרין משכנין אינון. חד איהו סתימא עלאה. וחד האי משכנא דמטטרון. תרי פהני אינון, חד ^ט אור קדמאה. וחד מיכאל פהנא רבא לתתא.

תקצט) מכאן רזין סתימין דבי משכנא, מפומא דבוצינא. משכנא עלאה, אתבני על תריסר מרגליטין, שייפין עלאין, ימינא ושמאלא, שמאלא וימינא. תר) תלת שמקן אינון פלילן פחדא, ודא עייל בדא, ודא עייל בדא. א"ל, קדמאה ואתסדר בימינא. א, איהו קדמאה דאיהי ימינא, ואגלים ואתציר ברזא דימינא, וכד עייל וקא משמש לגו אתאחד בהדיה ל. ואקרי ברזא דיליה א"ל, דהא ל' מרזא דלעילא גו קדש הקדשים נפק. תרא) לאו דתמן אגלים, אלא ודאי פד נפק אגלים, כשאר אתוון. דכד נפקו מרזא דעלמא דאתי, ^ט אגלימו ואתציריו. אוף הכי האי ל', אע"ג דאיהו רזא דלעילא, לא אגלים, עד דנפק לבר, וכדין א"ל. ודא רזא דימינא.

חלופי גרסאות

ט אגליפו.

דרך אמת הן ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם ר"ת בגי' חנוך.

הסולם

מאמר

ג' שמהן כלולים כחדא כמ"ש לפנינו. וזה נכנס בזה, וזה נכנס בזה. א"ל הוא השם הראשון ונסתדר בימין של ז"א. שה"ס החסד. והסדר הוא כך. א' שהיא ראשונה היא ימין, דהיינו חסד, ונגלמה ונצטיירה בסוד ימין, הקטנות מכונה נגלמה, שהיא גולם בלתי נשלט. והגדלות מכונה נצטיירה. וכאשר נכנסה והשתמשה בפנים, דהיינו בבינה המכונה משכנא עלאה. התאחדה עמה ^ט ובסוד שלה נקרא א"ל, כי ה"ל יצאה מסוד שלמעלה תוך קדש הקדשים, שהיא בינה. כי ה"ל מרמזת על סוד מגדל הפורח באויר. דהיינו הבינה. תרא) לאו דתמן אגלים וכו': ולא שה"ל נגלמה שם בבינה, אלא ודאי כשיצאה משם נגלמה כשאר האותיות שאחר שיוצאות מסוד עולם הבא שהוא בינה, הן נגלמות ונצטיירות. כי מסדר שהאותיות באות בקו אמצעי הן לחות ואחר שיוצאות משם לסוד הרקיע שהוא קו אמצעי. הן מתקרשות ונגלמות. (כני"ל בראשית א' אות ל"ד) אף ^ט ההיא, אע"פ שהיא סוד עליון, הרומזת על בינה בסוד מגדל הפורח באויר, לא נגלמה עד שיצאה לחוץ. ואז הוא השם א"ל, וזהו לימין של ז"א. שמאלא

תקצח) ואי תימא אי וכו': ואם תאמר, אם כן, מטטרון הוא המשמש במשכן למעלה ולא מיכאל. ומשיב, אלא ודאי המשכן הוא של מטטרון, ומיכאל כהן גדול הוא המשמש תוך המשכן של מטטרון. כמו שמשמש כהן גדול למעלה תוך משכן אחר הסתום ולא נתגלה, שה"ס עולם הבא, דהיינו בינה. ב' משכנות הם, אחד הוא הסתום העליון, בינה, ואחד הוא המשכן של מטטרון. וב' כהנים הם, דהיינו מדות החסד שנקרא כהן. אחד אור הראשון, דהיינו חסד ז"א. ואחד מיכאל כהן גדול למטה.

מאמר ג' שמהן כלולין כחדא

תקצט) מכאן רזין סתימין וכו': מכאן יש סודות סתומים של המשכן, מפי המאמר, שהוא ר' שמעון. משכן העליון, שהוא בינה נבנה על י"ב מרגליות אברים העליונים, שהם ג' קוים ומלכות המקבלתם, וכל אחד מאלו הארבעה כולו מג' קוין, והם י"ב. וכלולים, ימין ושמאל, ושמאל וימין. תר) תלת שמהן אינון וכו': ג' שמות הן הכלולים יחד, שהם אל אלקים אלקינו (דפריי דף קנ"ט ע"א)

תרב) שְׁמָאלָא פְּלִיל בְּגוּיָה לִימִינָא, וְנָטִיל הָאֵי שְׁמָא לְגַבְיָה, וְאֶתְפְּלִיל בְּהִדְיָה, וְכֹד אֶתְפְּלִיל * בְּהִדְיָה אֶקְרִי אִיהוּ אֱלֹהִים. וְאִי תִימָא, הָא אֶקְרִידִים שְׁמָאלָא בְּרָזָא דְעָלְמָא דְאַתִּי.

תרג) וְדָאֵי הָכִי הוּא. אֱלָא, פִּד נִפְקוּ דְרִגְיִן, בְּרָזָא דְאַתְוֹן מְגוּ עָלְמָא דְאַתִּי, בְּעָא שְׁמָא דָא לְאַתְחַזְזָא וּלְאַתְבְּנִי, לְאַתְחַזְזָא עַל הַהוּא אֶתְר דְנִפְקִי מִתְפֹּן, וְאַתְבְּנִי שְׁמָא דָא, פְּגוּוּנָא דָא. אֲלִי בְּקִדְמִיתָא בְּסִטְרָא דִימִינָא, אֶתְפְּלִיל גּוּ שְׁמָאלָא, וְנָטִיל לִיָּה שְׁמָאלָא, וְאֶקְרִי אֱלֹהִים, וְדָא אִיהוּ רְזָא דִימִינָא, יִבְשְׁמָא

חלופי גרסאות

י מוסיף א"ל בשמא; שמא; מוסיף שמא אל דאלקים.

הסולם

מאמר

ג' שמהן כלולים כחדא לבינה, שאז חזור ונשלם השם אֱלֹקִים, בחמשה כלים וחמשה אורות. (כח"ש בב"א אות נ"ט). כי אותיות הי"ם חוזרות ומתחברות עם אותיות א"ל. אמנם אותיות הי"ם כיון שנפלו פעם, אע"פ שחזרו ועלו שוב אינן נעשות למדרגה אחת ממש עם אותיות א"ל שנשארו במדרגה, אלא שנשארו בבחינת שמאל, המדרגה באופן שאותיות א"ל שלא נפלו מעולם ממדרגת בינה, הן ימין ואותיות הי"ם שנפלו וחזרו הן שמאל, אלא שהשם א"ל שבימין נכלל בהם. וע"כ יש בהם ה' אותיות אלקים בשלמות, ונמצא א"ל בימין, ואֱלֹקִים בשמאל. וזה אמרו, שמאלא כליל בגויה לימינא ונטיל הָאֵי שְׁמָא לְגַבְיָה, שהשמאל שהוא הי"ם, כולל לימין ולוקח השם הזה א"ל שבימין אליו, וכד אֶתְכַרְרִי בְּהִדְיָה אֶקְרִי אִיהוּ אֱלֹקִים, כי כשאותיות הי"ם שבשמאל נכללו בא"ל שבימין, נשלם בשמאל השם אלקים.

ובעת שאותיות הי"ם חוזרות למדרגת בינה ונעשות לקו שמאל, מעלים עמהם לבינה גם זו"ן, שהיו מלוכשות בהם בעת נפילתם, כמ"ש לעיל (ב"א דף ט"ו ד"ה אחר) שז"ס נקודת החירק, ע"ש, (ובדף מ"ב ד"ה פירושו) שבזה יוצאת קומת החסדים על מסך דו"א שעלה שם, והוא נעשה לקו האמצעי המיוחד את הימין ושמאל זה בזה. וז"ש כאן, וְאִי תִימָא הָא אֶקְרִידִים שְׁמָאלָא בְּרָזָא דְעָלְמָא דְאַתִּי, כי תחילת השרשת ז"א בבינה נעשה על ידי אותיות הי"ם שהעלו את ז"א אל הבינה, הנקראת עלמא דאתי, ואחר שעלה שם נכלל גם בימין הבינה, וא"כ היה לצאת קו שמאל מתחילה בז"א, ואח"כ קו ימין.

תרג) וְדָאֵי הָכִי הוּא וכו': ומשיב, ודאי שכן הוא, אלא כשיוצאות המדרגות בסוד האותיות מן עולם הבא, שהיא בינה, צריך שם

תרב) שְׁמָאלָא כְּרִיָּה בְּגוּיָה וכו': השמאל כולל בתוכו הימין. ולוקח שם הזה, א"ל, אליו, ונכלל עמו, וכשנכלל עמו, הוא נקרא אלקים. ושואל, ואם תאמר, הרי השמאל הקדים בסוד עולם הבא.

פירוש. הבינה נקראת אלקים, שה' אותיותיו הם ה' ספירות כח"ב תו"מ. ושורש ג' הקוין ימין שמאל ואמצע, הם בבינה, דהיינו ביציאת המוחין שלה על סדר ג' נקודות חולם שורק וחירק, שתוכנם מבואר לעיל (בראשית א' דף ט"ו ד"ה ההוא) ע"ש, שנקודת החולם, ה"ס עלית המלכות המסיימת ממקומה לתחת החכמה שבבינה, דהיינו תחת ב' אותיות א"ל שבבינה, שהם כתר חכמה ואותיות הי"ם, שבבינה, שהם בינה ותו"מ, נופלות למדרגת ז"א שמתחתיה. וזהו כשהמדובר הוא מבחינות הכלים. (וכשהמדובר היא מבחינת האורות, היא להיפך, שב' אותיות מ"י דאלקים, שהן נפש רוח, נשארות במדרגת בינה, וג' אותיות א"ל ה' דאלקים, שהן בחינות האורות של יחידה חיה נשמה, נופלות מן המדרגה. כי יש תמיד ערך הפכי בין אורות לכלים (כנ"ל בפתיחה לחכמת הקבלה אות כ"ד) וע"כ לפעמים אנו מחלקים, בסוד א"ל הי"ם, כמ"ש (בראשית א' אות נ"ט) ולפעמים אנו מחלקים, בסוד מ"י א"ל, כמ"ש (בהקדמת ספר הזהר אות י"ד) שנמצאת הבינה במצב הזה שאין לה אלא ו"ק דאורות שהם נפש רוח וכתר חכמה דכלים וחסרים בינה ותו"מ וחסרים ג"ר) וזה סוד נקודת החולם כמ"ש שם, וה"ס קו ימין.

וסוד נקודת השורק מבואר שם, שהוא לעת גלות, בעת שנקודת המלכות המסיימת, שהיתה תחת החכמה, חוזרת ויורדת משם למקומה, שע"ז, עלות ג' האותיות הי"ם דאלקים שנפלו למקום זו"ן וחוזרות למדרגתם (דפרי"ך דף קנ"ט ע"א * דף קנ"ט ע"ב)

דְּאֵלֶּהִים, וְעַל רְזָא דָּא, בְּכָל אֲתָר דְּאִיהוּ דִּינָא, תְּפָן אִיהוּ רַחְמִי, דְּהָא כְּלִיל אִיהוּ דִּינָא, וְהָא אֲתַבְּנִי וְאֲתַחְזִי.

תרד) הָהוּא דְנַפְק מִתְּפָן, אֲמַצְעִיתָא, נְטִיל לְתַרְוּיָהּ, וְאֲשְׁתְּלִים, וְאֲקָרִי אֲלֵהִינוּ. הָא הֵכָא שְׁלִימוּ דְאֲתַחְזִי מְרִזָּא דְעֲלָמָא עֲלָאָה, וְכֵלָא אֲתַכְּלִיל דָּא בְּדָא. כִּינֹן דְּהָאִי אֲמַצְעִיתָא אֲשְׁתְּלִים, שְׂרָא עָלֵיהּ שְׂמָא קְדִישָׁא, מִפְּתַחא דְכֵלָא, דְּאֲקָרִי יְהוֹיָהּ, וְכִדְרִין נְטִיל לְכָל סְטָרִין, כִּי עֵילָא יִתְתָּא, יִימִינָא וְיִשְׁמָאֲלָא, וְלְכָל סְטָרִין אֲחַרְנִין. וְעַל דָּא, כִּד אֲשְׁתְּלִים מְרִזָּא דְתַרִין סְטָרִין מִימִנָא וְיִשְׁמָאֲלָא, אֲקָרִי אֲלֵהִינוּ, הָא הֵכָא יִמִּנָא וְיִשְׁמָאֲלָא וְאֲמַצְעִיתָא בְּכֵלָא דְשְׂמָא דָּא. וְדָא אֲתַחְזִי וְאֲתַבְּנִי. רְזָא דְאֲתוּנֹן סְנַפְקוּ מִתְּפָן, כְּגוּוֹנָא דָּא אֲתַבְּנִי וְאֲתַחְזִי, כְּל חַד וְחַד.

תרה) הָא אֲתַכְּלִיל יִמִּנָא בְּשְׂמָאֲלָא, וְנְטִיל שְׂמָאֲלָא שְׂמָא דִּימִנָא, יִמִּנָא אֵן כְּלִיל בְּגִייהּ שְׂמָאֲלָא, לְמַהוּי נְטִיל יִמִּנָא רְזָא דְשְׂמָאֲלָא. אֲלָא, כִּד אֲתַכְּלִיל יִמִּנָא בְּשְׂמָאֲלָא, וְנְטִיל שְׂמָאֲלָא שְׂמָא רְזָא דִּימִנָא, עֲשְׂמָא א"ל. יִמִּנָא כְּלִיל בְּגִייהּ פִּי שְׂמָאֲלָא, וְאִיהוּ הִי"ם.

תרו) אֲמָאִי הֵכִי. אֲלָא בְּשַׁעְתָּא דְאֲתַבְּנִי הָהוּא אֲתָר דְנַפְקוּ מִתְּפָן, נְטִיל לְשְׂמָאֲלָא תַרִין אֲתוּנֹן, יִמִּנָא נְטִיל חַד, מְרִזָּא דְעֲלָמָא דְאֲתִי. שְׂמָאֲלָא תַרִין,

חלופי גרסאות

ב מוסיף עילא ג' ל מוסיף ותתא ה' מ מוסיף ימינא חסד. נ מוסיף ושמאלא גבורה. ס נפקי. ע ה"ג הסלם; ל"ג שמא א"ל. פ מוסיף שמאלא שמא א"ל. צ שמאלא

הסולם

מאמר

הצדדים, מעלה ומטה, שהם נ"ה. ימין ושמאל, שהם חסד וגבורה. ולכל צדדים האחרים, שהם מזרח מערב. ועל כן כשנשלם מסוד ב' הצדדים דהיינו מב' הקוין. מימין ומשמאל, הוא נקרא אֲלֵקִינוּ, שיש כאן ימין שמאל ואמצע בשם הזה, כנ"ל. והוא נראה ונבנה. וכעין זה סוד האותיות היוצאות משם נבנות ונראות כל אחת ואחת. כמ"ש לפנינו.

תרה) הָא אֲתַכְּלִיל יִמִּנָא וְכו': שואל. הרי נכלל הימין בשמאל, שלוקח השמאל את השם של ימין, שהוא א"ל, אבל הימין איפה נכלל בו השמאל, שיטול הימין את סוד השמאל. ומשיב. אלא כשנכלל הימין בשמאל, והשמאל לקח השם של סוד הימין, שהוא השם א"ל, גם הימין כלל בתוכו את השמאל שהוא ה"ם.

תרו) אֲמָאִי הֵכִי א"ל וכו': שואל. למה כך, איך נכלל הימין בשמאל. ומשיב. אלא בשעה שנבנה מקום ההוא שיצאו משם, דהיינו בג' קוין דבינה, לקח השמאל ב' אותיות מאותיות ה"ם שבקו שמאל דבינה, והימין לקח אות אחת מאותיות ה"ם שבעולם הבא, שהיא

שם הזה, אלקים. להראות ולהבנות, ולהראות על מקום ההוא שיצאו משם, כלומר, על אותו הסדר שיצאו בבינה, וע"כ נבנה שם הזה בסדר זה, בתחילה יצא א"ל בצד ימין, ונכלל אחר"כ בשמאל, ולוקח אותו השמאל, ומתחבר עם אותיות ה"ם שלו. ונקרא אלקים. דהיינו כמו שיצאו בבינה כן יוצאים בז"א. והוא סוד הימין שהוא א"ל שיש בשם אלקים, ועל סוד זה. נמצא שבכל מקום שיש דין, שם הוא רחמים, כי הדין שהוא שמאל כולל אותו, והוא נבנה ונראה בו.

תרד) הָהוּא דְנַפְק מִתְּפָן וכו': אותו שיצא משם, מבינה, בבחינת קו אמצעי דז"א, לוקח את שניהם, דהיינו השם אל והשם אלקים, ונשלם ונקרא אֲלֵקִינוּ. הרי כאן השלימות הנראה מסוד עולם העליון, שהוא בינה והכל נכלל זה בזה. כי יש כאן בשם אלקינו, שש אותיות א"ל הן ימין, ה"י שמאל, ג"ו אמצעי, ונכללים זה בזה כיון שקו האמצעי הזה נשלם, שורה עליו השם הקדוש שהוא מפתח הכל הנקרא הו"י"ה, ואז הקו האמצעי לוקח כל

(דפוי"י דף קנ"ט ע"ב)

קצט

תרומה

וְאִיהוּ הַי"ם. כְּדִין יְמִינָא כְּלִיל כְּגִוּיָהּ לְשִׁמְאֵלָא, וְנָטִיל לְאֵת בְּתַרְאָהּ ס, וְנָטִיל י' דְהוּהּ בְּשִׁמְאֵלָא, ס אִיהוּ בְּשִׁלְמוֹ מ"ם, וְאֶתְכַּנְי הָכִי מִים, בְּהוּוּא י' דְנָטִיל תַּתִּיר. כְּדִין יְמִינָא כְּלִיל לִיה לְשִׁמְאֵלָא בְּגִוּיָהּ.

תרוז) לְבַתֵּר אֶתְכַּנְי אֶתְנוּן, א' דְהוּהּ בְּקַדְמִיתָא בְּסִטְרָא דִימִינָא, אוֹלִיד וְאֶפִיק אֵת ש', כְּלִיל בְּתַלְת סִטְרִין, וְאֶשְׁתַּפַּף בְּאֵת א', וְאֶתְעַבֵּיד אֵש. תו אַעְדוּ אֶתְנוּן אֶלִין, גוּ בְטִישׁוֹ דְתַרְיִן סִטְרִין אֶלִין, וְאֶתְקַרְיבוּ כְּתָדָא בְּמַחְלוּקַת, וּמְגוּ י מַחְלוּקַת דָּא דְמִים בְּאֵשׁ, וְאֵשׁ בְּמִים, אוֹלִידוּ אֶתְנוּן וְאֶפִיקוּ אֵת ר' וְאֵת ר' וְאֵת ח' וְאֶתְעַבֵּידוּ רוּחַ, וְעָאֵל בֵּין תַּרְיִן סִטְרִין, וּכְדִין אֶתְיַשְׁבוּ אֶתְנוּן קַדְמָאֵי בְּדוּכְתֵיהוּ, כָּל חַד וְחַד בְּשִׁלְמוֹ.

תרח) תו אֶתְנוּן אַעְדוּ, וְאֶתְגַּלְגְּלוּ כְּתָדָא, א' אֶפִיק מ', דְאִיהוּ מְסִטְרָא דִילִיה

חלופי גרסאות

ק ל"ג מ"ם. ר דא מחלוקת מים.

האותיות

במים ומים באש, הולידו אותיות, והוציאו אות ר' ואות ו' ואות ח' ונעשו רוח, והרוח נכנס בין שני הצדדים, שהם מים ואש, והכריע והכלילם זה בזה, ואז נתישבו אותיות הראשונות במקומם, כל אחד ואחד בשלמות.

פירוש. תחלה ביאר ג' קוין דז"א בדרך כלל שה"ס ג' שמות אל אלקים אלקינו, ואחר זה מתחיל לבאר סדר השתלשלות המדרגות שבמוחין של ז"א ומלכות בסוד צירופי אותיות, בדרך המדרגות ממעלה למטה. ואלו ג' בחינות מים אש רוח שבכאן, הן ג' קוין שבג"ר דז"א מבחינת או"א עלאין, ואח"כ מבאר יתר המדרגות לפי סדרן כמ"ש להלאה וז"ש, וכדִין אֶתִישְׁבוּ אֶתְנוּן קַדְמָאֵי בְּדוּכְתֵיהוּ, דהיינו, האותיות דאו"א עלאין, שבמוחין דז"א, שהן הראשונות של ז"א.

תרח) תו אֶתְנוּן אַעְדוּ וכו': עוד נתעברו האותיות ונתגלגלו יחד, ה"א הוציאה מ' שהיא מצד שלו בימין, כי נתיישרה בימין (כנ"ל באות תר"ו) ועתה הוציאה אותה ה"א לבחינת קו שמאל. ה"ב הוציאה ש' לבחינת קו אמצעי, משום שה"ב היתה כלולה מתחילה משמאל, כי היתה מ' שתומה בשם אֶלְקִים שבשמאל, (כנ"ל אות תר"ה) ואח"כ נכללה בימין, שלקחה ה"א ועשתה אותה מ' פתוחה. (כנ"ל באות תר"ו) ונמצאת נשלמת בב' צדדים, בימין ובשמאל, וכיון שנשלמה נתעברו ב' הצדדים שבה והולידו ביחד, אות ש', שנכללה מב' הצדדים, כי היא סוד קו אמצעי, הכולל בתוכו ימין ושמאל, שעליהם מרמזים ג' קוין הש'. פירוש. הנה מבאר כאן, סדר השתלשלות

מאמר

שהיא בינה. השמאל לקח שתיים שהוא ה"י מן ה"ם, ואז הימין כלל בתוכו השמאל, ולקח אות אחרונה מן ה"ם, שהוא מ'. פירוש. כי כן הוא בשם אלקינו, הכולל ימין שמאל אמצע. כנ"ל, שהקו שמאל שבו הוא ה"י, וחסר מ' וע"ז אומר שהשם אֵל שבימין לקח ונכלל במ' הזו. גם לקח ה"י שהיתה בשמאל, ה"ם שלקח היא במילואו מ"ם, ועם אותה ה"י שלקח יותר נבנו המלות מ"ם. ואז הימין כולל בתוכו את השמאל.

פירוש. ה"ם' נבחת לסתומה, שהיא סתומה מכל עבריה, וזה יורה על קפיאת האורות שבו שמאל, שנסתמים ואינם מאירים. ועל ידי קו ימין הם נמסים. כמ"ש (בבראשית א' אות ש"ב) מסטרא דצפון, שהוא קו שמאל, גלידי מיא, ומסטרא דדרום, שהוא קו ימין, משתרן ונגדן. וז"ס שקו ימין לוקח ה"ם' סתומה משמאל ונעשית אצלו מ' פתוחה, דהיינו, שהאורות נפתחים ומאירים. וז"ס שלוקח גם ה"י משמאל, ונעשה בו הצירוף מ"ם, דהיינו שהקפיאה נמסה ונוצלת כמים.

מאמר האותיות

תרוז) לְבַתֵּר אֶתְכַּנְי אֶתְנוּן וכו': אח"כ נבנות האותיות, אשר ה"א' שהיתה תחילה בצד ימין, הולידה והוציאה בשמאל אות ש' הכלולה מג' הצדדים, ימין ושמאל ואמצע. שע"כ יש בה ג' ווין, ונשתתפה באות א' ונעשה הצירוף אֵש. בשמאל. עוד נתעברו אותיות אלו מתוך ההכאה של ב' צדדים, ימין ושמאל, אלו, ונגשו יחד במחלוקת, שהימין כלול ממים והשמאל מאש, ומתוך מחלוקת הזו של אש

(דפריי דף קנ"ט ע"ב)

בַּיְמִינָא, דְּהָא בַּיְמִינָא אֲתִישָׁב. מ' אַפִּיק ש' בְּגִין דְּהָא מ' כְּלִילָא אִיהִי, בְּקַדְמִיתָא הֵוֹת מְשָׁמְלָא, וְאַתְּפָלִיל לְבָתֵר בַּיְמִינָא וְאַשְׁתְּלִים בְּתֵרִין סְטָרִין, פִּינּוֹן דְּאַשְׁתְּלִים, אַעְדּוּ וְאוּלִּדּוּ בְּחָדָא, וְאַתְּפָלְלוּ בְּתֵרִין סְטָרִין.

הסולם

האותיות

מאמר

אבל בהבחנה הא', נמצאת נפילת הכלים, שהיא מקו אל קו באותה המדרגה. ואח"כ כשהתחתונים מתקנים מעשיהם, נמשך מחדש הארת הזווג דע"ב ס"ג דא"ק המוריד מלכות המסיימת למקומה, וג' הכלים בינה ותו"מ הנפולים, חוזרים למקומם בכל הבחינות, בסוד נקודת השורק, שהם מעלים עמהם גם התחתון לעליון, הנבחן ה'עלאות מ"ן, כנ"ל. ואח"כ המסך שבתחתון נבחן ל"מ"ן עצמו שה"ס נקודת החירק, והתכללות ימין ושמאל זה בזה שעל ידי המסך נבחן לזווג, והארת הזווג הזה המאיר אל התחתון בעודו בעליון, ה"ס עיבור. וכשיוצא משם למקומו ה"ס לידה, וכל זה נוהג בקו ימין לבדו, הנחשב לבחינת עליון כלפי השמאל. ואחר שנולד השמאל, ומקבל הארת ע"ב ס"ג דא"ק, מוריד גם הוא מלכות המסיימת למקומה עצמה, שאז עולים בינה ותו"מ שלו, הנפולים בקו אמצעי, ולוקחים עמהם גם הקו אמצעי עצמו, שהוא התחתון שלו, שזו"ס העלאות המ"ן. והמסך שבקו אמצעי ה"ס המ"ן, והתכללות ימין ושמאל שעל המסך, ה"ס הזווג, וההארה שהתחתון, שה"ס קו האמצעי, מקבל, ה"ס עיבור, וכשיוורד למקומו ה"ס לידה. וזהו ע"פ הבחנה הא'. וכן הוא בהבחנה הב' הנ"ל, שהכלים הנפולים מכל קו הם בהבחינה שכנגדה בתחתון, נבחן בהם ג"כ, העלאות מ"ן, ומ"ן, וזווג, ועיבור, ולידה, מכל בחינה שבמדרגה התחתונה, לבחינה שכנגדה העליונה, דהיינו, מימין לימין, ומשמאל לשמאל, ומאמצעי לאמצעי.

וזה אמרו תו אַתּוּן אַעְדּוּ, שמדרגה תחתונה עלתה לעליונה וקבלו שם הארת הזווג הנקרא עיבור, כנ"ל, וז"ש א' אַפִּיק מ', שהא' שהיא קו ימין, נתעברה מקו שמאל שהוא מ' והולידה אותה, דהיינו על דרך שנתבאר לעיל, איך קו שמאל עולה לעיבור אל קו הימין ומקבל הארה, וחוזר למקומו המכונה לידה. ועד"ז מ' שהיא קו שמאל נתעברה והולידה את קו האמצעי, שהיא ש' כנ"ל.

אמנם צריכים להבין, כיון שהקוין הם הפוכים זה מזה, שזה ימין וזה שמאל, איך אפשר שהכלים בינה ותו"מ דימין יפלו ויהיו במקום קו השמאל שהוא הפכי אליו. וכן קו השמאל לקו האמצעי. וזהו שמסביר הזהר, א' אפיק

ג' הקוין, שהם ג' המוחין חב"ד דו"א שמבחינת ישו"ת, שהם סוד ג' אותיות אמ"ש שנתעברו והולידו זה את זה. אמנם יש להבין מה ענין עיבור ולידה במדרגות העליונות. וכבר מובאים לעיל שורשים דג' קוין שהם ג' נקודות חולם שורק חירק ע"ש. ותדע, שעלית התחתון עם ג' כלים הנפולים של העליון, הנעשה בנקודת השורק, ה"ס עלית מ"ן. והמסך שבתחתון, שעליו יוצא קו האמצעי, הנעשה בנקודת החירק, ה"ס המ"ן עצמו, והתכללות ב' הקוין ימין ושמאל על ידי המסך הזה, ה"ס הזווג. והארת השלמות שהתחתון מקבל מזווג הזה בעודו בעליון, נבחן לעבור. וכשיוצא משם ויורד למקומו עם המוחין, בסוד תלת מחד נפקי חד בתלת קיימא, (כנ"ל ב"א דף רפ"ז ד"ה תלת) נבחן זה ללידה. אמנם התחתון אינו מקבל מן העליון כל הג' נקודות בבת אחת, אלא נולד בסוד החולם, דהיינו בב' כלים דכו"ח, כי ג' כלים התחתונים בינה ותו"מ עודם נפולים במדרגה שלאחריו. וע"י יניקה מעליון מקבל נקודת השורק. וע"י עלית התחתון שלו למ"ן אליו, מקבל כל הבחינות דנקודת החירק, ועד"ז משתלשלות כל המדרגות, מעליון לתחתון.

ואחר שנתקנו ג' הקוין בפעם הראשונה בסדר הנ"ל, הנה נכללו זה מזה, ויש בכל קו ג' קוין בבחינת ג' נקודות חולם שורק חירק. ולפיכך אחר שחזרו ונתמעטו לבחינת חולם, מחמת חטאים של התחתונים, נעשה המיעוט בהכרח בפרטות בכל קו וקו, באפן, שמלכות המסיימת עלתה למקום בינה דקו ימין, ונפלו ממנה ג' הכלים בינה ותו"מ לקו שמאל, הנחשב לתחתון ממנו, וכן נסתיים קו שמאל בכו"ח, וג' כלים בינה ותו"מ שלו, נפלו לקו אמצעי, הנבחן לתחתון ממנו. ויחד עם זה נבחנת הבחנה ב', שג' בחינות כלים הנפולים מג' הקוים נופלים להמדרגה שמתחתיהם ממש, ואז נבחן שכל בחינה נופלת לבחינה שכנגדה בתחתונה, באפן, שבינה ותו"מ דקו ימין נופלים לקו ימין של מדרגה התחתונה, ובינה ותו"מ דקו שמאל נופלים לקו שמאל של מדרגה התחתונה, ובינה ותו"מ דקו האמצעי, נופלים לקו האמצעי של מדרגה התחתונה. דהיינו בדומה לפעם ראשון, שבינה ותו"מ דעליון, נפלו לגמרי למדרגה התחתונה ממנו.

(דפרי"ז דף קנ"ט ע"ב)

תרט) אתתקפו אתון אמ"ש תלת אלין, ואעדו ואולידו תלת אתרנין, גו גלגולא. מ' ש אתתקן ואעדו ואוליד ר'. א' אעדו ואוליד ו'. ש' אעדו ואוליד ח', ואשמתלל כלא.

תרי) תו אעדו אתון אלין תזא אמ"ש, ואתגלגלו כמלקדמין, א' אעדו ואוליד ואפיק את ב' בסטרא דמערב, כדין אתישב איהו בסטר דרום. מ' אעדו

חלופי גרסאות
ש אחתקף.

הסולם

האותיות

מאמר

אותיות ר"ח. וענין עיבור, לידה, וגלגול, כבר נתבאר כדיבור הקודם. וסדר העלאת מ"ן והעיבור נעשה כאן על פי הבחנה הב' המובא לעיל, שכל בחינה מג' אותיות אמ"ש נתעברה והולידה מבחינה שכנגדה במדרגה התחתונה, שבג' אותיות ר"ח, כמ"ש כדיבור הקודם.

תרי) תו אעדו אתון וכו': עוד נתעברו האותיות של סוד אמ"ש האלו, ונתגלגלו כמקודם הא' נתעברה והולידה והוציאה אות ב' בצד מערב, שהוא מלכות. ואז נתישבה הא' בצד דרום, שהוא חסד. המ' התעברה והולידה והוציאה אות ד' בצד צפון, שהוא גבורה. ואז עלתה המ' בין צפון ודרום ותלויה באויר. הש' נתעברה והולידה והוציאה אות ג', ונתישבה בצד מזרח, שהוא תפארת, והש' עלתה בין מערב ומזרח ותלויה באויר. ונמצאו ב' האותיות מ' ש' שתלוים באויר.

פירוש. עתה מבאר, איך ג' הקוין שהם חב"ד דז"א, הנקראים אמ"ש, נתעברו והולידו חסד גבורה ת"ת ומלכות דז"א. והיינו ג"כ ע"פ הבחנה הב', שכל בחינה מג' בחינות אמ"ש נתעברה והולידה מבחינה שכנגדה בחגת"ם דז"א. וז"ש, שהא' שהוא חכמה וקו ימין הולידה הב' שה"ס מערב, דהיינו המלכות שז"ס אבא יסד ברתא. והמ' שהוא קו שמאל נתעברה והולידה אות הד' בצד צפון, שהוא גבורה, וקו שמאל שבגוף. והש' שהיא קו האמצעי, נתעברה והולידה אות ג' במזרח, שהוא תפארת, וקו האמצעי שבגוף.

ומה שאומר שהא' עצמו נמשכה ונתישבה בדרום, שהוא חסד, ולא הולידה שם אות אחרת כשאר הקוין. היינו משום שאור החסד אינו מתעבה כלום בהתפשטותו מראש לגוף, וע"כ יכול החסד שבא' עצמו להתפשט לבחינת חסד דגוף ולא היתה צריכה לאות אחרת. משא"כ קו השמאל, והאמצעי, ומכ"ש המלכות, מתעבים על ידי מציאותם בגוף, וע"כ היו צריכים לאותיות אחרות, שהם ד' ג' ב'. וע"כ

נשאר

אפיק מ' דאיהו מסטרא דליה בימינא, דהא בימינא אתישב. כי השמאל מטרם שנכלל בימין נבחן לם' סתומה, שסתום ואינו מאיר. ולאחר שנכלל בימין, נבחן אשר הם' סתומה נפתחה ונעשתה מ' פתוחה. וכיון שכאן המדובר הוא, אחר שכבר נכללו ג' הקוין זה בזה בעת תקונם בפעם הראשונה, כנ"ל, נמצא שהשמאל כבר נכלל פעם בימין, והם' סתומה כבר נעשה אז פתוחה, וע"כ יש לשמאל יחס שוה אל הימין, באפן שג' הכלים בינה ותו"מ, דא' יכלו לנפול אל קו השמאל, שכבר נעשה בחינת מ' פתוחה. וז"ש, מ' אפיק ש', בגין דהא מ' כליא איהו בקדמיתא הות משמאלא, ואתכליל לבתר בימינא וכו'. כי הש' שה"ס קו האמצעי, כלולה מימין ומשמאל, וע"כ כיון שגם המ' נכללה מימין ומשמאל, יכלה להתעבר עם הש', משום שבינה ותו"מ שלה יכלו לנפול, לש' שהיא קו האמצעי, הדומה לו.

ומה שאומר, אתון אעדו ואתגלגלו כחדא, הפירוש הוא, כי אותו הזווג הנעשה להארת העיבור, שהוא התכללות ב' קוין, ימין ושמאל, על ידי קו האמצעי כנ"ל, הנה הארתם באה על ידי גלגול, כנ"ל (חיי שרה דף ה' ד"ה ודירי, ע"ש) וע"כ אומר אעדו ואתגלגלו. וזכור כל דברים האמורים כאן להמשך המאמר.

תרט) אתתקפו אתון אמ"ש וכו': נתחזקו ג' אותיות אמ"ש אלו ונתעברו והולידו ג' אחרים בתוך גלגול. המ' נתתקנה ונתעברה והולידה ר' הא' נתעברה והולידה ו'. הש' נתעברה והולידה אות ח' ונשתכללו יחד. פירוש. אחר שביאר סדר השתלשלות מוחין דז"א מבחי' ג' קוין דאו"א וישו"ת שבו"א, מבאר עתה ג' קוין של מוח הדעת דז"א המכונה ר"ח. וז"ש, שג' קוין חב"ד דישו"ת, שהם ג' אותיות אמ"ש, נתעברו והולידו ג' קוין דמוח הדעת דז"א, שהם ג'

(דפרי"י דף קנ"ט ע"ב)

ואוליד ואפיק את ד' בסטרא דצפון, כדון אסתלק איהו בין צפון ודרום, ומליא באורא. ש' אעדי ואוליד ואפיק את ג', ואתישב בסטרא דמזרח, ואיהו אסתלק בין מערב ומזרח, ומליא באורא. אשתכחו תרין אתון מ"ש, מליין באורא. תריא) א' דאשתאר, אסתלק בדוכתיה, וסליק לעילא, ואתער ביה ז"ה. באלין אתתקף, ואעדי ואוליד ה"ו, וקאים בדוכתיה, כדון אתער, וננהיר, ופשיט נהירו, ואוליד נהירו, ואפיק את ט', בטישו דקא בטש ונהיר רזא דעלקמא עלאה, בנהירו.

תריב) כדון אסתלק א', ונטיל מגו אורא מ"ש, ואתחברו בהדיה, והו אמ"ש כמלקדמין, ואתישב א' בסטרא דדרום, ש' בסטרא דמזרח, מ' בסטרא דצפון. סלקא ג' דתהו בסטרא דמזרח, ואעדי ואוליד צ"ת. אתא ב' דתהו בסטר מערב, וסליק ואתחבר בין צ"ת. סליקו א' ו', דא מסטר תדרום ודא מסטר מזרח, ואתחברו תרווייהו בהדי ב' בין צ"ת, וננהיר שמה צבאות. תריג) כד אתנהיר שמה דא גו משכנא, אעדי אתון ואולידו ז' א' ב' ב' ג'. סליקו אמ"ש כמלקדמין, ואעדי ואולידו ס' ע' פ'.

חלופי גרסאות
ת מערב. א כ. ב ג.

הסולם

האותיות

מאמר

עם הב' בין האותיות צ"ת, ונצטרף והאיר השם צבאות. פירוש. השם צבאות מאיר בנצח והוד דו"א. וכדי להוליד הארה הזו, נתפשטו האורות של אמ"ש בחג"ת דו"א, המכונים דרום צפון מזרח, ואז השיגה הג', שה"ס ת"ת, כח להתעבר ולהוליד ב' האותיות ראש וסוף של השם צבאות, שהם צ"ת, כי הארות נו"ה נמשכות מתפארת, שהוא ג'. ונצטרפו אליה הב' שבמערב, והא' שבדרום והו' שהיא ג"כ בחינת ת"ת, ומהארתם יחד נצטרפו אותיות צבאות. וגם הד' שבצפון נתעלה מהארת אמ"ש והוציאה השם שד"י, המאיר ביסוד כמ"ש לפנינו (באות תרט"ו).

תריג) כד אתנהיר שמה וכו': כשהאיר השם הזה, צבאות, תוך המשכן, שהוא מלכות, נתעברו האותיות והולידו ז' ב' ג'. פירוש. שהן ג' בחינות המלכות, שיצאו בסדר. חלם שורק חירק. ז' ה"ס י' על ו', ובחינת חולם. ב' ה"ס המלכות שמחזה ולמעלה שהיא רביעית לחג"ת כנ"ל. שה"ס אמצעי הו' דהיינו נקודת השורק. ג' ה"ס מלכות שבסוף הו', נקודה תחת היסוד, דהיינו נקודת החירק. סליקו אמ"ש כמלקדמין וכו': עלו אותיות אמש כמקודם, דהיינו שהאירו בחג"ת כנ"ל, ונתעברו והולידו פ' ע' פ', שהן הספירות תפארת נצח הוד

נשארו ב' האותיות פ' ש' תלויים באור, כלומר שלא היו יכולים להתלבש בכלים דגוף כמו הא'.

תריא) א' דאשתאר אסתלק וכו': הא' שנשארה בכלי דחסד של הגוף, נתעלית במקומה ועלתה למעלה, למקום חב"ד, שה"ס י"ה של השם הויה, ונתעטרה שם ב"ה ובאלו י"ה נתחזקה הא' ונתעברה והולידה ה"ו, ונשלם שם הויה, ועמדה במקומה, בחסד דגוף, והאיר שם הו"ה בגוף, יה"ו בחג"ת דגוף וה' אחרונה במלכות. אז נתעטרה הא' והאירה והתפשטה באורה והולידה אור והוציאה אות פ', שהיא בטישא שבטש והאיר סוד עולם העליון שהוא בינה, באור החג"ת, כלומר שאות פ' היא אור יסוד הבינה שנמשך ע"י הא' ונתלבש בפנימיות חג"ת עד החזה.

תריב) כדון אסתלק א' וכו': אז נתעלה הא' ולקחה אליה את מ' ש' שהיו באור, ונתחברו עמה והיו לצירוף אמ"ש כמקודם, ונתישבה הא' בצד דרום, שהוא חסד. הש' בצד מזרח, שהוא תפארת. והמ' בצד צפון שהוא גבורה. ועלתה הג' שהיתה בצד מזרח, ונתעברה והולידה צ' ת'. ובאה הב', שהיתה בצד מערב שהוא המלכות, ועלתה ונתחברה בין צ"ת. ועלו א' ו', זו מצד דרום וזו מצד מזרח, דהיינו א' מדרום והו' ממזרח ונתחברו שתייהן

(דפוי" דף קנ"ט ע"ב * דף ק"ס ע"א)

תריד) אַשְׁתָּאָר ק' יְחִידָאֵי, וְסִלְקָא וְנִחְתָּא, קְיִימָא גּוֹ נּוֹקְבָא דְתַהוּמָא רַבָּא, חָמָא לֵיהּ קב"ה, דְקָא מְתַעַרְבָבָא, בְּלֹא גּוֹפָא וְלֹא צִיּוּרָא, וְלֹא עֵייל לְמִשְׁכְּנָא. עֵבֶד יְלֵה חּוֹפְאָה לְמִשְׁכְּנָא. וּמַאי נִיהוּ. יְרִיעוֹת עֲזִים לְאַהֲלָא עַל הַמִּשְׁכָּן, כּד"א, וְעֵשִׂית יְרִיעוֹת עֲזִים לְאַהֲלָא עַל הַמִּשְׁכָּן, לְאַהֲלָא וְלֹא אֶהְלֵ. קו"ף וְלֹא אָדָם.

תרטו) תו אַתְגְּלָגְלוּ אַתְוֹן פְּמִלְקַדְמִין, גּוֹ עוֹבְדָא דְמִשְׁכְּנָא, אַמ"ש, ש' אַתְגְּלָגְלָא וְאַתְיִישְׁבָא בְּסֵטֶר מְזֻרְחָ, וְאַשְׁתָּאָר ג' פְּלִיָּא בְּאַיְרָא. מ' אַתְגְּלָגְלָא וְאַתְיִישְׁבָא בְּסֵטֶר צְפוֹן, וְנִפְקֵ ד' וְאַתְחַבְרָ גּוֹ ש' בְּהֵוָה סְטָרָא. א' אַתְגְּלָגְלָא וְאַתְיִישְׁבָא וְסִלְקֵי לְגַבֵּי י', וְסִלְקָא וְאַתְמַקְפָּא בְּהֵדִיהּ, וְנִטִּיל לֵיהּ, וְאַתְחַבְרָ גּוֹ בְּחַבּוּרָא חָדָא שְׂד"י. פֶּד שְׁמָא דָא אַתְתַּקֵּן גּוֹ מִשְׁכְּנָא, פְּדִין קִיּוּמָא וְקִיּוּמָא אִיהוּ מִגּוֹ מִשְׁכְּנָא דְלִתְתָּא.

תרטז) תו אַתְוֹן אַתְגְּלָגְלוּ פְּמִלְקַדְמִין, לְאַתְיִישְׁבָא מִשְׁכְּנָא, סִלְקֵי אַתְוֹן.

חלופי גרסאות
ג ליה. ד ליה.

מסורת זוהר
(ט) (שמות כו) ח"ב רלג:

הסולם

האותיות

מאמר

עֲזִים לְאַהֲלָא, כִּי הַשֶּׁם עֲזִים, יוֹרֵה עַל דִּינִים עֲזִים וְקִשִּׁים שְׁבָה, וְנִתְקַנָּה לְשִׁמְרָה עַל הַמִּשְׁכָּן, שִׁמְחַמֵּת הַדִּינִים שְׁבָה אֵינן הַחִיצוֹנִים יִכּוּלִים לֵינֵק מִן הַמִּשְׁכָּן. לְאַהֲלָא וְלֹא אֶהְלֵ, כִּי אֶהְלֵ הוּא לְשׁוֹן אֹר, מִלְשׁוֹן בְּהֵלוּ נֹרוֹ עֲלֵי רֵאשִׁי, וְהִיא נִעֲשֶׂתָה רַק לְשִׁמְרָה מִבְּחוּץ. ע"כ כְּתוּב לְאַהֲלָא. וּמִתּוֹךְ שְׁנָאִים בְּהַ דִּינִים הַקְּשִׁים לֹא נִתְקַנָּה לְהִיּוֹת בְּמַלְכוּת הַמְּכוּנָה, אָדָם, שֶׁהִיא אֵינָה דוּמָה לְמַלְכוּת אֲלֵא כְּמוֹ קוֹף הַדּוּמָה לְאָדָם. וּז"ש, קוֹף וְלֹא אָדָם.

תרטו) תו אַתְגְּלָגְלוּ אַתְוֹן וְכו': שׁוֹב נִתְגַּלְגְּלוּ אוֹתִיּוֹת אַמ"ש תוֹךְ מַעֲשֵׂה הַמִּשְׁכָּן כְּבַתְחִילָה, הַש' בְּצַד מְזֻרְחָ, וְהַג', שֶׁהִיְתָה בְּמִזְרַח. נִשְׁאָרָה תְלוּיָהּ בְּאֹיִר, שִׁמְחָנָה יֵצֵאָה הַשֶּׁם צְבָאוֹת (כְּנ"ל אוֹת תְּרִי"ב) וְהַמ' נִתְגַּלְגְּלָה וְנִתְיַשְׁבָּה בְּצַד צְפוֹן, כִּי כַּדִּי לְהַאֲרִי בְּנֵה"י צִרְיָכִים אוֹתִיּוֹת אַמ"ש לְהַתְּלַבֵּשׁ בְּחַגִּית כְּנ"ל, וְיֵצֵאָה הַד', שֶׁהִיְתָה בְּצִפּוֹן. וְנִתְחַבְּרָה עִם הַש' בְּצַד הַהוּא, וְנִעֲשֶׂה הַצִּירוֹף שְׂד"י, וְהַא' נִתְגַּלְגְּלָה וְנִתְיַשְׁבָּה בְּצַד דְרוֹם, וְעֵלְתָה לְרֹאשׁ אֵל הַי' אֲשֶׁר שָׁם, וְעֵלְתָה וְנִתְחַזְּקָה עִמָּה וְלִקְחָה אוֹתָהּ, וְחִיבְרָה אוֹתָהּ עִם הַשְׂד"י, וְנִתְחַבְּרָ בְּחַבּוּר אַחַד הַשֶּׁם שְׂד"י. שֶׁהוּא מְאִיר בְּסִפְרֵי הַיְסוּד. כְּשֶׁהִשֵּׁם הוּא נִתְתַּקֵּן תוֹךְ הַמִּשְׁכָּן, שֶׁהוּא הַמַּלְכוּת אוֹ יֵשׁ לָהּ קִיּוּם, וְהִיא עוֹמֶדֶת, מִתּוֹךְ הַמִּשְׁכָּן שְׁלֵמָטָה. כְּלוֹמֵר שֶׁהַקִּיּוּם שֶׁלָּהּ מִגִּיעַ לָהּ עַל יַד הַקָּמַת הַמִּשְׁכָּן שְׁלֵמָטָה.

תרטז) תו אַתְוֹן אַתְגְּלָגְלוּ וְכו': שׁוֹב נִתְגַּלְגְּלוּ אוֹתִיּוֹת אַמ"ש כְּבַתְחִילָה לְהִתְיַשְׁבׁ בְּמִשְׁכָּן

הוּד שִׁמְחָנָה וְלִמְטָה דז"א, שְׁנִתְפַּשְׁטוּ מִהֶאָרֶת אַמ"ש שְׁבַחֲגִית דז"א. וְהַשֶּׁם צְבָאוֹת הַנִּזְל, מְאִיר בְּנו"ה, וְהַשֶּׁם שְׂדֵי הַנִּזְל בִּיְסוּד.

תריד) אַשְׁתָּאָר ק' יְחִידָאֵי וְכו': נִשְׁאָרָה הַק' יְחִידָהּ, וְעֵלְתָה וְיִרְדָּה וְעַמְדָה תוֹךְ הַנוֹקְבָא דְתַהוּמָה הַגְּדוּל. רֵאָה הַקְּבִיָּה אוֹתָהּ, שְׁנִתְעַרְבְּבָה וּבְלֵי גּוֹף וּבְלֵי צִיּוֹר, וְלֹא נִכְנַסָה לְמִשְׁכָּן, שֶׁהוּא הַמַּלְכוּת. עֲשֵׂה אוֹתָהּ כִּיְסוּי עַל הַמִּשְׁכָּן. וְמָה הִיא. הִיא יְרִיעוֹת עֲזִים לְאַהֲלָא עַל הַמִּשְׁכָּן, כְּש"א, וְעֵשִׂית יְרִיעוֹת עֲזִים לְאַהֲלָא עַל הַמִּשְׁכָּן. לְאַהֲלָא כְּתוּב וְלֹא אֶהְלֵ, דְהֵיִינוּ כִּיְסוּי עַל הַאֶהְלֵ. שֶׁהִיא קוֹף וְלֹא אָדָם.

פִּירוּשׁ. הַק' כּוֹלֶלֶת בְּתוֹכָהּ מִדַּת הַדִּין הַקְּשָׁה דְצַמְצוּם א', כִּי ע"כ הַרְגֵל שֶׁל הַקוֹף מְשׁוֹכָה לְמַטָּה מִן הַשׁוּרָה לְהוֹרוֹת עַל סוּד הַכְּתוּב וְרַגְלֵיהּ יוֹרֶדֶת מוֹת (כְּנ"ל בְּהַסּוּלֵם אוֹת תַּע"ה) ע"ש. וּז"ש, אַשְׁתָּאָר ק' יְחִידָאֵי, שְׁכַבְרָ יֵצְאוּ וְהִאֲרִי כָל הָאוֹתִיּוֹת חוּץ מִן הַק', וְסִלְקָא וְנִחְתָּא קִיּוּמָא גּוֹ נּוֹקְבָא דְתַהוּמָא רַבָּא, שְׁעֵלְתָה לְהִתְמַתֵּק בְּבִינָהּ, וְיִרְדָּה מִן הַבִּינָה לְמַקּוּמָהּ, וְשׁוֹב הוֹכֵרוּ הַדִּינִים שְׁבָה, וְעַמְדָה בְּנוֹקְבַת הַגְּדוּל, שֶׁשֶּׁם הַקְּלִיפּוֹת מְבַחֲשֵׁת הַמַּלְכוּת הַמְּמוֹתֶקֶת בְּבִינָהּ, חָמָא לָהּ קְב"ה דְקָא מְתַעַרְבָבָא רֵאָה הַקְּב"ה, שְׁכַחָה מִמֶּדֶת הַדִּין מִתְעַרְבֵּב בְּקִלְפּוֹת דְתַהוּמָא רַבָּא, בְּלֹא גּוֹפָא וְלֹא צִיּוּרָא וְלֹא עֵיִי לְמִשְׁכְּנָא, שְׁאִין לָהּ כְּלֵי הַמְּכוּנָה גּוֹף, וְלֹא אֹר הַמְּכוּנָה צִיּוֹר, וְאֵינָה נִכְנַסֶּת לְמִשְׁכָּן, שֶׁהוּא הַמַּלְכוּת. עֵבֶד לָהּ חּוֹפְאָה לְמִשְׁכְּנָא וְכו' כְּד"א וְעֵשִׂית יְרִיעוֹת (דְפִרְיֵי דף ק"ס ע"א)

א' פרישא, ת' לכתר, א"ת. ב' פרישא, ש' לכתר, אתחלפו אתון, אב"ג ית"ן, אתגלגלו בגלופי קדשא א' ק'. א' אפיק ק'. לנטרא משקנא. ק', אפיק ר'. ר' אפיק ע' קר"ע.

תריז) רזא דא, ונאת עורות גדיי העזים הלפישה על ידיו ועל חלקת צואריו. כגוונא דא, ועשית יריעת עזים לאהל על המשכן. דהא חולקא דא, אצטרף לאחזאה לבר, לנטרא ההיא דלגאו, ועל רזא דא אלפישת ליה ליעקב לבר. שט"ן קר"ע, אתון אינון רשימן לבר, בגין נטורא דמשקנא, דאיהו רזא דברית קדישא, ואתפרעא ערלה לכתר בחופאה דא.

תריח) תו אתגלגלו אתון, ואפיק א"ת ב"ש, שקוציית פראשית פרא אלהים את השמים ואת הארץ והארץ היתה תהו וגו'. בגלגולא דא והארץ היתה תהו ובהו באתון קר"ע שט"ן. וחשך על פני תהום ג' אפיק ר', ויד' ק' עד הכא אתון, אתגלגלו, ובטישו דא בדא לתקונא גו משקנא.

תריט) אינון אמ"ש ואפיקו תולדין, וה' צ' ו' ה' אתון דתליין גו אורא,

מסורת הזהר

(בראשית כז) וישב מג צ"ג.

חלופי גרסאות

ה. ה. ו. כ"ג הסלם; ואפיקו. ז. ת. ח.

הסולם

מאמר

נתגלגלו האותיות, והוציאו הצירוף א"ת ב"ש עד שקוציית. כלומר, שא"ת ב"ש הוציא כל ו' השמות של השם מ"ב דאנא בכח. עד שקוציית, שהם אבגית"ן. קר"ע שט"ן. ננדיכ"ש. בטרצת"ג. חקבטנ"ע. יגלפ"ק. שקוציית. והם סוד מ"ב אותיות של בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ והארץ היתה תהו וגו' עד הב' של ובהו. שמ"ב אותיות אלו הם השם מ"ב. (כמובא לעיל בהקטרו דף ה' ד"ה וזה) בגלגול זה של האותיות הם והארץ היתה תהו ובהו על ידי האותיות קר"ע שט"ן, דהיינו בכח הדינים העזים שבו. נעשה וחשך על פני תהום. הג' הוציאה ר' והד' ק', ונעשו הצירופים ג"ר ד"ק. עד כאן, אחר שיצאו ד' הצירופים א"ת ב"ש ג"ר ד"ק, האותיות נתגלגלו והכו זו בזו להיות לתקון תוך המשכן. וזה מטעם שהצירוף אלפא ביתא של א"ת ב"ש השם י"א צירופים, א"ת ב"ש ג"ר ד"ק ה"צ ו"פ ז"ע ח"ס ט"ן י"מ כ"ל. מתחלקים לג' קוין. ימין שמאל ואמצע, ואלו ד' הראשונים, א"ת ב"ש ג"ר ד"ק, הן קו ימין שבהם. וע"כ הם בחינת תקון במשכן.

במשכן, ועלו האותיות, הא' תחילה והת' לאחר כך, ונעשה הצירוף א"ת, הב' תחילה והש' לאחר כך, ונעשה הצירוף ב"ש, נחלפו צירופי האותיות, מ"ב הא"ת ב"ש, ויצאו אב"ג ית"ן ונתגלגלו בחקיקות הקדש, א' ק'. הא' דא"ת ב"ש. הוציאה ק' לשמור המשכן, כנ"ל בסמוך. הק' הוציאה ר', הר' הוציאה ע', ונעשה הצירוף קר"ע.

תריז) רזא דא ואת וגו': וסוד זה של השם קר"ע, הוא סוד הכתוב, ואת עורות גדיי העזים הלבישה על ידיו ועל חלקת צואריו. וכמו זה, ועשית יריעות עזים לאהל על המשכן, כי השם קר"ע שטורשו הוא הק', יש בו דינים הקשים והעזים המכונים עזים, (כנ"ל) אות תרי"ד ע"ש בהסולם) וע"כ חלק זה צריך להראות מבחין לשמור את מה שבפנים. שלא יינקו ממנו החזונים כנ"ל. אותיות השם שט"ן קר"ע, שהוא השם השני של השם מ"ב אחר אבגית"ן הנ"ל. הן רשומות מבחין למשכן, כדי לשמור המשכן, שה"ס הברית הקדוש, שנפרעה הערלה ע"י כיסוי הזה. כלומר, ע"י הדינים העזים שבשם קר"ע שט"ן. דהיינו הדינים שבק' שהם מומדת הדין הקשה דצמצום א', נעשה על ידיהם חיתוך הערלה. כמו שנתבאר לעיל (וירא דף י"ח ד"ה ועל, ובדף י"ט ד"ה פירוש, ע"ש).

תריח) תו אתגלגלו אתון וכו': שוב

(דפו"י דף ק"ס ע"א)

תריט) אינון אמ"ש אפיקו וכו': אלו ג' אותיות אמ"ש הוציאו תולדות ה"צ ו"פ, שבהמשך האלפא ביתא דא"ת ב"ש. הן אותיות התלויות באויר. ודפקו באחרות, והוציאו ציור המשכן

ובטישו באינון אחרנין ואפיקו ציורא דמשפנא ז' ע'. עד הקא י קיימא וחשף על פני תהום פלהו בסטרוי ח' אָתָא ס' ואתחבר בהדיה, כְּדִין יְהִי אֹר ויְהִי אֹר. תרכ) אתגלגלו אתוןוּן כְּמִלְקָדְמִין, אב"ג ית"ץ, אַעְדוּ וְאוּלִידוּ וְאֶפִיקוּ צִיורָא גו רזין דְּמִשְׁפָּנָא, י כְּכִלָּא חָדָא בְּרָזָא א' ל' כ' ב' ס', דְּהָא אָת א' אַעְדִי, וְאוּלִיד בְּרָזָא דְּחִילָא וְתוּקָפָא, אָת ל'. אַתְגַּבְר בְּתוּקָפִיה, וְאַסְתַּלַּק בִּיקְרִיה, וְאוּלִיד אָת ב', כְּדִין אַעְדִיאוּ וְאוּלִידוּ אַתְוּוּן וְאַתְחַבְרוּ אַתְרִינִין אַלִין י מ' אַתְחַבְר בְּגִלוּפִיה בָּאת ב', כְּדִין י נִפְקִי בְּחַבּוּרָא עַד ט"ר י"ש כ"ת לְמַהְוִי אַתְוּוּן סְלִקִין בְּאַתְרֵיהוּ, גו צְרוּפָא דְרָזָא דְּמִשְׁפָּנָא. אָת הַפִּיּוֹר וְאָת פְּנוּ.

תרכא) יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם, דְּהָא מִיָּין סְלִיקוּ וְנַחְתוּ בְּרָזָא דְאַתְוּוּן א"ל. א' אַפִּיק ו'. ו' אַפִּיק ק'. אָת ל' סְלִיק אַתְגְּלִיפוּ אַתְוּוּן בְּגִלוּפֵיהוּ, בְּחַבּוּרָא חָדָא, א קול יי' עַל הַמַּיִם א"ל וכו', אַלִין אַתְוּוּן א"ל, דְּהָא אַלִין אַעְדוּ וְאוּלִידוּ וְאֶפִיקוּ אַתְוּוּן, גו צִיורִין דְּמִשְׁפָּנָא.

חלופי גרסאות

II קיומא. ט כ"ג הסלם; כלהו בסטרוי. י. אתגלגלו. כ י. ? ה"ג הסלם; א. מ ה"ג הסלם; ט"ר (יט"ר) בחבורא ט"ת.

מסורת הוהר

(שמות לה). 2) (תהלים כט) ב"א לו צ"ה.

הסולם

האותיות

פירוש. אחר שביאר השתלשלות הארות האותיות בכל המדרגות דו"א מחב"ד העליונים עד היסוד שלו עד (אות תרט"ז) הנה (מאות תרט"ז) והלאה מבאר השתלשלות הארות האותיות במדרגות המשכן, שהוא המלכות. אשר האלפא ביתא דא"ת ב"ש מאירים בכחית ג"ר של המלכות, וסוד האלפא ביתא הוה, היא שממשיך הטוב שלמעלה, למטה. (כנ"ל אות ק") שהוא סליק ונחית ע"ש. וע"כ הוציאה הא"ת ב"ש את השם מ"ב דאנא בכח, אבגית"ץ וכו'. כחג"ת של המלכות. כי שם מ"ב דאבגית"ץ מאיר ביצירה, שהוא חג"ת. והשם הזה דאבגית"ץ הוציא את הצירוף אלפא ביתא דא"ל ב"ם, שהוא; א"ל ב"מ ג"ן ד"ס ה"ע ו"פ ז"צ ח"ק ט"ר י"ש כ"ת. שסוד השם הזה הוא, סלקין ולא נחתין, דהיינו שמאירים רק ממטה למעלה ולא ממעלה למטה, כנ"ל (אות ק"ג ע"ש) וע"כ מאיר השם הזה בנצח והוד של המלכות, שהארתם הוא ממטה למעלה, כנודע תרכא) יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם: כִּי הַמַּיִם הִיוּ עוֹלִים בְּמִים עֲלִיוֹנִים, וְיורֵדִים בְּמִים תַּחְתּוֹנִים, בְּסוּד הָאוֹתִיּוֹת א"ש הַא' שֶׁל א"ל הוֹצִיָּא ו', וְהו' הוֹצִיָּא ק', וְהָאוֹת ל' שֶׁל א"ל, עֲלֵה אֵלֵיהֶם, וְנַחֲקוּ הָאוֹתִיּוֹת בְּחִיקָתָם בְּחַבּוּר אַחַד קוֹץ שֶׁהָק' הִיא נוֹשָׂאת הַמִּטָּךְ כְּנִ"ל, וְע"כ נִבְדְּלוּ מִים עֲלִיוֹנִים מִמִּים תַּחְתּוֹנִים, עַל יְדֵי הָאוֹתִיּוֹת

מאמר

המשכן ז' ע'. שהוא צירוף הד' של א"ת ב"ש. עד כאן עומד בסוה וחשך על פני תהום, כולם, דהיינו כל ג' הצירופים הנ"ל ה"צ ו"פ ז"ע, הם בצדו, דהיינו בצד החשך, והוא מטעם שאלו ג' הצירופים הם בקו שמאל שבאלפא ביתא דא"ת ב"ש, ומטעם שהשמאל מתייחד עם הימין הוא כולו חושך. האות ח', באה ה' והתחברה עמה, ונעשה הצירוף ח"ם, שהוא ראש ד' הצירופים שבקו האמצעי שהם, ח"ם ט"ן י"ם כ"ל, אז נאמר יהי אור ויהי אור. כי מצד קו האמצעי בא האור, אחר שמכריע ומיחד ב' הקוין ימין ושמאל. תרכ) אַתְגְּלִילוּ אַתְוּוּן כְּמִלְקָדְמִין וכו': נַתְגַּלְלוּ הָאוֹתִיּוֹת אב"ג ית"ץ כְּבַתְחִילָה, וְנַתְעַבְרוּ וְהוֹלִידוּ וְהוֹצִיאוּ צִיור תוֹךְ סוּדוֹת הַמִּשְׁכָּן, כִּלְל אַחַד בְּסוּד הָאֲלֶפָא בֵּיתָא א"ש ב"ם. כִּי הַא' נַתְעַבְרָה וְהוֹלִידָה בְּסוּד הַכַּח וְהַתּוּקָף אֵת אוֹת ל'. וְנַעֲשֶׂה הַצִּירוּף א"ל. נַתְגַּבְרָה הַא' בְּתוּקָפָה וְנַתְעַלְתָּה בִּיקְרָה וְהוֹלִידָה אוֹת ב', אֵז נַתְעַבְרוּ וְהוֹלִידוּ הָאוֹתִיּוֹת, וְנַתְחַבְרוּ אוֹתִיּוֹת הָאֲחֵרוֹת אִלוּ, הַמ' נַתְחַבְרָה בְּחִיקָתָהּ בְּאוֹת ב', וְנַעֲשֶׂה הַצִּירוּף ב"מ. וְכֵן יֵצְאוּ בְּחַבּוּר עַד הַצִּירוּפִים ט"ר י"ש כ"ת שְׁתֵּהִינָה עוֹלוֹת הָאוֹתִיּוֹת בְּמִקּוֹמָם בְּצִירוּף שֶׁל סוּד הַמִּשְׁכָּן. שְׂדִים אֵת הַכִּיּוֹר וְאֵת כְּנוֹ. שֶׁהַכִּיּוֹר הִיטְ נֶצַח, וְכֵן הִיטְ הוּד. (דפו"י דף ק"ס ע"א)

תרכב) אמ"ש אַעֲדוּ וְאוֹלִידוּ וְאֶתְגַּלִּיפוּ בְּגִלּוּפֵי רְזִין דְּאֶתְוֹנוּ. לְאַפְקָא צִיּוּרִין דְּמִשְׁכָּנָא, א' אַפִּיק ג', ש' אַפִּיק ו', לְחִבְרָא גוּ אַת ג' בְּרִזָּא גִן. תְּדַשָּׁא הָאֶרֶץ דְּשָׂא עֲשָׁב וְגו'. אֶתְגַּלְגְּלוּ אֶתְוֹנוּ כְּמִלְקָדְמִין אַמ"ש, בְּרִזָּא ב"ם בְּאֵלִין כְּנִישׁוּ מִיָּא לְאַתְר חַד, דְּכַתִּיב יְקוּוּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד. 1

תרכג) רְבִי חֲזִיא וְרַבֵּי יוֹסִי הָווּ אֲזֻלֵּי בְּאַרְחָא, עַד דִּהְווּ אֲזֻלֵּי א"ר יוֹסִי, נִפְתַּח ע' בְּעִידוּנֵין, וְנִימָא מְלִי דְּאוּרֵייתָא. פְּתַח ר' יוֹסִי בְּמִלֵּי דְקִרְיַת שְׁמַע וְאָמַר, כְּתִיב 10 שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד. וְכַתִּיב 11 שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה נְהִייתָ לְעַם. וְכַתִּיב 12 שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אַתָּה עוֹבֵר הַיּוֹם אֶת הַיַּרְדֵּן. כָּל הַגִּי שְׁמַע שְׁמַע דְּקָאֻמַר מִשָּׁה אַמַּאי. דְּהָא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל דִּיחֻדָּא 9 יָאוּת. הַגִּי אֶחְרָנִין אַמַּאי.

תרכד) אֵלָא כְּלָהוּ לְדַרְשָׁא קְאָתוּ, 13 שְׁמַע יִשְׂרָאֵל דִּיחֻדָּא וְדַאי הָאֵי לְדַרְשָׁא קָא אַתִּיא, וְהָא רְמִיזוּ וְאֶתְחַזִּי יחֻדָּא דְחֻכְמָתָא עַלְגָּא. 14 שְׁמַע, ע' מְאֶתְוֹנוּ

חלופי גרסאות

1 בדפו"י כתב עכ"מ בהעתק; בד"ק ל"ג מן אות תקצ"ו עד כאן. 10 מוסיף ואת המשכן תעשה עשר יריעות וגו' רבי. 11 בעידנין. 9 מוסיף יאות דהאי לדרשא קאתי. 12 ל"ג מן שמע עד והכא.

מסורת הוזהר

10 (דברים ו) בא סו צ"ס. 11 (שם כז) נח צח צ"ט. 12 (שם ט) (דברים ו) בא סו צ"ס.

הסולם

האותיות

נעשה יבשה בלי פירות. שהוא מחמת חסרון לבוש החסדים. וג"ן, ה"ס תדשא הארץ דשא וגו', דהיינו סוד נקודת החירק. שעל ידה מה דהות יבשה אתעבידת ארץ למעבד פירין ואיביץ ולנטעא אילנין. (כנ"ל בהקדמת ספר הזוהר אות ר"ו ע"ש) והדרוש הזה אינו קשור עם הדרוש הקודם.

מאמר שמע ישראל

תרכג) רבי חייא ור' יוסי וכו': ר"ח ור"י היו הולכים בדרך. בעוד שהיו הולכים, אמר ר' יוסי נפתח בעדונים ונאמר דברי תורה. פתח ר' יוסי בדברי קריאת שמע, ואמר, כתוב, שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד. וכתוב, שמע ישראל היום הזה עובר היום את הירדן. כל אלו שמע שמע שאמר משה למה הם. כי שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, שהוא ליחוד, יפה הוא, אבל אלו האחרים למה.

תרכד) א"ל כ"הו לדרשא וכו': ומשיב, אלא כולם באים לדרוש אותם, שמע ישראל של היחוד, ודאי הוא שבא לדרוש, וכאן נרמז ונראה היחוד של חכמה עליונה. שמע, הע' היא מאותיות גדולות. למה. אלא רמז הוא מרמז בכלל אחד לכלול למעלה ולמטה ביחוד אחד, כי שמע הוא אותיות שם ע', שכאן נכלל שם הזה שהוא המלכות הנקראת שם, באלו ע' שמות העליונים, של ז"א, לכלול אותם

מאמר

האותיות קול' ח"ש קול'. ה' על המים א"ל הכבוד וגו'. שאלו האותיות א"ל אשר בהכתוב א"ל הכבוד וגו', נתעברו ואולידו ונחקקו בחקיקת סודות האותיות, להוציא ציורי המשכן וזה שיעור הכתוב, קול ה' על המים. שהקול הבדיל המים זה מזה, שה"ס המסך שברקיע המבדיל (ע"י ב"א דף נ"ז ד"ה והנה כאן). והקול הזה נולד מן א"ל הכבוד וגו' דהיינו ב' אותיות א"ל, שה"ס כו"ח וקו ימין (כנ"ל אות תר"ב בהסולם) וה"ס מים עליונים, כמ"ש שם.

תרכב) אמ"ש אַעֲדוּ וְאוֹלִידוּ וְכו': ג' האותיות אמ"ש נתעברו והולידו ונחקקו בחקיקת סוד האותיות להוציא ציורי המשכן, שהוא המלכות. הא' הוציאה ג', הש' הוציאה ו, וחבר אותה כג', בסוד ג"ן, שהוא צירוף הג' מאלפא ביתא א"ל ב"ם. בסו"ה תדשא הארץ דשא. נתגלגלו אותיות אמ"ש ככתחילה בסודי ב"ם שבא"ב דא"ל ב"ם. באלו קוו המים למקום אחד, שכתוב יקוו המים אל מקום אחד.

פירוש. שמרמו כאן ג' הצרופים א"ל ב"ם ג"ן, בהכתובים דמעשה בראשית, שא"ל ה"ס מים עליונים שבכתוב יהי רקיע. שה"ס נקודת החולם, וב"ם ה"ס יקוו המים אל מקום אחד ותראה היבשה, שה"ס נקודת השורק, שבו נקוו המים התחתונים למקום אחד, לג"ר, אבל

(דפו"י דף ק"ס ע"א * דף ק"ס ע"ב)

בְּרִכְוֹן אִיהִי, אָמַי. אֶלָּא רָמֹז קָא רָמִיז בְּכֻלָּא חֲדָא, לְאַכְלָלָא עֵילָא וְתַתָּא בְּחֲדָא בְּיַחְדָּא חֲדָא, שְׁמַע: שָׁם ע'. הֵכָא אֲתַפְלִיל הָאִי שָׁם בְּאִינוֹן ע' שְׁמַהֲן עֵלְאִין, לְאַכְלָלָא לוֹן, דְּהָא שָׁם אֲתַבְרָכָא מִנְיֵיהוּ, וְאֲתַפְלִיל בְּהוּ. וְאַצְטְרִיךְ לְאַכְלָלָא לוֹן בְּחֲדָא בְּיַחְדָּא חַד, וְלִשְׁוֹאָה רְעוּתִיָּה בְּהוּ.

תרכה) דְּהָא וְדָאִי ע' שְׁמַהֲן אִינוֹן בְּרִזָּא דְרַתִּיכָא עֲלָאָה, וּמַהֲאִי רַתִּיכָא עֲלָאָה, אֲתַבְרָכָא הָאִי שָׁם, וְאֲתַפְלִיל בְּגוּוֹיֵיהוּ, וּלְבַתֵּר יִשְׂרָאֵל בְּכֻלָּל. אָבֵל הָא תְּגִינֹן, דָּא יִשְׂרָאֵל סְבָא, לְמַהוּ יִשְׂרָאֵל בְּכֻלָּא חֲדָא, הֵהוּא אֲתֵר דְּבִקּוּתָא דְכָלָא. וְעַל דָּא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, הַשְׁתָּא אֲתַדְבַּקַת אֲתַתָּא בְּבַעֲלָהּ, וְהוּי כָּלָא בְּכֻלָּא חֲדָא, וְדָא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל דִּיחֻדָּא. וְלְבַתֵּר קָא מִיַּחַד תְּלַת סְטְרִין, יִי אֱלֹהֵינוּ יִי אָתָּה, לְמַהוּ כָּלָא חַד.

תרכו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל דְּכֻלָּהוּ שְׁאָר, לָאו אִינוֹן כְּהָאִי גְוּוּנָא, אָבֵל כְּלָהוּ ׀ אֲחֻרְגִין לְדַרְשָׁא קְאָתוּ, וְכֻלָּהוּ בְּאֲתֵר אֲחֻרָא אֲתַדְבַּקוּ, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אֲתָה עֵבֵר הַיּוֹם. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה נְהִיִּיתָ לְעַם. וְכֻלָּהוּ בְּדִרְגָּא תַתָּאָה אֲתַדְבַּקוּ. תרכז) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה נְהִיִּיתָ לְעַם, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יָאוּת. הַיּוֹם הַזֶּה נְהִיִּיתָ לְעַם מַהוּ. ׀ הִיִּיתָ מְבַעֵי לִיָּהּ, מַאי נְהִיִּיתָ. אֶלָּא בְּכָל אֲתֵר עַם, כִּד אֲתַבְּרוּ לְבִיָּהוּ לְפִלְחָנָא, כְּדָא ׀ נְהִיִּיתִי וְנַחֲלִיתִי. וְדָא הוּא דְכַתִּיב, ׀ שְׁמַעוּנִי אֲחִי וְעַמִּי.

מסורת הוהר (דניאל ח. 9) (דה"א כח).
 חלופי גרסאות ק ל"ג לאכללא לוֹן. ר ישראל ול"ג לבתר. ש אינון. ת מוסיף אלא נהית לעם היית.

הסולם

שמע ישראל
 שהם או"א ח"א (כנ"ל אות קל"ב ע"ש). שיהיה הכל אחד.
 תרכו) שמע ישראל דכ"הו וכו': שמע ישראל של כל שאר המקומות, אינם באפן זה, אבל כל האחרים באים לדרוש, וכולם במקום אחר נתדבקו: שמע ישראל אתה עבר היום שמע ישראל היום הזה נהיית לעם. וכולם במדרגה התחתונה נתדבקו, שהיא המלכות הנקראת שמיעה.
 תרכז) שמע ישראל היום וגו': שואל, שמע ישראל, יפה הוא, אבל היום הזה נהיית לעם, מהו פירושו, היית היה צריך לומר, מהו נהיית, ומשיב, אלא בכל מקום, שכתוב עם רומז כאשר נשברו לבם לעבודת הקב"ה, וע"כ נאמר, נהיית, כמש"א, נהיית ונחלית. וז"ש שמעוני אחי ועמי, שקשה, אם אחי למה אמר עמי, ואם עמי למה אחי, ומשיב, אלא אמר דוד, אם ברצון תעשו, אתם אחי, ואם לא, אתם עמי, שתשברו לבכם לעבודתי. כך היום הזה נהיית לעם, פירושו, ששברת לבך לעבודת הקב"ה.

מאמר
 אותם כי השם שהוא המלכות, מתברך מהם ונכלל בהם, וצריכים לכלול אותם כאחד, דהיינו במלה אחת שמע, ביחוד אחד, ולשום רצונו בהם,
 תרכה) דהא ודאי ע' וכו': כי ודאי ע' השמות הם בסוד המרכבה העליונה, שהם חג"ת דז"א שמחזה ולמעלה, שהם מרכבה לבינה, דהיינו ע"ב שמות של ג' הפסוקים ויסע ויבא ויט, (כנ"ל בשלח אות קס"ג) שה"ס ע' סנהדרין ובי' סהדין, וממרכבה עליונה ההיא מתברך שם הזה, שהוא מלכות, ונכלל בהם, ואח"כ אחר שמע, נאמר ישראל, בכלל, דהיינו ז"א. אבל הרי למדנו שהוא ישראל סבא, והיינו שיהיה ישראל, שהוא ז"א. בכלל אחד עם מקום שהוא דבקות הכל. כלומר שז"א הנקרא ישראל סתם יהיה בדבקות עם ישראל סבא. דהיינו שעולה ומלביש עליו. ועל זה, שמע ישראל, הרומו שעתה מתדבקת אשה בבעלה, דהיינו המלכות שנקראת שם ב"א שנקרא ישראל, ויהיה הכל בכלל אחד. וזהו פירושו של שמע ישראל של היחוד. אחר כך מיחד ג' צדדים, שהם ה' אלקינו ה' אחד, (דפרי"ך דף ק"ס ע"ב)

אִי אֲחִי, לְמָה עָמִי, וְאִי עָמִי, לְמָה אֲחִי. אֶלֶּא אָמַר דָּוִד, אִי בְרַעוּתָא אֲתוּן אֲחִי, וְאִי לָאו אֲתוּן עָמִי, לְתַבְרָא לְבִיּוּכוּ לְפּוֹלְחָנִי. כִּף הַיּוֹם הַזֶּה נְהִינְתָּ לְעַם, תְּכַרְתָּ לְבָךְ לְפִלְחָנָא דְקַב"ה.

תרכח) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אַתָּה עוֹבֵר הַיּוֹם אֶת הַיְרֵדָן, כִּלְא בְּדוֹגָא תַּמְתָּא, אִיהוּ, א' וְשָׁמַע יִשְׂרָאֵל דִּיחֻדָּא הוּא דְרָגָא עֲלָאָה. מַה בֵּין הָאִי לְהָאִי. אֶלֶּא הוּא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל דִּיחֻדָּא, לֹא הָוִי בְּכֻלְהוּ כְּהָאִי גְּוֹנָא, דְּהָא אִיהוּ הָוִי רְזָא דְעִילָא ב' וְתַמָּא. ג' וְאִיהוּ רְזָא לְקַבְּלָא עֲלֵיהוּ עוֹל מַלְכוּת שְׁמַיִם, בְּכֹל סְטָרָא, בְּגִין דִּי צִטְרִיף לִיה לְבַר נֶשׁ, לְמַהוּי זְמִין ד' בְּהֵיא שְׁעָתָא, לְיַחְדָּא שְׁמָא דְקַב"ה, וּלְקַבְּלָא עֲלֵיהּ עוֹל מַלְכוּת שְׁמַיִם.

תרכט) וּבְשַׁעְתָּא דְאַתִּי בַר נֶשׁ לְקַבְּלָא עֲלֵיהּ עוֹל מַלְכוּת שְׁמַיִם, כְּדִין שְׂכִינְתָּא אַתְיָא וְשָׂרְיָא עַל רִישֵׁיהּ, וְקָאִים עֲלֵיהּ כְּסָהִיד, לְסַהֲדָא סְהֻדוּתָא קָמִי מַלְכָא קְדִישָׁא, דְּהָאִי אִיהוּ דְקָא מְיַחַד שְׁמִיהּ ה' תְּרִי זְמַנִּי בְיוֹמָא, וְשָׁמִיָּה אַתְיַחַד עִילָא וְתַמָּא כְּדָא יְאוּת. וְעַל דָּא ע' מְשַׁמַּע יִשְׂרָאֵל מְאַתְוֹן רְבָרְכוּן, וְד' נְמִי מְאַתְוֹן רְבָרְכוּן, לְמַהוּי עַד קָמִי מַלְכָא קְדִישָׁא. וְהָא אוּקְמוּהָ, יְדוּד' אֶלְהִינוּ יְדוּד', יוּדָא י' הוּא רְזָא דִּיחֻדָּא בְתַלְת סְטָרִין, כְּמָה דְאוּקְמִיָּה בּוּצִינָא קְדִישָׁא, וְאַתְעַר בֵּיהּ בְּכַמְה דּוּכְתִי, וְלִית לָן רֶשׁוּ לְאַתְעַרָא בֵּיהּ יְתִיר.

תרל) וְדָאִי הָאִי בַר נֶשׁ, דְקָא מְיַחַד שְׁמָא א' דְקַב"ה עִילָא וְתַמָּא כְּדָא יְאוּת, שְׂכִינְתָּא אַתְיָא וְשָׂרְיָא עַל רִישֵׁיהּ, וּמְכַרְף לִיה בְּשַׁבַּע בְּרַפְאֵן, וְקָרִי עֲלֵיהּ, א' וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אַתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֲתַפְאָר.

חלופי גרסאות

א ל"ג מן ושמע עד בין. ב מוסיף ותתא כדקא יאות.
ג ובכל אתר רזא לקבל עלייהו. ד מוסיף בהווא שמע
בההיא. ה ל"ג תרי זמני ביומא. ו דא. ז ל"ג הוא. ח ל"ג ודאי.

מסורת הזהר

(ז) (ישעיה מט) יתרו טו צ"ר.

הסולם

שמע ישראל

ושמו מתיחד למעלה ולמטה כראוי. ועל כן, הע' משמע ישראל היא מאותיות גדולות, וה ד' של אחד. היא ג"כ מאותיות גדולות, שהם אותיות עַד, דהיינו, להיות עַד, לפני מלך הקדוש. וכבר העמנונו. הויה אלקינו הויה, הוא סוד של היחוד בג' צדדים, דהיינו אבא ואמא וד"א. (כנ"ל אות קל"ב) וזה הוא סוד היחוד בג' צדדים, כמו שהעמיד המאור הקדוש, והעיר בו בכמה מקומות. ואין לנו רשות להעיר בו יותר.

תרל) וְדָאִי הָאִי בַר נֶשׁ וכו': ודאי אדם ההוא שמיחד שמו של הקב"ה למעלה ולמטה כראוי, השכינה באה ושורה על ראשו ומברכת אותו בשבע ברכות, כנגד שבע ספירות, והיא קוראת עליו, ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר.

מאמר

תרכח) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אַתָּה עוֹבֵר וּגְוִי: הכל הוא במדרגה התחתונה, שהיא מלכות. ושמע ישראל של היחוד הוא מדרגה עליונה, שהוא ז"א הנכלל בישראל טבא, כנ"ל. מה בין זה לזה. אלא שמע ישראל של היחוד, אין ככולם כאפן הזה, כי הוא סוד שלמעלה ישו"ת. ושל מטה ז"א ומלכות. והוא סוד לקבל עליהם עול מלכות שמים בכל אפן שיהיה, כי האדם צריך להיות מוכן בשעה ההיא ליחד שם הקב"ה ז"א. ולקבל עליו עול מלכות שמים. שהיא מלכות.

תרכט) וּבְשַׁעְתָּא דְאַתִּי בַר נֶשׁ וכו': ובשעה שהאדם בא לקבל עליו עול מלכות שמים, או השכינה באה ושורה על ראשו, והיא עומדת עליו כמו עַד, להעיד עדות לפני המלך הקדוש, שזה, הוא מיחד שמו שתי פעמים ביום,

(דפרי" דף ק"ט ע"ב * דף קס"א ע"א)

תרלא) רבי חייא פתח אבתריה ואמר, א אתה הראת לדעת פי יי' הוא האלהים וגו', האי קרא אית לאסתפללא ביה, אתה הראת, מאי הראת. אלא פד נפקו ישראל ממצרים, לא הו' ידעי ברזא דמהימנותא דקב"ה כלום, בגין דכלהו הו' פלחי פולחנא נוכראה בבלותא, ואנשו כל עקרא דמהימנותא דההו בהו בקדמיתא, דיריתו כל אינון תריסר שבטין מאבוהון יעקב.

תרלב) וכד אתא משה, אוליף לון כ דאית אלוה עלאה בעלמא, כמה דאוקמוה. לבתר חמו כל אינון נסין וגבורין דעל ימא, וכל נסין וגבורין דעבד להו במצרים. לבתר חמו כמה גבורין, במנא ובמאי יואתיהיבת לון אורייתא, ואוליפו ארחי דקב"ה, עד דמטי לעדנא דא.

תרלג) אמר לון משה, עד השפא אצטריכנא למילף לכו, כמה דיילפין לרבאי. ינדא הוא אתה הראת לדעת, ואוליפת עד הכא, לדעת למנדע ולאסתפללא ולמיעל ברזא דמהימנותא. ומאי איהי. פי יי' הוא האלהים.

תרלד) אי תימא מלה זעירא היא למנדע, הא כתיב וידעת היום והשבות אל לבבך פי יי' הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד. הכא תליא כל רזא דמהימנותא, למנדע מגו דא, רזא דכל רזין, למנדע סתימו דכל סתימין, יהו"ה אלהים שם מלא, וכלא חד. אתה הראת לדעת, הכא רזא דרזין לאינון ידעי מדין.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ק) (דברים ד) ח"ב קס"א: רסד. ת"ז ת"ע קכב: ט מוסיף בארעא אחרא בגין גלותא. י כמהימנותא; דהימנותא. כ דאיהו. ל ל"ג ואתיהיבת לון אורייתא. ו הכא. נ מכאן ולהלאה ולי"ג ודא הוא. ט מוסיף למנדע הא כתיב וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלקים אי תימא מלא זעירא איהי הא כתיב בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד. ע רזא דכל רזין מגו דא. פ מוסיף רזא דכל. צ ל"ג אלקים.

אתה הראת לדעת

הסולם

מאמר

משה, עד עתה הייתי צריך ללמד אתכם כמו שמלמדים הילד, וזהו, אתה הראת לדעת. שלמדתי אתכם עד כאן, לדעת, לידע ולהסתכל ולכנס בסוד האמונה. ומה הוא. הוא כי הויה הוא האלקים.

תרלא) ר' חייא פתח וכו': ר"ח פתח אחריו ואמר, אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים וגו'. בכתוב הזה יש להסתכל בו, אתה הראת מהו הראת. ומשיב, אלא כשיצאו ישראל ממצרים לא היו יודעים כלום בסוד אמונת הקב"ה, משום שכולם היו עובדים בגלות עבודה זרה, ושכחו כל שורשי האמונה שהיו להם מתחילה, שירשו י"ב השבטים מאביהם יעקב.

תרלד) אי תימא מלה וכו': ואם תאמר, שדבר קטן הוא לדעת זאת, הרי כתוב וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד. כאן בכתוב הזה, תלוי כל סוד האמונה, לדעת מתוך זה הסוד של כל הסודות, לדעת הסתום מכל סתום. הויה אלקים, הוא שם מלא שהויה הוא ז"א, ואלקים הוא המלכות, ויורה, שהכל אחד. אתה הראת לדעת כי הויה הוא האלקים וגו', כאן סוד הסודות, לאלו יודעי הדין. דהיינו הסוד שז"א שהוא הויה ואלקים שהוא מלכות, הם אחד.

תרלב) וכד אתא משה וכו': וכשבא משה לימד אותם שיש אלוה עליון בעולם, כמו שהעמדנו. ואחר כך ראו כל אלו הנסים והגבורות שעל הים, וכל הנסים והגבורות שעשה להם במצרים, ואח"כ ראו כמה גבורות מן ובים, וניתנה להם התורה, ולמדו דרכי דקב"ה עד שבאו לעת ההוא.

תרלג) אמר לון משה וכו': אמר להם

(דפו"י דף קס"א ע"א)

תרלה) זכאין אינון פל אינון דמשפדלי באורייתא. יובגין דכד ברא קב"ה עלמא, אסתפל בה באורייתא, וברא עלמא, ובאורייתא אתברי עלמא, כמה דאוקמוה, דכתיב וְאֶהְיֶה אֲצִלוֹ אִמּוֹן, אל תקרי אמון אלא אומן. תרלו) וכי אורייתא אומנא הוה. אין. למלפא דבעי למעבד פלטרין, אי לא שוי לגביה אומנא, לא יכיל למעבד פלטרין. פיון דפלטרין ואתעבדו, לא סליק שמא, אלא דמלפא. אלין פלטרין דעבד מלפא, מלפא שוי באינון פלטרין מחשבה.

תרלז) פך קב"ה, בעי למברי עלמא, אסתפל באומנא, ואע"ג דאומנא עבד פלטרין, לא סליק שמא אלא דמלפא, אלין פלטרין דעבד מלפא, ודאי מלפא בנה פלטרין. אורייתא צונחת וְאֶהְיֶה אֲצִלוֹ אִמּוֹן, פי ברא קב"ה עלמא, דדעד אתברי עלמא, אקדימת אורייתא תרין אלפי שנין לעלמא, וכד בעא קב"ה למברי עלמא, הוה מסתפל בה באורייתא, בכל מלה ומלה, ועבד לקבלה אומנותא דעלמא. בגין דכל מלין ועובדין דכל עלמין, באורייתא אינון. וע"ד קב"ה הוה מסתפל בה, וברא עלמא.

תרלח) לאו דאורייתא ברא עלמא, אלא קב"ה, באסתפלותא דאורייתא ברא עלמא. אשתכח דקב"ה איהו אומנא, ואורייתא לקבליה א וּלְגַבִּיּהּ אִמּוֹן, שְׁנָאֵמַר וְאֶהְיֶה אֲצִלוֹ אִמּוֹן, וְאֶהְיֶה אִמּוֹן לֹא כְּתִיב, אֲלֵא אֲצִלוֹ, הוּאִיל וְקַבְ"ה אִסְתַּפֵּל בַּהּ, אֲצִלוֹ הוּהּ אִמּוֹן.

מסורת זוהר (משלי ט). ק בגין דזכאין. ר ל"ג ובגין. ש מלכא; מוסיף דמלכא בני. ת אלא עד אתברי; דעד לא אתברי; אלא עד לא אתברי. א ולגבי; ולגבי אורייתא כתיב ואהיה (ד"א); ולגביה אורייתא ואהיה; ולגביה אורייתא כתיב אומנא ואהיה. ב ל"ג שנאמר; דכתיב.

הסולם

מאמר
תרלה) זכאין אינון כל וכו': אשרי הם כל אלו העוסקים בתורה, כי כשהקב"ה ברא את העולם, הסתכל בתורה וברא את העולם. ובתורה נברא העולם, כמו שהעמדנו, שכתוב, ואהיה אצלו אמון, אל תקרי אמון אלא אומן. שהתורה היא אומנות העולם.
תרלו) וכי אורייתא אומנא וכו': שואל, וכי התורה היא אומן. ומשיב, כן. בדומה למלך שרצה לעשות היכל, אם אינו לוקח לו אומן, אינו יכול לעשות היכל. כיון שנעשה ההיכל, אינו עולה בשם האומן אלא בשם המלך. שאומרים, אלו היכלות שעשה המלך. מטעם שהמלך נתן המחשבה באלו היכלות.
תרלז) פך קב"ה בעי וכו': כך הקב"ה רצה לברוא העולם הסתכל באומן, שהוא התורה, ואע"פ שהאמן עשה ההיכל אינו עולה

חלופי גרסאות
ק בגין דזכאין. ר ל"ג ובגין. ש מלכא; מוסיף דמלכא בני. ת אלא עד אתברי; דעד לא אתברי; אלא עד לא אתברי. א ולגבי; ולגבי אורייתא כתיב ואהיה (ד"א); ולגביה אורייתא ואהיה; ולגביה אורייתא כתיב אומנא ואהיה. ב ל"ג שנאמר; דכתיב.

תרלט) ואי תימא מאן יכיל למהוי אומנא לגביה. אלא אסתפלותרא דקב"ה דבגוונא דא, באורייתא, פתיב בה, ^ט בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ, אסתפל בהאי מלה, ובכרא את השמים. באורייתא פתיב בה, ויאמר אלהים יהי אור, אסתפל בהאי מלה, ובכרא את האור. וכן בכל מלה ומלה דכתיב בה באורייתא, אסתפל קב"ה, ועבד ההיא מלה, וע"ד פתיב ואהיה אצלו אמן. בגוונא דא פל עלמא אתפרי.

תרמ) פיון דאתברי עלמא, פל מלה ומלה לא הוה מתקיים, עד דסליק ברעותא למברי אדם, דיהוי משתדל באורייתא, ^י ובגינה אתקיים עלמא. השתא ^{יא} פל מאן דאסתפל בה באורייתא, ואשתדל בה, בפכיל, הוא מקיים פל עלמא. קודשא בריך הוא אסתפל באורייתא, ובכרא עלמא. בר נש מסתפל בה באורייתא ומקיים עלמא. אשתכח דעובדא וקיומא דכל עלמא, אורייתא איהי. בגין כך ופאה איהו בר נש דאשתדל באורייתא, דהא איהו מקיים עלמא.

תרמא) בשעתא דסליק ברעותא דקודשא בריך הוא למברי אדם, קאים קמיה כבדיוקניה וקיומיה, פמה דאיהו בהאי עלמא. ואפילו פל אינון בני עלמא, עד לא ייתון בהאי עלמא, פלהו קיימין בקיומיהו ובתקונייהו בגוונא דקיימין בהאי עלמא, בחד אוצר דתמן פל נשמתין דעלמא מתלבשין בדיוקניהו.

תרמב) ובשעתא דזמינין לנחתא בהאי עלמא, קרי קב"ה לחד ממנא, די מני קוב"ה בךשותיה פל נשמתין דזמינין לנחתא להאי עלמא, ואמר ליה,

חלופי גרסאות

ג בקב"ה. ד כגוונא. ה מוסיף דא אתעביד כלא בלא עמל ויגיעה דכתיב (תהלים ל"ג) בדבר ה' שמים נעשו וגו' כגוונא דא באסתכלותא דיליה (דילי) היא אומנא. ו ל"ג מלה. ז וברו. ח ובגיניה. ט אסתכל. י דהאי. כ דיוקניה.

מסורת הזוהר

(ש (בראשית א) ב"א רסח צ"א.

הסולם

מאמר

והאיה אצלו אמן
העולם הוא התורה. משום זה, אשרי האדם העוסק בתורה, כי הוא מקיים את העולם.
תרמא) בשעתא דסליק ברעותא וכו':
בשעה שעלה ברצון של הקב"ה לברוא האדם, היה עומד לפניו בצורתו וקיומו כמו שהוא בעולם הזה. ואפילו כל בני העולם מטרם שבאים לעולם הזה, כולם עומדים בקיומם ובתקונם, כעין שנמצאים בעולם הזה, באוצר אחד, ששם כל נשמות העולם מתלבשים בצורה שלהם.

מאמר
תרלט) ואי תימא מאן וכו': ואם תאמר, מי יכול להיות אומן אצל הקב"ה. אלא הסתכלות הקב"ה היה באפן זה. שכתוב בתורה, בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ, הסתכל במלה זו וברא את השמים. בתורה, כתוב בה, ויאמר אלקים יהי אור, הסתכל במלה הזו וברא את האור. וכן בכל מלה ומלה שכתוב בתורה, הסתכל הקב"ה ועשה דבר ההוא. וע"כ כתוב, ואהיה אצלו אמן. כעין זה נברא כל העולם.

והאיה אצלו אמן
תרמב) ובשעתא דזמינין לנחתא וכו':
בשעה שעתידים לרדת בעולם הזה, קורא הקב"ה לממונה אחד, שמינה הקב"ה ברשותו כל הנשמות העתידות לרדת לעולם הזה, ואמר לו, לך הבא לי רוח פלוני. באותה שעה באה נשמה ההיא מלובשת בצורה של עולם הזה, ואותו הממונה, מראה אותה לפני המלך הקדוש.

תרמ) כיון דאתברי עלמא וכו': כיון שנברא העולם כל דבר ודבר לא היה מתקיים עד שעלה ברצון לברוא האדם, שיהיה עוסק בתורה, ובשבילה נתקיים העולם. עתה, כל מי שמסתכל בתורה ועוסק בה, כביכול, הוא מקיים כל העולם. הקדוש ברוך הוא הסתכל בתורה וברא את העולם, אדם מסתכל בתורה ומקיים העולם, נמצא שהמעשה והקיום של כל

זיל אֵייתִי לִי רוּחַ פְּלוּנִי. בְּהֵיִא שְׁעָתָא אַתְּיָא הֵהוּא נִשְׁמַתָּא, מִתְּלַבָּשָׁא בְּדִיּוֹקְנָא דְהָיָא עֲלָמָא, וְהֵהוּא מְמַנָּא אַחֲזִי לָהּ קָמִי מְלָכָא קְדִישָׁא.

תרמג) קב"ה אָמַר לָהּ, וְאוּמִי לָהּ, דְכַד תִּיחֹת לְהָאִי עֲלָמָא, דְתִשְׁתַּדַּל בְּאוּרֵייתָא, לְמַנְדַּע לִיָּהּ, וְלְמַנְדַּע בְּרִזָּא דְמִהִימְנוּתָא. דְכָל מָאן דְהָוִי בְּהָאִי עֲלָמָא, וְלֹא אֲשַׁתַּדַּל לְמַנְדַּע לִיָּהּ, טָב לִיָּהּ לְדָא יִתְבַּרִי. בְּגוּכְ אַתְחַזִּי קָמִי מְלָכָא קְדִישָׁא, לְמַנְדַּע בְּהָאִי עֲלָמָא, וְלֹאֲשַׁתַּדַּלָּא בֵּיהּ בְּקַב"ה, בְּרִזָּא דְמִהִימְנוּתָא.

תרמד) הַה"ד ^ח אָפֵה הָרְאָתָ לְדַעַת, אַתְחַזִּיאַת עַל יְדָא דְהֵהוּא מְמַנָּא, קָמִי קַב"ה. לְדַעַת לְמַנְדַּע וְלֹאֲסַתְפְּלָא בְּהָאִי עֲלָמָא, בְּרִזָּא דְמִהִימְנוּתָא, בְּרִזָּא דְאוּרֵייתָא. יִוְכַל מָאן דְהָוִי בְּהָאִי עֲלָמָא, וְלֹא אֲשַׁתַּדַּל בְּאוּרֵייתָא לְמַנְדַּע לִיָּהּ, טָב לִיָּהּ דְלֹא אַתְבַּרִי, דְהָא בְּגִין דָּא אֵייתִי לִיָּהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְכַר נִשְׁ בְּהָאִי עֲלָמָא.

תרמה) ^ט לְדַעַת פִּי יָיִ הוּא הָאֲלֵהִים. דָּא אִיהוּ פְּלָלָא דְכָל רִזָּא דְמִהִימְנוּתָא, וְדְכָל אוּרֵייתָא, פְּלָלָא דְעֵילָא וְתַתָּא, ^י וְרִזָּא דָּא אִיהוּ פְּלָלָא דְכָל רִזָּא דְמִהִימְנוּתָא, ^{יא} וְהָכִי הוּא וְדָאִי. ^{יב} פְּלָלָא דְכָל אוּרֵייתָא, דָּא אִיהוּ רִזָּא דְתוֹרָה שְׂבַכְתָּב, וְדָא אִיהוּ רִזָּא דְתוֹרָה שְׂבַעַל פֶּה, וְכָלָא חַד, פְּלָלָא דְרִזָּא דְמִהִימְנוּתָא, בְּגִין דְאִיהוּ שֵׁם מְלָא, ^{יג} דְאִיהוּ רִזָּא דְמִהִימְנוּתָא, וּמָאן אִיהוּ. ה' אָחַד וּשְׁמוֹ אָחַד, יָיִ אָחַד שְׂמַע יִשְׂרָאֵל יָיִ אֲלֵהִינוּ יָיִ אָחַד. דָּא אִיהוּ יְחֻדָּא חַד. ^{יד} וּשְׁמוֹ אָחַד, בְּשַׁכְמַל"ו, הָא יְחֻדָּא אַחְרָא לְמַהוּי שְׁמִיָּה חַד. וְרִזָּא דָּא ^{טו} יָיִ הוּא הָאֲלֵהִים, וְדָא כְּתִיב, כִּד אֵינִן בְּיְחֻדָּא חַדָּא.

מסורת זוהר

ת) (דברים ד) לעיל אות תולא צ"ק א) (מ"א יח) ב"ב פה צ"א.

חלופי גרסאות

ל ל"ג מן וכל עד דהא. ח מהו למנדע ול"ג לדעת. נ מוסיף כללא דכל; כללא דעילא ותתא כללא דכל אוורייתא. ס ברזא. ו הכי. פ דכל כללא. צ דא איהו. ק ל"ג ושמו אחר. ר ל"ג דא כתיב.

הסולם

מאמר ב'

תרמג) קב"ה אָמַר לָהּ וְכוּ': הַקַּב"ה אומר לה ומשביע אותה, כשתרד לעולם הזה תעסוק בתורה לדעת אותו, ולדעת בסוד האמונה. שכל מי שהיה בעולם הזה, ולא השתדל לדעת אותו, טוב שלא יברא. משום זה נראית לפני המלך, ע"י הממונה כנ"ל, לדעת אותו בעולם הזה, ולהשתדל בהקב"ה בסוד האמונה.

תקמד) הַה"ד, אַתָּה הִרְאָתָ לְדַעַת: היינו שהראת על ידי ממונה שהוא לפני הקב"ה, לְדַעַת לִידַע וְלִהְסַתְכַל בְּעוֹלָם הַזֶּה, בְּסוּד הָאֲמוּנָה, בְּסוּד הַתּוֹרָה, וְכֹל מִי שֶׁהָיָה בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא עִסַק בְּתוֹרָה לְדַעַת אוֹתוֹ, טוֹב לוֹ שְׁלֹא נִבְרָא, כִּי בְּשִׁבְלִי זֶה הִבִּיא הַקַּב"ה אֶת הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה.

תרמה) לְדַעַת כִּי הוּי"ה הוּא הָאֲלֵקִים: זה הוא כלל של כל סוד האמונה, של כל (דפו"י דף קס"א ע"ב)

אתה הראת לדעת

התורה, הכלל שלמעלה ומטה. וסוד זה הוא כלל של כל סוד האמונה, שהיא המלכות. כך הוא ודאי. כי השם אלקים הוא מלכות. הכלל של כל התורה, זה הוא סוד תורה שבכתב, דהיינו השם הויה, שהוא ז"א הנקרא תורה שבכתב. וזה הוא סוד התורה בעל פה, שהיא המלכות, שהיא השם אלקים. והכל אחד, הוא הכלל של סוד האמונה, משום שהויה הוא האלקים הוא שם מלא, שהיא סוד האמונה הנקרא שם, שביחוד הזה היא מלאה ושלמה. ומי הוא. הוא הויה אחד ושמו אחד. הויה אחד ה"ס שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד. וזה הוא יחוד אחד. ושמו אחד, ה"ס ב"ש כבוד מלכותו לע"י. שזה הוא יחוד אחר שיהיה שמו אחד, שהיא המלכות. (כמ"ש לעיל אות קל"ד) וז"ס הויה הוא האלקים, שזה כתוב, כשהם ביחוד אחד.

תרמו) ואי תימא, אי הכי, כגוונא דכתיב ^א "אחד ושמו אחד, לאו איהו יי' הוא האלהים, דאי כתיב יי' ^ב "אחד ושמו הוא אחד, הוה אמינא הכי. אבל לא כתיב, אלא יי' אחד, ושמו אחד, ואצטריך למימר כגוונא דא יי' הוא, האלהים הוא, ואתחזי יי' אחד ושמו אחד.

תרמו) אלא כלא חד, דכד מתניחין תרין שמהן אליו, דא ביחודא חד, ודא ביחודא חד, כדין תרין שמהן אליו אתעבידו חד, ואתכלילו דא בךא, והוי כלא שמה שלים, ביחודא חדא, ^ג "ובכן יי' הוא האלהים, דהא כדין אתכליל כלא ^ד דא בךא, למנהוי חד. ועד דאתיחדו כל חד, דא בלחודוי, ודא בלחודוי, לא אתכלילו דא בךא, למנהוי כלא חד.

תרמו) כללא דכל אורייתא הכי איהו ודאי, דהא אורייתא איהי תורה שבכתב, ואיהו תורה שבעל פה. תורה שבכתב, דא איהו דכתיב יי'. תורה דבע"פ, דא הוא דכתיב האלהים. ובגין דאורייתא איהו רזא דשמה קדישא, אקרי הכי תורה שבכתב ותורה דבע"פ, דא כלל, ודא פרט. כלל אצטריך לפרט, ופרט אצטריך לכלל, ואתיחדו דא בךא, למנהוי כלא חד.

תרמו) ועל דא, כללא דאורייתא איהו כללא דעילא ותתא, בגין דשמה דא לעילא, ^ה ושמה דא לתתא, דא רזא דעלמא עלאה, ודא רזא דעלמא תתאה, ועל דא כתיב, אהה הראת לדעת פי יי' הוא ^ו האלהים. דא איהו כללא דכלא, ודא אצטריך בר נש למנדע בהאי עלמא.

חלופי גרסאות

ש ל"ג אחד. ת ל"ג ובכך. א ל"ג דא בדא. ב שמא.

הסולם

אתה הראת לדעת

הזוהר מפרש דבריו הנ"ל, שאומר, שה' הוא האלקים, הוא הכלל של כל התורה. כך הוא ודאי, כי התורה היא, תורה שבכתב ותורה שבעל פה, תורה שבכתב זהו שכתוב הוי"ה שהוא ז"א הנקרא תורה שבכתב, תורה שבעל פה, זה הוא שכתוב, האלקים, דהיינו המלכות, שנקראת תורה שבעל פה ונקראת אלקים. ומשום שהתורה היא סוד השם הקדוש, הויה הוא האלקים. נקרא כך, תורה שבכתב ותורה שבעל פה. זה תורה שבכתב, כלל, וזה, תורה שבעל פה. פרט. כי ז"א כלל, והמלכות פרט. שהמלכות היא ספירה אחת פרטית מע"ס דז"א. הכלל צריך לפרט, והפרט צריך לכלל, ונתיחדו זה בזה להיות הכל אחד

תרמו) ועל דא כלא וכו': ועל כן, כלל של התורה, הוא כלל שלמעלה ז"א, ושלמטה, המלכות, משום שהשם הזה הוי"ה, הוא למעלה בז"א, ושם הזה אלקים הוא למטה במלכות

מאמר

תרמו) ואי תימא אי וכו': ואם תאמר אם כן, שאתה אומר, שהויה הוא האלקים, הוא כעין שכתוב, הויה אחד ושמו אחד, הלא אינו דומה להכתוב, הויה הוא האלקים, שאם היה כתוב ה' אחד ושמו הוא אחד, הייתי אומר כך, אבל לא כתוב, אלא, הויה אחד ושמו אחד, והיה צריך לומר כאן, הויה הוא האלקים הוא, והיה נראה כמו, הויה אחד ושמו אחד.

תרמו) כלא חד וכו': ומשיב, אלא הכל אחד, כי כשמתחידים שני שמות אלו, זה ביחוד אחד וזה ביחוד אחד, כהכתוב, ה' אחד ושמו אחד, או נעשו ב' השמות אחד, ונכללים זה בזה, ונעשה הכל שם שלם ביחוד אחד, ואז, הויה הוא האלקים, כי הכל נכלל זה בזה להיות אחד, וכל עוד שלא נתיחדו כל אחד, זה בפני עצמו וזה בפני עצמו, אינם נכללים זה בזה שיהיו הכל אחד.

תרמו) כלא דכל אורייתא וכו':

(דפו"י דף קס"א ע"ב * דף קס"ב ע"א)

תרנ) ואי תימא, פקודי אורייתא אן אינון יתקא בכללא דא. אלא דא איהו זכור, ודא איהו שמור, וכל פקודי אורייתא בהני כלין, ברזא דזכור וברזא דשמור, וכלא איהו חד.

תרנא) פתח רבי יוסי ואמר, הא דתנינן דצלותא דערבית חובה, חובה איהי ודאי, בגין דקריאת שמע דערבית חובה, וקב"ה דאתיחד בלייא, כמה דאתיחד ביממא, ומדת ליליא אתפליל ביממא, ומדת יממא אתפליל בלייא, ואתעביד יחודא יחדא. ומאן דאמר רשות, בגין אמורין ופדרין דמתאפלי בלייא וקא אוקימנא.

תרנב) כתיב ו^א ואתהב את יי' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך וגו', האי קרא אוקימנא ליה, ואוקמוה חברייא. אבל אית לשאלא, אי בהאי יחודא דשמע ישראל, אתפליל כלא, ימינא ושמאלא, אמאי דלבתר ואתהב^א ויהיה אם שמוע, דהא ביחודא אתפלילו. אבל התם בכלל, והקא בפרט, והכי אצטריך.

תרנג) וברזא דייחודא דא אתערנא ביה, יחודא דא איהו כגוונא דתפלין דרישא, ותפלין דדרועא. בתפלין דרישא ד' פרשין, וקא אתמר, והקא תלת

מסורת הוזהר

ג (דברים ו) וארא לב צ"ש. ט) (שם יא) הקסה"ז קפו ג ל"ג הכא. ד אתיחודא. ה ל"ג חדא. ו ופדרין. ז מוסיף צ"א תקיח קיט ט"ד שכ"ט. כתיב לבתר.

חלופי גרסאות

מאמר

הסולם

התפלין

במלכות, זה סוד עולם העליון, וזה סוד עולם התחתון, ועל כן כתוב, אתה הראת לדעת כי הוי"ה הוא האלקים. זה הוא כלל הכל, וזה צריך האדם לדעת בעולם הזה.

תרנב) כתיב ואתהב את וכו': כתוב, ואתהב את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך וגו'. מקרא זה העמדנו והעמידוהו החברים. אבל יש לשאול, אם ביחוד הזה של שמע ישראל, נכלל הכל, ימין ושמאל, כי הוי"ה הוא ימין ואלקינו הוא שמאל, למה צריכים לומר אחר כך, ואתהב, שהוא ימין, והיה אם שמוע, שהוא שמאל. הרי כבר נכללו ביחוד של שמע ישראל. ומשיב, אבל שם בשמע ישראל הם מרומזים בכללות, וכאן בואהבת, והיה אם שמע, הן בפרטות. וכך צריך להיות.

תרנג) וברזא דייחודא דא וכו': ובסוד היחוד הזה העירונו בו, שיחוד הזה הוא כעין תפלין של ראש ותפלין של יד. בתפלין של ראש יש ד' פרשיות, כך למדנו, וכאן, בשמע ישראל, ג' שמות, ה' אלקינו ה'. שם בתפלין של ראש יש ד' פרשיות כל אחת ואחת בפני עצמה, וכאן ג' שמות. מה בין זה לזה.

אלא

תרנ) ואי תימא פקודי וכו': ואם תאמר מצוות התורה איהם הם בכלל הזה של הוי"ה הוא האלקים. ומשיב אלא זה, הוי"ה, הוא זכור, וזה, אלקים, הוא שמור, וכל מצות התורה כלולים באלו, בסוד זכור, הכולל רמ"ח מצות עשה. ובסוד שמור, הכולל שס"ה מצות לא תעשה. שביחד הן תרי"ג מצות שבתורה. והכל הוא אחד.

מאמר התפלין

תרנא) פתח ר' יוסי וכו': פתח ר"י ואמר, הרי למדנו, שתפלת ערבית חובה. הוא חוב ודאי, משום שקריאת שמע של ערבית הוא חוב, שהקב"ה מתיחד עם המלכות בלילה כמו שמתחד ביום, ומדת הלילה, שהיא המלכות נכללת ביום, שהוא ז"א, ומדת היום נכללת בלילה, ונעשה יחוד אחד. ומי שאמר שתפלת ערבית רשות, הוא משום שהיא כנגד אמורים

(דפו"י דף קס"ב ע"א)

שְׁמֶהֶן אֵינוֹן. הֵתָם בְּתַפְלִין דְּרִישָׁא, ד' פְּרָשִׁין, כָּל חַד וְחַד בְּלַחֲדוּדֵי, וְהָכָא תַלְת שְׁמֶהֶן, מַה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי.

תַּרְנַד) אֵלָא אֵינוֹן ד' פְּרָשִׁין, הָא אֲתַעְרוּ בְּהוּ, חַד, נְקוּדָה קְדָמָא עֲלָא. וְחַד, רְזָא דְעֲלָמָא דְאֲתִי. וְחַד, יְמִינָא. וְחַד, שְׁמָאֲלָא. אֲלִין רְזָא דְתַפְלִין דְּרִישָׁא. וְהָכָא, בְּרְזָא דְיַחְוּדָא דָא, תַּלְת שְׁמֶהֶן, וְאֵינוֹן בְּגוֹנוֹנָא דְאֵינוֹן ד' פְּרָשִׁיות. יי' קְדָמָא, דָא נְקוּדָה עֲלָא, רֵאשִׁיתָא דְכָלָא. אֲלֵהִינוּ רְזָא דְעֲלָמָא דְאֲתִי. יי' בְּתַרְזָא, כָּלָלָא דִימִינָא וּשְׁמָאֲלָא פְּחָדָא, בְּכָלָלָא חָדָא, וְאֲלִין אֵינוֹן תַּפְלִין דְּרִישָׁא, וְדָא אִיהוּ יַחְוּדָא קְדָמָא.

תַּרְנַה) תַּפְלִין דְּדְרוּעָא, כָּלָלָא דְכָל הֲגֵי פְּחָדָא, וְדָא אִיהוּ רְזָא בִשְׁכַמְלָיו. הָכָא כָּלָלָא דְאֵינוֹן תַּפְלִין דְּרִישָׁא, דְאֲתַפְלִילוּ גוֹ תַּפְלִין דְּדְרוּעָא.

תַּרְנו) וְרְזָא דָא, בְּרוּף: דָא רְזָא דְנְקוּדָה עֲלָא, דְאִיהוּ בְּרוּף, דְכָל בְּרַכָּאן נִבְעִין מִתַּמְּן. וְאִי תִימָא עֲלָמָא דְאֲתִי אֲקָרִי בְּרוּף. לָאוּ הָכִי, דְהָא נְקוּדָה עֲלָא אִיהוּ דְכַר, עֲלָמָא דְאֲתִי נִוְקְבָא. אִיהוּ בְּרוּף וְאִיהִי בְּרַכָּה. בְּרוּף דְכַר. בְּרַכָּה נִוְקְבָא. וְעַל דָא בְּרוּף אִיהוּ נְקוּדָה עֲלָא, שְׁם: דָא עֲלָמָא דְאֲתִי, דְאִיהוּ שְׁם

חלופי גרסאות
ח ל"ג בתפלין דרישא.

דרך אמת ין עיין לעיל סוף פרשת בא ובפרשת ואתחנן רס"ד ע"א ובכראשית י"ג ע"ב.

הסולם

מאמר

התפלין

תַּרְנַה) תַּפְלִין דְּדְרוּעָא כְּפָא וכו': תַּפְלִין שֶׁל יָד, הֵן כָּלֵל שֶׁל כָּל אֵלוֹ ד' פְּרָשִׁיות יַחַד, שְׂאִינְן נְתוּנוֹת בְּד' בְּתִים מִיַּחַדִּים. כְּמוֹ תַּפְלִין שֶׁל רֵאשִׁי. אֲלָא כּוֹלֵן בְּבֵית אַחַד. זֶה הוּא סוּד הַיַּחֲוּד שֶׁל בְּרוּךְ שֶׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וְעַד, שֶׁהוּא יַחֲוּד הַתַּחְתּוֹן שֶׁל הַמַּלְכוּת. (כְּנ"ל אוֹת קל"ד) כֵּאֵן, בִּיחֲוּד הַתַּחְתּוֹן, הוּא הַכָּלֵל שֶׁל תַּפְלִין שֶׁל רֵאשִׁי, שֶׁהוּא חֲב"ד דז"א. שְׁנַכְלָלוּ בְּתַפְלִין שֶׁל יָד שֶׁהִיא הַמַּלְכוּת.

תַּרְנו) וְרְזָא דָא בְּרוּךְ וכו': וְסוּד יַחֲוּד זֶה הוּא, בְּרוּךְ, זֶהוּ סוּד שֶׁל נְקוּדָה עֲלִיוֹנָה, שֶׁהוּא בְּרוּךְ, שְׁכַל הַבְּרֻכּוֹת נִוְבְעוֹת מִשָּׁם, שֶׁהוּא חֲכָמָה. וְאִם תֹּאמַר שֶׁעוֹלָם הַבָּא, שֶׁהוּא בִּינָה, נִקְרָא בְּרוּךְ, אֵינוֹ כֵּן, כִּי נְקוּדָה הַעֲלִיוֹנָה הִיא זָכַר, עוֹלָם הַבָּא, הִיא נִקְבָּה, וְע"כּ הוּא נִקְרָא בְּרוּךְ, וְהִיא בְּרַכָּה. וְעַל כֵּן, בְּרוּךְ, הוּא נְקוּדָה הַעֲלִיוֹנָה, חֲכָמָה. שְׁם, זֶהוּ עוֹלָם הַבָּא, שֶׁהוּא בִּינָה. שֶׁהוּא שֶׁם גְּדוֹל, כְּמִשְׁ"א, וְמַה תַּעֲשֶׂה לְשִׁמְךָ הַגְּדוֹל. כְּבוֹד, זֶהוּ כְּבוֹד עֲלִיוֹן, שֶׁהוּא ז"א. הַכּוֹלֵל יִמִּין וּשְׂמָאל.

תַּרְנַד) אֵלָא אֵינוֹן ד' וכו': וּמִשִּׁיב, אֲלָא אֵלוֹ ד' פְּרָשִׁיות, הֵרִי הַעִירוּ בּוֹ, שְׁפָרְשָׁה אַחַת קִדְשׁ, הִיא נְקוּדָה רֵאשׁוֹנָה הַעֲלִיוֹנָה, דֵּהֵיִינוּ חֲכָמָה וְקוֹ יִמִּין, וּפְרָשָׁה אַחַת, וְהִיא כִּי יִבְיָאֵד. הִיא סוּד עוֹלָם הַבָּא, שֶׁהוּא בִּינָה וְקוֹ שְׂמָאל, וּפְרָשָׁה אַחַת שְׂמַע, הִיא סוּד הַיַּמִּין שֶׁל מוֹחַ הַדַּעַת, וּפְרָשָׁה אַחַת, וְהִיא אִם שְׂמוּעָה, הוּא סוּד הַשְּׂמָאל שֶׁל מוֹחַ הַדַּעַת. כִּי הַדַּעַת, שֶׁהוּא קוֹ אֲמִצְעִי, כּוֹלֵל חֲכָמָה וּבִינָה שֶׁהֵם יִמִּין וּשְׂמָאל. אֵלוֹ הֵם סוּד תַּפְלִין שֶׁל רֵאשִׁי. וְכֵאֵן, בְּסוּד הַיַּחֲוּד שֶׁל שְׂמַע יִשְׂרָאֵל, ג' שְׂמוֹת, וְהֵם כְּמוֹ אֵלוֹ ד' פְּרָשִׁיות. הוּי"ה רֵאשׁוֹנָה הִיא נְקוּדָה עֲלָא רֵאשִׁית הַכָּל, שֶׁהִיא חֲכָמָה וְקוֹ יִמִּין. אֲלֵקִינוּ, הוּא סוּד עוֹלָם הַבָּא, דֵּהֵיִינוּ בִּינָה וְקוֹ שְׂמָאל. הוּי"ה אַחֲרוֹנָה, הוּא כָּלֵל שֶׁל יִמִּין וּשְׂמָאל בִּיחַד כְּכָלֵל אַחַד, דֵּהֵיִינוּ הַדַּעַת. שֶׁהוּא קוֹ הַאֲמִצְעִי, הַכּוֹלֵל יִמִּין וּשְׂמָאל. וְזֶה גַם כֵּן הַיַּחֲוּד שֶׁל תַּפְלִין שֶׁל רֵאשִׁי, הֵרִי שְׁשֻׁנֵיהֶם שׁוּיִם הֵם. זֶה הוּא יַחֲוּד הַרֵאשׁוֹן. דֵּהֵיִינוּ שְׂמַע יִשְׂרָאֵל וְגו', שֶׁהוּא יַחֲוּד הַעֲלִיוֹן, הַקּוֹדֵם לַיַּחֲוּד הַתַּחְתּוֹן. שֶׁהוּא, בְּרוּךְ שֶׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ וְגו'.

גְּדוּל, כד"א (ח) ומה תַּעֲשֶׂה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל. כְּבוֹד: דָּא כְּבוֹד עֲלָאָה, דְּאִיהוּ יְמִינָא וּשְׁמָאָלָא.

תרנו) וְכִלְהוּ קְלִינְן בְּהַאי תַּפְלָה שְׁל יְד, דְּאִיהוּ מְלָכוּתוֹ, וְנָטִיל כְּלָא בְּגוּיָה, וּבְהַאי מְלָכוּתוֹ אֲתַקְלִינְן בֵּיהַ עֲלָמִין כְּלָהוּ, לְמִינְן לֹוֹן, וְלִסְפָּקָא לֹוֹן, בְּכָל מַה דְּאֶצְטְרִיכוּ וְעַל דָּא לְעוֹלָם וְעַד.

תרנח) וְדָא אִיהוּ יְחֻדָּא דְתַפְלִין דְרִישָׁא, וְתַפְלִין דְדְרוּעָא, וְיִכְגְּוֹנָא דְרָזָא דְיְחֻדָּא דְתַפְלִין, הֵכִי אִיהוּ יְחֻדָּא דְכְּלָא, וְדָא אִיהוּ בְרִירָא דְמְלָה. וְהָא סְדֻרָא יְחֻדָּא דָּא קָמִי בּוּצִינָא קְדִישָׁא, וְאָמַר לִי, דְהָא בְד' גְּוֹוִינְן אֲתַסְדֵּר יְחֻדָּא, וְדָא כְּבְרִירָא מְכֻלְהוּ, וְהֵכִי אִיהוּ וְדָאִי, וְכִלְהוּ רָזָא דְמְהִימְנוּתָא, אָבַל סְדֻרָא דְתַפְלִין, דָּא אִיהוּ יְחֻדָּא עֲלָאָה, בְּדָקָא יְאוּת.

תרנט) וּמַגּוּ דְאֲתַקְלִילוּ יְמִינָא וּשְׁמָאָלָא בְרָזָא דְשְׁמָא קְדִישָׁא בְּאֲרַח כְּלָל, אֶצְטְרִיף לְבַתֵּר לְאֶפְקָא לֹוֹן בְּאֲרַח פְּרֻט, אָבַל לָאוּ בְּאֲרַח יְחֻדָּא, דְהָא יְחֻדָּא בְּקָרָא קְדַמָּאָה אִיהוּ, לְמַהֲוִי יְדֻנ"ד אֶחָד בְּתַפְלִין דְרִישָׁא, וּשְׁמוֹ אֶחָד בְּתַפְלִין דְדְרוּעָא, וְהוּי כְּלָא חַד. בֵּינָן דְיְחֻדָּא דָּא אֲתַסְדֵּר כְּלָא בְּכֻלָּלָא מְרִישָׁא דְנִקְדָּה יְעֲלָאָה, אֶצְטְרִיף לְבַתֵּר לְאֲתַעְרָא מְרִישָׁא דְנְהוּרָא קְדַמָּאָה, דְּאִיהוּ רִישָׁא דְכְּלָא.

חלופי גרסאות

ט ל"ג ועל דא לעולם ועד. י כגוונא. כ כתרא דכלהו; בתראה דכלהו. ל דיחודא. נ מוסיף חר באר. נ מוסיף עלאה דאיהו ראשיתא דכלא. ט מרזא.

מסורת הוזהר

(ה) (יהושע ז) משפטים טג צ"פ.

הסולם

מאמר

התפלין
שהיא המלכות המקבלתם, אבל סדר יחוד התפלין הוא יחוד העלין, של ז"א, כראוי.

תרנו) וְכִלְהוּ כְּלִינְן בְּהַאי וכו': וכולם, שהם חכמה בינה ז"א, כלולים בתפלין של יד הזו שהיא מְלָכוּתוֹ, שלוקחת הכל בתוכה, ובמְלָכוּתוֹ זו נכללים העולמות כולם, לזון אותם ולכלכל אותם בכל מה שצריכים, ועל זה לְעוֹלָם וְעַד. שיוורה, שמכללת לכל העולמות.

מאמר ואהבת את ה' אלקיך
תרנט) וּמַגּוּ דְאֲתַקְלִילוּ יְמִינָא וכו': ומתוך שנכללו ימין ושמאל בסוד השם הקדוש בדרך כלל, דהיינו בשמע ישראל ובשכמל"ו, צריכים אח"כ להוציא אותם בדרך פרט, דהיינו בואהבת ובוהיה אם שמוע, אבל לא בדרך היחוד, כי היחוד הוא בפסוק ראשון, בשמע ישראל, שיהיה ה' אחד, בתפלין של ראש, ושמו אחד בתפלין של יד, ויהיה הכל אחד. כיון שהיחוד הזה נסתדר הכל בכלל, מראש נקודה העליונה שהיא חכמה, צריכים אח"כ להעיר מראש אור הראשון, שהוא חסד ז"א, שהוא ראשית הכל מן ספירות ז"א.

תרנח) וְדָא אִיהוּ יְחֻדָּא וכו': וזה הוא היחוד של תפלין של ראש שהוא ז"א, ושל תפלין של יד, שהוא המלכות. וכמו שהוא סוד היחוד של התפלין, כן הוא יחוד הכל. וזה הוא ברורו של הדבר, והרי סדרתי יחוד הזה לפני המאור הקדוש, שהוא ר"ש, ואמר לי כי ב' אפנים הסתדר היחוד, שהם, חכמה, בינה, ימין דדעת, ושמאל דדעת, וסדר זה הוא ברור מכולם, וכך הוא ודאי, וכולם הוא סוד האמונה.

תרס) וְאֶהְבֶּתָּ דָּא רְאִישִׁיתָא דִּימִינָא, לְמַרְחָם לִיה לְקַב"ה בְּרַחֲמֵימוּ דְאַתְדַּבְּקוּתָא דִּילִיה, וּמֵאֵן אִיהוּ. ^פ יְמִינָא, ^ג דְּאִיהוּ אַתְעַר רַחֲמֵימוּ. מֵאֵן דְּרַחֲמִים לִיה לְקַב"ה, אִיהוּ אַתְעַר יְמִינָא ^ז דִּילִיה לְגַבִּייה. וּמְקַבֵּל לִיה ^ח בְּרַחֲמֵימוּ. כָּל ^ט מְלִין דְּעֻלְמָא לָא תְלִין אֶלָּא בְּרַעוּתָא, רוּחַ אַמְשִׁיךְ רוּחַ וְאִיתִי רוּחַ וְסִימְנָךְ דָּא ^י אִם יֵשִׁים אֶלִיו לְבוּ רוּחוֹ וְנִשְׁמְתוּ אֶלִיו יֶאֱסוּף.

תרסא) כִּד אַתְעַר בְּר נֶש רַחֲמֵימוּ לְגַבִּי קַב"ה, אַתְעַרוּתָא דִּימִינָא לָא אַתְעַר, אֶלָּא בְּתַלְת גְּוונִין, כַּד"א, ^א בְּכָל לְבָבְךָ. וּבְכָל נַפְשְׁךָ. וּבְכָל מְאֵדְךָ. הָא תַּלְת גְּוונִין הֶכָּא. דְּלָא תִימָא אוּ הָאֵי אוּ הָאֵי, דְּהָא לָא כְּתִיב אוּ בְּכָל לְבָבְךָ, אוּ בְּכָל נַפְשְׁךָ, אוּ בְּכָל מְאֵדְךָ. אֶלָּא כְּלָהוּ אַצְטְרִיךְ, לְכָא וְנַפְשָׁא וּמְמוּנָא. וּבְכִין קַב"ה אַתְעַר יְמִינָה לְגַבִּייה, וּפְשִׁיט לִיה לְקַבֵּלִיה, וּמְקַבֵּלָא לִיה.

תרסב) וְעַל דָּא כְּתִיב, ^ב נָאִם יְיָ לְאֲדָנִי שָׁב לִימִינִי. וְרָזָא יְדֵהָאֵי קְרָא, הָא אַתְעַרְנָא בִּיה, דְּדוֹד מְלָכָא עַל דְּרַגָּא דִּילִיה קְאָמַר, כִּד אַתְקַשֵּׁר בִּימִינָא. תְּלִיסַר פְּקוּדִין הֶכָּא בִּימִינָא, וְאֶהְבֶּתָּ אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ, הָא חֲדָא. בְּכָל לְבָבְךָ, תְּרִין. וּבְכָל נַפְשְׁךָ, ג'. וּבְכָל מְאֵדְךָ, אַרְבַּע. וְשִׁנְתָּם לְבָנִיךָ, חֲמִשָּׁא. וְדַבְרָתְךָ בֶּס, הָא שִׁיתָא. בְּשַׁבְתָּךְ בְּבִיתְךָ, הָא שְׁבַע. וּבְכֻלְתָּךְ בְּדֶרֶךְ, תְּמִנָּא. וּבְשַׁכְבְּךָ, הָא תְּשַׁע. וּבְקוּמְךָ, הָא עֶשְׂרֵה. וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל יָדְךָ, הָא חַד סָר. וְהָיוּ לְטוֹטְפוֹת בֵּין עֵינֶיךָ, הָא תְּרִיסַר. וּכְתַבְתָּם עַל מְזוּזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ, הָא תְּלִיסַר.

חלופי גרסאות

ע רחִימוּ דאתער ימִינָא. פ דא. צ לִיג דִּילִיה. ק חִלִּין. ר מוֹסִיף דא דהאי.

מסורת הוזהר

1) (איוב לד) ויצא פא צ"ב. 2) (דברים ו) וארא לב צ"ש. 3) (תהלים קי) ויחי רכא צ"ג.

הסולם

ואהבת

לב, נפש, וכסף. ואז הקב"ה מעורר אליו ימינו ומושיטו אליו, ומקבל אותו.

תרסב) ועל דא כתיב וכו': ועל זה כתוב, נאם ה' לאדני שב לימיני. והסוד של כתוב הזה, הרי הערנו בו שדוד המלך אמרו על מדרגה שלו, שהיא המלכות. כשהיא מתקשרת בימין. י"ג מצות כאן בימין, ואהבת את ה' אלקיך, הרי אחת. בכל לבבך, שתיים, בכל נפשך, שלש, ובכל מאדך, ארבע. ושנתם לבניך, חמש, ודברת בם, הרי שש. בשבתך בביתך, הרי שבע. ובכלתך בדרך, הרי שמונה. ובשכבך, הרי תשע. ובקומך, הרי עשר. וקשרתם לאות על ירך, הרי עשתי עשרה. והיו לטוטפות בין עיניך, הרי שתיים עשרה. וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך, הרי שלש עשרה.

מאמר

תרס) וואהבת דא ראשיתא וכו': הפרשה של וואהבת, היא ראשית הימין, דהיינו ספירת החסד. לאהוב את הקב"ה באהבה של דבקות בו, ומי הוא, המעורר אהבה. הוא ימין, שהוא חסד, שהוא מעורר אהבה. מי שאהב את הקב"ה, הקב"ה מעורר אליו ימין שלו, ומקבלו באהבה. כל דברי העולם אינם תלויים אלא ברצון, רוח מושך רוח ומביא רוח. וסימן שלך, אם ישים אליו לבו ורוחו ונשמחו אליו יאסוף.

תרסא) כד אתער בר נש וכו': כשהאדם מעורר אהבה אל הקב"ה, הנה התעוררות הימין שהוא אהבה, אינו מתעורר, אלא בשלשה אפנים, כש"א, בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך, הרי כאן ג' אפנים, שאל תאמר, או זה או זה, שהרי לא כתוב, או בכל לבבך, או בכל נפשך, או בכל מאדך, אלא כולם צריכים,

תרסג) תְּלִיטֵר פְּקוּדִין אֵלֶיךָ, תְּלִיין בִּימִינָא, וְשָׁמְאָלָא אֲתַפְּלִיל תְּבִימִינָא, וְהָכִי אֲצַטְרִיף, וּבְכָל זְמַנָּא דְשָׁמְאָלָא אֲתַעַר, יְמִינָא שְׂאֲרֵי בֵּיהּ בְּרִישָׁא. וּבְגִין אָדָּא, אִם יִזְכּוּן, שְׁמְאָלָא אֲתַפְּלִיל בִּימִינָא. וְאִי לָאוּ, יְמִינָא אֲתַפְּלִיל בְּשָׁמְאָלָא, וְשִׁלְטָא שְׁמְאָלָא. וְסִימְנָא דָּא, אִם בְּרִישָׁא, כְּגוֹן ט אִם בְּחֻקוֹתֵי תְּלִכוּ. וּבְכָל אֲתַר, שְׁמְאָלָא אֲתַעַר בְּרַחֲמֵי בְּרִזָּא דִּימִינָא, וְלְכַתֵּר אֲתַתְּקַף דִּינִיחָא, בְּכַמָּה דְּאֲצַטְרִיף. וְכַף אֲצַטְרִיף בְּכָל אֲתַר, וְהָא אֲתַעַרו חֲבַרְיָא, גְּבַהֲנֵי מְלִין. אֲתַא רַבִּי חֲיִיא וּנְשָׁקִיָּה.

תרסד) פְּתַח וְאָמַר י וְאֵת הַמְּשָׁכֵן תַּעֲשֶׂה עֶשֶׂר יְרִיעוֹת וְגו', הָא הֵכָא רְזָא דִּיחֻדָּא, דְּהָא תְּקוּנָא דְּמִשְׁכְּנָא מְכַמָּה דְּרִגִין אִיהוּ, י דְּכַתִּיב בֵּיהּ וְהִיָּה הַמְּשָׁכֵן אֶחָד. לְאֲתַחֲזָאָה דְּכָל שְׂיִיפִין דְּגוּפָא, כְּלָהוּ רְזָא דְּגוּפָא חַד.

תרסה) בְּבַר נֶשׁ אֵית בֵּיהּ כְּמָה שְׂיִיפִין עֲלָאִין וְתַמְאִין, אֵלֶיךָ פְּנִימָאִין לְגוּ, וְאֵלֶיךָ בְּאֲתַגְלִיָּא לְבַר, וְכָלְהוּ אֲקָרוּן גּוּפָא ה' חֲדָא, וְאֲקָרִי בַר נֶשׁ חַד, בְּחַבְרָא חֲדָא. אוּף הָכִי מִשְׁכְּנָא, כְּלָהוּ שְׂיִיפִין כְּגוּוֹנָא דְּלַעֲיָלָא, וְכַד אֲתַחֲבְרוּ כְּלָא כְּחֲדָא, כְּדִין כְּתִיב וְהִיָּה הַמְּשָׁכֵן י אֶחָד.

תרסו) פְּקוּדֵי אוּרִייתָא, י כְּלָא שְׂיִיפִין וְאֲבָרִין, בְּרִזָּא דְּלַעֲיָלָא. וְכַד מִתְחַבְּרִין כְּלָהוּ כְּחַד, כְּדִין כְּלָהוּ סְלָקוּן לְרִזָּא ח' חַד. י רְזָא דְּמִשְׁכְּנָא, דְּאִיהוּ אֲבָרִין וְשְׂיִיפִין, כְּלָהוּ סְלָקִין לְרִזָּא דְּאָדָם, כְּגוּוֹנָא דְּפְקוּדֵי אוּרִייתָא, דְּהָא פְּקוּדֵי

חלופי גרסאות

ו בשמאלא אתכליל ימינא. ת ימינא. א ל"ג דא; דאם. ב ל"ג כמה דאצטריף. ג בכמה. ד וכתביב. ה ל"ג חדא. ו מוסיף אחד כגונא דאדם. ז כלהו. ח דא. ט ברזא.

מסורת הזהר

ט (ויקרא כו) ח"ב קיב קיג. י (שמות כו) ח"ב קסד. רלג:

הסולם

מאמר ואת המשכן תעשה עשר יריעות, ספירות. כי תקון המשכן הוא מכמה מדרגות, שכתוב בו, והיה המשכן אחד. להראות שכל האברים דגוף המשכן, כולם הם סוד של גוף אחד.

תרסה) בְּבַר נֶשׁ אֵית וכו': בדומה לאדם, שיש בו כמה אברים עליונים ותחתונים, אלו הפנימים בפנים ואלו בגלוי מבחוץ, וכולם נקראים גוף אחד, ונקרא אדם אחד בחבור אחד, אף כך המשכן, כל האברים הם כעין של מעלה, וכשמתחברים כולם כאחד, אז כתוב והיה המשכן אחד.

תרסו) פְּקוּדֵי אוּרִייתָא כְּלָא וכו': מצות התורה, הכל הן חלקים ואברים בסוד של מעלה, וכשמתחברות כולן לאחת, אז כולן עולות למקום אחד. סוד המשכן, שהוא אברים וחלקים

מאמר

תרסג) תְּלִיטֵר פְּקוּדִין אֵלֶיךָ וכו': י"ג מצות אלו, תלוים בימין, והשמאל נכלל בימין וכן צריך להיות, ובכל זמן שהשמאל מתעורר, הימין מתחיל בו תחילה, ומשום זה אם זוכים השמאל נכלל בימין, ואם לא, הימין נכלל בשמאל, והשמאל שולט. והסימן הוא, שכתוב אָם, תחילה, דהיינו אָם בחוקותי תלכו. ובכל מקום, השמאל מתעורר באהבה, בסוד הימין, ואח"כ מתגבר דינו כמו שצריך, וכך צריך להיות בכל מקום. וכבר העירו החברים בדברים האלו, בא ר' חייא ונשקו.

מאמר ואת המשכן תעשה עשר יריעות

תרסד) פְּתַח וְאָמַר, וְאֵת הַמְּשָׁכֵן תַּעֲשֶׂה עֶשֶׂר יְרִיעוֹת וְגו'. פו"א, ואת המשכן תעשה עשר יריעות וכו'. הנה כאן סוד היחוד, כי עשר יריעות הן כנגד עשר (דפריי דף קס"ב ע"ב)

אוֹרֵייתָא, פְּלִהוּ בְּרִזָּא דְאָדָם, דְּכַר וְנוֹקְבָא, דְּכַד מִתְחַבְּרֵן בְּתַדָּא, אֵינוּן חַד, רְזָא דְאָדָם. מֵאן דְּגָרַע אָפִילוּ פְּקוּדָא חַדָּא דְאוֹרֵייתָא, כְּאֵלוּ גָרַע דִּיּוֹקְנָא דְמִהִימְנוּתָא, דְּהָא כְּלָהוּ שְׁיִיפִין וְאִבְרִין בְּדִיּוֹקְנָא דְאָדָם, וּבְגִין כֵּן כְּלָא סְלָקָא בְּרִזָּא דִּיחֻדָּא. (תרסז) וְעַל יָדָא, יִשְׂרָאֵל אֵינוּן גּוֹי אֶחָד, כִּדְכָתִיב ׀ וְאַתָּן צְאֲנֵי צֹאן מִרְעִיתֵי אָדָם אַתֶּם. וְכָתִיב ׀ מִי כַעֲמֵךְ כִּיִּשְׂרָאֵל וְגוֹ'.

תרסח) רַבִּי יִצְחָק הָוָה שְׂכִיחַ קָמִיָּה דְרַבִּי אֶלְעָזָר, אָמַר לֵיהּ, וְדָאֵי רְחִימוּ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְבַר נֶשׁ רְחִים לֵיהּ, לָא אַתְעַר אֶלָּא מְלַבָּא, בְּגִין דְלָבָא אִיהוּ אַתְעָרוּתָא לְאַתְעָרָא לְגַבִּיָּה יִרְחִימוּ, אִי הָכִי, אָמַאי פְּתִיב בְּכָל לְבָבְךָ, וּלְבַתְרָא וּבְכָל נַפְשֶׁךָ. דְּמִשְׁמַע דְתַרְיִן ׀ גּוֹוִינִן אֵינוּן חַד לָבָא, וְחַד נַפְשָׁא, אִי לָבָא הוּא עַקְרָא, מֵאֵי בְעֵי נַפְשָׁא. אָמַר לֵיהּ, וְדָאֵי לָבָא וְנַפְשָׁא תַרְיִן אֵינוּן, וְאַתְאַחַדְוִן לְחַד. דְּהָא לָבָא וְנַפְשָׁא וּמְמוּנָא, פְּלִהוּ אַתְאַחַדְוִן דָּא בְּדָא, וְלָבָא אִיהוּ יַעֲקֹרָא וְיִסוּדָא דְכָלָא.

תרסט) וְהָא דְאַתְמַר בְּכָל לְבָבְךָ, בְּתַרְיִן לְבִין אִיהוּ, דְּאֵינְהוּ תַרְיִן ׀ יִצְרִין, חַד יִצְרָא טָבָא, וְחַד יִצְרָא בִישָׂא, וְתַרְיִן אֶלִין פֶּל חַד וְחַד אֶקְרִי לָב, דָּא ׀ אֶקְרִי לָב טוֹב, וְדָא אֶקְרִי לָב רָע. וּבְגִין כֵּן אִיהוּ לְבָבְךָ, דְּאֵינוּן תַרְיִן, יִצְרֵי הַטוֹב וְיִצְרֵי הָרָע.

תרע) וּבְכָל נַפְשֶׁךָ, וּבְנַפְשֶׁךָ מְבַעֲי לֵיהּ, מֵאֵי וּבְכָל נַפְשֶׁךָ, הָאֵי בְכָל אָמַאי. אֶלָּא לְאַכְלָלָא נַפְ"שׁ וּרְוִ"חַ וְנִשְׁמָ"ה, דָּא אִיהוּ וּבְכָל נַפְשֶׁךָ, ׀ בְּכָל מַה דְאַחִיד

חלוּפֵי גֵרְסָאוֹת

י' דישראל וליג דא; דא דישראל. כ כתיב. ל מוסיף רחִימו ורחמנא לבא בעי. מ גופיין. נ יסודא וליג עקרא. ס יצרא טבא ויצרא בישא. ע כל.

מסורת הוזהר

כ (יחזקאל לד) שמות קיח צ"ב. ז (ש"ב ז) שמות צב צ"ט.

הסולם

מאמר

בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך אליו אהבה. ושואל, אם כן, למה כתוב, בכל לבבך ואח"כ בכל נפשך, שמשמע ששני אפנים הם באהבה. אחד בלב ואחד בנפש, ואם הלב הוא העיקר למה צריך לנפש. אמר לו, ודאי שהלב והנפש הם שנים ומתיחדים לאחד. שהרי לב ונפש וכסף, כולם מתאחדים זה בזה והלב הוא עיקר ויסוד הכל.

וחלקים כולם עולים לסוד אדם, כעין מצות התורה, כי מצות התורה, כולם בסוד אדם, שפירושו זכר ונקבה, שהם זו"ן, כשמתחברים יחד הם אחד, בסוד אדם. שה"ס הו"ה במילוי אלפין שבג"י אדם. ומי שגורע אפילו מצוה אחת שבתורה כאלו גורע צורת האמונה, שהיא המלכות, כי כל האברים הם יחד בסוד אדם. ומשום זה הכל עולה בסוד היחוד.

תרסט) והא דאתמר בכ"ל וכו': ומה שלמדנו, בכ"ל לבבך, פירושו הוא בשני לבבות, שהם שני יצרים, אחד, יצר הטוב, ואחד, יצר הרע. ושני אלו, כל אחד ואחד נקרא לב, זה נקרא לב טוב, וזה נקרא לב רע. ומשום זה נאמר, בכל לבבך, ואינו אומר בכל לבך, שיוורה שנים, שהם יצר הטוב ויצר הרע.

תרסז) ועל דא ישראל וכו': וע"כ ישראל הם גוי אחד, שכתוב בהם, ואתנה צאני צאן מרעיתי אדם אתם. וכתוב, ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ.

מאמר בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך

תרסח) ר' יצחק הוזהר וכו': ר"י היה מצוי לפני ר' אלעזר, אמר לו, ודאי, אהבת הקב"ה שאדם אוהבו אינו מתעורר אלא מלב. משום שהלב הוא מקום ההתעוררות לעורר

(דפו"י דף קס"ב ע"ב * דף קס"ג ע"א)

תרומה

האי נפש. ובכל מאדך, אוף הכי כמה זינין אינון דממונא, פלהו משניין אלין מאלין, וע"ד פתיב בכל. רחימו דקב"ה, לממסר ליה פל דא, למרחם ליה בכל חד וחד.

תרעא) ואי תימא, ביצר הרע היף יכיל בר נש למרחם ליה, דהא יצר הרע מקטרגא איהו, דלא יקרב בר נש לפולחנא דקב"ה, ויהיף ירחים ליה ביה. אלא, דא איהו פולחנא דקב"ה יתיר, פד האי יצר הרע אתפפיא ליה, בגין רחימו דקא מרחם ליה לקב"ה. דכד האי יצר הרע אתפפיא, ותבר ליה ההוא בר נש, דא איהו רחימו דקב"ה, בגין דידיע לקרבא לההוא יצר הרע, לפולחנא דקב"ה.

תרעב) הקא איהו רזא לקמרי מדין. פל מה דעבד קב"ה עילא ותתא, פלא איהו בגין לאחזאה יקרא דיליה, וכלא איהו לפולחניה. וכי מאן חמי עבדא, דלהוי מקטרגא דמאריה, ובכל מה דרעותיה דמאריה, אתעביד איהו מקטרגא, רעותיה דקב"ה, דיהון בגי נשא פדיר בפולחניה, ויהכון בארץ קשוט, בגין למזפי לון בכמה טבין, הואיל ורעותיה דקב"ה בהאי, היף אתיא עבדא בישא, ואשתכח מקטרגא מגו רעותיה דמאריה, ואסטי לבני נשא לארץ ביש, ויאדחי לון מארץ טב, ועביד לון דלא יעבדון גרעותא דמאריהון, ויאסטי לבני נשא לארץ ביש.

תרעג) אלא, ודאי רעותיה דמאריה עביד. למלכא דהנה ליה בר

חלופי גרסאות

פ וע"ד כלהו משניין אלין מאלין ואקרי בכל. צ ביה. ק לפולחניה. ר היף. ש ל"ג אלא. ת בתקפיה. א ההוא. ב וארזיק. ג יקרא. ד ל"ג מן ואסטי עד אלא. ה רעותא. ו דמלכא.

הסולם

מאמר
נאמר. ומשיב, אלא שבא לכלול נפש רוח נשמה, שזה הוא ובכל נפשך, בכל מה שאוחז נפש הזו. ובכל מאדך, למה נאמר ובכל. הוא כי אף כאן יש כמה מינים של כסף, שכולם משונים זה מזה, דהיינו כסף אבנים טובות וכדומה, וע"כ נאמר ובכל מאדך, דהיינו בכל רכשו. כי אהבת הקב"ה הוא למסור לו כל זה, ולאחבו בכל אחד ואחד.
תרעא) ואי תימא ביצר הרע וכו': ואם תאמר, ביצר הרע איך אפשר לאדם, שיאהב את הקב"ה עמו, שהרי יצר הרע הוא מקטרג שלא יקרב האדם לעבודת הקב"ה, ואיך יאהב בו את הקב"ה. ומשיב, אלא זה הוא עבודת הקב"ה יותר חשובה, כשיצר הרע הזה נכנע אליו והאדם ההוא משבר אותו, זו היא אהבת הקב"ה, משום שידוע לקרב את יצר הרע לעבודת הקב"ה

תרעג) אלא ודאי רעותיה וכו': ומשיב, אלא ודאי שעושה רצון אדונו. בדומה למלך, שהיה

יחידאי, ויהוה רחמים ליה יתיר, ופקיד עליה ברחימו, דלא יקרב גרמיה לאתתא בישא, בגין דכל מאן דיקרב לגבה, לאו פדאי איהו לאעלא גו פלטריין דמלפא. אוי ליה ההוא ברא, למעבד רעותיה דאבוי ברחימו.

תרעד) בביתא דמלפא, לבר, הות חדא זונה, יאה בחיזו, ושפירא בריוא. ליומין אמר מלפא, בעינא למחמי רעותיה דברי לגבאי. קרא לה לההיא זונה, ואמר לה "זילי ותפתי לברי, למחמי רעותיה דברי לגבאי. ההיא זונה מאי עבדת, אזלת אבתריה דבריה דמלפא שראת לחבקא ליה ולנשקא ליה, ולפתי ליה בכמה פתויין. אי ההוא ברא יאות, יואצית לפקודא דאבוי, גער כפה, ולא אצית לה, ודחי לה מניה. פדין אבוי חדי בכריה, ואעיל ליה לגו פרגודא דהיכליה, ויהיב ליה מתנן ונבזבזא ויקר סגיא. מאן גרים פל האי יקר להאי ברא, הוי אימא ההיא זונה.

תרעה) וההיא זונה אית לה שבחא בנהאי או לאו. ודאי שבחא אית לה מכל סטריין. חד, דעבדת פקודא דמלפא. וחד, דגרמת ליה לההוא ברא, לכל ההוא טיבו, לכל האי רחימו דמלפא לגביה. וע"ד פתיב, והנה טוב מאד. והנה טוב, דא מלאך חיים. מאד, דא מלאך המות, דאיהו ודאי טוב מאד, למאן דאצית פקודין דמאריה. ותא חזי, אי לא יהא האי מקטרנא, לא ירתון צדיקאי הני גנוזי עלאין, דזמינין לירתא לעלמא דאתי.

מסורת הזהר

(ח) (בראשית א) כ"א נ צ"א הקסה"ו קפט צ"ב.

חלופי גרסאות

י רעותא דברי גבאי. ח תוך. ט רעותא דבריה לגבה; רעותא דברי לגבי. י וצית. כ לה. ל פקודא.

הסולם

מאמר

בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך שמח אביו בבנו, ומכניסו למחיצת היכלו, ונותן לו מתנות ומנחות וכבוד גדול, מי גרם כל יקר הזה לאותו הבן, הוי אומר, אותה הזונה.

שהיה לו בן יחיד, והיה אוהב אותו ביותר, וצוה אותו באהבה, שלא יקרב עצמו לאשה רעה, משום שכל מי שיקרב אליה, הוא אינו ראוי לבא בהיכל המלך. הבטיח אותו בן ההוא לעשות רצון אביו באהבה.

תרעה) וההיא זונה אית וכו': שואל, וזונה ההיא, אם יש לה שבח בעד זה, או לא. ואומר, ודאי יש לה שבח מכל הבחינות, (א) שעשתה כמצות המלך. (ב) שגרמה לאותו הבן לכל טובה ההיא, לכל אהבה הזו של המלך אליו. וע"כ כתוב, והנה טוב מאד. והנה טוב זהו מלאך החיים, מאד, זהו מלאך המות. שהוא יצר הרע. שהוא ודאי טוב מאד למי שמקיים מצות אדונו. ובוא וראה, אם לא היה מקטרג הזה, לא היו יורשים הצדיקים אלו אוצרות העליונים שעתידיים לנחול בעולם הבא

תרעד) בביתא דמלפא דבר וכו': בבית המלך בחוץ, היתה זונה אחת, יפת מראה ויפת תואר. לימים, אמר המלך, אני רוצה לראות רצון בני אלי. קרא לאותה הזונה, ואמר לה לפי ותפתה את בני, כדי לראות רצונו של בני אלי. מה עשתה זונה ההיא, הלכה אחרי בנו של המלך והתחילה לחבק אותו ולנשק אותו ולפתות אותו בכל מיני פתויים. אם אותו הבן הוא הגון, ושומר מצות אביו, הוא גוער בה, ואינו שומע לה, ודוחה אותה ממנו. אז

(דפו"י דף קס"ג ע"א)

תרעו) וּכְאִין אֵינּוֹן דְּאֶעְרְעוּ בְּהַאי מְקַטְרָגָא, וְזָכְאִין אֵינּוֹן דְּלֹא אֶעְרְעוּ בֵּיהּ. וְזָכְאִין אֵינּוֹן דְּאֶעְרְעוּ בֵּיהּ, ׀ וְאֶשְׁתְּזִיבוּ מִנֵּיהּ, דְּבִגְיָנִיהּ יְרִתִּין כָּל אֵינּוֹן טְבִין, יְכֹל אֵינּוֹן עֲדוּנִין, וְכֹל אֵינּוֹן פְּסוּפִין דְּעֶלְמָא דְאַתִּי, דְּעֵלִיָּה פְתִיב ׀ עֵין לֹא רְאָתָה אֱלֹהִים זִוְלַתְךָ.

תרעז) וְזָכְאִין אֵינּוֹן דְּלֹא אֶעְרְעוּ בֵּיהּ, דְּבִגְיָנִיהּ יְרִתִּין גִּיהֶנָּם, ׀ וְאֶטְרְדוּ מְאָרְץ ׀ הַחַיִּים, ׀ דְּהָא אֵינּוֹן חֲיִיבָא דְאֶעְרְעוּ בֵּיהּ, הוּוּ צִיִּיתִין לִיהּ, וְאֶתְמַשְׁכוּ אַבְתְּרִיהּ. וְעַל דָּא אֵית לְצַדִּיקָא לְמַחְזֹק לִיהּ טְבִין דְּהָא בְּגִיָּנִיהּ יְרִתִּין כָּל אֵינּוֹן טְבָאן וְעֲדוּנִין וְכִסּוּפִין לְעֶלְמָא דְאַתִּי.

תרעח) תּוֹעֲלָתָא דְהַאי מְקַטְרָגָא. כִּד חֲיִיבָא צִיִּיתִין לִיהּ ׀ מְאִי צִיִּיָּהּ. אֲלֹא, אַע״ג דְלִית לִיהּ תּוֹעֲלָתָא, פְּקוּדָא דְמְאָרִיָּה אִיהוּ עֶבֶיד. וְתוּ, דְּהָא אֶתְמַתְקַף בְּגִין הַאי, הוּאִיל וְאִיהוּ רַע, אֶתְמַתְקַף כִּד עֶבֶיד בִּישׁ. חֲיִיבָא לֹא אֶתְמַתְקַף עַד דְקָטִיל בַּר נֶשׁ, כִּינּוֹן דְקָטִיל בְּגִי נֶשׂא, כְּדִין אֶתְמַתְקַף וְאֶתְגַּבֵּר בְּחִילִיהּ, וְאִית לִיהּ גִּיָּחָא. כִּף ׀ הָהוּא מְקַטְרָגָא, י דְאֶתְקַרֵי מְלֶאךָ הַמְּוֹת, לֹא אֶתְגַּבֵּר בְּחִילִיהּ, עַד דְאַסְטִי לְבְּגֵי נֶשׂא, וּמְקַטְרַג לֹוֹן, וְקָטִיל לֹוֹן, כְּדִין אֵית לִיהּ גִּיָּחָא, וְאֶתְמַתְקַף וְאֶתְגַּבֵּר בְּחִילִיהּ.

תרעט) כְּמָה דְאֶתְמַתְקַף סְטְרָא דְחַיִּים, כִּד בְּגִי נֶשׂא טְבִין, וְיִהְיוּ כּוֹן בְּאִנְח מִישֵׁר. אוּף הָכִי, הַאי מְקַטְרָגָא אֶתְמַתְקַף וְאֶתְגַּבֵּר, כִּד חֲיִיבָא צִיִּיתִין לִיהּ, וְשְׁלִיט עֲלֵיהּ. רַחֲמָנָא לִישְׁזֹבֵן. וְזָכְאִין אֵינּוֹן דְּזָכְאִין לְנֶצְחָא לִיהּ, וְלֹאֲכַפֵּיָא לִיהּ, לְמִזְכְּרֵי בְּגִיָּנִיהּ לְעֶלְמָא דְאַתִּי, וְאֶתְמַתְקַף בַּר נֶשׁ בְּמִלְכָא קְדִישָׁא תְּדִיר, ע״ד וְדַאי אֶתְמַר,

מסורת הזהר

(1) (ישעיה סד) הקסה״ז ס צ״א.

חלופי גרסאות

נ ל״ג ואשתזיבו מיניה. נ ל״ג וכל אינון עדונין. ׀ ואיעלמו.
 ו חיים. פ אינון חייבין דלא צייתין למאריהון ואחמשכו
 ו ל״ג מן דהא עד ואחמשכו. צ מוסיף איהי תועלתיה. ק איהו. ו ל״ג דאתקרי מלאך המות.

מאמר

תרעו) זְכָאִין אֵינּוֹן דְאֶעְרְעוּ וְכוּ׳: אֶשְׁרִי הֵם שִׁפְגְשׁוּ בְּמִקְטְרַג הַזֶּה. וְאֶשְׁרִי הֵם שִׁלֵּא פִּגְשׁוּ בְּמִקְטְרַג הַזֶּה. וּמִפְרָשׁוֹ, אֶשְׁרִי הֵם שִׁפְגְשׁוּ אוֹתוֹ, הֵייוּ אוֹתָם שִׁנְצִלוּ מִמֶּנּוּ, שִׁבְשִׁבִּילוּ הֵם נוֹחֲלִים כֹּל אוֹתָהּ הַטּוֹבָה וְכֹל אוֹתָם הַעֲדוּנִים, וְכֹל אוֹתָן הַחֲמוּדוֹת שֶׁל עוֹלָם הַבָּא, שֶׁעֲלִיהֶם כְּתוּב, עֵין לֹא רִאתָה אֱלֹקִים זִוְלַתְךָ.

תרעז) וְזָכְאִין אֵינּוֹן דְּלֹא וְכוּ׳: וְאֶשְׁרִי הֵם שִׁלֵּא פִּגְשׁוּ בּוֹ, הֵייוּ שִׁלֵּא נִכְשְׁלוּ בּוֹ, כִּי בִשְׁבִילוֹ הֵיוּ יוֹרְשִׁים גִּיהֶנָּם וּנְגַרְשׁוּ מֵאֶרֶץ הַחַיִּים, כִּי אִלוֹ הַרְשָׁעִים שִׁפְגְשׁוּ בּוֹ, הֵיוּ שׁוֹמְעִים לוֹ, וְנִמְשְׁכוּ אַחֲרָיו. וּלְפִיכֵךְ, יֵשׁ לְצַדִּיקִים לְהַחְזִיק לוֹ טוֹבָה, כִּי מִחֲמַתּוֹ הֵם יוֹרְשִׁים כֹּל הַטּוֹבָה וְהַעֲדוּנִים וְהַחֲמוּדוֹת לְעוֹלָם הַבָּא.

(דפו״י דף קס״ג ע״א * דף קס״ג ע״ב)

הסולם

כֹּל לְבַבְךָ וְכֹל נַפְשְׁךָ וְכֹל מַאֲדְךָ
 תרעח) תּוֹעֲלָתָא דְהַאי מְקַטְרָגָא וְכוּ׳:
 שׁוֹאֵל, מָה הִיא הַתּוֹעֲלַת שֶׁל מִקְטְרַג כְּשֶׁהִרְשָׁעִים שׁוֹמְעִים לוֹ. וּמְשִׁיב, אַע״פ שֶׁאֵין לוֹ תּוֹעֲלַת, מְכַל מְקוֹם, מִצּוֹת אֲדוּנֵי הוּא עוֹשֶׂה. וְעוֹד, שֶׁהוּא מִתְגַּבֵּר בִּשְׁבִיל זֶה כִּי מִשׁוֹם שֶׁהוּא רַע הוּא מִתְחַזֵּק כְּשֶׁעוֹשִׂים רַע. הִרְשַׁע אֵינוֹ מִתְחַזֵּק עַד שֶׁהוּרַג אָדָם, כִּיּוֹן שֶׁהִרַג אַנְשִׁים אִזּוֹ מִתְחַזֵּק וּמִתְגַּבֵּר בְּכַחוֹ וְיֵשׁ לוֹ נַחַת. כִּךְ מִקְטְרַג הַהוּא, דִּהֵייוּ יֵצֵר הָרַע, שֶׁנִּקְרָא מְלֶאךָ הַמּוֹת אֵינוֹ מִתְגַּבֵּר בְּכַחוֹ עַד שֶׁמִּסִּית אַנְשִׁים וּמִקְטְרַג עֲלֵיהֶם וְהוּרַג אוֹתָם, אִזּוֹ יֵשׁ לוֹ נַחַת וּמִתְחַזֵּק וּמִתְגַּבֵּר בְּכַחוֹ.

תרעט) כְּמָה דְאֶתְמַתְקַף סְטְרָא וְכוּ׳:
 כְּמוֹ שֶׁמִּתְחַזֵּק צַד הַחַיִּים, כְּשֶׁבְנֵי אָדָם הֵם טוֹבִים וְהוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ הַיִּשֵׁר, אִף כִּךְ, מִקְטְרַג הוּא

וְאֲשֶׁרֵי אָדָם עוֹז לוֹ כִּדְּמִסְלוֹת בְּלִבָּבְכֶם, וְזָכַרְתִּי אֶינְוֹן בְּהָאֵי עֲלָמָא וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי. (תרפ) רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי חֲזִיָּא, הָווּ אֶזְלֵי בְּאַרְחָא, פִּגְעַע בְּהוּ ר' אֶלְעָזָר, עַד דְתַמּוּ לֵיהּ, נְחָתוּ מִן תַּמְרֵי בְלָהוּ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְדַאי אֲנִפִּי שְׂכִינְתָא תַמְיָנָא, דְהָא פִד תַמִּי ב"ג צְדִיקָיָא, אוּ וְזָכַרְתִּי דֵי בְדָרָא, וְאֶעְרַע בְּהוּ, וְדַאי אֶינְוֹן אֲנִפִּי שְׂכִינְתָא. וְאֲמַאי אֶקְרוֹן אֲנִפִּי שְׂכִינְתָא. בְּגִין דְשְׂכִינְתָא אֶינְוֹן אֶסְתַּתְרַת בְּגוּוּיָהוּ, אִיְהִי בְסִתְיָמוּ, וְאֶינְוֹן בְּאַתְגְּלִיָּא. בְּגִין דְשְׂכִינְתָא אֶינְוֹן דְקָרִיבִין לָהּ, אֶקְרוֹן פְּנִים דִּילָהּ. וּמֵאַן אֶינְוֹן. אֶינְוֹן דְאִיְהִי אֶתְתַּקְנַת בְּהַדְיָהוּ, לְאַתְחַזְאָה לְגַבִּי מְלָפָא עֲלָאָה. וְהוּאִיל וְאַתּוֹן הָכָא, וְדַאי שְׂכִינְתָא אֶתְתַּקְנַת עֲלֵיכּוּ, וְאַתּוֹן פְּנִים דִּילָהּ.

(תרפא) פְּתַח וְאָמַר, וְקַח נָא אֶת בְּרַכְתֵּי אֲשֶׁר הוֹבָאֵת לָךְ וְגו', פִד תַמָּא יַעֲקֹב לְסַמְאֵל, מְקַטְרָגָא בְּהוּוּא לִילְיָא, תַמָּא לֵיהּ בְּהוּוּא דִיּוֹקְנָא דְעֵשׂוֹ, וְלָא אֶשְׁתַּמּוּדַע בֵּיהּ עַד דְסָלִיק צַפְרָא. בְּיֻן דְסָלִיק צַפְרָא, וְאַשְׁגַח בֵּיהּ, תַמָּא לֵיהּ בְּאַנְפִּין סִתְיָמִין וְאַתְגְּלִיָּין. אֶסְתַּכַּל בְּהוּוּא דִיּוֹקְנָא, דְהָוָה כְּדִיּוֹקְנָא דְעֵשׂוֹ, מִיַד אֶשְׁגַח וְיַדַע דְהָוָה מְמָנָא דְעֵשׂוֹ. אֶתְקִיף בֵּיהּ מַה פְּתִיב, וְיֹאמַר שְׁלַחֲנִי בִי עֲלָה הַשְּׁחַר. וְחַבְרֵיָא אֶתְעָרוּ, דְבְּגִין דְמָטָא זְמַנִּיהּ לְזַמְרָא וּלְשַׁבְחָא לֵיהּ לְקַבְּלָהּ, וְע"ד כִּי עֲלָה הַשְּׁחַר.

חלופי גרסאות

ו דאי חמי אנפי שכינתא בגין דשכינתא אסתרת בגווייהו אייה בסתימו ואינון באתגלייא ואיהי אתתקנת בהדייהו לאתחזאה קמי מלכא והואיל ואתון הכא תלתא ודאי שכינתא אתתקנת עלייכו ושרייא בגווייכו. ת אפי. א אסחרת.

מסורת הוזהר

(ט) (תהלים פד) לך קט צ"ב. ע) (בראשית לג). פ) (שם לב) תולדות עא צ"י.

הסולם

מאמר

צדיקייא אנפי שכינתא אינון אליה. הם אלו שהיא מתתקנת עמהם להראות אל מלך העליון, ז"א. דהיינו המעלים מ"ן ליחד קב"ה ושכינתו. וכיון שאתם כאן, ודאי השכינה מתתקנת עליכם, ואתם הפנים שלה.

הזה מתחזק ומתגבר, כשהרשעים שומעים לו, ושולט עליהם. הרחמן יצילנו. ואשרי הם הזוכים לנצח אותו ולהכניעו, לזכות בשבילו לעולם הבא, והאדם מתחזק תמיד במלך הקדוש. על זה ודאי נאמר, אשרי אדם עוז לו כך מסלות בלבכם. אשרי הם בעולם הזה ובעולם הבא.

מאמר שלחני כי עלה השחר.

תרפא) פְּתַח וְאָמַר קַח וְגו': פְּתַח וְאָמַר קַח נָא בְרַכְתֵּי אֲשֶׁר הוֹבָאֵת לָךְ וְגו'. כִּשְׂרָאָה יַעֲקֹב אֶת הַמְקַטְרָג סַמְאֵל בְּאוֹתוֹ הַלִּילָה, שְׂנֵאבַק עִמּוֹ בְּמַעֲבַר יְבוּק, רָאָה אוֹתוֹ בְּצוּרָה הַיָּאִי שֶׁל עֵשׂוֹ, וְלֹא הִכִּירוּ עַד שֶׁעֲלָה הַשְּׁחַר. כִּיּוֹן שֶׁעֲלָה הַשְּׁחַר וְהִסְתַּכַּל בּוֹ, רָאָה אוֹתוֹ בְּפָנִים נִסְתָּרִים וּמְגוּלִים, הִסְתַּכַּל בְּצוּרָה הַיָּאִי שֶׁלּוֹ שֶׁהִיָּתָה כְּצוּרָתוֹ שֶׁל עֵשׂוֹ, מִיַד הַשְּׂגִיחַ וְיַדַע שֶׁהוּא הַמְּמוּנָה שֶׁל עֵשׂוֹ. דְהֵיִינוּ סַמְאֵל. הַתְּקִיף אוֹתוֹ, מַה כְּתוּב, וְיֹאמַר שְׁלַחֲנִי כִּי עֲלָה הַשְּׁחַר. וְהַחֲבִירִים הָעִירוּ, שֶׁהוּא מְשׁוּם שֶׁהִגִּיעַ זְמַנּוֹ לִזְמוֹר וּלְשַׁבַּח אֶל הַקַּבְּלָהּ. וְע"כ אָמַר, כִּי עֲלָה הַשְּׁחַר.

מאמר צדיקייא אנפי שכינתא אינון

תרפ) ר' יוסי ור' יהודה וכו': ר"י ור"י ור' חייא היו הולכים בדרך, פגש אותם ר' אלעזר, כיון שראו אותו, ירדו כולם מן החמורים. אמר ר' אלעזר, ודאי פני השכינה אני רואה. כי כשהאדם רואה את הצדיקים או הכשרים שבדור, ופוגש בהם, ודאי הם פני השכינה, למה נקראים פני השכינה. משום שהשכינה מסתתרת בתוכם, השכינה היא בהם בסתר, והם בגלוי. משום שהשכינה, אלו הקרבים אליה, נקראים פנים שלה. ומי הם הקרבים (דפרי"י דף קס"ג ע"ב)

תרפב) וְהָכָא אֵית לְאַסְתְּפְלָא, דְּוַדְאֵי בִּשְׁלֹטְנוּתָא דִּילֵיהּ לָאוּ אִיהוּ אָלָא בְּלִילָא, גּוּ חֲשׂוּכָא, וְרִזָּא דָּא ^א מִפְּחַד בְּלִילוֹת דָּא פְּחָדָא דְּגִיּהֶנְס. וּמָה דְּאָמַר בְּלִילוֹת. ר"ל אִיהוּ וְנוֹקְבִיָּה. וּבְגִינֵי כֶּף לָא שְׁלִיט אָלָא בְּלִילָא.

תרפג) וְדָא דְּאָמַר וַיֹּאמֶר שְׁלַחְנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר. מֵאֵי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר. בְּגִין דְּכַד אָתֵי צְפָרָא, וְאַתְּעֵבֵר שְׁלֹטְנֵי דְּחֲשׂוּכָא דְּלִילָא, כְּדִין עָאל אִיהוּ וְאַכְלוּסִיָּה בְּנוֹקְבָא דְּתַהוּמָא רַבָּא, דְּלֶסְטֵר צְפוּן, עַד דְּעָאל לִילָא, וְאַשְׁתְּרוּ כְּלָבֵי, וְשְׁלֹטֵי וּמִשְׁטֵי ז' בְּלִילָא, עַד דְּאָתֵי צְפָרָא. וְעַל דָּא הָוָה דְּחִיק לֹמַר, שְׁלַחְנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר, דְּהָא לָא ^ה שְׁלִיט בִּימְמָא.

תרפד) כְּגִוּוֹנָא דָּא גְלוּתָא דִּישְׂרָאֵל, דְּאִיהוּ בְּלִילָא, וְאַקְרִי לִילָה. וְיִמְלָא עֲכוּ"ם חִיבָא שְׁלֹטָא עָלֵיהּ דִּישְׂרָאֵל, עַד דִּיִּיתֵי צְפָרָא וַיִּנְהִיר לֹון קב"ה, וַיִּתְּעֵבֵר שְׁלֹטְנֵיהוֹן, וְעַל דָּא כִּי עָלָה הַשָּׁחַר, דְּחִיק הָוָה בִּידֵיהּ, וְתַשֵּׁשׁ חִילֵיהּ, דְּהָא אֲתַעֲבֵר לִילָא וְעַל דָּא אֲתַתְּקֵף יַעֲקֹב בֵּיהּ, וְחִמָּא דִּיּוֹקְנָה כְּדִיּוֹקְנָא דְּעֵשׂוֹ, אָבֵל לָא בְּאַתְגְּלִיא כָּל כֶּף. וּכְדִין אֹדֵי לֵיהּ עַל בְּרַפְּאֵן.

תרפה) מָה כְּתִיב לְבַתְרָא, ^ט כִּי עַל כֵּן רָאִיתִי פְּנֵיךָ כְּרָאוֹת פְּנֵי אֱלֹהִים וַתִּרְצָנִי. דְּחִמָּא בְּאִינוֹן אֲנַפִּין ^י דְּעֵשׂוֹ כְּדִיּוֹקְנָא דְּאַתְחַזִּי לֵיהּ סְמָא"ל מִמֶּשׁ, דְּהָא בְּכָל אֲתֵר דְּב"נ אֲתַקְשֵׁר, הָכִי אֲתַחַזִּי בְּאַנְפוּי. וְאַתּוֹן ^י קְדִישֵׁי עֲלִיוֹנִין שְׁכִינְתָא

חלופי גרסאות

(א) (שיר ג) ח"ג נד: ת"ז ת"ע כדר. ז"ח ט"ג ש"א. ב ל"ג מן שלטנותא עד דא. ג ל"ג ושלטי. ד בעלמא. ה שלטי. ו אדום מלכו אחרא; מלכא אחרא; מלכא אדום (ק) (בראשית לג). שלטא (ד"א); אדום חיבא שלטא. ז דינהיר. ח ל"ג דעשו. ט ל"ג קדישי עליונין.

מסורת הוהר

מאמר

הסולם

שלחני כל עלה השחר

לילה. מלכות עכו"ם הרשעה שולטת עליהם, על ישראל, עד שיבא הבקר, שהוא הגאולה, ויאיר להם הקב"ה, ויוסר שליטתם של מלכות עכו"ם. ועל כן אמר כי עלה השחר נדחק היה בידו, ותש כחו, כי נעבר הלילה, ועל כן נתגבר יעקב עליו, וראה צורתו כצורת עשו ולא בגלוי כל כך. ואז הוכח סמאל, והודה לו על הברכות, שברכו אביו. כי אמר לו, לא אשלחך כי אם ברכתני. ונאמר, ויברך אותו שם.

תרפה) מָה כְּתִיב לְבַתְרָא וכו': מה כתוב אחר כך, כי ע"כ ראיתי פניך כראות פני אלקים ותרצני. כי ראה בפנים של עשו כאותה הצורה ממש שנראה לו סמאל, כי בכל מקום שאדם מקושר כך נראה פניו. ואתם קדושים עליונים, השכינה עמכם, וע"כ הפנים שלכם כהפנים שלה. אשריכם. אמר, אם הייתי הולך עמכם בדרך אחד, הייתי יושב עמכם, עתה, שאתם

תרפב) וְהָכָא אֵית לְאַסְתְּפְלָא וכו': וכאן יש להסתכל, שודאי שהשליטה שלו אינו אלא בלילה בחושך. וזה סוד, מפחד בלילות, שזה פחד הגינהנס. ומה שאמר בלילות, לשון רבים, היינו הוא סמאל ונוקביה לילית, ומשום זה אינו שולט אלא בלילה.

תרפג) וְדָא דְּאָמַר וַיֹּאמֶר וכו': ומ"ש וַיֹּאמֶר שְׁלַחְנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר. מהו כי עלה השחר. ומשיב, משום כשבא הבוקר ונעבר שליטת החשך של הלילה, אז נכנס הוא והמחנות שלו בנקב של תהום הגדול שבצד צפון, עד שבא הלילה, ונפתחו הכלבים, דהיינו הסטרא אחרא, מכבליהם, ושולטים ומשוטטים בלילה, עד שבא הבוקר. ועל כן היה סמאל לוחץ ואומר, שְׁלַחְנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר. משום שאינו שולט ביום.

תרפד) כְּגִוּוֹנָא דָּא גְלוּתָא וכו': כעין זה גלות ישראל, שהוא בחינת לילה, ונקרא (דפו"י דף קס"ג ע"ב)

בַּהֲדִיּוּכּוֹ, וְאֲנֹפִין דְּלִכּוֹן כְּאִינוֹן אֲנֹפִין דִּילְהּ, וּפְאִין אַתּוֹן. אָמַר אִי אַרְחָא חֲדָא
הָוִינָא אַזְלִי בַּהֲדִיּוּכּוֹ, הָוִינָא יְתָבִי עִמְכוֹן, הִשְׁתָּא דְאַתּוֹן לְאַרְחִיּוּכּוֹ, וְאַנָּא לְאַרְחִי,
אַתְפָּרֵשׁ מִנִּיּוּכּוֹ בְּמִילִי * דְּאוּרְיִיתָא.

תרפז) פִּתַח וְאָמַר הַשִּׁיר הַמְעֻלּוֹת לְשִׁלְמָה אִם יֵי' לֹא יִבְנֶה בַּיִת שְׁוֹא
עָמְלוֹ בּוֹנִיּוֹ בּוֹ אִם יֵי' לֹא יִשְׁמַר עִיר שְׁוֹא שְׁקַד שׁוֹמֵר. וְכִי שְׁלְמָה אָמַר תּוֹשֵׁב־בְּחֶתְא
דָּא כַּד בְּנָה בֵּי מִקְדָּשָׁא. לָאוּ הָכִי, דְּהָא דְּוֹד מְלָפָא י' א"ל בְּגִין שְׁלְמָה מְלָפָא
בְּרִיָּה, כַּד אֶתָּא נִתְּן לְגַבְיָהּ, וְא"ל עַל שְׁלְמָה כ' דְּאִיהוּ יִבְנֵי בֵּי מִקְדָּשָׁא. וְלִבְתַּר דְּוֹד
מְלָפָא אַחְזִי לְשִׁלְמָה בְּרִיָּה י' דְּיוֹקְנָא דְּבֵי מִקְדָּשָׁא. פִּינּוֹן דְּחֶמְא דְּוֹד דְּיוֹקְנָא דְּבֵי
מִקְדָּשָׁא, וְכָל תְּקוּנָיו, אָמַר שִׁירְתָּא עַל שְׁלְמָה בְּרִיָּה, וְאָמַר אִם יֵי' לֹא יִבְנֶה
בַּיִת וְגו'.

תרפז) ד"א שִׁיר הַמְעֻלּוֹת לְשִׁלְמָה, לְמִלְפָּא דְּשִׁלְמָא דִּילְיָה. ה' וְהָאֵי שִׁירְתָּא
אִיהוּ שִׁירְתָּא וְתוֹשֵׁב־בְּחֶתְא עַל כָּל שְׁאָר י' שִׁירְתָּא, וְשִׁירְתָּא ה' הָדָא סְלָקָא עַל
כְּלָהוּ. אִם יֵי' לֹא יִבְנֶה בַּיִת, דְּחֶמְא דְּוֹד מְלָפָא, כָּל אִינוֹן עִמּוּדִין שְׁבָעָה, דְּהָאֵי
בַּיִת קָאִים עֲלֵיָּהוּ, דְּאִינוֹן קִיָּמִי שׁוֹרִין שׁוֹרִין, לְמַבְנֵי הָאֵי בַּיִת. לְעִילָא מְכַלְהוּ
קִיָּמָא מְאָרִיָּה דְּבִיתָא דְּאָזִיל עַל גְּבִיָּהּ, וְיָהִיב לוֹן חִילָא וְתוֹקְפָא, לְכָל חַד
וְחַד כְּדָקָא יְאוּת.

תרפח) וְע"ד ע' אָמַר דְּוֹד, אִי הָאֵי מְלָפָא דְּשִׁלְמָא פ' כְּלָא דִּילְיָה, דְּאִיהוּ
מְאָרִיָּה דְּבִיתָא, לָא בְּנֵי לְהָאֵי בִּיתָא, שְׁוֹא עָמְלוֹ בּוֹנִיּוֹ בּוֹ, אִינוֹן קִיָּמִין דְּקִיָּמִין

חלופי גרסאות

י אמר לה. כ ל"ג דאיהו יבני בי מקדשא. ל בדיוקנא.
ס ומה. נ ל"ג שירחא. ט חדא. ע ל"ג אמר דוד. פ ל"ג
כלא.

מסורת הזהר

(ה תהלים קכו) ויצא מד צ"א.

הסולם

אם ה' לא יבנה בית

פירושו. למלך שהשלום שלו, שהוא ז"א, ושירה
זו היא שיר ושבח על כל שאר השירים, ושירה
זו עולה על כולן. אִם ה' לֹא יִבְנֶה בַּיִת,
היינו כי ראה דוד המלך כל אלו שבעת העמודים
שהם חג"ת נהי"מ דז"א, שבית הזה, דהיינו
המלכות, עומד עליהם, שהם עומדים שורות
שורות לבנות בית הזה, ולמעלה מכולם עומד
בעל הבית, שהוא בינה, ההולך עליהם ונותן
להם כח ואומץ לכל אחד ואחד כראוי.

תרפח) וְע"ד אָמַר דְּוֹד וכו': ועל זה
אמר דוד, אם מלך ההוא שהשלום כולו שלו,
שהוא בינה, שהוא בעל הבית, לא בנה בית הזה,
שוא עמלוֹ בוניו בו, שהם העמודים חג"ת
נהי"מ דז"א. העומדים לבנות בית הזה. פירושו.
אם הבינה לא היתה ממתקת את המלכות
הנקראת

מאמר

שאתם לדרככם ואני לדרכי, אפרד מכם בדברי
תורה.

מאמר אם ה' לא יבנה בית

תרפז) פִּתַח וְאָמַר, שִׁיר וכו': פו"א,
שִׁיר הַמְעֻלּוֹת לְשִׁלְמָה אִם ה' לֹא יִבְנֶה בַּיִת
שוא עמלוֹ בוניו בו אם ה' לא ישמור וגו'.
שואל, וכי שלמה אמר שבח הזה כשבנה בית
המקדש, ואומר, שאינו כן, אלא דוד המלך
אמר לו בשביל שלמה המלך בנו כשבא נתן
הנביא אליו, ואמר לו על שלמה, שהוא יבנה
בית המקדש. ואח"כ הראה דוד המלך לשלמה
בנו צורת בית המקדש. כיון שראה דוד צורת
בית המקדש וכל תקוניו, אמר שירה על שלמה
בנו, ואמר אם ה' לא יבנה בית וגו'.

תרפז) ד"א שִׁיר הַמְעֻלּוֹת לְשִׁלְמָה:
(דפריי דף קס"ג ע"ב * דף קס"ד ע"א)

ז למבני על האי ביהא. אם יי לא ישמר עיר, דא מלכא דשלמא פ כלא דיליה. שוא שקד שומר, דא איהו חד קיימא דעלמא אתתקן עליה, ומנו. צדיק, דהא איהו נטיר לה להאי עיר.

תרפט) משכנא דעבד משה, יהושע הוה קאים תדיר ונטיר ליה, דהא לית נטירו דיליה ובר ביה דאקרי נער, דכתוב ומשרתו יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל. לכתר האי משכנא לא הוה נטיר, אלא בגין נער אחר, דכתוב והנער שמואל משרת, בגין דלית נטירו דמשכנא, אלא אבנער. בומאן איהו שומר דא. גהוה דנטיר משכנא דאקרי הכי נער מטטרו".

תרצ) אכל יאתון קדישי עליונים, לאו נטירו דלכון פנטירו דמשכנא, אלא נטירו דלכון פנטירו דבי מקדשא, קביה בלחודוי, ודכתוב אם יי לא ישמר עיר שוא שקד שומר, דהא בכל זמנא דצדיקיא אזלי באחרא, קביה נטיר לון תדיר, דכתוב יי ישמר צאתך וכו'.

תרצא) אזלו אבתריה, ואזפוהו תלת מלין, ואזדרו לארתייהו וקרו

מסורת הזהר

ש) שמות לג) בשלח ככו צ"ו. ת) ש"א ג) ח"ב קמח: רעח: ח"ג לא: רסט, א) תהלים ככא) וירא קו צ"ב.

חלופי גרסאות

צ ל"ג למבני. ק ל"ג כלא. ר ברביה. ש ל"ג אחרא. ת מוסיף משרת והוה מסדר [משרת] תמן. א מוסיף בנער, אבל כי מקדשא לאו הכי דלאו נטירו דיליה אלא בקביה דכתוב אם ה' לא ישמר עיר שוא שקד שומר. ב ומה שומר. ג איהו. ד בתוך. ה ל"ג כנטירו דבי מקדשא. ו ל"ג מן דכתיב עד דכתיב; דכתיב ה' ישמר צאתך וכו' ומתה ועד עולם. ז קרי; עליהו וליג קרו.

מאמר

הסולם

אם ה' לא יבנה בית

המשכן אלא בנער, ומי הוא שומר הזה. הוא אותו השומר את המשכן העליון שהוא המלכות מבחינת מוחין דו"ק. הנקרא כן בשם נער, שהוא מטטרו.

תרצ) אכל יאתון קדישי וכו': אבל אתם קדושים עליונים, אין השמירה שלכם כשמירת המשכן, אלא השמירה שלכם כשמירת בית המקדש, שהוא המלכות מבחינת מוחין דפנים בפנים עם ז"א, שהקביה לבדו שומר עליו, שכתוב, אם ה' לא ישמר עיר שוא שקד שומר. כי בכל זמן שהצדיקים הולכים בדרך, הקביה שומר אותם תמיד, שכתוב, ה' ישמר צאתך וכו'.

תרצא) אזלו אבתריה ואזפוהו וכו': הלכו אחריו וליוו אותו ג' מלין, וחזרו לדרכם. קרו עליו, כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך על כפים ישאונך וגו'. ישמח אביך ותגל יולדתך.

פירוש. שתחילה אומר הכתוב, כי מלאכיו יצוה לך לשמרך, דהיינו המלאך מטטרו. ואח"כ אוה"כ, על כפים ישאונך, דהיינו הקביה עצמו

בסוד אמת אוזיפת לברתא מאנהא, לא היתה המלכות ראויה לקבל שום אור, (כנ"ל בראשית א' דף ז' ד"ה וכבר) אם ה' לא ישמר עיר, זהו המלך שהשלום כולו שלו, שהוא בינה, שוא שקד שומר, זה הוא עמוד אחד שהעולם שהוא מלכות, נתתקן עליו, ומי הוא, זהו צדיק, דהיינו יסוד דו"א, שהוא שומר לעיר הזו, שהוא המלכות. הבינה נקראת, מלך שהשלום כולו שלו, שפירושו, שכל המוחין נמשכים ממנה. וז"א נקרא, מלך שהשלום שלו, שהוא רק יסוד, הנקרא שלום. וע"כ, שיר המעלות לשלמה, היינו ז"א. אם ה' לא יבנה וגו', היינו הבינה.

תרפט) משכנא דעבד משה וכו': המשכן שעשה משה, שהוא המלכות מבחינת מוחין דו"ק, יהושע היה עומד תמיד ושומר אותו, שאין שמירה אלא בו, שהוא נקרא נער, שהוא בחינת מטטרו, שכתוב, ומשרתו יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל. ואחר כך, לא נשמר משכן הזה על ידי נער אחר, שכתוב, והנער שמואל משרת. משום שאין שמירת (דפרי" דף קס"ד ע"א)

עליה, ^א כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך, על כפיים ישאונוך וגו'.
^א ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך.

תרצב) ^א ואת המשכן תעשה עשר יריעות וגו'. ובי יהודה פתח, ^ה ברכ עם הדרת מלך ובאפס לאם מחפת רזון. ברכ עם הדרת מלך, אליו אינון ישראל, דכתיב בהו ^א כי עם קדוש אתה ליי' אלהיך. ואינון עמא דסלקין לכמה אלפין, ולכמה רבון, וכד אינון סגיאיין בחושבניהון, יקרא דקב"ה איהו. דהא עלאיין ותפאיין משבחון שמייה דמלכא עלאה, ומשבחון ליה בגין עמא קדישא דא. הה"ד ^א רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה.

תרצג) ואי תימא, הָא כתיב, ^א כי אתם המעט מכל העמים, אלא, מכל העמים ודאי, אכל מעמא חד תתיר סגיאיין אינון. ^ה דהא לית עמא בכל עלמא רב וסגי פישראל. ואי תימא הָא בגי ישמעאל, והָא בגי אדום, הָא פמה אינון. ודאי הכי סגיאיין ^ה אינון, אכל כל שאר עמין פלהו מתערבי אליו באליו, בגין אית לעם דא, בעם דא, ואלאלין בגין בעם אחרא, ואליו באחרא. ובג"כ לית עמא בכל עלמא, רב סגי פישראל, עמא בריא ויחידאה, אליו באליו, בלא ערבוביא אחרא פלל, דכתיב פי עם קדוש אתה ליי' אלהיך, וכך פתח יי', וע"ד ברכ עם הדרת מלך, הדורא איהו דמלכא עלאה קב"ה.

חלופי גרסאות

ח דא. ט מוסיף רבין אינון. י ואליו.
(שם ד) ח"ג רפז: (ז) (שם ד) ח"ג תכא נט. (ח) (שם ז).

מסורת הזהר

(א) (תהלים צא) הקסה"ו קסט צ"ב. ג) (משלי כג) ב"ב
צב צ"א. ד) (שמות כו) לעיל אות תרסד צ"י. ה) (משלי
יד) ח"א רסד: ח"ג קכ. ז"ח נ ט"א ש"ג. ו) (דברים ז) ח"ג רפז: (ז) (שם ד) ח"ג תכא נט. (ח) (שם ז).

הסולם

ברכ עם הדרת מלך

הקב"ה, כי עליונים ותחתונים משבחים שמו של המלך העליון, ומשבחים אותו בשביל עם הקדוש הזה. ז"ש, כי עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה.

תרצג) ואי תימא הָא וכו': ואם תאמר, הרי כתוב, כי אתם המעט מכל העמים. ומשיב מכל העמים, ודאי שהם המעט, אבל מעם אחד מהם. הם יותר מרובים, שאין עם בכל העולם גדול ורב כישראל. ואם תאמר, הרי בני ישמעאל, והרי בני אדום, שהם הרבה. ומשיב, ודאי הוא כך, שהם מרובים, אבל כל שאר העמים מתערבים אלו באלו, שיש לעם זה בנים בעם זה, ולאלו בנים בעם אחר, ולאלו באחר. וישראל אינם מתערבים ולא מתערבים בהם עמים אחרים. ומשום זה, אין עם בכל העולם שיהיה גדול ורב כישראל, עם ברור ויחיד הם, באלו אין ערבוב אחר כלל, שכתוב, כי עם קדוש אתה לה' אלקיך וכך בחר ה'. וע"כ ברכ עם הדרת מלך, הוא הדרת מלך העליון, הקב"ה.

מאמר

עצמו, שה"ס הבינה, הנושאת את המלכות ואת הצדיקים על כפיה, שפירושו על בחינת המיעוט שלה שקיבלה ע"י המלכות, שבוה יכולה אח"כ להשפיע לצדיקים ולמלכות גם את הגדלות שלה, (כנ"ל ב"א דף ז' ד"ה וכבר, ע"ש) וז"ש על כפיים ישאונוך, דהיינו על המיעוט והקטנות שלה, המכונה כפיים, מטעם, פן תגוף באבן רגלך. שהוא מדת הדין של המלכות דצמצום א', המכונה אבן. שבכל מקום שהיא נגלית, תיכך מסתלקים משם כל מוחין, (כנ"ל ויצא דף י"ג ד"ה סתרא) וע"כ קרו על ר"א הכתוב הזה, שהוא כולל בתוכו כל דבריו הנ"ל. ובוה ישמח אביך וגו'.

מאמר ברכ עם הדרת מלך

תרצב) ואת המשכן תעשה וגו': ר' יהודה פתח, ברכ עם הדרת מלך ובאפס לאם מחתת רזון. ברכ עם הדרת מלך, אלו הם ישראל, שכתוב בהם, כי עם קדוש אתה לה' אלקיך, והם עם, העולים לכמה אלפים וכמה רבבות, וכשהם מרובים בחשבון הוא כבוד

(דפו"י דף קס"ד ע"א)

תרצד) תו בּוּמְנָא * דְּקב"ה אֲתִי לְבִי כִּפְנִישְׁתָּא, וְכָל עֲמָא אֲתִינְן בְּחָדָא, וּמְצִלָּאן, וְאוֹדִין, וּמְשַׁבְּחִין לִיה לְקב"ה, כְּדִין הַדְּוּרָא דְמִלְךָ אִיהוּ, דְּמִלְךָ סְתָם דָּא מְלָכָא יְקַדִּישָׁא. דְּאֲתַתְּקִין בְּשִׁפִּירוּ וּבְחִתְּוֹנָא לְסִלְקָא לְעִילָא.

תרצה) וּבְאֶפְסִי לְאִם מְחַמַּת רְזוּן, יְוֹכַד אִיהוּ אֲקָדִים לְבִי כִּפְנִישְׁתָּא, וְעֲמָא לָא אֲתִינְן לְצִלָּאָה וּלְשַׁבְּחָא לִיה לְקב"ה, כְּדִין כָּל הַהוּא שְׁלִטְנוּתָא דְלְעִילָא, וְכָל אֵינוֹן מְמַנְן וּמְשַׁרְיִין עֲלָאִין, כְּלִהוּ יְאֲתַבְּרוּ מִהַהוּא עֲלוּיָא דְמִתְתַּקְנִי בְּתַקּוּנֵי הַהוּא מְלָךְ.

תרצו) מ"ט. בְּגִין דְּבַהֲהִיא שְׁעֵתָא, דִּישְׁרָאֵל לְתַתָּא קָא מְסַדְרֵי צְלוּתְהוֹן וּבְעוּתְהוֹן, וּמְשַׁבְּחִין לְמִלְכָא עֲלָאָה. כָּל אֵינוֹן מְשַׁרְיִין עֲלָאִין, מְסַדְרִין שְׁבַחִין, וּמִתְתַּקְנִין בְּהַהוּא תַקּוּנָא קַדִּישָׁא, בְּגִין דְּמְשַׁרְיִין עֲלָאִין כְּלִהוּ חֲבָרִין אֵינוֹן בִּישְׁרָאֵל לְתַתָּא, לְשַׁבְּחָא לְקב"ה כְּחָדָא, לְמַהֲוֵי סְלוּקָא דְקב"ה עִילָא וְתַתָּא כְּחָדָא.

תרצז) וְכַד אֵינוֹן מְזַדְמְנִין לְמַהֲוֵי חֲבָרִים בְּהוּ בִּישְׁרָאֵל, וּישְׁרָאֵל לְתַתָּא לָא אֲתִינְן לְסַדְרָא צְלוּתְהוֹן וּבְעוּתְהוֹן וּלְשַׁבְּחָא לְמַאֲרִיהוֹן, כְּלִהוּ מְשַׁרְיִין קַדִּישִׁין, שְׁלִטְנוּתָא עֲלָאָה יְאֲתַבְּרוּ מִתְקוּנֵיהוֹן, דְּהָא לָא סְלָקִין בְּסְלוּקָא, וְלָא יְכַלִּין לְשַׁבְּחָא לְמַאֲרִיהוֹן כְּחָדָא יְאוּת. בְּגִין דְּשַׁבְּחֵי דְקב"ה, אֲצַטְרִיף לְמַהֲוֵי כְּחָדָא עִילָא וְתַתָּא, עֲלָאִין וְתַתָּאִין בְּשַׁעֲתָא חָדָא, וְע"ד מְחַמַּת רְזוּן וְלָא מְחַמַּת מְלָךְ.

חלופי גרסאות

כ מוסיף כנישחא דאיהו [דאיהו] מקדש מעט. ל משיחא; מוסיף משיחא קדישא. נ כד. נ אתעברו; מוסיף אתברו ואתעברו. ס אתעברו. ט אתעברו; מוסיף אתברו ואתעברו.

הסולם

מאמר

ברב עם הדרת מלך
כל אלו מחנות העליונים מסדרים שבחים ומתתקנים בתקון ההוא הקדוש. משום שמחנות העליונים כולם, הם חברים עם ישראל למטה, לשבח את הקב"ה ביחד, כדי שהתעלות הקב"ה תהיה למעלה ולמטה ביחד.
תרצז) וְכַד אֵינוֹן מְזַדְמְנִין וְכו': וכשהם המלאכים, מזדמנים להיות חברים עם ישראל, לשבח בייחוד להקב"ה, וישראל למטה אינם באים לסדר תפלותיהם ובקשותיהם, ולשבח לאדונם, כל המחנות הקדושים שבממשלה העליונה נשברים מתקוניהם, כי אינם מתעלים בהתעלות, שאינם יכולים לשבח לאדונם כראוי, משום ששבחים של הקב"ה צריכים להיות ביחד למעלה ולמטה, עליונים ותחתונים כשעה אחת. וע"כ נאמר מחמת רזון, ולא מחמת מלך. כי הוא נוגע רק למחנות המלאכים ולא למלך עצמו.

תרצד) תו, בּוּמְנָא דְקב"ה וכו': עוד יש לפרש הכתוב, כי בזמן שהקב"ה בא לבית הכנסת, וכל העם באים יחד, ומתפללים ומודים ומשבחים להקב"ה, אז הדרת מלך הוא, ומלך סתם זהו מלך הקדוש, שהוא הקב"ה. שמתתקן ביופי ותקון לעלות למעלה, לאו"א.

תרצה) וּבְאֶפְסִי לְאִם מְחַמַּת רְזוּן: היינו כשהקב"ה מקדים לבית הכנסת, והעם לא באו להתפלל ולשבח להקב"ה, אז כל הממשלה היא שלמעלה, וכל אלו הממונים ומחנות העליונים, כולם נשברו מן ההתעלות ההוא שלהם שמתקנים בתקוני מלך ההוא, שהוא הקב"ה.

תרצז) מ"ט בְּגִין דְּבַהֲהִיא וכו': מהו הטעם, שהם נשברים מהתעלות שלהם, הוא, משום שבשעה היא שישראל למטה מסדרים תפלותיהם ובקשותיהם, ומשבחים למלך העליון

(רפרי" דף קס"ד ע"א * דף קס"ד ע"ב)

תרצח) וַאֲפִילוּ דָּלָא אַסְגִּיאוּ בְּבִי כְּנִישְׁתָּא, אָלָא עֲשֶׂרָה, בְּאִינוּן עֲשֶׂרָה מְזֻדְמָנִן מְשֻׁרְיִין עֲלָאִין, לְמַהוּי עֲמַהוּן חֲבֵרִים. מ"ט בְּגִין דְּכָל תְּקוּנֵי דְהֵהוּא מְלָךְ, אִינוּן בְּעֲשֶׂרָה, וְעַל דָּא ע"ד בְּעֲשֶׂרָה, אִי לָאו אִינוּן יְתִיר.

תרצט) וְת"ח בְּמִשְׁכָּן צָמָה כְּתִיב, וְאֵת הַמִּשְׁכָּן תַּעֲשֶׂה עֶשֶׂר יָרִיעוֹת, עֶשֶׂר: בְּגִין דְּתְקוּנָא פ' דְּמִשְׁכָּנָא, בְּעֲשֶׂרָה אִיהוּ, לְמַהוּי כְּדָקָא יְאוּת. עֶשֶׂר, מ"ט עֶשֶׂר, וְלֹא עֲשֶׂרָה. אָלָא עֶשֶׂר, בְּכָל אַתְרַּא אִיהוּ בְּלֹא שְׂכִינְתָּא, דְּלֹא אִיהִי בְּחוּשְׁבָּנָא י כְּגוֹוֹנָא דָּא צ עוֹמֵד עַל שְׁנֵי עֶשֶׂר בְּקָר, שְׂכִינְתָּא לָאו אִיהִי בְּחוּשְׁבָּנָא, וְדָהָא אִיהִי קִימָא לְעֵילָא, דְּכְתִיב וְהֵימָּן עֲלֵיהֶם מְלָמְעָלָה. וּבְאֵלִין דְּוִכְתִּי דְרַמְיֵי לְרִזָּא דְלְעֵילָא דְחֲסֵר מְנַהוּן, ת"ה א שְׂכִינְתָּא יְתִיר עַל הֵהוּא חוּשְׁבָּנָא, א דְּלֹא אִיהִי בְּחוּשְׁבָּנָא.

תש) לְסִטְרָא אַחְרָא, יְהִיבִי חוּשְׁבָּנָא יְתִיר, וְאִיהִי בְּמִנְיָנָא ב' בְּגִרְעוּ, כְּגוֹן עֲשֻׁמִּי, וְהָא אוּקְמוּהָ. וּבְכָל אַתְרַּא דְאַתְוּוֹן אַתּוּסְפִין, כְּגוֹוֹנָא דָּא, אִיהוּ לְגִרְעוּתָא. כְּגוֹן צ הָאֲמִינוּן אַחִיךָ, ג דְּסִגְיָא אֲמִנוּן. וּבְסִטְרָא דְקְדוּשָׁא, גִּרְעַת אֵת וְאִיהוּ תּוֹסְפָת.

תשא) רַבִּי חֵיָא פְּתַח ז' וְאָמַר, ט עוֹטָה אור כְּשֶׁלְמָה נוֹטָה שְׁמִים פְּרִיעָה.

חלופי גרסאות

ע ל"ג די. פ ת"ח. צ ל"ג מה. ק דשכינתא; דמשכנא ודשכינתא. ר כגון; כגון וליג דא. ש דהאי. ת ה' א מוסיף ועל זה עשר ולא עשרה דלאו. ב מוסיף בגרעו. לא תימא חושבנא יתיר אלא תוספת את וחושבנא בגרעו. ג דסגי האמנון. ד ל"ג ואמר.

מסורת הוהר

ט) (שמות כו) לעיל אות תרסד צ"י. י) (מ"א ז) יחיי רמא צ"ג. ב) (שם) יחיי רמא צ"ג. ל) (ש"ב יג). מ) (תהלים קד) ב"א רפ צ"ג.

הסולם

בכל אתר דאתון אתוספן איהו לגרעוּתא עשר, שהרי היא עומדת עליהם מלמעלה, שכתוב, והים עליהם מלמעלה. דהיינו השכינה הנקראת ים. ובאלו המקומות הרומזים על מה שחסר מהם מלמעלה, הרי השכינה יתרה על אותו החשבון, שהיא אינה בחשבון.

תש) לְסִטְרָא אַחְרָא יְהִיבִי חוּשְׁבָּנָא יְתִיר וכו': לְסִטְרָא אַחְרָא נוֹתְנִים הוֹסֵפָה יְתִירָה עַל הַחֲשֻׁבּוֹן, וְהִיא נִגְרַעַת בְּמִנְיָן, כְּגוֹן עֲשֻׁמִּי עֶשֶׂר, שֶׁהֵעִי הַנוֹסֵפֶת עַל חֲשֻׁבּוֹן שְׁתֵּי עֶשֶׂר, גּוֹרַעַת הַחֲשֻׁבּוֹן מִי"ב לִי"א. שְׂיורָה עַל מַה שְׁחָסֵר לָהֶם מִלְמַעְלָה, שֶׁהֵעִי הַנוֹסֵפֶת ה"ס עֵין הָרַע. וּכְבֵר הַעֲמִדְנוּהוּ (ויקהל אות שפ"ה פקודי אות רמ"ט) וּבְכָל מְקוֹם שֶׁנִּתְּסַפּוּ אוֹתוֹת כְּמוֹ זֶה, הוּא לְגִרְעוּן. כְּגוֹן, הָאֲמִינוּן אַחִיךָ, שֶׁהִיא דִּי שִׂיאֵמֵר אֲמִנוּן, וְמַה שֶׁהוֹסִיף י' הִיא לְגִרְעוּת כְּבוֹדוֹ. וּבְצֵד הַקְּדוּשָׁה גּוֹרַע אוֹת, וְהוּא תּוֹסֵפֶת. דְּהֵינּוּ שְׂגוּרַת הָעֵי מִן עֲשֻׁמִּי עֶשֶׂרָה, וְנַעֲשֶׂה מַחֲשָׁבוֹן י"א חֲשֻׁבּוֹן י"ב.

תשא) רַבִּי חֵיָא פְּתַח וכו': ר"ח פתח ואמר

מאמר

תרצח) וַאֲפִילוּ דָּלָא אַסְגִּיאוּ וכו': וַאֲפִילוּ שְׁלֹא הִרְבּוּ לְבַא לְבֵית הַכְּנֹסֶת, אִלָּא עֲשֶׂרָה, בְּאֵלּוּ הָעֲשֶׂרָה מְזוּדְמָנִים מַחֲנוּת הָעֲלִיוֹנִים לְהִיּוֹת עִמָּהֶם חֲבֵרִים, לְשִׁבַח לְהַקְבִּי"ה. מַה הַטַּעַם. הוּא מְשׁוּם שְׁכַל תְּקוּנֵי מֶלֶךְ הֵהוּא הֵם בְּעֲשֶׂרָה, וְע"כ דִּי בְּעֲשֶׂרָה, אִם אִינֵם יוֹתֵר.

מאמר בכל אתר דאתון אתוספן איהו לגרעוּתא תרצט) וְת"ח בְּמִשְׁכָּן מַה כְּתִיב: כּוּא וְרַא, מַה כְּתוּב בְּמִשְׁכָּן. וְאֵת הַמִּשְׁכָּן תַּעֲשֶׂה עֶשֶׂר יָרִיעוֹת, הַמְסַפֵּר עֶשֶׂר הוּא מְשׁוּם שֶׁתְּקוּן הַמִּשְׁכָּן, שֶׁהוּא הַמְלָכוּת, הוּא בְּעֲשֶׂרָה, כְּנ"ל בְּדַבּוּר הַסְּמוּךְ, כְּדִי שִׁיְהִי כְּרַאוּי. שׂוֹאֵל, אִמֵּר עֶשֶׂר, מַה הַטַּעַם שֶׁאִמֵּר עֶשֶׂר וְלֹא עֲשֶׂרָה. וּמִשִּׁיב, אִלָּא בְּכָל מְקוֹם שֶׁכְּתוּב עֶשֶׂר, חֲסֵר ה' הוּא עֶשֶׂר סְפִירוֹת כְּלֵי הַשְּׂכִינָה שֶׁהַשְּׂכִינָה מְקַפֵּת עֲלֵיהֶם מִלְמַעְלָה, וְהִבְיָאוּר ע"י לְהִלָּאָה בַּהֲטוּלָם (אוֹת תְּש"ז) כִּי הִיא אִינֵה בְּאֵה בְּחֲשֻׁבּוֹן הָעֶשֶׂר, כְּעֵין זֶה, עוֹמֵד עַל שְׁנֵי עֶשֶׂר בְּקָר, כִּיּוֹן שֶׁכְּתוּב עֶשֶׂר, אֵין הַשְּׂכִינָה בְּחֲשֻׁבּוֹן שְׁנֵי (דפריי דף קס"ד ע"ב)

תרומה

האי קרא אוקמוה, דכד ברא קב"ה עלמא, אתעטף בנהווא אור קדמא, וברא ביה שמים.

תשב) ות"ח, אור וחשף הלאו פנדא הו. אור מסטרא דימינא, וחשף מסטרא דשמאלא. מאי עבד קב"ה, שתף לון פנדא, וברא מנהון שמים. מאי שמים. אש ומים. שתפן פנדא, ועביד שלם בינייהו.

תשג) וכד אתכלילו פנדא, וימתח לון, פיריעה מתח לון, ועביד מנהון את ו' ודא אקרי יריעה. יריעות, דהא את דא יאתפשיט מגיה נהירו, ואתעבידו יריעות, ה"ה"ד ואת המשפן תעשה עשר יריעות.

תשד) ושבע רקיעין אינון מתיחין, גניזין בגניזו עלאה, כמה דאוקמוה. וחד רקיעא דקיימא עליהו, ונהווא רקיע לית ביה גוון, ולית ליה אתר באתגליא ולא קיימא ולאסתפלא ביה, והאי רקיע איהו גניז, ונהיר לכלהו, ונטיל לון במטלגיהון, כל חד וחד פנדא חזי ליה. אלא קיימא בסוקלתנו.

תשה) מהאי רקיע ולהלאה, לית מאן דיידע וישגח, ואית ליה לבר גש למסתם פומיה, ודלא למלא ולאסתפלא בסוקלתנו. מאן דיסתפל אהדר לאחורא, דלית מאן דכיל למנדע.

חלופי גרסאות

ה ל"ג לאו. ו מתח. ז פשיט. ח ל"ג מן ה"ד עד סוף האות. ט שבע. י בסוכלתנו. כ מוסיף ביה אלא בסוכלתנו [בסכלתא]. ג ל"ג אלא קיימא בסוכלתנו.

הסולם

שבעה רקיעים

מאמר

תשד) ושבע רקיעין אינון וכו': ושבעה רקיעים הם מתפשטים, וגנוזים בגניזה עליונה, שהם ז"ס ז"א, חג"ת נהי"מ, שהחכמה מכוסה וגנוזה בהם, באור החסדים המאיר בהם מן הבינה. כמו שהעמדנו. (בפרשת לך אות ר"ד) ורקיע אחד העומד עליהם מלמעלה (כמ"ש שם) שהוא תבונה, ורקיע ההוא אין בו גוון ואין לו מקום מגולה בהארת חכמה, ואינו עומד להסתכל בו. ורקיע הזה הוא גנוז, ונהיר לכל ז' הרקיעים ומסיע אותם במסעיהם, כל אחד ואחד כראוי לו. ואינו עומד להסתכלות. אלא עומד להבנה.

ואמר, עוטה אור כשלמה נוטה שמים כיריעה. מקרא זה העמידוהו. שכברא הקב"ה את העולם נתעטף באור ההוא הראשון, שבמעשה בראשית, וברא בו השמים. תשב) ות"ח אור וחושך וכו': וברא וראה, אור וחושך לא היו יחד, כי אור הוא מצד קו ימין, וחושך הוא מצד קו שמאל. מה עשה הקב"ה שהוא בינה שיתף אותם ביחד וברא מהם שמים. שה"ס ז"א. כי ז"א ה"ס קו האמצעי הכולל ומכריע ב' הקוין ימין ושמאל שהם אש ומים. מהו שמים. הוא אותיות אש ומים. ששיתף אותם יחד, ועשה שלום ביניהם.

תשה) מהאי רקיע ולהלאה וכו': מרקיע ההוא ולמעלה, דהיינו למעלה מישו"ת. אין מי שידע ויסתכל, ויש לאדם לסתום פיו שלא לדבר ולהסתכל בתבונה. מי שיסתכל, חוזר לאחור, שאין מי שיוכל להשיג שם.

תשג) וכד אתכלילו כחדא וכו': וכשנכללו יחד, אש ומים, ופשט אותם, כיריעה פשט אותם, כמ"ש נוטה שמים כיריעה. ועשה מהם אות ו', של השם הויה, דהיינו ז"א. וזו נקראת יריעה, או יריעות, כי אות ו' זו נתפשט ממנה אור אל המלכות, ונעשה יריעות, ז"ש, ואת המשכן תעשה עשר יריעות. שהם עשר ספירות שלה כנ"ל.

רלא

תרומה

תשו) עֶשֶׂר יְרֵיעוֹת אֵינֹן, דְּאֵינֹן עֲשֶׂרָה רְקִיעִין. וּמֵאֵן אֵינֹן יְרֵיעוֹת דְּמִשְׁפָּנָא דְּאֵינֹן עֶשֶׂר. וְקִימֵן לְמַגְדֵּע לְחַפְיָמִי לְבָא. מֵאֵן דִּינְדַּע בְּהוּ, אֶסְתַּכַּל בְּחֻמְתָּא סְגִיא, וּבְרִזִין דְּעֵלְמָא, וְאֶסְתַּכַּל לְעֵילָא בְּהוּא אַתְר, דְּכָל חַד וְחַד אַתְדַּבֵּק בֵּיהּ, בְּר תְרִין אֵינֹן דְּקִימֵן בֵּימִנָא וּבְשִׁמְלָא, וְאֵינֹן גְּנִיזִין בְּהַדִּי שְׂכִינְתָּא.

תשו) רַבִּי יוֹסִי אָמַר ׀ תִּשְׁע רְקִיעִין אֵינֹן, וְשְׂכִינְתָּא אִיהִי עֲשִׂירָא. דְּאִי תִימָא בְּגִין דְּתַתִּיב עֶשֶׂר, בְּר מִשְׁכִּינְתָּא אִיהוּ. אִי הָכִי, שְׂכִינְתָּא חַד סְרִי אִיהִי דְּקִימָא עַל עֶשֶׂר. אֶלָּא וְדִאי תִשְׁע אֵינֹן, וְאֵינֹן תִּשְׁע יוֹמִין שְׁבִין ר"ה לְיוֹם הַכְּפוּרִים, וְאִיהִי עֲשִׂירָא. כְּגוֹוֵנָא דָּא, מִשְׁפָּן אִיהוּ עֶשֶׂר יְרֵיעוֹת.

תשח) אֵינֹן עֶשֶׂר רְקִיעִין רְזָא דְרִזִין דְּלֵא אַתְמָסֵר בְּר לְאֵינֹן דִּינְדַּעִי חֻמְתָּא, וְכֵלָּא אִיהוּ ׀ בְּרִזִין דְּבוּצִינָא קְדִישָׁא, דְּאִיהוּ גְּלִי רְזָא דְּכָל רְקִיעָא

חלופי גרסאות

נ רקיעין. נ מוסיף אינון, מלבד הכתר דפשיטא דלא אתגליא. ט עשר יריעות ול"ג אינון: מוסיף עשר יריעות אינון

דרך אמת ז עין כפרס רמונים מהרמ"ק שער ז' פ"י. חן בסודות שיסר הרשב"י ע"ה שיקראוהו חכמים בכל הזוהר בוצינא קדישא ר"ל ניצוץ קדוש.

הסולם

שבעה רקיעים

עצמה חסרה. וז"ש הזהר לעיל, עשר וכו' איהו ב"א שכינתא. כי מדת המלכות עצמה הנקראת מנוולא, חסרה במספר ע"ס שלה, וכלי הבינה משמשים במקומה. (כח"ש לעיל בהקדמת ספר הזהר דף נ"ז ד"ה החוא, ובדף נ"ט ד"ה גו, ע"ש) ובחינת המלכות עצמה גנוזה היא למעלה מע"ס שלה, במקום החזה דו"א, ונמצא שמדת המלכות עצמה היא למעלה מע"ס שלה. ור' יוסי אינו חולק על המציאות אלא שאומר שבחינת המפתחא, אע"פ שהוא מבינה, מ"מ נחשבת למלכות, ונמצא שיש בה עצמה עשר ספירות. ומדמה זה לעשרת ימי תשובה, שיום העשירי הוא יום הכפורים שהוא בינה, ומ"מ נחשבת כמלכות, ומשלמת העשר ספירות. והמלכות מבחינת עצמה העומדת בנקודת החזה דו"א, סבור ר' יוסי, שאינה כלל בחשבון, משום שהיא גנוזה שמה.

תשח) אֵינֹן עֶשֶׂר רְקִיעִין וכו': עשרה רקיעים אלו הם סוד הסודות שלא נמסר אלא לאלו שיודעים חכמה, והכל הוא בסודות המאור הקדוש, שהוא ר"ש. שהוא גילה סוד של כל רקיע ורקיע, ואלו המשמשים שמשמשים בכל אחד ואחד. שבעה רקיעים הם למעלה, בז"א, שבעה רקיעים הם למטה במלכות. כמו למעלה. ורקיע השביעי

מאמר

תשו) עֶשֶׂר יְרֵיעוֹת אֵינֹן וכו': עשר יריעות הן, שהם עשרה רקיעים, ומי הם. הם יריעות המשכן שהוא המלכות, שהם עשר. דהיינו עשר ספירות, כנ"ל. והם עומדים להשגה לחכמי לב, כי במלכות מגולה החכמה, ולא למעלה ממנה. מי שידע בהם מסתכל בחכמה גדולה ובסודות העולם, ומסתכל למעלה, במקום שהוא שכל אחד ואחד מתדבק בו. חוץ משני רקיעים העומדים בימין ושמאל, שהם חכמה ובינה שלה. שהם גנוזים עם השכינה.

תשו) ר' יוסי אמר תשע וכו': ר' יוסי אמר תשעה רקיעים הם, והשכינה היא עשירית. כי אם תאמר, משום שכתוב עשר, חסר ה' הם עשר חוץ מן השכינה, (כנ"ל באות תרצ"ט) אם כן י"א ספירות יש בהשכינה, היא ספירה אחת, ועומדת על עשר ספירות. ונודע שע"ט הן ולא י"א, כמ"ש בספר יצירה. אלא ודאי תשע הם, שהם תשעה ימים שבין ר"ה ליום הכפורים, והיא העשירית. כעין זה המשכן הוא עשר יריעות.

ביאור הדברים. כי המלכות עלתה לבינה ונמתקה שמה, ועי"ז מאיר בה בחינת הבינה ונקראת מפתחא, ומדת עצמה גנוזה. באופן שאין בה אלא ט"ס כח"ב חג"ת נה"י, ומדתה

(דפו"י דף קס"ד ע"ב * דף קס"ה ע"א)

וְרָקִיעָא, וְאֵינּוּן שְׁמַשֵּׁין דְּמַשְׁמַשֵּׁי בְּכָל חַד וְחַד. שְׁבַע רְקִיעֵין אֵינּוּן לְעֵילָא, שְׁבַע רְקִיעֵין אֵינּוּן לְתַתָּא, כְּגֹוְנָא דְלְעֵילָא. שְׁבַע רְקִיעֵין אֵינּוּן, דְּבָהוּ כְּכַבֵּיא וּמְזֵלֵי לְאַנְהָגָא עֲלָמָא דָּא כְּפֹוס אַרְחִיָה, כְּמָה דְאַצְטְרִיף לֵיהּ.

תשט) בְּכֻלְהוּ שְׁבִיעָאָה עֲדִיף, בְּר תְּמִינָאָה, דְקָא ס' מְדַבֵּר לְכֻלְהוּ, וְקִימָא עַל כֻּלְהוּ. כְּתִיב ס' סֵלוּ לְרוּכְב בְּעֲרֹבוֹת, מֵאֵן רוּכְב בְּעֲרֹבוֹת, וּמֵאֵן אֵינּוּן עֲרֹבוֹת. אֲלֵא, עֲרֹבוֹת דָּא רְקִיעָא שְׁבִיעָאָה, אֲמַאי אֲתִקְרִי עֲרֹבוֹת. עַל דְאִיהוּ כְּלִיל מְאֻשָּׁא וּמֵיָא כְּחֻדָּא, וּמִסְטְרָא דְדְרוּם, וּמִסְטְרָא דְצִפּוֹן, וְאִיהוּ מְעוּרָב מִתְרִין סְטְרִין.

תשי) וְאִי תִימָא, אִי הֵכִי, שְׁתֵּי עֲרֹבוֹת דְקָא מִתְחַבְּרִין בְּלוּלָב, וְתִגְיִנֵן עֲרֹבוֹת, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב סֵלוּ לְרוּכְב בְּעֲרֹבוֹת. אִי הֵכִי, מֵאֵן יִרְכִין בְּגוּפָא, אִו גּוּפָא בְּנִרְכִין, דְהָא דָּא עֲבִיד פְּרִין וְאִיבִין, וְדָא לָא עֲבִיד פְּרִין וְאִיבִין.

תשיא) אֲלֵא, וְדָאִי כֻּלָּא הוּא רְזָא דְעֲרֹבוֹת דְבְּלוּלָב, אֵינּוּן עֲרֹבוֹת דְבְּלוּלָב, חַד אֵשׁ, וְחַד מֵיִם. בְּרְזָא דָּא ״דְכֻלְהוּ, וְאִיהוּ שְׁבִיעָאָה אִיהוּ אֵשׁ וּמֵיִם כְּלִיל כְּחֻדָּא, בְּרְזָא חֻדָּא, וּבְגִין דְעֲרֹבוֹת אִיהוּ ״ רְזָא כְּלָלָא דְכֻלְהוּ שְׁתֵּי אֲחֻרְגִין, אִיהוּ רְזָא דְרְתִיכָא עֲלָאָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא אֲתְרֵי כְּהָאִי רְקִיעָא, יִתִיר מְכֻלְהוּ

חלופי גרסאות
ע כלהו. פ ל"ג חא.

מסורת הזהר
(1) (תהלים סח) תולדות נד צ"ג ז"ח ו ט"א של"ב.

דרך אמת טן שהוא מנהיג לכלם ועומד על כלם.

הסולם

סלו לרוכב בערבות

והס נצח והוד הנקראים ירכיו. ושואל, מי נתן ירכין שהם נו"ה, בגוף, שהוא חג"ת, ומי נתן גוף, שהוא חג"ת, בירכין, שהן נו"ה. כלומר, שכאן אתה אומר שערבות הן חסד דז"א שהוא נחשב לגוף ז"א, ושם אתה אומר שהן נו"ה שהם ירכין שמחוץ לגוף שלו. מי השוה אותם, שהרי זה, דהיינו הגוף, עושה פירות, וזה, דהיינו נו"ה שהן ירכין, אינן עושות פירות. (כמ"ש להלן דף רס"א אות תשצ"ו).

תשיא) אֲלֵא וְדָאִי כֻּלָּא וכו': ומשיב, אלא ודאי הכל הוא כמו הסוד של ערבות שבלולב, שאלו הערבות שבלולב, שהם נו"ה, אחד אש, שהוא הוד, ואחד מים, שהוא נצח בסוד זה הם כולם, שזה כולו מים זה כולו אש, ואינם מעורבים זה בזה, שהרי הן ב' ספירות בשליטות מיוחדות לעצמן. והוא, הרקיע השביעי, שהוא חסד, כלל אש ומים יחד בסוד אחד, שהרי הוא ספירה אחת, ונמצא כולל בתוכו ב' ערבות שבלולב ביחד ממש. ומשום שהרקיע ערבות הוא כולל בתוכו

מאמר

השביעי, שהוא חסד, כולל ג"ר, ע"כ הם עשרה כנ"ל. שבע רקיעים הם שבהם ככבים ומזלות להנהיג העולם הזה לפי דרכו כמו שצריך לו.

מאמר סלו לרוכב בערבות

תשט) בְּכֻלְהוּ שְׁבִיעָאָה עֲדִיף וכו': ככולם שביעי יותר חשוב, שהוא חסד. חוץ מן רקיע השמיני, שהוא בינה, שהוא מנהיג כל שבעה הרקיעים, ועומד על כולם. כתוב, סולו לרוכב בערבות. שואל, מי הוא הרוכב בערבות, ומי הם הערבות. ואומר, ערבות, זהו רקיע השביעי, שהוא ספירה ראשונה דז"א, הנק' חסד, וכוללת כל הספירות דז"א שמתחתיה. ולמה נקרא ערבות, משום שהוא מעורב מאש ומים יחד, דהיינו מצד דרום, שהוא מים ומצד צפון שהוא אש, והוא מעורב מבי הצדדים. והרוכב בערבות הוא רקיע השמיני שהוא בינה.

תשי) וְאִי תִימָא אִי וכו': ואם תאמר, א"כ, ב' ערבות המחברים עם הלולב ולמדנו, שזהו שכתוב, סלו לרוכב בערבות, (דפו"י דף קס"ה ע"א)

רקיעין, ותיאובתיה תדיר לאתקנא לההוא רקיעא, בשפירו עלאה. וע"ד, סלו לרכב בערכות : לההוא דרכב בערכות. ומאן איהו. ההוא רקיע טמיר ונגניו, דקיימא ע"ג חיותא, דאיהו רכב בערכות.

תשיב) ועלזו לפניו. מלפניו לא פתיב, יאלא לפניו, דהא לית מאן דינדע ביה כלום. אבל לפניו, מאן דעייל לקמיה דהאי רקיע, אצטרף למיעל בתורה, ולא בעציבו כלל, בגין דהאי רקיעא גרים, דתמן לא שריא עציבו ורוגזא כלל, דהא תמן כלא איהו בתורה.

תשיג) ועל דא, כהן גדול דקיימא לקמיה, לא הנה עאל לבי קודשא, בר בתורה, ולאחזאה חדוה, דהא אתרא גרים. ועל דא פתיב, עבדו את יי בשמחה באו לפניו ברננה. דהא אצטרף דלא לאחזאה בה עציבו.

תשיד) ואי תימא, אי הכי, האי מאן דאיהו בצערא וברוחקא, דלא זכיל למחדי לביה, ומגו דוחקיה אית ליה למתבע רחמין, קמי מלכא עלאה, אי הכי, לא יצלי צלותא כלל, ולא יעול בעציבו כלל, דהא לא זכיל למחדי לביה, ולאעלא קמיה בתורה, מאי תקונא אית ליה להאי בר נש.

תשטו) אלא ודאי הא תנינן, קל תרעין ננעלו ואסגירו, ותרעין דדמעין לא תאסגירו, ולית דמעא אלא מגו צערא ועציבו. וכל אינון דמקנן על אינון

חלופי גרסאות
צ ל"ג לההוא דרכב בערכות. ק ערכות. ר ל"ג אלא לפניו.
ש לגבי. ת סגירו.

מסורת הזהר
(תהלים ק) ויצא קלה צ"ה.

הסולם

תשיג) ועל דא כהן גדול וכו': ועל כן כהן גדול העומד לפניו, לא היה נכנס לבית המקדש רק בשמחה, ולהראות שמחה, כי המקום גורם. ועל זה כתוב, עבדו את ה' בשמחה וגו'. כי צריך שלא להראות בה עצבות.

תשיד) ואי תימא אי וכו': ואם תאמר אם כן, זה, מי שהוא בצער וברוחק, שאינו יכול לשמוח בלבו, ומתוך דחקו יש לו לבקש רחמים לפני מלך העליון, ואם כן, לא יתפלל תפלתו כלל, ולא יכנס בעצבות משהו, שהרי אינו יכול לשמוח את לבו ולכנוס לפניו בשמחה. מהו התקן שיש לאדם הזה.

תשטו) אלא ודאי הא וכו': ומשיב, אלא ודאי, הרי למדנו, כל השערים ננעלים ונסגרים, ושערי דמעות אינם נסגרים. ואין דמעה, אלא מתוך צער ועצבות. וכל אלו הממונים על השערים משברים עקולי הדרכים והמנעולים, ומכניסים דמעות האלו ותפלה

ההיא

מאמר

בתוכו כל שש הספירות האחרות שהם גבורה ת"ת נהי"מ, כי העליון כולל כל התחתונים ממנו. הוא סוד מרכבה עליונה והקב"ה, שהוא בינה, חפץ ברקיע הזה יותר מכל הרקיעים, וחשקו תמיד לתקן רקיע הזה ביופי העליון, ועל זה נאמר סלו לרוכב בערכות. דהיינו לאותו שרוכב בערכות. ומי הוא. הוא רקיע הזה העומד על החיות, דהיינו בינה העומדת ממעל לחגית דז"א הנקראים חיות, שהוא הרוכב בערכות.

תשיב) ועלזו לפניו, מלפניו וכו': כתוב ועלזו לפניו, ולא כתוב מלפניו, אלא לפניו. כי מלפניו היה משמע מלפני הבינה, שהוא חכמה, והרי אין מי שידע בו כלום. אבל, לפניו, שהוא בינה הרוכב בערכות, מי שנכנס לפני רקיע הזה, צריך לכנס בשמחה ולא בעצבות כלל, משום שהרקיע הזה גורם ששם אינו שורה עצבות וכעס כלל, כי שם הכל הוא בשמחה. וע"כ נאמר, ועלזו לפניו.

(דפוי" דף קס"ה ע"א)

תרעין, בלהו מתברין גזיזין ומנעולין, ועיילין אינון דמעין, ונהיא צלותא
 «עאלת בקמי מלכא קדישא».

תשטז) כדין ההוא אטר אית ליה דוחקא, מההוא עצבו ודוחקא דההוא
 בר נש, כד"א בכול צרתם לא צר. תיאובתיה דההוא עלמא עלאה, לגבי האי
 אטר, פדכורא דתיאובתיה פדיר לגבה דנוקבא. יפד מלכא עאל לגבי
 מטרוניתא, אשפח לה בעצבו, כדין כל מה דאיהי בעאת, בידהא אתמטר,
 ונהוא בר נש, ונהיא צלותא, לא אהדר בריקניא, וקב"ה חייס עליה. זכאה
 חולקיה דההוא בר נש, דאושיד דמעין קמי קודשא בריה הוא, בצלותיה.

תשיז) כגוונא דא בשבת, מאן דיתיב בתעניתא בשבת, מגו צעריה אחזי
 עצבא, ובשבת שלטא ההוא רקיעא עלאה, ההוא דאתחזי בתורה, ואיהו חדרה
 וחדי לכלא. ההוא דיתיב בעצבו, בגין דאיהו שלטא, אפיק לההוא בר נש
 מההוא עונשא דאתגור עליה, וקא אתמר, סלו: הבו יקר, ורוממו לההוא
 דרוכב בערבות, דאיהו חדרה וחדי כלא, רקיעא על גבי חיותא יב"ה שמו
 ודאי, דהא בההוא אטר שמא דא אתפליל. ועלזו לפניו, בגין דלא אצטריף
 לאחזאה קמיה עצבו, כמה דאתמר.

תשיח) רבי אלעזר אמר, האי קרא, הכי אצטריף למימר, סלו לרוכב
 על ערבות, מאי בערבות. ביה שמו, ביה הוא מבעי ליה, מאי שמו. אלא האי

חלופי גרסאות

א ל"ג עאלת. ב קמיה דמלכא. ג לגביה. ד כמלכא לגבי
 מטרוניתא. ה מהו.

מסורת הזהר

(ו) ישעיה סג) ורא קנג צ"ג.

דרך אמת ין (כ"ד ה"א שהוא כ"ו).

הסולם

מאמר

ההיא נכנסת לפני המלך הקדוש. גזיזין פירושו עקולי דרכים, מלשון דאיכא גזייתא (ב"מ צ"ט ע"א).

תשטז) כדין ההוא אטר וכו': אז מקום ההוא, דהיינו המלכות, יש לה לחץ מן העצבות והלחץ של אדם ההוא, כמש"א, בכל צרתם לא צר, וקרי, לו צר. כי צער האדם נוגע אל השכינה. ההשתוקקות של עולם העליון, שהוא ז"א, אל מקום הזה, שהוא המלכות, הוא כדכר שחשקו תמיד אל הנוקבא, ע"כ כשהמלך, שהוא ז"א, נכנס אל המטרוניתא, שהיא המלכות, ומוצא אותה בעצבות, אז כל מה שהיא רוצה נמסר בידיה, ואדם ההוא או תפלה היא אינם חוזרים ריקם, והקב"ה מרחם עליו. אשרי חלקו של אדם ההוא ששופך דמעות לפני הקב"ה בתפלתו.

תשיז) כגוונא דא בשבת וכו': כעין זה הוא בשבת. מי שיושב בתענית בשבת,

(דפריי דף קס"ה ע"א *) דף קס"ה ע"ב)

סלו לרוכב בערבות

מתוך צערו מראה עצבות. ובשבת שולט רקיע העליון ההוא, שהוא בינה, אותו הנראה בשמחה, והוא שמחה, ומשמח הכל. אדם ההוא היושב בעצבות, כיון שרקיע הזה שולט, הוא מוציא את אדם ההוא מאותו העונש שנגזר עליו. וכבר למדנו זה. וזהו שנאמר, סלו, שפירושו תנו כבוד ורוממות לאותו הרוכב בערבות שהוא שמחה ומשמח הכל, שהוא הרקיע שעל החיות, דהיינו בינה כנ"ל, ביה שמו, ודאי, כי במקום זה נכלל שם הזה. כי הבינה נקראת י"ה. ועלזו לפניו, היינו שלא צריכים להראות לפניו עצבות. כמו שנתבאר.

תשיח) רבי אלעזר אמר וכו': רא"א, מקרא זה, היה צריך לומר כך, סולו לרוכב על ערבות, והיה המשמעות בינה הרוכבת על ז"א, מהו בערבות. וכן ביה שמו, ביה הוא, היה צריך לומר, אם הוא טובב על בינה

רלה

תרומה

קָרָא, עַל סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין, עֲתִיקָא דְּכָל עֲתִיקִין אֲתָמַר. הֵהוּא דְּלֹא אֲתַגְלִיא, וְלֹא אֲתִידַע כְּלָל, דְּאִיהוּ רוּכְבַּי בְּעֲרֻבוֹת. וְאִי תִימָא, דְּאִיהוּ אֲתִיא וְרָכִיב בֵּיהּ, אִי הָכִי, אַע"ג דְּסִתְמִים הוּא בְּאַתְרֵי דְּאִי קָיִימָא לְאֲתַגְלִיא.

תשיט) אָלָא סוּלו לְרוּכְבַּי בְּעֲרֻבוֹת, ׀ דְּאִי אִיהוּ עֲתִיקָא דְּכָל עֲתִיקִין, ׀ סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין, דְּלֹא יָדִיעַ. וּבְמָה אִיהוּ רוּכְבַּי בְּעֲרֻבוֹת, בְּיָהּ, דְּאִיהוּ רְזָא קְדָמָא דְּנִפְיָא וְדָא אִיהוּ שְׂמִיָּה, מְהֵהוּא סְתִימָא, דְּלֹא יָדִיעַ, כְּשָׂמָא דִּילִיָּה הוּא יָהּ. לֹא דְּאִיהוּ הוּא, אָלָא אִיהוּ הוּא, בְּגִין דְּהֵהוּא פְּרוּכְתָא דְּאֲתַפְרָסָא וְנִפְיָא מְקָמֵיהּ. אָבַל הַאי פְּרוּכְתָא אִיהוּ שְׂמוֹ, וְדָא אִיהוּ רְתִיבָא דִּילִיָּה, וְלֹא אֲתִידַע כְּלָל.

תשכ) וְדָא אִיהוּ שְׂמוֹ לְהַגְדוּל, בְּגִין דְּאִית ׀ שְׂמִיָּה דְּלֹא אִיהוּ כָּל כְּדָ

חלופי גרסאות

ו ערבות. ז ל"ג דא. ח דההוא. ט ל"ג סתימא דכל סתימין דלא ידע. י קמיה. כ שמייה. ל מוסיף הוא הגדול. מ ש.מ.

הסולם

מאמר

פירוש. אַע"פ שְׂכַלְפֵי או"א וישסו"ת הנקראים י"ה, נבחן שהמלכות, שעלתה למקום בינה דראש א"א, ירדה משם וחזרה למקומה, וע"כ חזרו בינה ותו"מ דראש א"א, ועלו מן הגוף למדרגת הראש דא"א, ולקחו עמהם אל ראש א"א, גם י"ה, שהם או"א וישסו"ת שהיו מלוכשים בהם, (כנ"ל בראשית א' דף ר"צ ד"ה בגין ע"ש) שאז נבחן שא"א הוא, רוּכְבַּי בְּעֲרֻבוֹת בֵּי"ה, עַם כָּל זֶה כְּלִפֵּי א"א עֲצֻמוֹ וְכֵן כְּלִפֵּי או"א, נבחו, שהמלכות לא זזה ממקומה ועודה מסיימת את הראש דא"א תחת החכמה, והוא נשאר משום זה בלתי מושג לתחתונים. וז"ש אַבְּלַי הַאי פְּרוּכְתָא שֶׁהוּא הַמְּלָכוֹת שֶׁמִּתַּחַת הַחֲכֵמָה, הוּא שְׂמוֹ, וְדָא אִיהוּ רְתִיבָא דִּילִיָּה וְלֹא אֲתִידַע כְּלָל, כִּי הוּא נִשְׂאָר מְלוּכְשׁ בְּמַלְכוּת הַמְּסִימָת שְׁלוֹ, אַע"פ שְׂמַלְכוּת הוּוּ נִבְחַנְתָּ כְּלִפֵּי או"א וישסו"ת, שִׁירְדָה מִשָּׁם, וְהֵעֵלוּ או"א וישסו"ת אֵלָיו, וְרוּכְבַּי בֵּיהּ, אֵינוֹ רוּכְבַּי בֵּיהּ אֵלָא ע"י שְׂמוֹ, שֶׁהִיא הַמְּלָכוֹת שֶׁתַּחַת הַחֲכֵמָה, שֶׁנִּקְרָאת פְּרוּכְתָּ, וְע"כ נִשְׂאָרוֹ א"א וְאו"א בְּלִתי מוֹשָׁגִים כְּמִקְוֵדָם יִרְדַּת הַמְּלָכוֹת. וְנִמְצָא שֶׁמִּצַּד אֶחָד מִתְּגַלֶּה הַחֲכֵמָה בִּישְׁסוּ"ת עַל יְדֵי שֶׁא"א רוּכְבַּי בֵּי"ה, וְמִצַּד הַב' א"א עֲצֻמוֹ וְאו"א נִשְׂאָרוֹ בְּלִתי מוֹשָׁגִים כְּמִקְוֵדָם לְכֵן.

בינה, מהו שמו. אלא מקרא הזה, על הסתום מכל הסתומים עתיק מכל העתיקים, נאמר. דהיינו א"א, שסתום יותר מא"א עלאין הסתומים, ועתיק יותר מהם. ההוא שלא נגלה ולא נודע כלל, כי חכמה שלו נסתמה לגמרי, ואינה מאירה למטה ממנו כלום. והוא רוכב בערבות, שהם או"א, שהם י"ה. ואם תאמר, כיון שהוא בא ורוכב בי"ה. א"כ, אַע"פ שסתום, הוא עומד במקום הזה להתגלות.

תשיט) אַלָא סוּלו לְרוּכְבַּי בְּעֲרֻבוֹת וכו': ומשיב, אלא סלו לרוכב בערבות, זה הוא עתיקא דכל עתיקין, סתום מכל הסתומים, שאינו מושג, ואינו עומד להתגלות. ובמה הוא רוכב, בערבות בי"ה, דהיינו באו"א, שהוא סוד מדרגה ראשונה שיצאה ממנו, כי או"א יצאו מא"א, וזה הוא שמו, של סתום ההוא שאינו ידוע, כי השם שלו הוא י"ה. וע"כ אוה"כ, בֵּי"ה שְׂמוֹ. וְלֹא שְׂאוּ"א עֲצֻמוֹ הוּא הַשֵּׁם שְׁלוֹ, אֵלָא או"א הוּא הַשֵּׁם שְׁלוֹ מִשּׁוּם אֲתֵיהּ הַפְּרוּכְתָּ שֶׁנִּפְרָשָׁה וְיִצְאָה מִלְּפָנָיו. שֶׁה"ס הַמְּלָכוֹת שֶׁעֲלֵתָה לְמִקְוֵדָם בֵּינָה דְּרָאשׁ א"א. וְעֵשְׂתָה שֵׁם מִסָּךְ וּפְרוּכְתָּ. כְּלוּמַר מִקְוֵדָם סוּם מִדְּרַגַּת הַרָאשׁ דְּא"א. וְהוֹצִיאָה בֵּינָה וְתו"מ דְּרָאשׁ א"א לְבַחֲיוֹנָת גּוֹף שְׁלוֹ. אַבְּל פְּרוּכְתָּ הִיא הוּא שְׂמוֹ, כִּי הַמְּלָכוֹת נִקְרָאת שֵׁם, וְזוֹ הִיא הַמְּרוּכְבָּה שְׁלוֹ, כְּלוּמַר עַל יְדֵי הַפְּרוּכְתָּ הִיא הוּא מִתְּלַבֵּשׁ בְּאו"א, וְע"כ לֹא נִדְרַע כְּלָל. כִּי אֵינָה מִתְּגַלֶּה עַל יְדֵיהֶם.

(דפריי דף קס"ה ע"ב)

תשכ) וְדָא אִיהוּ שְׂמוֹ וְכו': וזה הוא שמו הגדול. דהיינו או"א, עם המלכות דא"א המלוכשים בהם. משום שיש שם שאינו כל כך גדול כמוהו, דהיינו שם הויה, שהוא

גְּדוּל, כִּהְיֵה אַע"ג דְּאִית בֵּיה תוֹסַפֵּת אַתְּוּן. דָּא אִיהוּ שְׁמָא רַבָּא, וְעַל דָּא בְּהַאי שְׁמָא, אָנֹן מְפִיקִין אָמֵן, דְּאִיהוּ מְנִיָּה. בְּהַאי אֲזֵלָא אָמֵן בְּכָל זְמָנָא, וּבְשְׁמָא אַחְרָא לָאו הֵכִי.

תשכא) אָמֵן יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּא מְבָרַךְ, דְּכַד הָיִי שְׁמָא אַתְּמַקְּנָן, כִּלְאָ אִיהוּ בְּשְׁלִימוֹ, וְכָל עֲלָמִין חֲדָאן בְּחֵדוֹ. בְּהַאי שְׁמָא, כִּלְלִין עֲלָאִין וְתַתְּאִין. בְּהַאי שְׁמָא, כִּלְלִין שִׁית מְאָה וְתַלְסִיר פְּקוּדֵי אורִייתָא, דְּאִינֹן כִּלְלָא דְּכָל רְזִין עֲלָאִין וְתַתְּאִין. כִּלְלָא דְּעֲלָמָא דְּדִכְוֵרָא לְעִילָא, וּכְלָלָא דְּעֲלָמָא דְּנוֹקְבָא לְתַתְּאִין.

תשכב) וְכִלְהוּ פְּקוּדִין, כִּלְהוּ שְׁיִיפִין וְאַבְרִין, לְאַתְחִזְזָא בְּהוּ רְזָא דְּמִהִימְנוּתָא. מָאן דְּלָא יִשְׁגַּח וְלָא אֶסְתַּכֵּל בְּרְזִין דְּפְקוּדֵי אורִייתָא, לָא יָדַע, וְלָא אֶסְתַּכֵּל, הִיךְ מְתַקְּנֵן שְׁיִיפִין בְּרְזָא עֲלָאָה. שְׁיִיפִין דְּגוּפָא כִּלְהוּ, מְתַקְּנֵן עַל רְזָא דְּפְקוּדֵי אורִייתָא, וְאַע"ג דְּאִית שְׁיִיפִין, דְּאִינֹן רַבְּרִין וְעֲלָאִין, כִּלְהוּ זְעִירִין וְרַבְּרִין, אִי אַתְּנָטִיל חֵד מְנִיָּהוּ, אֶפִּילוּ זְעִירָא דְּבֵר נָשׁ, אֶקְרִי מְאָרִיָּה דְּמוּמָא, כ"ש וְכ"ש הֵהוּא דְּגָרַע אֶפִּילוּ חֵד פְּקוּדָא מְאִינֹן פְּקוּדֵי אורִייתָא, דְּאֶטִּיל מוּמָא בְּאַתְרֵהּ דְּלָא אֶצְטְרִיךְ.

תשכג) תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב, ⁽⁹⁾ וַיִּקַּח יְיָ אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם וַיְנַיִחָהוּ כַּגֵּן עֵדֶן

מסורת הוזהר

(9) (בראשית ב) ב"א וְכָא צ"א.

סלו לרוכב בערבות

הסולם

מאמר

עם או"א וישסו"ת המלובשים בהם ומקבלים ממנו חכמה, שכל המוחין דגדלות שיש בישסו"ת וזו"ן ובג' עולמות בי"ע נמשכים מזה, באופן, שהן הקטנות והן הגדלות והן חסדים והן חכמה, כולם נמשכים משמו הגדול, שה"ס המלכות דראש א"א המלובשת באו"א וישסו"ת, בסו"ה, בי"ה שמו, וכבר נתבאר זה באורך לעיל (בראשית א' דף ר"צ ד"ה בגין).

תשכב) וְכִלְהוּ פְּקוּדִין כִּלְהוּ וכו': וכל המצות, כולן חלקים ואברים להראות בהם סוד האמונה, שה"ס השכינה. מי שאינו משגיח ואינו מסתכל בסודות של מצות התורה, אינו יודע ולא יוכל להסתכל איך מתתקנים האברים בסוד העליון. אברי הגוף כולם מתתקנים על סוד מצות התורה, כי רמ"ח אברים הם כנגד רמ"ח מצות עשה, ושס"ה גידים הם כנגד שס"ה מצות לא תעשה. ואע"פ שיש אברים שהם גדולים ועליונים, ויש מהם שהם קטנים ופחותים, הרי כולם הגדולים והקטנים, אם נלקח אחד מהם, אפילו הקטן של האדם, הוא נקרא בעל מום. כ"ש וכל שכן, אותו הגורע אפילו מצוה אחת ממצות התורה, שהוא מטיל מום במקום שאינו צריך.

תשכג) תָּא חֲזִי מַה וכו': בוא וראה מה

כתוב

ד"א, אע"פ שיש בו תוספות אותיות, כי או"א נקראים רק בב' אותיות י"ה בלבד. מכל מקום הוא שמו הגדול. ועל כן בשם הזה, אנו ממשכים ואומרים אָמֵן, שהוא נמשך ממנו, בשם הזה הולך אָמֵן בכל זמן, כי או"א, זווגייהו לא פטיק לעלמין. ובשם אחר, שהוא ז"א הנקרא הויה, אינו כן. כי זווג זו"ן נפסק מחמת חסאים של התחתונים.

תשכא) אָמֵן יְהֵא שְׁמִיָּה וכו': וזהו שאנו אומרים, אָמֵן יְהֵא שְׁמוֹ הַגְּדוֹל מְבוֹרַךְ לְעוֹלָם וְלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים. כי כאשר השם הזה מתתקן, הכל הוא בשלמות. וכל העולמות שמחים, בשם הזה כלולים עליונים ותחתונים, בשם הזה. כלולים תרי"ג מצות התורה, שהם כלל כל הסודות, העליונים והתחתונים. הוא כלל של עולם הדכר למעלה, שהוא ז"א וכלל של עולם הנוקבא למטה, שהוא מלכות.

פירושו, ששם הגדול הזה ה"ס מלכות דא"א המלובשת באו"א וישסו"ת הנקראים י"ה, ומבואר בדבור הסמוך, שיש במלכות זו ב' פעולות, שכלפי א"א ואו"א, אינה יורדת למקומה, ומאירה תמיד אור החסדים, וכלפי ישסו"ת נבחנת שבעת גדלות יורדת למקומה שעי"כ חוזרים בינה ותו"מ דא"א אל מקומם

(דפרי"ז דף קס"ה ע"ב)

לְעִבְדָה וּלְשִׁמְרָהּ. וְתַנְיִן, לְעִבְדָה וּלְשִׁמְרָהּ אֲלֵין קַרְבָּנִין, וְכֹלֵא חַד. אַכְּל דָּא רְזָא דְּפִקּוּדֵי אֲוִרֵיתָא, לְעִבְדָה: אֲלֵין רַמ"ח שְׁיִיפִין עֲלָאִין. וּלְשִׁמְרָהּ: אֲלֵין תְּלַת מָאָה וּשְׁתַּיִן וְחֲמֵשׁ שְׁיִיפִין תַּתְּאִין. אֲלֵין עֲלָאִין דְּזָכוּר. וְאֲלֵין תַּתְּאִין דְּשִׁמּוֹר, וְכֹלֵא חַד.

תשכד) זַכָּאָה אִיהוּ מֵאֵן דְּזָכִי לְאַשְׁלָמָא לֹון. פִּקּוּדִין דְּאֲוִרֵיתָא, גְּרִים לְבַר נֶשׁ לְאַשְׁלָמָא רִוּחִיהּ וְנִשְׁמַתִּיהּ בְּהַאי עֲלָמָא, וּבְעֲלָמָא דְּאֶתִי. אֲוִרֵיתָא מִזְכָּה לְבַר נֶשׁ, לְאַחַסְנָא תְּרִין עֲלָמִין, עֲלָמָא דָּא וְעֲלָמָא דְּאֶתִי. כֹּל מֵאֵן דְּאַשְׁתַּדַּל בְּאֲוִרֵיתָא, אֲשְׁתַּדַּל בְּחַיִּים. חַיִּים בְּהַאי עֲלָמָא, וְחַיִּים בְּעֲלָמָא דְּאֶתִי. אֲשְׁתַּזִּיב מִכָּל עֹנָשִׁין בִּישִׁין, דְּלֹא יִכְלִין לְשִׁלְטָאָה עֲלֵיהּ. אִי בְּאַשְׁתַּדְלוּתָא הֵכִי. כִּ"ש מֵאֵן דְּעֵבִיד יַעֲוֹבָדָא.

תשכה) ׀ רַבִּי חַיִּיא רַ' אַבָּא, שְׁרוּ בְּבִי אוּשְׁפִיזֵיהּ, קָמוּ בְּפִלְגוּת לִילֵיא, * לְאַשְׁתַּדְלָא בְּאֲוִרֵיתָא. בְּרַתִּיהּ דְּאוּשְׁפִיזָא, קָמַת וְאַנְהִירַת לֹון שְׂרָגָא, וּלְבַתָּר קִיַּמַת אַבְתְּרֵיהּ לְמִשְׁמַע מְלִין דְּאֲוִרֵיתָא.

תשכו) פְּתַח רַבִּי ׀ יוֹסִי וְאַמְר, ׀ כִּי נֵר מְצוּה וְתוֹרָה אֹור וְדַרְךָ חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוּסְר. כִּי נֵר מְצוּה, כֹּל מֵאֵן דְּאַשְׁתַּדַּל בְּהַאי עֲלָמָא, בְּאִינוּן פִּקּוּדִין דְּאֲוִרֵיתָא, אֲתַסְדֵּר קָמִיהּ בְּכָל פִּקּוּדָא וּפִקּוּדָא חַד שְׂרָגָא, לְאַנְהֵרָא לִיהּ בְּהֵהוּא

מסורת הזוהר (צ) (משלי ו) וישב סו צ"א ז"ח לו ט"ג שי"ד לה ט"א שכ"ד, עה ט"ב שלי"ח, פה ט"א שכ"א
חלופי גרסאות נ מוסיף עובדא טבא. ט יוסא. ע אבא; יוסא.
דרך אמת כן (מסוף המאמר נראה שר' חייא ור' יוסי היו ולא ר' אבא ועיין בסוף דף קס"ח וגם בסוף קס"ט ע"ב חה המדרש הוא במדרש רות כ"ג).

הסולם

מאמר כתוב, ויקח ה' אלקים את האדם וינחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה. למדנו לעבדה ולשמרה, אלו הם קרבנות. והכל אחד, אבל זה סוד מצות התורה, לְעִבְדָהּ, אלו רמ"ח אברים עליונים. ולְשִׁמְרָהּ, אלו שס"ה אברים תחתונים דהיינו שס"ה גידין. אלו העליונים, הם של זכור, שהוא ז"א. ואלו התחתונים, הם של שמוֹר, שהוא מלכות. והכל אחד.
תשכד) זכָּאָה אִיהוּ מֵאֵן וכו': אשרי הוא מי שזכה להשלים מצות התורה. הוא נורם לאדם להשלים רוחו ונשמתו בעולם הזה ובעולם הבא. התורה מזכה לאדם לנחול ב' עולמות, עולם הזה ועולם הבא. כל מי שמשתדל בתורה משתדל בחיים, חיים בעולם הזה, וחיים בעולם הבא, וניצל מכל עונשים הרעים, שאינם יכולים לשלוט עליו. אם בהשתדלותו בתורה הוא כך, כל שכן מי שעושה מעשה, מתיים מצות התורה.

מאמר כתוב, ויקח ה' אלקים את האדם וינחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה. למדנו לעבדה ולשמרה, אלו הם קרבנות. והכל אחד, אבל זה סוד מצות התורה, לְעִבְדָהּ, אלו רמ"ח אברים עליונים. ולְשִׁמְרָהּ, אלו שס"ה אברים תחתונים דהיינו שס"ה גידין. אלו העליונים, הם של זכור, שהוא ז"א. ואלו התחתונים, הם של שמוֹר, שהוא מלכות. והכל אחד.
תשכד) זכָּאָה אִיהוּ מֵאֵן וכו': אשרי הוא מי שזכה להשלים מצות התורה. הוא נורם לאדם להשלים רוחו ונשמתו בעולם הזה ובעולם הבא. התורה מזכה לאדם לנחול ב' עולמות, עולם הזה ועולם הבא. כל מי שמשתדל בתורה משתדל בחיים, חיים בעולם הזה, וחיים בעולם הבא, וניצל מכל עונשים הרעים, שאינם יכולים לשלוט עליו. אם בהשתדלותו בתורה הוא כך, כל שכן מי שעושה מעשה, מתיים מצות התורה.

ליה עובדא. שארי אבוה דאפתא אוף איהו ובכה. אמר ליה רבי יוסי, דילמא חתנך בעלה דברתיך, לא זכה באורייתא. אמר ליה ודאי הכי הוא, ועל דא ודאי בכינן, אגא וברתי תדיר.

תשלא) ובגין דתמינא, ליה יומא חד, דדליג מאגרא גא, למשמע קדיש בהדי צבורא, סליק ברעותא דילי, למיהב ליה ברת, ותכף דנפקו צבורא מבי פנישתא, יהיבנא ליה ברת. דאמינא בדלוגא דא דאפתא למשמע קדיש, גבא רבא וליהוי באורייתא, ואע"ג דאיהו רבי, ולא ידענא ביה מקדמת דנא. והשתא אפילו ברפת מזונא לא ידע, ולא זכילנא בהדיה למלעי בין חבריא, דיוליף קריאת שמע, או ברפת מזונא.

תשלב) אמר ליה אעבר ליה באפרא, או דלמא ברא יוליד דלהוי גבא רבא. אדהכי קם איהו, ודלג עליהו ותיב לקמיהו. אסתפל ביה רבי יוסי, אמר, ודאי אגא תמינא בהאי רבי, דנהורא דאורייתא ויפוק לעלמא מגיה. או ברא דיוקים מגיה. תייד ויהוא רבי, ואמר, רבותי אימא קמייכו חד מלה.

תשלג) פתח ואמר צעיר אני לימים ואתם ישישים על כן זחלתי ואירא מחות דעי אתכם. האי קרא אתערו ביה עמודי עלמא. אכל אליהו דכתיב ביה ממשפחת רם, אתערו, דהא מזרעא דאברהם קאתא. ושפיר. אכל אליהו פהנא הוה, ומזרעא דחזקאל גביאה הוה, כתיב הכא בן ברכאל הבווי, וכתיב התם ויחזקאל בן בווי הפהן.

תשלד) ואי תימא בגין דכתיב בווי, בוז משפחות הוה. לאו הכי, הדר ואמר ממשפחת רם, עלאה על כלא. אמאי אקרי בווי. על דמבזה גרמיה

חלופי גרסאות
 ק) איוב לב) ח"ג רע"ב. ת"ז בהשמטות ת"ט קמו. ז"ח
 פו ט"ג ש"ב תק"ח קיא ט"ד ש"ו שמ"ד. ו) (יחזקאל
 א) לך סט צ"א. ש) (איוב לא).

הסולם

כי נר מצוה ותורה אור
 של בעל המלון. וקפץ אליהם, וישב לפניהם. הסתכל בו ר' יוסי, אמר, ודאי אני רואה בילד הזה, שיצא ממנו אור תורה לעולם, או בן שיעמוד ממנו. צחק ילד ההוא, ואמר, רבותי, אומר לפניכם דבר אחד.
 תשלג) פתח ואמר, צעיר וגו': פתח ואמר, צעיר אני לימים ואתם ישישים על כן זחלתי ואירא מחות דעי אתכם. במקרא הוה העירו עמודי עולם. אבל אליהו, שכתוב בו, ממשפחת רם, העירו, כי בא מזרעו של אברהם. ויפה הוא. אבל אליהו היה כהן ומזרע יחזקאל הנביא היה, כי כתוב כאן, בן ברכאל הבווי, וכתוב שם, יחזקאל בן בווי הכהן.
 תשלד) ואי תימא בגין וכו': ואם תאמר בשביל שכתוב בווי, בוז משפחות היה, אינו כן, כי חזר ואמר ממשפחת רם, דהיינו רם על

מאמר
 בעל בתך לא זכה בתורה. אמר לו ודאי כן הוא. ועל זה ודאי אני ובתי בוכים תמיד.
 תשלא) ובגין דחמינא ליה וכו': ומשום שראיתי אותו יום אחד, שקפץ מן העליה הזו, לשמוע קדיש עם הצבור, עלה ברצוני לתת לו בתי, ומיד אחר שיצאו הצבור מבית הכנסת נתתי לו בתי. שאמרת בקפיצה זו שבא לשמוע קדיש, ניכר שיהיה אדם גדול בתורה. ואע"פ שהוא ילד ולא ידעתי בו מקודם לכן, נתתי לו בתי. ועתה אפילו לברך ברכת המזון אינו יודע. ואיני יכול ללמוד עמו בין החברים שילמוד קריאת שמע או ברכת המזון.
 תשלב) אמר ליה אעבר וכו': אמר לו ר' יוסי, העבר אותו באחר. או אולי יוליד כן שיהיה גדול בתורה. בינתיים קם הוא, חתנו (דפרוי דף קס"ו ע"א)

לגבי מאן * דגדול מגיה, ועל דא סליק בשמא עלאה, בווי, דא דאקרי אדם
 "שלימא בכלא, מה דלא אקרי הכי בר נש אחרא, הדא הוא דכתביב (ט) ואתה
 בן אדם, ועל דסליק בשמא דא, אקרי רם, עלאה על כלא.

תשלה) ועל דא אמר צעיר אני לימים. לימים, מימים מבעי ליה, מאי
 לימים. אלא אמר צעיר אני, ואזעירנא גרמי לימים, לגבי בר נש דאית ליה
 יומין סגיאין. מ"ט. בגין דאמרתי דימים ידברו, ועל דא צעיר אני, ואזעירנא
 גרמי לגבי ימים. ואתם ישישים, חמינא לכו ישישים. על פן זחלתי ואירא
 מחות דעי אתכם. יאוף אנא, אמרתי ימים ידברו ורב שנים יודיעו חכמה.
 ודאי. אכן רוח היא באנוש ונשמת שדי תבינם. ועל דא בגין דאנא רביא, שוינא
 ברעותי דלא למללא עד כ תרין גרחין, ועד יומא דא אשתלימו. והשתא דאתון
 הקא, אית למפתח באורייתא קמייכו.

תשלו) פתח ואמר, (א) פי גר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחות מוסר.
 פי גר מצוה דא איהי משנה, כד"א (ב) והתורה והמצוה. והתורה: זו תורה
 שבכתב. והמצוה: זו משנה. דאיהי גר שרנא, דקיימא לאדלקא.

תשלו) גר אמאי אקרי גר. אלא פד מקבלא מבין תרין דרועין, רמ"ח
 שייפין עלאין, י איהו פתחת לגבייהו תרין דרועין דילה, פדין אתפלילו אלין
 תרין דרועין בהו, ואקרי גר. ותורה אור, דקא נהיר ליה הוא גר * ואדליקת

מסורת הזוהר

(ח) יחזקאל (ב. א) (משלי ו) לעיל תשכו צ"צ. (ב) (שמות
 כד) ח"ג מ: ז"ח עג ט"א שט"ז תק"ח קה ט"ג ש"א.

חלופי גרסאות

ח שלימו דכלא. ט מאן. י ל"ג אוף אנא. כ יומא דא
 ול"ג תרין ירחין ול"ג אשתלימו; עד יומא דא דאשתלימת
 תרין ירחין; עד דאשתלימו תרין ירחין ויומא דא אשתלימו.
 ל דאיהי; דאיהו. ט ואדליק.

הסולם

מאמר

כי גר מצוה ותורה אור

שאתם כאן, יש לפתוח בדברי תורה לפניכם.
 תשלו) פתח ואמר, כי וכו': פתח ואמר,
 כי גר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחות
 מוסר. כי גר מצוה זהו משנה, כמש"א, התורה
 והמצוה. התורה זו תורה שבכתב, ז"א. והמצוה
 זו היא משנה, דהיינו המלכות. שהיא גר,
 דהיינו גר העומד להדליק אותו. כי המלכות
 אין לה אור מעצמה, וצריכה לז"א שידליק
 אותה ויאיר בה.

תשלו) גר אמאי אקרי וכו': שואל
 המלכות נקראת גר, למה היא נקראת גר.
 ומשיב, אלא, כשהמלכות מקבלת מבין ב'
 הזרועות דז"א, שה"ט ב' קוין ימין ושמאל,
 רמ"ח אברים העליונים, שהם חסדים של רמ"ח
 מצות עשה. היא פותחת אליהם ב' זרועות
 שלה, שהם ב' קוין ימין ושמאל שלה. אז
 נכללו אלו ב' הזרועות ברמ"ח האברים, ונעשו
 בגי' ר"ג, וע"כ נקראת גר. ותורה אור,
 מפני שהתורה מאירה לגר הזה, והגר נדלק

ממנה

על הכל. ולמה נקרא בווי. היינו משום שמבוה
 עצמו, לפני מי שגדול ממנו. ועל כן עלה בשם
 העליון, בווי, אותו שנקרא אדם שלם בכל.
 מה שלא נקרא כן אדם אחר, דהיינו יחזקאל,
 שכתוב, ואתה בן אדם. ועל שאל'הוא נקרא
 בשם הזה, בווי, נקרא רם, היינו רם על הכל.

תשלה) ועל דא אמר וכו': ועל כן אמר,
 צעיר אני לימים. שואל, אומר לימים, מימים
 היה צריך לומר, מהו לימים. אלא אמר, צעיר
 אני דהיינו שמיעטתי את עצמי, לימים לפני
 אדם שיש לו ימים רבים. מהו הטעם. משום
 שאמרתי ימים ידברו, ועל כן צעיר אני,
 דהיינו שמיעטתי את עצמי, לפני ימים. ואתם
 ישישים, ראיתי אתכם ישישים, על כן זחלתי
 ואירא מחות דעי אתכם. אף אני, אמרתי ימים
 ידברו ורב שנים יודיעו חכמה, ודאי, אכן
 רוח הוא באנוש ונשמת שדי תבינם. ועל כן
 בשביל שאני ילד, שמתי ברצוני שלא לדבר
 עד ב' חדשים, ועד היום הזה נשלמו. ועתה

(דפריי דף קס"ו ע"א *) דף קס"ו ע"ב)

מַגִּיבָה מִסְטָרָא דְאֹר דְקַדְמָאָה, דְאִיהוּ יְמִינָא. דְהָא אֹרִייתָא מִהוּא סְטָרָא דִימִינָא דְאֹר דְקַדְמָאָה אֲתִיְהִיבַת, דְכְתִיב ׀ מִימִינוּ אֵשׁ דַּת לְמוֹ, מִסְטָרָא דִימִינָא אֲתִיְהִיבַת, וְיָאֵעִׁיג דְאֲתִקְלִיל בֵּיה שְׁמַאֲלָא, דְהָא פְדִין אִיהוּ שְׁלִימוּ דְכְלָא.

תשלח) אור דא אֲתִקְלִיל בְּמַאֲתָן וְשִׁבְעָה עֲלָמִין, דְאִינּוֹן גְּנִיזִין בְּסְטָרָא דְהוּא אֹר, וְאֲתִפְשֵׁט בְּכֻלְהוּ. תְּחֹת פּוֹרְסִיָא עֲלָאָה טְמִירָא, שְׁרִיזִין אִינּוֹן עוֹלָמוֹת, ׀ מִסְטָרָא דְהוּא יְמִינָא. תְּלַת מָאָה וְעֶשֶׂר אִינּוֹן, מְאָתָן וְשִׁבְעֵי, אִינּוֹן בְּסְטָרָא דִימִינָא. מָאָה וְתַלְתָּ, אִינּוֹן בְּסְטָרָא דְשְׁמַאֲלָא. וְאִינּוֹן תְּלַת מָאָה וְעֶשֶׂר. וְאֵלִין אִינּוֹן דְקוֹדֶשָׁא בְרִיךְ הוּא מְתַקֵּן תְּדִיר ׀ לְצַדִּיקָיָא, וּמַאֲלִין מִתְּפִשְׁטָן כְּמָה וְכְמָה אֹצְרֵי תְּמֻדָּה, וְכֻלְהוּ גְּנִיזִין לְאֲתַעֲדָנָא מְנַהֵן צַדִּיקָיָא לְעֲלָמָא דְאֲתִי וְעַל אֵלִין כְּתִיב ׀ לְהַנְחִיל אוֹהֲבֵי יֵשׁ וְאוֹצְרוֹתֵיהֶם אֲמַלָּא וְעַל אֵלִין כְּתִיב ׀ עֵין לֹא רָאֲתָה אֱלֹהִים זוֹלַתְךָ וְגוֹ׃.

חלופי גרסאות

1 אע"ג. 2 בסטרא. 3 ל"ג לצדיקיא.

מסורת הזהר

2 (דברים לג) ויצא ג צ"ה. 3 (משלי ח) הקסה"ז נח צ"א. 4 (ישעיה סד) לעיל אות תרעו צ"ג.

הסולם

ר"ז בימינא ק"ג בשמאלא

אחורים דבינה. ואח"כ כשיצאה נקודת החירק, שה"ס קו האמצעי, והכריע והכליל ב' הקוין ימין ושמאל זה בזה, נבחן למצב הפנים דבינה, כי אז נשלם קו הימין בג"ר מהתכללות השמאל וקו השמאל נשלם בחסדים מהתכללות קו הימין, ושניהם נתמלאו בשלמותם הראוי.

אמנם גם אחר יציאת הפנים, שכבר יש לה ג' קוין, עוד נשאר בה מצב אחורים, מטעם שאין העדר ברוחני, ולא עוד, אלא כל החכמה שמאירה במצב הפנים נמשכת ממצב של האחורים. (כנ"ל בהקדמת ספר הזהר דף י"ב ד"ה ואלמלא ע"ש) וכיון שכבר נמשך קו האמצעי, נבחנו ג' קוין גם במצב אחורים, שני קוין, הימין והאמצעי נחשבים בימין בסוד נקודת החולם שחסרים ג"ר. וקו השמאל, נבחן לנקודת השרוק החסר מחסדים, דהיינו כמו שהיו במצב האחורים.

ותדע, שמצב הזה דאחורים דבינה נבחן שבו י"ש עולמות, ר"ז מימין וק"ג משמל. כי הש' רומזת לג' קוין. (כנ"ל אות תר"ח בהסלם) שבכל אחד מאה ספירות, כי ספירות הבינה הם בסוד מאה. והי' רומזת לשיעור קומה של י"ס, שהן ג"ר וז"ת. ונמצא שב' קוין של הש' שהם הימין והאמצעי, שהם בימין, הם ר' ומשיעור קומה לקח ז' ספירות חסר ג"ר, והם ביחד ר"ז. וקו השמאלי של הש' שה"ס נקודת השרוק, שהוא חכמה בלי חסדים, הוא

מאה

מאמר

ממנה מצד אור הראשון, שהוא ימין, כי התורה מצד ימין הוא, שהוא אור הראשון, ניתנה. שכתוב, מימינו אש דת למו, מימין היא ניתנה, ואע"פ שנכלל בה שמאל. כי אז, שנכלל בה שמאל, הוא שלמות הכל.

מאמר ר"ז בימינא ק"ג בשמאלא

תשלח) אור דא אֲתִקְלִיל בְּמַאֲתָן וְכוּ׃ אור זה נכלל בר"ז עלמין, שהם גנוזים תחת אור ההוא, והוא מתפשט בכולם. תחת כסא עליון הנסתר, שהוא בינה. שורים אלו ר"ז העולמות מצד ימין ההוא. ש"י הם, ר"ז מצד ימין, ק"ג מצד שמאל, שביחד הם ש"י. ואלו הם שהקב"ה מתקן תמיד בשביל הצדיקים, ומאלו מתפשטים כמה וכמה אוצרי חמדה, וכולם גנוזים לעדן מהם הצדיקים לעולם הבא, ועל אלו כתוב, להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא. ועל אלו כתוב, עין לא ראתה אלקים זולתך וכו'.

ביאור הדברים. כבר ידעת שג' נקודות חולם שורק חירק יוצאים בבינה (כנ"ל ב"א ט"ו ד"ה ההוא) וה"ס ג' קוין שבה. וביציאת ב' הנקודות חולם שורק שהם ב' קוין ימין ושמאל, נעשה מצב אחורים בבינה. כי מטרים שנכללו ימין ושמאל זה בזה, נמצא קו הימין הוא חסר ג"ר שהוא בכחינת נקודת החולם. וקו שמאל יש בו ג"ר, דהיינו חכמה, אבל משוש שחסר מחסדים אין החכמה מאירה בו. ולהיותם שניהם חסרים ע"כ נבחנו למצב

(דפרי" דף קס"ו ע"ב)

תשלט) י"ש: אל"ן, תלת מאה ועשר עולמות, גניזין תחות עלמא דאתי, אינון מאתן ושבע דאינון מסטרא דימינא, אקרונ אור קדמאה. בגין דאפילו אור שמאלא אקרי אור. אכל אור קדמאה איהו זמין למעבד תולדין לעלמא דאתי. ואי תימא לעלמא דאתי ולא יתיר. אלא אפילו בכל יומא ויומא דאי לא הוה האי אור, עלמא לא יכיל למיקם, דכתיב אֶמְרָתִי עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה. תשמ) הוה האי אור ורע ליה קב"ה בגנתא דעדנוי, ועבד ליה שורין שורין, על ידו דהאי צדיק, דאיהו גננא דגנתא, ונטיל להאי אור, ורע ליה ורועא דקשוט. ועבד ליה שורין שורין בגנתא ואוליד ואצמח ועבד פרין, ומנייהו אתון עלמא, הה"ד אור ורוע לצדיק וגו'.

חלופי גרסאות
9 מוסיף מעל אינון. צ גופא.

מסורת הזהר
(1 (תהלים פט) יתרו סה צ"פ ז) (שם צז) יתרו סא צ"ר.

דרך אמת ל (עין בפרס רמונים שער ח' פרק כ"ו).

הסולם

ר"ז בימינא ק"ג בשמאלא

במצב האחורים שבה, כנ"ל, ותדע, שמצב האחורים של כל מדרגה, נבחן לתחת המדרגה. וע"כ אומר, שהם גניזין תחות עלמא דאתי. ולא בכינה עצמה, בכחינת הפנים שבה. תשלט) י"ש אל"ן תלת וכו': י"ש, הם ש"י עולמות הגנוזים תחת עולם הבא, דהיינו תחת הבינה. ואלו ר"ז עולמות שהם מצד ימין נקראים אור הראשון, משום שאפילו אור השמאל נקרא אור, אלא שהוא אור חשוך שאינה עושה תולדות, וכיון שאור הימין הוא קודם לאור השמאל, ע"כ נקרא אור הימין, שהוא חסד, אור הראשון. אבל אור הראשון הוא עתיד לעשות תולדות לעולם הבא. ואם תאמר לעולם הבא, שהוא בינה, ולא יתיר. אלא שעושה תולדות אפילו בכל יום ויום, דהיינו אפילו במדרגות ז"א שנקרא יום, כי אם לא היה האור הזה, בז"א, לא היה העולם, שהוא המלכות, יכול להתקיים. שכתוב, אמרתי עולם חסד יבנה. דהיינו באור הראשון הנקרא חסד.

מאמר אור ורוע תדיר

תשמ) האי אור זרע וכו': אור הזה, זרע אותו הקב"ה בגן עדן שלו שהוא המלכות, ועשה אותו שורות שורות, דהיינו שחלקו לפי הקוין, על ידו של צדיק הזה, שהוא הגן של הגן, שלקח אור הזה וזרע אותו זרע אמת, ועשה אותו שורות שורות בגן, שהוא המלכות, והוליד והצמיח ועשה פירות, ומהם ניזון העולם, ז"ש, אור זרע לצדיק וגו'.

וכתיב

מאמר

מאה, ומשיעור קומה לקח ג"ר חסר ז"ס תחתונות, כלומר חכמה בלי חסדים, והם ביחד ק"ג. ור"ז וק"ג ביחד הם בגי' י"ש, ומכוונים עולמות, מלשון העלם, כי ב' הצדדים הם חסרים, ויש בהם העלם. כמבואר. באפן שמצב האחורים הנשאר בעת הארת הפנים דבינה, נבחנום ל"ש עולמות, שר"ז עולמות בימין, וק"ג בשמאל.

וזה אמרו, דקב"ה מתקן תדיר לצדיקיא ומאל"ן מתפשטן כמה וכמה אוצרי חמדה וכו' לאתעדנא וכו' כי בחינת החכמה נמשכת רק ממצב האחורים ההוא ע"י שהקב"ה, שה"ס קו אמצעי, מתקן אותם תמיד, וכוללם יחד זה בזה שע"י מתמלאים כל אחד מחסרונו. וכל החמדה והעדרן באה בהארת החכמה. ועל אל"ן כתוב להנחיל אדהבי יש ואוצרותיהם אמלא. כי החכמה הבאה ממצב האחורים, ה"ס י"ש, ועל ידי קו האמצעי מתמלא החסר שבכל אחד, כנ"ל, שז"ס, ואוצרותיהם אמלא.

וכזה תבין מאמרי הזהר, שפעם אומר שי"ש עולמות הם חכמה (פנחס אות תתס"ה), ופעם אומר אש"י עולמות הם עלמא דאתי דהיינו בינה, (ויצא אות רט) וכאן אומר שהם תחות כורסיה עלאה, דהיינו תחת הבינה, וכן להלן דביבור הסמוך, אומר שהם גניזין תחות עלמא דאתי. ובהמבואר תמצא שהכל הולך אל מקום אחד. כי מ"ש ש"ש עולמות הם חכמה, היינו בינה השבה להיות חכמה, וע"כ אומר ג"כ שהם בינה. אמנם לא במצב הפנים שבבינה אלא

(דפו"י דף קס"ו ע"ב)

תשמא) וכתוב ^ט וכנגה זרועיה תצמיח. מאן זרועיה. אלן זרועי דאור קדמא, דאיהו זרוע תדיר, השתא אוליד ועביד איבין, והשתא זרוע איהו, בקדמיתא, עד לא יכול עלמא איבא דא, אוליד זרועה דא וניהיב איבא ולא שכיף. ועל דא, ^ק כל עלמין אתזנו בספוקא ודההוא גננא, דאקרי צדיק, ^ט דלא שכיף ולא פסיק לעלמין.

תשמב) בר בזמנא תדישראל ^ט בגלותא. א נאי תימא בזמנא דגלותא פתיב, ^ט אזלו מים מני ים ונהר יחרב ויבש, היף עביד תולדין. אלא פתיב זרוע, זרוע איהו תדיר, ומימא דאפסיק ההוא נהר. ^י בגנתא לא עאל ^ט ביה ההוא גננא. ונהוא אור דאיהו זרוע תדיר, עביד איבין ומניה ומגרימיה אנדרע בקדמיתא, ולא שכיף תדיר. פגנתא דעביד תולדין, ומנהוא ^י זרוע נפיל ביה

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ח) (ישעיה סא) ת"ז תי"ט לח: ט) (איוב יד) בא טג ק ל"ג כל ר בההוא; בההוא גוונא. ש לא. ת דגלותא ול"ג דישראל. א על דגרמי ישראל בחוביהו ורוא דמלה צ"ב. דא. ול"ג מן ראי עד אולו. ב דגלותא; ההוא נהיר דאפסיק (ד"א). ג גננא. ד בה. ה זרעא. דרך אמת מן רמז למ"ש הרב ולה"ה שמיום שחרב ביהמ"ק לא יש נשמות חרשות כי אם ספיחים (עיינ בספר חרשים)

הסולם

אור זרוע תדיר

מאמר

זרעא דאזרעא בר ברזא דא, וע"ש בהסולם, כל המוחין והשפע היוצאים בעולמות הם באים בזרועות ג' נקודות, חלם, שורק, חירק, וצמיחתם. וכיון שחיות העולמות נמשכת בכל עת, בסוד המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית, נמצא שגם הזריעה והצמיחה של ג' נקודות הנ"ל אינן נפסקות. וז"ש דאיהו זרוע תדיר, השתא אוליד ועביד איבין והשתא זרוע איהו בקדמיתא וכי דלא שכיף ולא פסיק לעלמין. תשמב) בר בזמנא דישראל וכו': חוץ מזמן שישראל הם בגלות, ואם תאמר, הרי בגלות נאמר אזלו מים מני ים, שהוא המלכות הנקראת ים, ונהר יחרב ויבש, שהוא היסוד הנקרא נהר יוצא מעדן, וא"כ, איך עושה תולדות. ומשיב, אלא זרוע כתוב, שפירושו שתמיד הוא זרוע, אפילו בזמן הגלות, ומיום שהפסיק נהר ההוא מלבא בגן, שהוא היסוד שנקר גן, לא נכנס בו עוד גן ההוא, ואור ההוא שהוא זרוע תמיד עושה פירות, כי ממנו ומעצמו הוא נזרע כבתחילה, ותמיד אינו שוקט. בדומה לגן שעושה תולדות ומאותה זריעה הראשונה נופל שוב במקומו, דהיינו בשעת קצירת השדה, נופלים גרעינים לאדמה, ועושה תולדות מעצמו. ככתחילה. ואם תאמר, שהתולדות והפירות הם שוים כמו שהיו בזמן שהגן היה שם. אינו כן. אבל לא נפסק זרוע זה לעולם.

תשמא) וכתוב, וכנגה זרועיה תצמיח: שואל, מי הוא זרועיה. ואומר, אלו הם זרוע, אור הראשון, שהוא זרוע תמיד, עתה הוא מוליד ועושה פירות, ועתה שוב הוא זרוע ככתחילה, עד שלא יאכל העולם פרי זה, מוליד זרוע הזה, ונמצא שנותן פירות ואינו שוקט. ועל כן כל העולם ניוונים בהשפעת גן ההוא שנקרא צדיק, דהיינו יסוד ד"א, שאינו שוקט ואינו פוסק לעולם והוא יסוד דגדלות ד"א, דהיינו בעת שזו"ן מלבישים לאו"א עלאין. ביאור הדברים שיציאת ג' נקודות אלו, חלם שורק חירק, בדרך ג' מיעוטים בזה אחר זה, נקראים ג' זריעות. כי אור הראשון שהיה בבניה נתמעט ונזרע בזה אחר זה, תחילה בחלם אח"כ בשורק ואח"כ בחירק, כמ"ש בזהר (בראשית א' אות ט'). וע"ש בהסולם) וז"ש, האי אור זרע וכו' ועביד ליה שורין שורין, דהיינו בסדר ג' קוין הנמשכים מג' נקודות חלם שורק חירק. וזה נבחן לזריעה, שכל מעשה העלמה, שבסופו מתהפך לגילוי יותר גדול, נבחן לזריעה וצמיחה כדמיון שמעלימים ומרקיבים החטה בארץ, שהעלם מתהפך לגילוי, כי נולדות ממעשה הזה חטים יותר מרובות. ויש כאן ג' זריעות (כמ"ש בהסולם שם), ואח"כ מתחילה הצמיחה, אשר ב' הקוין ימין ושמאל מתיחדים זה בזה ע"י קו האמצעי. והאורות מתמלאים ונשלמים. ואומר (בראשית א' אות ל"ח) דלית

בְּאַתְרֵיהֶּ, וְיִמְגַרְמִיחַ עֲבִיד תּוֹלְדֵינָּ פְּדָבְקָדְמִיתָּ. וְאִי תִימָּ, דְּאִינוּן תּוֹלְדֵינָּ וְאִיבִין יְהוּ פְּמָּ דְּהוּה בְּזִמְנָּ דְּגִנְנָּ תְּמָּן. לְאוּ הִכִּי. אֲבָּל לָּ אֲתִמְנַע זְרוּעַ דְּאִ לְעִלְמִין.

תשמג) כְּגוֹנוֹנָּ דְּאִ וְתוֹרָּ אור, "אורִיתָּ" דְּאֲתִיְהִיבְתּ מִסְטָרָּ דְּהוּא אור קְדָמָּה, הִכִּי אֲזָדְרַע תְּדִיר בְּעִלְמָּ, וְעֲבִיד תּוֹלְדֵינָּ וְאִיבִין, וְלָּ שְׁכִיף לְעִלְמִין, וְיִמְהוּהוּ אִיבָּ דִילִיָּה אֲתָּן עִלְמָּ.

תשמד) וְדָרְךְ חִיִּים תּוֹכְחוֹת מוֹסָּ. תְּרִין אֲרַחֲסִין אִינוּן, חַד אֲרַח חִיִּים, וְחַד בְּהַפּוּכָּ מְנִיָּה. סִימְנָּ דְּאֲרַח חִיִּים מָּן אִיְהוּ. תּוֹכְחוֹת מוֹסָּ. דְּכָד בְּעָּ קב"ה לְנִטְרָּ לְהִאי אֲרַח חִיִּים, שְׁוִי עֲלִיָּה הִהוּ דְּאֲלָקִי, וְעֲבִיד תּוֹכְחוֹת מוֹסָּ לְבְּנֵי עִלְמָּ. וּמָּן אִיְהוּ. הִאי דְּכְתִיב "וְאֵת לֵהִט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת לְשִׁמּוֹ אֵת דְּרָךְ עֵץ הַחַיִּים וְעַל דָּא, דְּרָךְ חִיִּים אִיְהוּ תּוֹכְחוֹת מוֹסָּ. וּמָּן דְּאִית בֵּיהַ תּוֹכְחוֹת, וְדִאי דְּמִתְעַרְי לִיָּה לְמַהֲךְ בְּהַהוּא אֲרַח חִיִּים, דְּשְׁאֲרֵי תְּמָּן תּוֹכְחוֹת מוֹסָּ.

תשמה) הִאי קָרָּ לְאוּ רִישִׁיָּה סִיפִיָּה וְלְאוּ סִיפִיָּה רִישִׁיָּה. אֲלָּ כִּלְאָּ רְזָּ דְּמַהֲיִמְנוּתָּ דְּהִאי קָרָּ. כִּי גַר מְצוּהָּ, דְּאִ רְזָּ דְּשְׁמוֹר. וְתוֹרָּ אור, דְּאִ רְזָּ

מסורת הזהר

(בראשית ג) ב"ב עו צ"א.

חלופי גרסאות

ו מגרמיה ועבד. ז ל"ג הוה. ח אור. ט דאיהיב; ל"ג מן דאיהיב ער הכי.

מאמר

הסולם

אור זרוע תדיר

תשמג) כְּגוֹנוֹנָּ דְּאִ וְתוֹרָּ אור, וְתוֹרָּ אור, הַתּוֹרָּ נִיתְנָּ מִצַּד אור הַרְאִשׁוֹן הַהוּא, וְכַךְ הִיא נִזְרַעַת תְּמִיד בְּעוֹלָם, וְעוֹשָׂה תּוֹלְדוֹת וּפִירוֹת, וְאִינָּה שׁוֹקֶטֶת לְעוֹלָם, וּמִפְרֵי הַהוּא שְׁלֵה נִיזוֹן הַעוֹלָם. תשמד) וְדָרְךְ חִיִּים תּוֹכְחוֹת מוֹסָּ: שְׁנֵי דְרָכִים הֵם, אֶחָד אֲרַח חִיִּים, וְאֶחָד בְּהִיפֶךְ מִמֶּנּוּ. הַסִּימָּן שֶׁל אֲרַח חִיִּים מֵהַ הוּא. הוּא תּוֹכְחוֹת מוֹסָּ. כִּי כְּשֶׁרוּצָּה הַקְּב"ה לְשִׁמּוֹר אֶת אֲרַח חִיִּים הַזֶּה, נוֹתֵן עֲלָיו, מִי שְׁמַכָּה וְעוֹשָׂה תּוֹכְחוֹת מוֹסָּ לְבְּנֵי הַעוֹלָם. וּמִי הוּא. זֶהוּ שְׁכִתוּב, וְאֵת לֵהִט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת לְשִׁמּוֹר אֶת דְּרָךְ עֵץ הַחַיִּים. וְעַל כֵּן דְּרָךְ חִיִּים הוּא תּוֹכְחוֹת מוֹסָּ, כִּי מִי שִׁישׁ בּוֹ תּוֹכְחוֹת, דְּהִינּוּ יִסּוּרֵי. וְדִאי שְׁמַעוֹרִים אֹתוֹ לִלְכַת בְּאַרְחַ חִיִּים הַהוּא, שְׁשֵׁם שׁוֹרָּה תּוֹכְחוֹת מוֹסָּ.

תשמה) הִאי קָרָּ לְאוּ וְכו': מִקְרָּ אֵל, כִּי נַר מְצוּהָּ וְגו', אִין תְּחִילְתוֹ דּוּמָּה לְסוּפוֹ, וְסוּפוֹ אִינוּ דּוּמָּה לְתְּחִילְתוֹ. כִּי מִתְחִיל בְּאוֹר תּוֹרָּה וּמְצוּהָּ וּמִסִּיָּים בְּתוֹכְחוֹת מוֹסָּ. וּמִשִּׁיב. אֲלָּ הַכֵּל הוּא בְּמִקְרָּ הַזֶּה, סוּד הַאֲמוּנָּה. שְׁה"ס הַמַּלְכוּת. כִּי נַר מְצוּהָּ, זֶהוּ סוּד שְׁמוֹר, שְׁהוּא הַמַּלְכוּת. וְתוֹרָּ אור, זֶהוּ סוּד זְכוּר, שְׁהוּא

פִּירוּשׁ. בְּזִמְן שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ הִיָּה קִיִּים הִיָּה זׁוּג זׁוּ"ן הַגְּדוּלִים, שְׁהִלְבִּישׁוּ אֶת אׁו"א עֲלָאִין בְּתַמִּידוֹת, וּנְמַצָּא שִׁיסוּד דׁו"א דְּגַדְלוֹת, הַשְּׁפִיעַ ג' הוֹרִיעוֹת אֶל הַמַּלְכוּת, בְּלִי הַפֶּסֶק כַּנ"ל, אֲבָּל בְּזִמְן הַגְּלוּת נִפְסַק זׁוּג דְּגַדְלוֹת הַזֶּה, שְׁזוּסׁ"ה אֹזלוּ מִיָּם מְנִי יָם וְנַהַר יַחֲרֹב וַיִּבַּשׁ. וְאֵע"פּ שִׁישׁ עֲלִית זׁוּ"ן לְאוּ"א. גַּם בְּזִמְן הַגְּלוּת, כְּגוֹן בְּשַׁבַּת, אִין זֶה נַחֲשֵׁב לְבִיאַת הַגִּנָּן בְּגִן. מִשׁוּם שְׁאִינוּ קְבִיעוֹת. אֲמַנָּם בְּהַכְרַח שִׁישׁ גַּם בְּזִמְן הַגְּלוּת זׁוּג עֲלִיוֹן, כְּדִי לְהַחִיֹּת הַעוֹלָמוֹת, וְזׁוּג זֶה נִבְחַן לְזׁוּג זׁוּ"ן הַקְּטָנִים, שְׁשֵׁנִיהֶם הֵם רַק בְּחִי יִמִּין וּשְׂמָאל שְׁבַמְלָכוֹת עֲצֻמָּה. וְז"ש, וּמְנִיָּה וּמְגַרְמִיָּה אֲזָדְרַע כְּקְדָמִיתָּ, כִּי ז"א הַקְּטָן הוּא רַק בְּחִינַת הַיְמִין שְׁבַמְלָכוֹת, וְנַחֲשֵׁב כְּמוֹ הַמַּלְכוּת, וּמִמֶּנּוּ נִמְשָׁךְ הַשְּׁפַע לְמַלְכוּת כְּדִי לְהַחִיֹּת הַעוֹלָמוֹת. אֲבָּל הַגִּנָּן שְׁהוּא יִסוּד דׁו"א הַגְּדוּל, אִינוּ מִשְׁפִּיעַ בְּזִמְן הַגְּלוּת, וְע"כּ הַשְּׁפַע הוּא קְטָן בְּזִמְן הַגְּלוּת. וְז"ש, וְאִי תִימָּ דְּאִינוּן תּוֹלְדֵינָּ וְכו': לְאוּ הִכִּי. וְעַרְךְ הַשְּׁפַע הַזֶּה כִּלְפֵי הַשְּׁפַע שְׁבוּמָן הַבַּיִת, הוּא, כְּעַרְךְ זִרְיעַת הַשְּׂדֵה עַל יְדֵי סְפִיחַ הַנּוֹרַע מְעַצְמוֹ, כִּלְפֵי שְׂדֵה, הַנּוֹרַע עַל יְדֵי גִנָּן. וְז"ש, כְּגַנְתָּא דְּעֲבִיד תּוֹלְדֵינָּ וְכו'.

(דפריי דף קס"ז ע"א)

רמה

תרומה

דְּזָכוֹר, וְדָרָךְ חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוֹסֵר, אֵלַיִן גּוֹרֵינְךָ וְעוֹנְשֵׁינְךָ דְּאוֹרֵי־תָא, וְכָלֵא רְזָא דְמַהֲיִמְנוּתָא. וְאַצְטְרִיף דָּא לְדָא, וְלִמְהַרֵּי רְזָא דְכָלֵא פְּדָקָא יָאוֹת.

תשמז) ועל רְזָא יְדָא דְהָאֵי אֹר, דְּדִלִיק וְנִהִיר לְהָאֵי גֵר, כְּתִיב בְּיַהּ בְּאַהֲרֹן, בְּהַעֲלוֹתְךָ אֶת הַנְּרוֹת, בְּגִין דְּהוּא אֲתִי מִסְטָרָא דְהָאֵי אֹר. אֹר דָּא כְּתִיב בְּיַהּ, יְהִי אֹר וְיִהִי אֹר. בְּיִן דְּאָמַר יְהִי אֹר, אָמַאי כְּתִיב וְיִהִי אֹר, דְּהָא כְּבוֹיְהִי כֵן סָגְיָא. אָלָא, יְהִי אֹר, דָּא אֹר קְדַמָּא, דְּאִיהוּ יְמִינָא, יְוֹאִיהוּ לְקִין הִימִין. וְיִהִי אֹר, דְּמִימִינָא נָפֵק שְׂמָאלָא, וְיִמְרוּזָא דִּימִינָא נָפֵק שְׂמָאלָא, וְעִיד וְיִהִי אֹר, דָּא שְׂמָאלָא.

תשמז) מְכַאן דְּוִיְהִי קְדַמָּא דְּאוֹרֵי־תָא, בְּסִטְרָא דְּשְׂמָאלָא הָוָה. וּבְגִין פִּךְ לָאו אִיהוּ סִימֵן בְּרַכָּה. מ"ט. בְּגִין דְּדְבִיָּה נָפֵק הָוָה חֲשֵׁף דְּאַחְשִׁיף אֲנָפִי עֲלָמָא. וְסִימְנָא דָּא פִּד אֲתַגְלִי רְזָא דְּעֵשׂוֹ וְעוֹבְדוֹי, בְּהָאֵי וְיִהִי הָוָה, דְּכְתִיב יְהִי עֵשׂוֹ אִישׁ יוֹדֵעַ צִיד. אֲתַקְיִים בְּוִיְהִי אִישׁ יוֹדֵעַ צִיד, לְפִתְמָא בְּגִי עֲלָמָא, דְּלָא יִהְיוֹן בְּאַרְחַ מִיֶּשֶׁר.

תשמח) וְיִרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב, דָּא אִיהוּ עֲמוּדָא דְּקָאִים

מסורת הוהר

כ) (במדבר ח) שמות עח צ"ח. ל (בראשית א) ב"א מ צ"ד. מ) (בראשית כה) תולדות לר צ"ב.

חלופי גרסאות

י ל"ג דא. כ ביהי ול"ג בויהי כן. ל ל"ג ואיהו לקן הימין. מ דמניה; מניה; דביה ומניה. נ ל"ג ויהי; ויהי ול"ג הוה. ס ל"ג דכתיב.

מאמר

שהוא ז"א. ודרך חיים תוכחות מוסר, אלו הם הגזרות והענשים שבתורה. והכל הוא סוד האמונה, דהיינו לתקון המלכות. וזה צריך לזה, שיהיה סוד הכל כראוי.

מאמר אור מים רקיע

תשמז) ועל רְזָא דָּא וכו': ועל סוד זה של אותו האור, המדליק ומאיר לנר הזה, שהוא המלכות, כתוב בו באהרן, בהעלותך את הנרות, משום שהוא בא מצד אור ההוא, שכתוב בו, יהי אור ויהי אור. שואל, כיון שכתוב יהי אור, למה צריך לכתוב ויהי אור, היה די שיכתוב ויהי כן. ומשיב, אלא יהי אור, היינו אור הראשון שהוא ימין דהיינו חסד מדתו של אהרן הַכֹּהֵן. והוא לקץ הימין. ויהי אור, היינו השמאל שיוצא מן הימין. כי מסוד הימין יוצא השמאל. וע"כ ויהי אור, הוא שמאל.

ביאור הדברים. כי נתבאר לעיל, (בראשית א' אות ל"א ול"ב) אשר יהי אור, הוא שירותא לְאֵתִּשְׁטָא, שה"ס נקודת החולם, שהוא קו ימין, שממנה מתחילה ההתפשטות בסוד ה' הנכנסת לאור הבינה, ונעשה אור. וסוד

(דפריי דף קס"ז ע"א)

הסולם

אור מים רקיע

ויהי אור, ה"ס אור דכבר הוה, דהיינו שהי' שמיעטה את אור הבינה לאויר, שה"ס המלכות שעלתה למקום בינה חזרה ויצאה משם למקומו וחזר אויר הבינה להיות אור, כמ"ש שם בהסולם. שז"ס נקודת השורק, שה"ס קו השמאל. הרי אשר יהי אור, הוא סוד אור הראשון הנשאר בכינה, בנקודת החולם בסוד אויר, שה"ס חסד, וסוד ויהי אור, ה"ס קו שמאל, דהיינו נקודת השורק.

תשמז) מְכַאן דְּוִיְהִי קְדַמָּא וכו': מְכַאן נִשְׁמַע אֲשֶׁר וְיִהִי הָרָאשׁוֹן הַנֶּאֱמַר בְּתוֹרָה, הוּא בְּצַד הַשְּׂמָאל. וּמִשׁוּם זֶה, וְיִהִי, אִינוּ סִימֵן בְּרַכָּה. מֵהוּ הַטַּעַם. הוּא מִשׁוּם שְׂבוּ, בְּקוֹ הַשְּׂחָאֵל, יוֹצֵא חוֹשֶׁךְ הָהוּא שֶׁהַחֲשִׁיךְ פְּנֵי הָעוֹלָם, שְׂהוּא מְלַאךְ הַמּוֹת. וְהוּא יוֹצֵר הַרְעָה. וְזֶהוּ סִימֵן, כִּי כִשְׁנֹגְלָה סוּד עֵשׂוֹ וּמַעֲשֵׂיו, הִיָּה בּוֹיְהִי הַזֶּה, שְׂכְתוּב, וְיִהִי עֵשׂוֹ אִישׁ יוֹדֵעַ צִיד. וְנִתְקִיִּים, בּוֹיְהִי אִישׁ יוֹדֵעַ צִיד, שִׂידוּעַ לְצוּד לְבַבּוֹת, לְפִתּוֹת בְּנֵי הָעוֹלָם, שְׂלָא יִלְכוּ בְּדֶרֶךְ הַיֶּשֶׁר.

תשמח) וִירָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי

טוב

בְּאֲמָצְעֵיתָא, וְקָאִים וְאָחִיד בְּסִטְרָא דָּא, וּבְסִטְרָא דָּא. כַּד הָוָה שְׁלִימוּ דְתַלְתָּ סִטְרִין, כְּתִיב בֵּיהּ פִּי טוֹב, מָה דְלָא הָוָה בְּהַנִּי אַחְרָנִין, בְּגִין דְלָא הָוָה שְׁלִימוּ עַד אֹר תְּלִיתָאָה, דְּאֲשָׁלִים לְכָל סִטְרִין, וְכִינֹן דְּאֲתָא תְּלִיתָאָה דָּא, כְּדִין אֲפָרִישׁ מַחְלֻקְתָּ דִּימִינָא וּשְׁמַאֲלָא, דְּכְתִיב וַיִּכְבֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֲשֵׁךְ.

תשמט) ועל דאינון חמש דרגין, דאתפרשו ואתמשכו מהאי אור קדמאָה, כתיב אור חמש זמנין, וכלהו הוּו מסטרא דימינא, ואתקלילו ביה, וכד אתקלילו בסטר שמאלא, אתקלילו ברזא דמים, דנטיל ע מימינא, וּבְגִין כֶּף כְּתִיב מִים חֲמֵשׁ זְמָנִין. וכד אשפתלימו ברזא דאמצעיָתא, כתיב רקיע חמש זמנין, וע"ד תלת אינון ט אור. מים. רקיע. לקבל תלת דרגין אלין, דכלהו חמש דרגין אתקלילו בהו, ועל דא בכלהו כתיב חמש זמנין, בכל חד וחד.

תשנ) הכא רזא דרזין, באלין תלתא, אתצייר ואתגליף בגלופי רזא דיוקנא דאָדס, דאיהו אור בקדמיָתא, לבתר מים, לבתר אתפשט בגווייהו רקיע, דאיהו ק גליפא דגליפו דיוקנא דאָדס.

תשנא) כגוונא דגליפו ציורא דיוקנא דאָדס בתולדתיָה. דהא בתולדתיָתא

חלופי גרסאת

ע בימינא. פ ל"ג ובג"כ כתיב. צ דיוקנא. ק גלופא דגלופו.

דרך אמת ג) (עיין בפרדס רמונים מהרמ"ק שער ח' פרק כ').

הסולם

מאמר

אור מים רקיע

מפשייר הקפאון שבשמאל. ועושה אותו למים נחלים, (כנ"ל ב"א אות ש"ב) ומשום זה כתוב ביום ב' דמעשה בראשית, שהוא שמאל. חמש פעמים מים. כנגד חג"ת נ"ה שבקו שמאל. וכשנשלמו ימין ושמאל בסוד קו האמצעי, הנקרא רקיע, כתוב ה' פעמים רקיע. כנגד חג"ת נ"ה שבקו האמצעי. וע"כ אלו השלשה, אור מים רקיע הם כנגד ג' מדרגות אלו, ימין שמאל אמצע, שבכל אחד מהם נכללו חמש מדרגות חג"ת נ"ה, וע"כ כתובים כולם, דהיינו אור מים רקיע, ה' פעמים בכל אחד ואחד.

תשנ) הכא רזא דרזין וכו': כאן סוד הסודות, באלו השלשה, אור מים רקיע, נצטייר ונחקק בחקיקות סוד צורת אדם, שהוא אור בתחילה, מקו ימין. ואח"כ מים, מקו שמאל. ואח"כ נתפשט ביניהם קו האמצעי, שהוא הרקיע, שהוא חקיקת החקיקה של צורת אדם.

תשנא) כגוונא דגליפו ציורא וכו': והוא דומה, כעין החקיקה של ציור צורת אדם כשנולד. כי בלידת האדם, מתחילה הוא זרע, שהוא אור, כי האור של כל אברי הגוף הוא הזרע

זוהו העמוד העומד באמצע, דהיינו קו האמצעי. שעומד ואוחז בצד זה ובצד זה, שהוא מכריע ומיחד ימין ושמאל זה בזה, כאשר היה השלמות של שלשה צדדים, דהיינו ג' קוין כתוב בו, כי טוב, מה שלא היה באלו ב' קוין האחרים, ימין ושמאל הרומזים, ביהו אור ויהי אור, שלא נאמר בהם, כי טוב, משום שלא היה שלמות עד אור השלישי, של קו האמצעי, שהשלים לכל הצדדים. וכיון שבא השלישי הזה, אז הפריש המחלוקת של ימין ושמאל, שכתוב, ויכבל אלקים בין האור ובין החשך. שהימין ה"ס האור, והשמאל ה"ס החשך. וקו האמצעי עשה שלום ביניהם ונכללו זה בזה. שעיי"ז נשלמו שניהם כנ"ל.

תשמט) ועל דאינון חמש וכו': ועל שהן חמש מדרגות שנפרשו ונמשכו מאור הראשון הזה, שהן חג"ת נ"ה, ע"כ כתוב ביום א' אור חמש פעמים, וכולן הן מצד ימין, שכל ה' ספירות חג"ת נ"ה נמצאות בשליטת הימין, שהוא חסד. וכשנכללו בצד שמאל, נכללו בסוד מים הנוסעים מימין, כי הימין

(דפוי" דף קס"ז ע"א)

דבר נש, בקדמיתא זרע, דאיהו אור, דהא נהירו דכל שייפי גופא, איהו ההוא זרע, ובגין כך איהו אור, ונהוא אור אקרי זרע, דכתיב אור זרוע, ההוא זרע ממש. לבתר ההוא זרע דאיהו אור אתפשט ואתעביד * מים, בלחותא דיליה, אגליף יתיר, ואתפשט פשיטו גו אינון מים, פשיטו דגופא לכל סטרין. בין דאתציר, ואגליף יצירא ודיוקנא דגופא, אקריש ההוא פשיטו, ויאקרי רקיע. ודא איהו רקיע בתוך המים. ולבטר דאקריש, כתיב ויקרא אלהים לרקיע שמים. דהא אקריש ההוא לחותא דגופא, דההו גו אינון מים.

תשנב) בין דאבריר גופא, ואנקי בנקיו, ההוא לחותא דאתנגיד ואשתאר, א הוה פסולת דקא אתעבד גו התוכא, ואינון מים הרעים עכונין, ומנהון אתעביד פסולת, מקטרגא לכל עלמא, דכר ונוקבא. לבתר כד נחתו אינון מים עכונין, ואתהתכו לתתא בסטר שקמאלא, נפקו לקטרגא פל עלמא. ופאה איהו מאן דאשתזיב מנהון.

חלופי גרסאות

ר צורה דיוקנא. ש ל"ג ואקרי רקיע. ת מוסיף דאנגיד ואשתאר ההוא פסולת דגופא. א אתעביד פסולת מקטרגא לכל עלמא דכר ונוקבא ואינון מים הרעים עכונין לבתר כד נחתו אינון מים עכונין אהתכו לתתא בסטר שמאלא ונפקו. ב ל"ג מים.

הסולם

אור מים רקיע

ונשאר ממנו, הוא הפסולת הנעשה על ידי התוך, והם מים הרעים העכורים שמהם נעשה הפסולת שהוא המקטרג לכל העולם, דהיינו הסטרא אחרא, ונעשו זכר ונקבה, אחר כך כשירדו מים עכורים האלו, ונהתכו למטה בצד שמאל, יצאו, הזכר והנקבה של הס"א, לקטרג על כל העולם. אשרי הוא מי שניצל מהם. פירוש. מטרים ביאת קו האמצעי, שה"ס הרקיע, היו הימין והשמאל לחים, שפירושו שהיו במחלוקת שכל אחד נכנס בתחום של חבירו, והיה רוצה לבטל את חבירו. וכשבא קו האמצעי, ככח המסך דחירק שבו, מיעט את השמאל, ועשה שלום ביניהם, שהימין יאיר ממעלה למטה, והשמאל רק ממטה למעלה (כנ"ל ב"א דף ט' ד"ה מחלוקת) ובכח המסך של קו האמצעי שנקרא רקיע, הקריש את הגבולים הללו חוק ולא יעבור. וז"ס שאמר לעיל שהקרישה נעשה בכח הרקיע, אמנם לא נגמר הקרישה למעלה בבניה, אלא אחר שירד קו האמצעי למקומו, שהוא ז"א, כמ"ש לפנינו. ומזה תבין שאותה הלחות שנשארה בגוף ולא נקרשה, הוא פסולת, כי זה יורה שהחלקים ההם לא קבלו הכרעת קו האמצעי והימין שמאל

מאמר

הזרע ההוא, ומשום זה הוא, אור, ואור ההוא נקרא זרע, שכתוב אור זרוע. דהיינו זרע ההוא ממש. שה"ס הזריעה נקודת החלם וקו ימין. ואח"כ זרע ההוא שנקרא אור מתפשט ונעשה מים. שה"ס נקודת השורק וקו השמאל. ובלחות המים נחקק יותר ומתפשט בהתפשטות תוך אלו המים, התפשטות צורת הגוף לכל הצדדים. כיון שנצטייר ונחקק ציור וצורת הגוף נקרא התפשטות ההוא, ונקרא רקיע. שה"ס נקודת החירק וקו האמצעי. והוה רקיע בתוך המים. ואחר שנקרש, כתוב, ויקרא אלקים לרקיע שמים שכבר נקרא לחות הגוף שהיה במים. שאז נגמר בחינת האדם. שה"ס ז"א הנקרא שמים. והויה שלו הוא במילוי אלפין כזה יוד הא ואו הא, שהוא בגי' אדם. הרי שלידת האדם דומה לאצילות ז"א מבינה. וביאור ענין קרישא, ע"י לעיל (ב"א דף מ"ז ד"ה לפיכך) שלחות, פירושו, שזה נכנס בגבולו של זה, כטבע הלח. קרישו פירושו, שכל אחד שומר על גבולו ואינו נכנס בתחום חבירו, כטבע היבש. ע"ש.

תשנב) כיון דאבריר גופא וכו': כיון שנברר הגוף ונקה בנקיון, לחות ההיא שנמשך (דפרי" דף קס"ו ע"א *) דף קס"ו ע"ב)

תשנג) בִּינן דְנַפִּיק מְקַטְרָגָא, כְּתִיב יְהִי מְאֵרֶת חֶסֶד ו' וְאֶתְמַשְׁכָּא אֶסְכְּרָה בְּרַבִּי, וְחֶסֶד נְהוּרָא דְסִיְהָרָא. לְכַתֵּר וְהִי לְמֵאוּרֹת, בְּשְׁלִימוֹ תְרוּוֹיְהוּ בְּחָדָא. בְּמֵאן. בְּהֵהוּא רְקִיעַ הַשְּׁמַיִם, דְּהָא כַּד סְלָקָא וְאֶתְחַבְרָא בְּהֵהוּא רְקִיעַ הַשְּׁמַיִם, כְּדִין וְהִי לְמֵאוּרֹת, נְהוּרִין שְׁלִימִין תְרוּוֹיְהוּ בְּחָדָא דְלֵא פְּגִימֵי כְּלָל.

תשנד) שְׂאֵרֵי חֵיידָהּ הָאֵי רַבִּיא וְחַדֵּי. אָמַר לֹון הָאֵי דְאֶמִּנָּא דְאֶתְבְּרִיר הֵכָא רְזָא דְאָדָם, בְּאוּר יְדֵאִיהוּ זְרַע, וְלְכַתֵּר אֶתְעֵבִיד מִיָּם, וּמְגוֹ אֵינֹון מִיָּם, אֶתְפֹּשֵׁט רְקִיעַ, דִּיּוֹקְנָא דְאָדָם כְּמָה דְאֶתְעֵרְנָא. תִּינַח כַּד אֶתְעֵבִיד דָּא לְגוֹ מְעוּי דְאֶתְתָּא, דְּהָא לֹא אֶתְצִייר זְרַעָא, אֶלָּא בְּגוֹ מְעוּי דְנוֹקְבָא, לְאֶתְפֹּשֵׁטָא בְּהֵ דִּיּוֹקְנָא דְאָדָם, וְהֵכָא אֵי אֵלִין חֶמֶשׁ דְּרַגְוִין, אֵינֹון דִּיּוֹקְנָא דְאָדָם, הֵ בְּאֵן אֶתְר אֶתְצִייר וְאֶתְפֹּשֵׁט הָאֵי דִּיּוֹקְנָא, בְּגוֹ אֵינֹון מִיָּם.

תשנה) אֵי תִימָא גוֹ נוֹקְבָא הוּוֹ דָּא עֲלָמָא דְאֶתִּי, לְאוּ הֵכִי, דְּהָא לֹא אֶתְצִייר צִינָרָא וְדִיּוֹקְנָא, עַד דְנַפְקוּ אֶתְוֹן לְכַר, וְלְכַתֵּר אֶתְגְּלִימוּ. וְתוּ דְּהָא

חלופי גרסאות

ג דההוא. ד אינון דרגין. ה בהאי.

הסולם

אור מים רקיע

שאמרתי שנברר כאן סוד האדם, באור שהוא זרע, ואח"כ נעשה מים, ומתוך מים האלו נתפשט הרקיע, שהוא צורת האדם, כמו שהערתי, זה צודק, כשנעשה זה במעי אשה, שהרי אין הזרע מצטייר אלא בתוך מעים של הנוקבא להתפשט בה צורת האדם. וכאן אם אלו ה' מדרגות, חג"ת נ"ה, של אור מים רקיע הם צורת אדם, לפי זה, באיזה מקום נצטייר ונתפשט צורה זו תוך המים.

תשנה) אֵי תִימָא גוֹ וכו': אם תאמר שנצטייר בתוך הנקבה שהוא עולם הבא, דהיינו בבינה, אינו כן. כי לא נצטייר ציור וצורה, כראוי, עד שיצאו לחוץ מן הבינה ולאחר כך נגלמו ונקרשו. פירוש. כי הקרישה היא בכח המיעוט שבמסך דחירק שבז"א שעלה לבינה בסוד קו האמצעי, כנ"ל, ואין כח המסך שבז"א יכול לשלוט בכל כחו במקום בינה, שהיא ג"ר, אלא רק אחר שיצא ממנה למקומו. ותו דהא עֲלָמָא דְאֶתִּי. ועוד הרי עולם הבא שהוא בינה, הוא האומן, של כל מעשה בראשית, וה"ס אלקים הנאמר שם, שכתוב, ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור. וכן ויאמר אלקים יהיה רקיע. הרי שהבינה היא האומן, דהיינו המאציל, שעושה הציור של אור מים רקיע, ואיך תאמר, שהציור והצורה נעשה בבינה.

מאמר

ושמאל שבהם הם במחלוקת כמקודם ביאת קו האמצעי, ולפיכך נעשה ממנה זכר ונקבה דקליפות. וז"ש, הֵהוּא לְחוּתָא דְאֶתְנַגְוִיד וְאֶשְׁתָּאֵר הוּהוּ פְּסוּלִית וכו'. אמנם זה לא נעשה במקום עולם האצילות, אלא למטה כבי"ע, וז"ש, לְבַתֵּר כַּד נַחְתוּ וכו', דהיינו כשירדו משם לבי"ע, ואתהתכו לְתַתָּא בְּסַטְר שְׂמַאֲלָא, דהיינו שנתדברו בשמאל ורצו לבטל את הימין, אז, נַפְקוּ לְקַטְרָגָא כַּל עֲלָמָא, כי רצו לבטל את החסדים שמהם נבנה העולם.

תשנג) בִּינן דְנַפִּיק מְקַטְרָגָא וכו': כיון שיצא המקטרג, כתוב, יהי מארת חסר ו', שהוא לשון מארה וקללה, שנמשכה מחלת אסכרה בילדים, (ועי' ב"א צ"ו ד"ה וחוה דבר בטעמו) ונתמעט אור הלבנה. ואח"כ כתוב, וְהִי לְמֵאוּרֹת, דהיינו בשלמות שניהם יחד. על ידי מי נשלחו. ע"י רקיע השמים ההוא, שהוא קו האמצעי, דהיינו תפארת דז"א, כי כשעלתה המלכות ונתחברה ברקיע השמים ההוא אז, והיו למאורות, ששניהם יחד היו אורות שלמים, שאינם פגומים כלל. כי ז"א שה"ס השמש וקו ימין. והמלכות שה"ס הלבנה וקו שמאל, נכללו ונשלמו זה מזה ע"י קו האמצעי. שהוא ת"ת דז"א.

תשנד) שְׂאֵרֵי חֵיידָהּ הָאֵי וכו': התחיל לצחוק אותו הילד, ושמח. אמר להם. זה

(דפו"י דף קס"ז ע"ב)

עֲלָמָא דְאִתִּי הָוָה אוּמְנָא, דְכַתִּיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר וַיְהִי אֹר. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעַ, הָא אוּמְנָא הָוָה.

תשנו) אִי תִימָא בְנוּקְבָא דְלַתְתָּא, לָאו הָכִי, דְהָא עַד לָא הָוּוּת, וְכַד נָפַק הָאִי דִיּוּקְנָא דְאָדָם, נוּקְבִיָּה נְפַקְת בְּהַדְיָה. הָא לָא אֲתַצְיִיר דִּיּוּקְנָא דְאָדָם זְבִיָּה. אִי הָכִי, בְּאֵן אֲתַר אֲתַצְיִיר וְאֲתַגְלִיף הָאִי זְרַע, לְמַהוּי גְלִיפּוּ דִיּוּקְנָא דְאָדָם.

תשנו) אֲלָא "דָּא רְזָא" עֲלָאָה, אָדָם קְדַמְאָה אֲתַצְיִיר וְאֲתַגְלִיף בְּלָא נוּקְבָא. אָדָם תְּנִינָא, מַחִילָא וְזָרְעָא דְהָאִי, אֲגִלִּיף וְאֲתַצְיִיר גּוּ נוּקְבָא.

תשנח) אָדָם קְדַמְאָה, גְלִיפּוּ דְצִיּוּרָא וְדִיּוּקְנָא דְגּוּפָא, לָא הָוָה בְּנוּקְבָא, וְכַלָּא צִיּוּרָא כָּלֵל הָוָה. וְאֲתַצְיִיר וְאֲגִלִּיף לְתַתָּא מְעֲלָמָא דְאִתִּי, בְּלָא דְכוּרָא, וְכַלָּא נוּקְבָא, אֵינּוּן אֲתַוּוֹן אֲגִלִּימוּ גּוּ מְשַׁחְתָּא, וְאֲתַצְיִיר וְאֲגִלִּיף בְּהוּ רְזָא דְאָדָם. וְאֲתַוּוֹן בְּאֲרַח מִיָּשָׁר, בְּסִדְוּרָא דְלַהוֹן, מְרִזָּא דְאֹר קְדַמְאָה, שְׁרִיאוּ לְאֲתַגְלִיפָא כּוּלְאֲתַצְיִירָא, וְאֲזַדְרַע סִּי הָאִי אֹר בְּגִיּוּיָה גּוּ מְשַׁחְתָּא. כַּד מְטָא גּוּ מְשַׁחְתָּא, אֲתַהַדֵּר מִיָּא, גּוּ מִיָּא, אֲתַפְשֵׁט רְקִיעַ צִיּוּרָא דְאָדָם, דִּיּוּקְנָא פְּדָקָא זְוִי.

חלופי גרסאות

1 ל"ג ויאמר אלקים. 2 ביה. 3 ל"ג דא. 4 ל"ג עלאה. 5 ל"ג אדם. 6 מוסיף ולא תצירא אתוון.

דרך אמת 8 במדידה ע"י המדה שהוא סוד אות ו' קו המדה וע"ל ריש פרשת בראשית.

הסולם

מאמר

אור מים רקיע

תשנו) אִי תִימָא בְנוּקְבָא וְכוּ': אִם תֹּאמַר, שְׁנַצְיִירָה צוּרַת אָדָם בְּהַנוּקְבָא שְׁלַמְטָה, דְהֵינּוּ הַמַּלְכוּת. אֵינּוּ כֵן, שְׁהֵרִי עוֹד לָא הִיתָה הַמַּלְכוּת, כִּי אַחֲרֵי, כְּשִׁיצַא צוּרַת אָדָם הַזֶּה, שְׁבִאוֹר מִיָּם רְקִיעַ, שְׁהוּא ז"א, יִצְאָה עִמּוֹ הַנוּקְבָא, הֵרִי שְׁלָא נְצַטְיִיר צוּרַת אָדָם בְּהַ. וְאִם כֵּן, בְּאִיזָה מְקוּם נְצַטְיִיר וְנַחֲקַק זְרַע הַהוּא, שֶׁל אֹר מִיָּם רְקִיעַ, לְהִיּוֹת חֻקִּיקָה שֶׁל צוּרַת אָדָם.

תשנו) אֲלָא דָּא רְזָא וְכוּ': וּמִשִּׁיב, אֲלָא זֶה סוֹד עֲלִיּוֹן, אָדָם הִרְאִשׁוֹן, דְהֵינּוּ ז"א דְאֲצִילוּת. שְׁה"ס אֹר מִיָּם רְקִיעַ. נַחֲקַק וְנְצַטְיִיר בְּלִי נוּקְבָא, אָדָם הַשְּׁנִי, דְהֵינּוּ אָדָם דְּבִרְיָאָה, מִן הַכַּח הַזֶּה וְהוֹרַע שֶׁל אָדָם הִרְאִשׁוֹן נַחֲקַק וְנְצַטְיִיר בְּתוֹךְ הַנוּקְבָא, שְׁהִיא הַמַּלְכוּת דְאֲצִילוּת.

תשנח) אָדָם קְדַמְאָה גְלִיפּוּ וְכוּ': הַזוּהַר מִפְּרֵשׁ דְּבִרְיָו, אָדָם הִרְאִשׁוֹן, שְׁהוּא ז"א, חֻקִּיקָה שֶׁל צִיּוֹר וְצוּרַת הַגּוּף, לָא הִיתָה בְּנוּקְבָא, וְכַלִּי צִיּוֹר כָּלֵל הִיָּה, כְּלוּמַר שְׁלָא נִגְלַם וְנִקְרַשׁ בְּעוֹדוֹ בְּבִינָה, (כְּנ"ל אוֹת תְּשַׁנ"ה) עַד שִׁיְהִיָּה רְאוּי לְכַנּוּתוֹ צוּרָה. וְנְצַטְיִיר וְנַחֲקַק לְמַטָּה מְעֲלָמָא דְאִתִּי, דְהֵינּוּ לְמַטָּה מְבִינָה (דְּרַפְרִי דִף קס"ז ע"ב)

תשנט) לכתר דאתקשטת נוקבא לגביה, ואתהדרו אנפין באנפין, האי דיוקנא דאדם, עאל בתיאובתא לגבי נוקבא, ותמן אנליף ואתציר כגוונא דיליה, ועליה כתיב ויולד בדמותו כצלמו וגו', האי אתציר גו נוקבא, מה דלא הוה ההוא קדמא, דאתציר ההוא קדמא בגויה במדידו גו משתתא כמה דאתמר.

תשס) כגוונא דא לתתא. לתתא מה כתיב, ויהאדם ידע את תהו אשתו ותהו ותלד את קין, שריאת קוף לאולדא, במעהא, בחילא וסיועא דאדם לכתר דהא קבילת זנהא מגו האי קוף. ועל דא לא כתיב הךא ויולד, אלא ידע ותהו ותלד, ונפק פסולת גו נוקבא.

תשסא) ותוסף ללדת את אחיו את הקל, ובהאי נמי לא כתיב ויולד, ואע"ג דמסטרךא דדכורא הוה. אכל מקטרךא תשש ותבר חיליה, דהא באת קוף * שריאו אתון לאולדא.

תשסב) כיון דאתבריר פסולת, שריאו אתון לאולדא מרזא דדאת * ש"ת. תקונא דכר ונוקבא. * באסתכמותא כחדא. וכדין כתיב ויולד בדמותו כצלמו ויקרא * את שמו שת, ולא כתיב ותקרא. ויקרא איהו, ולא איהו קרא שמה שת, תקונא דכר ונוקבא כחדא, דהו * באסתכמותא כחדא.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ו) (בראשית ה) ב"ב קצח צ"ד. ט) (שם ד) ב"ב קפח ל מוסיף גו ההוא. נ ובהא ול"ג נמי. נ דא. ט ת"ש. ע באסכמותא. פ ל"ג את שמו שת. צ באסכמותא. צ"ג.

דרך אמת ע) התחילו האותיות להוליד מסוד אותיות למפרע לתקן העולם מפגמתו שנפגם ע"י קין בתחילה וע"ל פרשת בראשית דף נ"ו ע"א.

הסולם

מאמר

קין הבל שת אנוש ומהללאל מות, (כנזכר לעיל אות תע"ה ואות תרי"ד) התחילה להוליד במעיה של חוה בכח ותמיכה של אדם לאחר כך שכבר קבלה זוהמא מן קוף הזה. כלומר תחילה בא נחש, שה"ס ק', על חוה והטיל בה זוהמא, ואח"כ בא אדם עליה. (כנ"ל בראשית א' אות תנ"ה ובהסולם) וע"כ לא כתוב כאן, ויולד, אלא והאדם ידע. ותהר ותלד, ויצא הפסולת בתוך הנקבה. חוה.

תשנט) לכתר דאתקשטת נוקבא וכו': לאחר שנתקשטה הנוקבא, דהיינו שנבנתה ע"י או"א, וחזור, ז"א והנוקבא פנים בפנים, אז צורת אדם הזו, שהוא ז"א בא בהשתוקקות אל הנוקבא, ושם בהנוקבא נחקק ונצטייר, אדם השני דבריא, כצורה שלו. ועליו כתוב, ויולד כדמותו כצלמו וגו'. כי אדם הראשון שלמטה הוא כנגד ז"א, ואדם השני, דהיינו בנו שת הוא כנגד אדם השני של מעלה. זה נצטייר תוך הנוקבא, דהיינו בנוקבא דז"א, מה שלא היה, כן הראשון ההוא, שהוא ז"א, כי הראשון ההוא, נצטייר בעצמו במדידה שבתוך המשחחא, כמו שלמדנו. שה"ס המסך דחירק שבו עצמו כנ"ל. ולא בנוקבא.

מאמר קין הבל שת אנוש מהללאל

תשסא) ותוסף ללדת את אחיו את הבל: וכזה ג"כ לא כתוב, ויולד, ואע"פ שהוא היה מצד הזכר, דהיינו מצד הימין, כנ"ל (ב"א אות תנ"ח בהסולם) כי המקטרג החליש ושבר כחו, משום שבאות ק' דקין, התחילו האותיות להוליד. כי קין והבל היו ב' חצאי נשמות, קין מצד אליה, והבל מצד מ"י (כמ"ש שם) ואותיות השם דקין יצאו ראשונה.

תשס) כגוונא דא לתתא וכו': כעין זה למטה. למטה מה כתוב, והאדם ידע את חוה אשתו ותהו ותלד את קין הק', שרגלה נתלבשה בקליפות בסו"ה ורגליה יורדות (דפרי"ך דף קס"ז ע"ב *) דף קס"ח ע"א)

תשסב) כיון דאתבריר פסולת וכו': כיון שנבררה הפסולת בקין, התחילו האותיות להוליד

תשסג) תו אתגלגלו אתון, ואתהדרו לאולדא אלקך דאדם, ואינון אתון
 באתר דאיהו סיום שמייה. ומאן איהו. נ', ולכתר ו' לא ה', דהא ואתעדיאת
 בקבל. בגין כך נטיל את אתרא אבתריה ו', שסיים בשירותא דשת ש', ואקרי
 אנוש.

תשסד) אנוש מה בין שמה דא לשמה דאדם. אלא אנוש לאו איהו
 בתקפא הנה, תקונא דקדמאי הנה, שמה אנוש פי תזכרנו. תוכתיב (9) אמה
 אנוש פי תגדלנו וגו', ותפקדנו לבקרים לרגעים תבחננו. ועל דא פתיב (3) וי'
 חפץ דכאו החלי, תבירו דגופא, ותקפא דנפשא, אורית שת לאנוש ירותא
 דנהה ליה לקבלא. ואיהו אוף הכי אורית לבנו.

תשסה) תו אתגלגלו אתון לאתקנא עקימא, ואתהדרו לאולדא. קינן.
 האי תקונא דקינן, ואתתקן תחותיה, ואתהדרו אתון לבסמא עלמא מעקימו
 דנהה. מהללאל מ' סופא דאתון דאדם. ה' ול' תקונא דאתון דהקבל, ובגין דלא
 הנה מייבא פקינן, לא אתחלפו אתון משמייה בר חד. דבאתר ב' הנה א' למנהוי
 תקונא תתיר.

תשסו) עד הכא אתבסם עלמא, ואתתקן עקימא משירותא דאנוש. בר
 חוכא דאדם, דלא אתבסם, עד דקימו ישראל בטורא דסיני, אכל תקונא דעקימו

חלופי גרסאות

ק אתר. ר אתילידת; אתעדיאת ואתילידת. ש וסיים.
 ת כתיב. א ל"ג מה אנוש כי תגדלנו וגו'. ב לבנו.
 ג ואהדרו.

מסורת הזהר

(ט) (תהלים ח) ב"א קצט צ"ה. (9) (איוב ז). (צ) (ישעיה
 נג) וישב נ צ"ב.

הסולם

קיין הבל שת אנוש ומהללאל

הראשונים של אדם ושת, שכתוב, מה אנוש
 כי תזכרנו. וכתוב, מה אנוש כי תגדלנו וגו'
 ותפקדנו לבקרים לרגעים תבחננו. ועל זה
 כתוב, וה' חפץ דכאו החלי. כי שבירת הגוף
 ותקפה של הנפש הוריש שת לבנו אנוש. שהיא
 הירושה שהיה לו לקבל לעצמו. והוא הורשה
 ג"כ לבנו. דהיינו למהללאל.

תשסה) תו אתגלגלו אתון וכו': עוד
 נתגלגלו האותיות לתקן את העקום, שנתעקם
 ע"י חטאו של אדם הראשון וקיין והבל וחזרו
 והולידו את קינן. זה הוא תקונו של קיין, כי
 קינן הוא אותיות קיין, ונתתקן תחתיו וחזרו
 האותיות להמתיק העולם מן העקימה שהיתה.
 מהללאל, בנו של קינן. המ' דמהללאל, היא
 סוף אותיות אדם. ה' ול' הן תקון אותיות
 של הבל, ומשום שהבל לא היה חוטא כקיין,
 לא נחלפו אותיות משמו, במהללאל, אלא אות
 אחת בלבד, שבמקום ב' של הבל, היתה א'
 במהללאל, כדי להתקן יותר.

תשסו) עד הכא אתבסם וכו': עד כאן
 נתבסם

מאמר

ההוליד מסוד האותיות ש"ת, שהם תקון דכר
 ונוקבא בהסכמה ביחד. כי ש' הוא ג' קוין דז"א,
 (כנ"ל אות תשל"ח) שהוא דכר, והת' היא
 נקבה דהיינו מלכות. (כנ"ל אות תע"ה בהסולם)
 ואז כתוב, ויולד כדמותו כצלמו ויקרא את
 שמו שת. ולא כתוב ותקרא כמקודם להורות
 אשר, ויקרא, הוא ולא היא, הוא קרא שמו
 שת, ומה שכתוב מקודם לכן, ותקרא, הוא
 מטעם שהשם שת, הוא תקון דכר ונוקבא ביחד
 שהיו בהסכמה ביחד.

תשסג) תו אתגלגלו אתון וכו': עוד
 נתגלגלו האותיות, וחזרו ההוליד א' דאדם,
 והאותיות האלו שבמקום סיום שמו. ומי הם.
 הם נ' שלאחר מ' דאדם והו' שלאחר ד'
 דאדם. ולא הדי' שלאחר הדי', משום שה' זו
 נתעברה בהבל. ונמצא שיצאו האותיות א' נ'
 ו', וסיים באות ההתחלה של השם שת, שהוא
 ש', ונקרא אנוש.

תשסד) אנוש מה בין שמה בין שמה וכו': שואל.
 מה בין שם זה לשם אדם. ומשיב, אלא אנוש,
 הוא לא היה בתקפו, אלא היה תקונם של
 (דפרי"י דף קס"ח ע"א)

דקין והבל אתתקן ואתבסס אכל עלמא תוה בצערא ועצבונא, עד דאתא נח דקתיב * זה ינחמנו ממעשנו ומעצבון ידינו מן האדמה אשר אררה יי'. יוחזבא דאדם לא אתבסס, עד דקיימו ישראל על טורא דסיני, וקבילו אורייתא, וכד ישראל קבילו אורייתא, ה פדין גר ואור אתתקן כחדא.

תשסז) והשתא רבותי, אגא מבבל, וברא דרב ספרא ואגא, ולא זכינא לאשתמודעא לאבא, ואטרידנא הקא, ודחילגא, דהא יתבי ארעא דא, אינון אריינון באורייתא, ושוינא עלי דלא אימא מילי דאורייתא קמי בני, ועד תרין ירחין, ויומא דא אשתלימו. ופאה חולקי דאתערעיתון הקא. ארים רבי יוסי קליה ורבי, וקמו כלהו ונשקוהו ברישיה. אמר רבי יוסי ופאה חולקנא דזכינא ביהאי ארעא, למשמע מלי דעתיק יומין מפומך, מה דלא זכינן למשמע עד השתא.

תשסח) יתיבו כלהו, אמר לון רבותי, מדחמינא צערא דהאי חמי וברתיה, דדחקי ומצטערי בנפשיייהו, דלא ידענא ברפת מזונא. אמיןא לון, דעד דאנדע ברפת מזונא, לא אתחבר באנתתי, כארז כל יבני עלמא, ואעיג דזכילגא לשמשא בה בלא חובה, לא בעינא למעבר על דעתייהו, הואיל ולא תוינא יכיל למימר מדי, עד תרין ירחין. חדו רבי יוסי ורבי חיאי וחתמי וברתיה, ורכו מסגיאו חדוה. אמר רבי יוסי, במטו מינה, פיין דשריאת, אגהיר לן יממא, ופאה חולקנא בארז דא.

מסורת הוהר

(ק) (בראשית ה) ב"ב רכב צ"ג.

חלופי גרסאות

ד ל"ג מן וחובה עד כדן. ה עד הכא. ו הוינא. ז ל"ג בני. ח מוסיף ורבי חיאי ורבי אבא. ט דשכינתא.

הסולם

מאמר

קין הבל שח אנוש ומהללאל ר' יוסי אשרי חלקי שזכיתי בדרך הזה, לשמוע דברי עתיק יומין מפין, מה שלא זכיתי לשמוע עד עתה.

נתבשם העולם ונתתקן העקימה שהתחיל באנוש, חוץ מחטאו של אדם שלא נתבשם עד שעמדו ישראל על הר סיני, אבל העקימה של קין והבל נתתקן ונתבשם. אבל העולם היה בצער ועצבות עד שבא נח, שכתוב, זה ינחמנו ממעשנו ומעצבון ידינו מן האדמה אשר אררה ה'. וחטאו של אדם לא נתבשם עד שעמדו ישראל על הר סיני וקבלו התורה, וכשישראל קבלו התורה, אז נר ואור שהם מלכות ח"א כנ"ל. נתתקנו כאחד.

תשסח) יתיבו כלהו אמר וכו': ישבו כולם, אמר להם, רבותי, משראיתי הצער של חותני ובתו, שנדחקו ונצטערו בעצמם, על מה שאיני יודע ברכת המזון, אמרתי להם, עד שאדע ברכת המזון לא אתחבר באשתי כדרך כל בני העולם, ואעי"פ שיכולתי לשמש בה בלי חטא, לא רציתי לעבור על דעתם, משום שלא יכולתי לומר משהו עד שני חדשים. שמחו ר' יוסי ור' חיאי וחותנו ובתו, וככו מרב שמחה. אמר ר' יוסי, בבקשה ממך, כיון שהתחלת, תאיר לנו את היום, אשרי חלקנו בדרך הזה.

תשסז) והשתא רבותי אגא וכו': ועתה רבותי, אני מבבל, ובנו של רב ספרא אני, ולא זכיתי להכיר את אבי, ונגרשתי לכאן, ויראתי, מפני שיושבי ארץ הזו הם אריות בתורה, ושמתי עלי, שלא לומר דברי תורה לפני איש, עד שני חדשים. וביום הזה נשלמו. אשרי חלקי שפגשתיכם כאן. נשא ר' יוסי

(דפו"י דף קס"ח ע"א)

תשסט) פֿתח יִהְיוּ רְבִיא בְּכָרֶכֶת מְזוּנָא וְאָמַר, כְּתוּב אֶחָד אוֹמֵר וְאַכְלֵת לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ, וְכְתוּב אֶחָד אוֹמֵר (ט) וְשִׂמְחֵת לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ. הַנִּי קָרָאֵי כַּד יִשְׂרָאֵל כִּי הוּוּ שְׂרָאן בְּאַרְעָא קִדִּישָׁא, וְאִתְחַזוּן קִמִּי קב"ה יַבְבִּי מְקַדְּשָׁא, הוּוּ מְתַקְיִמִּי. הַשְׂתָּא הֵיךְ מְתַקְיִמִּי, מֵאַן יָכִיל לְמֵיכַל לִפְנֵי יְיָ וְלִמְחֲדֵי לִפְנֵי יְיָ.

תשע) אֶלָּא וְדַאי הָכִי הוּא, בְּקַדְמִיתָא כְּדַ יָתִיב בַּר נֶשׁ עַל פְּתוּרְיָה לְמֵיכַל, מְבָרְךְ עַל נִהְמָא הַמוּצִיא. מֵאֵי טַעְמָא הַמוּצִיא, וְלֹא מוּצִיא, דְּהָא כְּתִיב (ט) בּוֹרָא הַשְּׁמַיִם, וְלֹא כְּתִיב הַבוֹרָא. (ט) עוֹשֶׂה אֶרֶץ, וְלֹא כְּתִיב הָעוֹשֶׂה אֶרֶץ. מֵאֵי טַעְמָא הָכִי הַמוּצִיא.

תשעא) אֶלָּא כָּל מַלְיָן דְּאִינוּן מַרְזָא דְּעַלְמָא עֲלָאָה, סִתְרָא אֶסְתַּתְרָא ה' מִתַּמָּן, לְאִתְחַזְזָא דְּהָא מְעַלְמָא גְּנִיזָא וְסִתְרָא אִיהוּ. (ט) וְכַל מַלְיָן דְּאִינוּן מְעַלְמָא תַּתְּאָה דְּאִתְגַּלְיָא יִתִּיר, כְּתִיב בְּה', דְּכְתִיב (ט) הַמוּצִיא בְּמַסְפֵּר צָבָאָם (ט) הַקּוֹרָא לְמֵי הַיָּם, כְּלָהוּ מַרְזָא דְּעַלְמָא תַּתְּאָה אִיהוּ, וְאֵי אֶכְתִּיב בְּשֵׁמָא אִיהוּ בְּה', כְּגוֹן הָאֵל הַגְּדוֹל, וְהָכִי דְּאִיהוּ יַבְבִּי בְּאִתְגַּלְיָא מַרְזָא דְּעַלְמָא תַּתְּאָה אִיהוּ, בְּיִן דְּמְבָרְךְ בַּר נֶשׁ, שְׂכִינְתָּא אֲתִיָּא קָמִיָּה.

תשעב) וּמָה דְּאָמַר וְאַכְלֵת לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ. הָכִי אֲתַקְלִיל לְמַלְלָא בְּמִלִּי דְּאוּרְיִיתָא, דְּהָכִי אֶצְטְרִיךְ הוּאִיל וְקב"ה קָמִיָּה, לְקַיְיֵמָא דְּכְתִיב, (ט) זֶה הַשְּׁלָחַן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְיָ. וְכְתִיב (ט) וְאַכְלֵת שֶׁם לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ.

חלוּפֵי גַרְסַאוֹת

י האי; איהו ול"ג ההוא רביא. כ אתחזון ול"ג מנהון עד ואתחזון. ל ל"ג כבי מקדשא. מ ל"ג תתאה. נ בארז סתים.
 ד (יחזוקאל מא) ח"ב קנג: קנד. ח"ג
 ז"ח עו ט"ב שמ"ג. ז (דבריס יד) לעיל אות תשסט צ"ר.

מסורת הוהר

ז (דברים יד) ח"ב קסח: ז"ח פו ט"ג ש"י שלי"ד.
 ש (שם כז) ח"ג צ"ה. ז (ישעיה מב) ריש ד צ"ג ז"ח ט"ב שכ"ג ט"ג שמ"ד שמ"ז. א (ירמיה י) ב"א שא צ"ב.
 ז (ישעיה מ) הקס"ז כג צ"א. ג (עמוס ה) ח"ב קסא. ז"ח עו ט"ב שמ"ג. ז (דבריס יד) לעיל אות תשסט צ"ר.

הסולם

רזין דברכת המזון

תשעא) אֶלָּא כָּל מַלְיָן וְכוּ': וּמִשִּׁיב אלא כל הדברים שהם מעולם העליון הסתור, שהוא בינה, מסתרת הד' משם, שאין שם ה' הידועה. להראות, כי מעולם הגנוז והנסתר הוא. וכל הדברים שהם מעולם התחתון, שהוא מזכות, שנתגלה יותר, כתוב עם ה', שכתוב המוציא במספר צבאם. הקורא למי הים. כולם מסוד עולם התחתון הוא. ואם כתוב שם, הוא ג"כ עם ה', כגון, האל הגדול. וכאן שהוא בגלוי עם ה', הוא משום שמסוד עולם התחתון הוא. כי כיון שאדם מברך השכינה באה לפניו.

תשעב) וּמָה דְּאָמַר וְאַכְלֵת וכוּ': וּמָה שאמר, ואכלת לפני ה' אלקיך. נכלל כאן, לדבר בדברי תורה, שכן צריך, משום שהקב"ה עומד

מאמר

תשסט) פֿתח הוּוּ רַבִּיא וְכוּ': פֿתח ילד הווא בברכת המזון ואמר, כתוב אחד אומר, ואכלת לפני ה' אלקיך. וכתוב אחד אומר, ושמחת לפני ה' אלקיך. מקראות אלו היו מתקיימים כשישראל היו שורים בארץ הקדושה ונראים לפני הקב"ה בבית המקדש, עתה איך הם מתקיימים. מי יכול לאכול לפני ה', ולשמוח לפני ה'.

תשע) אֶלָּא וְדַאי הָכִי וכוּ': וּמִשִּׁיב. אלא ודאי כן הוא. תחילה כשיושב האדם על שלחנו לאכול, מברך המוציא. מה הטעם שאומרים המוציא, ולא מוציא, בלי ה' הידועה. שהרי כתוב, בורא השמים, ולא כתוב הבורא. עושה ארץ, ולא כתוב העושה ארץ מה הטעם כאן שאומרים המוציא.

(דפרי"י דף קס"ח ע"א *) דף קס"ח ע"ב

תשעג) הואיל וקאים ב"נ קמי מאריה, אצטריף נמי למיחן למספני, למיחן לון, כמה דאיהו יהיב ליה למיכל. פמאן דאכיל קמי מלא קדישא וואצטריף דלא ישתכח בלען על פתוריה, דהא בלענו מסטרא אחרא הוי, ורזא דא הלעיטני נא, ארזח בלענו, והכי אצטריף לסטרא אחרא, וכתיב ויבטן רשעים תחסר. וע"ד ואכלת לפני יי' אלהיך כתיב, ולא לפני סטרא אחרא. וואצטריף דלא יתעסק במלין בטלין, ובצרכי סעודה וואצטריף לאתעסקא במלין דאורייתא, ודהא פד מלין דאורייתא אתמרו על פתורא, יהיב ההוא בר נש תקפא למאריה.

תשעד) ושמת לפני יי' אלהיך, דא איהו בכוס של ברכה, פד בריף בר נש בכוס של ברכה, אצטריף למחדי ולאחזאה חזונה ולא עציבו כלל, פיון דנטיל בר נש כוס של ברכה, קב"ה קאים על גביה, ואיהו אצטריף לאעטפא רישיה בחזונה. ולברכא על הכוס במוחב תלתא, נברך שאכלנו משלו.

תשעה) ובטובו חיינו, דא אצטריף רעותא לעילא לגבי עתיקא דעתיקין, וע"ד איהי בארזח סתים. ובטובו, ולא מטובו, ורזא ורזא עלאה. ומטובו: דא דרגא אחרא, דאתי מסטרא דימינא, ואיהו דרגא לתתא מגיה, בגין דכההוא טוב אתבגי עלמא, וביה אתגן.

תשעו) אמאי אקרי טוב ואמאי אקרי חסד. טוב איהו, פד כליל כלא בגויה, ולא אתפשט לנחתא לתתא. חסד פד נחתא לתתא. ועביד טיבו בכל

חלופי גרסאות
 8 ל"ג נמי. ו ומאן דאכיל קמי מלא קדישא אצטריף.
 9 אצטריף. צ מוסיף סעודה שפיר. ק ל"ג ואצטריף לאתעסקא במלין דאורייתא. ר ל"ג דהא (ד"א). ש אתמרו מלין דאורייתא. ת זנא. א ל"ג מניה.

מסורת הזהר
 1) (בראשית כה) תולדות כח צ"י צ"א. ז) (משלי יג) בשלה קי צ"ר.
 דרך אמת פ] (עין בפרס רמונים מהרמ"ק שער ט' פרק א').

הסולם

מאמר
 עומד לפניו, שכתוב, זה השלחן אשר לפני ה'. וכתוב, ואכלת שם לפני ה' אלקיך.
 תשעג) הואיל וקאים בר נש וכו': ומשום שאדם עומד לפני אדונו, הוא צריך ג"כ לחון לעניים, לתת להם כמו שהקב"ה נותן לו לאכול. ויהיה כמי שאוכל לפני המלך הקדוש, וצריך שלא יהיה זולל על שלחנו, כי הזוללות הוא מסטרא אחרא. וזה סוד, הלעיטני נא, שהוא דרך זוללות. וכך צריך לסטרא אחרא. שכתוב, ובטן רשעים תחסר. וע"כ ואכלת לפני ה' אלקיך כתוב, ולא לפני סטרא אחרא. וצריך שלא יעסוק בדברים בטלים ובצרכי סעודה, וצריכים לעסוק בדברי תורה, כי כשנאמרים דברי תורה על השלחן נותן האדם תוקף לאדונו.
 תשעד) ושמת לפני ה' אלקיך: זה הוא בכוס של ברכה. כשמברך האדם בכוס (דפו"י דף קס"ח ע"ב)

רוזן דברכת המזון
 של ברכה, צריך לשמוח ולהראות שמחה, ולא עצבות כלל. כיון שנוטל אדם כוס של ברכה, הקב"ה עומד עליו, והוא צריך לעטוף ראשו בשמחה, ולברך על הכוס, במושב שלשה שאכלו כאחד, נברך שאכלנו משלו.
 תשעה) ובטובו חיינו: בזה צריכים לכוון הרצון למעלה אל עתיקא דעתיקין, וע"כ הוא בדרך סתום, שאומר ובטובו, ואינו אומר ובטובך. אומר ובטובו, ולא מטובו, כי ובטובו, זהו ימין העליון, דהיינו ספירת החסד, ומטובו, זהו מדרגה אחרת למטה הבא מצד ימין, והיא מדרגה למטה ממנו, דהיינו ספירת היסוד. וע"כ צריך לומר ובטובו. משום שבטוב הזה, שהוא חסד, נבנה העולם, שכתוב, כי אמרתי עולם חסד יבנה. וכו' הוא ניזון.
 תשעו) אמאי אקרי טוב וכו': שואל, למה נקרא טוב ולמה נקרא חסד, שהם שני שמות

ברנין, בצדיקי וברשיעי ולא חייש, ואע"ג דדרגא חד הוא. מנלן דכתביב ט"א אף טוב וחסד ירדפוני, אי טוב למה חסד, ואי חסד למה טוב, דהא בחד סגיא אלא טוב כליל כללא בגוניה, ולא אתפשט לתמא. חסד נחית ואתפשט לתמא, וזן כללא צדיקי ורשיעי בחדא.

תשעז) והכא פיון דאמר ובטובו חיינו, הדר ואמר הזן את העולם כלו בטובו בחדא, ב"הה"ד ט"ג נותן לחם לכל בשור כל"ח. וע"ד הזן את הכל, לצדיקי ולרשיעי לכלא. דא אקרי ברפת זמין. שמאל לאו איהו בברפת מזונא. ובגין כף שמאל לא תסייע לימינא.

תשעח) דגין דבריה ברפת ג' זימון, אצטריף לרבקא ארץ החיים בימין, לאתזנא מתמן, ולפונסא ולמיהב מזונא לכלא, ועל דא תגנינא ברפת הארץ, ויאצטריף לאדכרא בה ברית ותורה, על בריתך שחתמת בבשרנו, ועל תורתך שלמדנתנו, לאתזנא דמההוא טוב אתזן ברית ותורה, דאיהו תקונא ודחאי טוב.

תשעט) מכאן אוליפנא, הנשים פטורות מברכת מזונא ואלאפקא ידי חובה, דהא לית בהו תורה וברית. ולתתום על הארץ ועל המזון, הא דדבקותא בחדא בחדא, על הארץ דא איהי ארץ החיים. ועל המזון דא איהו חסד, הא כלילו דא בדיקתא חדא.

חלופי גרסאות

ב ל"ג הה"ד. ג ימין; היין. ד אצטריף; אצטריכונא.
ה רבההוא; מוסיף דאע"ג רבההוא. ו רבהאי. ז מוסיף
לאפקא להון. ח דבקותא.

מסורת זוהר

(ז תהלים כג.) ט (תהלים קלו) ח"א רסא: ח"ב כג.

רזין דברכת המזון

בחפד, ז"ש נותן לחם לכל בשר כי לעולם חפדו, וע"כ אומר. הזן את הכל, היינו לצדיקים ולרשעים, לכל. זו נקראת ברכת הימין. שהוא חסד. השמאל, שהוא גבורה ודין. אינו בברכת המזון. ומשום זה יד השמאלית לא תעזור ליד הימנית לשאת את הכוס.

תשעח) דכיון דבריה ברכת וכו': כיון שברך ברכת המזון. צריכים להדביק את ארץ החיים, שהוא המלכות. בימין, שתהיה נזונת משם, ולכלכל ולתת מזונות לכל. ועל כן ברכה השניה היא ברכת הארץ. וצריכים להזכיר בה, ברית ותורה, דהיינו. על בריתך שחתמת בבשרנו ועל תורתך שלמדנתנו, להראות שמטוב הזה ניזון ברית ותורה, שהוא תקון של טוב הזה.

תשעט) מכאן אוליפנא וכו': מכאן למדנו, שנשים פטורות מברכת המזון לצאת ידי חובתן, כי אין בהן תורה וברית. ויחתום על הארץ ועל המזון, כי דבקותם יחד הוא

בחסד

הסולם

מאמר

שמות. ומשיב, טוב, הוא כשהספירה כוללת הכל בתוכה ואין האור מתפשט לרדת למטה. חסד, הוא כשהאור יורד למטה, ועושה טוב לכל הבריות, לצדיקים ולרשעים, ואינו חושש, משום שאין בו דינים. ואע"פ ששניהם, טוב וחסד, הם מדרגה אחת שכתוב, אך טוב וחסד ירדפוני, ויש לשאול, אם אומר טוב למה אומר חסד, ואם אומר חסד למה אומר טוב. הרי היה די באחד מהם. אלא כנ"ל, טוב, היינו שכולל הכל בתוכו ואינו מתפשט למטה, חסד, יורד ותפשט למטה, וזן הכל, צדיקים ורשעים יחד.

פירוש, הטוב, הוא הארת חכמה הכלולה בחסד. והוא מאיר ממטה למעלה, ולא למטה. אבל החסד מאיר ממעלה למטה.

תשעז) והכא כיון דאמר וכו': וכאן, כיון שאומר ובטובו חיינו, שהיה אפשר לפרש, שהשפע אינו יורד למטה לצדיקים ולרשעים, על כן חזר ואומר, הזן את העולם כולו בטובו

(דפ"י דף קס"ח ע"ב)

תשפ) אתפשטותא^ט דטוב איהו הודא דאקרי חס"ד, וע"ד איהו
 אומר, נודה לך, על כן ועל כן נסין ואמין דאתעבידו מסטרא דטוב. ואי תימא
 והא פתיב^ו נעימות בימינך, נצח, הא איהו מסטרא דמימין. לאו הכי, אלא כל
 חד וחד אחזי על ההוא^ז אחר דנפיק מניה.

תשפא) ואי תימא נצח בימין, הא פתיב נעימות, וכתיב ונעים זמירות
 ישראל, ודא שמאלא. וכל שמאלא אתפליל ברזא דמימין. אבל הודא
 אודי על מימין, לאחזא דהא מניה נפקא, ודא פשיטו דטוב, דאתפשט בארץ
 החיים.

תשפב) מ"ט לית הךא שמאלא, בגין דלית חולקא לסטרא אחרא במזונא
 דישראל. ואי אתער שמאלא, סטרא אחרא יתער עמיה, והא איהו יובין
 בכרותיה וחולקיה ליעקב^ח אבונא. והא אגן יהיבנא ליה חולקיה, לההוא

מסורת הזהר (תהלים טו) ב"א קלר צ"ג ז"ח לב ט"ד שליח מ"ד
 ט"א שמ"ג סד ט"ב ש"ב. כ) (ש"ב כג) ח"ב קעה: רלב:
 ח"ג יט: ת"ז תל"ט עט:
 חלופי גרסאות
 ט ל"ג אומר. י מוסיף ישראל בימינך נצח(ד"א). כ אינו.
 ז זמין. ח אבהון.

דרך אמת צ) (שם מהרמ"ק שער ט"ז פרק ד). ק בהעלותך קכ"ג ע"ב ברעיא מהימנא.

הסולם

מאמר

רוין דברכת המזון

משם, כי הוא תוצאה של התפשטות הטוב
 מימין. וזהו התפשטות הטוב שנתפשט בארץ
 החיים, שהיא המלכות.
 תשפב) מ"ט לית הכא וכו': מהו הטעם
 שאין כאן, בברכת המזון, שמאל, אלא ימין
 בלבד. הוא משום שאין חלק לסטרא אחרא
 במזון של ישראל, ואם היה מתעורר שמאל,
 היה הסטרא אחרא מתעורר עמו, להיותו
 נמשך משמאל. וכבר הוא מכר בכורתו וחלקו
 ליעקב אבינו. וע"כ אנו נותנים לו חלקו
 למקטרג ההוא בזהמא של מים אחרונים, ואם
 אין זהמא בידים שנרחצו, הרי חלקו במאכל
 שהידים קרבו אליו. כי עכ"פ יש בהם שיורי
 מאכל.

בחסד, על הארץ, זו היא ארץ החיים, המלכות
 ועל המזון, זה הוא חסד, והם כלולים זה
 בזה בדבקות אחד.
 תשפ) אתפשטותא דטוב איהו וכו':
 התפשטות הטוב, הוא הודאה הנקרא חסד, כי
 כשנתפשט הטוב למטה מודים לו על זה,
 וע"כ הוא אומר, נודה לך על כן ועל כן
 נסים ואותות שנעשו לנו מצד הטוב. ואם
 תאמר, הרי כתוב, נעימות בימינך נצח. הרי
 שנצח הוא בימין, ולא הוד. ומשיב, אלא כל
 אחד ואחד מראה על המקום שיצא ממנו. כי
 הנצח הוא תוצאה מן מלחמות, והמלחמות
 הם שמאל, וההוד הוא תוצאה מהתפשטות
 החסד שהוא ימין. אבל מבחינתם עצמם, הנצח
 הוא ימין וההוד הוא שמאל. ובברכת המזון
 המדובר הוא על המקום שההוד יצא משם,
 וע"כ הוא יבחינת ימין.

ביאור הדברים. כי הס"א יונקת משמאל,
 דהיינו מקו שמאל שאינו נכלל בימין ע"י
 קו האמצעי, כי כל מגמתם להמשיך הארת
 החכמה שבשמאל ממעלה למטה, שה"ס ג"ר
 דחכמה. ונודע, שמחמת חסרון חסדים, אין
 החכמה יכולה להאיר ומשפעת דינים קשים.
 וזהו מדתו של עשו. ויעקב שה"ס קו האמצעי,
 הוא ממצט את קו השמאל מג"ר דחכמה, אבל
 משום זה הוא מיחד אותו בקו ימין, והחכמה
 מתלבשת בחסדים שבימין ומאיר בבחינת
 ו"ק דחכמה. (כנ"ל ב"א דף ט' ד"ה מחלוקת)
 וז"ש

תשפא) ואי תימא נצח וכו': ואם
 תאמר, שהנצח הוא ימין, הרי כתוב בו
 נעימות, דהיינו נעימות בימינך נצח. וכתוב,
 נעים זמירות ישראל, וזמירות הוא שמאל.
 הרי שהנצח הוא שמאל. ומשיב, שכל שמאל
 נכלל בסוד הימין. כי נצח הוא ימין ונעימות
 שהוא שמאל נכלל בו. אבל הודאה, הרי הוא
 מודה על הטוב שבימין, להראות שההוד יוצא
 (דפרי"ך דף קס"ח ע"ב) דף קס"ט ע"א)

מְקַטְרָגָא בְּזוּהָמָא דְמִיין בְּתַרְאִין, וְאִי לִית זוּהָמָא, הָא חוּלְקִיָּה דְהִהוּא מִיכְלָא, דְקָרִיבוּ בִּיהַּ יְדִין.

תשפג) וְעַל דָּא לִית לִיהַּ חוּלְקָא בְּהַדָּן. וְהוּאִיל וְלִית לִיהַּ חוּלְקָא בְּהַדָּן, דְהָא נָטַל חוּלְקִיָּה, לִית לֵן לְאַתְעָרָא שְׁמַאלָא כְּלָל. דְלָא יתְעַר מְקַטְרָגָא וְיִטוּל תְּרִין חוּלְקִין, חַד לְתַמָּא, וְחַד לְעִילָא, כְּכֹר. דְהָא עֲזִיבִין בְּכַרוּתִיהַּ לְעֵקֶב אַבּוּנָא. חוּלְקִיָּה אִיהוּ לְתַמָּא, וְלִית לִיהַּ לְעִילָא כְּלוּם. יִשְׁרָאֵל נָטְלִי לְעִילָא, וְעֵשׂוּ נָטְלִי לְתַמָּא, וְעַד לָא יתְקַרֵּב שְׁמַאלָא כְּלָל, בְּכַרְפַּת מְזוּנָא.

חלופי גרסאות

נ ל"ג ביה. ט לוק. ע זמין.

הסולם

רזין דברכת המזון

מאמר

כי רחיצת הזוהמא מן הידים, תורה, על המאכל המתקלקל מחמת הדבקות בשמאל של הס"א הנקרא **זוהמא**, כנ"ל, ומרמזים לס"א שזהו חלקו, דהיינו של הדבוק בו. ואי לית זוהמא, אם עוד לא נתדבק לגמרי בשמאל, שיהפוך המזון ל**זוהמא**, הא חולקיה, דההוא מיכ"א דקריבו ביה ידיו. ידים, מורים על המשכת החכמה ממעלה למטה. שה"ס ג"ד שבגוף, ואומר, ואע"פ שעוד לא המשך ממעלה למטה, אלא שהידים קרבו להמשיך מתקלקל ג"כ המאכל. ונעשה לחלקו של הס"א. תשפג) וְעַל דָּא לִית וכו': וע"כ אין לו, לס"א. חלק עמנו, שלדויות חלקו בשמאל בלי ימין. אין לו חלק במזון שהוא חסד. כמ"ש בדבור הסמוך. וכיון שאין לו חלק עמנו, שכבר לקח חלקו, בשמאל, אין לנו לעורר השמאל כלל, דהיינו אפילו בהתכללות עם הימין ע"י קו האמצעי. כדי שלא יתעורר המקטרג לינג ממזון שלו. דהיינו מחסדים המלבישים החכמה שמשמאל, ואז יקבל ב' חלקים כככור, אחד למטה. דהיינו בשמאל בלי ימין הנמשך מלמעלה למטה ואחד למעלה, דהיינו בחסדים המלבישים את הו"ק דחכמה, המאירה ממטה למעלה, שהרי כבר מנח בכורתו ליעקב אבינו, מפני שראה ביעקב ב' חלקים חכמה וחסדים המלבישים החכמה והודה, שאין לו אלא חלק אחד. חכמה בלי חסדים, והולך למות כמ"ש בדבור הסמוך. חלקו הוא למטה, דהיינו בשמאל שמשכיכים מלמעלה למטה, ואין לו למעלה כלום, שאין לו חלק בחסדים המלבישים את החכמה ע"י קו האמצעי שהחכמה מאירה ממטה למעלה. ישראל לקחו למעלה, ועשו לקח למטה. וע"כ לא יתקרב השמאל כלל בכרכת המזון. ועם זה תבין הסוד, שהבכור נוטל פי שנים, דהיינו חכמה וחסדים. ושאר האחים רק חסדים בלבד.

כיון

וזה שיעקב נק' קטן. מחמת חסרון ג"ר דחכמה, ועשו נקרא גדול, מחמת התאמצותו לינג מג"ר דחכמה, שה"ס הבכרה של עשו. וסו"ה, ויבא עשו מן השדה, שה"ס קו שמאל, הנק' שדה, והמשך החכמה ממעלה למטה, דהיינו לקבל הג"ר דחכמה. ומחמת זה והוא עיף. כי נמשכה לו חכמה בלי חסדים, שהיא כולה דינים, ונתעייף מזה עד למיתה. וז"ס ויאמר עשו אל יעקב הלעייפני נא וגו'. דהיינו שימשיך לו מן החסדים שלו, שנקראים לחם ונוזר ערשים, ויאמר יעקב מכרה כיום את בכרתך ל'י. דהיינו שיסגיר בידיו את הבכרה שלו, שה"ס הג"ר דחכמה, המתמעטת בהכרח על ידי קו האמצעי, ואז ייחד השמאל עם הימין, וישפיע לו חסדים שה"ס מזון. וז"ש, ויאמר עשו הנה אנכי הולך למות. כיון שהדינים הנמשכים מג"ר דחכמה שהיא בכרה, הם כל כך קשים עד מות, למה זה ל'י בכרה. וישבע לו. על זה שלא יחזור להדבק בכרה, ואז נתן לו מזון. שהוא חסדים, ע"י היחוד של ימין ושמאל. אמנם אם יעבור עשו על השבועה ויחזור להמשכת הבכרה, אז מתקלקל המזון ומתהפך ל**זוהמא**.

וזה אמרו, מ"ט, לית הכא שמאלא, בגין דלית חולקא לסמרא אחרא במזונא דישראל. כי הס"א הדבק בשמאל להמשיך ממעלה למטה, הרי הוא מחוסר מזון שהוא חסדים, כמו שנתבאר בעשו. ואם יש מזון, יש בהכרח יחוד של ב' קוין ימין ושמאל והס"א מסתלקת משם. כנ"ל. וז"ש, והא איהו זבין בכרותיה וחולקיה ליעקב אבונא כי מחמת חסרון מזונות שבשמאל, מכר עשו את הבכרה ליעקב אבינו, כמ"ש לעיל. הרי שבהתעוררות השמאל דס"א מסתלק המזון. וז"ש, והא אנן יהיבנא ליה וכו' בזוהמא דמיין בתראין,

(דפ"ר דף קס"ט ע"א)

תשפד) פִּינֹן דְּמִתְבְּרָא הַאי אַרְצָא חַיִּים מְסַטְרָא דִּימִינָא, וּמְקַבֵּל מְזוּנָא, כְּדִין בְּעִינֵי רַחֲמִין עַל כֻּלָּא. רַחֵם יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ וְגו', דְּהָא מִהוּא מְזוּנָא וְסַפּוּקָא דְאַרְצָא חַיִּים, 9 גְזַפִּי בְּהָ אֲנִן וְכִי מְקַדְּשָא. 10 דִּיתְבְּנִי בִּי מְקַדְּשָא לְתַמָּא בְּאִינוּן רַחֲמִים.

תשפה) וּבְשַׁבְתָּ דְלָא אֲשַׁתְּכַח דִּינָא, לְמַהוּי נְצַח 11 וְהוּד כְּלָל חֲסָדִים, אֹמַר רְצָה וְהִתְלַיְצְנוּ לְמַהוּי תְּרוּבֵיהוּ, 12 חֲסָדֵי דְדוּד הַנְּאָמְנִים, וְעִיד אַל תְּהִי צָרָה וְיִגוֹן וְכו', דְּהָא רְצָה וּמוּדִים, אִינוּן חֲסָדֵי דְדוּד, וְיֹשִׁים שְׁלוֹם דְקָאֲמַרְן בְּצִלוֹתָא, בְּכַרְפַּת עוֹשָׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמֵי הוּא בְּרַחֲמֵי יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ.

תשפו) הַטּוֹב וְהַמְּטִיב, דְּכֻלָּא אֲתִי מְסַטְרָא דִּימִינָא, וְלָא מְסַטְרָא שְׂמָאֲלָא כְּלוּם. מֵאן דְּמְבַרְךָ בְּרַפְתָּ מְזוּנָא, אִיהוּ נְטִיל בְּרַכָּאן בְּקַדְמֵיתָא מְכַלְהוּ, וְאִתְבְּרַךְ בְּכָלל בְּרַפְתָּ מְזוּנָא, 13 וְעַל דָּא אִית לִיה אַרְכָּא דְחֵיין. מֵאן דְּנְטִיל כּוּס שְׁל בְּרַכָּה, וְקָא מְבַרְךָ עָלֵיה, כְּתִיב 14 כּוּס יְשׁוּעוֹת אֶשָׂא. מֵאן יְשׁוּעוֹת דָּא יְמִינָא, דְּאִיהוּ מוֹשִׁיעַ מְכַל מְקַטְרָגִין דְּעָלְמָא, דְּכְתִיב 15 וְתוֹשַׁע לוֹ יְמִינוּ, וְכְתִיב 16 הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וְעַנְנִי.

תשפז) אֲדַהְכִי הָהּ נְהִיר יְמָמָא, קָמוּ כְּלָהוּ וְנִשְׁקוּהוּ. אִרִּי יוֹסִי, וְדָאִי הַלּוּלָא אִיהוּ יוֹמָא דָּא, וְלָא גִיפּוּק מְהָכָא, עַד דִּיתְעַבִּיד הַלּוּלָא בְּכָל אַנְשֵׁי מְתָא,

מסורת הזוהר

(7) ישעיה נה) וחינו נו צ"ו ז"ח מה ט"ד שמ"ח. (ח) תהלים (קטז) וחי רסט צ"ב. (ג) שם (ס) וארא סד צ"ב.

חלופי גרסאות

9 דנוכו. צ ויתבני. ק והודא. ר וגם. ש מוסיף איהו נטיל ברכאן מקדמיתא ועיד. ת הושיעה.

מאמר

הסולם

רויז דברכת המזון

נו"ה, הם חסדי דוד, בלי התכללות דין כלל. ושים שלום, שאומרים בתפלה, בברכת עושה שלום במרומוי הוא יעשה שלום עלינו, הוא יסוד, המשפיע חסדי דוד הנ"ל אל דוד שהוא המלכות.

תשפו) הַטּוֹב וְהַמְּטִיב וכו': ואח"כ אומרים הטוב והמטיב. משום שהכל בא מצד ימין ולא מצד שמאל כלום. מי שמברך ברכת המזון, מקבל הברכות קודם כולם, דהיינו קודם לעונים אחריו. ומתברך בכלל ברכת המזון, ועל זה יש לו אריכת ימים. מי שנוטל כוס של ברכה ומברך עליו, כתוב, כוס ישועות אשא. מה הם ישועות. זהו ימין, שהוא מושיע מכל המקטרגים שבעולם. שכתוב, ותושע לו ימינו, וכתוב, הושיעה ימין וענני.

תשפז) אֲדַהְכִי הוּהּ נְהִיר וכו': בתוך כך, היה מאיר היום, קמו כולם ונשקוהו. אמר ר' יוסי ודאי יום משתה הוא יום הזה, ולא נצא מכאן, עד שיהיה נעשה המשתה לכל אנשי

תשפד) כִּיּוֹן דְּמִתְבְּרָא הַאי וכו': אחר שנתברך ארץ החיים הונו מצד הימין, ומקבל מזון, כנ"ל, אז מבקשים רחמים על הכל ואומרים, רחם ה' אלקיני על ישראל עמך ועל ירושלים עירך וגו'. כי ממזון ההוא והכלכלה שבארץ החיים, שהוא המלכות, נקבל מהם, אנחנו, דהיינו ישראל עמך, ובית המקדש יבנה למטה ברחמים האלו, דהיינו ועל ירושלים עירך וכו'.

תשפה) וּבְשַׁבְתָּ דְלָא אֲשַׁתְּכַח וכו': ובשבת שאין דין, שתהיה נצח והוד בכלל חסדים, כמ"ש לעיל שנצח, הוא ימין כלול משמאל והוא תוצאה של דין דהיינו ממלחמות, והוד, הוא תוצאה מהתפשטות החסדים למטה. נמצא שאינם חסדים ממש אלא בכלל חסדים, אבל בשבת שאין בו דין, אומרים רצה והחליצנו, שרצה הוא נצח, והחליצנו, הוא הוד, להיותם או שניהם נו"ה, חסדי דוד הנאמנים, דהיינו חסדים ממש, וע"כ אל תהי צרה ויגון וכו' כי אז רצה ומודים, דהיינו (דפרי"ך דף קס"ט ע"א)

דא אַ הוא הלולא דקב"ה אתרעי ביה. נטלו לה לאנתתיה, וּבְכִרְכוּ לָהּ בְכֻמָּה בְּרַכָּאן, עבדו דאבוהָ תמן ביתא אתרא לחדוה, פנישו גַּל אַנְשֵׁי מְתָא לְהֵיא חֲדוּתָא, וְקִרְאוּ לָהּ פְּלָה. וְחֲדוּ עִמָּהוֹן פֶּל הַהוּא יוֹמָא, וְאִיהוּ חֲדִי עִמָּהוֹן בְּמַלְי דְּאוּרִייתָא.

תשפח) פתח איהו על פתורא ואמר, וְעֵשִׂיתְ אַת הַקְּרָשִׁים לְמִשְׁכַּן עֲצֵי שְׁטִים עוֹמְדִים. כְּתִיב הֵכָא עוֹמְדִים. וְכִתִּיב הֵתָם שְׁרָפִים עוֹמְדִים. מַה לְהֵלֵן שְׁרָפִים, וְאוּף הֵכָא נְמִי שְׁרָפִים. אֲלֵין הַקְּרָשִׁים קְיִימָן בְּתַקּוּנֵי דְכֻלָּה, וְסַחְרָן סַחְרָנָא דְחוּפָּה, לְמִשְׁרֵי בְּהֵיא חוּפָּה יְרוּחַ עֲלָאָה, פְּגוּוּנָא וְדָא פְּלָה לְתַמָּא, וְאַצְטְרִיךְ לְתַקְנָא חוּפָּה וְלְחוּפָּאָה בְּתַקְנֵינוּ שְׁפִירו, לִיקְרָא דְכֻלָּה אַחְרָא, דְּאַתֵּיא לְמִשְׁרֵי תַמָּן בְּחֲדוּהָ, כִּלְכֻלָּה תַמָּאָה.

תשפט) ובגין יקרא דההיא פלה עלאה, אצטריך למעבד חופאה דשפירו, בְּכָל תַקּוּנֵי דְשְׁפִירו, לְזַמְנָא לְכֻלָּה עֲלָאָה, לְהֵיא חֲדוּהָ. פְּגוּוּנָא דָּא בְּכָל גְזִירו דְּבְרִית לְתַמָּא, אַצְטְרִיךְ לְאַתְקְנָא כְּסָא אַחְרָא בְּשְׁפִירו, לְמַאֲרֵי יְקַנְאָה דְּבְרִית קְיִימָא דְאַתֵּי תַמָּן. אוּף הֵכָא בְּכָל חוּפָּה, אַצְטְרִיךְ תַקּוּנֵי שְׁפִירו, לְחוּפָּאָה לְחוּפָּה לִיקְרָא דְכֻלָּה סְתָם.

תשצ) דהא דא, פגוונא דא קיימא. דא סלקא בשבע ברכאן, וְדָא סִלְקָא בְּשִׁבְעַ בְּרַכָּאן. וְכֵד סִלְקָא בְּשִׁבְעַ בְּרַכָּאן פְּדִין אֶקְרִי פְּלָה. וְעַל דָּא אָסִיר לְשִׁמְשָׁא בְּהָ עַד דְּאַתְקַלִּילת בְּאַינוֹן שְׁבַע בְּרַכָּאן, פְּגוּוּנָא עֲלָאָה.

מסורת זוהר (שמות כו) ח"ב קע. ע) (ישעיה ו) משפטים קלג צ"ה. א היא. ב וברכו. ג של. ד אף כאן; אוף הכי. ה ל"ג קרשים. ו רוא. ז דכלה. ח דאצטריך. ט לחופה. י בתקוני. כ דכלה. ל ל"ג קנאה; דברית. קנאה

חלופי גרסאות

הסולם

שבע ברכות דכלה
 יפה לכבוד כלה האחרת, שהיא השכינה, הבאה לשרות שם בשמחה על כלה התחתונה.
 תשפט) ובגין יקרא דההיא וכו': ומשום כבודה של כלה העליונה ההיא צריכים לעשות חופה נאה בכל תקוני היופי לזמן את כלה העליונה שהיא השכינה, לחופה הזו. כי כמו שבכל מילה של ברית למטה, צריכים לתקן כסא שניה ביופי, לבעל הקנאה של אות ברית שבא שמה, דהיינו אליהו, אף כאן בכל חופה, צריכים תקונים של יופי למכסה על החופה, לכבוד סתם כלה, שהיא השכינה.
 תשצ) דהא דא פגוונא וכו': כי זו הכלה התחתונה, כעין זו, הכלה העליונה, עומדת זו, התחתונה, מתעלה בשבע ברכות. וזו, העליונה מתעלה בשבע ברכות. ועל כן אסור לשמש בה עד שנכללה באלו שבע הברכות, כעין העליונה.

מאמר
 אנשי העיר. זהו משתה שהקב"ה רוצה בו, לקחו את אשתו וברכו אותה בכמה ברכות. עשו, שאביה יתקן בית אחר בשביל השמחה. אספו כל אנשי העיר לשמחה ההיא, וקראו את אשתו. כלה. ושמחו עמהם כל אותו היום, והוא שמח עמהם בדברי תורה.
 מאמר שבע ברכות דכלה
 תשפח) פתח איהו על וכו': פתח הילד דהיינו הבעל, ואמר, ועשית את הקרשים למשכן עצי שטים עומדים. כתוב כאן עומדים וכתוב שם שרפים עומדים, מה שם שרפים. אף הקרשים שבכאן הם טוד השרפים. אלו השרפים המכונים קרשים, עומדים בתקון הכלה, שהיא השכינה, ומסבכים סביב החופה, שהיא המכסה שממעל הקרשים, שתשרה בחופה ההיא רוח עליון, שהוא ז"א. כעין זה כלה למטה, צריכים לתקן חופה לכיסוי בתקון (דפו"י דף קס"ט ע"א)

תשצא) אינון שבע ברכאן, ירתא פלה, מרוחא עלאה, אתר דכל ברכאן נגדין מתמן. שית ברכאן אינון דכלה אתברכא מנייהו, ואת אמרת דאינון שבע. אלא שביעאה איהו דקא מקיים כלא.

תשצב) רובא דברכאן על היין אמאי. אלא דאיהו סטרא דחדי לכלא, על ההוא יין דאתנטיר בענבוי תדיר. וכגין פך ברכה קדמאה דאינון שבע, איהו רזא דיינ, יין עביד פרי בין לעילא בין לתתא. גפן נטיל כלא, ואפיק איבא לעלמא, ואתערורי דחדנה שמאלא איהו, דכתיב שמאלו תחת לראשי ולבתר וימינו תחבקני. וההוא אילנא דחיי עביד פירין ואיבין באתערותא דא, ודא איהי ברכה קדמאה פ דכלא.

תשצג) תניינא שהכל ז ברא לכבודו, רזא דברית קדישא, חדנה דחבונרא, דנטיל כל ברכאן מרזא דימינא, למעבד איבין בההוא גפן, דהא בקדמיתא ההוא יפרי נחית מלעילא, אנח שייפין, ונגיד לברית קדישא, לנגדא ליה בההוא גפן, ודא מסטרא דימינא, דהא לית איבא משתקחא אלא בימינא. שמאלא אתער וימינא עביד.

חלופי גרסאות

נ מרזא. נ רוב ברכאן על היין דאיהו סטרא למחוי כלא.
 ט חידו. ע בההוא גפן; מוסיף בההוא גפן באתערותא.

מסורת הזהר

(9) (שיר ב) ב"א ולה צ"א.
 פ מוסיף דכלא בורא פרי הגפן. צ ל"ג ברא לכבודו. ק ל"ג מרזא דימינא. ר חידו.

הסולם

שבע ברכות דכלה

לעולם, כי מבחינה זו של היין שמקבלת, נקראת המלכות חכמה תתאה, ומטרם שמקבלת חכמה אינה ראויה להולדה. והתעוררות השמחה, דהיינו תחלת הזווג של ז"א ומלכות, הוא שמאל, שכתוב שמאלו תחת לראשי ואחר כך, וימינו תחבקני. ועץ החיים ההוא, שהוא ז"א, עושה פירות ואבים בהתעוררות הזה, של השמאל, כי מטרם שמקבל חכמה משמאל דבינה, אינו ראוי להוליד. וע"כ, זה הוא ברכה הראשונה לכולן.

תשצג) תניינא, שהכל ברא לכבודו. ברכה השניה היא, שהכל ברא לכבודו. ה"ס ברית הקדוש, דהיינו יסוד דז"א שנקרא כל, שהוא שמחת החבור, המקבל כל הברכות מסוד הימין, שהוא חסד, לעשות פירות בגפן ההיא, שהיא המלכות הנקראת כבודו. כי מתחילה יורד פרי ההוא מלמעלה מבינה, דרך האברים, שהם הספירות דז"א, ונמשך לברית הקדוש, שהוא יסוד, שתמשך לגפן ההיא, שהיא מלכות. וזהו מצד ימין, שהוא חסד, כי אין פירות נמצאים אלא בימין, השמאל מעורר הולדת הפירות, והימין עושה הפירות. פירות פירושו נשמות הצדיקים.

מאמר

תשצא) אינון שבע ברכאן כו': אלו ז' הברכות יורשת הכלה, שהיא השכינה, מרוח העליון, שהוא ז"א. מקום שכל הברכות נמשכות משם. שואל. הרי שש ברכות הם, דהיינו חג"ת נה"י דז"א, שהכלה מתברכת מהם, ואתה אומר שהם שבע. ומשיב. אלא השביעית היא מקיימת הכל. כי ברכה השביעית היא כנגד הבינה.

תשצב) רובא דברכאן על וכו': שואל, רוב הברכות הן על היין, למה. ומשיב. אלא שהיין הוא בחינה המשמחת את הכל, על ההוא יין המשומר תמיד בענביו. פירוש. קו שמאל שבבינה נקרא יין, על שם הארת החכמה שבו, ומתוך שמאיר רק ממטה למעלה, (כנ"ל ב"א דף ט' ד"ה מחלוקת) נבחן שהוא כמו שמאיר בתוך הענבים והענבים אינם נסחטים ואין יוצא מהם כלום למטה, שהיין משומר בענביו. כי סחיטת הענבים, פירושו, שמושכים החכמה ממעלה למטה. שז"ס החטא דעץ הדעת, למי שאומר שעצה"ר גפן היה. ומשום זה ברכה הראשונה של אלו שבע ברכות הוא סוד היין, דהיינו בורא פרי הגפן. כי יין עושה פירות בין למעלה מבינה, ובין למטה במלכות. גפן, שהוא מלכות, מקבל הכל ומוציא פירות (דפ"י דף קס"ט ע"א *) דף קס"ט ע"ב

תשצד) לְכַתֵּר כָּלִיל שְׁמָאֵלָא בִּימִינָא, וְיִמִּינָא בְּשְׁמָאֵלָא, לְמַהוּי רְזָא דְאָדָם. וּבְגִינָן כַּף תְּלִיתָאָה אִיהוּ יוֹצֵר הָאָדָם. ׀ וְעִיד יַעֲקֹב, דְּאִיהוּ עֲמוּדָא דְאִמְצָעִיתָא, דִּיּוֹקְנָא דְאָדָם ׀ הָהּ.

תשצה) רְבִיעָאָה, אִיהוּ עֲמוּדָא חָדָא, דִּינְרָא יְמִינָא. חֲמִישָׁאָה, שׁוֹשׁ תְּשִׁישׁ וְתַגְל אֶעְקָרָה דְּבֵיתָא, בְּחֻדְוָה בְּקַבּוּץ וּכְנִישׁוֹ דְּבִנְהָא, מְאַרְבַּע סְטְרֵי עֲלָמָא, וְדָא רְזָא דִּינְרָא אַחְרָא, בְּדָאֲתַחְפֵּר בִּינְרָא שְׁמָאֵלָא, לְמִיזֵל וּלְמִיכְנֹשׁ לְכָל סְטְרִין, וּכְנִישׁוֹ דְּבִנִּין, וּרְחִימוּ, לְמִיעֵל לֹזַן בֵּין בְּרַפִּין.

תשצו) וּבְאִינוּן תְּרִין, דְּנְבִיאִים שְׂרִיין בְּגוּוֹיָהוּ, חֻדְוָה דְּעֻקְרָא דְּבֵיתָא. מ״ט. בְּגִין דְּהָא שְׁתֵּי עֲרֻבוֹת, לָא עֲבָדִין אִיבָא וּפִירִין, וּכְנִישׁוֹ דְּבִנִּין לְגַבְיָהוּ, אִינוּן פִּירִין וְאִיבִין דְּלֵהוּן, וְלָא אֲתַעְרוּ כְּנִישׁוֹ דְּבִנְהָא לְגַבְיָהּ, בְּרַבְּנֵי אִימִים.

תשצז) שְׁתֵּיתָאָה זְשִׁמַּח תְּשִׁמַּח רַעִים הָאֲהוּבִים, אֲתֵר דְּרַעוּתָא וְחֻדְוָה וְאֲחֻרָה אֲשִׁתְּכַח, עֲמוּדָא דְּכָל עֲלָמָא דְּאִקְרִי צְדִיק, וְצְדִיק וְצְדִיק רַעִים וְאֲהוּבִים אִינוּן, דְּלָא אֲתַעְרוּן דָּא מִן דָּא. עַד הֵכָא שִׁית בְּרַכָּאן, דְּכֻלָּה אֲתַבְּרַכַת מְנִיָּהוּ.

תשצח) שְׁבִיעָאָה אִיהוּ מְקַיִים כָּלָא, וּמֵהָאִי שְׁבִיעָאָה מִתְּבְּרַכָּאן כָּלָא וְדָאִי, כָּלָלָא דְּעֵשֶׂר אֲמִירָן, בְּגִין דְּדָא, כָּלִיל עֵילָא וְתַתָּא. וְעִיד כָּלִיל כְּהָאִי, י' זִנְי

חלופי גרסאות

ש ל״ג וע״ד; יעקב ודאי איהו. ת הוי. א עקרא. ב דיתחבר. ג נביאים. ד רעים ואהובים ולי״ג שמח תשמח

הסולם

מאמר

משום ששתי ערכות, שהם נו"ה אינן עושות אבים ופירות, וקיבוץ הבנים אליהם הם הפירות והאבים שלהם. שהם מביאים לעקרת הבית, שהיא המלכות. וקיבוץ הבנים אינו מתעורר זולת בנביאים, שהם נצח והוד. וע"כ ברכה זו דשוש תשיש ותגל העקרה בקבוץ בניה, היא בהוד.

תשצז) שתיתאָה שמח תשמח וכו': ברכה הששית, היא, שמח תשמח רעים האהובים, הוא מקום שרצון ושמחה ואחזה נמצאים בו, דהיינו עמוד של כל העולם, שנקרא צדיק, שהוא יסוד. וצדיק וצדק, שהם יסוד ומלכות, רעים ואהובים הם, שאינם סרים זה מזה. כי ברכה זו כוללת ג"כ מלכות. וע"כ אומר רעים האהובים. עד כאן הן שש ברכות שהכלה מתברכת מהן.

תשצח) שביעאָה איהו מקיים וכו': ברכה השביעית, היא מקיימת הכל, ומשביעית היא מתברכים הכל, שהיא בינה, שהיא מקור כל המוחין. ודאי שהיא כלל עשרה מאמרות, דהיינו עשר ספירות, משום שזו כוללת למעלה ולמטה

תשצד) לְכַתֵּר כָּלִיל שְׁמָאֵלָא וכו': אחר כך נכלל השמאל בימין והימין בשמאל כדי להיות סוד אדם, שהוא קו האמצעי. תפארת. ומשום זה, ברכה השלישית היא יוצר האדם, וע"כ יעקב, שהוא עמוד האמצעי, צורת אדם היה. כי צורת אדם, יורה על קו האמצעי. שימין ושמאל כלולים בו.

תשצה) רביעאָה איהו עמודא וכו': ברכה רביעית דהיינו ברכת אשר יצר, היא עמוד אחד של ירך הימין. דהיינו ספירת הנצח. ברכה חמשית היא, שוש תשיש ותגל העקרה, דהיינו עקרת הבית, שהיא המלכות. בשמחת קבוץ ואסיפת בניה לתוכה מארבע רוחות העגלם. וזהו סוד של ירך האחרת, שהיא נצח. שנתחבר בירך השמאל שהיא הוד, ללכת לכל הצדדים ולקבץ קיבוץ הבנים ולהכניסם בין הברכים, שהם נו"ה.

תשצו) ובאינון תרין דנביאים וכו': ובאלו השנים, נצח והוד, שהנביאים שורים ביניהם, ומקבלים מהם נבואתם, הם שמחת עקרת הבית, שהיא המלכות, מה הטעם. הוא (דפויי דף קס"ט ע"ב)

ה דְּחִדְוָהּ, שְׁשׁוֹן, שְׁמַחָה, חֶתֶן, וְכֵלָה, וְגִילָה, דִּיצָה, אֶהְבֵּה, וְאַחֲוָה, שְׁלוֹם, וְרִיעוּת, לְמַהְוֵי וְכֵלָה שְׁלִימוֹ דְכֵלָא.

תשצט) זכאין אינון ישׂראל, דאינון זכו לתמא, פגונוא דלעילא. עלייהו כתיב, וּמִי כַעֲמֹד פִּישְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאַרְצָן. חדו פלהו פל ההוא יומא במלין דאורייתא, וְכָל בְּנֵי מְתָא ׀ עֲבָדוּ לֵיהּ רִישָׁא עֲלִיָּהּ. ליומא אחרא, קמו רבי יוסי ורבי חייא וברכו לון, וְאַזְלוּ לְאַרְחִיָּהּ.

תת) פד מטו לגביה דר״ש, זקף עינוי וחקמא לון. אמר לון מסתפל הוינא בכו יומא דא, וחקמינא לכו תרין יומין וחד ליליא, דהויתון לגבי משפנא דההוא נער מטטרוון, וְהָהוּא נֶעַר הָהוּא אֹלִיף לְכוּ רִזִין עֲלָאִין בְּחִדְוָהּ דְּאֹרִייתָא, זכאה חולקכון בני.

תתא) סדרו מלין פלהו קמיה, וסחו ליה עובדא, אמר לון זכאין אתון, וזכאה חולקי, דהא אדפרנא יומא חד דההו אזיל עמי בארמא רב ספרא אבוי, וברכיית ליה פד אתפרש מני, דיהא ליה בר אריא באורייתא, וְלֹא בְּרִיכִית לֵיהּ דֵּאִיהוּ יִזְבִּי בֵּיהּ. זכאה חולקכון בני, עֲלִיכּוּ כְּתִיב ׀ וְכָל בְּנֵיָךְ לְמוֹדֵי יְיָ.

תתב) ד״א וְכָל בְּנֵיָךְ לְמוֹדֵי יְיָ. וכי פל בנין דאינון דישׂראל, פלהו אוליף לון קב״ה אורייתא. אין. דהא בשעתא דאינון ינוקי לעאן באורייתא, שכינתא אתיא ויהיב לון חילא ותקפא למלעי באורייתא, דאלמלא סיועא דקודשא בריהו הוא, לֹא יִכְלִין אֵינוֹן יְנוֹקֵי לְמַסְבֵּל.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

צ (שׁׁב ז) שמות צב צ״ט. ק) (ישעיה נד) לך קנב צ״ד. ה חדוה. ו אהבה אחוה גילה ונה דיצה חדוה שלום; אהבה אחוה גילה דיצה שלום וריעות. ז כלא. ח אעבדו.

מאמר

הסולם

שבע ברכות דכלה

ולמטה, דהיינו ג׳ר וז׳ת שהם ע״ס. וע״כ כלול בה עשרה מיני שמחה, ששון שמחה חתן וכלה גילה דיצה אהבה ואחוה שלום ורעות. כדי שתהיה הכלה שלמות הכל.

תשצט) זכאין אינון ישׂראל וכו׳: אשרי הם ישׂראל, שהם זוכים למטה כעין של מעלה, עליהם כתוב, ומי כעמך כישׂראל גוי אחד בארץ. שמחו כולם כל יום ההוא בדברי תורה. וכל בני העיר שמו אותו, את הילד. ראש עליהם, ביום השני, קמו ר׳ יוסי ור׳ חייא וברכו אותם והלכו לדרכם.

תת) כד מטו לגביה וכו׳: כשהגיעו לפני ר׳ שמעון, נשא עינו וראה אותם. אמר להם מסתכל הייתי בכם ביום הזה, וראיתי אתכם שני ימים ולילה אחד שהייתם במשכן של נער מטטרוון, ונער ההוא לימד אתכם סודות עליונים בשמחת התורה. אשרי חלקכם

בני. פירוש. הילד הזה היה לו מדרגת מטטרוון שנק׳ נער, וע״כ ביתו היה משכן מטטרוון. תתא) סדרו פלין כלהו וכו׳: סדרו לפניו כל הדברים וספרו לו המעשה. אמר להם, אשריכם, ואשרי חלקי, כי אני זוכר, שיום אחד הלך עמי בדרך רב ספרא אבוי, וכשנפרד ממני ברכתי אותו, שיהיה לו בן שיהיה אריה בתורה, ולא ברכתי אותו, שהוא יזכה לראותו כן. וע״כ נפטר, ולא הכיר אותו (כנ״ל אות תשס״ז) אשרי חלקכם בני, עליכם כתוב, וכל בניך למודי ה׳.

תתב) ד״א וכל בניך וכו׳: פירוש אחר, על, וכל בניך למודי ה׳. שיש לשאול וכי כל הבנים של ישׂראל מלמד אותם הקב״ה כולם תורה. ואומר, כן. כי בשעה שאלו הילדים למדים בתורה, באה השכינה ונותנת להם כח ואומץ ללמוד בתורה. ולולא העזרה של הקב״ה, לא יכלו הילדים לסבול.

תתג) רבי שמעון הוה שקיח יומא חד גבי פתחא דלוד, ורבי תיאי בהדיה, פגע ביה חד ינוקא, אָמר רבי שמעון ודאי דקונדשא ברין הוא אָתער בעלמא השפא ליומין ועירין, גלגולא רבא למלכי ארעא אלין באלין. ודאי בעוד דאינון מקטרגין אלין על אלין, ישראל יהון גו ורוחא.

תתד) אָמר הוה ינוקא, והא ביומא דא שארי אתערוהא דא, דהא בהאי יומא דמין סגיאין אושדין בעלמא. א"ל רבי תיאי, מנא ליה להאי ינוקא. אָמר רבי שמעון, לזמנין נבואה נפיל בפום ינוקן, ומתנבאי יתיר מתד נביאה.

תתה) אָמר הוה ינוקא, וכי פתוהא איהו בנינקי למהוי לון נבואה, כוהא קרא שלים איהו. מנלן. דכתיב וכל בניך למודי יי. אינון ודאי למודי יי, ונביאה מנהון נפקא, מה דלית הכי לכל עלמא, אלא לישראל בלחודוי, דכתיב בהו וכל בניך למודי יי, ובגיני פך מנהון נפקא נבואה. אָתא רבי שמעון ונשקיה אָמר מיומאי לא שמענא דא, בר השפא.

תתו) דא פקודא דקב"ה למשה: וְעִשִׂיתָ אֶת הַקְּרָשִׁים לְמִשְׁכַּן עֲצֵי שֹׁטִים עוֹמְדִים. (וכתיב ש) שרפים עומדים ממעל לו שש כנפים וגו', עובדא דמשכנא באינון קרשים, בגוונא דאינון שרפים, אלין עומדים, ואלין עומדים.

תתז) ואי תימא, והא כל חיילי שמיא אינון עומדים כלהו, כד"א ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה, (וכתיב א) וכל צבא השמים עומדים עליו

חלופי גרסאות

ט אתרעי י ל"ג וכי. כ והאי ל ל"ג דא. ט ל"ג דא. ו ל"ג וכתיב; כלא כנונא עלאה; כלא כנונא עלאה פתח ר' יצחק; ר' יצחק פתח. ט מוסיף בהאי אתר אלן. ט ל"ג מן וכתיב עד דהא.

מסורת הזהר

ר) שמות כו) לעיל אות תשפח צ"ס. (ש) (ישעיה ו) לעיל אות תשפח צ"ע. (ת) (זכריה ג) וירא ל צ"א. (א) (מ"א) (כב) בא ב צ"כ.

הסולם

מאמר

וכל בניך למודי ה' שהנבואה יוצאת מהם. מה שאין כן לכל העולם אלא לישראל לבד, שכתוב בהם, וכל בניך למודי ה'. ומשום זה יוצאת מהם נבואה. בא ר"ש ונשקו. אמר, מעודי לא שמעתי את זה, רק עתה.

תתג) רבי שמעון הוה וכו': ר"ש היה נמצא יום אחד בפתחו של לוד, ור' חייא עמו. אמר רבי שמעון, ודאי שהקב"ה מעורר בעולם בשנה הזו לימים מועטים, גלגול גדול, דהיינו מלחמות גדולות, למלכי הארץ, אלו באלו. ודאי בעוד שהם צוררים אלו באלו. יהיו ישראל בהרוחה.

מאמר ועשית את הקרשים

תתו) דא פקודא דקב"ה וכו': זהו מצות הקב"ה למשה. ועשית את הקרשים למשכן עצי שטים עומדים. וכתוב, שרפים עומדים ממעל לו שש כנפים וגו': כי מעשה המשכן בקרשים האלו, היה כעין אלו השרפים, אלו עומדים ואלו עומדים.

תתד) אָמר הוה ינוקא וכו': אמר אותו ילד, והרי ביום הזה התחיל התעוררות זו, שהרי ביום הזה, דם רב נשפך בעולם. אמר לו ר' חייא, מאין יודע זה ילד הזה. אמר ר' שמעון, לפעמים נופל נבואה בפיהם של ילדים ומתנבאים יותר מנביא.

תתז) ואי תימא והא וכו': ואם תאמר, הרי כל צבאות השמים עומדים כולם, כש"א ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה. וכתוב, וכל צבא השמים עומדים עליו. כי כל מחנות העליונים אין להם קפיצין, דהיינו כרעים לכרוע ולשבת. וכולם עומדים בקימה. וחשיב, אלא

תתה) אָמר הוה ינוקא וכו': אמר אותו הילד, וכי פלא הוא שתהיה נבואה לילדים, והרי מקרא שלם הוא, מאין זה, שכתוב, וכל בניך למודי ה'. הם ודאי למודי ה', דהיינו בחי' נצח והוד הנקראים למודי ה' (דפו"י דף קס"ט ע"ב * דף ק"ע ע"א)

וגו', דָּהָא בְּלֵהוּ מִשְׁרַיִן עֲלֵאִין לִית לְהוּ קְפִיצִין, וְכִלְהוּ קְיִימִי בְּקִימָה. אָלֵא וּדְאִי בְּלֵהוּ קְיִימִין, וְלִזְמַנִּין אֵלִין אֶקְרוּן שְׂרָפִים, וְלִזְמַנִּין סִלְקִין בְּשֵׁמָא אַחְרָא, אָבֵל אֵלִין בְּלֵהוּ בְּחַד שְׂמָא קְיִימִי.

תתח (תתח) וְהָאִי קָרָא צ' אֹקְמוּדָה, פ' פְּתִיב ב' מְזֻמּוֹר לְדוֹד יי' רְעִי לָא אָחְסָר. הָא אַתְמָר, מָה בֵּין מְזֻמּוֹר י' לְדוֹד, וּבֵין לְדוֹד מְזֻמּוֹר. וְהֵכָא, שְׂכִינְתָא קְדָמָא וְאַתְיָא, וְשָׂרְאֵת עֲלֵיהּ בְּקְדָמִיתָא. יי' רְעִי, וְכִי אָמַאי שְׂכִינְתָא קְדָמָא הֵכָא, וְהָא דוֹד אֶצְטְרִיךְ ש' לְאֶקְדָמָא ת' אִיהוּ בְּקְדָמִיתָא, הוּאִיל וּבְעִי מְזוּגִיָה מַעַם קב"ה.

תתט (תתט) אָלֵא, וּדְאִי שְׂכִינְתָא קְדָמָא א' וְאַתְיָא, וְשָׂרְאֵת עֲלֵיהּ, וְאַתְעֲרַת לִיהּ לְשִׁבְחָא לְמַלְכָא שְׁבַחָא דָּא, וְלַמְבַּעֵי מְזוּגִי מְקַמֵי מַלְכָא, דְּהָא הֵכִי אֶצְטְרִיךְ עַל מְלָה דְּמְזוּגָא דְּבַעֵי אִיהִי וּרְעוּתָא דִּילָהּ, דְּכָל בְּנֵי עֲלָמָא יִבְעוּן מְזוּגִי. בְּגִין דְּכַד קב"ה בְּעִי לְנַחְתָּא ב' מְזוּגִי לְעֲלָמָא, אִיהִי ג' נְטָלָא בְּקְדָמִיתָא, וְעֲלָה נַחְתֵי מְזוּגִי לְעֲלָמִין בְּלֵהוּ. וּבְגִינֵי כַּף אִיהִי אֶקְדִימַת לְמַלְהָ דָּא דְּמְזוּגִי, וְשָׂרְאֵת עֲלֵיהּ דְּדוֹד.

תתי (תתי) יי' רְעִי, יי' רְעִי דִּילִי, כְּהָאִי רְעִיָא ב' דְּמַדְבֵּר עֲנָא דִּילֵיהּ בְּאַתְרָא דְּדִשְׁאִין וְעֲשָׁבִין, דְּלָא מְחַסֵּר בֵּיהּ כָּל מַדְעָם. אוּף הֵכִי קב"ה, י' הוּא אִיהוּ, רְעִיָא דִּילִי, לְמִיזֵן לִי בְּכָל מָה דְּאָנָא אֶצְטְרִיךְ. ד"א יי' רְעִי, תְּגִינָן, דְּקָשִׁין מְזוּגוּתְיוּ דְּב"ג קְמִי קב"ה, פְּקָרִיעַת יַם סוּף. הֵכָא תְּרִין גְּוֹנִין אִינוּן, וְתַרְוֵיהוּ בְּאַרְחַ קְשׁוּט.

חלופי גרסאות

9 כלוה קיימי וליג מן אלין עד סוף האות. צ מוסיף אוקמוה כד"א וכל צבא השמים עומדים עליו. וגו'. ק מוסיף ר' יצחק פתח כתיב. ר ליג לדוד. ש לאתערא; לאקדמא ולאחצרא. ת מוסיף איהו ההוא. א מוסיף ואתיא בקדמיתא וליג מן ושראת עד דהא. ב מוסיף מזוני לתתא. ג אחקדימת. ד ליג הוא.

מסורת הזהר

(תהלים כד) שמות קיז צ"ש.

דרך אמת הן שמנהיג צאנו

הסולם

לא אחסר

ושואל, ולמה הקדימה כאן השכינה, בה' רועי, והרי דוד היה צריך להקדים תחילה, כיון שבקש מן הקב"ה על מזונו. תתט) אֵלֵא וּדְאִי שְׂכִינְתָא וכו': ומשיב, אלא ודאי השכינה קדמה ובאה ושרתה עליו ועוררה אותו לשבח אל המלך שבת הזה ולבקש מזון מלפני המלך. כי כך צריך להיות על דברי מזון, שהשכינה רוצה, והחפץ שלה הוא, שכל בני העולם יתפללו על מזונות, משום כשהקב"ה רוצה להוריד מזון לעולם, השכינה לוקחת תחילה, ובשכילה יורד מזון לכל העולמות, כי אי אפשר שהתחתונים יקבלו משהו אם העליונים אינם מקבלים תחילה, כמ"ש לעיל (בפתיחה לחכמת הקבלה אות קס"א ע"ש) ומשום זה הקדימה השכינה, בדבר הזה של מזון, ושרתה על דוד. תתי) ה' רועי: פירושו, ה' הוא רועה שלי

מאמר

אלא ודאי כולם עומדים, והם נקראים לפעמים שרפים, ולפעמים בשם אחר ואלו שבכתוב שרפים עומדים נמצאים תמיד בשם אחד שרפים. ומה שהשווה קרשי המשכן לשרפים, יתכן זה לכל מלאכי מעלה, שנקראים כולם לפעמים שרפים. ואינם בדיוק לשרפים שבכתוב, שרפים עומדים וגו'.

מאמר ה' רועי לא אחסר

תתח) וְהָאִי קָרָא אֹקְמוּדָה וכו': ומקרא זה העמידוהו, שכתוב, מזמור לדוד ה' רועי לא אחסר, הרי למדנו, מה בין מזמור לדוד ובין לדוד מזמור, שמזמור לדוד, יורה ששרתה עליו השכינה ואחד כך אמר שירה, ולדוד מזמור, יורה שתחילה אמר השירה ואח"כ שרתה עליו השכינה. (כנ"ל בראשית ב' אות ל"א) וכאן, בה' רועי, השכינה קדמה ובאה ושרתה עליו תחילה, כי כתוב, מזמור לדוד, (דפרי"ך דף ק"ע צ"א)

תתיא) חד בגין דקב"ה כל עובדוי דבדינא וקשוט, ועל דינא וקשוט
אתקיים כל עלמא. ובכל יומא ויומא, ובכל זמנא וזמנא, דן כל עלמא דבדינא
לצדיקי ולרשיעי ולכל בני עלמא, כד"א א פי צדיק יי צדקות אהב. וכד איהו
דן בני נשא, וחמי בני נשא פמה חייבין, וכמה חטאין קמיה, פדין קשה בעינוי
למיהב לון מזונא בכל זמנא, בגין דאית ליה למיזן חייבנא, ולאינון דחטאין.

תתיב) ואיהו עביד עמהון לגו משורת הדין, וזן ומפרנס לון פפום חסד
עלאה, דאתמשך ואתנגיד על כל בני עלמא, ובה איהו זן ומפרנס לכלא,
לצדיקי ולחסידי ולרשיעי, ולכל אינון בני עלמא, ולכל חיון ובעיני חקלא,
ועופי שמאי, מקרני ראמים עד ביצי ש פלמי, ולא אשתאר בעלמא, דאיהו
לא זן ומפרנס לכלא, אף על גב דקשה קמיה, לפום עובדין דבני עלמא,
פקריעת ים סוף.

תתיג) וכי קריעת ים סוף קשה קמיה, והכתיב גוער בים ויבשהו,
ה הקורא למי הים וישפכם על פני הארץ, והא ביון דסליק * רעותא כ קמיה,
כלא קמיה י פאין הוא חשיב, ואת אמרף * דקריעת ים סוף קשה קמיה.
תתיד) אלא בזמנא דישראל אעברו לגבי ימא, ובצעא קב"ה למקרע לון
ימא דסוף, אתא רהב ההוא ממנא דעל מצרים, ובצעא דינא מקמי קב"ה. אמר

חלופי גרסאות

ה ליג וקשוט. ו עמין וליג בני עלמא; עמין בני; עמין
ובני. ז ליג ולרשיעי. ח קלמי. ט כפום עובדוי. י רעותיה.
כ כל מלה קמיה כאין וליג מן קמיה עד ואת. ל ליג
כאין הוא חשיב. מ קשה קמיה כקריעת ים סוף.

מסורת הוזהר

ג (תהלים יא) הקסה"ז כט צ"ט. ד (נחום א). ה (עמוס
ה) לעיל אות תשנא צ"ג.

דרך אמת שן כנים וכענין המוכא בברכות ממהודרי מילי ומסמרטוטי כלמי שפירושו כנים.

הסולם

קשין מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף.
עושה עמהם לפנים משורת הדין וזן ומפרנס
אותם כפי חסד העליון הנמשך ונזול על כל
בני העולם, ובו הוא זן ומפרנס לכל לצדיקים
ולחסידיים ולרשעים ולכל בני העולם, ולכל
חיות ובהמות השדה, ועוף השמים, מקרני
ראמים עד ביצי כנים, ולא נשאר מי בעולם
שלא יהיה זן ומפרנס לכל, אף על פי שקשה
לפניו, מחמת מעשים של בני העולם, כקריעת
ים סוף.

תתיג) וכי קריעת ים סוף וכו': שואל,
וכי קריעת ים סוף היה קשה לו, והרי כתוב,
גוער בים ויבשהו. הקורא למי הים וישפכם
על פני הארץ. והרי כיון שעלה הרצון לפניו,
הכל הוא כאין לפניו, ואתה אומר שקריעת
ים סוף קשה לפניו.

תתיד) אלא בזמנא דישראל וכו':
ומשיב, אלא בזמן שישראל קרבו אל הים,
ורצה הקב"ה לקרע להם את הים סוף, בא
רהב הממונה של מצרים, ובקש דין מהקב"ה.
אמר

מאמר

שלי, כרועה הזה שמנהיג צאנו במקום שיש
דשאים ועשבים, שלא יחסר שם משהו. אף
כאן, הקב"ה הוא רועה שלי לזון אותי בכל
מה שאני צריך. פירוש אחר, על ה' רועי.
שלמדנו, קשים מזונותיו של אדם כקריעת
ים סוף. וכאן ב' אפנים הם, ב' פירושים.
ושניהם בדרך אמת.

תתיא) חד בגין דקב"ה וכו': פירוש
אחד הוא, משום שהקב"ה, כל מעשיו הם בדין
ואמת ועל דין ואמת מתקיים כל העולם, ובכל
יום ויום ובכל זמן וזמן דן את העולם בדין
לצדיקים ולרשעים ולכל בני העולם, כמשי"א,
כי צדיק ה' צדקות אהב. וכשהוא דן בני אדם
ורואה את בני האדם כמה הם רשעים, וכמה
הם חוטאים לפניו, אז קשה בעיניו לתת להם
מזון בכל זמן, משום שיש לו לזון את הרשעים
ולאלו שחוטאים.

תתיב) ואיהו עביד עמהון וכו': והוא
(דפו"י דף ק"ע א* * דף ק"ע ע"ב)

קמיה, מאריה דעלמא, אמאי את בעי למעבד דינא על מצרים, ולמקרע ימא לישראל, הא פלהו חייבין קמך, וכל ארתך בדינא וקשוט. אלין פלחי כו"ם אלין פלחי כו"ם. אלין בגלוי עריות, ואלין בגלוי עריות. אלין אושדי דמין, ואלין אושדי דמין.

תתטו) ביהיא שעתא יהוה קשה קמיה, למעבר על ארץ דינא. והא ישאל הו נטלי על ימא, דכתיב וי' אמר יי' אל משה מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו, והוה קשה קמיה למעבר על דינא, ולמקרע לון ימא דסוף, ואלמלא דאשגח קב"ה בזכות אברהם, דאקדים בצפרא למעבד פקודא דמאריה, ורעותא דיליה, פדכתיב וישפם אברהם בפקר, פלהו אתאבידו בימא, בגין דבכל ההוא ליליא, בדינא יהוה קב"ה עלייהו דישאל.

תתטז) דתנינן, מאי דכתיב ולא קרב זה אל זה כל הלילה. מלמד דאתו מלאכי עלאי לשבחא ביהוה ליליא קמי קב"ה, אמר לון, וכי עוכדי ידי טבעין בימא, ואתון משבחן קמאי, מיד ולא קרב זה אל זה כל הלילה. מה פתיב, ויהי באשמת הפקר, אשגח קב"ה בזכותא דאברהם, דאקדים בצפרא למעבד רעותיה דמאריה, פדכתיב וישפם אברהם בפקר. פדין אהדר ימא, וערקו מיין קמיהו דישאל.

תתיז) דכתיב וישב הים לפנות בקר לאיתנו, ותנינן, לאיתנו: לתנאו. ליהוה תנאי דהתנה עמיה קב"ה, פד ברא עלמא, לאיתנו, פתיב ה'כא לאיתנו,

מסורת הזהר

(1) שמות יד) נח טו צ"ח. ז) (בראשית כב) ויצא קמה

חלופי גרסאות

צ"א. ג' ליג ההה. ט' ליג למעבר. ע בני.

הסולם

מאמר

קשין מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף שלמדנו מה שכתוב, ולא קרב זה אל זה כל הלילה, מלמד שבאו מלאכי עליון לשבח בלילה ההוא לפני הקב"ה. אמר להם, וכי מעשי ידי טובעים ביס ואתם משבחים לפני, מיד, ולא קרב זה אל זה כל הלילה. כי זה אל זה, נאמר במלאכים המשבחים להקב"ה, כמי"ש וקרא זה אל זה ואמר קדוש וגו'. מה כתוב, ויהי באשמורת הבקר, שהביט הקב"ה בזכות אברהם, שהשכים בבקר לעשות רצון אדונו, כמו שכתוב, וישכם אברהם בבקר, אז חזר הים והמים ברחו מפני ישראל.

תתיז) דכתיב וישב הים לפנות בוקר לאיתנו: ולמדנו, לאיתנו פירושו, לתנאו הראשון, לתנאי ההוא שהתנה עמו הקב"ה כשבא העולם, שהתנה עמו שיבקע בשביל ישראל. כי איתנו, הוא אותיות תנאי. אבל יש לומר, כתוב כאן לאיתנו, וכתוב שם, משכיל לאיתן האזרחי, שהוא אברהם, אף כאן לאיתנו, רומז על

אמר לפניו רבון העולם, למה אתה רוצה לעשות דין במצרים ולקרוע את הים לישראל, הרי כולם רשעים לפניך, וכל דרכיך בדין ואמת, אלו עובדים עבודה זרה, ואלו עובדים עבודה זרה, אלו חוטאים בגילוי עריות, ואלו בגילוי עריות, אלו שופכים דמים, ואלו שופכים דמים.

תתטו) ביהיא שעתא הוה וכו': בשעה דהיא היה קשה לפניו לעבור על דרך הדין. והנה ישראל היו נוסעים על הים, שכתוב, ויאמר ה' וגו' דבר אל בני ישראל ויסעו. והיה קשה לפניו לעבור על הדין ולקרוע להם הים סוף, ולולא שהביט הקב"ה בזכות אברהם, שהקדים בבקר לעשות מצות רבונו ורצונו, שכתוב, וישכם אברהם בבקר, היו כולם נאבדים ביס, משום שבכל הלילה ההוא, היה הקב"ה בדין על ישראל.

תתטז) דתנינן מאי דכתיב וכו': (דפרי"ך דף ק"ע ע"ב)

וּכְתִיב הַתָּם ^ט מִשְׁפִּיל לְאִיתָן הָאֲזַרְחִי, וְעַל דָּא לְפָנוּת בְּקָר, בְּהֵהוּא זְמַנָּא דְאֶקְדִים אַבְרָהָם לְמַעַבְד רְעוּתָא דְמֵאֲרִיָה, כְּדִין אֲתַקְרַע ^פ יִמָּא, וְע"ד קָשָׁה הָוָה קָמִיָה קָרִיעַת יָם סוּף.

תתיח) כְּגוֹנוֹנָא דָּא, קָשִׁין זְווגִין קָמִי קב"ה כְּקִרְיעַת יָם סוּף, מַה קָרִיעַת יָם סוּף קָטִיל לְאֵלִין בְּהַאי סְטָרָא, וּמְקַיִים לְאֵלִין בְּהַאי סְטָרָא, אוּף הֵכָא בְּזוּוגִין, כְּתִיב ^ט מוֹצִיא אֲסִירִים בְּכוֹשְׁרוֹת, וְתַנְיֵן כְּכִי וְשִׁירוֹת, מִיֵּית הָאִי, וְיִהִיב אֲתִתִּיָה לְהַאי ^צ וְלוֹזְמִינִין לְחִיִּיבָא, מְזַדְמָנָא לִיָּה אֲתִתָּא ^ק מְעֻלָּא. אָבֵל רְזִין סְתִימִין אֵינּוּן בְּכֻלָּא ^ר וְכֻלָּא הוּא בְּדִינָא, וּמַה דְאֲתַעְרוּ חֲבָרְיָא ^ש בְּהָא, וְדָאִי הֵכִי הוּא.

תתיט) וּמַה דְאֲתַעְרוּ ^ת לְפָנֵי, וְלֹא ^א מְלָפְנֵי, לְפָנֵי הַהוּא דְקָאִים לְפָנֵי קָמִיָה דְקב"ה, וְשִׁמֵּשׁ קָמִיָה, וְע"ד לָא אָמְרוּ דְקָשִׁין זְווגִין לְקב"ה. ^ב וְכֵן קָשִׁין מְזוּנוֹתֵי שֶׁל אָדָם לְקב"ה, אֵלֵא לְפָנֵי, וְלִהְיֵי קָשִׁין כָּל הַגֵּי, דְהָא לָאוּ בְרִשׁוּתִיָה קָיִימִי, אַע"ג דְאִיְהוּ ^ג עֵבִיד, בְּרִשׁוּתָא אַחְרָא עֵבִיד.

תתכ) כְּתִיב ^י וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִיא מִלְּפָנֵי. מֵאִי מְלָפְנֵי. אֵלֵא דָּא עַלְמָא דְאֲתִי, הַהוּא דְכָל חַיִּין קָיִימִין תְּפִין. דְּכָר אַחַר, דָּא ^ד צְנוּרָא עֲלָאָה, נְהָר דְלָא

מסורת הוזהר
 (ח) (תהלים פט) ויחי קלד צ"ג. ט) (שם סח.) י' (ויקרא
 ב) וישב מט בחלופי גרסאות צ"ג.
 חלופי גרסאות
 פ מוסיף ימא הכא. ירהם את מחנה מצרים. צ דא איהו
 חייבא ואודמנת. ק מוסיף מעליא ולאן איהו בדינא. ד ל"ג
 וכלא הוא בדינא. ש ל"ג בהא. ת מוסיף לפני ה'. א לפני
 ה'. ב ל"ג וכן. ג מוסיף עבד, אבל אע"ג דאיהו עבד. ד צורא.

הסולם

קָשִׁין זְווגִין קָמִי קב"ה כְּקִרְיעַת יָם סוּף. וּמִשְׁמֵשׁ לְפָנֵי, דְהֵיִינוּ הַמְלָכוֹת. הַמְקַבְּלַת מִהַקְב"ה, וְע"כ לָא אֲמָרוּ, שְׂקָשִׁים זְווגִים לְהַקְב"ה, וְכֵן לָא אֲמָרוּ, קָשִׁים מְזוּנוֹתֵי שֶׁל אָדָם לְהַקְב"ה, אֵלֵא לְפָנֵי הַקְב"ה, שְׁהִיא הַמְלָכוֹת. כִּי לֹזוּ, לְהַמְלָכוֹת, קָשִׁים כָּל אֵל, מִשׁוּם שְׂאִינִים עוֹמְדִים בְּרִשׁוּתָהּ, אַע"פ שְׁהִיא עוֹשָׂה, בְּרִשׁוּתוֹ שֶׁל אַחַר הִיא עוֹשָׂה. כִּי הִיא מְקַבְּלַת הַכֹּל מִהַקְב"ה, וְע"כ שִׁיךְ לֹמֵר שְׂקָשִׁים לָהּ הַדְּבָרִים.
 תתכ) כְּתִיב, וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִיא מִלְּפָנֵי: שׁוֹאֵל, מַהוּ מְלָפְנֵי. וְאוֹמֵר, שְׁהוּא עוֹלָם הַבָּא, דְהֵיִינוּ הַבֵּינָה. הַהוּא, שְׁכָל הַחַיִּים נִמְצָאִים שָׁם. פִּירוּשׁ אַחַר. זְהוּ צְנוּר הַעֲלִיּוֹן, נְהָר שְׁמִימֵי אֵינִים פּוֹסְקִים לְעוֹלָם, שְׁהוּא יִסוּד דְז"א. וְהַכֹּל אַחַד, כִּי זֶה, יִסוּד דְז"א, מְקַבֵּל כָּל הָעֲדוּנִים שֶׁל עוֹלָם הַבָּא, שְׁהוּא הַבֵּינָה. וְהַכְּתוּב וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ מִלְּפָנֵי, פִּירוּשׁוֹ, שְׁהַנֶּפֶשׁ תִּכְרַת מְכָל אֵלּוּ עֲדוּנִים הַעֲלִיוֹנִים שְׁבַמְקוֹם שְׁנוּעִים ה' שָׁם, דְהֵיִינוּ הַבֵּינָה. וְזֶהוּ שִׁירוּרָה הַמְלָא מִלְּפָנֵי. דְהֵיִינוּ מִלְּפָנֵי הַקְב"ה, שְׁהַקְב"ה מְקַבֵּל מִמֶּנָּה, שְׁהִיא הַבֵּינָה הַמְשַׁפְּעַת לְז"א, הַנִּקְרָא הַקְב"ה.

מאמר
 עַל אַבְרָהָם. וְעַל כֵּן אוֹמֵר הַכְּתוּב, לְפָנוּת בּוֹקֵר, בְּזִמְנֵי הַהוּא שְׁהַשְׂכִּים אַבְרָהָם בְּבִקְרָא לְעִשׂוֹת רְצוֹן אֲדוֹנָיו, אוֹ נִקְרַע הַיָּם. וְע"כ הִיא קָשָׁה לְפָנֵי קָרִיעַת יָם סוּף.
 מאמר קָשִׁין זְווגִין קָמִי קב"ה כְּקִרְיעַת יָם סוּף
 תתיח) כְּגוֹנוֹנָא דָּא קָשִׁין וכו': כַּעֲיֵן זֶה קָשִׁים זְווגִים לְפָנֵי הַקְב"ה כְּקִרְיעַת יָם סוּף. מַה קָרִיעַת יָם סוּף הוּרַג אֶת אֵלּוּ בְּצַד זֶה וּמְקַיִים אֶת אֵלּוּ בְּצַד זֶה, אִף כֵּאֵן בְּזוּוגִים, כְּתוּב, מוֹצִיא אֲסִירִים בְּכוֹשְׁרוֹת, וְלִמְדֵנוּ, שְׁהוּא אוֹתִיוֹת, כְּכִי וְשִׁירוֹת, כִּי זֶה מֵת וְיֵשׁ בְּכִי, וְנוֹתֵן אֲשֶׁתּוֹ לְזֶה, וְיֵשׁ שִׁירוֹת. וְלַפְעַמִּים לְרִשְׁעֵי מְזַדְמָן אֲשֶׁה טוֹבָה. וְע"כ קָשִׁים לְפָנֵי זְווגִים כְּקִרְיעַת יָם סוּף. אֲבָל סוּדוֹת סְתוּמִים הֵם בְּכָל, וְהַכֹּל הוּא בְּדִין. וְמַה שְׁהַעִירוֹ הַחֲבָרִים בּוֹה, לְבֹאֵר לְמַה זֶה נִדְחָה מִפְּנֵי זֶה, (כְּנ"ל בְּטַבָּא דְמִשְׁפָּטִים אוֹת קָנ"ב) וְדָאִי כֵךְ הוּא.
 תתיט) וּמַה דְאֲתַעְרוּ לְפָנֵי וכו': וְמַה שְׁהַעִירוֹ שְׁלִפְנֵי לְמַדְנוּ, דְהֵיִינוּ קָשִׁים זְווגִים לְפָנֵי הַקְב"ה וכו'. וְלֹא מִלְּפָנֵי הַקְב"ה. כִּי לְפָנֵי פִירוּשׁוֹ, הַהוּא שְׁעוֹמֵד לְפָנֵי הַקְב"ה (דְּפָרְשֵׁי דִף ק"ע ע"ב)

פסקין מימיו לעלמין. וכלא חד, ונדא איהו דנטיל כל עדונין דעלמא דאתי. ומאינון עדונין עלאין ה תשתצי, מאתר דההוא נעם יי' תמן, ונדא איהו מלפני. (תתכא) ואי תימא, אי הכי, הא פתיב, ויקם יונה לברוח תרשישה מלפני יי' כי ידעו האנשים כי מלפני יי' הוא בורח, ותנין מ"ט אזל יונה וברח, וכי מאן ייכול למברח מקמי קודשא בריה הוא, אלא הנה אזיל וברח לנפקא מארעא קדישא, דהא שכינתא לא שריא לבר מארעא דישראל, ובגין דלא תשרי עלוי שכינתא, הנה ברח בארעא קדישא, דהא שכינתא איהי שריא תמן, כמה דאתא אמר אשתף כגפן פוריה בירכתי ביתך. גפן פוריה ודא שכינתא, מה שכינתא הנה סתימא לגו בבית קוה"ק, * אוף הכי אתתא צניעא, לא נפקא מתרעא דביתה לבר. ובגיני פך הנה ברח יונה לבר מארעא קדישא, וקא הקא פתיב מלפני, ולא פתיב לפני.

תתכב) אלא ודאי הכי הוא, מלפני, דהא רוח נבואה לא אתיא מגו שכינתא, אלא ה מלפני. אינון תרין דרגין דנביאים, דקא שריין על שכינתא, ומנההוא אתר דחיל למיהוי תמן בארעא קדישא, וע"ד מלפני. כי מלפני יי' הוא בורח, ולא לפני יי', דהא הנה ידע דנבואה לא הנה אתי אלא מלפני. (תתכג) ובגיני פך קשין וווגין, קשין מזונותיו של אדם לפני הקב"ה, וע"ד דוד מלכא תלי מזונותיו לעילא, בגין דלעילא לא פסיק לעלמין. אכל

חלופי גרסאות

(כ) (יונה א) ח"ב קעא. (ז) (תהלים ככה) לך סו צ"ה. ה דחשתצי אתר; מוסיף תשתצי האי נפש. ו ל"ג מן דא עד אוף. ז אתיא ול"ג הנה.

דרך אמת תן תימא הא לעיל קאמר מלפני דא עלמא דאתי. ויש לחלק בין מלפני ובין מלפני ה' וצ"ע.

הסולם

מאמר

קשין וווגין קמי קב"ה כקריעת ים סוף אלא ודאי כן הוא מלפני דהיינו מקודם השכינה, כי רוח נבואה אינה באה מן השכינה, אלא מלפני, דהיינו מקודם השכינה, שהם ב' מדרגות של הנביאים, שהם נצח והוד, השורים על השכינה, וממקום ההוא, שהוא נו"ה, היה מתירא להיות שם בארץ הקדושה, שלא תחול עליו הנבואה, וע"כ נאמר מלפני, כי מלפני ה' הוא בורח, ולא לפני ה', שהיה פירושו מן השכינה, שהיה יודע שהנבואה אינה באה אלא מלפני, שהוא נו"ה. (תתכג) ובגיני כך קשין וכו': ומשום זה, קשים וווגים וקשים מזונותיו של אדם לפני הקב"ה שהיא השכינה. כנ"ל. וע"כ תלה דוד המלך מזונותיו למעלה מן השכינה, שאמר הוי"ה רועי וגו', שהוא ז"א, משום שלמעלה, אין השפע נפסק לעולם, אבל כאן בהשכינה נפסק, כי המזונות אינן תלויים בה, שהם למעלה בז"א, וע"כ כתוב, הוי"ה רועי לא אחסר, שפירושו

(תתכא) ואי תימא אי הכי וכו': ואם תאמר, אם כן, הרי כתוב, ויקם יונה לברוח תרשישה מלפני ה' כי ידעו האנשים כי מלפני ה' הוא בורח. ולמדנו, מהו הטעם שהלך יונה וברח, וכי מי יוכל לברוח מלפני הקב"ה, אלא שהיה הולך ובורח לצאת מארץ הקדושה, כי השכינה אינה שורה בחוץ לארץ ישראל, ובכדי שלא תשרה עליו השכינה היה בורח מארץ הקדושה, שהשכינה שורה שם, כמש"א, "אשתך כגפן פוריה בירכתי ביתך. גפן פוריה, זו היא השכינה, מה השכינה היתה סתומה לפנים בבית קודש הקדשים, אף כן, אשה צנועה אינה יוצאת מפתח ביתה לחוץ, וע"כ מדמה הכתוב, האשה אל השכינה. ומשום זה היה יונה בורח לחוץ מארץ הקדושה ומקשה, הרי כאן כתוב מלפני, ולא כתוב לפני, ועכ"ז פירושו השכינה, ולא בינה. (תתכב) אלא ודאי הכי וכו': ומשיב, (דפריי דף ק"ע ע"ב * דף קע"א ע"א)

הכא פְּסִיק, דְּהָא לָא תְּלִינן בֵּיהּ מְזוּנוֹת. לְעֵילָא אֵינּוּן. וְע"ד כְּתִיב, (י"ג) רְעִי לָא אָחְסֵר, לָא יִפְסְקוּן מְזוּנוֹת מְנִי לְעֵלְמִין, בְּגִין דְּהֵהוּא נְהָר דְּנָגִיד וְנִפְיָא מְעַדְן לָא פְּסִיק לְעֵלְמִין, וּבג"ד קְדָמָא שְׁכִינְתָא עַל דָּא.

תתכד) ת"ח, בְּשַׁעְתָּא דְּהָא אַתְר מְקַבְּלָא מְזוּנָא מְלַעֲיָלָא, כְּלָהוּ דְּמַקְדְּשֵׁי לְמֵאֲרִיהוֹן, כְּלָהוּ "מִתְעַדְנִין, וּמִתְעַרְיִן, וְסִלְקִין גְּדַפִּין, כַּד אַתְיָא שְׁכִינְתָא בְּהֵהוּא מְזוּנָא, בְּגִין דְּלָא יִסְתַּכְּלוּן בֵּיהּ.

תתכה) וְאֵינּוּן תְּלִת מְשַׁרְיִין בְּסִלְקוּ חַד, קְרָאן וְאִמְרִי קְדוּשׁ. קְרָאן אֵלִין לְמִשְׁרִיטָא תְּנַיְיָא, וְסִלְקִין גְּדַפִּין אֵלִין קְדָמָא, וְאֵלִין תְּנַיְיָא, וְאִמְרִין אֵלִין תְּנַיְיָא קְדוּשׁ. קְרָאן אֵלִין לְמִשְׁרִיטָא תְּלִיתָא, וְסִלְקִין גְּדַפִּין תְּלִית מְשַׁרְיִין כְּחַדָּא, וְכִלְהוּ אִמְרִי קְדוּשׁ י"ג צְבָאוֹת מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. וְע"ד כְּלָהוּ מְשַׁלְבָן דָּא בְּדָא, אֵלִין עֲאֵלִין לְגוֹ אֵלִין, וְאֵלִין עֲאֵלִין לְגוֹ אֵלִין, מְשַׁלְבָן דָּא בְּדָא, כְּמָה דְּאֵת אִמְר מְשׁוּלְבוֹת אֵשָׁה אֶל אַחוּתָהּ כֵּן תַּעֲשֶׂה לְכָל קְרָשֵׁי הַמְּשָׁכָן.

תתכו) קְרָשִׁים קְיָיְמִי תְּדִיר בְּקִיּוּמֵיהוּ, וְלָא מִתְפַּסְפִּי, כְּגוֹנוּנָא דְּאֵינּוּן עוֹמְדִים, דְּלָא מִתְפַּסְפִּי דְּלִית לוֹן יְקַפִּיצִי, וְקִיּוּמֵי תְּדִיר בְּלָא יִשְׁיבָה, וְע"ד כְּתִיב בְּקְרָשִׁים עוֹמְדִים.

תתכז) מָה כְּתִיב, שְׁתֵּי יָדוֹת לְקֶרֶשׁ הָאֶחָד, אוֹף הֵכִי, בְּתַרֵּי גְּוֹנֵי אֵינּוּן

חלופי גרסאות

ז מתערין ול"ג מתערין. ט למשיריא. י קפצי.

מסורת זוהר

ז (תהלים כג) לעיל אות תתח צ"ב. ג (ישעיה ו) בא סא צ"ח.

הסולם

קשין זווגין קמי קב"ה כקריעת ים סוף וכולם אומרים קדוש ה' צבאות מלא כל הארץ כבודו. ועל כן כולם כל ג' המחנות. משולבים זה בזה, אלו נכנסים תוך אלו, ואלו נכנסים תוך אלו, משולבים זה בזה, כמו שאתה אומר, בקרשים משולבות אשה אל אחותה כן תעשה לכל קרשי המשכן.

תתכו) קְרָשִׁים קְיָיְמִי תְּדִיר וכו': קְרָשִׁים עוֹמְדִים תְּמִיד עַל קִוּוּם שְׁלָהֵם וְאֵינִים מִתְכּוֹפְפִים, כְּמוֹ אֵלּוּ עוֹמְדִים, דְּהֵינּוּן הַשְּׂרָפִים, שְׂאֵינִים מִתְכּוֹפְפִים, כִּי אֵינן לֵהֶם כְּרַעִים לְכַרְוַע, וְהֵם עוֹמְדִים תְּמִיד, בְּלִי יִשְׁיבָה. וְע"כ כְּתוּב בְּקְרָשִׁים עוֹמְדִים.

תתכז) מָה כְּתִיב, שְׁתֵּי יָדוֹת: מָה כְּתוּב. שְׁתֵּי יָדוֹת לְקֶרֶשׁ הָאֶחָד מְשׁוּלְבוֹת אֵשָׁה אֶל אַחוּתָהּ וכו'. אִף כֵּן, כְּמוֹ הַשְּׂרָפִים, שְׂבִשְׁתֵּי בְּחִינּוֹת כְּלוּלִים כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵהֶם, שְׁחָם שְׁתֵּי יָדוֹת, כִּי כָּל אֶחָד יֵשׁ בּוֹ בְּחִינַת עֲצָמוֹ וְשֵׁל חֲבִירוֹ, וְכֵן בְּחִבְרוֹ יֵשׁ בּוֹ כֵּן, וְעַל כֵּן הֵם מְשׁוּלְבוֹת זֶה עִם זֶה.

מאמר

שפירושו. שלא יפסקו ממני המזונות לעולם. משום שנהר ההוא הנמשך ויוצא מעדן, שהוא ז"א המקבל מאו"א. אין השפע שלו נפסק לעולם. ומשום זה, קדמה השכינה על זה ושרתה עליו, ואח"כ אמר השבחו. (כנ"ל אות תתח).

תתכד) ת"ח בְּשַׁעְתָּא דְּהָא וכו': בוא וראה, בשעה שמקום ההוא, השכינה, מקבלת מזונות למעלה, מז"א, בשביל העולמות, כל המלאכים המקדשים לאדונם, כולם מתעדרים ומתעוררים, ומעלים כנפיהם לכסות הפנים שלהם. כשהשכינה באה עם מזונות ההם אליהם, כדי שלא יסתכלו בהשכינה.

תתכה) וְאֵינּוּן תְּלִית מְשַׁרְיִין וכו': והם ג' מחנות מלאכים, בעליה אחת, קוראים ואומרים קדוש. ואלו קוראים למחנה שניה, ומעלים כנפיהם הראשונים עם השניים, והשניים אומרים קדוש. אלו קוראים למחנה שלישית, ושלשה המחנות יחד מעלים כנפיהם,

פֿלילן כל חד וחד מנייהו, ההוא דיליה ודחבריה, ודחבריה אוף הקי ביה, ועל דא משלכן דא עם כ דא.

תתכח) כגוונא דא כתיב באורייתא, ^ט כי טוב סחרה מסחר כסף ומחרוץ תבואתה, דא אולף לך, ודא אולף לך, אתעבדו משלכן דא עם דא. דא נטיל דיליה ודחבריה, ודא נטיל דיליה ודחבריה, ומשלכן דא בדא.

תתכט) כתיב בנאות דשא ירביצני על מי מנוחות ינהלני. נאות דשא, אלן אינון מקורין עלאין, דכל מזונא וספוקא אתיא מנייהו. נאות אלן אקרון ^ט נאות יעקב. נאות דשא, בגין דאית נאות לבר דאקרון ^ט נאות מדבר, וע"ד בנאות דשא. ואי תימא הא כתיב תדשא הארץ דשא, י דהא איהו לתתא. אלא דשא מאינון נאות אתיא דאתיליד ואצמח מנייהו, וע"ד בנאות דשא ירביצני.

תתל) על מי מנוחות ^ט ינהלני, אלן מיין ידנייתא, דקא נגדין מההוא אתר דנגיד ונפיק מעדן, ואינון מיין אקרון מי מנוחות. נפשי ישובב דא הוא נפש דוד, ולא בעא דוד לאתקנא אלא לההוא דרגא דיליה כדקא יאות. באלן ^ט מי מנוחות, זמינין צדיקיא לניחא לעלמא דאתי, דכתיב ^ט ונחך יי תמיד וגו'.

תתלא) ^ט ועשית קרסי נחשת חמשים וגו'. רבי אלעזר ורבי אבא הוו יתבי ליליא חד. פד רמש ליליא, עאלו גו ^ט גנא דעל ימא דטבריא. אדהכי, חמו תרין ככביא דנטלי, דא מהכא, ודא מהכא, ואערעו דא בדא ואטקרו.

מסורת הזהר

(ט) (משלי ג). (ט) (איכה ב) משפטים קמג צ"ק. (9) (יואל ב). (צ) (ישעיה נח) משפטים יח צ"ס. (ק) (שמות כו) ח"ב קעב.

חלופי גרסאות

כ מוסיף דא, דא נטיל דיליה ודחבריה ודא נטיל דיליה ודחבריה. ל דא. ט ל"ג ינהלני. 1 דהנחה; דמנחא. ט ל"ג מי. ע גנא.

הסולם

מאמר

קשין זווגין קמי קב"ה כקריעת ים סוף נאות מדבר, וע"כ קורא לאלו דקדושה בשם נאות דשא. ואם תאמר, הרי כתוב, תדשא הארץ דשא, הרי שדשא הוא למטה, בארץ, שהיא המלכות. ומשיב, אלא דשא בא מנאות האלו, שנולד ונצמח מהם, ובאים למלכות, וע"כ אומר, בנאות דשא ירביצני.

תתכח) כגוונא דא כתיב וכו': כעין זה כתוב בתורה. כי טוב סחרה מסחר כסף ומחרוץ תבואתה. שזה מלמד לזה וזה מלמד לזה ונעשו משולבים זה בזה, זה נוטל שלו ושל חבירו, זה נוטל שלו ושל חבירו דהיינו שכו וסכר חבירו שלומד עמו ומשולבים זה וזה. וע"כ טוב סחרה מסחר כסף, ששם זה לוקח הסחורה וזה לוקח התמורה בעד הסחורה, וכאן כל אחד משולב בחבירו שיש לכל אחד הסחורה, וגם התמורה שמקבל מחבירו הלומד עמו.

תתל) על מי מנוחות ינהלני: אלו הם מים של מנוחה, הנמשכים ממקום שהוא הנמשך ויוצא מעדן, שהוא בינה, ומים האלו נקראים מי מנוחות. נפשי ישובב, זו היא נפש דוד, שהיא המלכות. ולא רצה דוד בזה אלא לתקן המדרגה שלו כראוי. במי מנוחות האלו, עתידים הצדיקים לנוח בעולם הבא, שכתוב, ונחך ה' תמיד וגו'.

תתכט) כתיב בנאות דשא וגו': כתוב בנאות דשא ירביצני על מי מנוחות ינהלני. נאות דשא, אלו הם מקורות העליונים, שהם ספירות דז"א, שכל המזון והכלכלה באים מהם. ונקראים נאות, משום שאלו הספירות דז"א נקראות נאות יעקב. ונאות דשא הם נקראים, משום שיש נאות בחיצוניות, הנקראים

מאמר הככים

תתלא) ועשית קרסי נחשת חמשים וגו': ר' אלעזר ור' אבא היו יושבים לילה אחד

(דפרי"י דף קע"א ע"א)

תתלב) אָמַר רַבִּי אָבָא, בְּמָה רִבְרָבָן עוֹבְרֵי דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, בְּשִׁמְיָא מְלַעֲיָלָא, וּבְאַרְעָא מְלַרְעָא. מֵאֵן יְכִיל לְמַנְדַּע בְּאַלִּין פִּתְרִין כְּכַבֵּיא, דְנִפְקוּ חַד מִהֶבָא, וְחַד מִהֶבָא וְאַעְרַעוּ דָּא בְדָא, וְאַטְמְרוּ. א"ל רַבִּי אֶלְעָזָר וְכִי לָא תְמַיְנָא לֹון, הָא אֲשַׁנְחָנָא בְהוּ, וְאַשְׁנָחְנָא בְכֶמָה עוֹבְדִין אַחֲרָנִין * דְקַב"ה עֲבִיד תְּדִיר.

תתלג) פְּתַח וְאָמַר ה' גְּדוֹל אֲדוּנֵינוּ וְרַב כַּח וְגו' גְּדוֹל וְרַב וְעֲלָאָה אֵיהוּ קַב"ה. וְכִי לָא יְדַעְנָא דְקַב"ה גְּדוֹל אֵיהוּ וְרַב כַּח, מֵאִי שְׂבַחְתָּא דְדוֹד הֶכָא.

תתלד) אֶלְא בְּכָל אֲתָר אֵיהוּ אָמַר ה' גְּדוֹל יי', וְהֶכָא אָמַר גְּדוֹל אֲדוּנֵינוּ. מ"ט. אֶלְא הֶתֶם דְּאֵיהוּ אָמַר גְּדוֹל יי' וּמְהֵלָל מְאֹד. בְּרַגְאָ עֲלָאָה קְאָמַר. וְהֶכָא דְכֶתִיב גְּדוֹל אֲדוּנֵינוּ בְּרַגְאָ תַּתְּאָה קְאָמַר, דְּאֵיהוּ אָדוֹן כָּל הָאָרֶץ. מָה פְּתִיב לְעֵילָא מִהֵאִי קָרָא, מוֹנָה מְסַפֵּר לְכַכְבִּים לְכָלֶם שְׁמוֹת יְקָרָא. אִי כָּל בְּנֵי עֲלָמָא מֵיוֹמָא דְאַתְבְּרִי אָדָם, יִתְפַּנְשׁוּן לְמַמְנֵי כְּכַבֵּיא, לָא יִכְלִין, כּד"א ה' וּסְפוֹר הַכְּכָבִים אִם תּוּכַל לְסְפוֹר אוֹתָם. וְקַב"ה מָה פְּתִיב בֵּיהּ, מוֹנָה מְסַפֵּר לְכַכְבִּים

חלופי גרסאות

פ ל"ג תרין. צ ל"ג אלא. ק מוסיקי יכלין למימני.

מסורת הוזהר

ה (תהלים קמו) ח"ב רלה. ח"ג קמ: ת"ז תכ"ב. ז"ח נ ט"א שלי"ו. ט (תהלים קמה) ח"ב קפח: ז"ח מד ט"א ש"ט. ט (בראשית טו) לך קי צ"א

הסולם

הככבים

וספור הככבים אם תוכל לספור אותם. והקב"ה מה כתוב בו, מונה מספר לככבים לכולם שמות יקרא. מהו הטעם. משום שכתוב, גדול אדונינו ורב כח וגו'. כמו שאין מספר לכוכבי השמים חוץ מהקב"ה, אף כן הוא, כתוב בו, ולתבונתו אין מספר.

ביאור הדברים. הככבים נמשכים משמאל, וע"כ אינם מאירים רק בלילה, שהוא שמאל. והחומר של הככבים הוא חומר חשוך ועב אלא שמקבלים אור מן המלכות דאצילות, והעוביות של הככבים באה מג' בחינות דין, מדינים דדכורא, הנמשכים משמאל, ומדינים דנוקבא הממותקת בבניה, ומדינים דנוקבא מצמצום א'. הדינים דנוקבא, נמשכים מצד דרום דהיינו מקו ימין, שבסוד נקודת החולם. והדינים דדכורא, נמשכים מצד צפון, דהיינו מקו שמאל שבסוד נקודת השורק.

וזה אמרו (באות תתלא) חמו תרין ככביא דנטל'י, דא מהכא ודא מהכא, שכב אחד נסע מצד דרום, שבו דינים דנוקבא, וכבב אחד נסע מצד צפון, שבו דינים דדכורא, ואעריערו דא בדא ואטמרו, ונפגשו זה בזה ונעלמו. כי דינים דנוקבא ודינים דדכורא הם הפכים זה לזה, וכשנפגשים במקום אחד מבטלים זה את זה. כמו שאמרו ז"ל על הכתוב, ואשר הנחלים, מוכב ברש"י,

במדבר

מאמר

אחד. כשהחשיך הלילה נכנסו לתוך גן שעל הים של טבריה. בתוך כך ראו ב' כוכבים שנוסעים זה מכאן וזה מכאן, ונפגשו זה בזה ונסתרו.

תתלב) אָמַר ר' אָבָא וכו': אר"א, כמה גדולים מעשי הקב"ה בשמים ממעל ועל הארץ מתחת. מי יכול לדעת באלו שני הכוכבים שיצאו זה מכאן וזה מכאן, ונפגשו זה עם זה ונסתרו. אמר לו ר' אלעזר. וכי לא ראינו אותם, הרי הבטנו בהם והבטנו בכמה מעשים אחרים שהקב"ה עושה תמיד.

תתלג) פְּתַח וְאָמַר גְּדוֹל וכו': פו"א, גדול אדונינו ורב כח וגו'. שואל, הכתוב אומר, שגדול ורב ועליון הוא הקב"ה, וכי איני יודע שהקב"ה הוא גדול ורב כח, מהו השבח של דוד כאן.

תתלד) אֶלְא בְּכָל אֲתָר אֵתֵר וכו': ומשיב, אלא בכל מקום הוא אומר גדול הויה, וכאן אומר, גדול אדונינו, מהו הטעם. אלא שם שהוא אומר, גדול ה' ומהולל מאד, אומר במדרגה העליונה, בז"א. וכאן שכתוב, גדול אדונינו, אומר במדרגה התחתונה, שהוא מלכות. שהוא אדון כל הארץ. מה כתוב למעלה ממקרא הזה, מונה מספר לכוכבים לכולם שמות יקרא. אם כל בני העולם מיום שנברא האדם, יתקבצו למנות הככבים לא יוכלו, כמש"א,

(דפרי"י דף קע"א ע"א *) דף קע"א ע"ב)

לְכֹלֶם שְׁמוֹת יִקְרָא. מ"ט. בְּגִין דְּכְתִיב גְּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב כַּחַ וְגו'. כְּמָה דְלִית
מְסַפֵּר לְכַבְּבֵי שְׁמֵיָא, בְּרַ מְנִיָּה. אוּף הָכִי אִיהוּ כְּתִיב בֵּיה, וְלִתְבוּנָתוֹ אֵין מְסַפֵּר.
תתלה) תָּא חֲזִי, כְּתִיב « הַמוֹצִיא בְּמִסְפָּר צָבָאָם וְגו', כְּלָהוּ חֲזִילִין וּמְשַׁרְזִין
וּכְכַבְּיָא, קב"ה ׀ אֲפִיק לֹן בְּשָׂמָא, כָּל חַד וְחַד, וְלֹא גָרַע אֲפִילוּ חַד. בְּכָל
כְּכַבְּיָא וּמְזִילִי ׀ דְּרַקִּיעֵין כְּלָהוּ, אֲתַמְנוּן נְגִידִין וּפְקִידִין לְשִׁמְשָׁא עֲלֵמָא, כָּל חַד
וְחַד כְּדָקָא חֲזִי לֵיה. וְלִית לָךְ עֲשָׂבָא זְעִירָא בְּכָל עֲלֵמָא, דְּלֹא שְׁלֵטָא עֲלֵיה כְּכַבָּא
וּמְזֵלָא בְּרַקִּיעָא, וְעַל הַהוּא כְּכַבָּא מְמַנָּא חַד, דְּקָא מְשַׁמֵּשׁ קְמִיָּה דְּקב"ה, כָּל
חַד וְחַד כְּדָקָא חֲזִי לֵיה.

תתלו) כָּל כְּכַבְּיָא דְּבְרַקִּיעֵין כְּלָהוּ מְשַׁמְשֵׁי עַל הָאֵי עֲלֵמָא, וְכְלָהוּ פְקִידִין
לְשִׁמְשָׁא כָּל מְלָה וּמְלָה, לְאֵינוּן דְּבַהֲאֵי עֲלֵמָא, וְלֹא צְמַחִין וְלֹא מְגַדְלִין עֲשָׂבִין
וְאֵלְנִין וְדִשְׁאֵין, וְעֲשָׂבֵי בְרָא, בְּרַ כְּחִזּוֹ דְּכְכַבְּיָא דְּקָא קְיִימֵי עֲלֵיָּהוּ, וְאֲתַחֲזוּן
עֲלֵיָּהוּ אֲנַפִּין בְּאֲנַפִּין, כָּל חַד וְחַד כְּמָה דְּאֲתַחֲזִי לֵיה.

חלופי גרסאות
ד ואמר. ש מפיק. ת רקיעין.

מסורת הוזהר
(ישעיה מ) הקסה"ז כג צ"א.

הסולם

הככבים

הצבאות והמחנות והככבים, הקב"ה הוציאם
כל אחד ואחד בשם, איש מהם לא נעדר.
בכל הככבים והמזלות של כל הרקיעים נתמנו
נגידים ופקידים לשמש העולם, כל אחד ואחד
כראוי לו, ואין לך עשב קטן בכל העולם,
שאינו שולט עליו ככב ומזל ברקיע, ועל ככב
ההוא יש ממונה אחד המשמש לפני הקב"ה,
כל אחד ואחד כראוי לו.

תתלו) כָּל כְּכַבְּיָא דְּבְרַקִּיעֵין וְכו': כָּל
הככבים שברקיעים, כולם משמשים על עולם
זה, וכולם ממונים לשמש כל דבר ודבר
לאותם שבעולם הזה. ואינם צומחים ואינם
גדלים, עשבים ואילנות ודשאים ועשבי השדה,
חוץ במראה הככבים העומדים עליהם ונראים
עליהם פנים בפנים, כל אחד ואחד כמו שראוי
לו.

פירוש. הצמיחה והגידול של העשבים
והפירות באים מהארת החכמה שבשמאל.
ואע"פ שעצם הפירות הם מהחסדים שבימין,
עכ"ז, אם השמאל אינו מאיר עליהם אינם
צומחים ואינם גדלים כנ"ל (אות תשצ"ב)
ולפיכך, צריך כל עשב ככב פרטי, שיאיר
בו הארת השמאל הראויה לבחינתו ואז הוא
צמח וגדל. והארת החכמה שבשמאל נקראת
מראה, או ראיה כנודע. שמקורה הוא
במלכות (כנ"ל ב"א אות ט"ט) וכמו המראה
שבמלכות. דאצילות, מקורה מבינה, ואח"כ
לז"א

מאמר

(במדבר כ"א) שהיו שם ב' הרים, באחד היו
נקעים, דהיינו דינין דנוקבא, ובשני היו שדים
בולטות נגד הנקעים וכו', שה"ס דינין דדכורא,
ונכנסו הבולטות של זה בנקעים של זה וכו'.
כמ"ש באורך לעיל (וירא דף י"ט ד"ה פירוש)
ומקשה על הכתוב, גדול אדוננו ורב כח,
וכי לא ידענא דקב"ה גדול איהו ורב כח.
ומשיב, גדול אדוננו בדרגא תתאה קאמר,
דאיהו אדון כ"ל הארץ, ומשמיענו בזה,
שמדרגה זו, שהיא המלכות, היא מונה מספר
לככבים. כי מספר, ה"ס הארת החכמה, ועל
זה אומר גדול אדוננו ורב כח. כי הארת
החכמה אינה מגולה בשום מדרגה אחרת חוץ
מן המלכות. וז"ש וקב"ה, שהוא המלכות,
מה כתיב ביה, מונה מספר לככבים, וכו'
מ"ט בגין דכתיב, גדול אדוננו ורב כח
וגו'. כי גדלות הזה אינו נמצא אלא באדוננו,
שהוא המלכות. ואם תאמר, הרי הכתוב מסיים
ולתבונתו אין מספר, ומשמע שגם במלכות
אין מספר. וכלפי קושיא זו אומר, שהפירוש
הוא, כמה דלית מספר לככבי שמיא בר
מניה, אוף הכי איהו כתיב ביה, ולתבונתו
אין מספר, דהיינו לאחרים חוץ ממנו אין
מספר לתבונתו. אבל במלכות עצמה יש
מספר.

תתלה) תָּא חֲזִי כְּתִיב וְגו': בּוֹא וּרְאֵה,
כְּתוּב, הַמוֹצִיא בְּמִסְפָּר צָבָאָם. דְּהֵינּוּ שְׁכַל
(דפרי"י דף קע"א ע"ב)

תתלוז) א רוב משריין דפּכּבּיא ומזלי, פּלהו נפּקין פּראשיתא דלייליא, עד תּלת שעי תּסר רביעא. מתפּן ולהלאה לא נפּקין פּר זעירין. ואינון פּכּבּיא פּלהו לא משמשי לבטלה, ולא אתחזון לבטלה. ואית פּכּבּיא דקא משמשי פּל ליליא, בגין לאצמחא ולגדלא פּל אינון מלין דאתפּקדו עלייהו. ואית פּכּבּיא דקא משמשי עד פּלגות ליליא, וצמחין ומגדלין בּמראשיתא דלייליא, עד תּהיא שעתא, פּל אינון מלין דאתפּקדו עלייהו, ואית פּכּבּיא דקא משמשי זעיר מלייליא, דכיין דאתחזי בהדי ההוא עשבא, או ההוא דשא, מיד אשלים שמושיה,

חלופי גרסאות
א רב. ב מחציתא.

הסולם

הכּכּבים

עומדים לבטלה, וכין שגמרו שמושם אינם נראים יותר בעולם הזה, ונכּנסים למקומם. פּירוש. שתי עשרה שעות הלילה, מתחלקות בב' אפנים (ע"י ברכות ג') א) לג' משמרות כנגד ג' קוין, שכל משמר ד' שעות, כנד חו"ג תו"מ. והם י"ב, אפן ב) הם מתחלקות לד' משמרות, כנגד חו"ג תו"מ, שבכל משמר ג' שעות כנגד ג' קוין, והם י"ב שעות, ובכל קו דהיינו בכל שעה, כלולות ד' המשמרות חו"ג תו"מ, שהם ד' רבעים שבכל שעה. ונמצא י"ב רבעי שעה בכל משמר שן ד' המשמרות. דהיינו ג' קוין שבכל קו יש חו"ג תו"מ. ונודע, כשאנו מבחינים בג' קוין לפי עצמם, יהיו תמיד ב' קוין, עליונים בבחינת ג"ר, וקו האמצעי בבחינת ו"ק, שבג' קוין חב"ד יהיו חו"ב ג"ר ודעת ו"ק. ובג' קוין חג"ת יהיו חו"ג ג"ר ות"ת ו"ק. ובג' קוין נה"י, יהיו נו"ה ג"ר ויסוד ו"ק. (ע"י לעיל בראשית ב' דף ל"ט במראות הסולם אות י"א וי"ב) והטעם הוא כי כן יצאו ג' קוין בשורשם בבינה, שב' קוין ימין ושמאל שה"ס חלם שורק, הם בינה עצמה שהיא ג"ר, אבל קו אמצעי הוא מז"א שעלה לבינה, שהוא ו"ק. ולפיכך כן בג' שעות שבתחילת הלילה, שהם משמר הא', חסד, שבו ג' קוין שהם ג' שעות, וכל שעה כלולה מד' רבעים חו"ג תו"מ כנ"ל, נבחן ששעה השלישית ממשמר הא', שהיא קו האמצעי, היא חסרה מלכות. כי כן נבחן בכל מדרגה ומדרגה, שהמלכות דאותה מדרגה, שה"ס מנעולא, נמצאת גנוזה בג"ר באותה מדרגה דהיינו בב' קוין העליונים, והו"ק דאותה מדרגה שהוא קו האמצעי, חסרה המלכות,

כי

מאמר

לז"א ואח"כ למלכות, כן הוא בככּבים המצמיחים ממראה שלהם בעשיה, שכל אחד ואחד מקבל ממלאך שביצירה ומשרף שבכריאה, שהוא עומד ומשמש לפני המלכות שבאצילות.

וזה אמרו (אות תתנ"ה) ולית דך עשבא זעירא בכל עלמא דלא שלטא עליה ככּבא ומזלא ברכיעא, ועל ההוא כוכבא ממנא חד דקא משמש קמיה דקב"ה. דהיינו השרף שבכריאה הוא המשמש קמי קב"ה, שהוא המלכות, ומקבל ממנה, והוא משפיע למלאך שביצירה, וממנו אל הכוכב שברקיע של עשיה, והוא מצמיח בכחו זה את העשב שבעשיה, וזה אמרו, ולא צמחין ולא מגדלין וכו', בר בחיזו דככּביא וכו' ואתחזון עלייהו אנפין באנפין, כי הצמיחה באה רק מבחינת החיזו דאתחזי עלייהו, שה"ס הארת החכמה הנקראת מראה וריאה.

תתלוז) רוב משריין דככּביא וכו': רוב מחנות הככּבים ומזלות, יוצאים כולם בתחילת הלילה עד שלש שעות חסר רבע. משם ולהלאה אינם יוצאים רק ככּבים קטנים. ואלו הככּבים, כולם אינם משמשים לבטלה ואינם נראים לבטלה. ויש ככּבים המשמשים כל הלילה, כדי להצמיח ולגדל כל אלו הדברים שנתמנו עליהם. ויש ככּבים המשמשים עד חצות לילה, ומצמיחים ומגדלים מתחילת הלילה עד שעה היא כל אלו הדברים שנתמנו עליהם. ויש ככּבים המשמשים זמן מועט/מלילה, שאחרי שהם נראים עם אותו עשב או אותו דשא נשלם מיד שמוש, ואינו צריך יותר לשמש כלילה ההוא, שהרי הם אינם.

(דפּרין דף קע"א ע"ב)

וְלֹא אֶצְטְרִיךְ יַתִּיר בְּהֵוָה לִילָא. וְהָא אֵינּוֹן לָא קְיַמִּין לְבַטְלָהּ, בִּינּוֹן דְּאַשְׁלִימוּ שְׁמוּשֵׁייהוּ, לָא אֲתַחְזוּן יַתִּיר בְּהַאי עֲלָמָא, וְעֵילִין לְאַתְרֵיהוּ.

תתלח) בְּסַפְרָא דְחֻכְמָתָא עֲלָאָה דְבְּנֵי קְדָם, אֲמַרִי עַל כָּל אֵינּוֹן כְּכַבֵּיא דְשֻׁרְבִיטָא, דְקָא מְשַׁדְרֵי שֻׁרְבִיטָא בְּרַקִּיעָא, אֲמַרִי דְעֵשְׁבִין אֵינּוֹן בְּאַרְעָא, מְאֵינּוֹן דְאַקְרוּן סְמֵי דְחַיִּי, וְאַבְנִין יַקִּרְן אִית בְּאַרְעָא, וְזָהָב שְׁחוּט אִי דְמַגְדְּלָא גו טוּרֵי רְמָאֵי, בְּזַעִיר מִיַּין דְחַפְיָא עֲלֵיהּ, וְלֹא חַפְיָא אֱלָא דְנִגְיֵד עֲלֵיהּ, וְשֻׁלְטָאן עַל כָּל אֵלִין אֵינּוֹן כְּכַבֵּיא דְשֻׁרְבִיטָא, וּמַגְדְּלֵי אֵלִין בְּגִינֵיהוּ.

תתלט) וְכָל תְּקוּנָא וְגִדּוּלָא דְלֵהוֹן, לָאו אֵיהוּ אֱלָא בְּחִיזוּ וְנִגְהָא דְהֵוָה שֻׁרְבִיטָא, דְקָא מְשַׁדְרֵי הֵוָה כְּכַבָּא, גו רְקִיעָא, וּכְדִין אֲתַתְּקֵנּוּן וּמַתְּגַדְּלֵן כָּל אֵינּוֹן מְלִין.

תתמ) מְרַעִין אִית בְּבְנֵי נְשָׂא, כְּגוֹן יְרוּקִין וְקַסְטִירִין. דְאַסְוֹתָא דְלֵהוֹן

דרך אמת אן שגדלים בין הרים גדולים וחזקים. בן יש חולי בכני אדם כענין חולי ירוקים וקסטורים דהיינו חולי מחמת איזה רוחות אוי רפואתו תולה שיראה החולה במראה הבהול שנקרא בליא שטאל המוכחר אשר הוא כמראה מוצק זהו שקראו כאן כפחולא קליל כענין נחשת קלל אף כן יש ברזל קליל המתנוצץ.

הסולם

הככבים

מאמר

ו"ק דחכמה בחסרון ג"ר, אלא אחר שהג"ר הספיקו להוציא את הו"ק דחכמה תכף נעלמים (כמ"ש לעיל בראשית א' דף פ' ד"ה אמנם ע"ש). וז"ש ואית ככביא דקא משמשי זעיר מלילא, דכיון דאתחיו בהרי ההוא עשבא וכו' מיד אשלים שמושיה וכו', כי, כיון שהספיקו לגלות מהם הו"ק דחכמה, כבר השלימו שמושם, ומיד נעלמים.

כי מסיימת במפתחא, שהיא עטרת יסוד, וחסרה מלכות. (כנ"ל בהקדמת ספר הזהר דף נ"ה ד"ה ושעם).

תתלח) בְּסַפְרָא דְחֻכְמָתָא עֲלָאָה וכו': בספר של חכמה העליונה דבני קדם, אומרים על כל אלו כוכבי השרביט, ששולחים אחריהם שרביט ברקיע, דהיינו שזנב ארוך של אור דבוק ויוצא מאותם הככבים, אומרים שיש עשבים בארץ מאלו הנקראים סם חיים. ואבנים יקרות יש בארץ. וזהב שחוט הגדל בתוך הרים הרמים, כמעט מים שהם חסדים מקו האמצעי, המכסים עליו ואינם מכסים, המכסים אותם מבחינת ג"ר דג"ר, ואינם מכסים מו"ק דג"ר. אלא שנמשכים עליו. וככבי השרביט שולטים על כל אלו, ואלו גדלים על ידיהם.

וזה אמרו, רוב משריין דככביא ומזלי כלהו נפקין בראשיתא דלילא עד תלת שעתי חסר רביעא, שהם מבחינת משמר הא', מד' משמורות חו"ב תו"מ, שהוא חסד, ויש בו ג' שעות חסר רבע, שהם י"א רבעים, ורבע הד' מקו האמצעי חסר, כנ"ל. ומתוך שהם מבחינת חסד, הם ככבים גדולים, מתמזן ולהלאה לא נפקין בר זעירין, דהיינו כל אותם השייכים לג' משמרות אחרים, גבורה ות"ת ומלכות, הם קטנים ביחס הראשונים שהם מבחינת חסד. דהיינו משמר הא' כנ"ל. ויש ככבים המשמשים כל הלילה, דהיינו שנמשכים מכל ד' המשמרות והם גדולים כראשונים ממשמר הא', אלא שהם מועטים, ורובם הם נמשכים ממשמר הא' לבד כנ"ל. וזה אמרו, ואית כוכביא דקא משמשי כל לילא בגין וכו'. כי יש בהם כל ד' המשמורות חו"ב תו"מ. ואית כוכביא דקא משמשי עד פלגות לילא כי יש בהם רק ב' משמורות הראשונות, שהם חסד וגבורה, וחסרים ב' משמורות האחרות, ת"ת ומלכות שמחצות והלאה. וגם אלו גדולים אלא מועטים.

תתלט) וְכָל תְּקוּנָא וְגִדּוּלָא וכו': וכל התקון והגידול שלהם אינו אלא במראה ונוגה של שרביט שהוא שהככב משלח ברקיע, ואז מתתקנים כל אלו הדברים.

ונודע שאע"פ שג"ר דחכמה אינם מאירים בעולמות אלא רק ו"ק דחכמה, מ"מ תחילה יוצאות גם ג"ר דחכמה, כי אי אפשר שיצאו (דפריי דף קע"א ע"ב)

תתמ) מְרַעִין אִית בְּבְנֵי נְשָׂא וכו': מחלות יש בבני אדם, דהיינו ירוקין וקסטירין שהם

רעה

תרומה

לא תלי, אלא בחד מראה דפרזלא קליל נציץ לעינין, ואית ליה למאריה דמרע לאסתפקלא ביה. ולא גאפטי בהאי עד דאעבר ההוא מראה לסטרא דא ולסטרא דא, פגוונא דשרביטא, דיושיט נציצו דברק לאנפוי, ובההוא אושיטו דברק דקא נציץ לעינין, אתי ליה אסוונא. אוף הכי, פל אינון דשליטי עלליהו אינון פכבא, לית לון תקוונא וגדולא במה דאתחזי, בר ההוא פשיטו דשרביטא, ובהאי מתתקני, בחיזו, * בגוון, בחילא, פמה דאתחזי.

תתמא) ושפיר איהו, דהא פגוונא דא, רמיז בספרא דשלמה מלכא, פכחמתא דאבנין יקרון, דאי חסר מנהון נגהא דנציצו ולהיטו דפכבא ידיעו, לא מגדלין, ולא דמתקני לון לעלמין, וכלא אתקין קב"ה לתקוונא דעלמא, כד"א ^א להאיר על הארץ, בכל מה דאצטריף בהאי עלמא לתקנא ליה.

תתמב) פתיב ^א ועשית קרסי נחשת חמשים, וכתוב ועשית חמשים קרסי

חלופי גרסאות

ג שייד; שכין; לא סגי ולא אחסי. ד מתתקני לעלמין; מתקני עלמין (ד"א); מתקני לעלמין; מתתקני לעלמין.

מסורת הוהר

ב (בראשית א) ויחי קצט צ"ג. ג (שמות כו) לעיל אות תתלא צ"ק.

הככבים

הסולם

מאמר

ע"י כוכבים דשרביט. וזה אמרו לית לון תקוונא וגדולא במה דאתחזי, שהם אינם מתוקנים במראה מן הככבים, שה"ס חכמה הנקראת מראה, כנ"ל, משום שיש בהם כח המנעולא שאינה מקבלת מראה, ואינה מתוקנת ממנה, בר ההוא פשיטו דשרביטא דהיינו ברבוי האורות הנמשכים בככבא דשרביטא עליהם, ובהאי מתתקני בחיזו בגוון בחילא, כי מצד שהמנעולא נעשה לגורם לריבוי האורות הללו בעליונים, והתקנת גם היא באותם האורות, הנקראים מראה וגוון וכו', וכוכבא דשרביט משפיע על העשבים והאבנים יקרות למטה.

שהם מיני מחלות, ונראה שהם מחלת המרה שפניהם משתנים לירוק. שהרפואה שלהם אינה תלויה אלא במראה אחד של ברזל קלל הנוצץ לעינים, דהיינו מראה העשויה מברזל מלוטש. ויש לבעל המחלה להסתכל בו, ואינו מתרפא עד שמעביר המראה לצד זה ולצד זה, והמראה תושיט ניצוץ ברק כעין שרביט על הפנים שלו, ובהגשה ההיא של הברק הנוצץ לעינים, באה לו הרפואה. אף כך, כל אלו שאלו הככבים שולטים עליהם אין להם תקון וגידול במה שנראים, רק בהתפשטות ההוא של השרביט, ובזה הם מתתקנים במראה, בגוון, בכח, כמו שראוי להיות.

תתמא) ושפיר איהו דהא וכו': ויפה הוא. כי כעין זה, רומז בספר שלמה המלך. שאומר, בחכמה של אבנים טובות, אם היה חסר מהם הנגה של התנוצצות והתלהטות של כוכבים ידועים, לא היו גדלים ולא היו מתוקנים לעולם, דהיינו משום שיש בהם כח המנעולא (כנ"ל בסמוך) והכל תקן הקב"ה לתקון העולם. כש"א, להאיר על הארץ, שפירושו, בכל מה שנצרך בעולם הזה לתקן אותו, הם מאירים ומתקנים.

פירוש. ככבא דשרביט, ה"ס, הככבים הנמשכים מבחינת מנעולא של המלכות דצמצום א', ונקראים ג"כ ככבא דשרביט, ששמואל אמר עליו, נהירין לי שבילי דשמיא כשבילי דנהרדעא בר מככבא דשרביט. (ברכות נח): שהוא משום שאין השגה בבחינת מנעולא, כנודע, ועם כל זה הם נושאים בתוכם התקון של מנעולא, שהוא ריבוי האורות הנמשכים ע"י כח המנעולא שבהם, שז"ס זנב הארוך של אור הנוצץ מהם. ואלו העשבים הנקראים סם חיים, ואבנים טובות וזהב שחוט, גם בהם מעורב כח המנעולא, וע"כ אין תקוונם אלא

תתמב) כתוב ועשית קרסי נחשת חמשים: וכתוב ועשית חמשים קרסי זהב, ולמדנו

(דפו"י דף קע"א ע"ב * דף קע"ב ע"א)

זָהָב, וְתַגְיָנָן, מֵאֵן דְּלָא חָמָא אֵינּוֹן קְרִיסִים בְּמִשְׁפָּנָא, לָא חָמָא נְהִירוּ דְּכַכְבֵּיָא בְּרִקְיָעָא, בְּגִין דְּבַהֲהוּא חִיזוּ, וּבַהֲהוּא גְּוֹנָא, דְּמִיָּין לְכָל מֵאֵן דְּאֶסְתָּפֵּל יֵ בָּהוּ.
 תתמג) כְּכֵבִיא אֵית בְּרִקְיָעָא, דְּאֵלִין נִפְקֵי מִהֲהוּא רְקִיעָא, דְּכָל כְּכֵבִיא אֲדוּקִין תַּפְּן. בְּהֲהוּא רְקִיעָא אֵית מָאָה חֲלוּנֵי מִשְׁקוּפִין, מְנַהוֹן לְסִטְר מְזֻרְחָ, וּמְנַהוֹן לְסִטְר דְּרוּם. וּבְכָל חֲלוּנָא וְחֲלוּנָא כְּכָבָא חַד.

תתמד) וְכַד שְׁמִשָּׂא אָזִיל בְּאֵינּוֹן חֲלוּנֵין וּמִשְׁקוּפִין דִּי בְּרִקְיָעָא נְצִיץ בְּנְצִיצוּ, וְאֵלִין כְּכֵבִיא נִפְקֵי לְאֲתַנְצָצָא מִהֲהוּא נְצִיצוּ דְּשְׁמִשָּׂא וְאֶצְטָבְעוּ, וּמְנַהוֹן סוּמְקִין וּבְגִוּוֹא דְּנַחֲשָׁת, וּמְנַהוֹן יְרוּקִין בְּגִוּוֹא דְּזָהָב, וְעַל דָּא, אֵלִין סוּמְקִין, וְאֵלִין יְרוּקִין. חֲמִשִּׁים אֵינּוֹן בְּאֵינּוֹן חֲמִשִּׁים חֲלוּנֵין, וְחֲמִשִּׁים אֵינּוֹן בְּאֵינּוֹן חֲלוּנֵין

חלופי גרסאות

ה מוסיף בהו בככביא. ו ל"ג מנהון סמקין. ז בנווא.

הסולם

הככבים

כְּגוֹוָנָא דְּנַחֲשָׁת שְׁהִים בַּחֲנִית חֲמִשִּׁים קְרִיסֵי נַחֲשָׁת. וּמְנַהוֹן יְרוּקִין כְּגוֹוָנָא דְּזָהָב, שְׁהִים בַּחֲנִית חֲמִשִּׁים קְרִיסֵי זָהָב. דְּלִסְטָר מְזֻרְחָ אֵינּוֹן יְרוּקִין, שְׁהִים בַּחֲנִית קְרִיסֵי זָהָב. וְהַמְזֻרְחָ כּוֹלָל בְּתוֹכּוֹ גַם הַמְעֵרָב, כִּי יֵשׁ שְׁתֵּי מַחְבֵּרוֹת בְּנוֹת חֲמִשָּׁה יְרִיעוֹת, הַמַּחְבֵּרָת הָאֶחָת לְצַד מְזֻרְחָ וְהַמַּחְבֵּרָת הַבִּי לְצַד מְעֵרָב. וּמִשׁוּם שְׁמֻזְרָח הוּא הַשּׁוֹלֵט מִזְכִּיר רַק הַצַּד הַמְזֻרְחִי, דְּלִסְטָר דְּרוּם אֵינּוֹן פּוּמְקִין, שְׁהִים בַּחֲנִית קְרִיסֵי נַחֲשָׁת, וְכוֹלָל עִמּוֹ גַם צַד צַפּוֹן, כִּי גַם כַּאֲן יֵשׁ שְׁתֵּי מַחְבֵּרוֹת, אַחַת בֵּת חֲמֵשׁ יְרִיעוֹת, וְאַחַת בֵּת שֵׁשׁ יְרִיעוֹת, וְעַיִן הַמַּחְבֵּרָת הָאֶחָת הוּא לְצַד דְּרוּם וְהַשְּׁנִיָּה לְצַד צַפּוֹן. וּמִשׁוּם שֶׁהַדְּרוּם הוּא הַשּׁוֹלֵט עַיִן מִזְכִּיר רַק צַד דְּרוּם.

וְהַטַּעַם שֶׁהַעֲשֵׂר יְרִיעוֹת שֵׁשׁ וְכוּ' בְּקְרִיסֵי זָהָב, שְׁהִים עֵיקַר הַמִּשְׁכָּן, הֵם בְּמֻזְרָח וּמְעֵרָב שֶׁל הַרְקִיעַ, וְעֵשְׂתִי עֲשֵׂרָה יְרִיעוֹת עֲזִים בְּקְרִיסֵי נַחֲשָׁת, שְׁהִים רַק לְאֵהֵל עַל הַמִּשְׁכָּן, דֵּהֵינּוּ לְשִׁמְרָה (כְּנִ"ל אוֹת תְּרִ"ד) הֵם בְּדְרוּם צַפּוֹן שֶׁל הַרְקִיעַ. הַעֲנִין הוּא, כִּי הַמְדוּבָר כַּאֲן בְּרִקְיָע הַגִּי שְׁהוּא ת"ת, שְׁבוּ גִּוּוֹ הַמְנַעוּלָא לְהִיּוֹתוֹ קוֹ אַמְצָעִי, וְנוֹדַע שְׁבַכֵּל הַמְדְּרָגָה יֵשׁ בַּה ג' קוּין, וְכַשְׁמַחֲלָקִים הַמְדְּרָגָה לְגִיר וּרִיק נִבְחָן שֶׁהַמְנַעוּלָא גִּוּוֹה בְּגִיר, וּבּוּ"ק מִשְׁמֵשֵׁת הַמִּפְתָּחָא, וְעַיִן יֵשׁ הָאֲרֵת הַחֲכֵמָה רַק בּוּ"ק וְלֹא בְּגִיר, (כְּמִ"שׁ לְעִיל בַּהֲקֻדְמַת סֵפֶר הַזֹּהָר דָּף נ"ה ד"ה וְטַעַם ע"ש) גַּם יִדְעַת שְׁבִי הַקוּין יִמִּין וְשִׁמְאַל נִבְחָנִים לְגִיר כְּלַפִּי קוֹ אַמְצָעִי, שֶׁהוּא וּרִיק אֵלֵיהֶם. (כְּנִ"ל אוֹת תַּתְּל"ז בַּהֲסוּלָם ד"ה וְנוֹדַע) וּלְפִיכֵךְ בְּדְרוּם וְצַפּוֹן שֶׁל רְקִיעַ הַגִּי שְׁהוּא קוֹ אַמְצָעִי גִּוּוֹ בַּהֵם הַמְנַעוּלָא מִתַּחְתֵּיהֶם

מאמר

וּלְמַדְנוּ, מִי שְׁלֹא רָאָה אֵלוֹ הַקְרִיסִים כַּמִּשְׁכָּן לֹא רָאָה אוֹר הַכְּכָבִים שְׁבִרְקִיעַ, מִשׁוּם שֶׁבְּמֵרָאָה הֵיחָא וּבִאֲפִן הֵוּא, שֶׁל הַכְּכָבִים, הִיוּ דוּמִים קְרִיסֵי הַמִּשְׁכָּן. לְכָל מִי שֶׁהִסְתַּכֵּל בָּהֶם.

תתמג) כְּכֵבִיא אֵית בְּרִקְיָעָא וְכוּ': כְּכָבִים יֵשׁ בְּרִקְיָע, שְׁהִים יוֹצֵאִים מְרִקִיעַ הֵוּא שְׁכָל הַכְּכָבִים אַחֲזִים שְׁמָה, שְׁהוּא רְקִיעַ הַבִּי שְׁבוּ חֲמָה וּלְבַנָּה וְכוּכְבִים וּמַחְלוֹת קְבוּעִים, וּרְקִיעַ הַזֶּה הוּא רְקִיעַ הַגִּי הַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ. בְּרִקְיָע הֵוּא יֵשׁ מָאָה חֲלוּנוֹת חֲפּוּרִים מֵהֶם לְצַד מְזֻרְחָ וּמֵהֶם לְצַד דְּרוּם וּבְכָל חֲלוֹן וְחֲלוֹן כְּכָב אַחַד.

תתמד) וְכַד שְׁמִשָּׂא אָזִיל וְכוּ': וְכַשְׁהַשְּׁמֵשׁ הוֹלֵךְ בְּאֵלוֹ חֲלוּנוֹת וְחֲפִירוֹת שְׁבִרְקִיעַ וְנוֹצֵץ בַּהֲתַנּוּצְוֹת, יוֹצֵאִים אֵלוֹ הַכְּכָבִים לְהַתְנוּצֵץ מֵהַתְנוּצְוֹת הֵיחָא שֶׁל הַשֶּׁמֶשׁ, וּמִצְטָבְעִים, מֵהֶם אֲדוּם כְּעִין הַנַּחֲשָׁת, וּמֵהֶם יְרוּק כְּעִין הַזָּהָב, וְעַיִן אֵלוֹ אֲדוּמִים וְאֵלוֹ יְרוּקִים. חֲמִשִּׁים כְּכָבִים הֵם בְּאֵלוֹ חֲמִשִּׁים חֲלוּנוֹת, וְחֲמִשִּׁים הֵם בְּאֵלוֹ הַחֲלוּנוֹת הָאֲחֵרִים. שְׁבַצַּד מְזֻרְחָ הֵם יְרוּקִים. וְלְצַד דְּרוּם הֵם אֲדוּמִים, בָּהֶם נֶאֱחָז סוּם הַמִּשְׁכָּן. מִשְׁקוּפִין. פִּירוּשׁוֹ חֲפִירוֹת וּבְקִיעִים, כִּי עַל הַמְלָה, נִקְיָק מִתְרַגֵּם שְׁקִיפָא (יְרִמְיָה ט"ז).

פִּירוּשׁ. אֵלוֹ הַכְּכָבִים וְהַחֲלוּנוֹת הֵם בַּחֲנִית הַקְרִיסִים וְהַלּוּלָאוֹת שְׁבַכְמִשְׁכָּן, כִּי הַחֲלוֹן יֵשׁ בּוֹ חֲלָל כְּמוֹ הַלּוּלָאוֹת, וְהַכְּכָבִים שְׁהִים הַקְרִיסִים נְעוּצִים בָּהֶם. וְנִבְחָן שְׁתֵּי לּוּלָאוֹת כְּנִגְדֵי כָל חֲלוֹן. וְהֵם מָאָה קְרִיסִים, דֵּהֵינּוּ חֲמִשִּׁים קְרִיסֵי זָהָב שְׁבַעֲשֵׁר יְרִיעוֹת שֵׁשׁ וְכוּ', וְחֲמִשִּׁים קְרִיסֵי נַחֲשָׁת שְׁבַעֲשֵׁתִי עֲשֵׂרָה יְרִיעוֹת עֲזִים, שְׁהִים מָאָה הַכְּכָבִים הַנִּל. וּזִ"שׁ מְנַהוֹן פּוּמְקִין

(דְּפּוּ"י דָּף קַע"ב ע"א)

" אַתְּרַנִּין. דְּלֶסְטֶר מְזַרְח אֵינּוֹן יְרוּקִין, דְּלֶסְטֶר דְּרוֹם אֵינּוֹן סוּמְקִין, בְּהוּ אַתְּאַחַד סוּמָא דְּמִשְׁכְּנָא.

תתמה) בְּכַל אֵינּוֹן כְּכַבֵּיא דְּנַפְקֵי מִהוּא רְקִיעַ, מִתְעַרְבֵי אֵינּוֹן כְּכַבֵּיא בְּלִילֵיא, וְנַצְצֵי וּמְלַהֲטֵי וְשִׁלְטֵי בְּהַאי עֲלָמָא. מְנַהוֹן עַל נְחֻשְׁתָּ, מְנַהוֹן עַל זָהָב יִרְקֶק, וְאַתְתַּקְנֵן וּמְגַדְלֵן עַל חֵילָא דְּלַהוֹן.

תתמו) אַלִּין כְּכַבֵּיא שְׁלִטֵי בְּכִ"ה וּפְלַגָּא נְקוּדִין דְּלִילֵיא, דְּאֵינּוֹן רְגֵעֵי שְׁעָתָא, וְאֵינּוֹן דְּמְגַדְלֵי נְחֻשְׁתָּ סוּמְקֵי וְלַהֲטֵי וְנַצְצֵי. וְכַד אוֹשִׁיטוּ תְּלַת זְמַנִּין נְצִיצוּ לְסִטְרָא דְּמְזַרְח, אוּ חֲמֵשׁ, אוּ שְׁבַע, מְלַכֵי עֵמִין יִיתוּן עַל הַהוּא סִטְרָא, וְכַל עֲתָרָא וְדַהֲבָא יִסְתַּלֵּק מִהוּא סִטְרָא. וְאֵי נְצִיצוּ כַּחַד, תְּרִין, אַרְבַּע,

חלופי גרסאות

II מוסיף וחמשים אינון באינון חלונין אחרנין. ט אינון. י נצצי; נציצא. כ ל"ג חד.

הסולם

מאמר

הככבים

או שבע, מלכי העמים יבואו על צד ההוא, וכל העושר והזהב יסתלקו מצד ההוא. ואם ההתנוצצות הוא פעם אחת, ב' פעמים, ד' ו', בזה אחר זה, אימה ופחד יפול וישרה על צד ההוא. ואם ההתנוצצות דופק ושוקט, דופק ההתנוצצות ושוקט תתעוררנה מלחמות ולא יעשו, כי בזמן ההוא יש התעוררות לפני הקב"ה בממוני העולם השולטים על שאר העמים. וכן כעין זה בצד האחר מערב.

ביאור הדברים. כי נתבאר שאלו שבצד דרום כוללים ג"כ אלו שבצד צפון, להיותם ב' מחברות, אחת בת חמש יריעות לדרום ואחת בת שש יריעות לצפון. וכשאנו מחלקים ביניהם החמשים קרסים נמצאים כ"ה קרסים לצד דרום וכ"ה קרסים לצד צפון, אמנם גנוז בהם נקודת המנעולא כנ"ל, שהיא מלכות דמדת הדין הגנוזה בין שניהם, וע"כ נבחן שהנקודה נחלקה לב' חצאים חציה לדרום ויש בדרום כ"ה ופלגא נקודה, וחציה לצפון, ויש גם בצפון כ"ה ופלגא נקודה. וז"ש אַלִּין כְּכַבֵּיא שְׁלִטָא בְּכִ"ה וּפְלַגָּא נְקוּדִין דְּלִילֵיא, דהיינו אם תחלק שליטת ק' הככבים ל"ב שעות הלילה, יהיו נ' דדרום צפון עד חצות, להיותם ב' קוין ימין ושמאל דלילה, ונ' דמזרח מערב, שהם קו אמצעי, מאירים מחצות ולהלאה. (כנ"ל ויחי דף קל"ח ד"ה וג'). ואלו חמשים הככבים דדרום צפון מתחלקים בשליטתם לב' חלקים שבכל אחת כ"ה ופלגא נקודה. דאֵינּוֹן רְגֵעֵי שְׁעָתָא, שהם מאירים ברגעים של השעה, באפנים שונים בזה אחר

מתחתיהם, ואין הארת חכמה יכולה להאיר בהם. ומשום זה, ה"ס עשתי עשרה יריעות עזים, שעזים יורה על דין העז שבהם ממלכות דצמצום א' שה"ס המנעולא, וע"כ נתקנו רק לשמירה על המשכן, (כנ"ל אות תרי"ד) וע"כ הם בחינת קרסי נחשת, שהם אדומים כנחשת הרומזת על דין, ואע"פ שאין הדינים פוגמים ממטה למעלה, עכ"ז נחשבים לדין משום שאין בהם הארת החכמה. אבל מזרח מערב של הרקיע הג', שהוא בחינת קו אמצעי שבתפארת ובחינת ו"ק שבו, אין שם מנעולא אלא מפתחא וע"כ הם ראויים לקבל הארת החכמה שה"ס זהב, והם ירוקים מצד קו האמצעי מזרח, שצבעו ירוק כנודע, וע"כ הם בכחינת קרסי זהב, וזה אמרו, בְּהוּ אַתְּאַחַד סוּמָא דְּמִשְׁכְּנָא, היינו בככבים האדומים שה"ס קרסי נחשת, דהיינו בחינת עשתי עשרה יריעות עזים, שסיום המשכן, שה"ס המלכות דצמצום א' הנקראת מנעולא, מתאחו וגנוז בהם, כמבואר.

תתמה) בְּכַל אֵינּוֹן כְּכַבֵּיא וכו': בכל אלו הככבים היוצאים מרקיע ההוא, מתערב בהם ככבי לילה, ונוצצים ולוהטים ושולטים בעולם הזה, מהם שולטים על נחשת. ומהם על זהב ירקרק, ומתתקנים וגדלים על כהם.

תתמו) אַלִּין כְּכַבֵּיא שְׁלִטֵי וכו': אלו הככבים שולטים בכ"ה וחצי נקודות של הלילה, שהם רגעי השעה, ואלו מגדלים נחשת, ואלו אדומים ולוהטים ונוצצים, וכשהם מושיטים ג' פעמים התנוצצות לצד מזרח, או ה' פעמים

שית, ידא בַּתֵּר דָּא, אַימַתָּא וּפְחָדָא יפול, וַיִּשְׁרֵי עַל הַהוּא סְטָרָא. בְּטִישׁ נְצִיצוּ וְשִׁכְיָהּ, בְּטִישׁ נְצִיצוּ וְשִׁכְיָהּ, יתַעְרוּ קְרָבִי, וְלֹא יתַעְבִּידוּ, דְּהָא בְּהַהוּא זְמַנָּא, אַתְעָרוּתָא הוּא לְעֵילָא קָמִי קב"ה, בְּאִינוּן מְמַנְן דְּעֵלְמָא דְשִׁלְטִין עַל שְׂאָר עַמִּין, וְכֵן כְּגוֹנוּנָא דָּא בְּסִטְרָא אַחְרָא.

תתמוז) פִּתַח וְאָמַר, אֵלֶּהּ הוּא שְׁמִיהּ דִּי אֱלֹהָא מְבָרַךְ מִן עֵלְמָא וְעַד עֵלְמָא דִּי חֲכַמְתָּא וּגְבוּרְתָּא דִּילֵיהּ הִיא. וְהוּא מְהַשְׁנֵא עַדְנֵיא וְזַמְנֵיא. וְכֹלָא אֵיהוּ בְּרִשׁוּתֵיהּ, וְאָפִיק לְעַמִּיהּ קַדִּישָׁא, מַחֲלֵא וּרְשׁוּתָא דְכַכְבֵּיא וּמְזֻלֵי, בְּגִין דְּאִינוּן טַעוּן אַחְרָן וְלֹא בְּאֵלִין חוּלְקָא דִּיעֵקֵב, פִּי אִם ה' בְּיֹצֵר הַפֶּל הוּא.

מסורת זוהר

(ד' וניאל ב) וישלח טו צ"ב. ה) (ירמיה י) ת"ז ת"ע קד: ז"ח יוד ט"ב של"ז ט"ד של"ב יא ט"א ש"ג.

חלופי גרסאות

ל הא באתר. ו מוסיף יתעבדו בעלמא דההוא סטרא.

מאמר

הסולם

הככבים

מתנוצץ ודועך, וזה אינו מפיל אפילו פחד ואימה, אלא זה יורה, יתערו קרבי ולא יתעבדו, דהיינו שהדין עתיד לקלוט בהם ויהיו מלחמות, אבל עתה עוד לא נעשו. כי יורה, דהא בההוא זמנא אתערותא הוא אַעֲיֵלָא קָמִי קב"ה וכו' שיש רק התעוררות לעשות הדין בממונים של העמים, אבל לא עתה. וכן כגונונא דא בסטרא אחרא, דהיינו בצד מערב, אם התנוצצות כ"ה ופלגא נקודה תגיע שמה. יהיה שם ג"כ כנ"ל בצד מזרח. ומשמיענו בזה שאע"פ שהמנעולא גנוז בדרום צפון, מ"מ אינו פוגם שמה להיותו שם למטה מהן, ואין הדין פוגם ממטה למעלה, ועיקר הפגם הוא משם ולמטה דהיינו למזרח מערב, כל עוד שאינו גנוז כהלכה.

תתמוז) פתח ואמר אֵלֶּהּ הוּא גו': פו"א, להוא שמה די אלהא מברך מן עלמא ועד עלמא די חכמתא וגבורתא דיליה הוא והוא מהשנא עדניא וזמניא. והכל הוא ברשותו, והוציא את עמו הקדוש מכח ורשות הככבים והמזלות, משום שהם אלהים אחרים, ולא באלה חלק יעקב, כי אם ביוצר הכל הוא חלקו. פירוש. שהעמים עובדי כוכבים ומזלות, מקריבים קרבנות אל הככבים להסיר הדינים מהם, כמו שאין מושל עליהם ויכולים להשפיע ככל אשר יחפצו. אבל ישראל אין מאמינים בכחות הככבים, ואינם פונים אליהם, אלא ליוצר הכל, שהוא משדד המערכות ומפעיל אותם כחפצו.

זה, כמ"ש לפנינו. ואינון דמגדלי נחשת, דהיינו מצד דרום, אינון סומקי וְאֶהְטִי וּנְצִיצִי, שהם אדומים מכח הדין וכו' כנ"ל. וכד אושיטו ג' זמנין נציצו, כשהככבים בדרום השולטים בכ"ה ומחצה נקודה, דהיינו עם הארת המנעולא כנ"ל. מושיטים ג' פעמים התנוצצות, דהיינו מג' ספירות חג"ת שבהם אשר בת"ת שבהם הוא מקום המנעולא להיותם בחינת ג"ר של הרקיע, כנ"ל, והתנוצצות הוה מגיע אַסְטְרָא דְמִזְרַחָא, שהוא קו האמצעי שהוא הו"ק של הרקיע כנ"ל ששם מקום הארת החכמה, שה"ס העושר והזהב, או וכ"ל עותרא ודהבא יפתק מההוא סטרא, כי בכל מקום שמגיע התנוצצות המנעולא תיכף מסתלקים משם כל האורות (כנ"ל ויצא י"ג ד"ה סתרא) או חמש או שבע, חמש היינו הוד, ששם משכן כל הדינים. שבע, היינו מלכות, ששם מקום הדינים בעצם.

וזה אמרו, ואי נציצו חד תרין ארבע שית דא בַּתֵּר דָּא, התנוצצות אחת הוא חסד. שתיים הוא גבורה. ארבע הוא נצח. שית הוא יסוד. וכיון שחסר שם ת"ת, והוד ומלכות שהם מקומות הדין, ע"כ, אימתא ופחדא יפול וישרי על ההוא סטרא, כי אע"פ שמקומות הדין לא התנוצצו, עכ"ז יש בהם התכללות מן הדינים, וע"כ יפול עליהם אימה ופחד, אבל האורות לא יסתלקו. ואם בטיש נציצו ושכיך בטיש נציצו ושכיך, זה יורה שהדין דמנעולא אינו נקלט שם, כי ע"כ (דפוי" דף קע"ב ע"א)

תתמוח) רָקִיעַ אֵיִת לְעֵילָא, עַל כָּל אֲלֵין רָקִיעִין, וְאִיהוּ טְמִיר וְגִנְיָו, וְחֻתְמָא דְגוּשְׁפִּנְקָא דְמִשְׁפָּנָא שְׁלֵטָא עַל הָאֵי רָקִיעַ, וְהָאֵי רָקִיעַ אֲקָרִי אֲדָרָא דְמִשְׁפָּנָא, וּבְהָאֵי רָקִיעַ כָּל אֵינּוֹן חִלּוֹנִין, מִסְטָרָא דָא, וּמִסְטָרָא דָא, וְאֶחִיד כָּל אֵינּוֹן סְדוּרִין דְמִשְׁפָּנָא. שִׁית חִלּוֹנִין אֵינּוֹן רַבְרַבִּין עַל כְּלָהוּ, וְחַד סְתִים לְשֵׁלֵטָא עַלֵייהוּ.

תתמוט) חִלּוֹנָא חַד, אֲקָרִי חִלּוֹן זְהֵרָא, וּבִיָּה נְפָקָא כְכָבָא חַדָא, דְאֲקָרִי לְחִכְמֵי יִד, וְדָא אִיהוּ הַתּוֹכָא דְקָא מְהַתְּךָ לְתַמָּא בְשֵׁלֵטְנוּתָא דִּיהוּדָה. לָאו דְאִית לִיה חוּלְקָא בִיָּה, דְהָא לִית לְשִׁבְטֵין דִּישְׂרָאֵל חוּלְקָא וְאֶחְסָנָא בְהוּ, אֶלָּא שְׁבֵטָא דִּיהוּדָה שְׁלֵטָא עַל הָאֵי, וְלָאו אִיהוּ עַלֵיָּה.

תתנו) וְכַד אֶסְטוּ בְּגֵי יְהוּדָה אֲרַמְיָהוּ מִבְּתֵר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אָזְלוּ לְמַנְדַּע בְּתֵר חִלּוֹנָא דָא, וְהָאֵי כְכָבָא. וְאָמְרוּ ׀ דְהָאֵי יְדָא דְקָא מְנַצַּח לְשָׂאֵר עַמִּין, דְכַתִּיב בִּיָּה ׀ יָדָךְ בְּעַרְףְּ אֹיְבֶיךָ, וְאָזְלוּ אֲבַתְרִיָּה וְעַבְדוּ לִיה שְׁמוּשָׁא וּפְלַחְנָא, וְעַל דָּא כְּתִיב, ׀ וַיַּעַשׂ יְהוּדָה הֲרַע בְּעֵינֵי יְיָ.

תתנא) הָאֵי כְכָבָא כַּד נְפִיק פְּשִׁיט חַד יָד בְּחַמְשׁ אֲצַבְעוֹן, נְהִיר וְנָצִיץ בְּהוּא חִלּוֹן. ׀ מְאִרְיָהוֹן דְקוּסְמִין וְחַרְשִׁין, דְחִלִּי מְהָאֵי אֲתֵר, בְּגִין דְבְשַׁעְתָּא דְהָאֵי שְׁלֵטָא, כְּלָהוּ קְסָמִין וְחַרְשִׁין מְתַבְּלְבְּלֵי, וְלָא אֶצְלַח בִּידֵייהוּ.

מסורת זוהר (בראשית מט) ויחי קטו צ"א. ז (מ"א יד). חלופי גרסאות נ ל"ג לחכמי. מ דהא דא; והא ידע.

הסולם

מאמר תתמוח) רָקִיעַ אֵיִת לְעֵילָא וכו': יֵשׁ רָקִיעַ לְמַעְלָה עַל כָּל אַלו הַרְקִיעִים, דְהֵיִינוּ הַרְקִיעַ זְבִינָה. שְׁהוּא לְמַעְלָה מִן רָקִיעִים שְׁהִם חֲגִיִת נְהִיָּמ, שְׁעֵלִיו נְאֻמֵר, מִבְּטָן מִי יֵצֵא הַקְרָח (כְּנִ"ל לָךְ אֹת רִי"ב) וְהוּא נִסְתֵר וְגִנּוּ, וְחֻתְמָא טַבְעַת הַמִּשְׁכָּן, דְהֵיִינוּ מִשְׁכַּן הָעֵלְיוֹן. שְׁהוּא בִינָה, (כְּנִ"ל אֹת תְּקַצִּיח) וְחֻתְמָא טַבְעַת הָ"ס מַלְכוּת דְמַדַּת הַדִּין, הַגִּנּוּ בְרָקִיעַ הַזֶּה. שְׁהִיא גּוֹרַמַת לוֹ לְהִיּוֹת נִסְתֵר וְגִנּוּ וְלֹא יָדוּעַ. וְרָקִיעַ הַזֶּה נִקְרָא, אֲדָרָא דְמִשְׁכָּנָא, דְהֵיִינוּ הַחֲדָד שֶׁל מִשְׁכַּן הָעֵלְיוֹן, וּבְרָקִיעַ הַזֶּה יֵשׁ כָּל אֵלו מֵאֵה הַחִלּוֹנוֹת הַנִּיל שְׁמַצַּד זֶה וּמַצַּד זֶה, שְׁמַמְנו הִם נִמְשָׁכִים לְרָקִיעַ הַג' שְׁלַמְטָה, וְהוּא אוּחוּ כָּל אֵלו הַסְדְּרִים שֶׁל מִשְׁכַּן הַתַּחְתּוֹן. שְׁהוּא הַמַּלְכוּת. שְׁשֵׁה חִלּוֹנוֹת הֵם גְּדוּלִים מְכּוּלָּם, שְׁהִם חֲגִיִת נְהִיָּי וְאֶחָד סְתוּם, שְׁהוּא נִגַּד חֻתְמָא הַטַּבְעַת הַנִּיל שְׁהוּא הַמַּלְכוּת דְמִנְעוּלָא, הַשּׁוֹלֵט עֲלֵיהֶם. כְּלוּמֵר, הַמַּעֲלִימָה וּמַכְסֵה אֹתָם מֵהַשְׂגַּת הַתַּחְתּוֹנִים.

תתנו) וְכַד אֶסְטוּ בְּנֵי וכו': וְכַשְׁהוּ בְּנֵי יְהוּדָה דְרַכְסָא מֵאַחַר הַקְּבִיָּה, וְהִלְכוּ לְדַעַת אַחַר חִלּוֹן הוּא וְכַכְבּ הוּא, וְאָמְרוּ שְׁהוּא הַיָּד הַמְנַצַּח לְשָׂאֵר הָעַמִּים, שְׁכַתוּב בּוֹ, יָדָךְ בְּעַרְףְּ אֹיְבֶיךָ, וְהִלְכוּ אַחֲרָיו וְעַבְדוּ לוֹ כְּשִׁמוּשׁ וְעַבְדוּתָא, עַל זֶה כְּתוּב, וַיַּעַשׂ יְהוּדָה הֲרַע בְּעֵינֵי ה'.

תתנא) הָאֵי כְכָבָא כַּד וכו': כַּכְבּ הַזֶּה כְּשִׁיוֹצֵא הוּא פְּרוּשׁ יָד אַחַד שְׁהִ"ס חֲסַד הַנִּקְרָא יָד יִמִּין. בְּחַמְשָׁה אֲצַבְעוֹת שְׁהוֹן חֲגִיִת נ"ה שְׁבוּ, וּמֵאִיר וּמִתְנוּצֵץ בְּאוֹתוֹ הַחִלּוֹן בְּעֵלֵי הַקְּסָמִים וְהַכְּשׁוֹף יִרְאִים מִמָּקוֹם זֶה, מִשּׁוּם שְׁבַשְׁעָה זֶה שׁוֹלֵט כָּל הַקְּסָמִים וְהַמְכַשְׁפִּים מְתַבְּלְבְּלִים וְהַכְּשׁוֹף אֵינּוּ מְצַלִּיחַ בִּידֵיהֶם. פִּירוּשׁ, כִּי יָד יִמִּין שְׁהוּא חֲסַד, הָ"ס קוֹ יִמִּין הַנִּמְשָׁךְ מִנְקוּדַת הַחוּלָם, שְׁבָה הִיתָה עֲלִית הַמַּלְכוּת לְבִינָה, (כְּנִ"ל ב"א ט"ו ד"ה הוּא) וְעַ"כּ דִּין הַמַּלְכוּת הוּזו שְׁעֵלְתָה שֵׁם מְבַלְבֵּל הַמְכַשְׁפִּים, שְׁהִם נִמְשָׁכִים מִקּוֹ שְׁמָאֵל, וְכָל מַעֲשֵׂיהֶם מֵהָאֲרַת קוֹ שְׁמָאֵל.

תתמוט) חִלּוֹנָא חַד אֲקָרִי וכו': חִלּוֹן אַחַד, מִשְׁבַּעַת חִלּוֹנוֹת הַגְּדוּלִים נִקְרָא חִלּוֹן זְהֵרָא, שְׁהוּא כְּנִגַּד חֲסַד, וְכוּ יוֹצֵא כַכְבּ אַחַד הַנִּקְרָא לְחִכְמִים, יָד, וְזֶה הוּא כַח הַתּוֹךְ הַמְהַתְּךָ לְמַטָּה, לְהוֹצִיא הַדִּינִים שְׁבוּ, בְּשִׁלְטַת יְהוּדָה, (דְּפִרְיֵי דָף קַע"ב ע"א *) דָּף קַע"ב ע"ב)

תתנב) ואי תימא, הואיל ואיהו האי רקיע טמינא, היך ידעי ליה. אלא סימנא אית לון לבר, וידעי דהא שלטא ככבא דא, ודחלי תדיר עמניה, ולא אצלח בידיהון, אינון קסמין וחרשין. ועל דא אית זמנין דאצלחו ביה בני נשא, ואית זמנין דלא אצלחו ביה. ובגין דא אינון מארי קוסמין וחרשין מתמעטי מעלמא, בגין דלא ידעין עקרא, פד חמאן דלא אצלח בידיהו. ועל דא אינון קדמאי הוו ידעי, ומסתפלן לבר בההוא סימנא, דקא ידעי.

תתנג) חלונא תגנינא, אקרי חלון טופרא, בגין דאיהו כגוונא דטופרא, וביה נפקא ככבא חד, דאקרי פ לחכימין צפעון, דהא דא שלטא בשולטנא תקיף בדינא צברישא וזנבא, אית ליה כצפעון כמין קלקלא.

תתנד) מההוא חלון, נפקי שית מאה אלף רבוא רוחין, דשלטין על אינון טופרין דבני נשא, פד אנדרקון באתגללא. בהאי עבדי חרשין וקסמין, פל אינון דידעי לון. בההיא שעתא דהאי ככבא שלטא, פל אינון דורקי טופרי, ו או עבדי חרשין בהון, גרים מותא לכל עלמא, וסליק חרשין בידיהו דאינון דעבדי לון.

תתנה) חלונא תליתאה, אקרי חלון חושנא, וביה נפקא ככבא חדא, א ואקרי נגה"א דבוסינא, האי איהו נציצו דנציץ, וקיימא על פל רוחא,

חלופי גרסאות

ע מינה. פ ל"ג לחכימין. צ כרישא. ק לבטא. ר אי עבדי; או עבדי. ש ל"ג בהון. ת ל"ג חרשין. א דאקרי. ב רבוציני.

הסולם

הככבים

מאמר

דין חזק, בראש חזב שלו, וכמו צפעון אורב להרג, דהיינו דינים הקשים של קו שמאל דבינה הנמשכים למטה, כל עוד שאינו מתיחד עם קו הימין, שה"ס נקודת השורק, (כנ"ל ב"א ט"ו ד"ה ההוא).

תתנד) מההוא חלון נפקי וכו': מחלון ההוא יוצאים למטה שש מאות אלף רבוא רוחות השולטים על צפוני בני אדם בשעה שהם נזרקים בגלוי, בזה עושים כשפים וקסמים כל אלו היודעים בהם, בעת ההוא שכב הזה שולט, כל אלו הזורקים צפרניהם או עושים כשפים בהם, גורמים מות לכל העולם. והכשפים שהם עושים מצליחים בידיהם.

תתנה) חלונא תליתאה אקרי וכו': חלון הג', שהוא ת"ת, נקרא חלון החושן, כי הת"ת נקרא חשן. ובו יוצא ככב אחד ונקרא נגהא דבוסינא, דהיינו נגה הנר. היא התנוצצות הנוצץ ועומד על כל רוח, ומנוחה והצלה בו. לחיותו קו אמצעי המיוחד ימין ושמאל יחדיו ומסיר

תתנב) ואי תימא הואיל וכו': ואם תאמר, כיון שרקיע הזה הוא נסתר כנ"ל שהוא בבינה, איך יודעים אותו המכשפים עד שיתבלבלו ממנו. ומשיב, אלא שיש להם סימן בחצוניות הקדושה, שמשם יודעים שכב הזה שולט, והם יראים תמיד ממנו, והקסמים והכשפים אינם מצליחים בידיהם. וע"כ יש זמנים שאנשים מצליחים בו ויש זמנים שאינם מצליחים בו. ומשום זה מתמעטים בעלי הקסמים והכשוף מן העולם, מפני שאינם יודעים השורש, כשרואים שהכישוף אינו מצליח בידיהם. וע"כ המכשפים הראשונים היו יודעים השורש שמסתכלים בסימן ההוא שבחצוניות הקדושה שהיו יודעים.

תתנג) חלונא תגנינא אקרי וכו': חלון השני שהוא גבורה, נקרא חלון הצפורן, משום שהוא כעין הצפורן. דהיינו קו השמאל המכונה צפורן, (כנ"ל בראשית א' דף קכ"א ד"ה אחרים ע"ש). ובו יוצא ככב אחד, הנקרא לחכמים צפעון, מפני שהוא שולט בשליטת (דפרי"ך דף קע"ב ע"ב)

וַיִּיחָא וְשִׁיבוּתָא גִּוְטִיבוּתָא בֵּיהּ. לִית בֵּיהּ קְטְרוּנָא כָּלְל, כִּד אִיהוּ שְׁלֵטָא, כָּל נִיחָא, וְכָל נְהִירוּ שְׁלֵטָא בְּעֵלְמָא, דְּשְׁלוּה שְׁבַעָא וְכָלָא שְׁלֵיט בְּעֵלְמָא.

תתנו) חלונא רביעאָה, איהו חלון דאקרי גביע, וביה נפקא ככבא חד, דאקרי לחכימין אשכול הכפר, בגין דהכי נפיק פאשכול, נציץ נציצין פענבין בכופרא, בהאי אתערו דרחמי אתער בעלמא, מרחיק ומקריב, תולדין סגיאין אסגיאוי בעלמא. בגי עלמא לא קפדי כד אצטריכו דה לדה, שלמא וחדוה אתער ובעלמא.

תתנו) חלונא חמישאָה, איהו חלון דאקרי באר, על די ככבא דנפיק ביה, עאל ונפיק שאיב כדלי, לא שכיף לעלמין. בהאי חכימי לבא לא יכלין למיקם בארץ קשוט, בגין דלא קאים בקיימא, ולא שכיף לעלמין. וע"ד אתדחקון גרמיהו, לעיינא בהאי אתר, ולמידן דינא.

תתנח) חלונא שפיתאָה, איהו חלון דאקרי נגהא, ונפקא ביה ככבא חד, דאקרין גזרון, בגין דכד האי שלטא, עלמא קאים בדינא, וכמה גזרין, ובכמה עונשין, וככל יומא ויומא מתחדשן גזרין על עלמא, ועד לא יסיימון אלין, הא אתרנין מתחדשין, והאי לא שלטא כ"כ בעלמא.

חלופי גרסאות

ג ל"ג וטיבוּתָא. ד שבעא שלוה. ה ל"ג דא. ו מוטיף בעלמא דגרים ההוא ככבא דאקרי אשכול הכופר. ז אתרחקו. ח והוא נפקא.

הסולם

הככבים
שוקט לעולם. וע"כ נדחקו חכמי הלב, לעיין במקום הזה ולדון דין. פירוש. כי נה"י הם ג' קוין, ימין שמאל ואמצע, שמבחינת מחזה ולמטה, ונמצא נצח שהוא קו ימין כמו החסד, ונמשכים מנקודת החולם, כמ"ש לעיל אצל חלון החסד ע"ש, וע"כ יש בו כח הדין של המלכות המעלמת ההשגה ממנו. כנ"ל. אמנם מחמת זה הוא דבוק באור החסדים שהולך ושואב כדלי מן הברא, ואינו נפסק ממנו לעולם.
תתנח) חלונא שפיתאָה וכו': חלון הששי שהוא הוד, הוא חלון הנקרא נגהא, ויוצא בו ככב אחד הנקרא גזרון, משום שבשעה שזה שולט, עומד העולם בדין, בכמה גזרות ובכמה עונשין, כי ה"ס קו השמאל שמחזה ולמטה, כמו הגבורה ונמשכים מנקודת השורק. שהדינים החזקים נמשכים ממנו. כנ"ל בחלון הגבורה. ובכל יום ויום מתחדשים גזרות על העולם, ועד שלא נגמרו דינין אלו, מתחדשים דינין אחרים. וככב הזה אינו שולט כל כך בעולם.

מאמר
ומסיר בזה כל הדינים שבהם, אין בו קטרוג כלל, כשהוא שולט, כל נחת וכל אור שולט בעולם, ושלוה ושובע וכל טוב שולט בעולם.
תתנו) חלונא רביעאָה וכו': חלון רביעי, שהוא יסוד, הוא חלון שנקרא גביע, משום שבו מקובל והוא משפיע היין, שה"ס הארת השמאל הממותק בימין אל המלכות, ובו יוצא ככב אחד שנקרא לחכמים, אשכל הכפר, משום שכך יוצא ומאיר כמו אשכול, נוצץ ניצוצות כענבים באשכול הכפר. בזה, התעוררות הרחמים מתעורר בעולם. מרחיק הדינים ומקרב הרחמים, ותולדות רבות מתרבות בעולם, ובני העולם אינם מקפידים בשעה שנצרכים זה לזה. שלום ושמחה מתעורר בעולם.
תתנו) חלונא חמישאָה וכו': חלון החמישי, שהוא נצח, הוא חלון הנקרא באר, על שם הככב היוצא בו, שננס ויוצא ושואב השפע כמו דלי מן הבאר, ואינו שוקט לעולם. בככב הזה, לא יכלו חכמי הלב לעמוד עליו בדרך האמת, משום שאינו עומד במעמד ואינו (דפוי" דף קע"ב ע"ב)

תרומה

תתנט) אָבֶל סְמוּךְ לְיוֹמֵי מְשִׁיחָא, יְשׁוּט הָאֵי חֲלוּנָא, בְּהָאֵי כְּכָבָא, עַל עֲלָמָא. וְע"ד יְשָׁלוֹן בְּיַמֵּי בְּיַשִּׁין עַל עֲלָמָא, וְיִתְחַדְתּוּן זִינִין בְּיַשִּׁין, דָּא בְּתַר דָּא, וְיִשְׂרָאֵל יְהוֹן בְּעֵקוּ. וְכַד יִתְדַחֲקוּן גּוֹ חֲשׂוּכָא יִדְגְלוּתָא, כְּדִין יִנְהַר לֹן קב"ה נְהִירוֹ דִּימְמָא, וְיִקְבְּלוּן מְלְכוּתָא קְדִישִׁי עֲלִיוֹנִין, כְּיִתְבַטַּל מְלְכוּתָא מִדָּא דְעַמְמִין יְעוּבְדֵי כּוּכְבִּים, וְיִשְׁלֹטוּן עַלְיֵהוּ יִשְׂרָאֵל, וְיִתְקַיִם וְהִזְהֵה אֹר הַלְבָנָה וְגו'.

תתס) וְכְדִין חֲלוּנָא שְׂבִיעָאָה יִתְפַּתַּח בְּכָל עֲלָמָא, וְכַכְבָּא דִּילִיהּ בְּאִיהוּ כְּכָבָא דִּיעֵקָב, וְהָאֵי אִיהוּ דְקֶאֱמַר בְּלָעָם, וְדִרְךָ כְּכָב מִיעֵקָב, וְכַכְבָּא דָּא יְהֵא נְהִיר נְאָרְבַּעִין יוֹמִין. וְכַד יִתְגַּלִּי מְלָכָא מְשִׁיחָא, וְיִתְכַנְשׁוּן לְגַבֵּי מְלָכָא מְשִׁיחָא כָּל עַמְמִין דְעֲלָמָא, כְּדִין יִתְקַיִם קְרָא דְכַתִּיב, וְשָׁשׁ יֵשִׁי אֲשֶׁר עוֹמֵד לְנֶס עַמִּים אֲלֵיו גּוֹיִם יִדְרֹשׁוּ וְהִיתָה מְנוּחָתוֹ כְּבוֹד.

תתסא) פְּתַח ר"ש וְאָמַר, וְלֹא אָמַר אֵיהּ אֱלוֹהִי עֲשִׂי נוֹתָן זְמִירוֹת בְּלִילָהּ. הָאֵי קְרָא אֹקְמוּהָ וְאִתְמַר, אָבֶל עוֹשִׂי, עוֹשִׂי מְבַעֲי לִיהּ, מֵאֵן עוֹשִׂי. אֲלֵא שְׁמָא דְאֱלוֹהִי שְׁמָא כְּלִיל אִיהוּ דְאִתְתְּחִיזֵי הוּא וְכִי דִינֵיהּ. דָּא שְׁמָא שְׁלִים אִיהוּ, דְכְּלִיל דְכַר וְנוֹקְבָא: א"ל ו"ה וְכַגִּינֵי כְּהָ עוֹשִׂי.

תתסב) נוֹתָן זְמִירוֹת בְּלִילָהּ, כְּגִין עֲדָא פִּי אִיהוּ דְקָא מְשַׁבַּחַת תְּדִיר

מסורת הזהר

(ז) (ישעיה ל) שמות מט צ"ג. ט) (במדבר כד) ח"ג ר"ב: רפא: רצג. תיז בהקדמה טו: תליז עת. ז"ח לב ט"א שלייה נה ט"ב שיכ תק"ח קג ט"ב ש"מ. י) (ישעיה יא) לך צג צ"ב. כ) (איוב לה) ח"ב קעג: ח"ג לה. רפד.

חלופי גרסאות

ט מוסיף חיון ומרעין. י ל"ג דגלותא. כ ל"ג מן ויתבטל עד סוף האות. ל ל"ג עובדי כוכבים. מ ל"ג מן איהו עד יהא. נ ד' יומין וד' לילין: מוסיף ארבעין יומין וארבעין לילין. ס ל"ג ר"ש. ע דא. פ הוא; איהי.

מאמר

תתנט) אבֶל סְמוּךְ לְיוֹמֵי וכו': אבל סמוך לימות המשיח, ישלוט החלון עם ככב הזה על העולם, וע"כ ישלטו חיות רעות על העולם ויתחדשו מיני רע זה אחר זה, וישראל יהיו בצרה. וכשיהיו נדחקים בחשכת הגלות, אז יאיר להם הקב"ה את אור היום, שהוא הגאולה, ויקבלו קדושי עליונים את המלכות, ויתבטל המלכות מיד העמים עובדי כוכבים וישלטו עליהם ישראל. ויתקיים, והיה אור הלבנה כאור החמה וגו'.

הסולם

תקיים הכתוב, שורש ישי אשר עומד לנס עמים אליו גוים ידרשו והיתה מנוחתו כבוד. מאמר ג' משמורות הלילה תתסא) פתח ר"ש וְאָמַר וכו': פרי"ש ואמר, ולא אמר איה אלוהי עשי, נותן זמירות בלילה. מקרא זה העמידוהו ולמדנו. אבל אומר עשי עם ש' קמוצה, שהוא לשון רבים, עשי, עם ש' חרוקה היה צריך לומר, שהוא לשון יחיד, מי המה עושי, שהוא לשון רבים. ומשיב, אלא השם אלוה שם כולל הוא, המראה על הוא, שהוא ז"א, ובית דינו, שהוא המלכות, זהו שם שלם הכולל דכר ונוקבא, שהוא אותיות א"ל ויה, ומשום זה כתוב עושי, עם ש' קמוצה לשון רבים. משום שהוא כולל ב' מדרגות.

תתסב) נוֹתָן זְמִירוֹת בְּלִילָהּ: למה בלילה, הוא משום שהמלכות, הנקראת לילה, היא משבחת תמיד למלך שהשלום שלו, שהוא ז"א

(דפו"י דף קע"ב ע"ב)

לְגַבֵּי מַלְכָּא דְשַׁלְמָא דִּילֵיהּ, כְּגוֹנוֹנָא דְבוּצִינָא דְלָא שְׂכִיךְ תְּדִיר, בְּגִין לְקַבְּלָא נְהוּרָא חֲדָנָה עֲלָאָה, מְסָגִיאוֹת * חֲדָנָה † דִּילֵיהּ. וְעַד נוֹתֵן זְמִירוֹת † בְּלִילָהּ.
 תתסג) כָּל אֵינוֹן כְּכַבֵּיא דְקָא מְנַהֲרֵן בְּרַקִיעָא, בְּלָהוּ אוּדָאן וּמְשַׁבְּחֵן לְקַב"ה, בְּכָל נְהוּא זְמָנָא דְאֶתְחַזֵּיוֹן בְּרַקִיעָא, בְּגִין דְמַלְאָכֵי עֲלָאֵי, בְּלָהוּ אוּדָאן וּמְשַׁבְּחֵן י אֲשֵׁמוּרוֹת אֲשֵׁמוּרוֹת, בְּתַלְת פְּלָגֵי דְהָי לִילָא.
 תתסד) בְּלִילָא אֶתְפֻּלְגֵן כְּמָה סְטָרִין. בְּרֵאשִׁיתָא דִּילִילָא, כִּד רַמְש לִילָא † וְאֶתְחַשְׁדָּה, כִּל אֵינוֹן רוּחִין בִּישִׁין † וְזִינִין בִּישִׁין, בְּלָהוּ מְתַבְּדֵרֵן וּמְשַׁטְטֵי בְּכָל עֲלָמָא. וְאֶתְפָּרְשֵׁת סְטָרָא אַחְרָא, וְתַבְעֵי אֶרְחֵי דְבֵי מַלְכָּא, מִכָּל אֵינוֹן סְטָרִין קְדִישִׁין.
 תתסה) כִּיּוֹן דְנְהוּא סְטָרָא אַחְרָא אֶתְעַר, כָּל בְּנֵי עֲלָמָא טַעְמֵי טַעְמָא † דְמוֹתָא, חֲד מְשַׁתִּין בְּמוֹתָא, וְשַׁלְטָא עֲלֵיהּ. כְּדִין כִּיּוֹן דְמְסָאָבוּ אֶתְפָּרְשָׁא † מְלַעֲלָא, וְשַׁלְטָא וְנַחְתָּא לְתַתָּא, כְּדִין אֶתְפָּרְשֵׁן תַּלְת מְשַׁרְיִין לְשַׁבְּחָא לֵיהּ לְקַב"ה, בְּתַלְת י סְטָרִין דִּילִילָא, כְּמָה דְאֶתְעַרוּ בְּהַאי י חֲבַרְיָא.

חלופי גרסאות

צ ל"ג דיליה. ק ל"ג בלילה. ר באשמורות. ש והא אתחשך. ת ודינן: ל"ג זינן בישין. א דשינה: מוסיף דמותא דשינה. ב לעילא. ג מטרין. ד ל"ג חבריא.

הסולם

ג' משמורות הלילה

הזוה של הקדושה, ויונקת ממנו. וז"ש כד רמ"ש ליליא ואתחשך, דהיינו כשיצא קו השמאל בשליטת הנוקבא, ואורו נחשך, שמחמת חסרון החסדים גם החכמה אינה יכולה להאיר ונעשה חשך. אז, כ"ל אינון רוחין בישין וכו' מתבדרין ומשטטי בכ"ל עלמא, דהיינו שיוצאים מנוקבא דתהומא רבא, מחמת שכבר נתקנו הדינים דנוקבא מכח שליטת השמאל, דהיינו הארת החכמה השולטת בחשך, ואין להם שם עוד ממה לינק, וע"כ יוצאים משם, ומתפורים בכל העולם, ואתפרשא סטרא אחרא, שנפרדה מן הקדושה, ואינה יונקת עוד, כנ"ל, ותבעי אורחי דבי מלכא מכל אינון סטרין קדישין, ותובעת דרכי המלך, דהיינו שימשיכו מהארת השמאל השולטת, שהשליטה נקראת דרכי המלך, מכל הצדדים הקדושים, דהיינו מכל המלאכים.
 תתסה) כיון דהווא סטרא וכו': כיון שסטרא אחרא הוא התעורר, כל בני העולם טועמים טעם המות דהיינו שנופלת עליהם שינה, שהיא אחד מששים של מיתה, (מטעם שנתבאר לעיל ויגש דף י"ב ד"ה והנה) והס"א שולטת עליהם, אז כיון שהטומאה נפרדה מלמעלה, וירדה ושולטת למטה, אז נבדלו ג' מחנות מלאכים לשבח את הקב"ה בג' צדדים שבלילה, כמו שהעירו החברים בזה.

מאמר

ד"א. כמו נר, שתמיד אינו שוקט, אלא מתנונע לכאן ולכאן, כן המלכות משבחת תמיד, כדי לקבל אור שמחה העליונה ד"א מרוב השמחה שלו. המתעוררת ע"י התשבחות שמשבחת. ועל כן אומר, הנותן זמירות בלילה.
 תתסג) כ"ל אינון ככביא וכו': כל אלו הככבים המאירים ברקיע, כולם מודים ומשבחים להקב"ה בכל אותו הזמן שהם נראים ברקיע, משום שהמלאכים העליונים, הממונים על הככבים, כולם מודים ומשבחים משמורות משמורות, בשלשה החלקים שהלילה מתחלק בהם.
 תתסד) בליליא אתפלגן כמה וכו': בלילה מתחלקים כמה צדדים. בתחילת הלילה, כשהעירוב הלילה ונעשה חשך, כל אלו רוחות הרעות ומינים רעים, כולם מתפורים ומשוטטים בכל העולם ונפרד צד האחר, ותובע דרכי המלך מכל אלו צדדים הקדושים. פירוש. היום, ה"ס שליטת ז"א, שהוא קו ימין ואור החסדים. ואז ה"ס"א שמבחינת דינים דנוקבא בנוקבא דתהומא רבא, ויונקת חיותה מן הקדושה. הלילה, ה"ס שליטת המלכות, שהיא קו שמאל, והארת החכמה. ואז נפרדת ה"ס"א שמבחי' דינים דנוקבא מן הקדושה, כי ע"י הארת החכמה מתבטלים דינים דנוקבא, שה"ס"א היתה דבוקה בחסרון (רפ"ו דף קע"ב ע"ב * דף קע"ג ע"א)

תתסו) בעוד דאינון משבחין לקב"ה, סטרא אחרא אזלא ומשטטא לתמא, בכל סטרי עלמא, ועד דסטרא אחרא לא אתעבר מתמן, לא יכלין אינון לאתיחדא במאריהון.

תתסז) רזא לחכימין, מלאכי עליונים, וישראל לתמא, בלהו דחקי בההוא סטרא אחרא. מלאכין עלאין פד בעאן ה לאתיחדא במאריהון, לא יכלין עד דדחין לה לבר. מה עבדין, נחתין שיתין רבוא דמלאכי קדישי, ואפילו שינתא על כל בני עלמא, ופיון דאיהי נחתא, דקא דחין לה לבר, ויהבי לה פל עלמא ודא בההיא שינתא, פדין איהי שלטא עליהו, ומקבלין מסאבו מינה. פד בארעא דישראל בלחודקהא, דלא שלטא תמן. פיון דאיהי אתפרשא מנייהו, עלאין לקמי מאריהון, ומשבחין ואודאן קמיה.

תתסח) פגוונא דא ישראל לתמא, לא יכלין לאתיחדא במאריהון, עד

חלופי גרסאות

ה לאתאחדא. ו וכד איהי ז ל"ג דא.

הסולם

מאמר

ג' משמורות הלילה

לא אתעבר מתמן לא יכלין אינון לאתיחדא במאריהון. כי מחמת אחיות הס"א בהם, שהיא טוענת ששליטת השמאל הוא דרכי המלך, אין המלאכים יכולים להפרד משליטת השמאל ולהדבק בג' קוין ולומר שירה, ולהתיחד ברבונם וז"ש, מה עבדין נחתין שיתין רבוא דמלאכי קדישי ואפילו שינתא על כל בני עלמא, דהיינו שממשיכים הדינים דג"ר דחכמה, שלהיותה חסרה מחסדים מביאים את בני העולם להסתלקות כל המוחין, הנקרא שינה, ואז, טעמי חד משתי במותא, (כנ"ל ויגש י"א ע"ש כל המאמר) כדין איהי שלטא עליהו ומקבלין מסאבו מנה, אז שולטת הס"א על הישנים והיא מתדבקת שוב בדינים דנוקבא הנקראים מות, הנגלים עם השינה, כנ"ל וז"ש, כיון דמסאבו אתפרשא מלעילא, ושלטא ונחתא לתמא, כדין אתפרשן תלת משריין לשבחה ליה לקב"ה בג' סטריין דלעילא, דהיינו שהמלאכים מתדבקים בג' קוין, שבהם החכמה והחסדים כלולים יחדיו, ואז אומרים שירה בג' משמורות הלילה שה"ס ג' קוין. (ועי' ויגש י"א במאמר שתינ נשמי שהארנו בזה).

תתסח) כגוונא דא ישראל וכו': כעין זה, ישראל למטה, אינם יכולים להתיחד ברבונם עד שדוחים הס"א מהם, ונותנים לה חלק, במה שתתעסק שה"ס השעיר לעזאזל.

ואחר

תתסו) בעוד דאינון משבחין וכו': בעוד שהם משבחים להקב"ה, הולכת הסטרא אחרא ומשוטטת למטה בכל צדדי העולם. וכל עוד שהסטרא אחרא אינו נעבר משם אין המלאכים יכולים להתיחד ברבונם.

תתסז) רזא לחכימין, מלאכי וכו': הוא סוד לחכמים. מלאכים עליונים וכן ישראל למטה, כולם דוחקים את הסטרא אחרא ההוא. מלאכים העליונים, כשרוצים להתיחד ברבונם, אינם יכולים עד שדוחים הס"א לחוץ. מה עושים. יורדים ששים רבוא מלאכים קדושים ומפילים שינה על כל בני העולם, כיון שהס"א ירדה, שדחו אותה לחוץ, ונותנים לה כל עולם הזה בשינה ההיא, אז הס"א שולטת עליהם, על בני האדם, מקבלים טומאה ממנה. חוץ מבארץ ישראל לבריה, שאין הס"א שולטת שם. כיון שהס"א נפרדה מהם, באים המלאכים לפני רבונם, ומשבחים ומודים לפניו.

ביאור הדברים. כבר נתבאר, שבתחילת הלילה כשהקו שמאל מתחיל לשלוט, נפרדת הס"א מדין דנוקבא שבקדושה, ונאחזת במלאכים, שימשיכו להם הארת השמאל, ויש לס"א כח לתבוע זה מן המלאכים, להיותו דרכי המלך, כי השי"ת נתן כח השליטה אל השמאל. והנה מחמת אחיזה זו אין המלאכים יכולים לומר שירה ולהתדבק ברבונם כי אין שירת המלאכים אלא מבחינת קו השמאל הנכלל בימין בסוד ג' קוין. וז"ש, ועד דס"א

(דפרי" דף קע"ג ע"א)

דדחין להווא סטרא אחרא מנייהו, ויגבי לה חולקא במה דאדעסקת, וילכתר, אינון מתקרי לגבי מאריהון, ולא אשפתכח מקטרגא עילא ותמא.

תתסט) ואי תימא תינח לתמא, אכל לעילא מאי קטרוגא תמן. אלא לעילא, בגין דאיהו רוח מסאבא, ואינון רוחין קדישין, עד דמשדרי רוחא מסאבא מבינייהו, לא יכלין לקרבא לגבי מאריהון, דהא קודשא גו מסאבא, לא מתערב לעלמין. וכן בגוונא דא, ישראל לתמא, לא מתערבין באומין עכו"ם דעלמא. ותרין סטרין, עלאין ותמאין, פד בעיין לקרבא לגבי מלכא קדישא, דחין לה לבר.

תתע) ועל דא, פד עייל ליליא, ומלאכין קדישין עלאין, פד מסתדרן שורין שורין לקרבא לגבי מאריהון, דחין ליה להווא סטרא לבר בקדמיתא, וילכתר עלאין בקודשא.

תתעא) למלכא, דהווי ליה אבנין יקירין בחד תיבותא, מתגלפא בקוסטרוי. והווא מלכא הוה חפיים. בגין דלא יתקרב פל מאן דבעי, לגבי ההוא תיבותא דאבנין יקירין ומרגלן דתמן, נטל בחכמתיה, חד חניא תקיפא, ופריף ליה סתריה דהווא תיבותא, פל מאן דבעי לאושטא יגיה לגבי תיבותא, הא חניא דליג עליה, וקטיל ליה.

תתעב) חד רחיקא הוה למלכא, אמר ליה מלכא, פל זמנא דאת ביעי

חלופי גרסאות

ח דיתעסקת. ט מקרבי. י קב"ה. כ ל"ג מן לא עד ותרין. ל לשבחא; מוסיף לקרבא לשבחא. נ לקב"ה; מוסיף לקב"ה לקדושה; בקדושה; מוסיף בקדושה וע"ד כו עייל ליליא כל רוחין בישין חנין בישין ורוחי מסאבי אתחין לבר ושמי מלכא עיילין לגו קדשא.

דרך אמת ג חוקק בהיכלו והמשל הוא מבורא.

הסולם

מאמר
ג' משמורות הלילה
תתע) ועל דא כד וכו': וע"כ כשבא הלילה, וכשמלאכים הקדושים העליונים מסתדרים שורות שורות לקרב אל אדונם, הם דוחים תחילה את הס"א לחוץ, ואח"כ הם באים אל הקדש.
תתעא) למלכא דהווי ליה וכו': זה דומה, למלך שהיו לו אבנים יקרות בתיבה אחת נעולה במבצרו. ומלך ההוא היה חכם. וכדי שלא יקרב כל מי שרוצה אל התיבה ההיא של אבנים טובות ומרגליות אשר שם, לקח בחכמתו נחש אחד חזק, וכרך אותו מסביב תיבה ההיא. כל מי שרצה לשלוח יד אל התיבה, היה הנחש דולג עליו והרגו.
תתעב) חד רחיקא הוה וכו': אוהב אחד היה אל המלך, אמר לו המלך, בכל עת שתרצה להכנס ולהשתמש בתיבה, תעשה כך וכך

ואחר כך, הם מתקרבים אל רבונם, ולא נמצא מקטרג למעלה ולמטה (כמ"ש לעיל נח דף ל"ח ד"ה כדיו).
תתסט) ואי תימא תינח וכו': ואם תאמר, זהו יתכן למטה, בבני אדם, אבל למעלה במלאכים, איזה קטרוג שייך שם, שבשביל זה יהיו מחויבים לדחות הס"א למטה כנ"ל. ומשיב, אלא למעלה, הוא משום שהס"א היא רוח טמא והם, המלאכים, הם רוחות קדושים, וע"כ. עד שמשלחים הס"א מביניהם, אינם יכולים לקרב אל אדונם, כי קדושה בתוך טומאה אינה מתערבה לעולם. וכן כעין זה ישראל למטה, אינם מתערבים באומות העולם עכו"ם. וב' הצדדים: העליונים, המלאכים, ותחתונים, ישראל, כשרוצים להתקרב אל המלך, דוחים את הס"א לחוץ.
(דפ"י דף קע"ג ע"א)

לְאֶעְלָא וּלְאֶשְׁתַּמְשָׁא בְּתִיבּוּתָא, תַּעֲבִיד בְּךָ וְכֶךָ לְגַבֵּי הַהוּא חוּזָא, וְתַפְתַּח תִּיבּוּתָא, וְהִשְׁמַשׁ בְּגִנְזִין דִּילֵי. בְּךָ קב"ה, פְּרִיף חוּזָא סְחַרְגִּיָּה דְקַדְשָׁא, אֲתָאן מְלָאכִין עֲלָאין לְאֶעְלָא גוּ קַדְשָׁא, הָא חוּזָא תַמְן, וְדַחְלֵי לְאֶסְתַּאבָּא בֵּיהּ.

תתעג) ית"ח, כתיב עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוחט, עושה מלאכיו רוחות, אלין מלאכין דקיימין לבר. משרתיו אש לוחט, אלין מלאכין דקיימין לגו, איהו רוחא מסאבו, ואינן רוח. רוח ברוח לא עייל דא בדא. רוח מסאבו ברוח קדשא לא אנתערבי דא בדא. ובג"כ אינן דאקרון רוח, לא יכלין לאעלא לגו, בגין ההוא רוחא מסאבו. אינן דלגו, אינן אש, ויהוה אש דחי להוהא מסאבו דלא עייל לגו. ובג"כ פלא דחזין ליה לבר למסאבו, דלא יתערב בהדיהו. ועל דא, מלאכי עלאי קא משבחן ליה לקב"ה, בטר דדחזין ליה למסאבו לבר.

תתעד) תלת אשמורות אינן בליליא, לקבליהון תלת משרגין, דקא מתפלגי לשבחא לקב"ה, כמה דאתמר. וע"ד האי רבון דכלהו, איהו יגר דוד דלא שכיף לעלמין, אלא תדיר אודי ומשבח ליה למלאכא עלאה, וע"ד נותן זמירות בלילה.

תתעה) ד"א, ולא אמר איה אלוה עושי, כמה דאתמר, בגין דהא מעילא ומתתא אתפליל בר נש, ואתעביד, כמה דאיהו גופא מתרין סטרין, מגו דכר

מסורת הזהר

(? (תהלים קד) שמות מט צ"ה. ח) (איוב לה) לעיל אות תתסא צ"כ.

חלופי גרסאות

1 מוסיף ואי תימא דהא (הא) כלהו אשא ואשא לא מקבלא מסאבא (מסאבו) ת"ח. ס ליג מן עושה עד עושה. ע דקרון. 9 ליג למסאבו. צ איהו. ק רכו.

הסולם

מאמר

ג' משמורות הלילה
ברוח אינם נכנסים זה בזה. רוח הטומאה ברוח הקדושה אינם מתערבים זה בזה. ומשום זה, אלו הנקראים רוח, שהם מלאכים החצוניים, אינם יכולים להכנס בפנים משום רוח הטומאה ההוא. והם דוחים אותה למטה כנ"ל, ואלו המלאכים שבפנים שהם אש, אש ההוא דוחה את טומאה ההיא שלא תכנס לפנים. ומשום זה הכל דוחים את הטומאה לחוץ, שלא תתערב עמהם. וע"כ מלאכים עליונים משבחים להקב"ה, רק אחר שדחו את הטומאה לחוץ.
תתעד) תלת אשמורות אינן וכו': ג' משמורות הן בלילה, כנגדן ג' מחנות מלאכים המתחלקים לשבח אל הקב"ה כמו שלמדנו. ועל כן הארון של כולם הוא נרו של דוד דהיינו המלכות, שאינו שוקט לעולם, אלא, תמיד היא מודה ומשבחת למלך העליון, ז"א. וע"כ נאמר נותן זמירות בלילה.

וכך אל נחש ההוא, ותפתח התיבה ותשמש באוצרות שלי. כך הקב"ה, כך נחש סביב הקדושה, דהיינו הסי"א המתקרבת אל המלאכים בעת שליטת הארת השמאל בתחילת הלילה, ובאים מלאכים עליונים להכנס אל הקדושה, הרי הנחש שם, ויראים להטמא בו. וע"כ הם מפילים שינה על בני האדם שאז יורדת הסי"א למטה ונפרדת מהם, והמלאכים יכולים לבא אל הקדש ולומר שירה כנ"ל. מתגלפא פירושו נעולה כמו מתקלפא, מלשון קליפא דקלדי (פסחים ק"ט). בקוסטרי, פירושו מבצר שלו, מלשון דירנא בקוסטא, (תענית כ"ד).

תתעג) ת"ח כתיב עושה וכו': בוא וראה, כתוב, עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוחט. עושה מלאכיו רוחות, אלו הם המלאכים העומדים בחוץ. משרתיו אש לוחט, אלו הם המלאכים העומדים בפנים. נמצא שהסי"א הוא רוח הטומאה, ואלו המלאכים האומרים שירה בלילה, שהם מלאכי חוץ. (כנ"ל יחיי אות תמ"ג ע"ש) הם רוח, ורוח

(דפריי דף קע"ג ע"א * דף קע"ג ע"ב)

וְנוֹקְבָא, אוֹף הָכִי רוּחָא. רוּחַ אִיהוּ כְּלִיל, מְגוּ דְכֵר וְנוֹקְבָא. וְעַל רְזָא דְנָא אֲתַתְקַן בְּר נֶשׁ בְּגִלְפּוּי, בְּגוּפָא וְרוּחָא. וּבְגִין דְאִיהוּ כְּלִיל בְּרְזָא דָא, וּבְעוֹבְדָא דָא, כְּמָה דְאֲתַמַּר, שׁ ע״ד כְּתִיב, ^א וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ וְהָא אֲתַמַּר. תתעו) בְּלִילְיָא ^ת הָא אֲמַרְתָּ, דְהָא בְּרַאשִׁיתָא דְלִילְיָא, כָּל אֵינּוֹן זִינִין וְרוּחִין בִּישִׁין מִתְעַרְי בְּעַלְמָא, הֵיךְ אִיהוּ יְכִיל לְמַהְרֵי, דְאִי הָכִי, הָא תְּנִינָן, דְמִסְטָרָא דְצַפּוֹן נִפְקִי כָּל הַנִּי זִינִין בִּישִׁין, ^א וְאֲתַמַּר דְכֵד אֲתַעַר רוּחַ צַפּוֹן בְּפַגְלוֹת לִילְיָא. דְהָא כְּדִין כָּל אֵינּוֹן רוּחִין בִּישִׁין, וְסִטְרִין בִּישִׁין, אֲתַכְנָשׁוּ מִעַלְמָא, וְעַאלִין גּוּ נּוֹקְבָא דְתַהוּמָא רַבָּא, אִי הָכִי הָא בְּסִטְרָא דְדְרוּם דְאִיהוּ יְמִינָא, אֲמַאי מְשַׁטְטִי אֵינּוֹן זִינִין בִּישִׁין בְּרִישׁ לִילְיָא, ^ב דְקָא שְׁלֵטָא רוּחַ דְרוּם.

תתעו) אֵלָא וְדַאי, אֲלִמְלָא הֵהוּא סִטְרָא דְדְרוּם, דְקָא מְעַכְב וְדַחֲיָא לְהֵהוּא סִטְרָא בִישָׂא, הֵהוּ מְשַׁטְטֵשׁ כּוּלֵי עַלְמָא, וְלֹא יְכִיל עַלְמָא לְמַסְבֵּל. אֲבָל כְּד אֲתַעַר הֵהוּא סִטְרָא אֲחֵרָא, לֹא אֲתַעַר אֵלָא בְּסִטְר רוּחַ מְעַרְב, דְקָא שְׁלֵטָא בְּרִישׁ לִילְיָא, וְעַלְמָא אִיהוּ גְכֵלָא כְּנִישׁ. וְע״ד קב״ה אֲקָדִים אֲסוּתָא לְעַלְמָא,

חלופי גרסאות

ש מוסיף ע״ד ודאי. ת דא אמר: הא אמר. א ואת אמרת; ואת אמר. ס בסטר רווח דרום דקא שלטא. ג ל״ג כלא.

מסורת הוזהר

(1) (בראשית א) בשלח טט צ״י.

ג' משמורות הלילה

רוח דרום יעברו הס״א מן העולם, ובחצות כששולט רוח צפון היו צריכים לחזור ולשלוט בעולם.

תתעו) אֵלָא וְדַאי אֲלִמְלָא וכו': ומשיב, אלא ודאי, לולא צד הדרום ההוא המעכב ורוחה את הסטרא אחרא, היה הסטרא אחרא מעכר כל העולם, והעולם לא היה יכול לסבול. אבל כשנתעורר הסטרא אחרא לשלוט בעולם אינו מתעורר אלא בצד רוח מערב, שהוא המלכות. שהוא שולט בתחילת הלילה, והוא אוסף את כל העולם. וע״כ הקב״ה מקדים רפואה לעולם, ע״י השינה, כמו שלמדנו. אשרי הם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא שהקב״ה בחר בהם מכל שאר עמי העולם.

פירוש. כי כל הלילה מתחילתו עד סופו, הוא בשליטת רוח מערב, שהוא המלכות, וע״כ הוא חושך, אלא רוח המערב עצמו מתחלק לג' קוין, דרום צפון שהם ימין ושמאל, עד חצות, ומזרח שהוא קו אמצעי מחצות והלאה, וע״כ אפילו צד דרום, שבו הוא חושך בלי חסדים ושולט בו. הס״א להיותו דרום שבמערב. וענין רוח צפון המתעורר בחצות לילה, היינו שאז מתעוררים החסדים שבקו אמצעי, שהארת החכמה שברוח צפון מתלבש בו ומתעורר להאיר

הסולם

מאמר

כמו שלמדנו, משום שאדם נכלל ונעשה ממעלה ומטה, כמו שהגוף בא מב' צדדים מן דכר ונוקבא, כך הרוח, הרוח של אדם כלול מדכר ונוקבא, דהיינו מדיא ומלכות. ועל סוד זה נתתקן האדם בחקיקותיו בגוף ורוח. ומשום שהוא כלול בסוד הזה ובמעשה הזה, מדכר ונוקבא. כמו שלמדנו, ע״כ כתוב, ויאמר אלקים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, שהוא לשון רבים. הסובב על ז״א ומלכות. וכבר למדנו זה. וע״כ נאמר ג״כ איה אלוהי עשי. עם שין קמוצה, שהוא לשון רבים. דהיינו ב' המדרגות ז״א ומלכות. שפעלו באדם.

תתעו) בְּלִילְיָא הָא אֲמַרְתָּ וכו': בלילה, אתה אומר, כי בתחילת הלילה כל אלו מינים ורוחות הרעים מתעוררים בעולם, איך יכול להיות זה, אם כן, הרי למדנו, שמצד צפון שהוא השמאל, יוצאים כל אלו מינים הרעים, ולמדנו, כשנתעורר רוח צפון בחצות לילה, הרי אז כל אלו רוחות הרעים וצדדים הרעים מתאספים מן העולם ונכנסים תוך הנקב דתהום הגדול, ואם כן בצד דרום שהוא ימין ובחינת חסד. למה משוטטים אלו מינים הרעים בתחילת הלילה שרוח דרום שולט. שהיה צריך להיות בהיפך שבתחילת הלילה שאז שולט

בגונוא דא כמה דאתמר. זכאין אינון ישראל בהאי עלמא ובקלמא דאתי דקב"ה אתרעי בהו מפל שאר עמין דעלמא.

תתעז) עאלו לביתא רבי אלעזר ורבי אבא. כד אתפלג ליליא, קמו למלעי באורייתא. אמר רבי אבא, השתא ודאי ז איהו עידן רעותא לקב"ה, והא זמנין סגיאין אתערנא האי, דקב"ה בשעתא דאתפלג ליליא, עאל גו אינון צדיקייא בגנתא דעדן, ואשתעשע בהו. זכאה איהו מאן דאשתדל באורייתא, בההיא זמנא.

תתעז) אמר רבי אלעזר, הא דאשתעשע קב"ה גו צדיקיא בגנתא דעדן, היך אשתעשע. אלא בההוא זמנא דאתפלג ליליא, קב"ה אתער ברחימו דשמאלא, לגבי כנסת ישראל, דהא לית רחימו אלא מסטרא דשמאלא. וכנסת ישראל ליה לה דורנא ולמקרב לגבי מלכא, ז או חשיבו מעליא, ז אלא באינון רוחין דצדיקיא, דקב"ה חמי לון מתעטרן, בכמה עוכדין טבין, ובכמה זכין ז דעבדו בההוא יומא, וקב"ה ניחא ליה מפל קרפנין ועלוון, דקב"ה ארח בהו ריח ניחח, דקא עבדי ישראל.

תתפ) כדין נהירו אתנהיר, וכל אילנין דגנתא דעדן אקרו שירתא, וצדיקיא מתעטרן מפן באינון עדינין דעלמא דאתי. כד אתער בר נש בההיא

חלופי גרסאות

ד ל"ג איהו. ה דאשתעשע בצלותא. ו ל"ג למקרב לגבי מלכא. ז גו. ח ל"ג אלא. ט ל"ג דעברו בההוא יומא

הסולם

מאמר

ג' משמורות הלילה

אלא אלו הרוחות של הצדיקים, שהקב"ה רואה אותם מתעטרים בכמה מעשים טובים ובכמה זכיות שעשו באותו יום, והם נרצים לפני הקב"ה יותר מכל הקרבנות ועולות, כי הקב"ה מריח בהם ריח ניחח שעושים ישראל.

תתפ) כדין נהירו אתנהיר וכו': אז האיר האור, שאור החכמה האיר, אחר שנתלבש בחסדים זקו אמצעי, (כנ"ל ויחי קל"ח ד"ה וג') וכל האילנות שבגן העדן אומרים שירה, והצדיקים מתעטרים שם בעדונים של עולם הבא. שהם הארת החכמה הנקראת עדן. כשהעיר אדם משנתו בשעה ההוא לעסוק בתורה, לוקח חלקו עם הצדיקים שבגן עדן. שם אחד חקוק בל"ב אותיות, שה"ס ל"ב נתיבות החכמה, מתעטר בצדיקים שם. והוא בסוד הצדיקים. פירושו. ל"ב נתיבות החכמה ה"ס כ"ב אותיות דז"א, ועשר ספירות דבינה, שהן רומזות על מקור החכמה הנמשכת במלכות, שהוא מז"א שעלה למ"ן לבי קוין דבינה, והשלימם יחד, שאז תלת מחד נפקי ועי"ז

להאיר, וזה נבחן שרוח צפון נתעורר. משא"כ מקורם חצות הרוח צפון חושך כלי שום אור. (כמ"ש לעיל ויחי דף קל"ח ד"ה וג' ע"ש).

תתעז) עאלו לביתא רבי אלעזר וכו': נכנסו רבי אלעזר ורבי אבא לבית. כשנתחלק הלילה, קמו לעסוק בתורה. אמר רבי אבא, עתה ודאי הוא עת רצון להקב"ה. והרי הרבה פעמים הערנו זה, שבשעה שנתחלק הלילה, נכנס הקב"ה עם הצדיקים לגן עדן, ומשתעשע עמם. אשרי הוא מי שעוסק בתורה בעת ההיא.

תתעז) אמר רבי אלעזר וכו': אר"א, זה שהקב"ה משתעשע עם הצדיקים, איך משתעשע. ומשיב, אלא בעת ההוא שהלילה נחלק, מתעורר הקב"ה באהבת השמאל לכנסת ישראל, שהיא המלכות, כי אין אהבה אלא מצד שמאל. דהיינו שמלביש החכמה דשמאל בחסדים שבקו האמצעי, והחכמה נשלמת. (כנ"ל ויחי קל"ח). וכנסת ישראל, אין לה מתנה להקריב אל המלך, או דבר חשוב ויפה, (דפרי"ך דף קע"ג ע"ב)

שַׁעֲתָא יִלְמַלְעֵי בְּאוּרֵייתָא, נְטִיל חוּלְקֵיה עִמְהוֹן דְּצַדִּיקָא דִּי בְּגוּ גְּנָתָא, חַד שְׁמָא גְּלִיפָא דְתַלְתִּין וְתַרִּין אַתְוֹן, כִּי אַתְעֵשֶׁר יִבְהוּ תַמָּן, וְאִיהוּ גּוּ רְזִין דְּצַדִּיקָא.
 (תתפא) פִּתַח ׀ רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, ׀ הַלְלוּיָהּ אוֹדָה יְיָ בְּכָל לַבָּב וְגו', יִהְלֹוּיָהּ, הָא אֶתְמַר וְאֶתְעֵרוּ בֵּיהּ חֲבָרִיָּא, וְהִכִּי אִיהוּ, דְּדָא אִיהוּ שְׂבָחָא דְקָא סְלָקָא עַל כָּל אֵינּוֹן שִׁירִין וְתוֹשְׁבָחוֹן דְּאָמַר דּוֹד, בְּעֵשֶׁר זִינֵי תוֹשְׁבָחוֹן דְּאִיהוּ אָמַר, ׀ בְּגִין דְּאִיהוּ כְּלִיל ׀ שְׁמָא וְשְׂבָחָא בְּחַד, וְאִיהוּ כְּלָלָא דְשְׁמָא קְדִישָׁא עֲלָאָה.
 (תתפב) אוֹדָה יְיָ בְּכָל לַבָּב, בְּכָל אֶתְר דְּאָמַר דּוֹד מְלָפָא, רְזָא דְאֶלְפָא ׀ בֵּיתָא, אִיהוּ רְזָא דְאַתְוֹן גְּלִיפִין, דְּנִפְקִין בְּגִלּוּפֵי דְתַלְתִּין וְתַרִּין שְׂבִילִין. וְאִית אַתְוֹן עֲלָאִין, מְרֹזָא דְעֲלָמָא עֲלָאָה. וְאִית אַתְוֹן אַחְרָנִין, דְּאֵינּוֹן אַתְוֹן זְעִירִין. וְהִכָּא אִיהוּ רְזָא דְאֶלְפָא בֵּיתָא, ׀ דְּעֲלָמָא תַּתְפָּאָה.

(תתפג) אוֹדָה יְיָ בְּכָל לַבָּב: בְּיַצְרָא טְבָא וּבְיַצְרָא בִישָׁא דְאִיהוּ שְׂרִי בְּגִוּיָהּ. דְּהָא עַל כְּלָא אִית לְאוֹדָאָה ׀ לִיָּה לְקַבֵּיָה, בְּיַצְרָא טְבָא וּבְיַצְרָא בִישָׁא. דְּהָא מְסֻטְרָא דְיַצְרָא טְבָא אֶתִי טוֹב לְבַר נֶשׁ, וְאִית לְבָרְכָא לִיָּה לְקַבֵּיָה הַטּוֹב וְהַמְטִיב. וּבְסֻטְרָא דְיַצְרָא בִישָׁא, אֶתִי קְטְרוּגָא לְבַר נֶשׁ, וְאִית לְאוֹדָאָה ׀ לְקַבֵּיָה, בְּכָל מָה דְאֶתִי עַל בַּר נֶשׁ, מְסֻטְרָא דָא וּמְסֻטְרָא דָא.
 (תתפד) בְּסוֹד יִשְׂרָאִים וְעֵדָה, בְּסוֹד יִשְׂרָאִים: ׀ בְּאֵינּוֹן ׀ דְּרְזָא דְקַבֵּיָה ׀ אֵינּוֹן

מסורת זוהר (תהלים קיא) ויצא עג צ"ג.
 י ל"ג למלעי באורייתא. כ אתער. ל ל"ג בהו. מ ל"ג ר' אלעזר. נ ל"ג הללויה. ס דכליל ול"ג בגין דאיהו. ע שם. פ דעלמא עלאה יהיב לעלמא תתאה. צ ל"ג ליה. ק מוסיף לקב"ה ביצרא טבא וביצרא בישא. ר מוסיף באינון מלאכין עלאיין. קדישין. ש רזא. ת הוו.

מאמר
הסולם
 ועי"ז תלת בחד קיימא, כז"א, (כנ"ל בראשית א' דף רפ"ז ד"ה תלת ע"ש) וז"א משפיע למלכות.
 מאמר אודה ה' בכל לבב
 (תתפא) פִּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְכו': פִּתַח ר"א ואמר, הללויה אודה ה' בכל לבב וגו'. הַלְלוּיָהּ, הָרִי לְמַדְנּוּ וְהַעִירוּ בּוֹ הַחֲבֵרִים, וְכַן הוּא, שׁוּוֹה הוּא שְׂבַח הַעוֹלָה עַל כָּל אֱלוֹ שִׁירוֹת וְתַשְׁבַּחוֹת שְׁאֵמַר דּוֹד, בְּעֵשֶׁר מִינֵי תַשְׁבַּחוֹת שְׁאֵמַר, מְשׁוּם שֶׁהוּא כּוֹלֵל הַשֵּׁם י"ה, וְהַשְׁבַּח הַלְלוּ. בִּיחַד, וְהוּא כָּלֵל שֶׁל הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ הַעֲלִיּוֹן הוּיָהּ, כִּי הַשֵּׁם י"ה הוּא כָּלֵל שֶׁל הַשֵּׁם הוּיָהּ.
 (תתפב) אוֹדָה ה' בְּכָל לַבָּב: בְּכָל מְקוֹם שְׁאֵמַר דּוֹד הַמֶּלֶךְ סוֹד אֶלְפָא בֵּיתָא, דְּהֵינּוּ שְׁעָרָא רַאשֵׁי הַפְּסוּקִים בְּסוֹד אֶלְפָא בֵּיתָא, הוּא סוֹד אוֹתוֹת חֻקוֹת הַיּוֹצֵאוֹת בַּחֻקוֹת שֶׁל ל"ב שְׂבִילִין, דְּהֵינּוּ ל"ב נְתִיבוֹת הַחֲכֵמָה, וְיֵשׁ אוֹתוֹת עֲלִיוֹנוֹת מְסוֹד עוֹלָם הַעֲלִיּוֹן, שֶׁהוּא בֵּינָה, וְיֵשׁ אוֹתוֹת אַחֲרוֹת שֶׁהֵם אוֹתוֹת (דפו"י דף קע"ג ע"ב * דף קע"ד ע"א)

חלופי גרסאות
 י ל"ג למלעי באורייתא. כ אתער. ל ל"ג בהו. מ ל"ג ר' אלעזר. נ ל"ג הללויה. ס דכליל ול"ג בגין דאיהו. ע שם. פ דעלמא עלאה יהיב לעלמא תתאה. צ ל"ג ליה. ק מוסיף לקב"ה ביצרא טבא וביצרא בישא. ר מוסיף באינון מלאכין עלאיין. קדישין. ש רזא. ת הוו.

יְדַעֵי. דְּהָא כָּל רִזִין דְּקַב"ה אֵינוֹן יְדַעֵי, וְאֵינוֹן רְזָא דִּילֵיהּ, וְעַל דָּא בְּסוּד יִשְׁרִים. וְעַדָּה: אֲלִין אֵינוֹן יִשְׁרָאֵל, כִּד מִתְּכַנְּשֵׁי בְּעֶשְׂרָה, לְאוּדְאָה לֵיהּ לְקַב"ה, וּבג"כ, אֵית לְאוּדְאָה לֵיהּ לְקַב"ה, עַל טַב וְעַל בֵּישׁ, וּלְפִרְסָמָא קָמֵי כְּלָא. דְּאֵי תִימָא הָא אִיהוּ יְדַע, אָמַאי אֶצְטְרִיךְ לְפִרְסָמָא. אֲלֵא בְּדָא, אֲתִיְקַר קַב"ה בְּעֶלְמָא לְפִרְסָמָא נְסָא. וְעַל דָּא קַב"ה כְּתִיב בֵּיהּ, וְהִתְגַּדְּלֵתִי וְהִתְקַדְּשֵׁתִי וְגו'.

תתפה) א רבֵי יְהוּדָה פִּתַח וְאָמַר, כֹּל הַנְּשֻׁמָּה תְהִלָּל יְהוָה. ב תָּנָא, כֹּל נְשֻׁמְתִין אֲתוּ מֵהַאי גּוּפָא קַדִּישָׁא, וְאֲתַעְרוּ בְּכַנֵּי נְשָׂא. וּמָאן אָתְר. מֵהֵהוּא אָתְר דְּאֶקְרִי גִיד. מָאן אָתְר דָּא אָמַר רַבֵּי יְהוּדָה דְּכְתִיב וְ מָה רַבּוּ מַעֲשֵׂיךָ יְיָ כְּלָם בְּחֻכְמָה עֲשִׂיתָ. תָּנָא, מֵהַאי חֻכְמָתָא ז' דְּמַבּוּעֵי נְפִיקִין ה' לְתַלְתִּין וּתְרִין שְׁבִילִין, אֲשַׁתְּכַלֵּל כְּלָא, וְכָל מָה דְּאִית לְעֵילָא וְתַתָּא, וְהוּא אֲתַקְרִי רוּחָא קַדִּישָׁא, דְּכָל רוּחִין אֲשַׁתְּכַלְלוּ בֵּיהּ.

תתפו) אָמַר רַבֵּי יִצְחָק, בְּיוֹמָא דְּתַהוּ רַבֵּי שְׁמַעוֹן פְּרִישׁ מְלָה דָּא, עֵינוּי נִבְעִין וּמֵיָא, וְתַהוּ אָמַר, כֹּל גְּנוּזֵיָא דְּמִלְכָּא עֲלָא, אֲתַמְסְרִן בְּחַד מִפְתָּחָא, וְאֲתַגְּלִיָּא ה' בְּקֻזְפִּיטִין דְּקוֹרְדִיטִי גְּלִיפִין עֲלָאִין.

תתפו) אֲלֵא הֵכִי תָּנָא, מָאן יְכִיל לְאֲשַׁתְּמוּדְעָא וְלְאֲתַכְּלָא מָה דְּגִנְזִי בְּדָא מַבּוּעָא. דְּהָא מִשָּׁה לָא גְּלִי דָּא בְּיוֹמוּי, כִּד הָהּ גְּלִי רְזָא עֲמִיקְתָּא לְיִשְׁרָאֵל,

חלופי גרסאות

א אמר ר' יהודה מאי דכתיב. ב משום הא דתניא. ג י"ה. ד דמבועי. ה תלתין. ו מוסיף מיא ודמעין.

מסורת הוזהר

ו) (יחזקאל לח) שמות לג צ"ב. ז) (תהלים קג) משפטים ה צ"מ ז"ח יא ט"ד שניא תק"ח קיז ט"א שלי"ז קיח ט"ד שמי"ד. צ) (שם קד) תולדות ב צ"ג.

דרך אמת ד] גילוי האוצרות. ה] בהיכלות המצויירים חקיקות עליונים באורות נעלמים בסוד האצילות.

הסולם

מאמר

תתפו) אָמַר רַבֵּי יִצְחָק וכו': אר"י, ביום שר"ש היה מפרש דבר הזה היו עיניו נובעות מים. והיה אומר, כל האוצרות של מלך העליון נמסרו במפתח אחד, שהוא יסוד. ומתגלה על ידי בעל אוצר הצורות, שהוא יסוד, בעלה של המלכות הנקראת אוצר הצורות, חקיקות העליונות. שהן סתומות העליונות, שמתגלות ע"י יסוד, בהמלכות, שבה מקום הגילוי.

קוֹפִיטוֹן, מורכב מב' מלות, מן גז, שפירושו אוצר, מלשון עולו לבי גזא (מעילה יז): ומן המלה פִּיטוֹן, שפירושו בעל אוצר, מלשון, שם נעשה פטנון (בראשית רבה פ"ו) קורדיטֵי, פירושו צורות, מלשון כרדוטין, שעל כונים למלכת השמים, מתרגם כרדוטין לככבת שמיא. (ירמיה ז י"ח).

תתפו) אֲלֵא הֵכִי תָּנָא וכו': אלא כך למדנו מי יכול להכלל ולהשיג מה שגנוז במבוע

וע"כ צריך לפרסם הנס. וע"כ כתוב בהקב"ה, והתגדלתי והתקדשתי וכו'.

מאמר כל הנשמה תהלל יה

תתפה) ר' יהודה פתח וכו': ר"י פתח ואמר, כל הנשמה תהלל יה. למדנו, כל הנשמות באות מגוף הזה הקדוש, דהיינו המלכות, שהיא גוף לז"א, ושורות בכני אדם. שואל מאיזה מקום הוא, דהיינו מאיזה בחינה. ומשיב, הוא ממקום הזה שנקרא יד, דהיינו המלכות. ושואל, מהו בחינת מקום הזה. אמר ר' יהודה, שכתוב, מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית. ולמדנו מחכמה ההיא שמבועיה יוצאות לל"ב שבילים, (שנתבאר לעיל אות תתפ"א) שנתכלל הכל, וכל מה שיש למעלה ולמטה, שהוא המלכות שבה בלבדה מתגלה חכמה הזו, ולא בשום מדרגה אחרת. (בבראשית א' דף רע"ו ד"ה ועוד) והיא נקראת רוח הקדוש שכל הרוחות משתכללים בה.

(דפרי"י דף קע"ד ע"א)

וְאִם עַל גֵּב דְּכָלָא הָוָה מִתְגַּלְיָא עַל יְדוּי. אֲלָא בְּהֵיאָא שְׁעֵתָא דְּכָעָא קִב"ה לְסַלְקָא לִיה לְמִתִּבְתָּא קְדִישָׁא עֲלָאָה, וְלִטְמָרָא לִיה מִבְּנֵי נְשָׂא, דְּכִתִּיב (ב) בְּן מָאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה אָנֹכִי הַיּוֹם. הַיּוֹם מִמֶּשׁ, יִדְהֵהוּא יוֹמָא אֲשֶׁתְּלִימוּ יוֹמוּי, לְאַתְקַרְבָּא לְאַתְרֵךְ דָּא, דְּכִתִּיב (ג) הֵן קָרְבוּ יָמֶיךָ קָרְבוּ מִמֶּשׁ.

תתפח) דתניא אמר רבי שמעון, משה לא מית. ואי תימא הא פתיב וימת שם משה. פך בכל אתר לצדיקיא קרי בהו מיתה. מאי מיתה. מסטרא דילן אקרי הכי. דתניא אמר רבי שמעון, וכן תנא, דמאן דאיהו בשלימותא דמהימנותא קדישא תלייא ביה, לא תלייא ביה מיתה ולא מית. פמה דההו ביצקב דמהימנותא שלימתא הוה ביה.

תתפט) דאמר ר' שמעון, (ד) לא יקרא שמך עוד יעקב כי אם ישראל יהיה שמך, ויקרא את שמו ישראל. מאי ישראל. שלימותא דכלא. דכתיב (ה) ואתה אל תירא עבדי יעקב ואל תחת ישראל כי הנני מושיעך מרחוק ואת ורעך מארץ שבבים וגו'.

תתצ) א"ר יהודה מהכא, (ו) כי אתך אני, דייקא, ופאה חולקיה, דמאריה אמר ליה פן. כי אתי אתה לא פתיב, אלא כי אתך אני, דמאריה אתי לאתחברא דיונה עמיה.

תתצא) אר"ש שפיר קאמר ר' אבא דאמר (ז) ושב יעקב וישקט ושאנן

מסורת הוזהר
 ק (דברים לא) ח"ג רפג: רפג. ר (שם) ח"ג רפד.
 ש (דברים לד) ח"ב קנא. ח"ג רפז: רכג. ז"ח יד ט"ד
 שליח. (ח) (בראשית לה) וישלח נא צ"ג א (ירמיה ל) ח"א קסה: רמט. ח"ב כ: נו. פו. קצט. שה. ז"ח יד ט"ד
 ש"ד עו ט"ג שמי"ז ט"ד שיי"ג שט"ו. ב (שם) ח"ב קצט. ג (שם) לעיל אות תתפט צ"א.

הסולם

מאמר
 במבוע הזה, שהוא יסוד. שהרי משה לא גילה זה בימיו, כשגילה סודות עמוקים לישראל דהיינו שער החזמים, ואע"פ שהכל היה מתגלה על ידו. אלא באותה שעה, שרצה הקב"ה להעלותו לשיבה הקדושה העליונה, ולהסתירו מבני אדם. שכתוב, בן מאה ועשרים שנה אנכי היום, היום ממש, ביום פטירתו, כי ביום ההוא נשלמו ימיו לקרב למקום זה, לשער הנ', שכתוב, הן קרבו ימך, קרבו ממש. שקרבו לשער הנ'

תתפח) דתניא אמר ר' שמעון וכו': שלמדנו אמר ר"ש משה לא מת. ואם תאמר, הרי כתוב, וימת שם משה. וכן בכל מקום קורא בצדיקים מיתה, מהו מיתה. מצדינו נקרא כן, אבל מצד העליונים, אדובה שנתוסף לו חיים. דתניא אמר ר' שמעון, וכן למד, שמי שהוא בשלמות, שהאמונה הקדושה תלויה בו, אין מיתה תלויה בו ואינו מת. כמו שהיה (דפרי"ך דף קע"ד ע"א)

חלופי גרסאות
 ז ל"ג מן דההוא עד סוף האות.

ואין מחריד. וְשָׁב יַעֲקֹב: לְאַתְּקָרִי בְשֵׁמָא אַתְרָא, דְּכַתִּיב לֹא יִקְרָא שְׁמֶךָ עוֹד יַעֲקֹב כִּי אִם יִשְׂרָאֵל.

תתצב) ד"א וְשָׁב יַעֲקֹב, לְאַתְר דְּאַתְנָסִיב מִתְּמָן. וְשָׁקֵט, בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְשָׁאֲנָן, בְּעוֹלָם הַבָּא. וְאִין מַחְרִיד מִמְּלֶאךָ הַמְּוֹת. דְּמִשְׁמַע דְּכֻלָּא הוּא בִּיה. ר' יַצְחָק אָמַר, חֲבָרְיָא הָא אוּקְמוּהָ, "דְּכַתִּיב וְאֵת זֶרַעַךְ מֵאַרְץ שְׂכִינִים, מִה זֶרַעוּ בְּחַיִּים, אִף הוּא בְּחַיִּים.

תתצג) * וְהַבְּרִיחַ הַתִּיכוֹן בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים מְבָרִיחַ מִן הַקְּצָה אֶל הַקְּצָה. רַבִּי יְהוּדָה פִּתַּח "אֲשֶׁרֶיךָ אֶרֶץ שְׁמֶלְכָךָ בֵּין חוּרִים וְשִׁרְיָךָ בְּעֵת יֹאכְלוּ. וְכַתִּיב, אִי לָךְ אֶרֶץ שְׁמֶלְכָךָ נָעַר וְשִׁרְיָךְ בִּבְקָר יֹאכְלוּ. "וּוִי לְעֹלָמָא דְלֹא מִשְׁגָּחֵן בְּפוּלְחָנָא דְמֵאֲרִיחוֹן, דְּהָא מֵאֲרִיחוֹן אֲשַׁגַּח בְּגִינְיָהוֹן לְאוֹטְבָא לְהוּ, דְּדָאֲנַח קִמְיָהוּ פִתְגָמֵי אוּרְיָתָא, וְלֹא מִשְׁגָּחֵן.

תתצד) כ דְּתַנְיָן, תָּלַת מְלִין בְּעֵי בְר נָש לְמַעְבַּד לְבָרִיה, מִלָּה, וּפְדִיוֹן, וְלִנְסָבָא לִיה אָנְתוּ. וְכֻלָּא עָבִיד קב"ה לְיִשְׂרָאֵל. מִלָּה: דְּכַתִּיב (ט) וְשׁוֹב מוֹל אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנִית. וְכַתִּיב (י) וּבֶן שְׁמֹנֶת יָמִים יְמוֹל לָכֶם כָּל זָכָר. פְּדִיוֹן. דְּכַתִּיב (יא) וַיִּפְדֶּךָ מִבֵּית עַבְדִּים מִיַּד פְּרַעֲזָה מְלֶךְ מִצְרַיִם. לְנִסְבָּא לִיה אָנְתוּ: דְּכַתִּיב (יב) זָכָר וְנִקְבָּה בְּרָא אוֹתָם, וְכַתִּיב וַיִּבְרָךְ אוֹתָם אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים פְּרוּ וּרְבוּ. תו, אֲטִיל לְהוּ כְּהַאי גִשְׂרָא, דְּדָאֲטִיל לְבָנוֹי עַל גְּדַפּוּי, דְּכַתִּיב (יג) וְאֲשָׂא אֶתְכֶם עַל כַּנְפֵי גִשְׂרִים.

תתצה) "אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כֻּלָּא הוּא יְאוּת, אֲבָל אוּרְיָתָא דְּדָאֲהַדְר קִמְיָהוּ

מסורת הזהר

(ד) (קהלת י') לך קמד צ"א (ה) (יהושע ה) לך קלא צ"א.
 (ו) (בראשית יז) ח"ג יד. צא. ז) (דברים טו) ח"ב רעו.
 (ח) (בראשית א) הקסה"ו קפא צ"א. ט) (שמות יט) יתרו עב צ"י.

חלופי גרסאות

ח ל"ג דכתיב. ט מוסיף במאי אוקימנא הני קראי ווי;
 במאי אוקימנא הני קראי א"ר יהודה ווי. י ואנח. כ מוסיף
 דתנינן א"ר יהודה. ל מוסיף דאטיל לון. מ מוסיף תנא
 אמר. נ אהדר להו.

הסולם

מאמר

מילה ופדיון ולהשיאו אשה רבונם משגיח בשבילם להטיב להם שהניח לפניהם דברי תורה, ואינם מביטים. תתצד) דתנינן תָּלַת מְלִין וכו': שלמדנו ג' דברים צריך האדם לעשות לבנו, מילה, ופדיון, ולהשיאו אשה. והכל עשה הקב"ה לישראל. מִלָּה, שכתוב, ושוב מול את בני ישראל שנית. וכתוב, וכן שמנת ימים ימול לכם כל זכר. פְּדִיוֹן, שכתוב, ויפדך מבית עבדים מיד פרעה מלך מצרים. לְהַשִּׂיאוּ אִשָּׁה, שכתוב, זכר ונקבה ברא אותם. וכתוב ויברך אותם אלקים ויאמר להם אלקים פרו ורבו. ועוד, כי נשא אותם, כנשר הזה הנושא את בניו על כנפיו. שכתוב, ואשא אתכם על כנפי נשרים. תתצה) אָמַר ר' יוֹסִי וכו': אר"י, הכל הוא יפה, אבל התורה שנתן לפני ישראל ולימד

ושב יעקב ושקטו שאנו ואין מחריד. ושב יַעֲקֹב, פרושו, ששב להקרא בשם אחר, שכתוב, לא יקרא שמך עוד יעקב כי אם ישראל. תתצב) ד"א, ושב יַעֲקֹב: פירושו, ושב יעקב למקום שגלקח משם ושקטו, היינו בעוה"ז. ושאנו, היינו בעולם הבא. ואין מחריד, היינו ממלאך המות. שמשמע שהכל היה בו. הרי שיעקב לא מת. ר' יצחק אמר, החברים העמידהו, שכתוב, ואת זרעך מארץ שבים, מה זרעו בחיים אף הוא בחיים. הרי שיעקב לא מת. תתצג) והבריח התיכון בתוך הקרשים וגו': ר' יהודה פתח, אשריך ארץ שמלכך בן חורים ושריך בעת יאכלו. וכתוב, אי לך ארץ שמלכך נער ושריך בבקר יאכלו, או לעולם שאינם מביטים בעבודת אדונם, כי (רפר"י דף קע"ד ע"א *) דף קע"ד ע"ב)

דישפראל, ואוליף לון, יתיר מפלא. תא חזי, לית שבחא דבר נש בהאי עלמא ובפעלמא דאתי, פשבחא דאורייתא דכתיב ביה ב' מלכים ימלכו.

תתצו) דהא תנינן פד סליק רב הונא להתם, אשבח רבנן דהו עסקי בהאי קרא, דכתיב, ופקדתי על כל בכבל והוצאתי את בלעז מפיו ולא ינהרו אליו עוד גוים. ורב הונא לא הו משגיחין ביה, דהא לא אשתמודען ליה בקדמיתא, בגין דהו זעיר. צאל לבי מדרשא, ואשבח רבנן דהו אמרי, האי קרא אית לאסתפלא ביה, אי טעותיה ונדחלתיה דנבוכדנצר יהוה שמייה בל, הא כתיב ביה, ועד אחרין על קדמי דניאל די שמה בלששאצר כשם אלהי. ועוד, מאי והוצאתי את בלעז מפיו.

תתצו) קם רב הונא ביני קנימי דעמודי, ואמר אילו הויןא באתרי, ש דרישנא ליה להאי פסוקא. לא אשבחו ביה. קם תננינות, ואמר מלה דא. אתא רבי יודאי פד רב, ואותביה קמיה. אמר ליה, אימא ברי אימא, דמלי אורייתא כתיב בהו, בראש הומיות תקרא וגו'.

תתצו) פתח ואמר, הכי תנינן, ביומי קדמאי עד לא אתא יעקב, הוה פד נש שלו בביתיה, מטא זמניה, מית בלא מרעין, גיין דאתא יעקב, בעא קמיה דקב"ה, אמר ליה, מרי דעלמא, אי ניחא קמך, דלנפול פד נש בבי מרעיה, תרין או תלת יומין, ולכתר יתפנש לעמיה, ויפקד לביתיה, ויתוב מחובוי. אמר ליה שפיר. אתה הוא סימנא בעלמא. ת"ח, מה כתיב ביה ויהי אחרי הדברים האלה ויאמר ליוסף הגה אביך חולה. בחלה כתיב מה דלא הוה לבר נש מן קדמת דנא.

חלופי גרסאות

ס ל"ג בה. ע ברפויי כתב מדרש הנעלם הוא. דהא פ ל"ג בגין דהוה זעיר. צ והו וליג ואשכח רבנן דהו. ק טעותא דחלו. ר הוא וליג הוה שמייה בל. ש מוסף הויןא דרישנא. ת ל"ג וגו'. א ומית. ב ל"ג חלה כתיב.

מסורת הזהר

י (משלי ח). כ (ימיה נא) ח"ב קעה. ת"ז חס"ו צו: ז (דניאל ד). צ (משלי א) ח"ג לו. לט: מו. תק"ח צט ט"ג ש"י. נ (בראשית מח) וחי יב צ"א.

הסולם

מאמר

עד יעקב אדם מת בלא מרעין. ועד אחרן על קדמי דניאל די שמייה בלששאצר כשם אלהי, הרי שהאליל שלו נקרא בלששאצר, ולא בל. ועוד. מהו והוצאתי את בלעז מפיו. תתצו) קם רב הונא וכו': קם רב הונא בין יסודות העמודים, ואמר, אלו הייתי במקומי הייתי דורש את הפסוק הזה. לא הביטו בו. קם שנית ואמר דבר זה. בא רבי יודאי בר רב, והושיבו לפניו. אמר לו אמור בני אמור, כי דברי תורה כתוב בהם, בראש הומיות תקרא וגו'. תתצו) פתח ואמר הכי וכו': פו"א, כך למדנו, בימים הראשונים, טרם שבא יעקב, היה האדם בשלוה בביתו, בלי שום מחלות, כשהגיע

ולמד אותם, זה חשוב יותר מהכל. בוא וראה, אין שבח לאדם בעולם הזה ובעולם הבא, כשבח של תורה. שכתוב בה, כי מלכים ימלכו. תתצו) דהא תנינן פד וכו': שהרי למדנו, כשעלה רב הונא שמה, לארץ הקדושה, מצא רבנן שהיו עוסקים במקרא הזה, שכתוב, ופקדתי על כל בכבל והוצאתי בלעז מפיו ולא ינהרו אליו עוד גוים. ורב הונא עמד ולא הביטו עליו, כי לא הכירו אותו בתחילה, משום שהיה קטן. בא לבית המדרש ומצא דרבנן היו אומרים, מקרא הזה, הנ"ל, יש להסתכל בו, אם אלילו ויראתו של נבוכדנצר היה שמו בל, וע"כ אמר, ופקדתי על בל, הרי כתוב בו, (ברפויי דף קע"ד ע"ב)

תתצט) בְּתֵר דְּשָׁכִיב, לָא הָוֵה בְּר נָש דְּהָוֵה לִיה מְרַעִין, דְּלָא מִית. עַד דְּאַתָּא חֲזַקְיָה, מָה כְּתִיב בֵּיה, ^ט בְּיָמִים הֵהֱם חָלָה חֲזַקְיָהוּ לְמוֹת וְגו'. תָּא חֲזִי, מָה כְּתִיב וַיִּסַּב חֲזַקְיָהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל אֶל יְיָ, אָמַר לִיה, אֵי נִיחָא קַמָּךְ דִּיחֲסוֹן בְּנִי נִשָּׂא מִבֵּי מְרַעִיהוֹן, וַיִּוְדוּן שְׁמָךְ, וַיִּשְׁתַּמוּדְעוֹן, וַיִּתּוּבוּן לְבִתְר בְּתִיבְתָא שְׁלִימְתָא, וַיִּשְׁתַּכְחוּן בְּנִי עַלמָא וּבְאִין קְדָמָךְ. אָמַר לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יֵאוּת הוּא ^י אֵת תְּהָא סִימְנָא בְּעַלמָא, וְכַךְ הוּא, מְאִי דְלָא הָוֵה מְקַדְמַת דְּנָא. ^י הָוֵה הוּא דְכְתִיב, ^י מִכְתָּב לְחֲזַקְיָהוּ מְלָךְ יְהוּדָה בְּחִלּוֹתוֹ וַיְחִי מִחֲלָיו. וְתֵאנָא, הַהוּא יוֹמָא אֲתַחְזוֹר שְׁמָשָׁא ^ה עֶשֶׂר דְּרַגִין.

תתק) וְתֵאנָא, מְרוּדָךְ בְּלֶאֲדָן הָוֵה אָכִיל כָּל יוֹמָא בְּד' שְׁעֵתִי, וְנָאִים עַד תִּשְׁעֵי וּשְׁעֵתִי, וְהַהוּא יוֹמָא נָאִים ^ז עַד "ט" שְׁעֵתִי, כִּד אֲתַעַר ^ס חֲמָא שְׁמָשָׁא דְקָאִים בְּד' שְׁעֵתִי, ^פ אָמַר מְאִי הָאִי, בְּקַטּוּלָא דְקוֹנְטִירָא קוֹנְטִירוֹי אֲנִקְטֶרְתּוּן. אָמְרוּ ^ק לִיה לְמָה. אָמַר, דְּנָאִימְנָא יוֹמָא חַד, וַיְתְּלִתּוּת יוֹמָא. א"ל, לָאו הָכִי, אֵלָא אֵלְהָא דְחֲזַקְיָה עֶבֶד יוֹמָא דִין תְּרִין נִיִּסִין. אָסִי לְחֲזַקְיָה מִבֵּי מְרַעִיָה, ^כ וַאֲחֻזְרוֹ שְׁמָשָׁא לְעַדְנָא דָא. אָמַר וְכִי אֵית בְּעַלמָא אֵלְהָא רַבָּא בְּר מְאֵלְהִי. אָמְרוּ, אֵלְהָא דְחֲזַקְיָהוּ.

מסורת הוזהר

(U) (ישעיה לח) ויחי קבג צ"ג ז"ח פט ט"א שמ"ג. ג אנת ול"ג תהא; את דהא. ד היינו דכתיב. ח מעשר. ו ל"ג שעתי. ז ל"ג עד ט' שעתי. ח ד'. ט חזא. י ל"ג ליה. כ ואחר.

דרך אמת ון אמר לשריו מה זה הקשר הקנטור והכעס קונטרוי אנקטרתון ר"ל בקשר הקנטור קשרתם אותי למה הנחתם בשינה כל כך שמא להכעיסני כוננתם.

הסולם

מאמר

עד חזקיה לא היה חולה שנתרפא שבך יתחיל הדבר, וכך היה, מה שלא היה מקודם לכן. זהו שכתוב, מכתב לחזקיהו מלך יהודה בחלותו ויחי מחליו. ולמדנו ביום ההוא חזר השמש עשר מעלות אחורנית. תתק) וְתֵאנָא מְרוּדָךְ בְּלֶאֲדָן: וְלִמְדוּנָא, שְׁמֵרֻדָךְ בְּלֶאֲדָן הִיָּה אוֹכֵל כָּל יוֹם בארבע שעות ביום, וישן עד ט' שעות ביום, וגם אותו יום ישן עד ט' שעות, כשהקיץ, ראה שהשמש עומד בד' שעות על היום. אמר מה זה. בהריגת רעב קשרתם עלי קשר. אמרו לו, למה. אמר, שישנתי יום אחד ושליש יום. כי חשב שהוא בד' שעות שביום המחזרת, ונמצא שישן יום אחד משעה ד' ולהלאה, ושליש יום מיום השני, כי כבר היה בד' שעות שביום השני. אמרו לו אינו כן, אלא אלוה של חזקיהו עשה ביום הזה ב' נסים, אחד, שריפא את חזקיה מחליו. ב' שהחזיר השמש לשעה זו. אמר וכי יש בעולם אלוה גדול חוץ מאלוהי. אמרו, אלקיו של חזקיהו. קטו"א דקנטורא, פירושו הריגת רעב. לפי

כשהגיע זמנו למוות, מת בלי מחלה. כיון שבא יעקב, בקש לפני הקב"ה, אמר לו, רבונו של עולם, אם טוב לפניך, יפול בן אדם במחלה ב' או ג' ימים, ואח"כ יאסף לעמו, ויוכל לצוות אל ביתו ולשוב מעונותיו אמר לו הקב"ה טוב. ואתה תהיה סימן לעולם, כלומר, שבך יתחיל הדבר. בוא וראה, מה כתוב בו, ויהי אחרי הדברים האלה ויאמר ליוסף הנה אביך חולה. חלה כתוב בלי ו', שיורה שהוא חידוש, מה שלא היה לאדם מקודם לכן. תתצט) בְּתֵר דְּשָׁכִיב לָא וכו': אחר שמת, לא היה אדם בעולם שהיה לו מחלה ולא מת מן המחלה עד שבא חזקיה, מה כתוב בו. בימים ההם חלה חזקיה למוות וכו'. בוא וראה. מה כתוב, ויסב חזקיהו פניו אל הקיר ויתפלל אל ה'. אמר לו, להקב"ה, אם טוב לפניך שאנשים ירפאו ממחלתם, ויודו שמך ויכירו, וישוכו אח"כ בתשובה שלמה, ובני העולם יהיו נמצאים זכאים לפניך. אמר לו הקב"ה. יפה הוא, אתה תהיה סימן בעולם, (דפרי" דף קע"ד ע"ב דף קע"ה ע"א)

תתקא) קם וכתב כתבוי, שלם לחזקיהו מלכא דיהודה ושלם לאלהיה ושלם לירושלם קרתא קדישא. לכתר אמליה וקם מכרסיה, ופסע תלת פסיען, וכתב אתרנין, שלם לאלהא רבא דבירושלם ושלם לחזקיהו מלכא דיהודה ושלם לירושלם קרתא קדישא. א"ל קב"ה, אנת פסעת בגין יקרי תלת פסיען, חייך מינך יפקון תלת מלפין שליטין, וקסטירין רופינין דשליטין בכל עלמא, וקדמא מנייהו נבוכדנצר הנה.

תתקב) ת"ח, מאי א"ל דניאל, אנת הוא ראשה די דהבא. ובתר תקום מלכו אחר ארע מינך ומלכו תליתאה אחר וגו'. מה כתיב נבוכדנצר מלכא עבד צלם די דהב רומיה אמין שתין פתיה אמין שית. אמר נבוכדנצר צלמא דחמינא, הנה רישא די דהבא, מעוי דכסף, אנה אעביד כלא דדהבא, דלהוי קופירא דדהבא ברישא.

תתקג) ותאנא, ההוא יומא כנש כל אומיא ועממא ולישנייא למפלח לההוא צלמא, ונטל מאנא ממאני מקדשא, דההו גליף ביה שמא קדישא, ועייל ליה בפומיה דההוא צלמא ובההיא שענתא, הנה ממלל רברבן, עד דאתא דניאל, וקרוב גבי דההוא צלמא, ואמר אנה שליחא דמארא עלאה, גזרני עלך למפק מהבא. אדכר שמא קדישא, ונפק ההוא מאנא, ונפל צלמא ואתבר. היינו דכתיב והוצאתי את בלעז מפיו ולא ינהרו אליו עוד גוים. קם

חלופי גרסאות

ל ליג דבירושלם. נ ליג מלכא דיהודה. נ גוטרין. ו קופירא; קספירא; גספורא. ע מאני וליג ממאני. פ בהו. ז הנה וליג ובההיא שענתא. ק אתא וליג רברבן. עד. ר ליג וקריב גבי דההוא צלמא. ש ממרא.

מסורת הזהר

(דניאל ב) וירא קטו צ"ב. צ) (שם ג) ח"ב רחב.

דרך אמת ז עטרה של זהב בראשו (ושבט ממשלה על כל הרש"ב).

הסולם

מאמר
לפי הענין. קונטרס, פירושו קשר, מלשון, האגוז הזה וכו' יש בו קנטרנין (שה"ר בפסוק אל גנת אגוז). אנקרתון פירושו, קשרתם. כי קטר פירושו קשר.
תתקא) קם וכתב כתבוי וכו': קם וכתב מכתבו, שלום לחזקיהו מלך יהודה, ושלום לאלוהיו ושלום לירושלים עיר הקודש, אח"כ חזר בו, וקם מכסאו, וצעד ג' צעדים, וכתב מכתב אחר, שלום לאל הגדול שבירושלים, ושלום לחזקיהו מלך יהודה, ושלום לירושלים עיר הקודש. אמר לו הקב"ה אתה צעדת בשביל כבודי ג' צעדים, חייך, שיצאו ממך ג' מלכים שליטים, רוזנים ורפינון, שולטים בכל העולם. וראשון מהם היה נבוכדנצר.

תתקב) ת"ח מאי א"ל וכו': בוא וראה מה אמר לו דניאל, לנבוכדנצר, אנת הוא ראשה די דהבא בתוך תקום מלכו אחרי ארע

ר' יהודה ונשקיה על רישיה, אמר ^ח אי לא ^ט דקריבנא בקוטפניא ^א הכא, לא אשתמודענא בך. והווי דחלין קמיה מההוא יומא.

תתקו) תאנא ^פ אשריף ארץ שמלכך בן חורים ושריף בעת יאכלו. ר' יוסי אוקים להאי קרא, במשה, בשעתא דאפיק להו לישראל ממצרים, ועבד לון בני חורין. ושריף בעת יאכלו, דכתיב ^ו ואכלתם אותו בחפזון פסח הוא לי.

תתקה) אמר ר' שמעון בר יוחאי, וכי לא אמינא דמלוי דשלמה מלכא, ^ב דכלהו בגו, לגו היכלא קדישא הווי. והאי דאמריהו כלא שפיר יתנה, ולדרשא הוא דאתא, אכל האי קרא, לעילא בהיכלא ^ז קדישא הוא.

תתקו) תאנא, אשריף ארץ שמלכך בן חורים. מאי ארץ. ארץ סתם. דתניא, מ"ד ^ט השליף משמים ארץ תפארת ישראל. אלא האי ארץ, ^ה היא רזא, בגו פתרי מלכא קדישא, דכתיב ביה ^ט ביום עשות יי אלהים ארץ ושמים. והאי ארץ, יוכל מה ^י דיניק ואתון, מההוא אתר דאקרי שמים ^י הוא, ולא אתונת ארעא דא, אלא משלימותא קדישא, דאקרי שמים.

תתקו) ובשעתא דבצא קב"ה לאתרכא ביתה דלתמא, וארעא קדישא ^ט דלתמא, אעבר להאי ארעא קדישא דלעילא בקדמיתא, ונחית ליה מההוא דרנא דתנה נקא משמים קדישא, ולבתר חריב להאי דלתמא, הה"ד השליף משמים ארץ בקדמיתא, ולבתר ולא זכר הדום רגליו. דתניא, כף ארחוי דקב"ה,

חלופי גרסאות

ת דא דאקרבך; דא דאקרבך. א דהכא. ב כלהו מנו. ג הוא. ד ל"ג קדישא. ה ל"ג היא. ו ל"ג כל מה. ז ניין. ח ל"ג הוא. ט ל"ג דלתמא.

מסורת זוהר

ק (קהלת י) לך קמד צ"א. ר (שמות יב) ח"ב כפב. ח"ג ונא. ש (איכה ב) ב"א רי צ"ג. ת (בראשית ב) הקסה"ז כג צ"א.

דרך אמת ^ח אם לא הייתי קרבתיך בחבורה ודיבוק שבכאן לא היו מכירין אותך והיו יראים מפניו מהיום ההוא והלאה לנהוג בו כבוד.

הסולם

אשריך ארץ שמלכך בן חורים

תתקו) תאנא אשריך ארץ שמלכך בן חורים: מהו ארץ, הוא ארץ סתם, דהיינו המלכות. שלמדנו מ"ש, השליך משמים ארץ תפארת ישראל, הנה ארץ הזאת היא סוד בתוך הכתרים, של מלך הקדוש, דהיינו הספירות, שכתוב בו, ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים. אשר אלקים הוא בינה, שמים הוא ז"א, ארץ היא מלכות. וארץ הזאת כל מה שיונקת וניזונת, הוא ממקום ההוא שנקרא שמים, כי ארץ הזאת אינה ניזונת אלא משלמות הקדוש שנקרא שמים.

תתקו) ובשעתא דבצא קב"ה וכו': ובשעה שרצה הקב"ה להחריב ביתו של משה, דהיינו בית המקדש, וארץ הקדושה של משה, העביר לארץ הקדושה של מעלה בתחילה, שהיא המלכות, והורידה ממדרגה ההיא שהיתה יונקת שהיא שמים הקדוש, דהיינו

מאמר

עוד גוים. קס ר' יהודה ונשקו על ראשו, של רב הונא. אמר, אם לא קרבתיך לחברים כאן-לא הכרנו אותך. קוטפניא, פירושו חברותא, מלשון קטפא דגוואז (ע"ז לה): ומיום ההוא היו יראים מפניו.

תתקו) תאנא אשריך ארץ וכו': למדנו אשריך ארץ שמלכך בן חורים ושריף בעת יאכלו. ר' יוסי העמיד מקרא הזה במשה, בשעה שהוציא את ישראל ממצרים ועשה אותם בני חורים. ושריף בעת יאכלו, שכתוב, ואכלתם אותו בחפזון פסח הוא לה.

תתקה) אמר ר' שמעון בר יוחאי וכו': אמר רשב"י, וכי לא אמרתי שדבריו של שלמה המלך, שכולם הם בפנים בהיכל המלך. ומה שאמרתם הכל יפה הוא, והוא בא לדרוש. אבל מקרא זה הוא למעלה בהיכל העליון. שהוא מלכות.

(דפריי דף קע"ה ע"א)

פד בְּעֵי לְמִדִּין יַעֲלֶמָא, בְּקַדְמִיתָא עֲבִיד דִּינָא לְעֵילָא, וְלִבְתֵּר אֲתַקְיִים לְתַתָּא, דְּכְתִיב « יִפְקֹד יי' עַל צָבָא הַמְּרוֹם בְּמְרוֹם בְּקַדְמִיתָא, וְלִבְתֵּר וְעַל מַלְכֵי הָאָדָמָה עַל הָאָדָמָה.

תתקח) א"ר שמעון, אַשְׁרֵיךְ אַרְץ שְׂמֵלְכָךְ בֵּין חוֹרִין, דִּזְזִן לָךְ בְּסִגְיָאוֹת לְכָל־א, בְּכָל־א דְּחִילוֹ דְּאַחְרָא, וּמַהֲהוּא מְלָכָא עֲלָאָה אֲתַזְזִן כְּלָא. וְשֵׁרִיךְ בְּעֵת יֹאכְלוּ, כד"א בְּעֵת יֵאמֵר לִיעֲקֹב וְלִישְׂרָאֵל מָה פְּעַל אֵל, אִי לָךְ אַרְץ שְׂמֵלְכָךְ נְעַר כד"א ג וְנִתְתִּי נְעָרִים שְׂרִיחֵם. נְדוּוֹי לְאַרְעָא פִּד יִנְקָא מְשֻׁמְאָלָא. וְשֵׁרִיךְ בְּבִקְרָא יֹאכְלוּ, בְּהַהוּא ד' קְדְרוּתָא, וְעַד לָא נְהִיר, וְלָא שְׁלֻטָא מָה דְשְׁלֻטָא.

תתקט) תָּנָא אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְהַבְּרִיחַ הַתִּיכּוֹן בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים מְבָרִיחַ מִן הַקְּצָה אֶל הַקְּצָה, דָּא הוּא יַעֲקֹב קְדִישָׁא שְׁלִימָא, בְּמָה דְּאוּקִימְנָא, דְּכְתִיב וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם יוֹשֵׁב אֲהֵלִים. יוֹשֵׁב אֲהֵל לָא פְּתִיב, אֶלָּא יוֹשֵׁב אוֹהֵלִים, תְּרִי, דְּאַחִיד לְהֵאִי וְאַחִיד לְהֵאִי. אֶף הֵכָא פְּתִיב, וְהַבְּרִיחַ הַתִּיכּוֹן בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים, מְבָרִיחַ מִן הַקְּצָה אֶל הַקְּצָה, דְּאַחִיד לְהֵאִי וְאַחִיד לְהֵאִי.

תתקי) דְּתַנְיִנֵן, מַאי אִישׁ תָּם. פְּתַרְגוּמוֹ, שְׁלִים. שְׁלִים מְכָלָא, שְׁלִים לְתַרִין סְטָרִין, לְעַתִּיקָא קְדִישָׁא, וְלִזְעִיר אֲפִין. שְׁלִים לְחֻסְדָּא עֲלָאָה וְלְגְבוּרָה עֲלָאָה, וְאַשְׁלִים לְהֵאִי וְלְהֵאִי.

חלופי גרסאות

י ארעא. כ בסגיאנותא. ל ל"ג כלא. מ כלא (ד"א). נ דמי. ט נהירו לא.

מסורת הזוהר

א (ישעיה כד) נח עה צ"ג. ב (במדבר כג) וישלח ט צ"ח. ג (ישעיה ג) ח"ב קעו. ד (שמות כו) הקסה"ז יג צ"א. ה (בראשית כה) תולדות לר צ"ב.

דרך אמת ט שחריח

הסולם

מאמר

אשריך ארץ שמלכך בן חורים השמאל. כל עוד שאינו מאיר ואינו שולט מה ששולט. דהיינו קו האמצעי המיוחד ימין ושמאל.

תתקט) תָּנָא אָמַר ר' שְׁמַעוֹן וכו': לְמַדְנּוּ אַרְ"שׁ, וְהַבְּרִיחַ הַתִּיכּוֹן בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים מְבָרִיחַ מִן הַקְּצָה אֶל הַקְּצָה, זֶהוּ יַעֲקֹב הַקְּדוֹשׁ וְהַשְׁלֵם כְּמוֹ שֶׁהַעֲמִדְנוּ, שְׂכַתוֹב, וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם יוֹשֵׁב אֲהֵלִים. יוֹשֵׁב אֲהֵל לָא כְּתוּב, אֶלָּא יוֹשֵׁב אֲהֵלִים, שֶׁהַשְׁמַעוֹת הוּא שְׁנַיִם, כִּי אַחַז בּוֹ וּבּוֹ, דְּהֵיִינוּ בְּמַלְכוּת שְׁלַמְעֵלָה מְחַזָּה דְּז"א, הַנְּקֻרָאֵת לָאָה וּבְמַלְכוּת שְׁלַמְעֵלָה מְחַזָּה דְּז"א, הַנְּקֻרָאֵת רַחֵל. אֶף כַּאֲן כְּתוּב, וְהַבְּרִיחַ הַתִּיכּוֹן בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים מְבָרִיחַ מִן הַקְּצָה אֶל הַקְּצָה, שְׂאֲחָזוּ בּוֹ וְאַחַז בּוֹ, בְּלֹאָה וְרַחֵל. דְּהֵיִינוּ בְּכַל קוֹמַת ז"א מְקַצָּה אֶל הַקְּצָה.

תתקי) דְּתַנְיִנֵן מַאי אִישׁ וכו': שְׁלַמְדְנוּ, מְהוּ, אִישׁ תָּם. הוּא כְּתַרְגוּמוֹ שְׁלִים. כִּי הוּא שְׁלֵם מְכָל, שְׁלֵם לְב' צַדִּים לְעַתִּיקָא קְדִישָׁא וְלִז"א

ז"א. ואח"כ החריב לזו שלמטה. ז"ש, השליך משמים ארץ, תחילה. ואח"כ, ולא זכר הדום רגליו, שהוא בית המקדש. וארץ הקדושה שלמטה, הנקרא הדום רגליו שלמדנו, כך דרכיו של הקב"ה, כשרוצה לדון העולם, תחילה עושה דין למעלה, ואח"כ הדין מתקיים למטה, שכתוב, יפקוד ה' על צבא המרום במרום, בתחילה, ואח"כ, ועל מלכי האדמה על האדמה.

תתקח) אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן וכו': אַרְ"שׁ, אֲשֵׁרִיךְ אַרְץ שְׂמֵלְכָךְ בֵּין חוֹרִים. הֵיִינוּ ז"א, הִזְזִן אוֹתָךְ בְּרוּב כָּל בְּלֹא יִרְאֵה מֵאַחַר. וּמִמְלַךְ הָעֵלְיוֹן הוּא נִיזוּנִים הַכֵּל. וְשֵׁרִיךְ בְּעֵת יֹאכְלוּ הוּא כְּש"א, כַּעַת יֵאמֵר לִיעֲקֹב וְלִישְׂרָאֵל מָה פְּעַל אֵל. שְׁהֵם שְׂרִים. אִי לָךְ אַרְץ שְׂמֵלְכָךְ נְעַר, הוּא כְּש"א, וְנִתְתִּי נְעָרִים שְׂרִיחֵם. כִּי אוֹי לְאַרְץ אִם יוֹנֶקֶת מִשְׁמָאֵל, שְׁנֻקְרָא נְעַר. וְשֵׁרִיךְ בְּבִקְרָא יֹאכְלוּ, הֵיִינוּ בַּחֲשֶׁךְ הוּא שֶׁל

(דפריי דף קע"ה ע"א * דף קע"ה ע"ב)

תתקיא) א"ר שמעון, חמינא דהא חכמתא פלל פלא. וחסד עלאה נפקא מחכמה. גבורה, דהוא דינא תקיפא, נפקא מבינה. יעקב אשלים לתרין סטרין ואבדן פלל פלא, ויעקב פלל אבהתא.

תתקיב) תאנא בטש חכמה בשבילוי, וכניף ברוחא ע למינא, ואתכנפו מינא לאתר חד, ואתפתחו חמשין תרעין דבינה. מאלין שבילין, נפקי עשרה בתרין, בקרניטי ותירין, ואשפתארו עשרין ותרין שבילין. בטש ההוא רוחא באינון שבילין, ואתפתחו חמשין תרעין דבינה, ואתגלפו עשרין ותרין, בחמשין תרעין דיובלא, ואתעטרו בשבעין ותרין אתון דשמא קדישא. אלין אתפתחו לסטרוי.

תתקיג) ואתעטרו עשרין ותרין בתרין דרחמי, דכלילן בעתיק יומין, דנהיר לון פל חד בסטרוי. אתעטרו חמשין גליפין, במ"ב אתון קדישין דשמא קדישא, דבהון אתברי שמיא וארעא. ואתגלפו בגלופיהון, תמינא תרעין, דאינון תמינא אתון דרחמי, דכתיב ו' ו' אל רחום וחנון, דנפקא מעתיקא קדישא,

מסורת הזהר

(1) (שמות לד) וצא ק צ"ו.

חלופי גרסאות

ע לימא. פ מוסיף אלין עשרין. צ ליג דשמא קדישא. ק ליג קדישא.

הסולם

מאמר

בטש חכמה בשבילוי

שבילים, יצאו עשרה כתרים, שהם ע"ס דג"ד דחכמה, בכתרים מזהירים, ונשאר כ"ב שבילים, שה"ס ז"ת דחכמה, שה"ס כ"ב אותיות. ולפיכך, כאשר הכה רוח ההוא באלו השבילים, כדי לקבץ המים למקום אחד כנ"ל, נפתחו חמשים שערי בינה, שה"ס ג"ר דבינה, ונפתחו כ"ב שהם ז"ס תחתונות, בחמשים שערי יובל, דהיינו בנש"ב אלו. כי כמו של"ב שבילים דחכמה נחלקו לעשר בג"ר וכ"ב בז"ת, כך הבינה נחלקה לנש"ב בג"ר וכ"ב בז"ת. וכ"ב אלו דבינה, נתעטרו בע"ב אותיות של השם הקדוש. המאיר בהארות החכמה, והם נפתחו לבחינתו. אבל נש"ב שהם ג"ר דבינה, מאיר בהם השם מ"ב, כמ"ש להלן בסמוך. והוא מטעם שנתבאר לעיל (באות ק"יא) שהשם מ"ב מאיר בג"ר, ושם ע"ב בז"ת, ע"ש בהסולם. קרניטי פירושו כתרים. כי על והכותרות מתרגם קרונתין (מ"א ז י"ט)

תתקיג) ואתעטרו עשרין ותרין וכו': ונתעטרו כ"ב כתרים של רחמים שהם ז"ת, הכלולים בעתיק יומין, שהוא מאיר להם כל אחד בכחינתו. והם מאירים בחסדים מכוסים. שמהם נתעטרו חמשים חקיקות שהם נש"ב, כמ"ב אתון קדושים של השם הקדוש, שבהם נבראו שמים וארץ. שהשם מ"ב מאיר בג"ר וע"ב בז"ת כנ"ל בדבור הסמוך. ונחקקו בחקיקותיהם

ולז"א, כי הוא קו האמצעי המכריע ומשלים ב' קוים ימין ושמאל שבבינה. הנקראת לפעמים עתיקא קדישא. ולב' קוין שבז"א. כי שלם לחסד עליון ולגבורה עליונה, דהיינו ב' קוין ימין ושמאל שבבינה, והוא משלים לזה ולזה, לבינה ולז"א.

תתקיא) א"ר שמעון וכו': אר"ש, רואה אני שהחכמה הוא כלל הכל. וחסד עליון שבז"א שהוא קו ימין, יוצא מחכמה. גבורה שהוא דין חזק יוצאת מבינה. יעקב, משלים לב' הצדדים, שהוא מכריע בין חסד וגבורה ומיחד אותם ומשלימם. והאבות שהם אברהם ויצחק, דהיינו חסד וגבורה דז"א, הם כלל הכל. ויעקב כלל האבות, שהוא כולל שניהם.

תתקיב) תאנא בטש חכמה בשבילוי וכו': למדנו, נדרוג החכמה בשבילים שלו ואסף ברוחג, דהיינו בז"ת שלו שנקראים רוח, את המים, ונקרו המים למקום אחד, דהיינו שהחזיר את מים התחתונים שלו, שהם בינה ותו"מ שנפלו ממנו לבינה ואספם למדרגתו. שעמהם עלתה גם הבינה, אל החכמה. כי בינה ותו"מ דעליון מעלים עמהם גם התחתון בעת חזרתם לעליון. (כנ"ל בהקדמת ספר הזהר דף כ"ו ד"ה ואמא) ונפתחו חמשים שערי הבינה, שיצא בה כח"ב תו"מ שכל אחת כוללת עשר והם חמשים. מאלו השבילים, שהם ל"ב (דפרי"י דף קע"ה ע"ב)

לְעֵינָא, וּמִתְחַבְרֵן בְּאַלִּין כְּתָרִין קְדִישִׁין, חֲכָמָה וּבִינָה עֲלָאִין דְּסַלְקִין. נִפְקָא חֲסֵד עֲלָאָה מֵהַאי סֵטְרָא, וְדִינָא דְגַבְוֵרָה מֵהַאי סֵטְרָא, אָתָא זְכוּתָא דְיַעֲקֹב, וְאַשְׁלִים אֲתַרְווייהוּ וְאַחִיד לֵון. דְּהָא הוּא שְׁלִימוּתָא עֲלָאָה.

תתקיד) תַּאנָא א"ר שְׁמַעוֹן, בְּגִי"כ יִשְׂרָאֵל אֲתַקְרִי. דְּתַאנָא יַעֲקֹב תַּתְּאָה. יִשְׂרָאֵל עֲלָאָה. יַעֲקֹב לָאו שְׁלִימוּתָא יִשְׂרָאֵל שְׁלִימוּתָא דְכָלָא. וְכֵן תַּאנָא, "נָאם דְּוֹד בֶּן יִשִׁי, דְּוֹד לָאו שְׁלִימוּתָא, דְּהָא בְּתַרְאָה הוּא. יִשִׁי וְיִסוּד עֲלָאָה הוּא, וְשְׁלִימוּתָא. וְהֵינּוּ דְתַגְיִנּוּ, לָא גְלוּ יִשְׂרָאֵל מֵאַרְצָם עַד שְׁכַפְרוּ בְּקַב"ה, וּבְמַלְכוּתָא דְבֵית דְּוֹד, דְּכַתִּיב "אֵין לָנוּ חֵלֶק בְּדוֹד וְלֹא נַחֲלָה בְּכֵן יִשִׁי אִישׁ לְאַהֲלֵיוּ יִשְׂרָאֵל. מַאי אִישׁ לְאַהֲלֵיוּ. אֲתַר דַּעֲכוּ"ם שְׂרִיא בְּגוּיֵיהוּ, הֵינּוּ לְאַהֲלֵיוּ.

תתקטו) אָמַר ר' יְהוּדָה, "בְּד שְׂרִיא חֲכָמָתָא לְגַלְפָא גְלִיפִין בְּכֻלְהוּ כְּתָרִין, מֵאָן כְּתָרָא שְׂאָרִי "מֵהַהוּא דְאֲתַקְרִי בִּינָה. בְּבִינָה אֲתַפְלִיל כְּלָא. וּבְגִי"כ אֲתַפְתְּחוּ בְּהַ חֲמִשִּׁין תַּרְעִין, וְאַשְׁתַּכַּח דְּכָלָא בְּחֲכָמָה אֲתַגְלַפּוּ, הַה"ד "כְּלָם בְּחֲכָמָה עֲשִׂיתָ.

תתקטז) תַּאנָא, כְּתִיב "מִי מְדַד בְּשַׁעְלוֹ מִים וְגו'. בְּשַׁעְלוֹ מִים. מֵאָן מִים. דָּא הוּא בִּינָה. ר' אֶלְעָזָר מִתְּנֵי הָכִי, דָּא חֲסֵד. א"ל ר"ש, "כְּלָא בְּחַד מִתְּקָלָא "סְלָקָא. "וְשְׁמִים בְּזַרְתַּ תַּפְּן, מֵאָן שְׁמִים. תַּפְּאָרְתָּ. דְּכַתִּיב תַּפְּאָרְתָּ

מסורת זוהר
ז (ש"ב כג) ח"ב קסח: רלב: ח"ג יט: קפ: ת"ז תל"ט
עט: ח (ש"ב כ) ח"ג סט: ט (תהלים קד) תולדות ב
צ"ג. י (ישעיה מ) ב"א עח צ"א. כ (שם) ב"א עח צ"א.

דרך אמת ין כשהתחיל החכמה לחקוק חקיקת האצילות הנקראים כתרים מאיזה כתר ומדה התחיל. כן הכל עולה אל משקל אחד וכונה אחת.

הסולם

מי מדד בשעלו מים
שהוא ספירה אחרונה, מלכות. שאין לה שלמות אלא ביסוד. ישי הוא יסוד, שהוא עליון, והוא שלמות, והיינו שלמדנו לא גלו ישראל מארצם עד שכפרו בהקב"ה, ובמלכות בית דוד, שהם יסוד ומלכות. שכתוב אין לנו חלק בדוד, שהוא מלכות, ולא נחלה בכך ישי, שהוא יסוד. איש לאוהליו ישראל. מהו איש לאהליו, היינו לאהליו, שהוא מקום שעכו"ם שורה בתוכם.
תתקטו) אָמַר ר' יְהוּדָה וכו': אר"י כשהתחיל החכמה לחקוק חקיקות בכל הכתרים, דהיינו הספירות, מאיזה כתר התחיל. ומשיב מכתר ההוא, שנקרא בינה. כי בבינה נכלל הכל, כי בה התחילה התגלות החכמה. ומשום זה, נפתחו בה חמשים שערים, ונמצא שהכל נחקק בחכמה. ז"ש, כולם בחכמה עשית.
תתקטז) תַּאנָא כְּתִיב מִי וְגו': למדנו, כתוב, מִי מְדַד בְּשַׁעְלוֹ מִים. מהו מים. זו היא בינה. ר' אלעזר למד כך. זהו חסד. א"ל ר"ש, כולם במשקל אחד עולה. כי החסד נמשך מבינה

מאמר
בחקיקותיהם שמונה שערים שהם שמונה אותיות של רחמים, שכתוב, ה' ה' אל רחום וחנון וגו' שהם שמונה שמות. היוצאים מעתיקא קדישא, דהיינו שמונה תיקוני דיקנא היוצאים מ"ג תי"ד דא"א שהם ו"ק דדיקנא. היוצאים לזעיר אנפין, ומתחברים בכתרים הקדושים אלו, חכמה ובינה העליונים, שעולים. דהיינו שמאירים ממטה למעלה. ומאלו ח' תי"ד וחכמה ובינה, נעשו הג"ר דז"א. ויוצא חסד עליון מצד זה, דהיינו מחכמה. ודין הגבורה מצד זה מבינה, ובא זכותו של יעקב, שה"ס קו האמצעי, ת"ת, ומיוחד אתם זה בזה, כי הוא שלמות העליון.
תתקיד) תַּאנָא א"ר שְׁמַעוֹן וכו': למדנו אר"ש, משום זה הוא נקרא ישראל. שלמדנו, יַעֲקֹב הוּא תַּחְתּוֹן, דהיינו בחינת מחזה ולמטה דז"א. יִשְׂרָאֵל הוּא עֲלִיוֹן, דהיינו שהוא מחזה ולמעלה דז"א. יַעֲקֹב אִינוּ שְׁלֵמוֹת, יִשְׂרָאֵל הוּא שְׁלֵמוֹת הַכֹּל. וְכֵן לְמַדְנוּ, נָאם דוֹד בֶּן יִשִׁי. דוֹד אִינוּ שְׁלֵמוֹת, כִּי אַחֲרוֹן הוּא (רפ"י דף קע"ה ע"ב)

יִשְׁרָאֵל. וְכָל בְּשָׁלִישׁ עֶפְרַיִם הָאֶרֶץ. דָּא הוּא גְבוּרָה. וְשָׁקֵל בְּפֶלֶס הָרִים, אֵלִין
 אֵינּוּן שְׂאֵר כְּתָרִין, דְּאֶקְרוּן טוּרֵי אֶפְרַיִם וְדָבָא. וּגְבֻעוֹת בְּמֵאזְנִים, אֵלִין שְׂאֵר
 רְתִיבִין תְּתָאִין מְנִיָּהוּ.

תתקיז) תא חזי, בשעלו, מאי שעלו. דא ריח חכמתא דהכי תגינן, ^ז שעלא
 דקיטרי בקיזפא ^א שקיען.

תתקיח) ושמים בזרת תכן, מאן זרת. אלין אינון ^ב חמשין תרעין דאתפתחו
 ואתפזרו לכל סטרין, כד"א ^ה וזריתי פרש על פניכם וגו'. וכל בשליש, מאן
 שליש. רחמי. גשלימותא דכלא. ושקל בפלס, מאי פלס, אמר ר' שמעון,
 דכתוב ^ו מאזני צדק. אבני צדק. תו אמר רבי שמעון, הני מילי בשיעורא
^ז דיוצר כלא אוקימנא.

תתקיט) אמר רבי אלעזר, ש"מ, דיעקב מגו דינא קשיא נפיק, דהא יצחק

חלופי גרסאות	מסורת הוזהר
א שקיעי. ב ליג חמשין. ג דשלימותא.	(ז) (מלאכי ב) יתרו קיז צ"י. (ח) (ויקרא יט) ב"א שג צ"ג.

דרך אמת לן דרישת הביקוע והתפשטות ממשלת הקשר באצילות בקיזפא שהוא זריקת הניצוץ שהוא מסוד אות י'
 שבחכמה שם הוא שקוע ומלת קיזפא הוא מלשון קופיטא דשימשא.

הסולם

מי מדד בשעלו מים

הוא כמו גוספון, שפירושו אפריון, מלשון אלפין
 גוספנין דדהב, (בתרגום ישעיה יוד ל"ב)
 שקיען, פירושו מתוקן, מלשון, כל שקועין
 דאתון עבדין בחולא, שפירושו תקונים (ב"ד
 פ').

תתקיח) ושמים בזרת תכן: מהו זרת.
 ומשיב, אלו הם חמשים שערים, של הבינה,
 שנתפתחו ונתפזרו לכל הצדדים. כי זרת,
 פירושו פיזור, כמו שאתה אומר, וזריתי פרש
 על פניכם וגו'. וכ"ל בשליש, מהו שלישי,
 היינו רחמים, שהוא קו האמצעי, ת"ת, שכולל
 בתוכו שלשה קוין, שהוא שלמות הכל. ושקל
 בפלס. מהו פלס. א"ר שמעון, שכתוב, מאזני
 צדק אבני צדק. שהם נז"ה. עוד א"ר שמעון,
 דברים אלו בשיעור יוצר הכל העמדות.

תתקיט) אמר ר' אלעזר וכו': אר"א
 משמע מזה, שיעקב שהוא ת"ת יצא מדין קשה,
 מגבורה, שהוא הפכי אליו, כי יצחק, שהוא
 גבורה, דין קשה אחד בחלקו. אמר לו ר'
 שמעון. וזה הוא בלבד, והרי יצחק שהוא
 גבורה יצא מן חסד, וכך בכל המדרגות הדין
 יוצא מרחמים ורחמים מדין. אברהם ירש
 ירושת החסד ויצא יצחק בדין מתוך החסד.
 יעקב יצא ברחמים מתוך דין קשה, שהוא
 יצחק, וכך הוא למעלה, במדרגות האצילות,
 שיוצא זה מן זה ויונק זה מזה דהיינו גבורה
 מחסד

מאמר

מבינה. ושמים בזרת תכן, מי הוא שמים.
 הוא תפארת, שכתוב, תפארת ישראל. וע"כ
 נאמר בו תכן, שמשמעו שמתוכן בסדר
 לתפארת ויופי. וכ"ל בשליש עפר הארץ,
 זהו גבורה, דהיינו קו שמאל, שמתרם שנכלל
 בימין, אינו מאיר והוא כעפר הארץ, ושקל
 בפלס הרים, אלו הם שאר הכתרים, דהיינו
 ספירות, הנקראים הרי אפרסמונא דכ"א, שהם
 נה"י. ונגבעות במאזנים, אלו הם שאר
 המרכבות, תחתונות מהם. דהיינו שבמלכות
 ובי"ע.

תתקיז) תא חזי, בשעלו וכו': כוא
 וראה, כתוב, בשעלו, מהו בשעלו. ומשיב, זהו
 רוח החכמה. כי כך למדנו, שביל הסבך
 באפריון מתוקן.

פירוש. סבך, היינו כל הקליפות. שבי"ל
 הוא החכמה, שבכל מקום שהיא מאירה, מכלה
 משם כל הסבך, שהוא הקליפות. אפריון זהו
 מלכות, שנקרא אפריון (כנ"ל אות כ'). ואומר
 ששביל הסבך שהוא החכמה, מתוקן במלכות,
 ולא במקום אחר. הרי אשר שעלא, פירושו
 שביל החכמה, אף כאן מי מדד בשעלו, פירושו
 חכמה.

שעלא פירושו שביל, מלשון משעול
 הכרמים (במדבר כ"ב) דקטרי, פירושו סבך,
 מלשון קטיר קחזינא הכא (יבמות סא): קיזפא,
 (דפריי דף קע"ה ע"ב *) דף קע"ז ע"א)

דינא קשניא, אחיד לחולקיה. אמר ליה ר' שמעון, ודא הוא בלחודוי, והא יצחק מגו חסד נפק, והכי פלהו, דינא מגו רחמי נפקא, ורחמי מדינא. אברהם ירית אחסנא דחסד, נפק יצחק בדינא מגו חסד. יעקב נפק ברחמי, מגו דינא קשניא, וכף הוא לעילא, דא מן דא, וינקא דא מן דא, עד דאשתמודע פלא דהוא חד, ומחד תליין פלהו, וכלא אשתכח חד. בריה שמייה לעלם ולעלמי עלמין. (תתק) אמר רבי אלעזר, אשתמודע, דלית שלימותא אלא פד י אחיד דא מן דא, ודא אחיד בתרווייהו, לשכללא פלא, כגון יעקב, והיינו דכתיב מכריח מן הקצה אל הקצה.

(תתקא) תאנא, כולי האי לא אתקרי אלא מסטרא דילן, ומסטרא דילן אשתמודע פלא. ודהא בהאי לעילא פלא פחד מתקלא סלקא. לא שני, ולא ישפני, כמה דכתיב ^ואני יי' לא שניתי. אמר רבי יהודה, פלהו בוצינין נהירין מחד, ומחד תליין, ובוצינין אינהו חד פלא. ^זדהא לא בעו לאתפרשא, ומאן ^חדפריש לון, כאלו אתפרש מן חיי עלמא.

(תתקב) אמר ר' יצחק, פתיב ^טונתתי נערים שריהם ותעלוילים ימשלו בם, היינו דכתיב ^יועשית שנים כרובים זהב. ^{יא}פתיב ^{יב}יושב הכרובים, וכתיב ^{יג}וירכב על כרוב ויעף. ^{יד}יושב הכרובים, כפד שריא לאתיישבא בשלימותא, פתיב ^{יז}יושב הכרובים. ^{יח}וכד לא שריא, ולא אתיישבא מלפא בכרסא, פתיב ^{יט}וירכב על כרוב חד, דלא אתיישבא מלפא בכרסיה. ^כיושב הכרובים תרי.

חלופי גרסאות

ד אחידן. ה בדא ול"ג מן. ו וחד. ז הוא לעילא; ל"ג דהא. ח ל"ג דהא; ולא ול"ג דהא. ט דאפרש. י וכתוב. כ כד אשתכח בשלימותא (כמו יושב הכרובים). ל מוסף. מ הכרובים כד אשתכח בשלימותא. נ ל"ג מן וכד עד וירכב.

מסורת הזהר

(1) (מלאכי ג) בשלח מט צ"ח. (2) (ישעיה ג) לעיל אות תתקח צ"ג. (3) (שמות כה) ב"א רצג צ"ד. (4) (ש"א ד). (5) (שם ב כב) ח"ג קפט; רכו. תתקח צו ט"א כח.

הסולם

מרכב על כרוב ויעף

אחד, אינו משנה ולא ישתנה, כמו שכתוב, אני הויה לא שניתי. א"ר יהודה כל הנרות מאירים מאחד, מא"ס ב"ה, ומאחד הם תלויים, וכל הנרות הם אחד, ולא צריכים להפריד ביניהם. ומי שמפריד ביניהם, כאלו נפרד מחיי העולם. (תתקב) א"ר יצחק כתיב וכו': אר"י, כתוב, ונתתי נערים שריהם ותעלוילים ימשלו בם. היינו שכתוב, ועשית שנים כרובים זהב שהם מטטרון וסנדלפון הנקראים נערים. כתוב יושב הכרובים. וכתוב, וירכב על כרוב ויעף, דהיינו רק כרוב אחד. ומשיב, יושב הכרובים, כשהקב"ה שורה להתיישב בהם בשלמות, ואז כתוב יושב הכרובים, שנתיישב על שניהם יחד. וכשהמלך אינו שורה ואינו מתיישב בכסא, דהיינו כשאין זוג למעלה בין זוג. כתוב, וירכב על כרוב אחד, כי המלך שהוא ז"א, לא נתיישב בכסאו שהוא מלכות אבל יושב הכרובים, משמע שנים.

מאמר

מחוסד ומחוסד מגבורה, עד שניכר שהכל הוא אחד ומאחד תלויים כולם והכל נמצא אחד. ברוך שמו לעולם ולעולמי עולמים.

(תתק) אמר ר' אלעזר וכו': אר"א, ניכר שאין שלמות אלא כשנאחו זה מן זה, חוסד מדין ודין מחוסד, וזה, קו אמצעי שהוא רחמים, אוחו בשניהם, שמיחד ב' הקוין חוסד ודין. לשכלל הכל, כגון יעקב, שהוא קו האמצעי. והיינו שכתוב, מברייח מן הקצה אל הקצה. דהיינו בריח התיכון. שה"ס קו האמצעי, מברייח מן קצו של החוסד עד קצו של דין הקשה, ואע"פ שהם הפכים זל"ז מקצה אל הקצה, הוא מברייח ביניהם ומיחד אותם זב"ז.

(תתקא) תאנא כולי האי וכו': למדנו, מרוק גדול כל כך לא נקרא, בין החוסד והדין. אלא מצדנו, ומצדנו ניכר הכל, כמו שאמרנו לעיל, כי בזה של מעלה הכל עולה במשקל

(דפריי דף קע"ו ע"א)

תרומה

תתקב) אמר רבי יוסי, ווי לעלמא, פד חד פרוב אהדר אנפיה מחבריה, דהא כתיב ופניהם איש אל אחיו, פד הוה שלמא בעלמא. אמר רבי יצחק, הא תנינן ערות אביך וערות אמה לא תגלה, ווי למאן דגלי עריותהון. כגוונא דא כתיב ביעקב, מברית מן הקצה אל הקצה. ופאה חולקהון דישראל, דקודשא בריה הוא משתבח בתשבחותיהו כגוונא דלעילא, דכתיב וישראל אשר בך אתפאר.

תתקב) תאנא אמר רבי יצחק, ביומי קדמאי, הוה בר נש אמר לחבריה, אימא לי מלה תדא דאורייתא, וטול מנה כסף. השתא אמר בר נש לחבריה, טול מנה כסף ואשתדל באורייתא, ולית מאן דישגח, ולית מאן דירפין אודניה, בר אינון ועירין קדישי עליונין, דקודשא בריה הוא משתבח בהו, דכתיב וצמח פלם צדיקים לעולם ירשו ארץ נצר מטעי מעשה ידי להתפאר.

תתקב) ווי העמודים וחשקיהם כסף. רבי יצחק אמר, ווי העמודים, הא אמינא כל אינון דמתאחדן מקטרי קיימין עלאין, אקרון ווי העמודים. וכל אינון דלתתא, תליין מאינון ווים. מאי ווים. שתא בגו שתא, ומתאחדן ומתשקנין מחוטא דשדרה, דקאים עלייהו. ובספרא דצנויעותא תאנא, ווים לעילא, ווים לתתא, וכלהו במתקלא חד סלקין.

חלופי גרסאות

נ ליג דאורייתא. ו זרעין. ע ונתת את הכפרת על הארון מלמעלה וגו' ר' יצחק.

מסורת הזהר

ק (ויקרא יח) ב"א רכו צ"א. ו (ישעיה מט) יתרו טו צ"ר. ש (שם ט) ב"א שא צ"א. ו (שמות כז) ח"ב קעט. ת"ז בהקדמה יב:

דרך אמת מן שיטה אנו לשמוע. ו כל אותן הנאחזים מקשרי עמודים עליונים באצילות נקראים וויין כי הם בסוד אות ו' שבשם הוי"ה כנודע.

הסולם

ווי העמודים

מנה כסף. עתה ואומר אדם לחבירו קבל מנה כסף ותהא עוסק בתורה. ואין מי שישגיח, ואין מי שיטה אזניו, חוץ מאלו קדושים העליונים המועטים, שהקב"ה משתבח בהם שכתוב, ועמך כולם צדיקים לעולם ירשו ארץ נצר מטעי מעשה ידי להתפאר.

תתקב) ווי העמודים וחשוקיהם כסף: ר' יצחק אמר, ווי העמודים הריני אומר, שכל אלו שמתאחדים מצורות העמודים העליונים, שהם נו"ה, נקראים ווי העמודים. וכל אלו שלמטה תלויים מאלו הווים. מהו ווים, שש בתוך שש. כי ב' ווים הם ב"פ שש, שהו' קצוות כלולות זמ"ז, ויש בכל אחת מהם שש, וע"כ נצח הוא שש, והוד הוא שש. ומתאחדים ונשקים מחוט השדרה, שהוא ת"ת. העומד עליהם. שהת"ת עומד על נו"ה. ובספרא דצנויעותא למדנו, ווים למעלה, בחג"ת ווים למטה, בנה"י. וכולם במשקל אחד עולים. כלומר שאין כאן מחלוקת.

מאמר

תתקב) אמר ר' יוסי וכו': אר"י אוי לעולם כשכרוב אחד מחזיר פניו מחבירו. וזה יורה שאין זווג למעלה בין ימין ושמאל שהרי כתוב, ופניהם איש אל אחיו, בשעה שיש שלום בעולם, משמע שאם אין פניהם איש אל אחיו אין שלום בעולם. א"ר יצחק, הרי למדנו ערות אביך וערות אמה לא תגלה. דהיינו שלא יחטא ויפריד הזווג בין זו"ג, שהם אר"א שלך. אוי למי שמגלה ערותם. דהיינו אם פוגם בהם. וע"כ א"צ ללמוד זאת מן פניהם איש אל אחיו. כעין זה כתוב, ביעקב מברית מן הקצה אל הקצה, דהיינו שמידן ימין ושמאל יחד, (כמ"ש לעיל אות תתק"ח) אשריהם חלקם של ישראל שהקב"ה משתבח בשבחים כעין של מעלה, בתפארת שכתוב, ישראל אשר בך אתפאר.

תתקב) תאנא אמר ר' יצחק וכו': למדנו, אר"י, בימים הראשונים היה אדם אומר לחבירו אמור לי דבר תורה אחד, וקבל

(דפו"י דף קע"ו ע"א)